

BARNABY RUDGE

DOOR

CHARLES DICKENS

EERSTE DEEL

SCHIEDAM
H. A. M. ROELANTS
1882

»CHESTER!» ZEIDE HAREDALE, NADAT HIJ DEN ANDER EENE KORTE POOS OPLETTEND, MAAR
STILZWIJGENDE HAD AANGEZIEN: »IN AL WAT BEDROEG HEET, HEBT GIJ HET
HOOFD EN HET HART VAN EEN BOOZEN GEEST.» (blz. 62).

BARNABY RUDGE.

I.

EEN AVOND IN DE MEIBOOM.

In het jaar 1775 stond er aan den kant van het bosch van Epping, op omtrent twaalf mijlen afstands van Londen, eene herberg, de Meiboom genaamd, welke bijzonderheid al zulken reizigers als niet konden lezen — en zes en zestig jaar geleden was dit met vele reizigers en thuisblijvers het geval — aan het verstand werd gebracht door een zinnebeeld, dat aan den anderen kant van den weg tegenover het huis stond, een jonge, schoone en rechte esschenboom, die wel voor een meiboom kon doorgaan.

De Meiboom — waarmede wij voortaan het huis en niet het zinnebeeld bedoelen — was een oud gebouw, met meer gevelspitsen, dan een luiaard gaarne op een zonnigen dag zou willen tellen, groote schoorsteenen van allerlei zonderlinge fatsoenen, en donkere, ruime stallen, die tamelijk in verval waren. Naar men zeide, was het huis in den tijd van Koning Hendrik VIII gebouwd; en men verhaalde ook, dat koningin Elisabeth, op een jachttoertje uit zijnde, niet slechts een nacht in dit huis, en wel in een met eikenhout beschoten vertrek met een balkonvenster, had geslapen, maar ook, bij haar vertrek, juist toen zij te paard wilde stijgen, een ongelukkigen page, die haar niet vlug genoeg hielp, een klap om de ooren had gegeven. Ongeloovigen beschouwden, wel is waar, dit geheele vertelsel als apocrief; maar er waren weinigen, die dit in het bijzijn van den herbergier durfden zeggen.

Hetzij deze en vele dergelijke verhalen echt of onecht waren, de Meiboom was inderdaad een oud, zeer oud huis, misschien zelfs ouder dan het scheen, gelijk dikwijls het geval is met huizen van

onzeker, zoowel als met dames van zekeren ouderdom. De vensters hadden looden ruiten; de vloeren waren verzakt en ongelijk; de zolderingen waren zwart en hadden zware balken. Voor de deur was een oud, met grillig beeldhouwwerk versierd uitstek; en op de banken, die daaronder stonden, kwamen vaste klanten op zomeravonden zitten rooken en drinken.

In de schoorsteen der onbewoonde kamers hadden zich sedert jaren zwaluwen genesteld; en van vroeg in de lente tot laat in den herfst sijlpten en piepten geheele koloniën van musschen in de goten. Op het voorplein en de daken der bijgebouwen zaten meer duiven, dan men gemakkelijk tellen kon, en haar eentonig gekir, dat geen oogenblik van den dag ophield, was volkomen in overeenstemming met het huis, dat daardoor in slaap scheen te worden gestust. Met zijne overhangende gevels en uitstekende, scheen het huis inderdaad in zijn slaap te knikken; en men had geene groote verbeelding noodig, om het ook in andere opzichten bij een mensch te vergelijken. De steenen, eens donkerrood, waren nu vaalgeel geworden, gelijk de gerimpelde huid van een grijsaard; de balken waren vergaan als tanden; en hier en daar slingerde het klimop, als een warm winterkleed zijn groen loof om de koude muren.

Het was echter een frissche, krachtige ouderdom; en op een zomeravond, als de gloed der ondergaande zon de eiken en kastanjeboomen van het naburige bosch verguldde, scheen het oude huis, door denzelfden glans bestraald, opnieuw jeugdigh te worden.

De avond, waarmede wij te doen hebben, was echter geen zomeravond, maar een laten namiddag in Maart, toen de wind akelig door de bladerlooze takken der boomen huilde, in de wijde schoorsteen bulderde en den regen tegen de vensters van de Meiboom dreef. Het weder was zoo onaangenaam, dat de gasten, die in de herberg zaten, daarin eene zeer voldoende reden vonden, om nog wat te blijven zitten, terwijl de herbergier voorspelde, dat het ten elf ure zeker zou opklaren — hetwelk, zonderling genoeg, juist de tijd was, waarop hij gewoon was zijne deur te sluiten.

De naam van hem, die deze voorspelling waagde, was John Willet. Hij was een man met een grooten, ronden kop en een breed gezicht, dat eene bijzondere traagheid van begrip, met geene geringe inbeelding en hardnekkigheid vereenigd, kenteekende. John Willet placht zich te beroemen, dat hij langzaam maar zeker was; en tegen deze verklaring was niet veel in te brengen, want er viel niet aan te twifelen, of hij was juist het tegendeel van gauw; en bovendien hield hij het voor ontwijfelbaar zeker, dat hij in al, wat hij zeide of deed, gelijk had, en dat iedereen, die hem tegensprak, ongelijk moest hebben.

John Willet ging langzaam naar het venster, drukte zijn dikken neus tegen het koude glas, hield zijn hand boven zijne oogen, en keek naar buiten. Daarop ging hij weder naar zijn stoel bij den

haard, zette zich op zijn gemak neder, en zeide, zijne gasten in het rond aanzien: »Ten elf ure zal het opklaren. Niet vroeger en niet later. Dat zeg ik.» »Maar hoe zegt gij dat zoo?» vroeg een manneke, dat aan den anderen kant van den haard zat. »De maan is al vol geweest en komt ten negen ure op.» John keek den spreker strak in het gezicht, totdat hij de vraag behoorlijk had begrepen, en antwoordde toen, op een toon, die scheen aan te duiden, dat niemand, behalve hij, recht had om zich met de maan te bemoeien: De maan — wat weet gij van de maan? Laat de maan maar met vrede, dan laat ik u ook met vrede.» — »Ik heb er toch niets aan miszegd, hoop ik?» zeide het manneke.

John wachtte wederom, tot de vraag behoorlijk in zijne hersenen was gedrongen, en antwoordde toen: »Neen, tot nog toe niet. Volgens stak hij zijne pijp aan, en bleef stilzwijgend zitten rooken, nu en dan een blik ter zijde werpende naar een man in een wijden rijrok, met bijzonder groote opslagen, versleten zilveren passement en koperen knopen, die op eenigen afstand bij de tafel zat, en met zijn hoed in de oogen, welke nog verder door de hand, waarop hij zijn voorhoofd liet rusten, overschaduwd werden, er tamelijk ongezellig uitzag.

Er was nog een gast, die, gelaarsd en gespoord, insgelijks op eenigen afstand van het vuur zat, en wiens gedachten — voor zoover men uit zijn gefronst voorhoofd en over elkander geslagen armen kon opmaken — zich met geheel iets anders bezig hielden, dan met de gesprekken, die in zijne nabijheid werden gevoerd. Hij was een jonkman van omtrent acht en twintig jaren, een weinig boven de middelbare lengte, en, hoewel wat tenger, toch welgemaakt en gezond van voorkomen. Hij droeg geene pruik, maar zijn eigen haar; zijn rijkleed en groote laarzen vertoonden onmiskenbare sporen van den slechten staat der wegen; maar zijne kleeding was toch fatsoenlijk, ja zelfs eenigermate zwierig en rijk.

Bij hem op de tafel lagen zijne zware rijzweep en zijn onopgemaakte hoed, benevens een paar pistolen in holsters, en een korte mantel. Er was weinig van zijn gelaat te zien, behalve de donkere wenkbrauwen, die zijne nedergeslagene oogen overschaduwden; maar zijn geheel voorkomen was bevallig en innemend.

Naar dezen jongen heer zwierven de oogen van Willet slechts eene enkele maal, als ware het, om zonder spreken te vragen, of hij zijn stilzwijgenden buurman had opgemerkt. Het was blijkbaar, dat John en de jonge heer elkander meermalen hadden gezien. Toen zijn blik niet werd opgemerkt, verzamelde John langzamerhand al de kracht zijner oogen in één brandpunt, en vestigde die toen op den man met den neerhangenden hoed, op wien hij met zooveel aandacht bleef staren, dat zijne vrienden bij den haard niet konden nalaten, insgelijks hunne pijpen uit den mond te nemen, en naar denzelfden kant te kijken.

De dikke herbergier had een paar flauwe, vischachtige oogen, en het manneke, dat van de maan had gesproken, en kosten en klokkenluiden in het naburige dorp Chigwell was, had een paar zwarte oogjes, die als kralen glinsterden; bovendien had hij aan de knieën van zijne rosachtig zwarte broek, en aan zijn rok en vest, eene menigte knopen, die zoo volkomen op zijne oogen geleken, dat hij, terwijl zij in den glans van het vuur flickerden en glinsterden, geheel met oogen bedekt scheen te zijn, en met die allen den onbekenden gast scheen aan te staren.

Dit aankijken bleek den vreemdeling te hinderen; want ook de korte Tom Cobb, de kruidenier, en de lange Phil Parkes, de boschwachter, hielden hunne oogen op hem gevestigd. Hij schoof eene poos op zijn stoel heen en weder, en zag toen eensklaps op, en wierp een toornigen blik naar de groep bij den haard. Deze blik was van gevolg, dat allen terstond hunne oogen weder naar het vuur keerden, John Willet uitgezonderd, die, daar hij op heeterdaad betrapt was, en geene bijzondere tegenwoordigheid van geest bezat, zijn gast even strak, maar tevens vrij bedeesd en bedremmeld bleef aankijken.

„Wel!” zeide de vreemdeling. — „Ik dacht, dat er iets van uw believen was,” hakte de herbergier, nadat hij zich een paar minuten had bedacht.

De vreemdeling nam zijn hoed af, waardoor de trekken zichtbaar werden van een man van omtrent zestig jaren, die veel aan wind en weer scheen blootgesteld te zijn geweest, en wiens terugstuitend gelaat eene nog onaangenamer uitdrukking kreeg door een donkeren zakdoek, dien hij om het hoofd had gebonden en welke zijn voorhoofd geheel bedekte. Indien hij dezen doek had omgeknoopt om een leelijk litteken te verbergen, dat eens eene diepe wond moest zijn geweest, had hij zijn oogmerk gemist; want dit litteken moest op het eerste gezicht ieders aandacht trekken. Zijne kleur was lijkachtig bleek, en hij had een borsteligen baard van omtrent drie weken oud. Zoo zag de zeer haveloos gekleede man er uit, die nu opstond, de kamer doorging en zich in het hoekje van den haard nederzette, hetwelk de koster, uit beleefdheid of vrees, hem bereidvaardig aanwees.

„Een struikroover!” fluisterde Tom Cobb den boschwachter in het oor. — „Denkt gij dan, dat de struikroovers niet beter gekleed gaan?” antwoordde Parkes. „Dat beroep geeft meer winst dan gij denkt, Tom! Een struikroover is nooit zoc kaal in de plunje; daar kunt gij op aan.”

Intusschen had het voorwerp hunner aandacht het huis de behoorlijke eer bewezen, door eene kan bier te bestellen, die hem spoedig gebracht werd door Joe, den zoon van den herbergier, een lange,forsch gespierde knaap van twintig jaren, die echter door zijn vader nog als een kleinen jongen werd beschouwd en behandeld. De

vreemdeling warmde zich eene poos bij het vuur, keerde zich toen tot het gezelschap, en zeide met eene stem, die wel bij zijn voorkomen paste: „Van wien is dat huis, een kwartier ver van hier?” — „Eene herberg?” vroeg John Willet met zijne gewone langzaamheid. — „Eene herberg, vader!” riep Joe uit. „Er staat immers geene herberg een kwartier van de Meiboom? Hij zal het heerenhuis meenen. Een groot ouderwetsch huis, mijnheer! In een park....?” — „Ja,” antwoordde de vreemdeling. — „En dat vijftien of twintig jaar geleden in een park stond, vijfmaal zoo groot, hetwelk nu, met andere goederen, langzamerhand in vreemde handen is gekomen — jammer genoeg! — „Mogelijk,” was het antwoord; „maar ik vroeg naar den eigenaar. Wat het huis geweest is, kan mij niet schelen; en wat het nu is, kan ik zelf wel zien.”

De erfgenaam van de Meiboom drukte zijn vinger op zijne lippen, wenkte naar den jongen heer, van wien wij reeds melding hebben gemaakt, en die, toen er van het huis gesproken werd, zich even had bewogen, en antwoordde, zacht sprekende: „De eigenaar heet Haredale, mijnheer Geoffrey Haredale, en” — nogmaals wenkte hij naar denzelfden kant — „een goed en braaf man is hij — hm!” — Zonder op dit wenken en kuchen acht te slaan, vervolgde de vreemdeling: „Toen ik hierheen kwam, ben ik langs het voetpad door het park gegaan. Wie was de jonge juffrouw, die ik in een rijtuig zag stappen? Zijne dochter?” — „Hoe zou ik dat weten, goede vriend?” antwoordde Joe, die, alsof hij iets bij den haard te doen had, nader bij den vreemdeling was gekomen, en dezen nu bij den mouw trok. „Ik heb immers die jonge juffrouw niet gezien. Hè! wat waait en regent het! — dat is een nacht!” — „Ja, het is ruw weer,” zeide de vreemdeling. — „Gij zijt er zeker wel aan gewoon?” hernam Joe, die gaarne een ander onderwerp op het tapijt wilde brengen. — „Tamelijk wel,” zeide de ander. „Maar om bij die jonge juffrouw te blijven — heeft mijnheer Haredale eene dochter?” — „Och neen, antwoordde de jonkman knorrig: „hij is ongehuwd. Houd u toch stil, man! Ziet gij dan niet, dat dit praatje dien heer niet aanstaat?” — De vreemdeling deed, alsof hij deze hem toegefluisterde vermaning niet hoorde, en vervolgde, als ware het om Joe te plagen: Het is wel meer gebeurd, dat een ongetrouwd heer eene dochter had. Misschien is zij wel zijne dochter, al is hij niet getrouwd.” — „Wat meent gij?” vroeg Joe, en vervolgde terstond zachter: „Gij zult het zoo meteen gaande hebben. Pas maar op!” — „Ik meen geen kwaad,” antwoordde de vreemdeling stoutweg; „en ik weet niet, dat ik iets miszegd heb. Ik vraag maar zooals van een vreemdeling niet onnatuurlijk is, naar de bewoners van een huis, dat mij in het oog is gevallen, en gij staat zoo versteld te kijken, alsof ik van hoogverraad sprak. Misschien kunt gij mij zeggen, wat dit beduidt, mijnheer! want ik ben hier vreemd, gelijk ik reeds gezegd heb, en begrijp er niets van.”

Dit laatste gezegde was tot de blijkbare oorzaak der verlegenheid van Joe Willet gericht, die nu was opgestaan en zijn mantel omdeed. Kortaf antwoordende, dat hij geene ophelderingen kon geven, betaalde de jonkman zijne rekening, en verwijderde zich met overhaasting, gevolgd door den jongen Willet, die eene kaars medenam, om hem uit te lichten.

Zoolang hij wegbleef, zaten de oude Willet en zijne drie vrienden strak in het vuur te kijken: tusschenbeide schudden zij zeer bedenkelijk hunne hoofden, maar geen van allen sprak een woord. Eindelijk kwam Joe terug, zeer spraakzaam en vriendelijk, als begreep hij wel, dat hij reden tot ongenoegen had gegeven.

„Wat is de liefde toch een raar ding,” zeide hij, terwijl hij zich bij het vuur neerzette. „Daar is hij nu te voet naar Londen op weg. Zoo'n eind te voet! Zijn paard heeft hij van middag kreupel gereden en hier in den stal moeten laten; en nu laat hij een goed avondmaal en ons beste bed in den steek, alleen omdat juffrouw Haredale naar een gemaskerd bal in de stad is, en hij haar met alle geweld wil zien. Ik geloof niet, dat ik het licht doen zou, al was zij nog zoo mooi; — maar ik ben ook niet verliefd, ten minste ik geloof het niet, en daar zit hem de knoop.” — „Is hij dan verliefd?” vroeg de vreemdeling. — „Dat zou ik denken,” antwoordde Joe. — „Stil, jongen!” riep zijn vader uit. — „Wat zijt gij toch voor een snaak!” riep de lange Parker. — „Zoo lichtzinnig en onbedacht!” prevelde Tom Cobb. — „Altijd haantje de voorste, om zijn eigen vader voor den neus te knippen,” zeide de koster zinnbeeldig. — „Wat scheelt er aan? Wat heb ik gedaan?” vroeg de arme Joe. — „Stil, jongen!” antwoordde zijn vader. „Denkt gij dat het u past om zoo te babbelen, als menschen, die twee- of driemaal zoo oud zijn als gij, geen woord spreken?” — „Ik zou denken, dat het dan juist mijn tijd was,” bracht Joe hiertegen in. — „Uw tijd?” bromde zijn vader: „uw tijd is het nooit, jongen!”

Nadat John Willet zijn zoon op deze wijze had tot zwijgen gebracht, keerde hij zich tot den vreemdeling, en zeide: „Als gij een volwassen man hadt gevraagd, mij of een van de andere heeren, zoudt gij geene moeite voor niet hebben gedaan. Juffer Haredale is de nicht van den heer Geoffrey Haredale.” — „Leeft haar vader nog?” vroeg de man op een onverschilligen toon. — „Neen!” antwoordde de herbergier. „Hij leeft niet meer, en toch is hij niet gestorven....” — „Niet gestorven?” riep de ander uit. — „Niet gestorven op eene gewone manier, wilde ik zeggen, vervolgde de herbergier. — De vreemdeling zweeg eene poos, en vroeg toen kortaf: „Wat meent gij daarmee?” — „Meer dan gij denkt, vriend!” antwoordde John Willet. „Die woorden beteekenen meer dan gij wel denken zoudt.” — „Het is mogelijk,” zeide de vreemdeling knorrig. „Maar voor den duivel! waartoe dient al die omhaal? Eerst zegt gij, dat de man niet meer leeft en toch niet gestorven

is; dan, dat hij niet op eene gewone manier is gestorven; en dan, dat gij meer meent dan ik denk. Om u de waarheid te zeggen, tot nog toe denk ik, dat gij niemendal meent. Of wat meent gij?” — „Dat,” antwoordde de herbergier, een weinig uit het veld geslagen door de barschheid van den vreemdeling, „dat is eene historie, die Salomon Daisy hier al gedurende vier en twintig jaren heeft verteld. Niemand kan die zoo goed vertellen als hij, en niemand anders zal ze hier ook vertellen.”

De man wierp een blik op den dorpskoster, want deze was blijkbaar de bedoelde verteller; en toen hij zag, dat Salomon zijne pijp uit den mond nam, en zich gereed maakte om, zonder verder vragen af te wachten, zijn verhaal te beginnen, schoof hij achteruit in den hoek van den grooten schoorsteenmantel, waar hij, dewijl er juist een nieuwe takkebos op het vuur was geworpen, die niet spoedig vlam vatte, bijna geheel in het donker zat.

„Het was mijnheer Ruben Haredale, de oudste broeder van mijnheer Geoffrey,” begon de koster, maar bleef toen steken, en zweeg zoolang stil, dat zelfs John Willet ongeduldig werd, en vroeg, waarom hij niet voortging. „Cobb!” zeide de koster met eene zachte stem, terwijl hij zich tot den postmeester keerde: „de hoeveelste is het van daag?” — „De negentiende.” — „Maart!” hervatte de koster. „De negentiende Maart? dat is zonderling!” — Het gemompel der aanwezigen gaf te kennen, dat zij dit insgelijks zonderling vonden, en daarop vervolgde hij: „Het was mijnheer Ruben Haredale, de oudste broeder van mijnheer Geoffrey, die twee en twintig jaar geleden eigenaar was van het heerenhuis en het landgoed, dat toen veel grooter was, gelijk Joe reeds gezegd heeft; niet dat hij het bij ondervinding zou weten, want daartoe is hij veel te jong, maar hij heeft het dikwijls van mij gehoord. Zijne vrouw was kort geleden gestorven, en had hem een kind nagelaten, die juffer Haredale, naar wie gij gevraagd hebt, en die toen nauwelijks een jaar oud was.”

Hoewel de spreker zich tot den man richtte, die zich naar deze familie nieuwsgierig had getoond en hier even ophield, als verwachtte hij eene aanmerking of een uitroep van verwondering, bleef de vreemdeling echter stilzwijgen, ja scheen nauwelijks naar het verhaal te luisteren. Om zijne verontwaardiging over deze onbeleefdheid te toonen, richtte Salomon zich nu tot zijne oude makkers, van wier aandacht hij door lange ondervinding verzekerd was.

„Mijnheer Haredale,” hervatte hij, den vreemdeling zijn rug toekeerend, „verliet deze buitenplaats, toen zijne vrouw gestorven was, omdat hij het hier te eenzaam vond, en ging naar Londen, waar hij eenige maanden bleef; maar daar vond hij het — gelijk ik het altijd gehoord heb — even eenzaam; en zoo kwam hij op eens naar zijne buitenplaats terug, met zooveel haast, dat hij dien dag niemand anders medebracht, dan zijne dochter, twee meiden, zijn hofmeester en een tuinman. Zijne andere bedienden zouden den

volgenden dag komen. Nu gebeurde het, dat in dien nacht een oude heer, die te Chigwell woonde en lang ziekelijk was geweest, kwam te overlijden, en zoo werd ik ten half een ure in den nacht opgeroepen, om de klok te gaan luiden."

Eene beweging onder het gehoor gaf te kennen, welk een tegenzin zij zouden gevoeld hebben, om op zulk een tijd de klok te luiden. De koster was hierop voorbereid en vervolgde: »Het was inderdaad een akelig ding, vooral daar de doodgraver ziek was, en ik daardoor alleen moest gaan; want het was te laat om een anderen kameraad op te zoeken. Het kwam evenwel niet geheel onverwacht; want de oude heer had dikwijls gezegd, dat de klok moest geluid worden, zoodra hij den geest had gegeven, en hij lag toen reeds eenige dagen op sterven. Ik hield mij dan zoo goed als ik kon, moffelde mij er goed in, want het was vinnig koud, en ging op weg, met eene lantaarn in de eene hand en den sleutel der kerk in de andere."

Op dit punt van het verhaal, ritselden de kleederen van den vreemdeling, alsof hij zich omkeerde, om beter te kunnen luisteren. Even over zijn schouder wijzende, trok Salomon zijn wenkbrauwen op, en keek daarbij Joe aan, om te vragen of dit inderdaad het geval was. Joe hield zijne hand boven zijne oogen en tuurde in den hoek, maar kon niets zien, en schudde derhalve zijn hoofd.

»Het was juist zulk een nacht als deze," vervolgde de koster. »Het stormde en regende vreeselijk, en het was zoo donker, als ik het voor of na dien tijd nooit heb gezien. Misschien is dat verbeelding; maar alle huizen waren gesloten en de menschen naar bed, en misschien is er nog maar één man, die weet hoe donker het inderdaad was. Ik ging in de kerk, zette de deur met den ketting open — want om de waarheid te zeggen, ik had het er niet op begrepen, om daar alleen te worden opgesloten — zette mijne lantaarn op eene bank in den hoek, waar het klokketouw hangt, en ging er bij zitten, om mijne kaars wat uit te halen.

»Ik deed dat; maar toen kon ik er maar niet toe komen, om op te staan en aan mijn werk te gaan. Ik weet niet hoe het kwam; maar alle spookhistories, die ik ooit had gehoord, zelfs die ik gehoord had, toen ik nog school ging, en lang weder had vergeten, kwamen mij toen in de gedachten, en dat niet één voor één achter elkander, maar, als het ware, allen te gelijk. Ik herinnerde mij één vertelsel onder anderen, waarvan men op het dorp veel hoorde, hoe op zekeren nacht in het jaar (en misschien kon het die nacht wel wezen) al de dooden uit den grond kwamen en tot aan den dageraad bij hunne graven bleven zitten. Dit bracht mij in de gedachten, hoeveel menschen, die ik gekend had, tusschen de kerkdeur en het hek van het kerkhof begraven lagen, en hoe akelig het wezen zou, als ik eens weder tusschen hen door zou moeten gaan. Ik had van een kind af al de bogen en nissen van de kerk

gekend, en toch kon ik mij zelve niet overreden, dat het hunne natuurlijke schaduwen waren, die ik op den vloer zag, maar verbeeldde mij, dat er leelijke gezichten uitkeken. Zoo denkende, kwam ik op den ouden heer, die pas gestorven was, en toen ik naar het donkere koor keek, had ik er op kunnen zweren, dat ik hem op zijne gewone plaats zag zitten, huiverend van koude, in zijn doodkleed. Al dien tijd had ik zitten luisteren, zonder bijna te durven ademen. Eindelijk sprong ik op en greep het klokketouw. Op dat oogenblik hoorde ik den klank, niet van die klok, want ik had het touw nauwelijks aangeraakt, maar van eene andere.

»Ik hoorde duidelijk eene andere zware klok luiden; maar het duurde slechts een oogenblik. Ik luisterde nog een geruimen tijd, maar hoorde niets meer; het moest, dacht mij, eene spookklok wezen, die in het midden van den nacht van zelve luidde. Ik ging nu mijne klok luiden — hoe ik dat deed en hoelang, weet ik niet — en liep toen zoo hard ik kon naar huis.

»Den volgende morgen stond ik, na een onrustigen nacht, vroeg op, en verhaalde mijn burens wat mij gebeurd was. Sommigen hoorden het ernstig aan; anderen staken er den gek mede; niemand scheen te gelooven, dat het eene spookklok was geweest. Maar dien morgen werd mijnheer Ruben Haredale in zijne slaapkamer vermoord gevonden, en in zijne hand had hij een eind van het touw, dat aan de brandklok op het dak vast was, en zeker, toen hij het greep, door den moordenaar was afgesneden. Dat was de klok, die ik gehoord had.

»Men vond eene bureau opengebroken, en een geldkistje, dat mijnheer Haredale had medegebracht, en dat, naar men dacht, veel geld bevatte, was verdwenen. De hofmeester en de tuinman werden beiden vermist en beiden lang verdacht gehouden; maar hoewel men hen in alle richtingen nazette, zij werden niet gevonden. En ver genoeg hadden zij moeten zoeken naar den armen Rudge, den hofmeester, wiens lichaam, slechts aan de kleederen kenbaar, maanden naderhand in een vijver van het park werd gevonden, met eene diepe wond in de borst. Hij was maar half gekleed; en men begreep, dat hij in zijne eigene kamer had zitten lezen, waar men vele sporen van bloed vond, en daar, vóór zijn meester, was overvallen en vermoord.

»Iedereen begreep nu, dat de tuinman de moordenaar moest wezen; en hoewel men van dien tijd af nooit van hem heeft gehoord, hij zal nog wel gevonden worden — let op mijne woorden. Op dezen dag vóór twee en twintig jaren werd de misdaad gepleegd op den negentienden Maart zeventienhonderd drie en vijftig. Op den negentienden Maart van een of ander jaar — ik geloof en weet het zeker, want op dien dag zijn wij altijd op eene of andere vreemde manier op het geval gebracht — op den negentienden Maart van een of ander jaar, vroeger of later, zal de moordenaar ontdekt worden."

II.

DE VREEMDELING EN DE SLOTENMAKER.

„Eene vreemde historie,” zeide de man, die aanleiding tot het verhaal had gegeven; „maar nog vreemder zal het zijn, als uwe voorspelling uitkomt. Is dat alles?”

Deze onverwachte vraag hinderde Salomon Daisy niet weinig. Door de geschiedenis zeer dikwijls te herhalen, en er van tijd tot tijd eenige aanmerkingen aan zijne verschillende toehoorders in op te nemen, had hij het eindelijk zoo ver gebracht, dat hij haar met veel zwier en nadruk kon vertellen, en dit „is dat alles?” na het indruk makende slot, was geheel iets anders dan hij gewoon was.

„Is dit alles?” herhaalde hij. „Ja, dat is alles, mijnheer! en genoeg naar mij dunk.” — „Dat dunk mij ook. Mijn paard, jonge heer! Het is maar een huurpaard, en moet van avond nog mee naar Londen.” — „Van avond?” zeide Joe. — „Ja, van avond,” hernam de ander. „Hoe kijkt gij zoo? Deze herberg schijnt wel de verzamelpplaats van alle nieuwsgierige leegloopers uit de buurt te wezen.”

Deze aanmerking deed de oogen van John Willet en zijne makkers weder spoedig op den koperen ketel vestigen; maar Joe, een jongen, die hart had, beantwoordde den toornigen blik des vreemdelings door hem strak aan te zien, en zeide: „Het is zoo vreemd niet, dat iemand zich verwondert, dat gij van avond nog verder wilt. Zoo iets zal u zeker wel meer gevraagd zijn, al was het weer beter. Ik dacht, dat gij den weg niet weten zoudt, daar gij hier vreemd zijt.” — „Den weg...” herhaalde de ander bits. — „Ja. Weet gij hem dan?” — „Ik... ik zal hem wel vinden,” antwoordde de vreemdeling, zich omkeerende. „Kastelein, hoeveel heb ik verteerd?”

John Willet beantwoordde deze vraag zonder lang te talmen; maar toen het er op aan kwam om geld terug te geven, scheen, gelijk doorgaans, zijne gewone langzaamheid hem weder te overvallen. De vreemdeling knoopte eindelijk zijne kleederen zooveel mogelijk dicht, en ging zonder iemand te groeten naar buiten. Hier stond Joe, die een oogenblik vroeger was heengegaan, onder een oud afdak naar hem te wachten.

„Hij is het met mij eens,” zeide Joe, het paard op den nek kloppende. „Ik wed, dat het hem wel bevalen zou, als gij van nacht hier wildet blijven.” — „Dan zijn hij en ik het niet eens, zooals onderweg al meer gebeurd is,” was het antwoord. — „Dat dacht ik al voordat gij hier kwaamt; want het arme beest heeft uwe sporen gevoeld.” De vreemdeling gaf geen antwoord, voordat hij te paard was gestegen, en daarop, ziende hoe strak de jonkman hem aanstaarde, zeide hij: „Gij wilt mij zeker weerom kennen.” — „Iemand, die in zulk weer en op een vermoeid paard zulk een weg oprijdt, en laat in den avond eene goede herberg in den steek laat, is wel

waard, dat men hem kent.” — „Gij hebt scherpe oogen en eene scherpe tong, naar mij dunk.” — „Daar ben ik mede geboren; maar de laatste wordt somtijds stijf, omdat ik haar te weinig gebruik.” — „De eersten kunt gij ook wel wat sparen, of gebruiken om naar de meisjes te kijken, knaap!” zeide de vreemdeling, terwijl hij Joe den toom uit de hand rukte, hem met het achtereind van zijne zweep een harden slag op het hoofd gaf, en terstond voortreed. Hij stooft door slijk en duisternis voort, met een spoed, waarin weinigen zich op zulk een slecht paard zouden gewaagd hebben, al waren zij gemeenzaam met den grond bekend geweest, maar welke iemand, die den weg niet kende, op elken voetstap met het grootste gevaar bedreigde.

De wegen, zelfs op zulk een korten afstand van Londen, waren in dien tijd zeer slecht. Die, welken deze ruiter bereed, was door de wielen van zware wagens, als het ware, omgeploegd, en door den regen doorweekt. Overal was de grond vol groote gaten, die nu vol water stonden, en zelfs over dag niet gemakkelijk te onderscheiden waren. Een enkele misstap had een veel beter paard kunnen doen struikelen, dan het arme dier, dat hij nu zoo onbarmhartig aanzette. Telkens rolden losse steenen onder de hoeven van het paard weg, en de ruiter kon nauwelijks drie voet ver van zich af zien. In dien tijd werden ook al de wegen in de nabijheid der hoofdstad door roovers onveilig gemaakt, en een nacht als deze was bijzonder geschikt voor zulk een booswicht, om zijn ongeoorloofd beroep met weinig vrees voor ontdekking uit te oefenen.

De reiziger draafde echter voort, zonder zich te bekommeren om den modder, die hem om het hoofd vloog, de buitengewone duisternis van den nacht, of de waarschijnlijkheid dat hij een roover zou ontmoeten. Bij elke bocht en elken hoek van den weg, zelfs waar men zulke eene kromming het minst zou verwacht hebben, en hij die onmogelijk zien kon, voordat hij er vlak bij was, bestuurde hij zijn paard met eene vaste hand, en hield het midden van den weg. Zoo rende hij voort, half in de stijgbeugels staande, terwijl hij zijn lichaam ver vooroverboog, en zijne zware zweep als een dolleman om zijn hoofd zwaaide.

Het gebeurt wel, wanneer de elementen in eene buitengewone opschudding verkeerden, dat zij, die stoute plannen koesteren, of door groote gedachten, ten goede of ten kwade, zijn beziel, door het woeste tumult der natuur tot eene daarmede overeenstemmende woestheid worden aangezet. In het midden van donder, bliksem en storm is menige schrikkelijke daad gepleegd, heeft menigeen, die vroeger bedaard was, alle bedwang over zijne, nu ontembare, hartstochten verloren. De demons van woede en wanhoop wedijveren met hen, die op de vleugelen van den wervelwind rijden, en de mensch, door de bulderende winden en kokende golven tot dolheid aangezet, wordt voor eene poos even woest en onbarmhartig als de elementen zelfden.

Hetzij de reiziger door gedachten was beziel, welke door de onstuimigheid van het weder nog woester werden, of dat hij slechts gedreven werd door een hevig verlangen naar het eind zijner reis, hij rende met ijlende snelheid voort, totdat hij bij een dwarsweg zoo onverwacht een rijtuig ontmoette, dat hij door het geweld, waarmede hij zijn paard ophield, bijna zelf uit den zadel vloog.

„He!” riep eene mannenstem. „Wie daar?” — „Goed vriend!” antwoordde de ruiter. — „Goed vriend?” herhaalde de stem. „Zegt dat iemand, die zoo dol komt aanrijden, dat hij niet alleen zijn eigen nek in gevaar brengt, waaraan misschien niet veel gelegen is, maar ook de nekken van andere menschen?” — „Gij hebt daar eene lantaren, zie ik,” zeide de reiziger afstappende; „leen mij die eens even. Ik geloof, dat gij met uw boom of wiel mijn paard hebt bezeerd.” — „Bezeerd?” riep de ander. „Het zou mij niet verwonderen als gij het hadt doodgereden. Wat beduidt het, dat gij op den publieken weg zoo dol doorrijdt?” — „Geef mij het licht,” antwoordde de ruiter, terwijl hij den ander de lantaren uit de hand rukte, „en val niet iemand met vragen lastig, die in geen humeur is om te antwoorden.” — „Als gij dat eer hadt gezegd, zou ik misschien niet in een humeur zijn geweest om u licht te geven,” hervatte de stem. „Maar dewijl het arme paard bezeerd is, en niet gij, heb ik er toch geen berouw van.”

De reiziger gaf hierop geen antwoord, maar ging met de lantaren naar zijn hijgend en dampend paard, en onderzocht hoe het met het beest gesteld was. Intusschen bleef de ander zeer bedaard in zijn rijtuig zitten, dat eene soort van kar was, met een bak, waarin eene groote mand met gereedschap stond, maar keek toch oplettend naar hetgeen er voorviel. Hij was een rustig man, met een rond blozend gezicht en eene frissche stem, de kenteekenen van gezondheid, welvaart en opgeruimdheid. Hij was den middelbaren leeftijd reeds voorbij; maar de tijd is niet altijd een hard vader, en hoewel hij naar geen van zijne kinderen wacht, behandelt hij dikwijls hen, die goed werk van hem maken, met zekere verschooning. Hij maakt hen wel, onbarmhartig genoeg, tot oude mannen en vrouwen, maar laat hen hunne kracht en jeugdige vroolijkheid. Bij zulke menschen is het grijze hoofd het teeken van de hand des ouden mans, die hun zijn zegen heeft gegeven, en elke rimpel een merk op den kerfstok van een welbesteed leven. Zulk een ouderdom vertoonde de man, wien de reiziger zoo onverwacht had ontmoet. Hoewel hij in meer dan één jas was gewikkeld, en zijn driekanten hoed had vastgebonden met een doek, die in eene plooi van zijne onderkin lag, bleef er toch genoeg zichtbaar van zijn gelaat, waaraan eenige zwarte smeren eene vrij comische uitdrukking gaven.

„Hij is niet bezeerd,” zeide de ruiter eindelijk, zich met de lantaren in de hand omkeerende. — „Zoo! ziet gij dat eindelijk?” hervatte de oude man. „Mijne oogen zijn ouder dan de uwe, maar

ik zou ze niet met u willen ruilen.” — „Wat meent gij?” — „Dat ik al lang gezien had, dat het paard niet bezeerd was. Geef mij nu de lantaren terug. Rijdt wat zachter en — goeden nacht!”

Toen de ruiter de lantaren ophief, om die terug te geven, scheen het licht natuurlijk den spreker in het gezicht. Hunne oogen ontmoetten elkander een oogenblik, en terstond liet de ruiter de lantaren op den grond vallen en vertrapte die onder zijne voeten.

„Hebt gij nooit een slotenmaker gezien, dat gij schrikt, alsof u een spook was verschenen?” vroeg de oude man. „Of,” vervolgde hij snel, terwijl hij uit zijne mand met gereedschap een hamer kreeg, „is dat een streek om mij te plunderen? Ik ken dezen weg wel, vriend, en ik heb niets van waarde bij mij dan een paar shillings. Om ons beiden moeite te sparen, zeg ik u vooraf, dat gij bij mij niets vinden zult, dan een arm, die voor mijne jaren nog vrij sterk is, en dezen hamer, dien ik door lange gewoonte tamelijk vlug weet te hanteeren. Als gij met mij begint, zult gij zien dat ik mijn man sta. Met deze woorden plaatste hij zich in eene houding van verdediging.” — „Ik ben niet, waarvoor gij mij houdt, Gabriël Varden!” antwoordde de reiziger. — „Wie en wat zijt gij dan?” hernam de slotenmaker. „Het schijnt dat gij weet hoe ik heet; zeg mij nu ook hoe gij heet.” — „Gij hebt mij ook uw naam niet gezegd,” antwoordde de reiziger. „Ik heb dien op uwe kar gelezen.” — „Gij hebt dan daarvoor betere oogen, dan om naar uw paard te kijken,” zeide Varden, terwijl hij vlug uit zijne kar sprong. „Wie zijt gij? Laat mij uw gezicht zien!”

Terwijl de slotenmaker van zijne kar sprong, was de reiziger weder te paard gestegen; maar de oude man hield het bij den teugel, en herhaalde: „Laat mij uw gezicht zien, zeg ik!” — „Uit den weg!” — „Geene vastenavondstreken,” hernam de slotenmaker, „om morgen in de herberg te vertellen, dat Gabriël Varden zich heeft laten bang maken door eene brommende stem en een donkeren nacht. Sta! — laat mij uw gezicht zien!”

Begrijpende dat verdere tegenstand slechts tot eene worsteling zou leiden met een vijand, die geenszins te verachten was, sloeg de reiziger den kraag van zijn rijkleed, die zijn gezicht grootendeels bedekte, neder, bukte, en zag den slotenmaker strak in de oogen.

Misschien hebben nooit twee menschen elkander in de oogen gezien, die een sterker contrast vormden. De blozende kleur van den smid stak zoodanig af bij de bleekheid van den ruiter, dat deze een bloedeloos spook scheen te zijn, terwijl de groote zweetdruppels, die op zijne wangen lagen, naar doodzweet geleken. Op het gezicht van den ouden smid lag een schalkachtige glimlach, als verwachtte hij in den barschen vreemdeling een bekende te ontdekken, die hem had willen beetnemen. Het gelaat van den ander, woest en barsch, maar te gelijk bedremmeld, was dat van

iemand, die zich op het ergste gereed houdt. Zijn vast gesloten mond, zijn strakke blik, maar vooral zekere beweging van zijne hand in zijne borst, schenen een voornemen aan te kondigen, dat hemelsbreed van jokkernij of kinderspel verschildte. Zoo zagen zij elkander eene poos stilzwijgend aan.

„Hm!” zeide de smid eindelijk. „Ik ken u niet.” — „En gij wilt niet meer van mij weten?” vroeg de ander, terwijl hij zijn kraag weder opsloeg. — „Neen,” zeide Gabriël; „en om ronduit te spreken, vriend! uw gezicht is geen brief van aanbeveling.” — „Dat behoeft ook niet,” antwoordde de reiziger. „Ik heb liefst, dat men mij alleen laat.” — „Ik geloof, dat men u daarin uw zin wel zal geven,” antwoordde de smid. — „Des te beter,” hernam de reiziger. „En om u te waarschuwen, moet ik zeggen, dat gij nooit in zulk een levensgevaar hebt verkeerd, dan eenige oogenblikken geleden. Als gij op uw sterfbed ligt, zult gij niet nader bij den dood zijn, dan gij nu geweest zijt.” — „Ei zoo!” zeide de forsche smid. — „Ja, en een geweldige dood.” — „Van wiens hand?” — „Van de mijne,” antwoordde de reiziger.

Met deze woorden gaf hij zijn paard de sporen en reed voort. Eerst hoorde de smid hem op een stijven draf door den modder plassen; maar weldra zette hij zijn paard sterker aan, en voordat hij nog buiten bereik van het gehoor was, rende hij weder voort op denzelfden razenden galop, als toen hij de kar ontmoette.

Met de gebroken lantaren in de hand bleef Gabriël Varden als verstijfd staan, tot hij de hoefslagen niet meer hoorde. Toen scheen hij te ontwaken. „Wat duivel zou die kerel wezen?” riep hij uit. „Een krankzinnige of een struikroover! Als hij zich niet zoo spoedig had weggepakt, zouden wij gezien hebben, wie in het grootste gevaar was, hij of ik. Ik zou nooit zoo nabij mijn dood zijn geweest! Ik hoop, dat ik er in de eerste twintig jaren niet dichterbij mag komen. Die blaaskaak!” Gabriël klom weder op zijne kar, en keek met eenige bezorgdheid naar den weg, dien de vreemdeling had ingeslagen. „De Meiboom is maar een half uur ver,” prevelde hij. „Ik heb met voordacht den anderen weg van het heerenhuis genomen, opdat ik de Meiboom niet voorbij zou komen, nu ik Martha had beloofd, dat ik er niet zou afstappen. Maar het zou toch gevaarlijk wezen, om zonder licht naar Londen te rijden. Ik heb Martha wel beloofd, dat ik er niet zou afstappen; maar ik heb toch mijn woord willen houden.”

Zich zelven aldus overredende, dat hij reeds genoeg had gedaan, om zijne standvastigheid te toonen, sloeg hij den weg naar de Meiboom in, met het vaste voornemen, om daar niets anders te doen, dan eene lantaren te leen te vragen.

Toen hij echter de herberg bereikte, en Joe, op zijn welbekend roepen, naar buiten komende loopen, de deur liet openstaan, waaruit het licht hem te gemoet straalde, — toen hij bij den gemeenen haard

het gemompel van stemmen hoorde, en uit de bewegende schaduwen op de venstergordijnen opmaakte, dat men het warme hoekje, dat hij zoo gemeenzaam kende, reeds voor hem inruimde, — toen hij bovendien een verleidelijk gesis hoorde, dat uit de keuken scheen te komen, en door het rammelen van borden werd geaccompagneerd — toen voelde Gabriël zijne standvastigheid bezwijken. Wel keerde hij zijn hoofd om, en keek met een stoicijschen moed naar den anderen kant; maar daar zag hij niets dan zwarte duisternis, in contrast met de warmte en het licht in de herberg. „Ik moet van mijn paard niet al te veel vergen, Joe!” zeide de slotenmaker. „Ik zal even afstappen.”

Wat was natuurlijker? en wat zou onnatuurlijker zijn geweest, dan dat iemand, na een vermoeiend dagwerk, met eene ledige maag, alleen tegen het gure weder was gaan kampen, terwijl een helder brandend vuur, een smakelijke maaltijd en een lustig gezelschap, als het ware, op hem wachtten?

III.

NOG EEN AVONTUUR VAN DEN SLOTENMAKER.

Zoo dacht de slotenmaker, toen hij zich in het hoekje van den haard nederzette, en begreep, dat hij toch uit zorg voor zijne gezondheid verplicht was om zich een weinig tegen den invloed van het weer te versterken; en zoo dacht hij nog, toen hij, een groot uur later, weder in hetzelfde warme hoekje zat, en met een genoeglijk gezicht naar het pieperige stemmetje van Salomon Daisy luisterde, die in den gezelligen kring om het vuur in de Meiboom doorgaans de grootste prater was.

„Ik hoop, dat hij een eerlijk man is, dat is het al,” zeide Salomon, aan het slot van eene redeneering over den vreemdeling, en nadat Gabriël zijne ontmoeting met dien geheimzinnigen persoon had verhaald. „Ik hoop, dat hij een eerlijk man is.” — „Dat hopen wij allen, zou ik denken,” merkte de slotenmaker aan. — „Ik niet,” zeide Joe. — „Niet?” riep Gabriël uit. — „Neen,” antwoordde Joe. „De lafaard heeft mij een slag met zijne zweep gegeven, terwijl hij te paard zat en ik te voet was. Ik zou veel liever willen, dat hij was wat ik denk.” — „En wat is dat, Joe?” — „Niets goeds, meester Varden! Gij moogt uw hoofd schudden, vader! maar ik zeg nog eens „niets goeds,” en zou het nog honderd malen zeggen, als ik hem daardoor kon doen terugkomen, om het pak slaag te halen, dat hij aan mij verdiend heeft.” — „Houd uw mond, jongen!” zeide John Willet. — „Dat wil ik niet, vader!” was het antwoord. „Gij zijt de oorzaak, dat hij mij zoo heeft durven behandelen. Toen hij zag, dat ik mij als een kind of een gek het zwijgen liet

opleggen, heeft hij den moed gekregen, om ook eens een jongen op den kop te zitten, dien hij dacht, en wel denken moest, dat geen hart in het lijf had. Maar hij heeft zich vergist, gelijk ik hem toonen zal, en ook u allen binnen kort zal laten zien." — »Weet de jongen wel wat hij zegt?" riep de herbergier verbaasd uit. — »Vader!" antwoordde Joe, »ik weet zeer wel wat ik zeg en meen — beter misschien dan gij doet, terwijl gij mij hoort. Met u kan ik wel geduld hebben; maar uwe manier van mij te behandelen brengt mij bij anderen in eene minachting, die ik niet verdragen kan. Let maar eens op andere jonge lieden van mijn ouderdom. Hebben zij geene vrijheid, geen recht om te spreken? Worden zij ook beknord en bekeven, totdat ieder hen voor half gek verslijt? Geheel Chigwell steekt den gek met mij, en ik zeg — want het is eerlijker, dat ik dit nu zeg, dan dat ik wacht tot gij dood zijt en uw geld heb — ik zeg, dat ik er binnen kort toe zal moeten komen, om zulke banden af te werpen, en dat, als ik dat doe, het mijne schuld niet zal wezen, maar het aan niemand anders te wijten zal zijn, dan aan u."

John Willet was zoo verbaasd over deze stoutheid van zijn veelbelovenden zoon, dat hij volstrekt geen antwoord wist te bedenken, maar met comische verbijstering op den koperen ketel bleef staren. Zijne vrienden waren niet minder met de zaak verlegen, en nadat zij eenige onverstaanbare raadgevingen en troostwoorden hadden gepreveld, stonden zij op, om te vertrekken. De eerlijke slotenmaker was de eenige, die met eenige verstandige woorden tusschenman was en niet al te kort moest gehouden worden, en Joe vermaande, om de luimen van zijn vader te verdragen, en zich van alle geweldige stappen te onthouden. Zijn raad werd aangenomen, gelijk met zulken raad doorgaans het geval is. Op den herbergier maakte dezelve omtrent evenveel indruk als op den meiboom buiten de deur; terwijl Joe hem dank zeide voor zijne goede meening, maar te gelijk beleefdelijk zijn voornemen te kennen gaf, om zijn eigen zin te volgen.

»Gij zijt altijd mijn vriend geweest, meester Varden," zeide hij, toen zij te zamen naar buiten waren gegaan, en de slotenmaker zich gereedmaakte, om zijne reis te hervatten, »en ik neem u al wat gij zegt in dank af; maar het is haast tijd dat de Meiboom en ik elkander moeten vaarwelzeggen." — »Een rollende steen krijgt geen mcs, Joe!" zeide Gabriël. — »En een mijlsteen ook niet," antwoordde Joe. »Hier ben ik weinig beters, en zie evenveel van de wereld." — »Maar wat wilt gij dan doen, Joe!" hernam de slotenmaker, nadenkend zijne kin wrijvende. »Wat zoudt gij willen worden, of waar naar toe gaan?" — »Dat moet ik aan het toeval overlaten." — »Dat deugt nooit, Joe! Het toeval is weinig te vertrouwen. Altijd zeg ik tegen mijne kleine meid, als wij over een

man voor haar spreken: »Laat het nooit aan het toeval over, maar doe eerst onderzoek, om te weten of hij een braaf en goed man zal zijn. Maar wat voert gij toch uit? Is het tuig niet in orde?" — »Ja wel," antwoordde Joe, die niettemin nog eene poos aan de riemen en gespen bleef talmen. »Vaart juffrouw Dolly nog wel?" — »Dank je; gezond, frisch en vroolijk, Goddank!" — »Ik hoop," zeide Joe, na eenige aarzeling, »dat gij van dat gevalletje niet tegen iemand spreken zult, — ik meen, dat ik mij een slag heb laten geven, alsof ik inderdaad zulk een laffe lummel was, als zij mij wel zouden willen maken — ten minste niet voordat ik dien kerel weergezien en met hem afgerekend heb. Dan zal er meer aardigheid aan zijn om het te vertellen." — »Aan wie zou ik het vertellen?" hernam Gabriël. »Hier weten zij het al, en ik geloof niet, dat ik iemand anders zal ontmoeten, wien het schelen kan." — »Gij hebt gelijk," zeide de jonkman met een zucht. — »Ik had het vergeten. Ja, het is waar." Dit zeggende, hief hij zijn hoofd op. Zijn gezicht was bloedrood, waarschijnlijk omdat hij zoo lang gebukt had gestaan. Daarop wenschte hij den ouden man, die nu in de kar was geklommen, met nog een zucht goede reis. — »Goeden nacht!" zeide Gabriël. »Nu, denk eens over hetgeen ik gezegd heb, en bega geene dolle streken. Ik mag u wel lijden, en het zou mij spijten, als ik u in het ongeluk zag loopen. Goeden nacht."

Nadat Joe Willet dezen hartelijken groet had beantwoord, bleef hij staan, tot hij het rijtuig niet meer hoorde, schudde toen treurig zijn hoofd, en ging weder naar binnen.

Gabriël Varden reed den weg naar Londen op, en dacht terwijl over allerlei dingen, maar vooral over de beste en krachtigste uitdrukkingen om zijn avontuur te verhalen en zijne vrouw reden te geven, waarom hij, in weerwil zijner belofte, de Meiboom had bezocht. Het gebeurt wel eens, dat iemand van het nadenken slaap krijgt, vooral wanneer men juist niet volkomen nuchter is; en hoe langer de slotenmaker nadacht, des te slapiger werd hij ook, zoodat hij half duttend voortreed, zonder zelfs bij de tolhekken recht wakker te worden.

Maar nu naderde hij de groote stad, die voor hem lag uitgestrekt als eene donkere schaduw, boven welke een dikke, door een roodachtig schijnsel verlichte, damp hing. Toen hij nader kwam, verdween dat schemerlicht, of liever het loste zich in deszelfs bestanddeelen op. Tusschen lange rijen van flauw verlichte straten zag men hier en daar eene helderder plek, waar de lantarens op eene markt of om een groot gebouw dichter bijeenstonden. Toen werd alles nog duidelijker, en kon men de lantarens zelven, als gele, lichtende punten onderscheiden. Daarop begon men geluid te hooren — het slaan van klokken, het blaffen van honden, het rumoer op de straten. Eindelijk kon men voorwerpen onderscheiden — hooge kerktorens, en eene menigte daken met ontelbare schoorsteenen. De geluiden

werden hoe langer hoe sterker, de voorwerpen hoe langer hoe duidelijker, en nu was Londen — in de duisternis bij haar eigen schemerlicht zichtbaar — bijna bereikt.

Zonder eenige bewustheid hiervan, reed de slotenmaker half slapende voort, totdat hij met schrik gewekt werd door een schreeuw, op eenigen afstand voor hem. Een oogenblik zag hij om zich heen, als ware hij in zijn slaap naar een vreemd land overgevoerd; maar spoedig zag hij waar hij was, wreef langzaam zijne oogen uit, en zou misschien weder in slaap zijn gevallen, indien de schreeuw niet herhaald was geworden — niet eens of tweemaal, maar aanhoudend en hoe langer hoe harder. Nu geheel wakker, zette Gabriël, die een onverschrokken man was, zijn paard aan, om spoedig te zien wat er gebeurd was.

De zaak scheen ernstig genoeg te wezen; want toen hij de plek had bereikt, zag hij een man, naar allen schijn levenloos, dwars over den weg liggen, terwijl een ander, die eene toorts in zijne hand had, met woeste gebaren om de plek heen dwaalde, en te gelijk het geschreeuw aanhief, dat de slotenmaker had gehoord.

„Wat is hier gebeurd?” vroeg de oude man, afstappende. „Maar wie is dat, Barnaby?” De man met de toorts streek zijne lange haren uit zijn gezicht, en zag Gabriël aan met een blik, die maar al te duidelijk zijn toestand te kennen gaf. „Gij kent mij wel, Barnaby?” zeide Varden. „De ander knikte, met een drift, als zou hij wel een uur zijn blijven knikken, indien de slotenmaker hem niet bij den arm gevat en met een vragenden blik op het lijk gewezen had.

„Er is bloed aan,” zeide Barnaby huiverend; „dat maakt mij akelig.” — „Wat is er gebeurd?” vroeg Varden. — „Staal, staal, staal!” antwoordde Barnaby, terwijl hij met zijne hand den steek met een mes of degen nabootste. — „Is hij uitgeplunderd?” vroeg de slotenmaker. Barnaby knikte en wees naar de stad. — „Zoo!” hernam de oude man, terwijl hij zich over het lijk heenboog; „heeft de roover zich naar dien kant weggepakt? Nu, dat komt er voor het oogenblik niet op aan. Kom eens hier met uwe toorts — zoo! sta nu stil, terwijl ik zie hoe het met hem is.”

Met deze woorden begon hij de liggende gedaante nauwkeurig te bezien en te betasten, terwijl Barnaby met zijne toorts, door belangstelling of nieuwsgierigheid aan de plek geboid, maar te gelijk sidderend van afgrijzen, stilzwijgend bleef toezien.

Terwijl hij daar half voorovergebogen en half terugdeinzende stond, waren zijn gelaat en gedaante, in het volle licht der toorts, zoo duidelijk zichtbaar, als ware het helder dag geweest. Hij was omtrent drie en twintig jaren oud, en, hoewel mager, echter rijzig en welgemaakt. Zijne lange haren, die rood van kleur waren en verward langs zijn gezicht en over zijne schouders zwierden, gaven zijn voorkomen iets akeligs, hetwelk door de bleekheid van zijn gelaat en den glazigen glans van zijne groote, uitpuilende oogen

nog vermeerderd werd. Zijne gelaatsstreken waren echter niet terugstuitend, en toch was het onmogelijk hem anders dan met zekeren afschrik aan te zien; want bij den eersten blik moest het iedereen in het oog vallen, dat de geest van dezen ongelukkige deszelfs edelste vermogens derfde.

Zijn rok was van groen laken, hier en daar — waarschijnlijk door zijne eigene handen — met bont passement bezet. Een paar morsige lubben hingen over zijne handen, terwijl zijn hals bijna bloot was. Hij had zijn hoed met eenige pauwenveeren versierd, die echter, nu gebroken en kaal, achteloos op zijn rug hingen. Op zijne zijde hing het stalen gevest van een degen, zonder kling of scheede, dat met eenige gekleurde linten en glazen snuisterijen den opschik van zijn gewaad uitmaakte. Deze toestand van zijne klederen gaf bijna even duidelijk als het zonderlinge zijner manieren de verwarring van zijn geest te kennen, en scheen, door het grotske contrast, de akelige woestheid van zijn uitzicht nog te vermeerderen.

„Barnaby!” zeide de slotenmaker, toen hij zijn onderzoek had ten einde gebracht: „die man is niet dood, maar heeft een steek in zijne zijde, en ligt in flauwte.” — „Ik ken hem wel, ik ken hem wel,” zeide Barnaby. — „Kent gij hem?” vroeg de oude man. — „Stil!” zeide de ander, zijn vinger op zijne lippen leggende. „Hij wilde uit vrijen gaan. En ik zou om een lief ding niet willen, dat hij niet weer uit vrijen zou kunnen gaan; want dan zouden een paar heldere oogen duister worden. Zie, nu ik van oogen spreek, komen de sterren voor den dag. Wat of dat beteekent? Zouden dat ook oogen zijn? Van engelen misschien? Maar waarom zien zij naar die akeligheid?” — „Er is met dien onnoozelen bloed niets te beginnen,” prevelde de slotenmaker. „Zou hij inderdaad dien heer kennen? Zijne moeder woont hier dichtbij. Het zal best wezen, dat ik haar ga vragen, of zij weet wie het is. Kom, Barnaby! help mij eens, om hem in de kar te zetten, dan zullen wij te zamen naar huis rijden.” — „Ik kan hem niet aanraken,” riep de onnoozele uit, terwijl hij huiverend terugdeinsde. „Er is bloed aan.” — „Dat heeft hij nu eenmaal,” prevelde de slotenmaker. „Hij kan het niet gebeteren; maar ik moet toch hulp hebben. Kom, Barnaby! als gij dien heer kent, en hem en die hem liefhebben in het leven wilt houden, help mij dan om hem op te tillen en in mijne kar te zetten.” — „Dek het dan toe. Laat het mij niet zien — niet ruiken — het woord niet hooren. Spreek het woord niet uit.” — „Neen, neen! Zie, nu is het toegedekt. Kom — zachtjes — goed zoo!”

Zij plaatsten hem met gemak in het rijtuig, want Barnaby was sterk en handig; maar al den tijd, dat hij den gekwetste moest aanraken, beefde hij van het hoofd tot de voeten, en verkeerde blijkbaar in zulk een doodangst van afgrijzen, dat de slotenmaker inderdaad medelijden met hem had.

Toen Varden daarop zijn jas uitgetrokken en den gekwetste daarmede bedekt had, reden zij voort, terwijl Barnaby op zijne vingers de sterren telde, en Gabriël zich heimelijk gelukwenschte met een avontuur, dat zijne vrouw, indien hij zich niet geheel misrekende, de Meiboom zou doen vergeten.

IV.

GABRIËL VARDEN EN ZIJN HUISGEZIN.

In de eerwaardige voorstad Clerkenwell, — want eens was het eene voorstad — niet ver van het Charter-house, in een van die stille, zindelijke straten, waarvan men in de oude gedeelten der hoofdstad van Engeland nog eenige weinigen aantreft, ligt het tooneel van het hoofdstuk, dat wij nu beginnen.

In den tijd, waarvan wij handelen, hoewel slechts zes en zestig jaar geleden, was een groot gedeelte van het tegenwoordige Londen nog niet in wezen. Zelfs in het brein van den grootsten plannemaker bestonden er nog geene lange straten, om Highgate met Whitechapel te verbinden, geene groepen van paleizen in moerassige vlakten, geene kleine steden in het opene veld. Dit gedeelte van de stad had toen wel, evenals nu, een aantal straten en eene talrijke bevolking, maar toch een geheel ander voorkomen dan tegenwoordig. Voor vele huizen waren tuintjes aangelegd of boomen geplant, die de straat eene frischheid gaven, welke men thans tevergeefs zou zoeken. Dichtbij lag het opene veld, door hetwelk de New-River slingerde, en waar men in den zomer vroolijk zag hooien. De natuur was niet zoo ver afgelegen of moeielijk te genaken, als tegenwoordig; en hoewel Clerkenwell eene drukke wijk was, waarin vele ambachtslieden woonden, was de lucht er helderder en op geen grooten afstand had men wandelingen voor gelieven, die in morsige stegen zijn veranderd, lang voordat de gelieven van dezen tijd geboren werden.

In eene dier straten, de zindelijkste van allen, stond het huis, dat wij nu wat nader moeten beschouwen. Het was een nederig gebouw, nieuwerwetsch, recht, hoog, of groot, en ook niet gebouwd met eene stijve gehechtheid aan eentonige regelmatigheid; want niet een venster paste bij een ander, of scheen de minste betrekking te hebben tot iets behalve tot zich zelf. In den hoogen puntgevel stond een enkel zoldervenstertje, en in de benedenste verdieping was een winkel, die, behalve andere bijzonderheden, dit bijzondere had, dat men van de straat met drie hooge trappen daarin afgang. De vloer was van steenen evenals in een kelder; en in plaats van een venster zag men naast de deur een groot houten luik, dat over dag werd nedergeslagen, en dan evenveel koude lucht als licht inliet. Achter

dezen winkel was een met eikenhout beschoten binnenvertrek, dat op eene bestrate plaats en verder op een tuintje uitzag. Een vreemde deling, die voor de eerste maal dit vertrek binnentrad, moest denken, dat het, behalve door de deur, die in den winkel uitkwam, in geen het minste verband stond met de buitenwereld, en dat de bovenkamers van het huis slechts van buiten door middel van ladders bereikbaar waren; want het kon hem onmogelijk invallen dat een paar deuren, zoo smal en klein, dat men ze voor deuren van kasten moest houden, ieder op eene trap uitkwamen, waarvan de een naar boven en de ander naar beneden voerde.

Maar hoe zonderling en ongeregeld het gebouw mocht zijn, er was in geheel Clerkenwell, geheel Londen, geheel Engeland, geen huis, dat netter, zindelijker en beter in orde was. Nergens had men schooner vensters, witter vloeren, glimmender haarden of gladder mahoniehouten meubelen kunnen vinden; in de geheele overige straat werd niet zooveel geschrobd, geschuurd, gepoetst en geboend, als in dit ééne huis. Het kostte wel eenige moeite en niet weinig woorden, om dit alles zoo mooi te houden, gelijk zelfs de burens konden opmerken, als de vrouw van den huize hare ondergeschikten hielp, om op de schoonmaakdagen, die van maandagmorgen tot zaterdagavond duurden, wat voort te maken met al het werk, dat er te doen was.

Tegen den deurpost van deze zijne woning leunende, stond de slotenmaker, op den morgen, nadat hij den gekwetste had ontmoet, treurig te staren naar den grooten, van hout gesneden en geel geschilderden sleutel, die, bij wijze van uithangbord, boven zijne deuring te bengelen, en keek tusschenbeide over zijn schouder, om een blik in zijn winkel te werpen, waarin zijn leerknäp stond te werken, en waarin alles zoo donker en zwart was, dat een minder geoefend oog zeker niets anders had kunnen onderscheiden, dan een verwarden mengelhoop van allerlei gereedschappen, sleutelbossen, stukken ijzer en half afgewerkte sloten, die aan de wanden en den zolder hingen.

Nadat hij lang genoeg den zoogenoemden gouden sleutel bekeken had, stapte Gabriël de straat op, en wierp een blik naar de bovenvensters. Een van deze werd juist op dat oogenblik geopend, en een schalkachtig gezichtje kwam er uit kijken, een gezichtje verlevendigd door een paar oogen, zoo schitterend als ooit een slotenmaker zag, het gezichtje van een lief, vroolijk en gezond meisje — een waar beeld van opgeruimdheid en bloeiende schoonheid.

„Stil!” fluisterde zij, schalkachtig naar een lager venster wijzende: „moeder slaapt nog.” — „Nog, lieve meid?” antwoordde de slotenmaker op denzelfden toon. „Gij spreekt alsof zij den geheelen nacht had geslapen, in plaats van pas een half uurtje. Maar ik ben er toch dankbaar voor. De slaap is een zegen; daaraan is niet te twijfelen.” De laatste woorden prevelde hij bij zich zelve. — „Hoe

onbarmhartig was het van u," zeide het meisje, »ons zoolang te laten wachten, zonder het ons te laten weten!" — »O Dolly, Dolly!" hernam de slotenmaker, terwijl hij glimlachend zijn hoofd schudde, »hoe onbarmhartig van u, om boven naar bed te gaan. Kom beneden om te ontbijten, wilde meid! maar voorzichtig, of gij zult moeder wakker maken. Zij zal wel moede wezen; — ik ben ook moede."

Deze laatste woorden voor zich zelve houdende, trad hij, nog met een glimlach op het gezicht, den winkel weder binnen, toen het hem in het oog viel, dat zijn leerknop bij het venster had gestaan, en nu haastig naar zijne vorige plaats bij het aanbeeld sloop, waarop hij terstond weder lustig begon te hameren.

»Alweer luisteren, Simon!" prevelde Gabriël. »Wat drommel denkt hij toch dat het meisje zeggen zal, dat ik hem altijd op luisteren betrap, als zij spreekt, en nooit op een anderen tijd! Maar het is toch eene slechte gewoonte, Sim!" Ernstig zijn hoofd schuddende, ging hij op het voorwerp dezer aanmerkingen af, en zeide: »Schei maar uit met dat verduiveld geklop. Het ontbijt is klaar." — »Ik zal terstond de eer hebben te verschijnen, mijnheer!" antwoordde Sim, met verbazende beleefdheid. — »Dat is zeker weer uit de eene of andere komedie," mompelde Gabriël. »Nu gaat hij zich nog poetsen ook; — een aardig soort van een smid!"

Geheel onbewust, dat zijn meester in een donkeren hoek naar hem stond te kijken, nam Sim zijn grauwpapierenen muts af, en ging met twee buitengewone passen, die uit een menuët schenen genomen te zijn, naar eene waschkom aan het andere einde van den winkel, waar hij alle sporen van zijn arbeid van zijn gezicht en zijne handen deed verdwijnen, terwijl hij zonder ophouden kunstige passen maakte. Daarop haalde hij uit een hoek een stuk spiegelglas, met welks behulp hij zijne haren in orde bracht. Eindelijk zette hij het spiegelglas schuins op eene bank, en keek over zijn schouder, met het grootste genoegen, naar zooveel van zijne beenen, als in den kleinen omtrek van het glas zichtbaar was.

Sim, zooals hij ten huize van den slotenmaker werd genoemd, of mijnheer Simon Tappertit, zooals hij zich zelve noemde, was een nietig kereltje met een smal gezicht, sluike haren, scherpen neus en kleine oogen, maar bij zich zelve overtuigd, dat hij boven de middelbare lengte was. Voor zijne gestalte, die vrij welgemaakt, maar bij uitstek schraal en mager was, koesterde hij de grootste bewondering, en met zijne beenen, die zeldzaamheden van dunheid waren, was hij dweepend ingenomen. Hij koesterde ook zekere trotsche maar onduidelijke denkbeelden, aangaande het vermogen van zijn blik, ja had zich wel eens beroemd, dat hij door de kracht van zijn oog de hoogmoedigste schoone in een oogenblik aan zich kon onderwerpen, hoewel wij er moeten bijvoegen, dat hij van dit vermogen nog nooit een tastbaar bewijs had gegeven.

Uit het vorige zal men reeds hebben opgemaakt, dat zich in het kleine lichaam van Simon Tappertit een verhevene en eierzuchtige geest bevond. Gelijk zekere vochten, in te nauwe vaten besloten, aan het gisten en bruisen geraken, zoo gebeurde het ook somtijds, dat de geest van Tappertit, te nauw in zijn lichaam besloten, begon te gisten en te werken, totdat hij schuimend en bruisend eene opening maakte en met geweld overliep. Van zulke gelegenheid was hij zelf gewoon te zeggen, dat zijne ziel hem in het hoofd steeg, en deze nieuwe soort van dronkenschap bracht hem dikwijls in moeite en ongelegenheid. Onder andere grillen, die zijn hoofd nu en dan op hol hielpen, had Simon ook een hoog denkbeeld van zijn stand, en dikwijls had hij openlijk zijn leedwezen geopenbaard, dat de leerknopen niet langer knuppels droegen, om de burgers af te kloppen, en te gelijk een wenk gegeven, dat die stand zijn vroegeren luister wel zou kunnen herwinnen, indien de leerknopen slechts zeker iemand aan hun hoofd wilden plaatsen, die zich sterk maakte om den Lord Mayor op zijn troon te doen beven.

In zijne kleeding en opschik was Sim Tappertit niet minder uitstekend en hoogdravend. Als hij op zondagavond naar huis kwam, had men hem dikwijls aan den hoek van de straat een paar fijne lubben uit zijne mouwen zien trekken en in zijn zak steken, en op den morgen van zulke dagen was het zijne gewoonte om op dezelfde plek zijne eenvoudige stalen broekgespen met een paar van nagemaakt zilver te verwisselen. Men voege hierbij, dat hij juist twintig jaren oud was, maar veel ouder scheen te zijn, en dat hij het niet kwalijk nam, als men schertste over zijne bewondering van zijn meesters dochter, ja zelfs, toen hij eens in eene herberg de gezondheid van zijne beminde moest drinken, met allerlei wenken en blikken het welzijn had gedronken van eene schoone, wier naam met eene D begon, en dan zal men zooveel van Sim Tappertit weten, als noodig is om vooreerst kennis met hem te maken.

Het ontbijt was van een zeer degelijken aard; want behalve met het gewone theegoed, prijkte de tafel met een groot stuk ossenvleesch, eene ham, en eenige torens van sneden geboterde Yorkshire-koek, die er zeer uitlokkend uitzagen, alsook met eene groote kruik schuimend bier; en bij dat alles zat, nog meer uitlokkend dan iets anders, de bekoorlijke dochter van den slotenmaker, met hare rozerode wangen en zwarte oogen.

Een vader moest nooit zijne dochter een kus geven, als er jonge lieden bij zijn. Het is al te veel, meer dan een mensch verdragen kan. Zoo dacht Sim Tappertit, toen Gabriël met zijn mond die roode lippen naderde, welke dagelijks binnen Sim's bereikt waren, en er toch zoover buiten bleven. Hij had veel achting voor zijn meester; maar hij wenschte toch, dat deze aan den Yorkshire-koek stikken mocht.

»Vader!" zeide Dolly, toen zij te zamen aan de tafel zaten: »wat

is dat alles, dat ik van verleden nacht heb gehoord?" — "Alles de zuivere waarheid, kind!" — "Dat de jonge heer Chester beroofd was en voor dood op den weg lag, toen gij bij hem kwaamt?" — "Ja — mijnheer Edward; en bij hem vond ik Barnaby, die zoo hard hij kon om hulp schreeuwde. Het was goed dat ik kwam; want de weg is vrij eenzaam, en Barnaby was van schrik nog minder bij zijne zinnen dan anders, zoodat de jonkman misschien daar zijn dood zou hebben gevonden." — "Ik schrik als ik er aan denk," hernam zijne dochter huiverend. "Hoe hebt gij hem herkend?" — "Herkend?" herhaalde de slotenmaker. "Ik kende hem in het geheel niet. Ik had wel dikwijls van hem gehoord, maar hem nooit gezien. Ik bracht hem naar juffrouw Rudge, en zoodra zij hem zag, kwam het uit wie hij was." — "Mejuffer Emma, vader! Als zij deze tijding hoort, met al de vergrooting, waarmede men die natuurlijk zal overbrengen, zal zij krankzinnig worden." — "Luister maar," hernam de slotenmaker, "wat een man lijden moet, als hij te goedhartig is. Juffrouw Emma was met haar oom naar de maskerade op Carlisle-house, waarheen zij, zooals ik aan het heerenhuis had gehoord, zeer tegen haar zin gegaan was. En wat doet nu uw domme vader, toen hij met juffrouw Rudge heeft geraadpleegd? Hij trekt een maskeradepak aan, neemt zijn vriend, den portier, in den arm, en maakt zoo dat hij in de zaal komt." — "Daarin herken ik u!" riep het meisje uit, terwijl zij haar arm om zijn hals sloeg en hem vol vuur een kus gaf." — "Ja," zeide Gabriël, als wilde hij knorren, hoewel hij blijkbaar zeer in zijn schik was; "dat heeft uwe moeder ook gezegd. Nu, daar dwaalde ik dan rond om te zoeken; maar ik zou misschien nog gezocht hebben, als ik niet in een klein kamertje eene dame had zien zitten, die haar masker had afgedaan." — "En dat was zij?" zeide zijne dochter haastig. — "Dat was zij," herhaalde Gabriël. "Ik ging naar haar toe, en fluisterde haar in het oor wat er gebeurd was, zoo voorzichtig als gij zelve het hadt kunnen doen; maar zoodra zij het hoorde, gaf zij een gil en viel in flauwte." — "En wat deedt gij toen? wat gebeurde er verder?" vroeg zijne dochter. — "Er kwamen terstond zooveel menschen toeschieten, dat ik mij spoedig wegpakte," antwoordde de slotenmaker. "En wat er gebeurd is toen ik thuis kwam, kunt gij wel raden, als gij het niet gehoord hebt. Maar daarom niet getreurd; — reik mij de kan maar eens aan, meisjelief!"

De slotenmaker, die onder het spreken reeds duchtig met de eetwaren aan het werk was geweest, zette nu de bierkan aan zijn mond, en liet die niet weder zinken, voordat zij grootendeels ledig was.

Hoewel Sim Tappertit geen deel aan het gesprek had genomen, had hij toch niet nagelaten zulke stilzwijgende teekenen zijner verbazing te geven, als hij best geschikt achtte om het vermogen zijner oogen aan den dag te leggen. De nu volgende stilte voor zeer gun-

stig houdende om des slotenmakers dochter (die hem, gelijk hij niet twijfelde, stilzwijgend zat te bewonderen) de werking van die oogen te doen ondervinden, begon hij zijn gezicht in zulke zonderlinge, akelige en afschuwelijke plooiën te trekken, dat Gabriël, die hem toevallig aanzag, er zich over verbaasde.

"Wat duivel scheelt den jongen?" riep de slotenmaker uit. "Stikt hij?" — "Wie?" vroeg Sim met eenige verontwaardiging. — "Wel gij," hervatte zijn meester. "Wat heeft het te beduiden, dat gij bij uw ontbijt zulke leelijke gezichten trekt?" — Sim zweeg stil, eenigszins bedremmeld, vooral omdat Dolly glimlachte. — "Sim!" hernam Gabriël, hartelijk lachende. "Wees niet gek; want ik had liever dat gij bij uw verstand bleeft. Die jonge snaken," vervolgde hij, zich tot zijne dochter keerende, "hebben altijd eene of andere zotternij in het hoofd. Gisteravond was er ongenoegen tusschen Joe Willet en den ouden John — hoewel ik juist niet zeggen kan, dat Joe ongelijk had. Ik geloof zeker, dat de jongen voornemens is om den boel in den steek te laten en de wijde wereld in te loopen, om zijn fortuin te zoeken. Maar wat scheelt er aan, Dolly? Nu zijt gij aan het gezichten trekken. De meisjes zijn waarlijk even gek als de jongens!" — "De thee is zoo heet!" zeide Dolly, beurtelings rood en bleek wordende. Sim haalde zwaar adem en keek zeer barsch naar een brood, dat op de tafel lag. — "Is het anders niet?" zeide de slotenmaker. "Doe er dan nog wat melk in. Ja, het spijt mij van Joe, want hij is een goede jongen; maar ik geloof zeker, dat hij zal wegloupen. Hij heeft het mij zelfs ook al gezegd." — "Zo-o!" zeide Dolly met eene haperende stem. "Zit de thee u nog in de keel, meisjelief?" vroeg de slotenmaker.

Maar voordat zijne dochter antwoord kon geven, kreeg zij zulk een lastigen hoest, dat, toen zij eindelijk uitgehoest had, de tranen in hare heldere oogen stonden. De goedhartige slotenmaker was nog bezig met haar op den rug te kloppen, toen er eene boodschap van zijne vrouw kwam, om allen, wien het mocht aangaan, kennis te geven, dat zij zich na den onrustigen nacht, dien zij had doorgebracht, te ongesteld gevoelde om op te staan, en men haar derhalve een trekpot vol sterke thee zou boven brengen, benevens eenige sneden geroosterd brood, een bord vleesch en ham, dun gesneden, en de twee deelen van het Handboek voor Protestantten. Gelijk meer dames van dien ouden tijd, was juffrouw Varden altijd bijzonder vroom, als zij bijzonder uit haar humeur was; maar vooral werd het Handboek voor Protestantten druk gelezen, als zij ongenoegen had met haar man.

Bij ondervinding wetende dat zulk eene boodschap te beduiden had, ging het gezelschap uiteen. Dolly haastte zich om hare moeder te helpen; Gabriël ging uit naar een karrewietje buitenshuis; en Sim begaf zich naar den winkel, waarheen hij zijn barsch gezicht medenam, hoewel het brood bleef liggen. Toen hij alleen was,

werd zijn gezicht nog veel barscher, en nadat hij eenige malen met over elkander geslagen armen op en neer had gestapt, en een aantal kleine dingen, die op den grond lagen, uit den weg had geschopt, begon zijne lip te krullen. Eindelijk verscheen er een spottende glimlach op zijne trekken, en hij uitte met onbeschrijfelijke verachting het woordje: „Joe!”

„Ik zag haar aan, terwijl hij over dien knaap sprak,” zeide hij vervolgens, „en dat was natuurlijk de rede, dat zij ontroerde. Joe!” Hij wandelde nog eene poos op en neer, sneller en met nog grooter stappen dan te voren, nu en dan stilstaande, om naar zijne beenen te kijken en nog eens het woordje „Joe” als het ware uit te spuwen: totdat hij na verloop van een kwartier zijne papieren muts opzette en aan het werk ging. Maar het werk wilde niet vlotten.

„Ik zal vandaag niets anders doen dan slijpen,” zeide hij, zijn werk neersmijtende. „Ik ga al het gereedschap slijpen. Dat zal juist met mijn humeur overeenkomen, Joe!”

Wir-r-r-r. De slijpsteen was spoedig in beweging. De vonken vlogen in het rond. Dit deed zijn hart goed. Wir-r-r-r. „Daar zal iets van komen,” zeide Sim, terwijl hij even ophield, en zijn verhit gezicht met zijne mouw afveegde. „Daar zal iets van komen. Ik hoop dat het bloed zal zijn!” Wir-r-r-r.

V.

TWEDE ONTMOETING MET DEN GEHEIMZINNIGEN VREEMDELING.

Zoodra de slotenmaker zijn dagwerk ten einde had gebracht, ging hij uit, om te zien hoe het met den gekwetste gesteld was. Het huis, waarin hij dezen gelaten had, stond in eene achterstraat van Southwark, niet ver van de Londensche brug, en daarheen richtte hij nu zijne schreden met alle haast, daar hij gaarne spoedig terug wilde zijn en bijtijds naar bed gaan. Het weder was onstuimig, weinig beter dan den vorigen avond, en voor een zwaarlijvig man, als Gabriël, was het niet gemakkelijk, om tegen den wind in te werken, die hem somtijds eenige schreden teruggdreef, of hem noodzaakte eene poos te blijven stilstaan? ook was de tocht niet geheel zonder gevaar, dewijl er telkens pannen en steenen naar beneden kwamen vallen, die van de daken verwoeien en op de straatsteenen tot gruis spatten.

„Een bitter weer voor iemand als ik, om over straat te gaan,” zeide de slotenmaker, toen hij bij de weduwe aanklopte. „Ik zou waarlijk liever bij den ouden John in het hoekje van den haard zitten.” — „Wie is daar?” vroeg eene vrouwenstem van binnen, en nadat Gabriël had geantwoord, werd de deur geopend.

De vrouw was even in de veertig jaren oud; zij had een opgeruimd

voorkomen en een gezicht, dat eens bevallig geweest was. Het droeg sporen van smart en zorg; maar zij waren van oude dagteekening, en de tijd had ze verzacht. Op het eerste gezicht zag men, dat zij Barnaby's moeder was, want zij geleken sprekend op elkander; maar terwijl zijn gelaat zekere woestheid en ledigheid had, vertoonde het hare de bedaardheid van stille, geduldige berusting.

Slechts iets in dat gelaat was vreemd en verwonderlijk. Men kon het, zelfs als het bijzonder vroolijk was, niet zien, zonder te gevoelen, dat het eene buitengewone geschiktheid had, om afschrik uit te drukken. Dit schulde niet in een of anderen trek; het lag niet in het oog, den mond of het voorhoofd; men kon het niet aanwijzen; en toch was het daar altijd flauw zichtbaar, maar nooit geheel verdwenen. Het was de flauwe afschaduwing van een blik, waartoe slechts een oogenblik van onuitsprekelijk afgrijzen aanleiding kon hebben gegeven, en die, hoe onduidelijk zij was, deed begrijpen, welk een blik dat moest geweest zijn. Het gelaat van haar zoon had denzelfden zweem, maar flauwer, doel- en krachteloozer, als het hare. Zij, die met het verhaal uit de Meiboom bekend waren, en wisten, wat die vrouw geweest was, voordat haar man en zijn meester vermoord werden, begrepen wel, wat die uitdrukking beteekende. Zij wisten, wanneer die in haar gelaat was gekomen, en herinnerden zich ook wel, dat, toen haar zoon geboren werd, op denzelfden dag, waarop het ongeluk bekend werd, het kind eene moedervlek op de hand had, die naar eene half uitgewasschen bloedvlek geleek.

„Goeden avond, buurvrouw!” zeide de slotenmaker, terwijl hij, met de gemeenzaamheid van een oud vriend, haar naar het voor-kamertje volgde, waarin een vroolijk vuur brandde. — „Goeden avond!” antwoordde zij glimlachend. „Uw goed hart heeft u weer hier gebracht. Ik weet wel vanouds, dat gij niet thuis kunt blijven, als er een vriend te helpen of te troosten is.” — „Tut, tut!” zeide de slotenmaker, zijne handen bij het vuur warmende: „gij vrouwen babbelt altijd zoo. Hoe gaat het met den patiënt, buurvrouw?” — „Hij slaapt nu. Vandaag is hij vrij onrustig geweest; maar nu is de koorts af, en de dokter zegt, dat hij spoedig beter zal worden. Hij mocht niet voor morgen vervoerd worden.” — „Heeft hij vandaag ook bezoek gehad?” vroeg de slotenmaker schalkachtig. — „Ja. De oude heer Chester is den geheelen dag hier gebleven en pas zoo even heengegaan.” — „Geene dames?” vroeg Gabriël, naar het scheen eenigszins verwonderd en te leur gesteld. — „Een brief,” antwoordde de weduwe. — „Nu! dat is toch beter dan niets. En wie heeft dien gebracht?” — „Barnaby natuurlijk.” — „Barnaby is een kerel!” zeide de slotenmaker. „Hij komt en gaat met gemak, waar wij, die ons voor veel verstandiger houden, een slecht figuur zouden maken. Hij is toch niet weer aan het rondzwerven, hoop ik?” — „De hemel zij gedankt, hij ligt nu in zijn bed. Hij was, gelijk gij weet, den geheelen nacht en den geheelen dag op de been geweest. Hij

was doodmoede. Ach, buurman! was hij maar meer zoo! — kon ik die akelige onrust maar uit hem krijgen!.....” — »Mettertijd,” zeide de oude man vriendelijk. »Mettertijd. Laat den moed maar niet zakken. Ik vind dat hij met elken dag verstandiger wordt.”

De weduwe schudde haar hoofd; en toch, hoewel zij wist, dat de oude man dit niet uit overtuiging, maar slechts om haar op te beuren zeide, was deze lof van haar ongelukkigen zoon haar evenwel aangenaam. »Hij zal nog een schrandere bol worden,” hernam de slotenmaker. »Pas maar op, dat, als wij oud en simpel worden, Barnaby ons niet beschaamd maakt. Maar onze andere vriend,” vervolgde hij, terwijl hij onder de tafel keek, »die zoo drommels slim is, waar is hij?” — »Boven bij Barnaby,” antwoordde de weduwe met een flauwen glimlach. — »Hij is een slimme gast,” hernam Varden, zijn hoofd schuddende. »Ik zou in zijn bijzijn niet gaarne een geheim vertellen. Wat is dat. Tikt hij daar aan de deur?” — »Neen,” antwoordde de weduwe. »Het was op straat, geloof ik. Luister! Nog eens! Het is iemand, die tegen het venster tikt. Wie zou dat wezen?”

Zij hadden zacht gesproken, om den zieke op de bovenkamer niet te hinderen, zoodat hij, die aanklopte, wel had kunnen denken, dat er slechts één mensch in huis was.

»Het zal een dief of roover wezen, misschien,” zeide de slotenmaker. »Geef mij het licht.” — »Neen, neen!” antwoordde zij haastig. »Zulke menschen kloppen nooit aan zulk een armoedig huis. Blijf hier. Ik kan u roepen als het noodig is. Ik wilde liever zelve gaan — alleen.” — »Waarom?” vroeg de oude man, haar met tegenzin de kaars gevende, die hij reeds had opgevat. — »Omdat... ik weet het zelve niet... omdat ik het gaarne zoo wilde,” antwoordde zij. »Daar, nog eens! laat mij toch begaan!”

Gabriël zag verwonderd op, dat zij, die anders zoo stil en kalm was, nu met zoo weinig reden zoo hevig ontroerde. Zij verliet de kamer, en sloot de deur achter zich, maar bleef toen een oogenblik aarzelend stilstaan. In dat oogenblik werd er nog eens geklopt, en fluisterde eene stem, dicht bij het venster — eene stem, welke de slotenmaker scheen te herkennen, en die hem onaangenaam in de ooren klonk: »Haast u!”

Deze woorden werden op dien zachten, maar duidelijken toon uitgesproken, die zoo gemakkelijk een slapende in de ooren dringt en hem met schrik doet wakker worden. Voor een oogenblik verschrikten zij zelfs den slotenmaker, die onwillekeurig naar de deur ging, om te luisteren. Het gebulder van den wind in den schoorsteen maakte het moeielijk iets te onderscheiden; maar hij hoorde toch, dat de deur geopend werd, en er iemand, naar het scheen een man, binnentrad. Daarop volgde eene korte poos stilte, afgebroken door een gesmoord geluid, dat geen gil, zucht of noodkreet

was, en toch alle drie te gelijk kon wezen, en daarop de woorden »mijn God!” op een toon, die hem deed huiveren.

Hij vloog terstond naar buiten. Daar zag hij nu eindelijk dien vreeselijken blik — denzelfden, dien hij zoo wel scheen te kennen en toch nooit te voren gezien had — op haar gelaat. Daar stond zij, aan den grond geworteld, met uitpuilende oogen, bleeke wangen en strakke trekken, den man aan te staren, dien hij den vorigen nacht had ontmoet. Zijne oogen ontmoetten die van den ouden man. Het was slechts een oogenhlik; toen snelde hij heen. De slotenmaker ijld hem na; hij had bijna de rokspanden van den vluchteling gegrepen, toen hij werd vastgehouden en de weduwe zich voor hem op den grond wierp.

»De andere weg — de andere weg!” riep zij. »Keer om, keer om!”

»De andere weg,” zeide de slotenmaker. »Wel neen! daar gaat hij. Ik zie hem nog bij die lantaren. Wat — wie is dat? Laat mij los!” — »Kom terug, kom terug!” riep de vrouw, zich aan hem vastklemmende. »Raak hem niet. Kom terug, zeg ik! Hij heeft meer levens dan zijn eigen. Kom terug!” — »Wat beteekent dit?” vroeg de oude man. — »Het doet er niet toe, wat dit beteekent. Vraag niet, spreek niet, denk er niet over. Hij mag niet nagegaan of tegengehouden worden. Kom terug!”

De oude man zag haar verbaasd aan, terwijl zij zich aan hem vastklemde, en door hare hartstochtelijke drift overweldigd, liet hij zich in huis trekken. Het was niet voordat zij, met de woestheid van eene krankzinnige, de deur had gesloten en gegrendeld, en hem naar de kamer had geduwd, dat zij nogmaals dien strakken blik van afgrijzen op hem vestigde, toen op een stoel nederzonk, haar gelaat met hare handen bedekte, en rilde alsof de koude hand van den dood haar had aangetast.

VI.

DE SLOTENMAKER ONDERVRAAGT, MAAR WORDT ER NIET
VEEL WIJZER DOOR.

Met onbeschrijfelijke verbazing over hetgeen hij gehoord en gezien had, stond de slotenmaker te staren op de sidderende vrouw, en zou misschien nog lang hebben stilgezwegen, indien het medelijden zijne tong niet had ontboeid. »Gij zijt niet wel,” zeide Gabriël. »Laat ik eene buurvrouw inroepen.” — »Voor de geheele wereld niet,” antwoordde zij, hem met hare bevende hand wenkende, maar zonder haar hoofd om te keeren. »Het is genoeg, dat gij hier zijt geweest om dit te zien.” — »Zelfs meer dan genoeg — of minder,” zeide Gabriël — »Het zij zoo!” hernam zij. »Gelijk gij wilt. Vraag mij niet, bid ik u!” — »Buurvrouw!” zeide de slotenmaker, na

eene poos van stilte, »is dit nu billijk, redelijk, of naar behooren? Is dat gehandeld als iemand, die mij zoolang gekend en in alles om raad gevraagd heeft, als eene vrouw, die van hare jeugd af zooveel moed en vastheid van karakter bezat?» — »Ik heb beiden wel noodig gehad», antwoordde zij. »Ik word oud, zoowel in jaren als in verdriet. Misschien heeft dat, en al te veel rampen, mij zwakker gemaakt dan ik voorheen was. Spreek niet tegen mij.» — »Maar hoe kan ik zien, wat ik gezien heb, en stilzwijgen?» hernam de slotenmaker. »Wie was die man, en waarom heeft zijne komst u zoo doen ontstellen?» — Zij zweeg, maar klemde zich aan haar stoel vast, als vreesde zij, dat zij anders zou neerzinken. — »Ik neem de vrijheid van een ouden bekende, Mary!» vervolgde de slotenmaker, »die altijd veel van u gehouden heeft, en dat ook wel eens heeft bewezen. Wie is deze afzichtelijke man, en wat heeft hij met u te maken? Wie is dat spook, dat zich niet laat zien, dan in een donkeren nacht en bij slecht weer — en waarom zwerft hij om dit huis en fluistert door reten, en komt en gaat alsof er iets tusschen u beiden was, waarvan gij niet hardop zoudt durven spreken? Wie is hij?» — »Wel moogt gij zeggen, dat hij een spook is», antwoordde de weduwe, met eene flauwe stem. »Hij heeft mij lang vervolgd als eene schaduw, in licht en duisternis, bij dag en nacht, en nu is hij ten laatste lichamelijk gekomen.» — »Maar hij zou niet lichamelijk zijn heengegaan», hernam de slotenmaker, »als gij mijne armen en beenen in vrijheid hadt gelaten. Wat is dit voor een raadsel?» — »Het moet blijven wat het is», antwoordde zij, opstaande; »ik durf er niet meer van zeggen.» — »Durfst gij niet?» riep Gabriël verwonderd uit. — »Dring niet bij mij aan», antwoordde zij. »Ik ben flauw en versuft. — Neen! Raak mij ook niet aan!»

Gabriël, die naderbij gekomen was, om haar hulp te bieden, trad, toen hij dezen uitroep hoorde, achteruit, en zag haar met nieuwe verwondering aan. »Laat mij alleen begaan!» zeide zij met eene doffe stem. »Geene hand van een eerlijk man moet dezen avond de mijne aanraken.» Toen zij wankelend de deur had bereikt, keerde zij zich om, en vervolgde met meer nadruk: dat is geen geheim, dat ik genoodzaakt ben u toe te vertrouwen. Gij zijt een braaf man. Gelijk gij altijd mijn vriend zijt geweest — bewaar ook nu mijn geheim. Als men boven eenig gerucht mocht gehoord hebben, bedenk dan eene of andere uitvlucht. Zeg al wat gij wilt, behalve wat gij inderdaad hebt gezien; en laat nooit een woord of blik tusschen ons deze gebeurtenis in ons geheugen roepen. Ik vertrouw u. Onthoudt het wel, ik vertrouw u. Hoeveel ik u vertrouw, kunt gij nooit begripen.» Nadat zij hem een oogenblik strak had aangezien, verwijderde zij zich, en liet hem alleen.

Gabriël bleef als verbijsterd staan. Hoe meer hij over het voorvallene nadacht, des te minder was hij in staat, om daaraan, eene gunstige uitlegging te geven. De ontdekking, dat deze vrouw,

die, naar men dacht, vele jaren stil en eenzaam had geleefd, en door hare zachtheid en bedaardheid de achting van allen, die haar kenden, had verworven, op eene geheimzinnige wijze verbonden was met een man van zulk een ongunstig voorkomen, voor hem bevreesd scheen te zijn, en toch zijne vlucht begunstigde — deze ontdekking was voor hem even smartelijk als verrassend. Haar vertrouwen op zijne geheimhouding en zijne stilzwijgende toestemming veroorzaakten hem nog meer spijt. Als hij ronduit had gesproken, haar stoutweg ondervraagd, of ten minste op eenigerlei wijze te kennen gegeven, dat hij zich niet verplicht achtte om stil te zwijgen, zou hij veel geruster zijn geweest.

»Waarom heb ik haar laten zeggen, dat het een geheim was, en dat zij het mij vertrouwde?» mompelde Gabriël, verdrietig zijn hoofd krabbende. »Ik ben net zulk een stumper als de oude John. Waarom zeide ik niet ronduit: gij moogt zulke geheimen niet hebben, en ik wil weten, wat dit alles beteekent, in plaats van mij te laten overbluffen? Maar dat is mijn zwak. Bij mannen kan ik koppig genoeg wezen, als het noodig is: maar eene vrouw kan mij om een vinger winden.» Hij nam zijne pruik af, om zijn kaal hoofd met zijn zakdoek te wrijven, en vervolgde onder dien arbeid: »Maar mogelijk heeft het ook niets te beteekenen. Een dronken man, die in huis wil dringen, is genoeg om zulk eene onnoozele vrouw een schrik op het lijf te jagen. Maar», ging hij met nieuwe bekommering voort, »waarom is het juist die man, hoe komt hij aan zooveel invloed op haar, en waarom hielp zij hem om weg te komen, en, dat het voornaamste is, waarom zeide zij niet, dat zij slechts van hem geschrikt was? Het is akelig, als men iemand, die men zoolang gekend heeft, en dat nog wel een oud liefje, zoo op eens moet wantrouwen; maar hoe kan ik anders? — Is dat Barnaby, die daar buiten staat?» — »Ja, ik ben het», antwoordde deze, binnenkomende. »Hoe hebt gij dat zoo geraden?» — »Ik zag het aan uwe schaduw», antwoordde de slotenmaker. — »Ha, ha!» zeide Barnaby, over zijn schouder ziende: »die schaduw is een aardige snaak, en blijft altijd dicht bij mij, al ben ik mal. Wij wandelen, loopen en springen altijd te zamen. Soms is hij half zoo lang als een kerktoeren, en soms niet grooter dan een dwerg. Nu komt hij achter mij aan, dan loopt hij mij vooruit, en dan sluipt hij weder stil naast mij, en denkt, dat ik hem niet zie; maar ik houd hem wel in het oog. O, hij is zoo'n spotboef! Maar zeg — zou hij ook mal wezen? Ik denk het wel.» — »Waarom?» vroeg Gabriël. — »Omdat hij nooit moede wordt, om mij voor den gek te houden; want dat duurt den geheelen dag. Maar waarom gaat hij niet mede?» — »Waarheen?» — »Naar boven. Hij wilde u spreken. Maar wacht — waar is zijne schaduw? Gij zijt een wijs man; zeg mij dat nu eens.» — »Naast hem, Barnaby! naast hem, denk ik», antwoordde de slotenmaker. — »Mis!» zeide de ander. »Raad nog eens.» —

„Misschien uit wandelen gegaan.” — „Hij heeft zijne schaduw ge-ruild met die van een meisje,” fluisterde de onnoozele hem in het oor. „Hare schaduw is altijd bij hem, en de zijne bij haar. Dat is grappig, he?” — „Luister eens, Barnaby!” begon de slotenmaker ernstig. — „Ik weet wel, wat gij zeggen wilt,” viel deze hem in de rede; „maar ik ben slim en kan wel zwijgen. Ik zeg niets, dan dat ik vraag, of gij gereed zijt.” Met deze woorden nam hij de kaars op, en zwaaide die met een woesten lach boven zijn hoofd. — „Zacht wat, zacht wat!” zeide de slotenmaker, die hem gaarne be-daard wilde houden. „Ik dacht, dat gij laagst te slapen.” — „Ik zal wel hebben geslapen,” antwoordde Barnaby mijmerend. „Ik heb allerlei vreemde dingen gezien: groote leelijke gezichten, dicht bij het mijne, en dan op eens ver weg; nauwe gaten, daar ik door moest kruipen; hooge kerktorens, die op mij zouden neervallen; gekke gedrochten, die op mijn bed kwamen zitten. Dat is immers slaap?” — „Droomen, Barnaby, droomen!” zeide Gabriël. — „Droomen?” herhaalde de ander zacht. „Neen, dat zijn geen droomen.” — „Wat zou het dan zijn?” vroeg de slotenmaker. — „Ik droomde,” fluisterde Barnaby, terwijl hij Gabriël bij den arm vatte en turend in de oogen zag, „ik droomde daar zoo even van iets — het ge-leek wel een man — die mij overal volgde, mij nooit alleen wilde laten, altijd zat te loeren, gelijk eene kat in een donkeren hoek, om te wachten, tot ik zou voorbijkomen, en mij dan achterna te zetten. Hebt gij mij wel eens zien loopen?” — „Ja dikwijls.” — „Nooit hebt gij mij zoo zien loopen, als in dien droom; maar het bleef toch altijd vlak achter mij. Ik liep hoe langer hoe harder, maar het hielp mij niet; eindelijk sprong ik uit het bed, liep naar het venster, en daar beneden op straat, — maar hij wacht naar ons. Komt gij?” — „Wat was er beneden op straat, Barnaby?” zeide Varden, zich verbeeldende, dat er eenig verband bestond tusschen dezen droom en hetgeen er inderdaad was gebeurd.

Barnaby keek hem strak aan, prevelde eenige onverstaanbare woorden, lachte, en ging stilzwijgend met het licht vooruit naar boven. Zij traden een armoedig gemeubeleerd, maar net en zinde-lijk slaapvertrek binnen. Half liggende in een leuningstoel bij het vuur, en doodsbleek, zat daar Edward Chester, de jonkman, die den vorigen nacht de Meiboom het eerst had verlaten, en nu den slotenmaker zijne hand toestak, en dezen als zijn redder begroette.

„Spreek er toch niet van, mijnheer!” zeide Gabriël. „Ik zou voor iedereen hetzelfde hebben gedaan, en hoeveel te meer voor u. Wij hebben veel verplichting aan zekere jonge dame,” vervolgde hij met eenige aarzeling, „en wij gevoelen natuurlijk — ik hoop, dat gij het mij niet kwalijk neemt, mijnheer! dat ik dit zeg.” — De jonkman glimlachte, en schudde zijn hoofd, maar verschoof zich te gelijk op zijn stoel, alsof hij pijn had. „Het heeft niet veel te beduiden,” zeide hij ten antwoord op Varden's medelijdenden blik,

„het is maar wat ongemakkelijkheid; meer het gevolg, dat ik hier zoo zit opgesloten, dan van mijne geringe wond. Ga zitten, meester Varden!” — „Als ik zoo vrij mag zijn, mijnheer Edward! om op uw stoel te leunen,” hernam de slotenmaker, „zal ik hier blijven staan, om zachter te kunnen spreken. Barnaby is van avond niet zeer rustig, en dan doet het praten hem geen goed.” — Beiden wierpen een blik op het voorwerp dezer aanmerking, die zich aan den anderen kant van den schoorsteen had nedergezet, en kinder-achtig met een draad garen speelde. — „Verhaal mij nu eens nauwkeurig, mijnheer,” zeide Varden, nog zachter sprekende, „wat er gisterennacht gebeurd is. Ik heb mijne redenen, om daarnaar te vragen. Zijt gij geheel alleen heengegaan?” — „Ja; en ik was, stevig voortstappende, bijna op de plek gekomen, waar gij mij ge-vonden hebt, toen ik den galop van een paard hoorde.” — „Achter u?” — „Ja, achter mij. De ruiter haalde mij spoedig in, hield op, en vroeg naar den weg naar Londen.” — „Gij waart zeker op uwe hoede, mijnheer! daar gij wist, dat daar altijd roovers zwerven!” zeide Varden. — „Ja, ik was op mijne hoede; maar ik had slechts een stok bij mij, daar ik onvoorzichtig genoeg was geweest, om mijne pistolen in de herberg te laten. Ik wilde hem antwoord geven; maar voordat ik had uitgesproken, reed hij woedend op mij aan, alsof hij mij omver wilde rijden. Toen ik op zijde sprong, gleed ik uit en viel. Gij hebt mij naderhand gevonden met dien steek en een paar kneuzingen; — ook was mijne beurs weg: maar die zal zijne moeite slecht beloond hebben. En nu, meester Varden!” be-sloot hij, „weet gij evenveel als ik, behalve de uitgestrektheid mijner dankbaarheid voor u.” — „Behalve,” hernam Gabriël, diep buk-kende en zijdelings naar Barnaby ziende, „behalve wat den roover zelven betreft. Hoe zag die man er uit, mijnheer? Spreek zacht, als het u belieft. Barnaby is niet kwaadaardig; maar ik ken hem beter dan gij, en ik weet, dat hij nu zit te luisteren, hoe weinig gij dat ook denken zou.”

Barnaby scheen zoo geheel in zijn vingerspel verdiept te wezen, dat de jonkman den slotenmaker ongeloovig aanzag; maar deze herhaalde met meer ernst zijn gezegde, en vroeg toen nog eens, hoe de roover er uitzag. „Het was zoo donker,” zeide Edward, „en de kerel was zoo dicht ingebakerd, dat ik het bijna niet weet te zeggen. Het schijnt dat...” hierbij zag hij naar Barnaby. — „Noem zijn naam niet, mijnheer!” viel de slotenmaker hem in de rede. „Ik weet wel, dat hij hem zag; maar ik wilde weten, wat gij gezien hebt.” — „Al wat ik mij herinner,” antwoordde Edward, „is, dat toen hij zijn paard ophield, zijn hoed afwoei; hij ving hem wel, maar ik zag toen toch, dat hij nog een zakdoek om zijn hoofd had. Toen ik in de Meiboom zat, kwam er een vreemdeling binnen, op wien ik in het eerst weinig acht gaf, en toen ik opstond, om heen te gaan, zat hij in de schaduw van den schoorsteen. Maar

als hij en de roover twee verschillende personen waren, geleken hunne stemmen verwonderlijk op elkander; want zoodra de kerel mij op den weg aansprak, herkende ik zijne stem." — "Het is juist zooals ik vreesde," dacht de slotenmaker. "Die zelfde man is van avond hier geweest. Wat mag daar achter schuilen!"

"Hallo, hallo, hallo!" riep eene schorre stem dicht aan zijn oor. "Wat scheelt er aan? Wat scheelt er aan?"

Deze nieuwe spreker, die Varden deed schrikken, alsof hij een spook had gezien, was een raaf, die zich ongemerkt op den rug van den stoel had geplaatst, en naar al wat er tot dusverre was gezegd, met allen schijn van beleefde aandacht had geluisterd.

"Kijk eens!" zeide Varden, die den vogel bewonderde en toch eenigermate bang voor hem was. "Hebt gij ooit zulk een dier gezien? Het is een slimme drommel!"

De raaf bleef met den kop op zijde eene poos zitten, alsof hij diepzinnig nadacht, en riep toen weder: "Hallo, hallo, hallo! Wat scheelt er aan? Courage maar! Spaar, spaar, spaar! Ik ben een duivel, een duivel, een duivel! Hoezee!" — Barnaby ging uit overmaat van pret over den grond liggen rollen.

"Zij komen zonderling bij elkander, mijnheer!" zeide de slotenmaker, zijn hoofd schuddende; "maar de vogel is de slimste." — "Het is wel zonderling," zeide Edward, terwijl hij den raaf zijn voorvinger toehield, waarop het beest, tot dank voor deze beleefdheid, met zijn ijzeren bek naar hem pikte. "Hoe oud is hij wel?" — "Nog piepjong," antwoordde de slotenmaker. "Honderd en twintig jaar, of daaromstreeks. Roep gij hem bij u, Barnaby!"

De vogel scheen echter genegen om van zelf te komen; want nadat hij eene poos had geklapwiekt, vloog hij naar den grond, trippelde naar Barnaby toe, en stapte op de hand, welke deze hem toehield. Daarop zittende, maakte hij eene reeks van geluiden, alsof er eenige dozijnen flesschen werden opengetrokken, en beroemde zich ten slotte nog eens op zijne helsche afkomst. De slotenmaker schudde zijn hoofd, misschien in twijfel of de raaf inderdaad niets anders dan een vogel was, misschien uit medelijden met den toestand van Barnaby. Toen hij zijne oogen weder opsloeg, zag hij de moeder van den ongelukkige, die onbemerkt was binnengekomen en stilzwijgend bleef toezien.

Haar gelaat, zelfs hare lippen, waren bleek; maar zij had hare ontroering geheel overmeesterd, en haar uitzicht was even kalm als gewoonlijk. Varden verbeeldde zich, dat zij zijn blik ontweek, en, om dit des te beter te doen, zich met den gekwetste bezig hield. Het was tijd, dat deze naar bed ging, zeide zij. Hij zou den volgenden dag vervoerd worden, en had reeds een uur langer opgezeten, dan hij mocht. De slotenmaker begreep dezen wenk, en maakte zich gereed, om afscheid te nemen.

"Zeg eens!" zeide Edward, terwijl hij Varden de hand drukte en

zijne oogen tusschen dezen en juffrouw Rudge liet zwerven. "Wat voor leven was dat beneden? Ik hoorde uwe stem daar tusschen, en zou er al eerder naar gevraagd hebben, als ons gesprek het mij niet uit het hoofd had gebracht. Wat was dat?"

De slotenmaker zag juffrouw Rudge aan en beet zich op de lippen. Zij leunde op een stoel en sloeg hare oogen naar den grond. Barnaby zat blijkbaar te luisteren. — "Een dronken kerel, mijnheer!" antwoordde Varden eindelijk, terwijl hij de weduwe strak aanzag, "die met geweld wilde binnendringen. Hij scheen aan een verkeerd huis te zijn gekomen."

Zij ademde ruimer, maar bewoog zich niet. Toen de slotenmaker goeden nacht zeide, en Barnaby hem naar beneden wilde lichten, nam zij dezen de kaars af, en beval hem met bijzonderen ernst, om boven te blijven. De raaf ging mede, en toen zij bij de voordeur waren gekomen, zat het beest onder op de trap, zonder einde flesschen open te trekken.

Met eene bevende hand schoof de weduwe de grendels af. Toen zij de deur wilde openen, zeide de slotenmaker met eene zachte stem: "Mary! om uwentwil heb ik eene leugen gezegd, hoewel ik mij anders hiervoor schamen zou. Ik hoop, dat ik geen kwaad heb gedaan en er geen kwaad uit komen zal. Ik kan het niet helpen, dat uw gedrag mij achterdochtig heeft gemaakt, en ik zeg u rond-uit, dat ik mijnheer Edward met weezin hier laat. Draag zorg, dat hij tot geen ongeluk komt. Ik twijfel zeer, of hij hier wel veilig is, en ben blijde, dat hij zoo spoedig zal vervoerd worden. Laat mij nu uit."

Voor een oogenblik verborg zij haar gelaat in hare handen, en weende; maar de aandrift om te antwoorden, welke zij blijkbaar gevoelde, onderdrukkende, opende zij spoedig daarop de deur, en wenkte Varden, om heen te gaan. Niet zoodra was deze op de stoep, of de deur werd achter hem gesloten en zorgvuldig verzekerd.

"In verstandhouding met dien leelijken kerel, die wel van de galg schijnt gedropen," prevelde de slotenmaker peinzende. "Barnaby gisterenavond het eerst op de plek. Zou zij, die altijd zulk een goeden naam heeft gehad, zich heimelijk aan zulke misdaden schuldig maken? De hemel vergeve mij, als ik verkeerd oordeel, en geve mij betere gedachten; maar zij is arm, de verzoeking kan sterk wezen, en men hoort dagelijks van voorvallen, die even ongelukkig zijn."

VII.

JUFFROUW VARDEN EN HARE LIEFTALLIGE DIENSTMAAGD.

Juffrouw Varden was eene vrouw van een ongestadig humeur, en zulk een humeur maakt iemand doorgaans zeer onaangenaam voor allen, die er mede in aanraking komen. Dit was ook met juffrouw Varden het geval. Doorgaans was zij neerslachtig, als anderen vroolijk waren; en waren anderen neerslachtig, dan was zij juist genegen om bijzonder vroolijk te zijn; en zoo verbazend snel was in dit opzicht de afwisseling van hare luimen, dat zij binnen een kwartier verscheidene malen van het eene uiterste tot het andere oversloeg. Hare gezondheid scheen hieronder volstrekt niet te lijden; want voor hare jaren zag de goede vrouw er nog zeer wel uit, en men had in haar opgemerkt, dat de bovengemelde ongestadigheid van humeur in gelijke mate scheen toe te nemen met het vergrooten van hare tijdelijke welvaart. Sommigen van hare bekenden meenden daarom, dat het haar veel goed zou doen, als zij eenige sporten van de ladder der fortuin aftuimelde — bij voorbeeld door het springen van de bank, waarin haar man zijn geld had gezet — en zij door zulk een geval eene in den omgang zeer plezierige vrouw zou kunnen worden. Hetzij deze vrienden en geburen in dit opzicht gelijk hadden of niet, zeker is het, dat de ziel, evenals het lichaam, dikwijls ongesteld wordt door het al te goed te hebben, en dan ook dikwijls genezen wordt door middelen, die op zich zelve alles behalve aangenaam zijn.

De voornaamste hulp en steun van juffrouw Varden, en te gelijk het eerste voorwerp en slachtoffer van haar ongenoegen, was Miggs, hare dienstmaagd. Deze jonge juffer was bijzonder rijzig van gestalte; en hoewel zij niet eigenlijk leelijk kon heeten, had zij echter een gezicht zoo zuur als azijn. Eene meening, waarvan zij eene soort van geloofsartikel maakte, was, dat het mannelijk geslacht ten uiterste verachtelijk en geene de minste aandacht waardig was, daar alle mannen zonder onderscheid valsch, wispelturig, laaghartig en dom waren. Als hare gal recht overliep — hetgeen kwade tongen zeiden, dat meestal het geval was, als Sim Tappertit haar wat duidelijk zijne onverschilligheid of minachting toonde — was zij gewoon met veel nadruk te wenschen, dat de vrouwen geheel mochten uitsterven, opdat de mannen eens zouden leeren, hoe groot de zegeningen waren, waaraan zij thans zoo weinig waarde hechtten; ja, haar gevoel van de waardigheid harer sekse was zoo sterk, dat zij somtijds verklaarde, dat, indien zij slechts verzekerd was, dat een goed rond getal maagden — tien duizend bij voorbeeld — haar voorbeeld zouden volgen, zij zich zelve, om de mannen wanhopig te maken, met het grootste vermaak zou willen ophangen, verdrinken of vergiften.

Het was de stem van deze Miggs, die, toen de slotenmaker aan

zijne deur klopte, vroeg: »Wie is daar?» — »Ik meisje, ik,» antwoordde Gabriël. »Zijt gij daar al, mijnheer?» zeide Miggs, met een verwonderd gezicht de deur openende. De juffrouw en ik wilden juist onze nachtmussen opzetten, om op te blijven. O, zij heeft het zoo kwaad gehad!» Dit zeide zij met een zeer oprecht en medelijdend gezicht; maar de deur van de achterkamer stond open, zoodat Gabriël zeer wel begreep, voor welke ooren deze woorden bestemd waren, en derhalve, terwijl hij naar binnen ging, de meid alles behalve vriendelijk aanzag.

»Daar is mijnheer, juffrouw!» riep Miggs, hem vooruitlopende. »Ziet gij wel, dat ik gelijk had? Ik wist wel, dat hij ons geen twee nachten achtereen zou laten opblijven. Ik ben blij voor u, juffrouw! Ik heb ook zelf wel wat slaap. Ik wil het nu wel bekennen, al zeide ik daar straks, dat ik geen slaap had. Maar dat komt er niet op aan.» — »Ga dan nu maar terstond naar bed,» zeide Gabriël, die in zijn hart wenschte, dat Barnaby's raaf de meid op de hielen zat. — »Dankje wel, mijnheer!» antwoordde Miggs; »maar ik zou niet gerust kunnen gaan slapen, als ik niet wist, dat de juffrouw goed en wel...» — »Gij zijt bijzonder spraakzaam,» bromde Varden, haar schuins aanziende — »Ik begrijp u zeer wel, mijnheer!» antwoordde de meid, rood wordende, »maar ik moet toch zeggen, dat als ik aanstoot geef omdat ik medeliden met mijne juffrouw heb, ik daarvoor geen excuus wil vragen, maar liever lijden wat ik er voor lijden moet.»

Juffrouw Varden, welke al dien tijd in het Handboek voor Protestanten had zitten turen, zag nu op, en dankte Miggs voor hare goede meening, door haar te bevelen om haar mond te houden: »Als 't u belieft, juffrouw!» antwoordde de meid met een gezicht, dat van kwaadheid opzwol.

»Hoe gaat het nu, lieve?» zeide de slotenmaker, zich naast zijne vrouw nederzettende, die zich weder over haar boek had gebogen. — »Daar zijt gij zeker zeer nieuwsgierig naar,» was het antwoord. »Gij zijt den geheelen dag niet bij mij geweest, en zoudt wel niet gekomen zijn, al had ik op sterven gelegen.» — »Maar, lieve Martha!» zeide Gabriël. Juffrouw Varden sloeg het blad om, en las, naar het scheen, met ingespannen aandacht voort. »Maar, lieve Martha!» hervatte de slotenmaker, »hoe kunt gij zoo iets zeggen, terwijl gij zelve wel weet, dat gij het niet meent? Al hadt gij op sterven gelegen! Als u iets van belang had gescheeld, zou ik immers dadelijk bij u zijn gekomen?» — »Ja, dat zoudt gij wel,» antwoordde juffrouw Varden, in tranen uitbarstende. »Ik twijfel er niet aan, Varden! Dat is evengoed, als mij te zeggen, dat gij bij mij zoudt blijven wachten, tot ik den adem had uitgeblazen, en u vrijheid gaf om eene andere vrouw te trouwen.» — Miggs slaakte een kermenden zucht. — »Binnen kort zult gij mij het hart doen breken,» vervolgde juffrouw Varden, hare tranen afdrogende; »en dan zullen

wij beiden gelukkig zijn. Ik verlang niets anders, dan Dolly nog tot een goed huwelijk te zien komen, en dan moogt gij mij naar het graf brengen, zoodra gij maar wilt." — Miggs zuchtte nog eens. De arme Gabriël krabde eene poos stilzwijgend zijne pruik, en vroeg toen: »Is Dolly al naar bed?" — »Uw meester spreekt tegen u," zeide juffrouw Varden, haar hoofd naar hare meid, omkeerende. — »Neen, lieve! ik sprak tegen u," bracht de slotenmaker hiertegen in. — »Hoort gij mij niet, Miggs? riep de juffrouw gramstorig met haar voet op den grond stampende. »Begint gij mij ook al te verachten? Maar dat komt van het voorbeeld!"

Op dit verwijt begon Miggs, die hare tranen altijd gereed had, te schreien, en hield daarbij hare handen op haar hart, alsof dat anders in kleine splinters had moeten barsten. Juffrouw Varden, die dezelfde gaaf bezat, begon nu tegen Miggs te schreien, en dat wel zoo hard, dat de meid het na eene poos opgaf en hare meesteres in het bezit van het veld liet. Toen zij Miggs op deze wijze hare overmacht had getoond, hield de juffrouw insgelijks op, en verzonk in eene stille treurigheid.

De stilte was zoo aangenaam, en de vermoeienissen van den vorigen nacht hadden den slotenmaker zoozeer uitgeput, dat hij op zijn stoel zat te knikken, en misschien den geheelen nacht zou hebben doorgeslapen, indien, na verloop van omtrent vijf minuten, de stem van zijne vrouw hem niet met schrik had doen ontwaken.

»Als ik ooit opgeruimd of vroolijk ben," zeide juffrouw Varden, niet kijvende, maar op een temenden preektoon, »als ik ooit eens lust heb, om wat genoeglijk te praten, dan word ik zoo behandeld." — En zoo opgeruimd, als gij waart, juffrouw! een half uur geleden!" riep Miggs uit. »Ik had u nooit zoo gezien." — »Maar Martha!" zeide Gabriël, met eene poging om geheel wakker te worden, »waarover klaagt gij toch? Ik kwam waarlijk naar huis met het beste voornemen, om u genoeg te doen." — »Waarover ik klaag?" hernam zijne vrouw. »Is het niet akelig voor eene vrouw, als haar man thuis komt en geen woord voor haar over heeft, maar terstond gaat zitten slapen? Is het niet natuurlijk, als ik weet, dat hij om iets is uitgegaan, waarin ik evenveel belang stel als iemand anders, dat ik dan verlangend ben, om te weten wat er gebeurd is, en dat hij het mij vertelt, zonder dat ik er naar behoef te vragen? Is dat natuurlijk of niet?" — »Het spijt mij waarlijk, Martha!" antwoordde de goedgehartige slotenmaker. »Ik was eigenlijk bevreesd, dat gij op het oogenblik geen lust hadt om het te hooren; maar ik wil u met plezier alles vertellen." — »Neen, Varden!" zeide zijne vrouw, met waardigheid opstaande. »Ik ben geen kind, om het eene oogenblik achterafgezet en het andere gestreeld te worden, daarvoor ben ik een weinig te oud. Licht mij eens, Miggs! Gij kunt ten minste nog vroolijk wezen."

Miggs, die tot op dat oogenblik in medelijdende droefheid ver-

zonken was geweest werd terstond zeer levendig, en glimlachte vroolijk, toen zij de kaars opnam, en met hare meesteres heenging.

»Wie zou nu zeggen," dacht Varden, terwijl hij zijne schouders ophaalde en zijn stoel nader bij het vuur schoof, »dat die vrouw ooit aardig en plezierig kon wezen. En dat kan zij toch, als zij maar wil. Nu, wij hebben allen onze gebreken. Ik wil de hare niet te erg opnemen; daartoe zijn wij te lang man en vrouw geweest."

Hij sluimerde weder in. Terwijl zijne oogen gesloten waren, werd de deur van de boventrap met eene reet geopend, en kwam er een hoofd binnenkijken, dat snel weder werd teruggetrokken. »Ik wou," mompelde Gabriël, door het gerucht ontwakende, »dat er iemand om Miggs uitkwam. Maar dat zal nooit gebeuren. Het zou mij verwonderen, of iemand gek genoeg zou kunnen zijn, om met die meid te trouwen!"

Die vraag was zoo diepzinnig, dat hij er nogmaals bij in slaap viel, en bleef slapen, totdat het vuur geheel was uitgebrand. Toen werd hij wakker, stond op, deed de straatdeur volgens gewoonte op het nachtslot, stak den sleutel in zijn zak, en ging naar bed.

Niet lang was de kamer donker geweest, of het vorige hoofd verscheen weder, en Sim Tappertit trad binnen, met een lampje in de hand. »Wat duivel had hij toch zoo laat op te blijven?" mompelde Sim, terwijl hij naar den winkel ging, en de lamp op het fornuis zette. »Nu is de nacht al half om. Er is maar één goed ding, waaraan dit verwenschte roestige ambacht mij geholpen heeft, en dat is dit stukje ijzer.

Dit zeggende, haalde hij uit zijn rechterbroekzak een grooten sleutel, waarmede hij voorzichtig de deur opende, die zijn meester zoo zorgvuldig gesloten had. Daarop stak hij zijn geheim meesterstuk weder in zijn zak, en sloop, nadat hij de deur weder had gesloten en het licht op het fornuis had laten staan, de straat op.

VIII.

HET GENOOTSCHAP DER RIDDERS-LEERKNAPEN.

Buiten het huis achtte Sim Tappertit geene voorzichtigheid meer noodig, maar stapte met stoute schreden, en met eene houding, alsof hij gereed was, om ieder, die hem in den weg kwam, den hals te breken, door de donkere straten. Nu en dan bleef hij een oogenblik stilstaan en voelde in zijn zak, of hij zijn sleutel nog wel had, en sloeg eindelijk een nauwe zijstraat in, waar hij zijn tred vertraagde, alsof het einde van zijn tocht nabij was.

Het was geene uitlokkende plek voor eene middernachtelijke wandeling. Een lage doorgang kwam uit op een blind steegje, of liever pleintje, stikdonker, onbestraat, en waarin eene bedompte lucht

heerschte. In deze duisternis stapte de leerling van den slotenmaker bijna op den tast voort, bleef eindelijk staan voor een huis, voor welks vervallen gevel het houten model van een flesch hing te bengelen, en schopte driemaal tegen een kelderdeur. Nadat hij eene poos vruchteloos had gewacht, werd hij ongeduldig en schopte weder driemaal; en nu scheen, na een oogenblik vertoef, de grond voor zijne voeten open te splijten, waarop eene ruige kop daaruit te voorschijn kwam.

„Is de kapitein daar?” vroeg eene ruwe stem. — „Ja,” antwoordde Tappertit afstappende; „wie zou het anders wezen?” — „Ist was zoo laat, dat wij u al hadden uitgeschraapt,” terwijl hij de deur weder sloot. „Hoe komt gij zoo laat, mijnheer?” — „Houd uwe vragen voor u zelve,” antwoordde Tappertit met norsche deftigheid. „Voorwaarts!”

Dit laatste commando was even theatraal als ongepast, want de weg liep eene smalle steile trap af, en die voorwaarts had willen gaan, zou zeker in de onder aan die trap staande waterton zijn getuimeld. Maar Tappertit, die, evenals meer groote bevelhebbers, gaarne effect maakte, riep nog eens: „Voorwaarts!” met de grofste stem, die hij kon aannemen, en stapte te gelijk, met geffonste wenkbrauwen en over elkander geslagene armen, de trap af naar den kelder, gemeubeleerd met een paar stoelen, eene bank, eene tafel en eene soort van slaapstede. In een hoek was een gemetseld fornuis, waaronder een vuur brandde.

„Welkom, edele kapitein!” riep eene lange, smalle gedaante, slaperig opstaande. De kapitein knikte, wierp zijn opperkleed af, en zag daarop zijn volgeling aan met een blik, welke dezen tot in de ziel moest dringen. „Wat nieuws van avond?” vroeg hij. — „Niets bijzonders,” antwoordde de ander, zich uitstrekkende, hoewel hij reeds zoo lang was, dat hij in den kelder nauwelijks overeind kon staan. „Hoe komt gij zoo laat?” — „Dat doet er niet toe,” was al het antwoord, dat de kapitein zich verwaardigde te geven. „Is de hamer in orde?” — „Ja.” — „En is de kameraad hier?” — „Ja, en ook eene partij van de anderen; daar hoort gij hen al.” — „Aan het kegelen!” zeide de kapitein naargeestig. „Vroolijk en onbezorgd!”

Er was niet aan te twifelen, met welk vermaak de vroolijke en onbezorgde jonge lieden zich bezig hielden; want het geluid zweemde, in het besloten gewelf naar een veraf zijnde donder. Het was zeker een zonderling lokaal, om tot zulk eene uitspanning op te zoeken, indien ten minste de andere vertrekken van den kelder naar dat geleken, waarin dit gesprek werd gevoerd; want de vloer was van vastgetrapte aarde, terwijl op de kale steenen van de muren en het gewelf de sporen van slakken zichtbaar waren, en de lucht zeer bedompt was. Een sterke reuk scheen aan te duiden, dat de kelder niet lang geleden voor een kaaspakhuis had gediend, en hij was zoo vochtig, dat in alle afgelegen hoeken paddestoelen groeiden.

De eigenaar van dit aangenaam verblijf en bovendien van den zoo even gemelden ruigen kop — want hij droeg eene pruik, die naar een raagbol geleek — was nu ook binnengekomen en stond glimlachend te luisteren. Zijne oogen waren gesloten; maar al waren die geopend geweest, dan had men uit de uitdrukking van zijn bleek en ziekelijk gezicht toch licht kunnen opmaken, dat hij blind was.

„Zelfs Stagg heeft zitten slapen,” zeide de lange. — „Gerust, kapitein!” zeide de blindeman. „Maar wat zult gij drinken, rum, brandewijn of jenever?” — „Het moet maar sterk wezen en spoedig klaar zijn,” antwoordde Tappertit trotsch.

Stagg ging daarop naar eene kast nam er eene flesch en een glaasje uit, met zoo weinig aarzeling, alsof hij het gebruik van beide zijne oogen had gehad, en schonk het glas boordevol, zonder een druppel te storten, daar hij zijn pink op den rand hield, en ophield met schenken, zoodra hij het vocht voelde. „Daar, kapitein!” zeide hij. „Drink op den dood van alle meesters, en de gezondheid van alle leerlingen en mooie meisjes!”

Tappertit verwaardigde zich het glas aan te nemen, dronk het in één teug ledig, gaf het toen terug, sloeg zijne armen over elkander, en stapte, door zijn makker gevolgd, naar eene kleine deur achter in den kelder.

Het flauw verlichte gewelf, dat zij binnentraden, lag tusschen het buitenste, waaruit zij kwamen, en dat, waarin de kegelaars zich vermaakten, gelijk uit het vergrootte rumoer en gebabbel bleek, dat echter, op een teeken van den langen, door een doodsche stilte werd vervangen. Daarop ging deze jonge heer naar eene kast, kwam terug met een dijbeen, hetwelk in vorigen tijd tot een mensch moest behoord hebben, ten minste even lang als hij zelf, en stelde dit aan Tappertit ter hand, die het als een schepter of bevelstaf aannam, zijn driekanten hoed nog zwieriger opzette, en op eene groote tafel klom, waarop een staatsiezetel, vroolijk met twee doodshoofden versierd, voor hem gereedstond.

Niet zoodra had hij zich op dien stoel nedergezet, of er trad een ander jong heer binnen, met een ontzettend groot boek, dat hij met eene buiging aan zijn langen makker overgaf, waarop hij zich met zijn rug naar de tafel plaatste en in eene gebogene houding staan bleef. De lange zette zich toen zeer deftig achter hem op een stoel neder, legde het boek op de schouders van zijn wachtenden makker, zoo bedaard als ware deze een houten lessenaar geweest, en hield zich gereed om er in te schrijven.

Toen de toebereidselen gemaakt waren, keerde de lange zich om, en zag Tappertit aan, die daarop zijn dijbeen zwaaid, en er negemaal mede op een der doodshoofden sloeg. Op den negenden slag kwam er een derde jonge heer uit de deur, die naar de kegelplaats leidde, maakte eene nederige buiging, en bleef op de bevelen van zijn kapitein staan wachten.

„Leerling!” zeide de kapitein, „wie wacht daar buiten?”

De gevraagde antwoordde, dat het een vreemdeling was, die verzocht om opgenomen te worden in het geheime genootschap der ridders-leerknapen en deel te erlangen aan al hunne rechten, voorrechten en vrijheden. Daarop zwaaide Tappertit nogmaals zijn been, gaf het andere doodshoofd een forschen slag op den neus, en riep: »Laat hem binnen!» Op deze woorden maakte de leer-knaap weder eene buiging en verwijderde zich.

Spoedig verschenen door dezelfde deur twee andere leerknapen, een derden tusschen zich hebbende, wiens oogen geblinddoekt waren, terwijl zijne kleeding bestond uit eene zakpruik en een rok met breede panden met passementen versierd; daarbij droeg hij een degen, volgens het reglement van het genootschap op de aanneming van candidaten, waarin ook de bovengemelde staatsiekleeding, welke een eigendom van het genootschap was, werd voorgeschreven. Een der geleiders van den nieuwelings hield eene roestige donderbus op zijn oor gericht, terwijl de ander eene oude sabel zwaaide.

Toen deze groep stilzwijgend naderde, drukte Tappertit zijn hoed vaster op zijn hoofd. Daarop legde de nieuwelings hand op zijne borst en maakte eene diepe buiging. Toen hij dit naar behooren had verricht, beval de kapitein hem den blinddoek af te nemen, en begon hem doordringend aan te staren.

»Hm!» zeide de kapitein nadenkend, toen hij genoeg had gestaard: »ga voort!»

De lange las overluid het volgende: Mark Gilbert, oud negentien jaren. Met contract verbonden bij Thomas Curzon, broekenmaker in het Gulden Vlies in Aldgate. Bemint de dochter van Curzon. Weet niet of de dochter van Curzon hem bemint. Acht het waarschijnlijk. Dinsdag voor acht dagen heeft Curzon hem bij zijne ooren getrokken.» — »Wat!» riep de kapitein opspringende. — »Omdat ik naar zijne dochter keek,» zeide de nieuwelings. — »Teeken Curzon aan,» zeide de kapitein. »Zet een zwart kruis achter zijn naam.» — »Dat is het ergste nog niet,» zeide de nieuwelings, »als ik zoo vrij mag zijn om te spreken. Hij scheldt zijn leer-knaap ook voor een luien hond, en onthoudt hem zijn bier, als hij niet genoeg naar zijn zin werkt, en de leer-knaap mag slechts één zondag in de maand uitgaan.» — »Dat is een ernstig geval,» zeide Tappertit driftig. »Zet twee kruisen achter Curzon.» — »Als het genootschap,» zeide de nieuwelings, een leelijke jongen, met diep ingezonkene, dicht bij elkander staande oogen, »als het genootschap zijn huis wilde in brand steken, of hem een pak slaag geven, als hij des avonds uit de club naar huis komt, of mij helpen om zijne dochter te schaken, met of tegen haar wil...» — Tappertit zwaaide zijn bevelstaf, ten teken om stil te zwijgen, en beval om drie kruisen achter den naam van Curzon te zetten. »Hetgeen beduidt,» zeide hij ter verklaring, »dat er vreeselijke wraak zal worden genomen. Leer-knaap! zijt gij verknocht aan de constitutie?» — »Ja,» antwoordde de nieuwelings, wien dit ant-

woord door zijne geleiders werd ingefluisterd. — »Ook aan de kerk, den staat en alle geconstitueerde machten — den meester uitgezonderd?» — »Ja,» was nogmaals het antwoord.

Na het afleggen dezer belijdenis, bleef hij aandachtig staan luisteren naar den kapitein, die nu eene aanspraak deed, waarin hij aantoonde, dat de leerknapen voorheen onder die constitutie (die hier of daar in eene ijzeren kist werd bewaard, hoewel hij niet recht wist waar, dewijl hij er dan eene kopie van zou gevraagd hebben) het recht hadden bezeten, om, als zij wilden, een vrijen dag te nemen, den voorbijgangers gaten in het hoofd te slaan, hunne meesters te tarten, ja zelfs nu en dan een roemrijken doodslag hadden gepleegd, maar dat al die voorrechten hun langzamerhand waren ontwildigd, hetgeen voorzeker was toe te schrijven aan de zucht naar nieuwigheden in den tegenwoordigen tijd, en dat zij zich daarom vereenigd hadden, om alle veranderingen tegen te werken, die veranderingen alleen uitgezonderd, welke zouden strekken om de oude gebruiken te herstellen. Daarop beschreef hij in het algemeen de bedoelingen van het genootschap: wraak te nemen op hunne tirannieke meesters, die hen op eene ondragelijke wijze verdrukten, en, gelijk zoo even gezegd was, hunne oude rechten en vrijheden te herwinnen. Om deze beide oogmerken te bereiken, was de tijd nog wel niet gekomen, dewijl zij pas twintig man sterk waren; maar zij verbonden zich, om, als het noodig was, daarvoor de wapenen op te vatten. Daarop maakte hij melding van den eed, dien elk lid van het kleine overschot eener eens ontzagwekkende maatschappij moest afleggen, en die, in ontzettende bewoordingen vervat, hem verbond, om, op bevel van zijn opperhoofd, zelfs den Lord Mayor tegenstand te bieden, het gezag der Sheriffs te verachten en het Hof der Aldermen niet te ontzien. Nadat hij dit alles met welsprekende nadruk had in het licht gesteld, en den nieuwelings verder had onderricht, dat het denkbeeld van zulk een genootschap uit zijn eigen vruchtbaar brein, door het gevoel van onrecht was voortgekomen, vroeg Tappertit hem, of hij moed genoeg had, om den gevorderden, ontzaglijken eed af te leggen, dan wel of hij terug wilde treden, terwijl het nog tijd was.

De nieuwelings antwoordde, dat hij den eed wilde doen, al moest hij er aan stikken; en daarop werd dezelve hem ook afgenomen, met enige indrukmakende plechtigheden, waaronder het verlichten der twee doodshoofden door middel van een daarin geplaatst eindje kaars, en het zwaaien van het dijbeen, de voornaamste waren; om niet te spreken van de manoeuvres met de donderbus en de sabel en het akelige gekerm van eenige leerknapen, die buiten de deur stonden. Toen al deze naargeestige plechtigheden eindelijk waren volbracht, werd de tafel op zijde gezet, de leuningstoel er af genomen, de schepter weder in de kast geborgen en de deur opengezet en, daarop gaven de ridders zich weder aan de vroolijkheid over.

Maar Simon Tappertit, wiens ziel boven den gemeenen hoop verheven was, en die, uit hoofde van zijn rang, slechts zelden vroolijk kon zijn, wierp zich op eene bank neder, met het gezicht van een man, die van zijne grootheid walgt. Hij zag met onverschillige oogen naar kegels, kaarten en dobbelsteenen, en dacht aan niets anders dan aan de dochter van zijn meester, en den ellendigen tijd, waarin hij geboren was.

„Gij moest eens drinken, kapitein!” zeide zijn gastheer, zich naast hem neerzettende. Tappertit ledigde het aangebodene glas, stak daarop zijne handen in zijne zakken en kuierde met een gefronst voorhoofd tusschen de kegels door, terwijl zijne aanhangers (zoo groot is de overmacht van een verheven genie) uit eerbied voor zijne scheenen, zoolang ophielden met spelen.

„Als ik een zeeschuimer, een roover of patriot was geboren,” dacht Tappertit, „zou alles wél geweest zijn. Maar om zoo een verachtelijk bestaan voort te slepen, zonder dat de wereld mij kent — geduld! ik zal nog wel beroemd worden. Er is eene geheime stem in mijn hart, die mij dat zegt. Eens zal ik alle banden verbreken, en welke macht zal mij dan tegenhouden? Waar is de nieuweling?” riep hij vervolgens, met eene stem, die wel niet bulderend — eer piepend en knarsend — maar toch zeer indrukwekkend was. — „Hier, kapitein!” antwoordde Stagg. „Ik voel hem naast mij staan” — „Hebt gij den sleutel van uwe huisdeur in een klomp was afgedrukt?” vroeg Tappertit den nieuwen ridder. De lange voorkwam het antwoord, door het indruk van de plank te nemen, waarop het reeds was nedergelegd. — „Goed!” zeide Tappertit, terwijl hij het model oplettend bekeek, en eene aandachtige stilte om hem heen heerschte; want hij had voor het geheele genootschap valsche sleutels gemaakt, en was misschien een gedeelte van zijn invloed aan deze beuzelachtige omstandigheid verschuldigd; en van zulke geringe toevallen hangt de roem zelfs van groote genieën af. — „Die is gemakkelijk te maken,” zeide Tappertit, en stak vervolgens het model in zijn zak. Daarop kuierde hij eene poos alleen op en neder, riep toen zijn langen kameraad ter zijde, en beval dezen terstond een briefje te schrijven en aan den muur te plakken, waarbij zekere Joseph Willet van Chigwell in den ban werd gedaan, en allen ridders-leerknapen verboden werd om hem te dienen en te helpen, en bevelen, om hem, waar en wanneer zij hem mochten ontmoeten, te beleedigen, te kwellen en te benadeelen.

Nadat hij door dezen stap zijn hart had verlicht, verwaardigde hij zich de feesttafel te naderen; eindelijk kwam hij zelfs zoo ver, dat hij zich aan het hoofd plaatste en het gezelschap op een liedje vergastte.

Eene poos later kwam de blinde, die zich voor een oogenblik verwijderd had, terug met het bericht, dat de hanen begonnen te kraaien, en het derhalve weldra dag zou worden. Op deze tijding

stonden de ridders haastig op, en gingen uiteen, om zich met allen spoed naar huis te begeven. Hun opperhoofd bleef het laatste. „Goeden nacht, edele kapitein!” zeide de blindeman, toen Tappertit vertrok. „Loop maar heen,” vervolgde hij, zoodra de ander buiten gehoor was, „ingebeelde zotskap, verwaande pochhans, uitgedroogde spillebeen!”

Daarop sloot hij zijn kelder, en ging naar het fornuis, bij hetwelk hij zich vervolgens bezig hield met het gereedmaken der eetwaren — zoogenoemde vleeschsoep en poddings — met welker verkoop hij gedeeltelijk den kost won.

IX.

EEN NACHTLOOPER KOMT THUIS.

Nadat Miggs hare meesteres had helpen ontkleeden, en deze zich in de achterkamer op de tweede verdieping te bed begeven had, ging zij naar haar eigen kamertje op den zolder. Hoewel zij haar meester het tegendeel had gezegd, had zij nog geen lust om te gaan slapen, zette derhalve hare kaars op de tafel, schoof het gordijn van haar venster open, en keek naar buiten.

Waaraan zij dacht, aan de mannen en hunne laaghartigheid en trouweloosheid in het algemeen, of aan Simon Tappertit in het bijzonder, kunnen wij niet zeggen; maar zij bleef zitten, totdat hare aandacht, zeer spoedig opgewekt door al wat met den innemenden leerknaap in betrekking stond, werd geboeid door een gerucht in het kamertje naast het hare — het kamertje, waarin hij sliep en droomde, misschien somtijds van haar droomde.

Het bleek nu echter duidelijk, dat hij niet droomde, of hij moest een slaapwandelaar zijn; want zij hoorde duidelijk zijne handen langs den muur strijken, daarop zijne deur kraken, en eindelijk voorzichtige voetstappen op het portaal boven aan de trap. Deze laatste omstandigheid deed Miggs, die zijne oogmerken wantrouwde, huiveren en verbleeken, en een paar malen riep zij binnensmonds uit: „Hoe gelukkig, dat er een grendel aan de deur is!” waaruit bleek, dat zij, in hare ontsteltenis, geen onderscheid wist te maken tusschen een grendel en zijn eigenlijk gebruik; want de grendel was wel aan hare deur, maar niet voorgeschoven.

Haar gehoor, dat even scherp was als haar humeur, onderrichtte haar evenwel spoedig, dat de voetstappen hare deur voorbijgingen, en derhalve gericht waren naar een voorwerp, dat met haar in geene betrekking stond. Deze ontdekking maakte haar nog meer ongerust, en zij was op het punt om „dieven!” of „moord!” te roepen, toen het haar inviel, om eens uit te kijken, en te zien, of hare vrees wel gegrond was.

Zij keek derhalve uit, en zag nu, tot hare groote verbazing, Simon Tappertit, die geheel gekleed, met zijne schoenen in de eene hand en eene lamp in de andere, zeer voorzichtig de trap afsloep. Zij ging zelfs eenige trappen naar beneden, om hem met hare oogen te kunnen volgen, en zag toen, dat hij zijn hoofd binnen de deur van de benedenkamer stak, het zeer snel weder terughaalde, en met allen spoed weder naar boven kwam.

„Daar schuilt een geheim achter!” zeide de schoone maagd, toen zij, geheel buiten adem, weder in hare kamer was. Het vooruitzicht, om iemand op iets te betrappen, zou Miggs hebben wakker gehouden, al had zij opium ingenomen. Spoedig hoorde zij de voetstappen weder, maar zoo zacht, alsof er een veder naar beneden zweefde. Zij keek nogmaals uit, en zag toen den leerknaap weder naar beneden gaan, evenals te voren zijn hoofd binnen de deur der benedenkamer steken, maar nu, in plaats van het terug te trekken, die kamer binnengaan.

In een oogenblik was Miggs weder in haar kamertje, en stak haar hoofd uit het venster. Simon kwam de straatdeur uit, sloot die zorgvuldig achter zich dicht en ging heen, terwijl hij iets in zijn zak stak. Op dit gezicht riep Miggs „hemel!” en „lieve hemel!” en ging toen, hare kaars medenemende, evenals Simon, naar beneden. In den winkel vond zij alles in de gewone orde, behalve dat er op het fornuis eene lamp stond te branden.

„Ik wensch, dat ik nooit eene eerlijke begrafenis mag hebben,” riep Miggs uit, „als de jongen geen valschen sleutel gemaakt heeft.” Tot dit besluit was zij niet zonder veel nadenken en rondsnuffelen gekomen, en daarbij had haar ook de herinnering geholpen, dat zij verscheidene malen den leerknaap overvallen en hem met een geheimen arbeid had bezig gevonden.

Nadat zij zich eene poos had bedacht, haalde zij uit eene lade een stuk papier, rolde dit tot een langen puntigen koker, en vulde dit werktuig met fijn steenkolenruis; daarop ging zij naar de deur, knielde daarvoor neder, en blies zeer behendig de fijne stof in het sleutelgat, en toen zij het slot op deze wijze onbruikbaar had gemaakt, sloop zij, bij zich zelve lachende, weder naar boven.

„Daar!” zeide zij, in hare handen wrijvende; „daar, mannetje! nu zullen wij eens zien, of gij ook niet eens op mij letten zult. Ha, ha, ha! Nu zult gij wel oogen krijgen voor iemand anders, behalve juffer Dolly, denk ik. Zij is immers zoo’n bolle blaasop, als ik ooit gezien heb.”

Bij deze woorden wierp zij een welgevalligen blik in haar spiegel, als wilde zij zeggen: „Ik ben blijde, dat dit niet van mij kan gezegd worden!” En dit was ook zoo; want hare schoonheid was van eene soort, welke Tappertit bij zich zelve, niet ongepast, „houtig” noemde.

„Ik ga van nacht niet naar bed voordat gij thuiskomt, jongentje!”

zeide Miggs, zich bij het venster op een stoel zettende. „Voor geen vijf en dertig pond zou ik dat doen.” Met deze woorden, en een gezicht, welks uitdrukking uit eene menigte verschillende bestanddeelen was samengesteld, zooals kwaadaardigheid, spot, zegepralende blijdschap en geduldige verwachting, zette zij zich op haar gemak, en bleef opletterend luisteren.

Eindelijk, juist bij het aanbreken van den dag, hoorde zij voetstappen op straat, en kort daarop bleef Tappertit voor de deur stilstaan. Toen maakte zij uit hetgeen zij hoorde op, dat hij zijn sleutel in het slot stak — er weder uithaalde — er in blies — dien uitklopte — er mede naar eene lantaarn ging, om er in te kijken — met een houtje in het slot peuterde — in het sleutelgat keek — den sleutel nog eens beproefde — dien niet kon omdraaien, en, hetgeen nog erger was, ook niet weder uit het slot kon krijgen — er eindelijk zoo sterk aan trok, dat de sleutel op eens losschoot, en hij zelf bijna achterover viel — dat hij tegen de deur schopte en bonsde — en eindelijk zich zelven voor het voorhoofd sloeg en wanhopig op de stoep ging zitten.

Toen het zoover gekomen was, stak Miggs, zich zeer ontsteld veinzende, haar hoofd buiten het venster, en vroeg met eene flauwe stem, wie daar was. „St!” antwoordde Tappertit, onder het maken van eenige woeste gebaren, die alleen ten oogmerk hadden om haar het stilzwijgen op te leggen. — „Zijn er dieven?” vroeg Miggs. — „Neen, neen, neen!” antwoordde Tappertit. — „Is er dan brand?” hernam Miggs. — „Miggs!” riep Tappertit, „ziet gij dan niet, wie het is? Sim...” — „Wat weet gij van Sim?” riep Miggs uit. — „Wel ik ben het zelf,” antwoordde Tappertit. „Wees toch niet heel en al gek!” — „Heere!” riep Miggs uit. „Juffrouw! daar is...” — „Neen, stil!” riep Tappertit, terwijl hij op de teenen ging staan, en zijn arm uitstak, als hoopte hij zoo Miggs op zolder te kunnen bereiken, om haar den mond toe te houden. „Maak geen gerucht! Ik ben stil uit geweest, en er is iets in het slot gekomen. Kom naar beneden, en doe het venster open, om mij zoo binnen te laten.” — „Dat durf ik niet, Simon!” antwoordde Miggs. „Dat durf ik niet. Gij weet wel, hoe ik altijd op mijn goeden naam pas. En nu in het holste van den nacht naar beneden te komen, terwijl allen in huis liggen te slapen!” Zij zweeg en huiverde; want hare zedigheid werd op het denkbeeld alleen verkouden. — „Maar, Miggs!” zeide Tappertit, terwijl hij zich bij eene lantaarn plaatste, opdat zij zijne oogen zou kunnen zien. „Mijne lieve Miggs!” — De schoone gaf een flauwen gil. — „Ik houd immers zooveel van u — kom toch naar beneden!” — „Neen, Simon!” antwoordde Miggs, „dat is al te erg. Ik weet wel, als ik naar beneden kom, dan zult gij...” — „Wat, lieve meid?” vroeg Tappertit. — „Mij misschien een kus willen geven,” zeide Miggs, stuipachtig lachende. — „Ik zweer u, dat ik het niet doen zal,” zeide Tappertit in vollen ernst.

Het wordt al dag, en dan zal de nachtwacht wakker worden. Och, lieve Miggs! als gij mij maar wilt inlaten, wil ik zweren, dat ik het niet doen zal."

Miggs, wier aandoenlijk hart getroffen was, wachtte niet op een plechtigen eed — daar zij vreesde, dat hij voor de verzoeking mocht bezwijken, en alzoo meenedig worden — maar haastte zich naar beneden, en deed met hare eigene schoone handen den boom van het venster. Zoodra de nachtlouper binnen was, zuchtte zij flauw de woorden: »Simon is gered!" en zonk toen, door hare aandoeningen overweldigd, bewusteloos neder.

»Ik dacht wel, dat zij er onder bezwijken zou," zeide Sim, wien deze omstandigheid eenigszins in verlegenheid bracht. »Het moest er van komen, maar ik kon niet anders. Als ik haar zoo niet had aangestaard, zou zij mij niet geholpen hebben. Kom, Miggs! houd u maar even goed. Wat is zij ongemakkelijk om te houden! Zoo lang en dun! Zij glipt iemand door de handen. Kom, Miggs! houd u maar even goed."

Daar Miggs echter doof bleef voor alle verzoeken, zette Tappertit haar in een hoek tegen den muur, zooals men een wandelstok of paraplu zou neerzetten, totdat hij het venster weder had gesloten; toen nam hij haar weder op, droeg haar met veel moeite naar boven, zette haar op dezelfde manier als in den winkel in haar kamertje neer, en liet haar daar staan.

»Hij mag zoo stug zijn als hij wil," zeide Miggs, bijkomende zoodra zij alleen was. »Maar ik ben nu achter zijn geheim, en hij moet mij wel in zijn vertrouwen nemen, of hij wil of niet."

X.

JOHN WILLET KRIJGT EEN LOGEERGAST.

Het was op een van die ochtenden, zoo gewoon in het begin van de lente, wanneer het jaar, evenals alle schepselen, in zijne jeugd wispelturig en veranderlijk, niet weet of het naar den zomer voorwaarts snellen, of naar den winter terugkeeren zal, en nu naar den eenen, dan naar den anderen kant overhelt, somtijds ook wel beiden te gelijk wil doen — als het zomer is in den zonneschijn, en winter in de schaduw — het was, kortom, op een van die ochtenden, wanneer het binnen een uur warm en koud, vochtig en droog, helder en betrokken is, dat de oude John Willet, die bij zijn koperen ketel zat te dutten, gewekt werd door het geluid van hoefslagen, en, toen hij uit het venster keek, een reiziger zag, die voor de Meiboom stilhield, en van wien iets goeds te wachten scheen.

Het was geen van die dartele jonge knapen, die slechts een glas

bier drinken, en dan zooveel leven maken, alsof zij een okshoofd wijn hadden besteld; geen van die losse jonge heertjes, die zich niet ontzien om ronduit te vragen of er geen lieve meisjes in huis zijn, of van de keuken het onmogelijke verlangen. Het was een deftig, fatsoenlijk man, een weinig over den middelbaren leeftijd, maar nog recht van houding, en zoo rank als een windhond. Hij zat met den zwier van een ervaren ruiter op een fraai donkerbruin paard; terwijl zijne kleeding, hoewel niet voorzien met den beuzelachtigen opschik, die toen in de mode was, net en wel gekozen was. Hij droeg een groen rijkleed met zwart fluweelen kap, en pasement om de zakken en opslagen; zijn linnengoed was fijn, fraai geborduurd en helder wit. Hoewel hij, te oordeelen naar de moderspatten, welke hij onderweg had opgedaan, van Londen scheen te komen, was zijn paard zoo glad en koel, als zijne eigene gepoederde pruik en staart; en indien zijne slopkousen en rokspanden niet eenigszins beslijkt waren geweest, had men kunnen denken, dat die bejaarde heer, met zijn blozend gezicht en zijne witte tanden, pas op zijn gemak zijn toilet had gemaakt, en toen voor de deur te paard was gestegen, om zich zoo te laten uitschilderen.

Het kostte John een vrij langen tijd, eer hij dit alles had opgemerkt, en misschien zou hem dit nooit zijn gelukt, indien de oude heer, in plaats van terstond af te stappen, niet eene poos stil was blijven zitten, en aandachtig had rondgezien. Zoo kwam het, dat John, die het paard bij den teugel had gevat en zijne groote oogen op den rijder hield gevestigd, inderdaad de meeste dezer bijzonderheden had opgemerkt, voordat hij behoefde te spreken.

»Een zonderling oud huis!" zeide de oude heer, en zijne stem was even fatsoenlijk als zijne kleeding. »Zijt gij de herbergier?" — »Om u te dienen, mijnheer!" antwoordde John. — »Gij kunt mijn paard stallen, niet waar, en mij van middag vroeg eten bezorgen — het is mij onverschillig wat, als het maar zindelijk is — en mij eene goede kamer geven, waaraan in dit groote huis geen gebrek schijnt te zijn?" zeide de vreemdeling, nogmaals het huis beschouwende. — »Ja wel, mijnheer!" antwoordde John, met verbazende snelheid: »gij kunt alles krijgen wat u maar belieft." — »Het is gelukkig, dat ik licht te voldoen ben," hernam de ander met een glimlach, »of het zou u moeielijk kunnen vallen uw woord te houden, vriend!" En dit zeggende, stapte hij vlug van zijn paard. — »Hallo! Hugh!" schreeuwde John. »Neem het mij niet kwalijk, mijnheer! dat ik u voor de deur laat staan; maar mijn zoon is naar de stad, en daar hij al zoo wat begint aan te komen, ben ik eenigszins onthand, als hij weg is. Hugh! — een ijselijke lulak, mijnheer! In den zomer ligt hij altijd in de zon, en in den winter in het stroo te slapen. Lieve Hemel! dat ik voor hem een fatsoenlijk man moet laten staan wachten! Hugh! Ik wou dat de vent dood was." — »Misschien is hij wel dood," hernam de vreemdeling; »anders zou hij u nu toch

al gehoord hebben." — »Hij slaapt zoo vast," antwoordde de herbergier, »dat hij niet wakker zou worden, al schoot men een kanonkogel in zijn oor." De vreemdeling maakte geene aanmerking op dit heldhaftige middel om een luiaard te wekken, maar bleef geduldig voor de deur staan, zich naar het scheen vermakende met het gezicht van den ouden John, die, met den toom in de hand, niet wist of hij het paard aan zijn lot zou overlaten, of het mede in huis nemen.

»Daar is de kerel eindelijk," zeide John, toen zijne verlegenheid juist ten top was gestegen. »Hebt gij mij niet hooren roepen, schobbejak?" — De aangesprokene gaf geen antwoord, maar sprong met een wip op het paard, en was er in een oogenblik mede voort. — »Ja, »Vlug genoeg, als hij wakker is," zeide de vreemdeling. — »Ja, »Vlug genoeg, mijnheer!" antwoordde John, naar de plek kijkende, waar het paard had gestaan, als begreep hij niet recht, waar het dier gebleven was. »Het is alsof hij wegsmelt, als schuim van bier. Zoo is hij er, en zoo is hij er niet."

Na het geven dezer karakterschets van zijn bediende, bracht John den vreemdeling de breede trap op, naar het beste vertrek van de Meiboom. Het was zeker groot genoeg; want het besloeg de geheele diepte van het huis, en had aan elk einde een uitstekend venster, zoo groot als menige nieuwerwetsche kamer. In deze vensters waren nog eenige ruiten geschilderd glas overgebleven, welke voorheen, met degenen, die thans door gewoon glas waren vervangen, adellijke wapens hadden gevormd, en aantoonde, dat de vroegere eigenaar van het huis zelfs het licht aan zijn trots dienstbaar maakte, en de zon genoodzaakt had, om onder zijne vleiers plaats te nemen, hare stralen dwingende, om, als zij in zijne kamer schenen, de eeretekenen van zijn oud geslacht op den vloer af te beelden. Maar dat waren oude, lang verloopene tijden geweest, en nu mocht elke straal schijnen zooals hij wilde.

Hoewel dit vertrek het beste van de herberg was, had het toch een naargeestig voorkomen van vervallen pracht, en was bijna al te ruim om een aangenaam verblijf te wezen. Eens had men daar rijke tapijten aan de wanden zien hangen, de zijden kleederen van jeugdige schoonen hooren ritselen, hare oogen den glans der kaarsen en dien van hare eigen juweelen zien verdonkeren, liefelijke stemmen, muziek en vlugge voetstappen gehoord, en toen was het vertrek vroolijk en genoeglijk geweest. Maar dat alles was voorbij. Het was geen huisvertrek meer; het hoekje van den haard was nu voor iedereen te huur; wie er ook bij dien haard kwam zitten, of dien voor altijd vaarwel zeide, het maakte geene verandering; het vuur brandde voor ieder even warm en helder. De hemel zij hem genadig, wiens hart zoo met de wereld verandert, als een oud huis, wanneer het eene herberg wordt!

Er was niets gedaan om deze holle ruimte te meubeleeren.

behalve dat men op een tapijt voor den schoorsteen een paar tafels en een aantal stoelen had geplaatst. Nadat John met eigene hand den brand had gestoken in de takkebossen, die op den haard lagen, ging hij heen, om met zijne keukenmeid te raadplegen over het onthaal, dat men den vreemdeling zou voorzetten, terwijl deze zelf, weinig warmte gevoelende van het pas aangelegde vuur, naar het venster ging, om zich in dit flauwe schijnsel der Maartsche zon te koesteren. Nu en dan ging hij naar den haard om het hout bijeen te halen, of stapte het vertrek op en neder, en toen het vuur goed doorbrandde, plaatste hij den gemakkelijksten stoel bij den schoorsteen, zette zich daarop neder, en riep den herbergier. Hij verlangde papier, inkt en eene pen, en dit alles werd hem spoedig door John gebracht, die zich terstond weder wilde verwijderen, toen de vreemdeling hem wenkte om te blijven wachten.

»Er is een huis niet ver van hier," zeide hij, nadat hij eenige regels geschreven had; »ik meen, dat men het doorgaans het Heerenhuis noemt?" Daar deze vraag eigenlijk geene vraag was, vergenoegde John zich met toestemmend te knikken. »Ik wenschte," zeide de vreemdeling, het papier opvouwende, »dat dit briefje terstond daarheen werd gezonden, en mij antwoord werd gebracht. Hebt gij iemand bij de hand om het te brengen?" — John dacht een paar minuten, en antwoordde toen: »Ja!" — »Laat hem dan eens bij mij komen," hervatte de vreemdeling.

Dit verzoek bracht John in het nauw; want daar Joe uit was, en Hugh in den stal werk had, was hij voornemens geweest, om Barnaby, die juist was komen aanwandelen, met die boodschap te belasten. »Om u de waarheid te zeggen," zeide John, na eene lange poos bedenken, »de man, die het gauwst terug zou zijn, is eigenlijk niet wel bij het hoofd, mijnheer! Een brief kan hij bezorgen zoo goed als de post; maar om mee te praten is hij wat onbesuisd en onnoozel." — »Gij meent," hernam de vreemdeling, John strak aanziende, »gij meent — hoe heet hij ook weer — gij meent Barnaby toch niet?" — »Ja wel, dezelfde," antwoordde de herbergier, met niet geringe verwondering. — »Hoe komt die man nu hier?" vroeg de vreemdeling op denzelfden bedachten, gelijkmatigen toon als altijd, en met denzelfden beleefden glimlach op zijn gelaat. »Ik heb hem gisteravond in Londen gezien." — »Hij is nu hier, dan daar," antwoordde John, na den gewonen bedenktijd, om de vraag te begrijpen. »Hij loopt overal rond. Iedereen langs den weg kent hem. Hij komt en gaat, door wind, regen, sneeuw en hagel, en in den donkersten nacht. Niets houdt hem tegen." — »En hij gaat ook dikwijls naar het Heerenhuis, niet waar?" hernam de vreemdeling op een onverschilligen toon. »Ik herinner mij nu, dat zijne moeder gisteren daarvan sprak; maar ik lette toen niet bijzonder op hetgeen de goede vrouw zeide." — »Ja wel, mijnheer!" antwoordde John. »Hij komt daar dikwijls. Zijn vader

is in dat huis vermoord." — "Dat heb ik gehoord," hernam de vreemdeling, met denzelfden bevalligen glimlach, terwijl hij een gouden tandenstoker uit zijn zak haalde. "Eene zeer onaangename omstandigheid voor de familie." — "Ja," zeide John verbijsterd, alsof hij eenigszins begreep, dat deze manier om de zaak te beschouwen vrij koel was. — "Al die omstandigheden na een moord," zeide de vreemdeling bij wijze van alleenspraak, "moeten ijselijk onaangenaam zijn — zooveel opschudding — geen oogenblik rust — altijd van dezelfde zaak te hooren — gedurig in- en uitloopen — onverdragelijk. Ik zou om nog zooveel niet willen, dat zoo iets gebeurde met iemand, die mij na bestond. Het moet genoeg wezen om iemand den dood aan te doen. Maar wat wildet gij verder zeggen, vriend?" — "Anders niet," antwoordde John, "dan dat juffrouw Rudge een klein pensioen van de familie heeft, en dat Barnaby daar zoo goed te huis is, als de hond of de kat. Moet hij de boodschap maar doen?" — "O ja wel," antwoordde de vreemdeling. "Maar laat hem eerst hier komen; want ik moet hem zeggen, dat er haast bij is. Als hij er mocht tegen hebben om bij mij te komen, zeg hem dan maar, dat ik mijnheer Chester ben. Hij zal zich mijn naam wel herinneren, denk ik."

De verbazing van John, toen hij hoorde wien hij in huis had, was zoo groot, dat hij niet in staat was om de minste verwondering aan den dag te leggen, maar stilzwijgend de kamer verliet. Men verhaalt, dat hij, toen hij beneden gekomen was, tien minuten lang naar zijn koperen ketel bleef staren, en al dien tijd bedenkelijk zijn hoofd schudde, hetgeen niet onwaarschijnlijk is, daar het ruim zoolang duurde, voordat hij met Barnaby weder naar boven ging.

"Kom hier, jongen!" zeide Chester. "Kent gij mijnheer Geoffrey Haredale?" — Barnaby lachte, en keek den herbergier aan, als wilde hij zeggen: "Welk eene onnoozele vraag!" Zich ergerende aan deze onwettelijkheid, schudde John zijn hoofd, en zeide toen: "Hij kent hem evengoed, mijnheer, als gij of ik." — "Ik heb het genoeg niet van bijzonder met dien heer bekend te zijn," hernam Chester. "Gij misschien wel. Beperk derhalve uwe vergelijking tot u zelven." Hoewel dit met de grootste vriendelijkheid gezegd werd, voelde John wel, dat het eene bestafig van zijne gemeenzaamheid was, en daar hij dien smaad aan Barnaby weet, nam hij zich voor, zich bij de eerste gelegenheid daarover te wreken, door den raaf een schop te geven.

"Geef dat eigenhandig aan mijnheer Haredale," zeide Chester, Barnaby het briefje overreikende; "wacht op antwoord, en breng mij dat hier. Als mijnheer Haredale op het oogenblik geen tijd mocht hebben, zeg hem dan — kan hij eene boodschap othouden?" — "Als hij wil, mijnheer!" antwoordde John: "maar deze zal hij zeker niet vergeten." — "Hoe zijt gij daar zoo zeker van?" — John wees slechts op Barnaby, die met de uiterste aandacht stond

te luisteren. — "Zeg hem dan," hervatte Chester, "dat ik hier wachten zal, om hem van avond te spreken, indien hij komen wil. Ik kan hier wel een bed krijgen, als het noodig is; niet waar Willet?"

De oude John gevoelde zich zoo gestreeld door deze gemeenzame toespraak, dat hij vol blijdschap antwoordde: "Dat zou ik denken, mijnheer!" en reeds bij zich zelven overlegde, in welke bewoordingen hij de uitmuntende eigenschappen van zijn beste bed zou beschrijven, toen hij in de war geraakte, daar Chester Barnaby beval om nu haast te maken. "Haast!" zeide Barnaby: "als gij haast en gewoel wilt zien, waar een geheim achter steekt, kom dan maar eens hier." Dit zeggende, vatte hij, tot nieuwe ergernis van John, den aanzienlijken gast bij zijne mouw, en bracht hem naar een der vensters. "Ziet gij wel, hoe zij met elkander fluisteren, en dansen en springen, om u te doen gelooven, dat het maar spel is? Ziet gij wel, hoe zij zich stil houden, als zij denken, dat er iemand op hen let, en dan weder fluisteren, en welke sprongen zij dan weder maken, van blijdschap over het kwaad, dat zij met elkander brouwen? Zie nog eens! Hoe draaien en slingeren zij! En nu houden zij weer op, en fluisteren heel voorzichtig; maar zij weten niet, hoe dikwijls ik op het gras gelegen en hen beluisterd heb. Weet gij wel, wat zij daar onder elkander afspreken en broeien — zeg?" — "Het is niets anders dan linnengoed," antwoordde Chester, "dat op lijnen hangt te drogen en in den wind fladdert." — "Linnengoed?" herhaalde Barnaby, hem eerst strak aanziende, en toen snel terugdeinzende. "Ha, ha, ha! Hoeveel beter is het gek te wezen, dan zoo verstandig, als gij zijt. Gij ziet die schimmen daar niet, en ook de oogen niet in de knobbelige glasruiten, en de geesten niet, die op den wind rijden, en gij hoort ook geene stemmen in de lucht — doet gij wel? Ik heb een veel plezieriger leven dan gij, met al uw verstand. Ik zou niet met u willen ruilen." Daarmede zwaaide hij zijn hoed boven zijn hoofd, en snelde heen.

"Een wonderlijk mensch, op mijn woord!" zeide Chester, terwijl hij een snuije nam. — "Hij heeft geene verbeelding, mijnheer!" zeide John langzaam en ernstig, en nadat hij zich een geruimen tijd had bedacht. "Dat is zijn gebrek. Ik heb al dikwijls beproefd om er hem wat van bij te brengen, maar het lukt niet."

Te zeggen dat Chester over deze aanmerking glimlachte, zou weinig beteekenen, want de glimlach verliet nimmer zijn gelaat; maar hij schoof zijn stoel dicht bij het vuur, als een wenk, dat hij alleen wenschte te zijn, en de herbergier kon niets anders doen, dan zich verwijderen.

Zeër nadenkend was de oude John, terwijl het middagmaal werd gereedgemaakt, en hij schudde zijn hoofd zoo geweldig, dat zijn hersengestel daardoor nog meer in de war moest geraken. Dat Chester, terwijl er tusschen hem en Haredale, gelijk algemeen bekend was, eene diep ingewortelde vijandschap bestond, naar de

Meiboom kwam, naar het scheen met geen ander doel, dan om zijn vijand daar te spreken, was een struikelblok, dat John nooit te boven scheen te kunnen komen. Hij wist zich niet anders te helpen, dan door aandachtig naar den koperen ketel te kijken, en ongeduldig op de terugkomst van Barnaby te wachten.

Maar Barnaby bleef verschrikkelijk lang uit. Het middagmaal van den gast werd opgezet en afgenomen, het vuur werd bijgelegd, het begon te schemeren, werd geheel donker, en nog kwam Barnaby niet terug. John Willet gloeide van verwondering en ongerustheid; maar zijn gast bleef zeer stil bij het vuur zitten, zonder eenig ongeduld te laten blijken, of, naar het scheen, aan iets te denken dan aan zijn gouden tandenstoker.

„Barnaby blijft lang weg,” waagde John aan te merken, toen hij een paar kandelaars, van omtrent drie voet hoogte, op de tafel zette, en de kaarsen, die daarop stonden, snoot. — „Tamelijk lang,” antwoordde zijn gast, terwijl hij een teugje wijn nam. „Hij zal nu wel haast komen, denk ik.” — John kuchte en rakelde het vuur bijeen. — „Daar de wegen niet zeer veilig zijn, als ik op het ongeval van mijn zoon kan afgaan,” zeide Chester, „en ik geen lust heb om voor dood te blijven liggen — hetgeen niet slechts op zich zelf onaangenaam is, maar iemand ook in eene lustige betrekking brengt tot de menschen, die hem bij toeval vinden en opnemen — zal ik van nacht hier blijven. Gij hebt immers een bed vrij?” — „Ja; zulk een bed, mijnheer,” antwoordde John, „als gij in weinig huizen vinden zult. Ik heb gehoord, dat de bedstede al tweehonderd jaar oud is. Uw edele zoon — dat is een knap jong heer — heeft er het laatst in geslapen, mijnheer! een half jaar geleden.” — „Dat is waarlijk geene aanbeveling,” hernam zijn gast, zijne schouders ophalende. „Laat het bed goed uitwasemen, mijnheer Willet! en nu terstond een frisch vuur in de kamer aanleggen. Ik vind het huis wat vochtig en koud.”

John was op het punt om heen te gaan, toen men op de trap haastige voetstappen hoorde, en Barnaby hijgend binnenkwam. „Hij zal binnen een uur te paard zitten,” riep hij. „Hij heeft den geheelen dag gereden, en is pas thuis gekomen; maar zoodra hij wat gegeten heeft, stijgt hij weer op en komt naar zijn lieven vriend.” — „Heeft hij zoo de boodschap gegeven?” vroeg Chester, opziende, maar zonder eenige verwondering, of ten minste zonder het minste blijk daarvan. — „Ja,” antwoordde Barnaby, „behalve de laatste woorden. Maar hij meende het toch zoo; dat zag ik aan zijn gezicht.” — „Daar hebt gij wat voor uwe moeite, slimme Barnaby!” zeide de ander, hem eenig geld in de hand stoppende, terwijl hij hem strak aanzag. — „Voor Grip, Hugh en mij, om samen te deelen,” zeide Barnaby, terwijl hij het geld in zijn zak stak, en vervolgde toen, op zijne vingers tellende: „Grip een, ik twee, Hugh drie, de hond, de geit, de katten — nu, wij zullen het spoedig

opmaken, dat belooft ik u. Maar wacht — kijk! Gij wijze lieden! ziet gij daar niets?”

Met deze woorden knielde hij driftig neder, en keek aandachtig naar den rook, die in den schoorsteen omhoog kronkelde. John Willet, die scheen te begrijpen, dat onder de benaming van „wijze lieden” hij vooral bedoeld werd, ging er insgelijks met grooten ernst naar kijken.

„Zeg, waar gaan die nu naar toe?” vroeg Barnaby. „Waarom hebben zij altijd zoo'n haast, en mij beknort gij altijd, als ik niets anders doe, dan hun voorbeeld volgen. Nog al meer! Zij houden elkander bij de rokspanden vast, en zoodra de eersten boven zijn, komen er weer anderen. Welk een vroolijke dans! Ik wou dat Grip en ik ook zoo konden vliegen!” — „Wat heeft hij daar in die mand op zijn rug?” vroeg Chester, terwijl Barnaby nog opletend naar den rook tuurde. — „Hier in?” riep deze opspringende, voordat John kon antwoorden, en terwijl hij te gelijk de mand schudde. „Wat zit hierin? zeg!” — „Een duivel, een duivel, een duivel!” riep eene schorre stem uit de mand. — „Ik heb geld, Grip!” zeide Barnaby. „Geld, om u voor te tracteeren.” — „Hoezee! hoezee!” antwoordde de raaf. „Hcu maar moed! Hou maar moed! Bou wou-wou!”

John, die er zeer aan twijfelde, of de ongemanierde vogel zijn aanzienlijken gast wel met behoorlijke beleefdheid zou behandelen, drong Barnaby spoedig de deur uit, maakte daarop eene nederige buiging, en verliet toen insgelijks het vertrek.

XI.

DE GESPANNEN VERWACHTING.

Dien avond was er groot nieuws voor de regelmatige bezoekers van de Meiboom. Naarmate zij een voor een binnenkwamen, en zich bij den schoorsteen nederzetten, deelde John ieder, met indrukwekkende langzaamheid en op een fluisterenden toon, het bericht mede, dat mijnheer Chester in de groote bovenkamer op mijnheer Geoffrey Haredale zat te wachten, aan wien hij door middel van Barnaby een brief had gezonden, buiten twijfel van een dreigenden inhoud.

Voor een troepje rookers en babbelaars, die zelden iets nieuws wisten te vertellen, was dit waarlijk een fortuintje. Hier, onder het dak, waar zij zaten, broeide een duister geheim, dat hen, als het ware, werd thuisgebracht, om te onderzoeken. Welk een smaak gaf dit aan den drank en de tabak! Ieder rookte zijne pijp met een gezicht vol ernst, en zag zijn makker, om zoo te zeggen, gelukwenschend aan. Zoo groot was de algemeene opgeruimdheid,

dat zij, op het voorstel van Salomon Daisy, ieder (John medegerekend) een halven shilling uitlegden, om eene kan heeten kruidenwijn te drinken, en weldra stond de aangename drank, geurig dampend, voor den haard.

Er waren echter twee personen aanwezig, die maar weinig belangstelling toonden in het algemeene vergenoegen. Een van deze twee was Barnaby, die sliep, of, om te vermijden dat men hem met vragen lastig viel, veinsde te slapen. De ander, Hugh, die insgelijks sliep, had zich in het volle schijnsel van het vuur op eene bank nedergeworpen. Het licht, dat op zijne sluimerende gestalte viel, deed al de forsche en welgemaakte evenredigheid daarvan uitkomen. Het was de gestalte van een reusachtig jonkman, wiens door de zon verbrand gezicht en breede borst een schilder tot model hadden kunnen strekken. Los gekleed, in eene plunje van de gemeenste stof, terwijl eenige stroohalmen, zijn gewoon bed, in zijne ongekamde haren waren blijven zitten, was hij in slaap gevallen in eene houding even achteloos als zijne kleedij. Het woeste en ongeregelde van zijn voorkomen, met iets zwaarmoedigs in zijn gelaat vereenigd, gaf hem een schilderachtig uitzicht, dat zelfs de aandacht trok der gasten, die hem gemeenzaam kenden, en langen Parkes deed zeggen, dat Hugh er dien avond volkomen als een strooper of struikroover uitzag.

„Hij zal hier wachten, denk ik,” zeide Salomon, „om op het paard van mijnheer Haredale te passen.” — „Zoo is het ook,” antwoordde John Willet. „Hij komt anders niet dikwijls in huis, zooals gij weet. Hij is beter op zijne plaats bij de paarden dan bij de menschen; en hij is zelf ook niet veel beter dan een beest.” Zijne schouders ophalende met een gezicht, dat de bewustheid zijner verstandelijke meerderheid aan den dag legde, deed hij een paar trekken, om zijne pijp aan te houden, en vervolgde toen, op Hugh wijzende: „Die knaap heeft al zijne zinnen, zooals men zegt, maar zij schijnen gekruikt en gekurkt te wezen, en hij heeft niet meer verbeelding dan Barnaby, Hoe komt dat?”

De drie vrienden schudden hunne hoofden, en zeiden zoo, zonder te spreken: „Hooft gij wel, hoe diepzinnig onze vriend redeneeren kan?” — „Hoe komt dat?” herhaalde John, met zijne vlakke hand op de tafel slaande. „Omdat hij nooit goed onder handen is genomen, toen hij een kind was. Dat is de reden. Wat zou er van ons zijn te recht gekomen, als onze vaders ons niet onder handen genomen hadden? Wat zou er van mijn Joe geworden zijn, als ik hem niet onder handen genomen had? Hooft gij wel wat ik zeg, heeren?” — „Ja wel, wij letten er op,” antwoordde Parkes; „ga maar voort.” — „Welnu!” hervatte Willet. „Die jongen zijne moeder werd gehangen, toer hij nog een klein kind was, met nog zes anderen, omdat zij valsche banknoten in omloop hadden gebracht, en het is gezegend, als men bedenkt welk eene portie er alle zes

weken daarvoor gehangen wordt, want daaraan kan men zien hoe goed onze justitie bij de hand is. Nu wilde ik zeggen, die jongen moest toen een goed heenkomen zoeken, en op koeien passen en vogels weggagen, en zoo al meer, om iets te verdienen en aan den kost te komen, en zoo kwam hij langzamerhand zoover, dat hij paarden kon oppassen, en is eindelijk stalknecht in de Meiboom geworden, voor kost en inwoning, en eene kleinigheid in het jaar — die jongen, wilde ik maar zeggen, kan niet lezen of schrijven, en heeft altijd onder beesten geleefd, zoodat hij waarlijk zelf niet beter dan een beest is; en daarom,” aldus besloot Willet zijn betoog, „daarom moet hij ook maar als een beest behandeld worden.”

„Willet!” zeide Salomon Daisy, die reeds eenige malen zijn ongeduld had laten blijken, heeft mijnheer Chester, toen hij van morgen hier kwam, om de groote kamer gevraagd?” — „Ja zeker,” antwoordde John. „Hij zeide ten minste, dat hij een groot vertrek wilde hebben.” — „Dan zal ik u eens wat zeggen,” hernam Salomon fluisterend en met een ernstigen blik. „Hij en mijnheer Haredale zullen daarin duëlleeren.”

Iedereen zag den herbergier aan, toen de koster deze onrustbarende voorspelling waagde; maar Willet staarde eene geruime poos in het vuur, bij zich zelven overleggende, van welken invloed zulk een voorval waarschijnlijk op zijne herberg zou zijn. „Hm! ja,” zeide hij eindelijk. „Ik herinner mij nu, dat hij, toen ik het laatst boven kwam, licht op den schoorsteen wilde hebben.” — „Het is zoo duidelijk,” hervatte Salomon, „als de neus op Parkes zijn gezicht.” — Parkes, die een grooten neus had, wreef dien, en scheen de vergelijking eenigszins beleedigend te vinden. — „Zij moeten duëlleeren,” hervatte Daisy. „Gij weet wel hoe gewoon het is, dat heeren van fatsoen in koffiehuisen zonder getuigen met elkander vechten. Misschien zal een van beiden hier in huis gekwetst of doodgestoken worden.” — „Dat papier, dat Barnaby gebracht heeft, was derhalve eene uitdaging?” zeide John. — „Ik durf wedden, dat er eene strook papier in was, met de maat, van zijn degen er op,” hervatte het manneke. Wij weten allemaal wat voor een man mijnheer Haredale is. Gij hebt ons verteld, wat Barnaby zeide van zijn gezicht, toen hij terugkwam. Gij kunt er u op verlaten, dat ik gelijk heb.”

Nu begon de heete wijn eerst recht te smaken. Een duël in de groote kamer boven, en het beste bed reeds gereed voor den gekwetste!

„Zouden zij het met degens of met pistolen doen?” zeide John. — „De hemel weet het! Misschien met allebei,” antwoordde Salomon. „Zulke heeren dragen altijd degens, en misschien hebben zij pistolen in hunne zakken — het is wel denklijk. Als zij misschieten, zullen zij van leer trekken en dan in goeden ernst aan den gang gaan.”

Het gezicht van Willet betrok, terwijl hij aan gebroken venster-ruiten en geschondene meubelen dacht; maar toen het hem inviel, dat waarschijnlijk wel een van beide partijen zou blijven leven, om de schade te vergoeden, hielderde het weder op.

„En dan,” vervolgde Salomon rondziende, „dan zullen wij ook eene van die vlekken op den vloer hebben, die nooit uitgaan. Als mijnheer Haredale het wint, kunt gij verzekerd wezen, dat de vlek groot zal wezen; en als hij het verliest, misschien nog grooter, want wij weten wel, dat hij het nooit opgeeft voordat hij afgevochten is. Daar kennen wij hem wel voor.” — „Dat denk ik,” fluisterden al de overige leden van het gezelschap. — „En wat het uitgaan betreft,” hervatte Salomon, „zulk eene vlek gaat er nooit uit. Gij weet wel, hoe dikwijls het beproefd is in zeker huis, dat wij allen wel kennen?” — „Het heerenhuis,” riep John uit. „Daar heb ik nooit van gehoord.” — „Er zijn weinig menschen, die het weten; maar ik weet het toch. Zij schaafden de planken af, maar de vlek bleef er altijd in. Zij legden nieuwe planken, maar op ééne plek kwam zij toch weder door. En luister! — Mijnheer Geoffrey heeft van die kamer zijn studeervertrek gemaakt, en zit daar altijd met zijn voet op die vlek; en hij gelooft dat die nooit verdwijnen zal, voordat hij den man vindt, die den moord gepleegd heeft.”

Toen zij, na het einde van dit verhaal, dichter bij het vuur schoven, hoorde men buiten het stampen van een paard.

„Daar is hij!” riep John opspringende. „Hugh! Hugh!” De slaper stond waggelend op, en snelde hem achterna. John kwam spoedig terug, gevolgd door den langverwachten bezoeker, wien hij met veel eerbied de kamer inleidde (want Haredale was zijn huisheer), en die met zware laarzen stampend binnentrad, en de nederige buigingen der groep bij den haard beantwoordde door even zijn hoed op te lichten.

„Er is een vreemdeling hier, Willet! die mij eene boodschap heeft gezonden,” zeide hij, met eene zware stem. „Waar is hij?” — „In de groote kamer boven, mijnheer!” antwoordde John. — „Licht mij dan; want de trap is donker, naar ik weet. Goeden avond, heeren!” Dit zeggende, stapte hij de deur uit en de trap op, terwijl John hem volgde met eene kaars, die hij in zijne verbijstering zoo hield, dat haar schijnsel van geen den minsten dienst was, terwijl hij zelf bij elken voetstap struikelde.

„Blijf hier,” zeide Haredale, toen zij op het portaal waren gekomen. „Ik behoef niet aangediend te worden.”

Hij trad binnen, en deed de deur achter zich dicht. Willet had volstrekt geen lust om alleen te blijven staan luisteren, vooral daar de muren zoo dik waren; hij ging derhalve naar beneden, met veel grooter vlugheid dan hij naar boven was gegaan, en voegde zich weder bij zijne vrienden.

XII.

DE BIJENKOMST OP ONZIJDIG GRONDGEBIED.

Er volgde eene korte poos van stilte in het staatsievertrek van de Meiboom, toen Haredale, nadat hij beproefd had of de deur goed op slot was, de donkere kamer doorstapte, naar een plekje licht en warmte, hetwelk door een kamerscherm werd afgeperkt, en zich zonder een woord te spreken voor den gast vertoonde, die hem met een glimlach verwachtte.

Als de overeenstemming tusschen deze twee in hunne denkwijze niet grooter was dan in hun uitwendig voorkomen, scheen er geene groote waarschijnlijkheid te bestaan voor den vreedzamen afloop der ontmoeting. Zonder veel in jaren te verschillen, waren zij in alle opzichten zoo juist het tegendeel van elkander, als twee menschen slechts kunnen zijn. De een was tenger, hofflijk, net en fraai gekleed; de ander een zwaar, vierkant geschouderd man, achteloos in zijne kleeding, ruw en droog in zijne manieren, en thans ook norsch van uitzicht en spraak. De een zag met een kalmen glimlach voor zich; het gezicht van den ander gaf wrevelig wantrouwen te kennen. De nieuw aangekome scheen er op uit te zijn, om den man, dien hij kwam bezoeken, op alle manieren zijne vijandelijke gezindheid te toonen. De gast, die hem ontving, scheen integendeel te gevoelen, dat het contrast tusschen hen beiden geheel in zijn voordeel was, en deze bewustheid scheen hem nog genoeglijker te maken dan anders.

„Haredale!” zeide Chester, zonder den minsten schijn van verlegenheid of stijfheid, „ik ben zeer blijde u te zien.” — „Laten wij geene complimenten maken; zij komen ons niet te pas,” zeide de ander. „Zeg eenvoudig wat gij te zeggen hebt. Gij hebt mij laten roepen. Hier ben ik. Waarom moeten wij elkander wederzien?” — „Altijd nog even openhartig en rondborstig!” — „Goed of slecht mijnheer!” hernam de ander, terwijl hij, tegen den schoorsteen leunende, een trotschen blik wierp op hem, die in den armstoel zat; „ik ben dezelve, die ik vroeger was. Ik heb geene oude liefde of haat vergeten; en mijn geheugen is mij nog niet ongetrouw geworden. Gij hebt mij verzocht, om bij u te komen. „Ik zeg: hier ben ik.” — „Onze ontmoeting, Haredale,” zeide Chester, op zijne snuifdoos tikkende, en glimlachend opmerkende, dat de ander, misschien onwillekeurig, naar zijn degen had gegrepen, „zal ik?” — „Ik ben hier gekomen,” was het antwoord, „omdat ik mij verplicht reken u te ontmoeten, wanneer en waar gij verkiest; maar ik ben niet gekomen, om complimenten te wisselen. Gij zijt een gepolijst man van de wereld, en hebt in zulk spel te veel voordeel over mij. De laatste man op de wereld, met wien ik een wedstrijd zou willen wagen met beleefde aardigheden en gemaskerde gezichten, is mijn-

heer Chester; dat verzeker ik u. Ik ben met zulke wapens niet tegen hem opgewassen, en ik geloof, dat weinig menschen zulks zijn." — "Gij doet mij veel eer aan, Haredale," antwoordde de ander zeer bedaard, "en ik zeg u dank. Ik zal openhartig met u wezen." — "Verschooning! Wat zult gij wezen?" — "Openhartig — rondborstig — geheel oprecht." — "Ah!" zeide Haredale met een schamperen lach. "Maar laat ik u niet in de rede vallen!" — "Ik heb er zoo vast toe besloten," hernam de ander, nadat hij zeer bedaard een teugje wijn gedronken had, "dat ik mij voorgenomen heb, geen geschil met u te krijgen, en mij door niets tot een haastig woord te laten verleiden." — "Daarin hebt gij wederom een voordeel over mij," zeide Haredale. "Uwe bedaardheid..." — "Is onverstoorbaar, wanneer ik zulks dienstig oordeel, wilt gij zeggen?" viel de ander hem met dezelfde vriendelijkheid in de rede. Ik stem het toe. En nu houd ik die voor dienstig — ook voor u. Ik ben zeker, dat ons belang en doel hetzelfde is. Laten wij het derhalve in het oog houden, als verstandige mannen, die reeds lang geen jongens meer zijn! Wilt gij eens drinken?" — "Ik drink slechts met mijne vrienden," was het antwoord. — "Gij zult dan toch ten minste gaan zitten," hernam Chester. — "Ik wil hier blijven staan," antwoordde Haredale wrevelig, "en dezen haard, hoe vervallen en armoedig, niet met laaghartige veinzerij bevleken. Ga voort!" — "Gij doet verkeerd, Haredale!" zeide de ander, glimlachend zijne beenen over elkander slaande. "Gij doet waarlijk verkeerd. De wereld is plezierig genoeg, als wij ons maar naar de omstandigheden willen schikken, ons aan den stroom overgeven, de oppervlakte voor de diepte houden, en valsche munt voor echte aannemen. Het verwondert mij, dat nog geen natuurkundige heeft beweerd, dat onze aardbol zelve eene holle schil is. Dat moest toch zoo zijn, indien de natuur al hare werken eveneens maakte." — "Zoo denkt gij misschien?" — "Ja zeker," antwoordde Chester, nog eens drinkende. "Welnu! onder ons spelen met wereldsche beuzelingen hebben wij het ongeluk gehad elkander te stooten en twist te krijgen. Wij zijn niet, wat de wereld vrienden noemt; maar wij zijn toch even goede, trouwe en hartelijke vrienden, als negen van de tien, aan wie zij die naam geeft. Gij hebt eene nicht, en ik een zoon — een knappe jongen, Haredale! maar onbezonnen. Zij verlieven op elkander en vormen eene verbintenis, even denkbeeldig en valsch als alle wereldsche zaken, en die, als de zaak lang genoeg daarbij bleef, barsten zou, gelijk alle andere zeepbellen. Maar misschien zal de zaak niet lang genoeg daarbij blijven — zeker niet, als zij hun eigen zin kunnen volgen; en nu is de vraag: zullen wij, omdat de wereld ons vijanden noemt, blijven staan toezien, en hen in elkanders armen laten vallen, terwijl wij, door verstandig met elkander samen te werken, gelijk wij nu doen, zulks kunnen voorkomen en hen scheiden?" — "Ik heb mijne nicht hartelijk lief," zeide Haredale, na eene korte poos van stilte. "Het moge u

vreemd in de ooren klinken; maar ik heb haar hartelijk lief." — "Vreemd?" riep Chester uit, terwijl hij op zijn gemak zijn glas vol schonk. "In het geheel niet. Ik houd ook veel van Edward; of, gelijk gij zegt, ik heb hem hartelijk lief — dat is het gepaste woord tusschen zulke nauwe betrekkingen. Ik houd veel van Edward. Hij is een goede jongen, een knappe jongen — nog wel wat zwak en onbezonnen; maar dat is het al. Maar nu is de zaak, Haredale! — want ik zal openhartig wezen, gelijk ik u terstond gezegd heb — dat, zonder te spreken van den tegenzin, dien gij en ik zouden kunnen gevoelen, om met elkander in betrekking te komen, en zonder te spreken van het verschil van godsdienst — en dat is een drommelsch ding — zulk een huwelijk mij behalve dat volstrekt niet schikt. Het deugt niet voor Edward en mij. Het is eene onmogelijkheid." — "Houd in 's Hemels naam uw tong in toom, als dit gesprek nog langer moet duren!" riep Haredale met woestheid uit. "Ik heb gezegd, dat ik mijne nicht hartelijk liefheb; en denkt gij dan, dat ik zou willen, dat zij haar hart wegsmeet aan iemand, die een druppel bloed van u in zijne aderen had?" — "Ziet gij wel, hoe goed het is, openhartig te wezen!" hernam de ander, zonder zijne bedaardheid te verliezen. "Juist wat ik zeggen wilde, op mijne eer! Ik houd veel van Edward, machtig veel; en al konden wij het schikken, ons zelve weg te werpen, zou dat eene onoverkomelijke hinderpaal zijn. — Gij moest toch eens drinken?" — "Luister!" zeide Haredale, zijne hand zwaar op de tafel leggende. "Als iemand denkt, dat er ooit een zweem van een denkbeeld in mij is opgekomen, dat Emma Haredale het aanzoek van iemand, die met u vermaagschapt was, zou begunstigen, dan zeg ik, dat hij liegt. Hij liegt en doet mij een grievend onrecht, alleen door zoo te denken." — "Haredale!" hernam de ander, terwijl hij goedkeurend knikte, "het is inderdaad mannelijk en edelmoedig, dat gij zoo rond voor de vuist met mij omgaat. Op mijn woord, het zijn juist mijne eigene gevoelens, maar met veel meer kracht uitgedrukt, dan ik zou kunnen doen." — "Hoewel ik haar allen omgang met uw zoon wil beletten, al moest zij er onder bezwijken," zeide Haredale, nadat hij eene poos op en neder had gestapt, "zou ik het toch, als ik kon, op eene zachte en vriendelijke manier willen doen. Ik heb eene taak te vervullen, waarvoor ik niet berekend ben, en dat is de reden, dat het mij dezen avond bijna voor de eerste maal in de gedachte komt, dat er tusschen hen beiden eenige genegenheid is ontstaan." — "Ik ben zeer blijde," antwoordde Chester met de grootste minzaamheid, "dat mijne eigene meening zoo bevestigd wordt. Hoe goed is het, dat wij elkander gesproken hebben! Wij verstaan nu elkander. Wij zijn het volkomen eens, en weten nu, wat wij te doen hebben. Maar waarom proeft gij den wijn niet eens? Hij is goed, dat verzeker ik u." — "Maar wie zouden Emma en uw zoon geholpen hebben?" vroeg Haredale. "Wie zijn hunne

handlangers, hunne boodschaploopers geweest? Weet gij dat ook?" — "Alle menschen hier in den omtrek, de buurt in het algemeen, geloof ik," antwoordde Chester, met een vriendelijken glimlach. "Vooral de bode, dien ik vandaag naar u toe heb gezonden." — "Die gek? Barnaby?" — "Gij zijt verwonderd? Dat verheugt mij; want ik was er zelf eenigszins verwonderd over. Ja. Ik heb dat van zijne moeder vernomen — eene tamelijk fatsoenlijke vrouw — van wie ik eigenlijk pas gehoord heb, hoe ernstig de zaak reeds geworden was; en daarom besloot ik, vandaag eens hierheen te rijden, en op dit onzijdig grondgebied met u een mondgesprek te houden. Gij zijt ruim zoo gezet als voorheen, Haredale! maar gij ziet er bijzonder wel uit." — "Ik denk, dat onze zaken nu welhaast afgehandeld zijn," zeide Haredale met een ongeduld, dat hij de moeite niet nam te verbergen. "Verlaat er u op, mijnheer Chester! mijne nicht zal tot andere gedachten komen. Ik zal," vervolgde hij op een zachteren toon, "haar gevoel van eigenwaarde en plicht inroepen..." — "Ik zal omtrent Edward hetzelfde doen," viel Chester hem in de rede, terwijl hij eenige afgerolde houten weder op het vuur schopte. "Als er iets wezenlijks in de wereld is, moet het dat natuurlijk gevoel van plicht en betrekking wezen, hetwelk tusschen vader en zoon bestaat. Ik zal op zijn zedelijk en godsdienstig gevoel trachten te werken. Ik zal hem voorhouden, dat wij er onmogelijk mee uit kunnen, — dat ik altijd op een goed huwelijk van hem heb gehoopt, om in den herfst van mijn leven geruste dagen te kunnen hebben, — dat er een aantal lastige schuldeischers zijn, die met het huwelijksgoed van zijne vrouw moeten betaald worden. Kortom, dat de edelste aandoeningen van zijn hart, al zijne kinderlijke plichten, en wat weet ik al meer, gebiedend vorderen, dat hij eene erfdochter moet schaken." — "En haar dan zoo spoedig mogelijk het hart doen breken?" zeide Haredale, zijn handschoen aantrekkende. — "In dat opzicht kan Edward zijn eigen zin volgen," antwoordde Chester, nadat hij een teugje uit zijn glas had genomen; "dat is geheel en al zijne zaak. Ik zou mijn zoon niet gaarne de wet willen stellen, verder dan noodig is. De betrekking tusschen vader en zoon is eigenlijk een heilige band, zooals gij weet. Wilt gij niet een enkel glas wijn drinken? Nu, zooals gij verkiest," vervolgde hij, terwijl hij voor zich zelven nog eens inschonk. — "Chester!" zeide Haredale, nadat hij den ander eene korte poos opletend, maar stilzwijgend had aangezien: "in al wat bedrog heet, hebt gij het hoofd en het hart van een boozen geest." — "Uwe gezondheid!" zeide de ander knikkende: "maar laat ik u niet in de rede vallen." — "Als het nu eens moeilijk bleek te zijn," vervolgde Haredale, "om den omgang dezer jonge lieden te doen afbreken — als gij dit, bij voorbeeld, aan uwe zijde moeilijkheden vindt, hoe zijt gij dan voornemens te handelen?" — "Niets is gemakkelijker, mijn goede vriend!" antwoordde de ander, terwijl hij

zijne schouders ophaalde, en zich meer op zijn gemak bij het vuur schikte. "Ik zal dan die vermogens inspannen, welke gij mij zoo vleiend toeschrijft — hoewel ik, op mijn woord, deze complimenten niet in hunne volle kracht verdien — eenige kunstgrepen te baat nemen, om jaloezie en ongenoegen te verwekken. Begrijpt gij?" — "Kortom," zeide Haredale, "daar het doel de middelen heiligt, zullen wij, als een laatst middel om hen van elkander te rukken, de toevlucht nemen tot verraad en — en logens?" — "O foei neen!" antwoordde Chester, terwijl hij met veel smaak een snuifje nam, "geene logens. Wij zullen maar wat — wat intrigueren; dat is het rechte woord." — "Ik wenschte," zeide Haredale, onrustig heen en weder trippelende, "dat ik dit had kunnen voorzien of verhoeden. Maar nu het zoover gekomen is, en er iets moet gedaan worden, zoo baat het niet er over te klagen of huiverig te wezen. Welnu! ik zal u helpen, zooveel ik kan. Er is dan één onderwerp in den geheelen wijden kring van menschelijke gedachten, waarover wij het eens zijn. Wij zullen in overeenstemming handelen, maar ieder op zich zelf. Het zal niet noodig wezen, hoop ik, dat wij elkander nog eens spreken." — "Gaaf gij heen," zeide Chester, met fatsoenlijke traagheid opstaande. "Laat ik u naar beneden lichten!" — "Blijf maar zitten," antwoordde de ander droog. "Ik weet den weg wel." Met deze woorden keerde hij zich om, zette zijn hoed op, en ging met zware schreden de kamer uit en naar beneden.

"Bah! welk een gemeen dier!" zeide Chester, zich weder in zijn armstoel neerzettende. "Een ongelikte beer!"

John Willet en zijne vrienden, die zeer aandachtig hadden geluisterd, of zij in de groote zaal geene degens hoorden kletteren of pistolen afschieten, en ook reeds hadden bepaald, in welke orde zij naar boven zouden stormen, zoodra zij geroepen werden — in welke processie de oude John had gezorgd, dat hij de achterhoede zou uitmaken — verwonderden zich grootelijks, toen zij Haredale ongedeerd naar beneden zagen komen, te paard stijgen en stapvoets wegtijden. Na eenig bedenken begrepen zij, dat hij de heer boven voor dood had laten liggen, en deze list had te baat genomen om te verhoeden, dat men hem verdacht of vervolgde.

Daar dit begrip de noodzakelijkheid insloot, om zich terstond naar boven te begeven, waren zij op het punt om in de vroeger bepaalde orde de trap te beklimmen, toen er op eens hevig aan de schel van de groote zaal werd getrokken, en zoo al hunne vermoedens overhoop werden geworpen. Lang twijfelden zij wat te doen; maar eindelijk liet Willet zich overhalen, om zelf naar boven te gaan, begeleid door Hugh en Barnaby, de dappersten en sterksten van het gezelschap, en die mede zouden binnenkomen, onder voorwendsel, dat zij de glazen moesten wegnemen.

Onder deze bescherming trad de dappere John, een halven voet vooruit de kamer binnen, en ontving zonder te sidderen het bevel

om een laarzenknecht te geven. Maar toen dit voorwerp gebracht was, en de gast zijne laarzen had uitgetrokken, zag men, dat Willet zeer oplettend daarin keek, en, door een paar groote oogen op te zetten, zijne verwondering te kennen scheen te geven, dat zij niet vol bloed waren. Hij nam ook de gelegenheid waar, om den vreemdeling nauwkeurig te bezichtigen, daar hij verwachtte in diens lichaam door den degen van zijn vijand gestokene gaten te vinden. Maar toen hij niets ontdekte, en bevond, dat zijn gast even kalm en bedaard was, als hij den geheelen dag was geweest, slaakte hij een diepen zucht, en begon te begrijpen, dat er niet gevochten was.

„En nu, Willet!” zeide Chester, „zal ik, als de kamer gereed is, de goede hoedanigheden van dat uitmuntende bed eens gaan beproeven.” „De kamer is gereed, mijnheer!” antwoordde John, terwijl hij de kaars opnam, en Barnaby en Hugh een wenk gaf om mede te gaan, ten einde bij de hand te zijn, als de vreemdeling, misschien inwendig gekwetst, plotseling flauw of dood mocht nedervallen. „Barnaby! ga vooruit met de andere kaars. Hugh! neem den leuningstoel mede.”

In deze orde — en in zijne nog onbevredigde nieuwsgierigheid de kaars zoo dicht bij zijn gast houdende, dat hij diens pruik bijna in brand stak, waarvoor hij dan telkens zeer bedremmeld verschooning vroeg — voerde John den trein naar het beste slaapvertrek, dat bijna even groot was als de zaal, waaruit zij kwamen, en waarin een groot ledikant stond, met verschoten damast behangen, en op ieder van welks gebeeldhouwde stijlen een bos veeren was geplaatst, die eens wit waren geweest, maar nu, door stof en ouderdom, naar de pluimen op eene lijkkoets geleken.

„Goeden nacht, vrienden!” zeide Chester, met een vriendelijken glimlach, nadat hij in het vertrek had rondgezien en zich in den armstoel bij het bed had nederzet. „Barnaby! mijn goede jongen! gij zult niet vergeten, een gebed te doen, voordat gij naar bed gaat, hoop ik?” — Barnaby knikte. — „Hij heeft zoo wat wartaal, dat hij zijn gebed noemt, mijnheer!” antwoordde de oude John gediensstig; „maar ik vrees, dat er niet veel goeds in is.” — „En Hugh?” hernam Chester, zich naar dezen keerende. — „Ik niet,” antwoordde Hugh. „Maar ik ken zijne gebeden,” hierbij wees hij naar Barnaby: „en ze zijn wat goed. Hij zingt ze wel eens, als hij op zijn stroo ligt, en dan luister ik er naar.” — „Hij is niet veel beter dan een beest, mijnheer!” fluisterde John deftig. „Gij moet het hem niet kwalijk nemen. Als hij al eene ziel heeft, moet het zulk een klein zieltje wezen, dat het er niet veel op aan komt, of hij bidt of niet. Goeden nacht, mijnheer!” — „God behoeft u!” antwoordde Chester met eene warmte, die inderdaad aandoenlijk was.

Met vele buigingen verliet John met de anderen het vertrek, en liet zijn gast alleen, om in het beste bed van de Meiboom te gaan rusten.

XIII.

EEN TE LEUR GESTELDE MINNAAR.

Indien Joseph Willet thuis was geweest, toen de hoffelijke gast van zijn vader voor de deur van de Meiboom stilhield — dat is, als het niet ongelukkig een van de vijf of zes dagen in het jaar was geweest, waarop hij vrijheid had om voor even zoovele uren uit te gaan — zou hij zeker getracht hebben, om het geheim van Chester te doorgronden, en waarschijnlijk zoo nauwkeurig daarmede bekend zijn geworden, als ware hij de vertrouwde raadsman van dien heer geweest. In dat geval zouden de gelieven spoedig gewaarschuwd zijn geworden voor de onheilen, die hen bedreigden, en bovendien het voordeel hebben gehad van zijn wijzen raad; want Joe zou gewis gereed zijn geweest, om al zijne vlugheid en schran-derheid in te spannen, ten dienste van het paar, aan welks belangen hij geheel was verknocht. Deze gehechtheid ontstond of uit zijne ingenomenheid met de jonge juffer, wier geschiedenis hem van hare eerste jeugd af de levendigste belangstelling had ingeboezemd, of in zijne vriendschap voor den jongen heer, wiens vertrouwen hij gewonnen had, door zijne belangrijke diensten als spion en bode; maar of de oorzaak van zijn ijver in een van deze twee beweegredenen was te zoeken, of wel in een geheim minnaarijje, dat hem zelve betrof, en hem genegen maakte om anderen in een dergelijk geval behulpzaam te zijn, is onnoodig te onderzoeken vooral daar Joe thans niet bij de hand was en daardoor geene gelegenheid had, om zijne gezindheid te laten blijken.

Het was de vijf en twintigste Maart, welke, gelijk de meeste menschen ten hunnen koste weten, sedert onheuglijken tijd een van die lastige dagen is, die vierendeeljaarsdagen genoemd worden. Op dezen vijf en twintigsten Maart was John Willet gewoon, om zijne rekening met zekeren brander en wijnkooper in Londen af te doen, en hem door middel van zijn zoon een geldzak te laten overhandigen, waarin het juiste bedrag dier rekening, geen penning meer of minder, te vinden was.

Jaarlijks deed Joe deze reis op een oud grijs paard, waaromtrent John eenigszins van gedachte was, dat het bij eene harddraverij wel den prijs zou winnen. Hij had het nooit beproefd, en waarschijnlijk zou dit ook wel nooit gebeuren, daar het paard, nu veertien of vijftien jaren oud en zeer kortademig was, terwijl het met bijna al zijn vleesch ook het grootste gedeelte van zijne manen en staart had verloren. Onaangezien deze kleine gebreken, was John trotsch op het beest, en toen Hugh er mede uit den stal kwam, kon hij niet nalaten te zeggen: „Dat is een paardje, Hugh! Daar zit nog vuur in, he?”

Hugh, die, met de knieën bijna tegen de kin, zijdelings op het

paard zat, gaf geen antwoord, en John keerde zich derhalve van den ongevoeligen stalknecht tot zijn zoon en erfgenaam, die nu geheel uitgerust te voorschijn kwam, zeggende: »Gij moet goed op hem passen, jongen! en vooral niet hard met hem rijden.» — »Dat zou een kunst wezen, vader, denk ik,» antwoordde Joe, met een treurigen blik op het dier. — »Geene malligheid, jongen!» bromde de oude herbergier. »Waarop zoudt gij dan willen rijden? Een wilde ezel zou nog te langzaam voor u wezen. Gij zoudt op een brullenden leeuw willen rijden, denk ik. Houd uw mond, jongen!» Als John, bij een geschil met zijn zoon, alles gezegd had wat hij te zeggen wist, en Joe in het geheel geen antwoord gaf, besloot hij doorgaans met hem te bevelen om zijn mond te houden. »Wat meent de jongen,» vervolgde de oude John, nadat hij zijn zoon eene poos met verbazing had aangestaard, »met zijn hoed zoo op te toomen? Zijt gij voornemens om den brander overhoop te steken?» — »Neen, vader!» antwoordde Joe spottend, »dat ben ik niet voornemens. Is uw hart nu gerust?» — »En hoe opgepoetst!» hervatte Willet, nadat hij den jonkman van top tot teen had opgenomen. »En waarom hebt gij al die krokussen en primulaveris afgeplukt?» — »Het is maar een ruikertje,» antwoordde John blozende. »Daar steekt geen kwaad in, hoop ik!» — »Heb ik ooit zoo'n jongen gezien!» zeide Willet verachtelijk. »Om te denken dat een brander om een ruikertje geeft!» — »Dat denk ik in het geheel niet,» antwoordde Joe. »Laat hij zijn rooden neus bewaren voor kannen en glazen. Dit ga ik bij meester Varden aan huis brengen.» — »En denkt gij, dat die zoo op krokusjes gesteld is?» vroeg John. — »Ik weet het niet, en om de waarheid te zeggen, het kan mij niet schelen,» antwoordde Joe. »Kom, vader! geef mij nu toch het geld en laat mij gaan.» — »Daar is het,» hernam John; »en pas op dat gij het wel bewaart; en maak ook niet te veel haast om terug te komen, maar laat het paard goed uitrusten, hoort gij?» — »Ja wel,» antwoordde Joe. »En het zal waarlijk wel rust noodig hebben.» — »En maak de rekening niet te groot in de Zwarte Leeuw,» zeide John. — »Maar waarom geeft gij mij niet wat geld mede, vader?» hernam Joe verdrietig. »Waarom moet ik zoo naar Londen, met geene andere vrijheid, dan om in de Zwarte Leeuw te gaan eten, en te zeggen, dat gij het betalen zult, als gij er komt, alsof ik niet met eenige shillings te vertrouwen was? Waarom behandelt gij mij zoo? Het is niet wel van u gedaan, en gij kunt niet verwachten, dat ik er geduldig onder blijf.» — »Hem geld geven!» riep John droomerig uit. »Wat noemt hij dan geld? Guinjes? Hij heeft immers geld? Boven en behalve de tollén, heeft hij anderhalven shilling.» — »Anderhalve shilling!» herhaalde de zoon verachtelijk. — »Ja,» hervatte John; »anderhalve shilling. Toen ik zoo oud was als gij, had ik nog nooit zooveel geld bijeengezien. Een shilling in geval van nood — als het

paard een hoefijzer verliest, of zoo. En de halve shilling voor uw plezier te verteren; en het plezier, dat ik u zou aanraden, is om op den top van het monument te klimmen en daar wat te blijven zitten. Daar zijn geene verzoeken — geen sterke drank, meisjes of slecht gezelschap; en op die manier wist ik plezier te hebben, toen ik zoo oud was als gij.»

Joe gaf hierop geen antwoord, maar sprong vlug in den zadel en reed voort; en hij scheen een knap ruiter te wezen, die wel een beter paard verdiende. John stond hem, of liever het grijze paard, na te kijken, totdat man en beest een kwartier uit zijn gezicht waren verdwenen; toen begon hij te begrijpen, dat zij weg waren, stapte langzaam het huis weder binnen, en ging daar zitten dutten.

Het ongelukkige grijze paard, dat Joe een doorn in het oog was, stapte voort, totdat de Meiboom niet meer zichtbaar was, maar nam toen uit eigen beweging een gang aan, dien men een handgalop van een houten paardje had kunnen noemen. Dezelfde kennis van des ruiters gewoonten, welke het paard die soort van galop deed aannemen, bewoog het ook om een zijweg in te slaan, die niet naar Londen, maar achter de Meiboom omliep, en eindelijk uitkwam in een park bij het oude gebouw, waarvan in het eerste hoofdstuk dezer geschiedenis onder den naam van het Heerenhuis is melding gemaakt. Hier gekomen, bleef het van zelf stilstaan in een boschje bij het park, en liet zeer gewillig zijn ruiter afstijgen en zich zelven aan een boom binden.

»Blijf daar maar wachten, oude knol!» zeide Joe, »terwijl ik eens ga hooren of er vandaag ook eene boodschap voor mij is.» Dit zeggende, liet hij zijn paard vrijheid om te grazen, opende een hek, en trad het park binnen. Het pad, dat hij volgde, bracht hem spoedig dicht bij het huis, naar hetwelk hij, vooral naar één venster, menigmaal een oplettenden blik wierp.

Het was een eenzaam, akelig gebouw, met holle voorpleinen, afgelegen torentjes en eene geheele reeks van kamers, die buiten gebruik, in verval en afgesloten waren. De tuin op het terras, donker door de in het wild gegroeide boomen, maakte een treurigen indruk. Groote ijzeren hekken, in jaren niet gesloten, rood van het roest, en uit hunne duimen gezakt, schenen in den grond te willen zinken, of hun verwaarloosden toestand in het hoge gras te willen verbergen. De grillige koppen op de muren, groen van ouderdom, en hier en daar met mos begroeid, grijsden den beschouwer aan. Er was zelfs iets sombers in dat gedeelte van het gebouw, hetwelk thans nog bewoond en in goeden staat gehouden werd; het was alsof alle vroolijkheid daaruit moest verbannen zijn, en alles aan verval en vernedering herinnerde. Men had zich moeielijk kunnen verbeelden, dat in die donkere vertrekken een heider vuur branden, of tusschen die naargeestige muren een vroolijk hart wonen

kon. Het was, alsof men zoo iets daar vroeger wel had aangetroffen, maar dit thans niet meer mogelijk was.

Veel van dit sombere was zonder twijfel toe te schrijven aan den dood van den vorigen eigenaar en het karakter van den tegenwoordigen; maar als men zich de gebeurtenis herinnerde, waarvan dit huis het tooneel was geweest, scheen het juist eene geschikte plaats te wezen voor zulk een bedrijf; het moest, als het ware, daartoe voorbestemd zijn geweest. Met die herinnering voor den geest, scheen de waterplas, waarin het lijk van den hofmeester was gevonden, zoo zwart te wezen als geen andere vijver wezen kon; de klok op het dak, die te middernacht moord had geluid, werd eene spookklok, welker stem de haren van den hoorder moest doen te berge rijzen; en elke bladerlooze tak, die in den wind wiegde, scheen den ander de misdaad toe te fluisteren.

Joe ging het pad op en neder, nu eens stilstaande, alsof het gebouw of het uitzicht zijne aandacht trok, dan eens met geveinsde lusteloosheid en traagheid tegen een boom leunende, maar altijd het venster, waarop hij van het begin af had gelet, in het oog houdende. Na verloop van een kwartieruurs vertoonde zich voor dat venster eene blanke hand, die hem wenkte; en daarop verwijderde de jonkman zich met eene eerbiedige buiging, bij zich zelf prevelende: »Geene boodschap vandaag.»

Maar de netheid van zijn voorkomen, waarop zijn vader aanmerking had gemaakt, en het ruikertje, dat hij had medegenomen, gaven genoegzaam te kennen, dat hij voor zich zelf eene boodschap had te verrichten van meer belang, dan een bezoek bij een brander, of zelfs bij een slotenmaker. Dit bleek ook inderdaad het geval te wezen; want toen hij met den brander had afgerekend, waartoe hij in een diepen kelder dicht bij Thames-street moest nederdalen, de quitantie had ontvangen, en geweigerd had meer dan drie glazen ouden Xereswijn te drinken, tot groote verwondering van den roodgeneusden brander, die met zijne kelderboor in zijne hand gereedstond om nog wel zes vaten open te steken, — toen hij dat alles gedaan had en bovendien in de Zwarte Leeuw een sober middagmaal had gebruikt, richtte hij, zijn vaders raad en het monument verachtende, zijne schreden naar het huis van den slotenmaker, waarheen de glansrijke oogen der blozende Dolly hem trokken.

Joe was lang geen bloohartige knaap; maar toen hij aan den hoek van de straat kwam, waarin de slotenmaker woonde, had hij toch het hart niet om recht op het huis af te gaan. Eerst kuierde hij nog eens eene andere straat in, vervolgens nog eene andere, en zoo voort, totdat hij een half uur had verspild; toen deed hij een stouten stap, en stond weldra met een hoog rood gezicht en een kloppend hart in den berooken winkel.

»Joe Willet of zijn geest!» zeide Varden, van den lessenaar opstaande, waaraan hij gezeten had, om zijne boeken na te zien, en,

hem over zijn bril heen aankijkende. »Wie is het? Joe bij leven-den lijve? Kom, dat is goed! En hoe gaat het te Chigwell, Joe?» — »Als naar gewoonte, mijnheer! Het is er voor mij nog even pleizierig als altijd.» — »Nu,» hervatte de slotenmaker, »wij moeten geduld hebben, en de zwakheden van oude menschen verdragen. Maar wat hebt gij daar, Joe? Een ruikertje?» — »Een kleintje, mijnheer! Ik dacht, dat juffer Dolly....» — »Neen, neen!» viel Gabriël hem met eene zachte stem in de rede, terwijl hij zijn hoofd schudde: »niet voor Dolly. Geef het aan hare moeder, Joe! Dat is veel beter. Gij hebt er immers niets tegen, om het aan mijne vrouw te geven?» — »O neen, mijnheer!» antwoordde Joe, terwijl hij, maar niet met het beste gevolg, zijne teleurstelling trachtte te verbergen. »Zeer gaarne.» — »Dat is goed,» zeide de slotenmaker, hem op den rug kloppende. »Het komt er immers niet op aan, wie het krijgt, Joe?» — »Volstrekt niet, mijnheer!» antwoordde Joe, maar de woorden bleven hem bijna in de keel steken. — »Kom binnen,» zeide Gabriël. »Ik ben juist geroepen om thee te drinken. Zij zit in de achterkamer. — »Zij?» dacht Joe. »Wie zou het wezen — de moeder of de dochter?» De slotenmaker maakte een einde aan dien twijfel, door hem naar de deur te brengen, en te zeggen; »Lieve Martha! daar is de jongeheer Willet.»

Nu moet men weten, dat juffrouw Varden de Meiboom als eene soort van menschenstrik beschouwde, om getrouwde mannen te vangen, en den eigenaar van die herberg, benevens allen die hem behulpzaam waren, voor lieden hield, wier beroep het was goede Christenmenschen tot uithuizigheid en sterken drank te verleiden; waarvan het gevolg was, dat zij voor haar bezoeker alles behalve gunstig was ingenomen. Zij gevoelde zich terstond flauw worden: en nadat haar het ruikertje van krokussen en primulaveris met behoorlijke plechtigheid was aangeboden, begreep zij, dat de lucht van die bloemen de oorzaak van hare onpasselijkheid was. »Ik zou geen minuut er bij in de kamer kunnen blijven,» zeide de goede vrouw. »Gij zult het mij immers niet kwalijk nemen, als ik ze buiten het venster leg?»

Joe antwoordde, dat zij daarin volstrekt geene zwaarigheid moest maken, en glimlachte flauw, toen hij het ruikertje buiten op de vensterbank zag liggen. Als men had kunnen weten, hoeveel moeite het hem gekost had om die verachte en mishandelde bloemen bijeen te zoeken!

»Dat is eene verlichting, dat zij weg zijn,» zeide juffrouw Varden. »Ik gevoel mij al beter.» En zij scheen inderdaad levendiger te worden. Joe gaf zijn genoegen hierover te kennen, en trachtte een gezicht te zetten, alsof hij zich niet verwonderde waar Dolly bleef. — »Wat zijt gij daar te Chigwell toch goddelooze menschen, mijnheer Joseph!» zeide juffrouw Varden. — »Ik hoop van neen, juffrouw!» antwoordde Joe. — »Het is toch inderdaad zoo,» hernam

juffrouw Varden, op een zoetsappig bijtenden toon. »Het verwondert mij, dat de oude heer Willet, die zelf getrouwd is geweest, niet beter weet, hoe hij handelen moet. Dat hij het voor zijn voordeel doet, verontschuldigt hem niet. Ik wilde liever twintigmaal zooveel geld missen, wanneer Varden nuchter thuis kwam. Als er ééne soort van menschen is,» vervolgde zij met grooten nadruk, »die ik niet onder mijne oogen dulden kan, dan zijn het dronken lappen.» — »Kom, lieve Martha!» zeide Varden op een vroolijken toon: »schenk ons eens in, en laten wij niet over dronken lappen praten. Er zijn er hier geen, en Joe hoort er niet eens gaarne van, zou ik denken.» — Op dit netelige tijdpunt kwam Miggs binnen met geroosterd brood. »Dat geloof ik wel, Varden! dat geloof ik wel,» hernam juffrouw Varden. »Het onderwerp is zeker niet aangenaam, al wil ik niet zeggen, dat het personeel is» — Miggs kuchte — »want hoe ik er over denk, houd ik voor mij zelve.» — Miggs kuchte nog eens, met meer nadruk. — »Gij zult het nooit begrijpen, Varden, en iemand, die nog niet ouder is dan de jonge heer Willet — neem het mij niet kwalijk — kan het niet begrijpen, wat eene vrouw lijdt, als zij onder zulke omstandigheden thuis zit te wachten. Als gij mij niet gelooven wilt, daar staat Miggs, die er maar al te dikwijls getuige van is. Vraag het haar!» — »O, mijnheer!» zeide Miggs: »zij had het verleden nacht zoo erg. Al hadt gij de zachtmoedigheid van een engel, juffrouw! dan geloof ik toch waarlijk niet, dat gij het zoudt kunnen dragen.» — »Foei, Miggs!» zeide juffrouw Varden. »Gij zijt oneerbiedig.» — »Dat was volstrekt mijne meening niet, juffrouw!» zeide Miggs met eene schelle stem, »en ik hoop ook, dat ik beter weet, al ben ik maar eene meid.» — »Hoe durft gij, Miggs,» zeide juffrouw Varden, deftig omziende, »hoe durft gij van engelen spreken, in vergelijking bij uwe zondige medemenschen, terwijl wij allen» — dit zeggende keek zij in den spiegel, en schikte de linten van hare muts wat zwieriger — »niets dan aardwormen zijn?» — »Ik had niet gedacht, dat ik daarmee aanstoot zou geven, juffrouw!» antwoordde Miggs. »Ik hoop, dat ik mijne eigene onwaardigheid inzie, en een christelijken afkeer heb van mij zelve en mijne naasten.» — »Wilt gij zoo goed wezen,» zeide juffrouw Varden statig, »om eens naar boven te gaan, en te zien of Dolly al gekleed is, en haar te zeggen, dat het draagkoetsje, dat ik voor haar heb besteld, op het oogenblik hier zal wezen, en dat, als zij het laat wachten, ik het terstond weer zal wegzenden? — Het spijt mij, dat gij geene thee drinkt, Varden, en gij ook niet, mijnheer Joseph! hoewel het eigenlijk dwaas van mij zou zijn, te verwachten, dat iets, hetwelk gij thuis en in het gezelschap van vrouwen krijgen kunt, u behagen zou.»

Dit gezegde was tot beide heeren gericht, hoewel geen van beiden het verdienden; want Gabriël had met lust zitten eten en drinken, tot zijne vrouw zelve zijn eetlust bedierf; en Joseph had zooveel

behagen in het vrouwelijk gezelschap aan het huis van den slotenmaker — ten minste in een gedeelte daarvan — als iemand hebben kon.

Hij had echter geene gelegenheid om iets tot zijne verdediging te zeggen; want op dat oogenblik verscheen Dolly zelve, en deed hem door hare schoonheid verstommen. Nooit had zij er zoo schoon uitgezien als nu, in al den bloei der frissche jeugd, terwijl hare bekoorlijkheden honderdvoudig verhoogd werden door een fraai kleed, benevens een aantal coquette strikjes en kwikjes, die niemand beter konden staan, en het blijde vooruitzicht op het door Joe verwenschte partijtje. Het is onmogelijk te zeggen, hoe Joe den onbekende haatte, die haar op dat partijtje had genoodigd.

Zij zag hem nauwelijks aan — ja, waarlijk, zij zag hem nauwelijks aan: en toen het draagkoetsje kwam, klapte zij in hare handen, en scheen zeer blijde, dat zij kon vertrekken. Maar Joe gaf haar zijn arm — dat was toch één troost — en hielp haar in het draagkoetsje. En haar toen daar in te zien zitten, met hare lachende oogen, helderder dan diamanten, en hare hand, het liefste handje van de wereld, op den rand van het portier, met den pink tergend opgewipt, als verwonderde zij zich waarom Joe dien niet kuste, — en daarbij te denken, hoe fraai een paar van die bloempjes, die nu verwaarloosd op de vensterbank lagen, op dat lijfje zouden gestaan hebben, — en dan nog te zien, hoe Miggs er bij stond te kijken met een gezicht, alsof zij zeer wel wist hoe al die bekoorlijkheid gemaakt was, en het geheim bezat van elke speld en ieder haakje en oogje, als wilde zij zeggen, dat alles is niet half zoo wezenlijk als gij u verbeeldt, en als ik de moeite wilde doen, zou ik mij zelve even mooi kunnen maken — en eindelijk dien wel-luidenden flauwen schreeuw te hooren, toen het draagkoetsje werd opgenomen, en een vluchtigen, maar onvergetelijken blik te werpen op het vergenoegde gezichtje van haar, die er in zat — hoe kwellend, en te gelijk hoe verrukkelijk was dat alles! De dragers, die met het koetsje heengingen, schenen begunstigde medeminnaars te zijn.

Noot zag men in een korten tijd zulk eene verandering in eene kamer, als in die, welke Joe nu weder binnentrad, om verder thee te drinken — zoo eenzaam, zoo donker, zoo naargeestig. Het scheen eene dolle dwaasheid te zijn om daar stil te blijven zitten, terwijl zij danste met een aantal aanbidders, die haar allen morgen wel zouden willen trouwen. Joe had volstrekt geen lust om te spreken; hij kon onmogelijk iets anders doen, dan zonder ophouden zijne thee omroeren, en over de bekoorlijkheden van des slotenmakers beminnelijke dochter mijmeren. Gabriël was insgelijks stil; maar het lag in het karakter van juffrouw Varden, dat, als anderen in zulk eene stemming waren, zij vroolijk en levendig wezen moest.

»Ik mag waarlijk wel vroolijk wezen,» zeide zij glimlachende, »om eenigszins in mijn humeur te blijven; maar of ik het gedaan

gedaan krijg, weet ik zelf waarlijk niet." — »Ja, juffrouw!" zeide Miggs, »neem mij niet kwalijk, dat ik u in de rede val; maar er zijn er niet veel, die u gelijken." — »Neem het theegoed weg, Miggs!" zeide juffrouw Varden opstaande. »Ik weet wel, dat ik hier te veel ben, en daar ik ieder gaarne op zijne eigene manier plezier laat hebben, zal ik maar liever heengaan." — »Wel neen, Martha! blijf hier!" riep de slotenmaker uit. »Het zou ons spijten als gij wildet heengaan, niet waar Joe?" — Joe keek nuchter op en zeide »Ja zeker!" — »Ik dank u wel, Varden!" antwoordde zijne vrouw; »maar ik weet beter wat uw plezier is. Tabak, bier en sterke drank hebben veel meer aantrekkelijks voor u, dan iets, waarop ik mij kan beroemen, en daarom zal ik boven gaan zitten, en uit het venster kijken, lieve man! Goeden nacht, mijnheer Joseph! Ik ben blijde, dat ik u gezien heb, en wensch alleen, dat ik u iets had kunnen geven, dat meer naar uw smaak was. Doe mijn groet aan den ouden heer Willet, en zeg hem, dat ik een appeltje met hem te schillen heb, als hij hier komt. Goeden avond!" En nadat zij dit met bijzondere liefalligheid had gezegd, neeg zij zeer vriendelijk, en ging glimlachend heen.

En was het daarom dat Joe weken lang naar den vijf en twintigsten Maart had uitgezien, zooveel moeite had gedaan om bloemen te plukken, en zoo zorgvuldig was geweest om zich netjes te kleden! Was dit het einde van het stoute besluit, dat hij voor de honderdste maal genomen had, om Dolly rechtstreeks aan te spreken en te zeggen, dat hij haar liefhad! Om haar slechts ééne minuut te zien — eene enkele minuut — om te zien dat zij naar een partijtje ging, en blij daarmede was; om beschouwd en behandeld te worden als een gewone pijpjesrooker en drinkebroer!

Hij zeide zijn vriend den slotenmaker vaarwel, en haastte zich om bij de Zwarte Leeuw te paard te stijgen, onderweg denkende, gelijk menige Joe voor en na zijn tijd gedacht heeft, dat al zijne hoop den bodem was ingeslagen, — dat de zaak eene onmogelijkheid was, — dat zij niet om hem gaf, — dat hij voor al zijn leven rampzalig was, — en dat hem niets overbleef, dan het blijde vooruitzicht om als soldaat of matroos dienst te nemen, in de hoop, dat een vriendelijke vijand hem zoo spoedig mogelijk de hersens zou inslaan.

XIV.

NOG EEN TE LEUR GESTELDE MINNAAR.

In eene zeer neerslachtige stemming reed Joe Willet langzaam voort, terwijl hij zich de dochter van den slotenmaker voorstelde, gelijk zij danste en huppelde, onder een zwerm van stoutmoedige

vreemdelingen, toen hij achter zich de hoefslagen van een paard hoorde, en omkijkende een heer zag aankomen, die hem op een handgalop naderde. Toen deze ruiter hem even voorbij was, hield hij zijn paard in, en riep Joe bij zijn naam; waarop deze zijn knol de sporen gaf, en den vreemdeling op zijde kwam.

»Ik dacht wel, dat gij het waart, mijnheer!" zeide hij, zijn hoed aanrakende. »Een mooie avond, mijnheer! Ik ben blij dat ik u weer buiten zie." — De vreemdeling knikte glimlachend, zeggende: »Hebt gij veel plezier gehad, Joe? Is zij nog even lief als altijd? Neen, word maar niet rood, goede vriend!" — »Als ik rood werd, mijnheer Edward," hernam Joe, »hetgeen ik niet wist dat ik deed, was het, omdat ik zoo dwaas ben geweest van ooit aan haar te denken. Zij is zoo ver buiten mijn bereik als — als de hemel." — »Wel, Joe!" zeide Edward vriendelijk: »ik hoop, dat die niet geheel buiten uw bereik is." — »Ja!" zuchtte Joe; »dat is wel gezegd, mijnheer! maar het is toch zooals ik zeide. Rijdt gij naar ons huis?" — »Ja; ik ben nog niet zeer sterk, en zal van nacht daar blijven, om morgen op mijn gemak terug te rijden." — »Als gij geen bijzondere haast hebt," hernam Joe, na eene korte poos van stilte, »en u naar den stap van dit armzalige beest wilt schikken, wil ik gaarne met u meerijden naar het Heerenhuis, en uw paard houden als gij afstapt. Dan behoeft gij van de Meiboom niet te voet daarheen te gaan, en terug te komen. Ik heb er wel den tijd toe, mijnheer! want ik kom te vroeg." — »Ik ook," zeide Edward, »hoewel ik, zonder er aan te denken, zoo hard doorreed. Wij zullen elkander gezelschap houden, Joe! en elkander zoo goed onderhouden als wij kunnen. Houd maar moed! Laat de hoop op Dolly niet varen, dan zal zij nog wel uwe vrouw worden."

Joe schudde zijn hoofd; maar er was iets zoo opbeurends in dien troost, dat hij inderdaad vrolijker werd, en zijne levendigheid zich ook aan den grijzen knol mededeelde, die een draf aannam, om met het paard van Edward Chester gelijk te blijven.

Het was een fraaie, heldere avond, en het licht van de maan, die juist opging, verspreidde een zacht, vreemdzaam schijnsel, dat aan zulk een avond de grootste bekoorlijkheid geeft. De lange schaduwen der boomen schenen over den weg, dien de reizigers bereiden, een gewerkt tapijt te spreiden; en het zachte windje ging nu geheel liggen, als had het zijne taak vervuld, om de natuur in slaap te sussen. Na eene poos bleef het gesprek tusschen de twee reizigers steken, en zij reden in genoeglijke stilte naast elkander voort.

»Wat is de Meiboom licht van avond!" zeide Edward, toen zij eene laan doorden, uit welke men, nu de boomen bladerloos waren, de herberg zien kon. — »Daarin hebt gij gelijk, mijnheer!" antwoordde Joe, in zijne stijgbeugels opstaande, om beter te zien. »Licht in de groote zaal, en vuur in de beste slaapkamer? Voor wie zou dat wezen?" — »Ik denk voor een reiziger, die naar Lon-

den wilde, maar zich heeft laten afschrikken om bij den avond te gaan, door de wonderbare geschiedenis van mijn avontuur," zeide Edward. — „Hij moet een groot personage wezen, om zoo onthaald te worden. En uw bed, mijnheer!" — „Dat komt er niet op aan, Joe! Eene andere kamer is evengoed voor mij. Maar kom — daar slaat het negen. Nu kunnen wij doorrijden."

Zij zetten het in galop, en reden zoo hard door, als bij de stijfheid van Joseph's ros mogelijk was. Bij hetzelfde boschje, waar Joe dien morgen had opgehouden, hielden zij stil. Edward stapte af, gaf zijn paard aan zijn metgezel over, en ging met vlugge schreden naar het huis.

Eene meid stond bij het zijpoortje van den tuin te wachten, en liet hem dadelijk in. Hij snelde het terras langs, en eene breede trap op, die hem naar eene ouderwetsche voorzaal bracht, welker muren met roestige wapenrustingen, hertenhorens, jachtgereedschap en dergelijke sieraden waren behangen. Hier toefde hij, maar niet lang; want toen hij omzag, alsof hij zich verwonderde, dat de meid niet was medegegaan, trad er een bekoorlijk meisje binnen, welks donker gelokt hoofdje het volgende oogenblik aan zijne borst rustte. Bijna op hetzelfde tijdstip echter werd er eene zware hand op haar arm gelegd, voelde Edward zich terugstooten, en stond Haredale tusschen beiden.

Zonder zijn hoed af te nemen, zag hij den jonkman met barschheid in het gezicht; met de eene hand hield hij zijne nicht terug, terwijl hij met de andere, waarin hij zijne rijzweep hield, hem naar de deur wees. Maar Edward richtte zich met fierheid op, en gaf hem zijn blik terug.

„Dat is wel van u gedaan, mijnheer!" zeide Haredale. „Mijne bedienden om te koopen, en als een dief mijn huis binnen te sluipen. Vertrek en kom niet terug." — „De tegenwoordigheid van mejuffer Haredale," antwoordde de jonkman, „en uwe betrekking tot haar, verleen u eene vrijheid, die gij, als gij een man van eer zijt, niet zult misbruiken. Gij hebt mij tot deze handelwijze gedwongen. „Het is uwe schuld, maar niet de mijne." — „Het is niet edel, eerlijk of recht, mijnheer!" hernam de ander, „dat gij de genegenheid van een zwak, lichtgeloovig meisje zoekt te winnen, terwijl gij, bij het gevoel van uwe onwaardigheid, het daglicht schuwt, en u niet voor haar voogd en beschermmer durft vertoonen. Meer dan dit wil ik niet zeggen, behalve dat ik u dit huis verbied, en u gelast om heen te gaan." — „Het is niet edel, eerlijk of recht, voor spion te spelen," antwoordde Edward. „Uwe woorden schrijven mij oneerlijke oogmerken toe, en ik verwerp die, met de verachting, welke zij verdienen." — „Gij zult uwe trouwe handlangster naar u vinden wachten, bij de poort, waardoor gij zijt binnengekomen," antwoordde Haredale bedaard. „Ik heb niet voor spion gespeeld, mijnheer! Ik zag u bij toeval de poort ingaan, en volgde

u. Gij hadt mij kunnen hooren aankloppen, als gij niet zoo driftig en vlug ter been waart geweest. Ik verzoek u om heen te gaan. Uwe tegenwoordigheid is voor mij onaangenaam, en pijnlijk voor mijn nicht." Met deze woorden sloeg hij zijn arm om het ontstelde en schreiende meisje, en trok haar dichter naar zich toe; en hoewel dit met weinig verandering in de gewone stroefheid zijner manieren geschiedde, lag er toch in de daad zelve een blijk van genegenheid en medelijden met hare smart.

„Mijnheer Haredale!" zeide Edward, „uw arm omvat haar, op wie al mijne hoop en gedachten zijn gevestigd, — haar, voor wie ik het leven zou willen laten, om haar een enkel uur van geluk te verschaffen. Uwe nicht heeft mij hare trouw beloofd, en ik haar de mijne. Wat heb ik gedaan, dat gij mij zoo gering schat, en mij zoo onbeleefd toespreekt?" — „Gij hebt iets gedaan, mijnheer!" antwoordde Haredale, „dat herdaan moet worden — een liefdeknoop gelegd, welke door midden moet worden gekapt. Let op hetgeen ik zeg. Moet! Ik vernietig het verbond tusschen u. Ik verwerp u en al de uwen, als een valsch, huichelachtig en harteloos geslacht." — „Hooge woorden, mijnheer!" zeide Edward verachtelijk. — „Woorden vol betekenis, gelijk gij bevinden zult," hernam de ander. „Onthoud ze wel!" — „En onthoud gij dan deze," zeide Edward. „De koelheid en norschheid van uw karakter, dat alle harten van u vervreemdt, dat liefde in vrees, plichtgevoel in schrik verandert, heeft ons genoodzaakt om zoo heimelijk te handelen, iets dat met ons verlangen streed, en ons karakter veel minder eigen is dan het uwe mijnheer! Ik ben geen valsch, huichelachtig, harteloos mensch. Die namen passen u, die mij tegen de waarheid met zulke smaadwoorden beleedigt, terwijl ik u vooraf had herinnerd, dat het onedel zou zijn van uwe onschendbaarheid misbruik te maken. Gij zult het verbond tusschen ons niet vernietigen. Ik laat mijn voornemen niet varen. Ik verlaat mij op de eer en trouw van uwe nicht, en vrees niet voor uw invloed. Ik verwijder mij, met volkomen vertrouwen op hare standvastigheid en zonder eenig leedwezen, dan dat ik haar niet in vriendelijker hoede laat."

Dit gezegd hebbende, drukte hij hare koude hand aan zijne lippen, wisselde met Haredale nog een strakken blik, en verwijderde zich.

Met weinige woorden deelde hij, toen hij te paard steeg, Joe het voorgevallene mede, waardoor deze nog tienmaal neerslachtiger werd, dan hij te voren geweest was. Zonder een woord te wisselen, reden zij naar de Meiboom, en hielden, met beklemden harten voor de deur stil.

De oude John, die, toen hij hen hoorde aankomen, van achter het gordijn had uitgekeken, kwam terstond buiten, en zeide, terwijl hij Edward's stijgbeugel hield, met bijzondere deftigheid: „Hij ligt al gerust in bed — in het beste bed. Een edel heer, de vriendelijkste heer, dien ik ooit in huis heb gehad." — „Wie?" vroeg

Edward onverschillig, terwijl hij afstapte. — »Uw geëerde vader,» antwoordde John. — »Wat meent hij?» zeide Edward, terwijl hij Joe ongerust en twijfelend aanzag. — »Wat meent hij?» zeide Joe, »Ziet gij niet, dat mijnheer Edward u niet begrijpt, vader?» — »Wat! Wist gij er dan niets van, mijnheer?» vroeg John met wijd geopende oogen. »Dat is zonderling. Wel, hij is van dezen middag af al hier geweest; en mijnheer Haredale heeft een lang gesprek met hem gehad, en is nog geen uur weg.» — »Mijn vader, Willet?» — »Ja wel, mijnheer! Hij heeft het mij zelf gezegd — een welgemaakt, tenger heer, in groen met goud. Hij is boven in uwe oude kamer, mijnheer! Gij zult zeker wel bij hem kunnen gaan,» zeide John, terwijl hij omhoog naar het venster zag. »Hij heeft zijn licht nog niet uitgedaan, zie ik.»

Edward wierp insgelijks een blik naar het venster, mompelde toen haastig, dat hij van gedachten veranderd was, iets vergeten had, en naar Londen terug moest, steeg daarop weder te paard, en reed heen, terwijl de twee Willet's vader en zoon, elkander met stilzwijgende verbazing bleven aanstaren.

XV.

DE VERKLARING TUSSCHEN VADER EN ZOON.

Op den middag van den volgenden dag zat de gast van John Willet thuis aan zijn ontbijt, omringd door een aantal geriefelijkheden en gemakken, die al wat de Meiboom kon opleveren, op een oneindigen afstand achter zich lieten, en aanleiding gaven tot eene vergelijking, waardoor die eerbiedwaardige herberg zich in een zeer ongunstig licht vertoonde.

In de breede ouderwetsche vensterbank — zoo ruim en gemakkelijk als eene nieuwerwetsche sofa — van een luchtig vertrek, zat, of liever lag, de oude Chester, zeer op zijn gemak, bij eene welvoorzienige ontbijttafel. Hij had zijn rijkleed verwisseld met een fraaien kamerjapon, zijne laarzen met pantoffels, en veel moeite moeten aanwenden om de achteloosheid van een toilet te vergoeden, dat hij, toen hij opstond, zonder kaptafel of toiletkistje had moeten maken; en nu hij door deze middelen het onaangename van een tamelijk slechten nacht en een rijtochtje in den vroegen ochtend vergeten had, bevond hij zich in eene zeer genoeglijke, maar eenigszins slaperige stemming.

Al wat hem omringde was berekend om hem in deze stemming te houden; want, om niet te spreken van den tot traagheid leidenden invloed van een laat en eenzaam ontbijt, met eene courant in de hand, had de plaats, waar hij zich bevond, iets dofs en droomerigs, dat haar zelfs tot in dezen tijd is bijgebleven, nu zij veel levendiger en woeliger is dan voorheen.

Er zijn weinig plaatsen beter geschikt, om zich op een warmen dag in de zon te koesteren, of in de schaduw te luieren, dan de Tempel. Er is thans nog zekere slaperigheid op die pleinen, iets droomerigs onder die boomen; nog hooren zij, die door de lanen wandelen, den weergalm hunner voetstappen op de steenen, en schijnt men, uit het gewoel van het Strand of de Fleetstreet komende, op de hekken te lezen: »Die hier binnentreedt, laat alle gedruis achter.» Nog hoort men in Fountain-Court het vallende water kletteren, en heeft men er hoeken, waar de door schuldeischers geplaagde studenten uit hunne zoldervensters kunnen kijken naar een zonnestraal, die tusschen de hoge huizen doordringt, zonder dikwijls ontrust te worden door het gezicht van een voorbijgaanden vreemdeling. Nog heeft de Tempel iets monnikachtigs, dat door geene kantoren van rechtsgeleerden heeft kunnen verdreven worden. In den zomer doen de pompen hier denken aan bronnen koeler en dieper dan andere; en als de eenzame wandelaar de plassen van het uit volle emmers gestorte water op den heeten grond ziet staan, doet de frischheid hem denken aan den Teems met schuiten en badplaatsen, om zuchtend verder te kuieren.

Het was in eene kamer van Paper-Buildings — eene rij fatsoenlijke huizen, van voren door oude boomen beschaduwde en van achteren op de tuinen van den Tempel uitzijnde — dat onze lui-aard uitrustte, nu eens de courant opnemende, die hij reeds honderd malen had nedergelegd, dan eens aan het overschot van zijn ontbijt peuzelende, dan weder onder het gebruik van zijn gouden tandenstoker, in den tuin uitkijkende, waarin reeds eenige wandelaars op en neer gingen. Hier ontmoette een paar gelieven elkander, om twist te maken en bij te leggen; daar kuierde eene kindermid, die meer naar de studenten keek dan naar het wicht, dat aan hare zorgen was toevertrouwd. Aan den eenen kant kwam eene oude vrijster met haar schoothondje aan, die een verachtelijken blik naar beide goddeloosheden wierp; aan den anderen een uitgemagerd heer, die de kindermid toelonkte, en op zijne beurt de oude vrijster met verachting beschouwde, zich verwonderende, of zij niet wist dat zij niet jong meer was. Op eenigen afstand, dicht bij den waterkant, stapten eenige paren kooplieden of rechtsgeleerden, onder een ernstig gesprek, langzaam op en neder; en één jonkman zat, in eene peinzende houding, alleen op eene bank.

»Edward heeft een verbazend geduld,» zeide Chester, naar dezen jonkman ziende, »een verbazend geduld. Hij zat daar al toen ik mij begon te kleeden, en schijnt zich nog niet bewogen te hebben. Hij is een origineel.»

Terwijl hij sprak, stond de jonkman op en naderde hem met rassche schreden. »Men zou waarlijk zeggen, dat hij mij gehoord had,» zeide de vader, geeuwend zijne courant weder opnemende. »Die goede jongen!»

Een oogenblik later werd de deur van het vertrek geopend en trad de jonkman binnen, wien zijn vader met een wenk van zijne hand glimlachend groette.

„Hebt gij tijd om even met mij te spreken, mijnheer?” zeide Edward. — „Wel zeker, Edward! Ik heb nooit haast; dat weet gij wel. Hebt gij al ontbeten?” — „Drie uren geleden.” — „Hoe machtig vroeg op!” riep zijn vader uit, hem met een flauwen glimlach aanziende. — „De waarheid is,” zeide Edward, zich bij de tafel nederzettende, „dat ik van nacht niet geslapen heb, en blij was dat ik kon opstaan. De oorzaak van mijne onrust kan u niet onbekend wezen, en het is daarover, dat ik u wilde spreken.” — „Lieve jongen!” antwoordde zijn vader, „spreek geheel vertrouwelijk. Maar gij kent mijn zwak — wees niet te langwielig, Edward!” — „Ik zal kort en duidelijk spreken.” — „Belooft dat niet; want dan weet ik vooraf, dat gij uwe belofte niet houdt. Gij wilt mij zeggen...” — „Eenvoudig dit,” hernam de zoon, met een droevig gezicht, „dat ik weet, waar gij gisteravond geweest zijt, dewijl ik daar ook ben geweest, en wien gij gesproken hebt, en wat uw oogmerk was,” — „Zoo!” riep de vader uit. „Ik ben blijde dat ik het hoor. Dat bespaart ons beiden het lastige en vervelende van een lange verklaring. Zijt gij daar ook geweest? Waarom zijt gij niet bij mij gekomen? Ik zou zeer in mijn schik zijn geweest u te zien,” — „Ik begreep, dat hetgeen ik te zeggen had, beter kon gezegd worden als ik er mij een nacht op had bedacht, en wij beiden bekoeld waren.” — „Drommels, Edward!” hernam zijn vader: „ik was gisteravond koel genoeg. Die verfoeilijke Meiboom! Ik geloof, dat het huis met helse kunst zoo gebouwd is, dat de wind er in wordt opgevangen en bewaard. Gij herinnert u wel, welk een scherp oostenwind wij voor vijf weken hadden? Op mijne eer, hij spookte gisterenavond nog in dat oude huis, hoewel buiten de deur alles doodstil was. Maar gij wildet zeggen...” — „Ik wilde zeggen, en de hemel weet met hoeveel smart, dat gij mij rampzalig hebt gemaakt. Wilt gij een oogenblik met ernst naar mij luisteren?” — „Lieve Edward!” was het antwoord: „ik zal naar u luisteren met het geduld van een martelaar. Och, geef mij de melk eens aan!” — „Ik heb gisteravond mejuffer Haredale bezocht,” hernam Edward, nadat hij aan dit verzoek had voldaan; „en toen heeft haar oom, in haar bijzijn, terstond na uw gesprek, en, gelijk ik zeer wel begrijp, ten gevolge daarvan, mij zijn huis verboden, en op eene zeer beleedigende manier, waartoe gij zeker aanleiding hebt gegeven, mij gelast om mij oogenblikkelijk te verwijderen.” — „Wat de manier betreft, waarop hij dit gedaan heeft, Edward,” zeide zijn vader, „daaraan ben ik onschuldig. Die moet gij in hem verschoonen. Hij is een lomperd, die niet weet hoe zich te gedragen. — Waarlijk, eene vlieg in de melk; de eerste, die ik dit jaar gezien heb.”

Edward stond op en stapte de kamer op en neer, terwijl zijn

onwrikbare vader een kopje thee slurpte. „Vader!” zeide de jongman eindelijk, voor hem blijvende staan: „wij moeten dit geval niet als eene beuzeling behandelen. Wij moeten noch elkander, noch ons zelve bedriegen. Laat mij mannelijk en rondborstig spreken, gelijk mijn voornemen was, en stoot mij niet terug door zulk eene koude onverschilligheid.” — „Of ik onverschillig ben,” hernam de ander, „laat ik u zelf beoordeelen, lieve jongen! Eene rid van vijf en twintig of dertig mijlen over een slijkerigen weg, — een diner in de Meiboom, — een tête-à-tête met Haredale, dat alle ijdelheid ter zijde gesteld, wel eene ontmoeting tusschen Valentijn en Ourson geleek, — het bed, de waard en het gezelschap van gekken en boeren in de Meiboom, — of het vrijwillig verduren van dat alles onverschilligheid toont, of wel de buitengemeene bezorgdheid, zelfopoffering en zoo al meer, van een vader, laat ik aan uw oordeel over, beste Edward!” — „Gij moest bedenken, mijnheer,” zeide Edward, in welk een pijnlijken toestand ik geplaatst ben. Daar ik mejuffer Haredale zoo vurig bemin...” — „Lieve jongen!” viel zijn vader hem met een medelijdenden glimlach in de rede, „dat verbeeldt gij u maar. Gij weet er niets van. Er is niets van aan, dat verzeker ik u. Geloof mij nu eens op mijn woord. Gij hebt een gezond verstand, Edward! en het verwondert mij waarlijk, dat gij zulk eene ongerijmdheid kunt zeggen.” — „Ik herhaal, dat ik haar bemin,” hernam de jonkman op een vasten toon. „Gij zijt tusschen beide gekomen om ons te scheiden, en dit is u in zooverre gelukt, als ik u zoo even gezegd heb. Zou ik u kunnen overhalen, mijnheer! om minder ongunstig over onze genegenheid te denken, of is het uw vast voornemen, om ons, indien gij kunt, gescheiden te houden?” — „Lieve Edward!” antwoordde zijn vader, terwijl hij een snuifje nam, en daarop de doos zijn zoon toeschoof, „dat is waarlijk mijn vast voornemen.” — „De tijd,” hernam de zoon, „die verlopen is, sedert ik hare waarde begon in te zien, is in zulk een droom omgevlogen, dat ik nauwelijks eene enkele maal over mijn waren toestand heb kunnen nadenken. Wat is die toestand? Van mijne kindsheid af ben ik aan weelde en lediggang gewoon, en opgevoed alsof mijn vermogen en mijne verwachtingen onbegrensd waren. Van mijne wieg af is het denkbeeld van rijkdom mij gemeenzaam geweest. Men heeft mij geleerd, die middelen, waardoor anderen geld en aanzien winnen, als beneden mijne aandacht te beschouwen. Ik heb, zooals men het noemt, eene fatsoenlijke opvoeding gehad, en deug daardoor tot niets. Ten laatste ben ik nu geheel afhankelijk van u, zonder eenig middel van bestaan, dan uwe genegenheid. In dit belangrijk geval, waarbij het geluk van mijn leven op het spel staat, komen wij niet overeen; en het schijnt bijna, dat wij zulks nooit zullen doen. Onwillekeurig gevoelde ik steeds een afkeer van die dames, bij welke het uw verlangen was dat ik mijn hof zou maken, juist om het tijdelijk voordeel, dat haar in uwe oogen tot wenschelijke partijen

voor mij maakte. Dat wij nooit te voren zoo duidelijk met elkander hebben gesproken, is waarlijk mijne schuld niet geweest. En indien ik nu te stout schijn te spreken, geloof mij, vader! het is in de hoop, dat onze betrekking voortaan meer vertrouwelijk en vriendschappelijk zal worden." — »Goede jongen!" zeide zijn vader glimlachend, »gij maakt mij waarlijk aangedaan. Ga voort, Edward!" — »Wat ik dan zeggen wilde, is dit," hernam Edward. »Zulk eene volstreckte afhankelijkheid, zelfs van u, is mij ondragelijk. Ik heb tijd verloren en gelegenheid verwaarloosd; maar ik ben nog jong en kan het verlorene weder inhalen. Wilt gij mij de middelen verschaffen om de gaven en krachten, die ik bezit, te wijden aan een of ander eervol vak? Wilt gij mij de proef laten nemen om mij een middel van bestaan te verwerven? Voor elk tijdperk, dat gij bepalen wilt — zeg vijf jaren, als gij verkiest — wil ik mij verbinden, om in de zaak, waaromtrent wij verschil hebben, niet verder te gaan, zonder uw volkomen goedvinden. Gedurende dien tijd zal ik er mij met ernst op toeleegen, om mij een middel van bestaan te verschaffen, en u te bevrijden van den last, dien gij vreest, dat ik voor u worden zou, indien ik mij verbond met eene vrouw, wier deugd en schoonheid hare grootste schatten zijn. Wilt gij dit doen, mijnheer? Na verloop van dien bepaalden tijd zullen wij dan weder over de zaak spreken, en het onderwerp tot zoolang laten rusten, indien het niet door u zelve wordt opgehaald." — »Lieve Edward!" antwoordde de vader, de courant nederleggende, die hij verstrooid had doorgekeken: »Ik geloof dat gij wel weet, hoeveel afkeer ik van zoogenoemde familiezaken heb, die tot niets deugen, dan om gemeene lieden op een kerstmispartijtje aan een praatje te helpen, en waarmede menschen van onzen stand niets te doen hebben. Maar daar gij op een geheel verkeerden grondslag, eene blijkbare vergissing, redeneert, zal ik mijn tegenzin om over zulke dingen te spreken overwinnen, en u een duidelijk en rondborstig antwoord geven, als gij zoo goed wilt zijn om de deur te sluiten." Nadat Edward hem gehoorzaamd had, haalde hij een fraai schaatje uit zijn zak, en vervolgde, terwijl hij zijne nagels knipte: »Gij hebt het aan mij te danken, Edward! dat gij tot eene goede familie behoort; want uwe moeder — hoe bekoorlijk zij ook wezen mocht, en hoe teergevoelig — zoodat zij geheel verkijnd was, voordat zij ontijdig onsterfelijk werd — had in dat opzicht niets, waarop zij zich beroemen kon." — »Haar vader was toch een zeer aanzienlijk rechtsgeleerde," zeide Edward. — »Dat is zoo," hernam de heer Chester. »Hij had een grooten naam en was rijk, maar hij was van geringe afkomst; — ik heb er nooit aan willen denken, maar ik vrees, dat zijn vader een koopman was in spek, hammen en worst — en daarom verlangde hij zijne dochter in eene goede familie uit te trouwen. Zijn wensch werd ook vervuld. Ik was de jongste zoon van een jongsten zoon, en trouwde zijne dochter. Beiden hadden wij daarbij

onze bijzondere oogmerken. Zij kwam op eens in de aanzienlijkste kringen, en ik tot een vermogen, dat mij noodig of liever onontbeerlijk was, om aangenaam te leven. Maar dat vermogen, mijn goede jongen! behoort onder de dingen, die niet meer zijn. Het is weg, Edward! nu al — hoe oud zijt gij? Dat vergeet ik altijd." — »Zeven en twintig, mijnheer!" — »Zoo waarlijk!" riep zijn vader met droomerige verwondering uit. »Al zoo oud? Dan moet, als ik mij wel herinner, het laatste overschot van dat vermogen, nu achttien of negentien jaren geleden, afscheid van mij hebben genomen. Het was omstreeks dien tijd, dat ik hier op deze kamers kwam wonen — die eens aan uw grootvader behoorden, en door dien braven man aan mij werden vermaakt — zonder eenig middel van bestaan, dan een klein jaargeld en mijn vorigen naam." — »Gij wilt met mij schertsen, denk ik!" zeide Edward. — »In geen deele," antwoordde zijn vader zeer bedaard. »Zulke familiezaken zijn daartoe, tot mijn spijt, veel te droog, en het is om die reden, en omdat zij zoo naar negotiezaken gelijken, dat ik er zulk een afkeer van heb. Nu! Het overige weet gij wel. Een zoon, Edward! als hij niet oud genoeg is om een vriend te wezen — namelijk als hij geen twee of drie en twintig jaren telt — is geen ding om altijd bij zich te houden. Hij geneert zijn vader, zijn vader geneert hem, en zij zijn elkander wederkeerig tot last. Daarom heb ik u, tot omtrent vier jaren geleden, buiten de stad laten opvoeden en studeeren. Nu en dan waren wij hier eene week of twee bijeen, en verveelden elkander, gelijk alleen zulke nauwe betrekkingen kunnen doen. Eindelijk kwaamt gij thuis. Ik beken u openhartig, lieve jongen! dat, indien gij een lompe lummel waart geworden, ik u naar een afgelegen hoekje van de wereld zou gezonden hebben." — »Ik wensch met geheel mijn hart, dat gij het gedaan hadt," zeide Edward. — »Nee, dat wensch gij niet, Edward!" hernam zijn vader koel. »Dat weet ik wel beter. Ik vond dat gij een knap, innemend elegant jong mensch waart geworden, en bracht u in de gezelschappen, waarin ik nog toegang heb. Nu ik dat gedaan heb, beste jongen! begrijp ik, dat ik voor u heb gezorgd, en reken er op, dat gij, op uwe beurt, voor mij zult zorgen." — »Ik begrijp u niet, mijnheer!" — »Mijne meening is toch duidelijk genoeg, Edward! Och! daar ligt alweer eene vlieg in de melk; haal die er eens uit, maar laat haar niet op de tafel loopen, want zoo'n half verzopen vlieg is een miselijk gezicht. Mijne meening is, dat gij doen moet, wat ik gedaan heb: door een goed huwelijk uw fortuin maken." — »Een fortuinzoeker worden?" riep de zoon met verontwaardiging uit. — »Maar wat drommel zoudt gij dan anders willen worden, Edward?" hernam zijn vader. »Zijn niet alle menschen fortuinzoekers? In alle vakken verdringen immers fortuinzoekers elkander? Op de beurs, den preckstoel, aan het hof — wat ziet men daar anders dan fortuinzoekers? Ja, Edward! gij zijt een fortuinzoeker, en gij zoudt niet anders

wezen, al waart gij de eerste hoveling, rechtsgeleerde, prelaat of koopman, die ooit geleefd heeft. Als gij daar bezwaar in ziet, Edward! moet gij u troosten met de gedachte, dat uw fortuinzoeken in het ergste geval slechts één mensch ongelukkig kan maken. Hoevele menschen, denkt gij, dat die andere jagers van hetzelfde wild vertrappen? — honderden of duizenden met één stap."

De jonkman legde zijn hoofd in zijne hand, en gaf geen antwoord. »Ik ben zeer blijde," hernam zijn vader, terwijl hij opstond, op en neer wandelde, en tusschenbeide voor den spiegel staan bleef, »dat wij dit gesprek gehouden hebben, Edward! al beloofde het in het begin niet veel goeds. Wij zijn nu op een voet van vertrouwelijkheid gekomen, die zeer aangenaam is, en zeker noodig was, hoewel ik betuig niet te begrijpen, hoe gij u ooit in onze omstandigheden hebt kunnen vergissen. Voordat ik ontdekte, dat gij zin in dat meisje hadt gekregen, dacht ik, dat al die punten stilzwijgend tusschen ons afgesproken waren." — »Ik wist wel, dat gij achteruit waart gegaan, mijnheer!" antwoordde de zoon, voor een oogenblik zijn hoofd oplichtende, dat hij terstond weder liet zinken; »maar het kwam mij nooit in de gedachten, dat wij erger dan doodarm waren. Hoe kon ik dat denken, daar ik zoo werd opgevoed, en zag welk eene staatsie gij hieldt, en welk eene levenswijze gij bleeft voeren?" — »Lief kind!" antwoordde de vader; »want gij spreekt zoo volkomen op de manier van een kind, dat ik u dien naam geven moet — gij werdt met zorgvuldige bedachtzaamheid zoo opgevoed, en ik verzeker u, dat de manier van uwe opvoeding veel heeft toegebracht, om mijn crediet staande te houden. Wat mijne levenswijze betreft, Edward! die moet ik wel blijven voeren. Ik moet al die kleine aangenaamheden en gemakken hebben. Ik ben er aan gewoon, en kan er niet buiten. Wat onze omstandigheden aangaat, moet gij uw hart maar geruststellen. Zij zijn wanhopig. Ons zakgeld alleen eet geheel ons inkomen op. Dat is de waarheid." — »Waarom heb ik dit nooit te voren gehoord? Waarom hebt gij mij aangemoedigd tot eene levenswijze en vertering, waarop wij geen recht of aanspraak hebben?" — »Maar, beste jongen!" hernam zijn vader, op een meer medelijdenden toon dan te voren; »als gij u niet goed voordeedt, hoe kondt gij dan de taak vervullen, waartoe ik u bestemd had? Wat onze levenswijze betreft, iedereen heeft het recht om te leven op de beste manier, die hem mogelijk is, en zooveel te genieten als hij kan, of hij is een onnatuurlijke schobbejak. Onze schulden zijn groot, dat stem ik toe; maar daarom past het u des te meer, als een braaf en eerlijk jonkman, die zoo spoedig mogelijk te betalen." — »Welk eene schurkenrol heb ik, zonder het te weten, gespeeld!" mompelde Edward. »Ik het hart van Emma Haredale winnen! Ik wenschte om harentwil, dat ik vóór dien tijd gestorven ware." — »Ik ben blijde, dat gij het inziet, Edward!" zeide zijn vader, »dat aan dien kant alles afgedaan is. Maar behalve

dat, en de noodzakelijkheid om spoedig een ander meisje aan te klampen — en dat zoudt gij morgen al kunnen doen — moet gij de zaak bedaard beschouwen. Uit een godsdienstig oogpunt alleen: hoe kondt gij er ooit aan denken om eene Roomsche vrouw te nemen, of zij moest ontzettend rijk wezen? Uwe geheele familie is immers zoo goed Protestantsch! Bij zijn godsdienst moet men blijven, Edward! En al kon iemand deze tegenwerping uit den weg ruimen, dan is er nog eene van evenveel belang. Het denkbeeld om een meisje te trouwen, welks vader op zulk eene manier aan zijn einde is gekomen, is immers ijselijk. Zulk een schoonvader te hebben, hoe akelig! Maar ik verveel u misschien? Gij zoudt liever willen dat ik u alleen liet? Gaarne beste jongen! Ik ga zoo meteen uit; maar van avond, of anders morgen, zullen wij elkander wederzien. Pas intusschen op u zelve, Edward! om ons beider wil. Gij zijt een persoon van zeer veel belang voor mij. God zegene u!"

Met deze woorden, die hij zich, terwijl hij in den spiegel keek en zijne das schikte, onverschillig en verstrooid had laten ontsnappen, ging de vader heen. De zoon, die zoo diep in gedachten verzonken scheen te wezen, dat hij niets gehoord had, bleef stilzwijgend zitten. Na verloop van een half uur, stapte de oude Chester, fraai gekleed, de straat op, terwijl de jongen zijn hoofd nog niet had opgelicht.

XVI.

DE GEHEIMZINNIGE VREEMDELING TREEDT WEDER OP.

Eene reeks van tooneelen op de straten van Londen, in den nacht, zelfs op den niet zeer ver verwijderden tijd van dit verhaal, zou het oog iets aanbieden, zoo verschillend van hetgeen men in dezen tijd ziet, dat men moeite zou hebben om de meest bekende straten te herkennen in haar toestand van weinig meer dan eene halve eeuw geleden.

Van de breedste en aanzienlijkste tot de smalste en armoedigste, waren zij allen zeer donker. De olielampen in de lantarens brandden, hoewel zij in de lange winternachten twee- of driemaal werden opgehaald, altijd slechts flauw; zoodat zij, wanneer de winkels gesloten waren, slechts een schemerlicht op het voetpad wierpen, en de deuren en uitslekken der huizen in de diepste schaduw lieten. Vele achterstraten en stegen waren volkomen donker; want hoewel in sommigen hier en daar eene lantaren werd aangestoken, hadden de bewoners dier straten dikwijls goede redenen om het licht spoedig uit te doen. Zoo had men dan in de drukste en best verlichte hoofdstraten, aan elken hoek, een donker en gevaarlijk gat, waarin een dief de vlucht kon nemen en waar weinigen lust hadden om

hem te vervolgen; en daar de stad met velden, lanen en wegen was omringd, welke haar in dien tijd van de voorsteden afscheidde, die later daarbij zijn aangetrokken, kon een misdadiger, zelfs indien hij vervolgd werd, gemakkelijk ontkomen.

Het is geen wonder, dat onder zulke omstandigheden straatrooverijen, dikwijls van geweld en niet zelden van moord vergezeld, zelfs in het hart van Londen, onder de gewone dingen behoorden, en fatsoenlijke menschen bevreesd waren om over straat te gaan, nadat de winkels gesloten waren. Doorgaans bleef iemand, die laat naar huis moest gaan, op het midden van de straat, om beter tegen eene verrassing van een loerenden roover op zijne hoede te zijn; weinigen zouden het gewaagd hebben, om ongewapend en alleen naar Kensington of Chelsea te gaan; terwijl zelfs hij, die zich in de herberg zeer dapper had gehouden, als hij slechts een kwartier ver moest wezen, gaarne een fakkeljongen betaalde, om hem te vergezellen.

Nog andere, eenigszins minder onaangename bijzonderheden hadden de straten van Londen in dien tijd. Vele winkels, vooral ten oosten van Temple Bar, hielden zich nog bij het oude gebruik om een bord uit te hangen; en het slingeren en knarsen van die uithangborden maakte, in winderige nachten, een akelig geluid. Lange reeksen van draagkoetsjes en troepen van dragers, bij wie vergeleken de voerlieden van onze dagen fatsoenlijk en beleefd zijn, belemmerden den doorgang, en waren hinderlijk door hun rumoer. Nachtkelders, aan een lichtstraal over de straatsteenen en het uit den grond opstijgende gedruis te kennen, waren geopend voor het uitvaagsel van beide seksen; onder ieder afdak zaten kleine troepen van fakkeljongens de winst van den dag te verspelen, of liet een van hen, die slaperiger dan de anderen was, het eind van zijn fakkel sissend op den modderigen grond vallen.

Tusschenbeide hoorde men de nachtwacht, die met stok en lantaren rondging, en het uur en weder riep, of de eenzame voetganger schrikte van een paar dragers, die met een ledig draagkoetsje kwamen aanhollen en reeds in de verte »op zij daar!» riepen. Menigmaal zag men ook een particulier draagkoetsje, waarin eene dame met een ontzettenden hoepelrok zat, en dat voorafgegaan werd door loopers met flambouwen — voor welke men nog hier en daar dompers voor de deuren ziet hangen — die eene korte poos de straat helder verlichtten, om eene des te grootere duisternis achter te laten. Niet zelden kregen deze heeren, terwijl zij op hunne meesters wachtten, geschil onder elkander, en bestrooiden de plaats der schermutseling met haarpoeder, zakjespruiken en bloemruikers. Doorgaans gaf het spel aanleiding tot zulke geschillen; want kaarten en dobbelsteenen werden in het voorportaal even openlijk gebruikt, en richtten daar evenveel onheil aan, als in de groote zaal. Terwijl men in het westeinde van de stad zulke aardigheden zag, reden

aan den anderen kant zware postwagens en vrachtkarren naar de City. De voerlieden en passagiers waren tot de tanden toe gewapend, en toch werd de postwagen — die misschien een geheel dag te laat aankwam, want dat was niets — door een roover geplunderd, die niet aarzelde om alleen een volgepropten wagen aan te vallen, en, naar het viel, een paar passagiers doodschoot, of zelf doodgeschoten werd. Zulk een voorval gaf den volgende morgen weder eenige stof tot praten; en dikwijls gebeurde het, dat de optocht van een zeer fatsoenlijk, naar den nieuwsten smaak gekleed heer, die half dronken naar Tyburn reed, en onderweg den predikant, die hem vergezelde, met bijzondere geestigheid uitschold, het gemeene volk te gelijk een pleizierje en een nuttig voorbeeld aanbod.

Onder de verdachte personen, die, bij zulk een staat van zaken, des nachts door de hoofdstad omzwierven, was er één man, voor wien velen, even woest en losbandig als hij, onwillekeurig huiverden. Wie hij was en waar hij vandaan kwam, was eene vraag, welke dikwijls gedaan werd, maar die niemand kon beantwoorden. Zijn naam was onbekend; men had hem nog niet langer dan acht dagen gezien, en hij was geheel vreemd onder de schurken, in wier schuilhoeken hij onbeschroomd binnendrong. Hij kon geen spion wezen; want hij lichtte nooit zijn overhangenden hoed op, om in het rond te zien, sprak met niemand, lette nooit op hetgeen er voorviel, luisterde naar geen gesprek, en zag niemand aan, als hij kwam of heenging. Maar zoo zeker het nacht werd, zoo zeker zag men dien man onder het gezelschap in den nachtkelder verschijnen, die de vergaderplaats was van het schuim der maatschappij; en daar bleef hij dan tot den ochtend zitten.

Niet alleen bij hunne woeste feestgelagen verscheen hij als een spook, als iets dat hen in het midden van hun luidruchtig vermaak deed huiveren; maar buiten de deur was hij dezelfde. Zoodra het donker was, zag men hem op straat, maar altijd alleen; en nooit bleef hij stilstaan, maar altijd stapte hij met snelle schreden voort, en somtijds zag hij, naar men zeide, over zijn schouder om, en maakte dan nog meer spoed. In alle hoeken van de stad en op alle wegen in den omtrek zag men dien man als een schim voorbijglijden. Altijd was hij gehaast, en zij, die hem ontmoetten, zagen hem nauwelijks, of hij was voorbij en verdwenen.

Dit rusteloos omzwerven gaf tot vele zonderlinge gissingen aanleiding. Men zag hem zoo kort achtereen op zulke verwijderde plaatsen, dat sommigen twijfelden, of hij niet op twee plaatsen te gelijk was, of wel zich op eene bovennatuurlijke manier van de eene naar de andere begaf. De struikroover, in eene droge sloot verscholen, had hem langs den kant zien voorbijgaan; de landlooper had hem op den grooten weg ontmoet; de bedelaar had hem een oogenblik op de brug zien stilstaan, om in het water te kijken, en toen weder voortsnellen; zij, die lijken aan chirurgijns

verkochten, konden zweren, dat zij hem tusschen de graven hadden zien wegslopen; en als zij elkander deze zonderlinge omstandigheden zaten te vertellen, trok een van allen zijn buurman bij den mouw, en daar was hij bij hen.

Eindelijk nam een van hen — het was iemand, die handel in lijken dreef — het besluit om den zonderlingen vreemdeling te ondervragen. Den volgenden nacht, toen de onbekende zijn armoedig maal zoo gulzig had ingezwolgen, — en dit deed hij altijd, gelijk men had opgelet — alsof hij den geheelen dag geen ander eten kreeg, kwam deze knaap naast hem zitten.

„Een donkere nacht, niet waar?” — „Ja.” — „Nog donkerder dan verleden nacht, al was die ook donker. Ben ik u toen niet bij het tolhek op den weg naar Oxford tegengekomen?” — „Wel mogelijk; ik weet het niet.” — „Kom, kom!” riep de ander, aangemoedigd door de wenken zijner makkers, terwijl hij den vreemdeling op den schouder klopte: „wees een beetje meer gezellig en spraakzaam in zulk een goed gezelschap. Men begint al te vertellen, dat gij u zelven aan den duivel zoudt verkocht hebben, en wat weet ik al meer.” — „Dat hebben wij allen; is het niet zoo?” antwoordde de vreemdeling opziende. „Als wij niet met ons zoo-velen waren, zou hij misschien beter loon geven.” — „Ja, gij schijnt het niet voordeelig te hebben,” hernam de ander, toen hij het holle gezicht van den vreemdeling zag. „Maar wat maakt dat uit? Wees vroolijk. Zing eens een liedje.” — „Zing zelf, als gij er lust toe hebt,” antwoordde de onbekende, hem van zich afstootende, „en wees voorzichtig om mij aan te raken. Ik draag wapenen bij mij, die gemakkelijk afgaan — zooals zij al eens gedaan hebben — en het voor iemand, die het geheim er niet van weet, gevaarlijk maken om mij aan te vatten.” — „Drijgt gij?” vroeg de ander. — „Ja,” antwoordde de onbekende, terwijl hij opstond, en om zich heen zag met eene woestheid alsof hij een algemeenen aanval verwachtte.

Er lag zooveel wilde vermetelheid in zijne stem, blik en houding, dat de omstanders terugdeinsden. Hoewel hij zich hier onder geheel andere menschen bevond, maakte zijn voorkomen omtrent denzelfden indruk als in de Meiboom.

„Ik ben wat gij allen zijt, en leef zooals gij allen leeft,” zeide hij na eene korte poos van stilte, op een barschen toon. „Ik verschuil mij hier, evenals de anderen, en als wij overvallen werden, zou ik misschien zoo goed mijn man staan, als de beste. Heb ik lust om alleen te wezen, laat mij dan alleen; anders” — hier deed hij een ijselijken vloek — „zullen hier ongelukken komen, al ben ik alleen tegen twintig.”

Een gemompel, misschien van vrees voor den geheimzinnigen vreemdeling, misschien ook slechts betekenende, dat het niet behoorlijk was iemand zijne geheimen af te persen, waarschuwde den

man, die het gesprek had begonnen, dat hij wél zou doen, het niet verder voort te zetten. Na eene korte poos legde de vreemdeling zich op eene bank neder om te slapen, en toen zij weder om hem dachten, zagen zij dat hij weg was.

Den volgenden avond was hij, zoodra het donker werd, weder op straat. Meer dan eens ging hij het huis van den slotenmaker voorbij; maar de familie scheen uit te wezen, want het was dicht gesloten. Dien avond ging hij over den Londensche brug naar Southwark. Toen hij eene dwarsstraat insloeg, zag hij eene vrouw aankomen, met een mandje aan haar arm. Zoodra hij haar bemerkte, verborg hij zich in een portaal, en bleef daar staan, tot zij voorbij was. Toen kwam hij voorzichtig uit zijn schuilhoek en volgde haar.

Zij ging verscheidene winkels in, om allerlei huishoudelijke benodigdheden te koopen, en overal, waar zij bleef, dwaalde hij rond, als ware hij haar booze geest geweest, om haar weder te volgen als zij verder ging. Het was bij elven, en er waren weinig menschen meer op straat, toen zij terugkeerde, ongetwijfeld om naar huis te gaan. Het spook volgde haar nog.

Zij sloeg dezelfde dwarsstraat in, waarin hij haar ontmoet had, en die zeer donker was. Zij versnelde hare schreden, als ware zij bevreesd, dat men haar zou tegenhouden, en van het weinige, dat zij bij zich had, berooven. Hij hield zich aan den anderen kant van de straat. Het scheen, dat, al ware zij met de snelheid van den wind begaafd geweest, zijne vreeselijke schaduw haar toch zou zijn bijgebleven.

Eindelijk had de weduwe Rudge — want zij was het — haar huis bereikt, en bleef hijgend stilstaan, om den sleutel van hare deur uit haar mandje te krijgen. Bevende van de haast, die zij gemaakt had, en van blijdschap, dat zij veilig thuis was, bukte zij om naar den sleutel te zoeken, en toen zij haar hoofd weder ophief, zag zij dien man voor zich staan als eene verschijning in een droom.

Hij legde zijne hand op haar mond; maar dat was noodeloos, want het was haar onmogelijk geluid te geven. „Ik heb vele avonden naar u gewacht. Is het huis ledig? Geef antwoord! Is er iemand in?” — Zij kon slechts antwoorden door een gerochel in hare keel. — „Geef maar een teeken!” — Zij scheen te willen zeggen, dat er niemand in huis was. Hij nam haar den sleutel af, opende de deur, droeg haar in huis, en sloot de deur toen zorgvuldig weder dicht.

XVII.

EEN IJSELIJK AVONDUUR.

Het was een koude avond, en het vuur in de voorkamer der weduwe was bijna uitgebrand. Haar zonderlinge bezoeker plaatste haar op een stoel, bukte toen over de half uitgedoofde kolen, rinkelde die bijeen, en waaide ze aan met zijn hoed. Slechts van tijd tot tijd keek hij over zijn schouder om, als wilde hij zich verzekeren, dat zij nog stil bleef, en ging dan weder voort met zijn arbeid.

Het was niet zonder reden, dat hij deze moeite nam; want zijne kleederen waren doornat, zijne tanden klapperden op elkander van koude, en hij huiverde van het hoofd tot de voeten. Den vorigen nacht en in den ochtend had het sterk geregend, en het was duidelijk te zien, dat hij het grootste gedeelte van dien tijd in de opene lucht had doorgebracht. Zijne beslijkte en doornatte kleederen kleefden aan zijne leden; zijn baard was ongeschoren, zijn gezicht ongewaschen; zijne holle wangen waren vol rimpels en groeven: men kan zich nauwelijks een ellendiger voorwerp verbeelden, dan de man, die nu onder den schoorsteen der weduwe neerhurkte, en met roode oogen in de opflikkerende vlam tuurde.

Zij had haar gelaat met hare handen bedekt, als vreesde zij hem aan te zien. Zij bleven nu eene poos stilzwijgend bijeen. Eindelijk zag hij om, en vroeg: »Is dit uw huis?» — »Ja. Waarom, in 's hemels naam, komt gij er in?» — »Geef mij eten en drinken,» antwoordde hij norsch, »of ik durf wel meer doen. Het merg in mijne beenderen is koud van vochtigheid en honger. Ik moet warmte en spijs hebben, en die zoek ik hier.» — »Gij zijt de roover geweest op den weg naar Chigwell.» — »Ja.» — »En bijna een moordenaar.» — »De wil ontbrak er niet aan. Er kwam iemand aan, die gerucht maakte en wien het slecht zou vergaan zijn, als hij niet zoo vlug was geweest. Ik deed een steek naar hem.» — »Hebt gij naar hem gestoken?» riep de weduwe uit, terwijl zij hare oogen omhoog sloeg. »Gij hoort dezen man! Gij hoort het en hebt het gezien!»

Hij zag haar aan, terwijl zij met opgeheven hoofd, gevouwen handen en eene stem vol aandoening deze woorden uitsprak. Op springende, evenals zij gedaan had, naderde hij haar. »Terug!» riep zij uit, met een nadruk, die hem inderdaad deed terugdeinzen. »Raak mij niet met uw vinger aan, of gij zijt verloren — naar lichaam en ziel verloren.» — »Luister!» antwoordde hij, haar met zijne hand dreigende. »Ik, die de gedaante heb van een mensch en het leven van een gejaagd beest, — ik, die een lichamelijk spook ben, — wien alle wezens vermijden, behalve die vervloekte wezens uit eene andere wereld, die mij niet willen verlaten — ik ben boven alle vrees verheven, behalve voor de hel, waarin ik van

dag tot dag leef. Roep, maak gerucht, weiger mij eene schuilplaats — ik zal u geen leed doen. Maar ik wil mij niet levend laten grijpen. Als gij gerucht maakt, val ik hier dood op den vloer. Het bloed, waarmede ik dien bevlek, kome over u en de uwen, in den naam van den Booze, die mij verzoekt om hen te verderven!» Onder het spreken haalde hij eene pistool uit zijne borst, en hield die stevig in zijne vuist geklemd. — »Verlos mij van dezen man, goede God!» riep de weduwe uit. »Geef hem, in uwe genade, een oogenblik van boetvaardigheid, en dood hem dan met één slag.» — »Hij verhoort u niet,» zeide hij, zich voor haar plaatsende. »Geef mij eten en drinken, opdat ik niet zelf doe, wat hij niet doen wil.» — »Zult gij heengaan, als ik u dat geef? Heengaan en niet terugkomen?» — »Ik wil niets beloven,» antwoordde hij, zich bij de tafel neerzettende; »niets dan dit: ik zal mijne bedreigingen vervullen, als gij mij verraadt.»

Zij ging aarzelend naar eene kast, haalde daaruit een stuk koud vleesch en brood, en zette dit op de tafel. Daarop vroeg hij om brandewijn en water; dit gaf zij insgelijks; en toen begon hij met de gulzigheid van een uitgehongerd wolf te eten en te drinken. Terwijl hij hiermede bezig was, bleef de weduwe aan het einde van de kamer huiverend zitten, maar met hare oogen op hem gevestigd. Zij keerde hem geen oogenblik den rug toe, en hoewel zij, als zij hem voorbijging (gelijk zij doen moest, om naar de kast te komen), hare rokken bijeenhield, alsof zij beangst was, om hem bij toeval aan te raken, hield zij hem toch bestendig in het oog, en gaf acht op al zijne bewegingen.

Toen hij verzadigd was, schoof hij zijn stoel weder bij het vuur, dat nu helder brandde; en terwijl hij zich warmde, sprak hij haar nogmaals aan: »Ik ben een landlooper, voor wien het een ongewoon geluk is, een dak boven zijn hoofd te hebben, en die een kost, welken een bedelaar zou verachten, voor lekkernij houdt. Gij leeft hier op uw gemak. Woont gij hier alleen?» — Zij spande hare krachten in, om te spreken, en antwoordde: »Neen!» — »Wie woont hier dan nog bovendien?» — »Iemand — het doet er niet toe. Het is u geraden, heen te gaan, of hij zou u hier kunnen vinden. Waarom blijft gij nog langer?» — »Om mij te warmen,» antwoordde hij, zijne handen voor het vuur houdende. »Gij zijt rijk misschien?» — »Ja,» antwoordde zij flauw. »Rijk, schatrijk.» — »Ten minste niet arm. Gij hebt geld. Ik heb u van avond allerlei zien koopen.» — »Ik heb maar weinig over. Eenige shillings.» — »Geef mij uwe beurs. Gij hadt ze in uwe hand bij de deur. Geef hier!»

Zij legde de beurs op de tafel; hij haalde die naar zich toe en telde het geld. Terwijl hij daarmede bezig was, luisterde zij een oogenblik, en sprong toen overeind. »Neem al wat er in is!» riep zij uit; »maar ga heen, eer het te laat is. Ik hoor buiten een

voetstap, dien ik ken. Maak, dat gij weg komt." — »Wat meent gij?" — »Verlies geen tijd met vragen. Ik wil u niet antwoorden. Hoezeer ik schrik om u aan te raken, zou ik u zelf naar de deur slepen, als ik er krachten toe had, liever dan dat hij u zag. Vlucht, rampzalige!" — »Als er buiten een spion is, ben ik hier veiliger," zeide hij bedremmeld. »Ik blijf hier." — »Het is te laat!" hernam de weduwe. »Hooft gij dien voetstap niet? Beeft gij niet, als gij dien hoort! Het is mijn zoon, mijn krankzinnige zoon!"

Terwijl zij deze woorden op een woesten toon uitsprak, werd er hard aan de deur geklopt. Hij zag haar aan, en zij hem. »Laat hem binnenkomen!" zeide de man met eene schorre stem. »Ik ben niet zoo bevreesd voor hem, als voor den donkeren nacht. Daar klopt hij weder. Laat hem binnenkomen!" — »Neen! mijn leven lang heeft de vrees voor dit uur mij benauwd," antwoordde de weduwe. »Het zal tot een ongeluk komen, als gij elkander ziet. Mijn ongelukkige zoon! O alle goede engelen, die de waarheid weet — hoort het gebed van eene arme moeder, en spaart mijn zoon, dat hij dezen man niet ontmoete!" — »Hij rammelt aan de vensterluiken," zeide de man. »Hij roept u. Die stem — hij was het, die mij op den weg wilde vasthouden. Was hij het niet."

Zij was op hare knieën gezonken, en bewoog hare lippen, maar gaf geen geluid. Terwijl hij haar aanstaarde, onzeker wat hij doen zou, vlogen de vensterluiken open. Hij had juist nog tijd, om een mes, dat op de tafel lag, te grijpen, dat in zijne wijde mouw te stoppen, en zich in de kast te verbergen, toen Barnaby met een vreugdekreet het venster openschoof.

»Wie kan mij en Grip buitenhouden?" riep hij, terwijl hij zijn hoofd binnen stak. »Zijt gij daar, moeder? Hoe lang houdt gij ons van vuur en licht af?"

Zij stamelde eene verontschuldiging uit, en reikte hem hare hand; maar Barnaby sprong vlug het venster in, sloeg zijne armen om haar hals, en kustte haar. »Wij zijn buiten op het veld geweest, moeder!" zeide hij. »Wij hebben over sloten gesprongen, door hegen gekropen, steile heuvels op- en afgeloopen. Het waaide zoo en al de biezen bogen voor den wind, opdat hij hen geen kwaad zou doen — die lafaards! Maar Grip is voor niets bang, en als de wind hem omwaait, bijt hij er naar. Hij beet ook naar al de wiegende takjes en spruitjes; want hij dacht, dat zij den gek met hem staken. Dat heeft hij mij gezegd. Ha, ha, ha!" Toen de raaf, die in het manège zat, dat zijn meester op zijn rug had, zijn naam hoorde noemen, begon hij te kraaien als een haan. — »En hij past zoo goed op mij, moeder!" vervolgde Barnaby. »Hij houdt altijd de wacht als ik slaap, en als ik mijne oogen toedoe, en mij houd alsof ik in slaap viel, doet hij zijn best om nieuwe woorden te leeren; maar als hij mij dan ziet lachen, houdt hij terstond op. Hij wil er mij niet mee verrassen, voordat hij ze volmaakt kent."

Zoo sprekende, sloot Barnaby het venster, en wilde vervolgens, met zijn gezicht naar de kast, bij den schoorsteen gaan zitten; maar zijne moeder kwam hem voor, door zelf dien stoel te nemen, en hem een anderen te wijzen.

»Wat zijt gij bleek van avond!" zeide Barnaby. »Wij zijn te lang uitgebleven, en hebben haar ongerust gemaakt." De luisteraar opende de deur van zijne schuilplaats, en stak zijn hoofd door de reet, om naar Barnaby te kijken. Barnaby bemerkte dit niet; maar Grip, die alles zag, stak zijn kop uit de mand, en begluurde den vreemdeling met zijn glinsterend oog. »Hij klapwiek, alsof hier vreemden waren," zeide Barnaby, zich zoo snel omkeerende, dat hij den onbekende bijna had betrapt. »Maar Grip is te verstandig, om zich zoo iets te verbeelden. Kom! spring er maar uit!"

De vogel maakte terstond gebruik van dit verlof, en huppelde naar den grond; en toen Barnaby het mandje van zijn rug nam en nederzette, deed Grip spoedig het deksel dicht en ging er op staan, zich zonder twijfel verbeeldende, dat hij het daardoor onmogelijk maakte, om hem ooit weder in de mand op te sluiten, waarover hij zijne blijdschap door een luid hoezee te kennen gaf.

»Moeder!" zeide Barnaby, zijn hoed en stok nederleggende: »wil ik u nu eens vertellen, waar wij geweest zijn, en wat wij gedaan hebben?" — Zij reikte hem stilzwijgend hare hand en knikte. — »Maar gij moet het niet vertellen," hervatte Barnaby; »want het is een geheim, waar niemand van weet, behalve ik, Grip en Hugh. Wij hadden den hond wel bij ons; maar die is zoo slim niet als Grip, en heeft er niets van gemerkt. Waarom kijkt gij zoo achter mij?" — »Deed ik dat?" antwoordde zij met eene flauwe stem. »Ik wist het niet eens. Kom wat dicht bij mij." — »Gij zijt geschrikt," zeide Barnaby, verbleekende. »Moeder! gij ziet toch niet?..." — »Wat?" — »Er is toch niets daarvan hier?" fluisterde hij, naar de vlek op zijne hand wijzende. »Ik vrees, dat er iets van is. Gij maakt mij bang. Waarom ziet gij mij zoo aan? Is het in de kamer, zooals ik het in mijn droom heb gezien — rood — rood? Zeg, is het hier?" Hij huiverde eene poos, alsof hij de koorts had, en vroeg toen; »Is het nu weg?" — »Er is niets hier geweest," antwoordde zijne moeder. »Zie, lieve Barnaby! wij zijn immers met ons beiden alleen!" Hij staarde haar verstrooid aan; maar eindelijk scheen zijne onrust te bedaren, en hij berstte uit in een woest gelach.

»Maar laten wij zien!" zeide hij nadenkend. »Wij waren aan het praten. Waar zijn wij geweest?" — »Nergens dan hier." — »Neen, maar Hugh en ik," zeide Barnaby, »wij zijn te zamen uit geweest, weet gij? Wij hebben in het bosch gelegen, onder de boomen bij den weg, met den hond bij ons, om hem los te laten, als die man voorbijkwam." — »Wat voor een man?" — »Die roover, wien de sterren gezien hebben. Wij hebben al vele avonden op hem ge-

loerd, en wij zullen hem wel krijgen. Ik zou hem uit duizend kennen. Zie, moeder! zoo ziet hij er uit."

Hij wond zijn zakdoek om zijn hoofd, trok zijn hoed diep in zijne oogen, haalde zijn jas op, en plaatste zich voor haar, zoo sprekend gelijkende op den man, dien hij nabootste, dat de donkere gedaante, die achter hem stond, voor zijne schaduw had kunnen gehouden worden.

"Ha, ha, ha! Wij zullen hem wel krijgen!" riep hij uit, terwijl hij zich snel weder van zijne vermommen ontdeed. "Als het ons gelukt, zegt Hugh, zult gij hem aan handen en voeten gebonden, achter aan een paard, naar Londen zien slepen, en dan gaat hij spoedig naar Tyburn. Maar waarom beeft gij zoo, en waarom kijkt gij zoo achter mij?" — "Het is niets," antwoordde zij. "Ik ben niet wel. Gij moest maar naar bed gaan en mij hier laten." — "Naar bed?" antwoordde hij; "ik ga niet graag naar bed. Ik zit liever voor het vuur, om naar al die mooie dingen in de brandende kolen te kijken. — rivieren, rotsen en hollen, en roode zonnen en leelijke gezichten. Ik heb ook honger, en Grip heeft nog niets te eten gehad. Kom Grip! wij moeten nog eten."

De raaf kwam terstond aanhuppelen, en bleef met een open bek voor zijn meester staan, die eerst zijn gunsteling zijne portie gaf en toen insgelijks smakelijk begon te eten. Eens wilde hij nog meer brood uit de kast hebben, en stond op om het te krijgen; maar zijne moeder voorkwam hem, verzamelde al haar moed, ging zelve in de kast, en haalde het brood.

"Moeder!" zeide Barnaby, haar strak aanziende, toen zij zich daarop weder had nedergezet, "is het vandaag mijn verjaardag?" — "Wel neen," antwoordde zij. "Weet gij niet, dat die nog maar kort geleden is, en dat het nog zomer, herfst en winter moet worden, voordat hij terugkomt?" — "Ik weet wel, dat het altijd zoo geweest is," zeide Barnaby. "Maar ik verbeeld mij toch, dat het vandaag mijn verjaardag moet wezen." — "Waarom?" vroeg zij. — "Dat zal ik u zeggen," was het antwoord. "Ik heb er op gelet — maar het u nooit gezegd — dat gij op den avond van dien dag altijd zeer treurig wordt. Ik heb u zien schreien, terwijl Grip en ik de grootste pret hadden. Dan zijt gij verschrikt zonder eenige reden, en dan zijn ook uwe handen even koud, als zij nu zijn. Eens moeder! — het was ook op een verjaardag van mij — dachten Grip en ik hieraan, toen wij naar bed waren gegaan, en kwamen weder naar beneden, om te zien, of gij wel waart; en toen laagst gij op uwe knieën en deedt een gebed. De woorden heb ik niet onthouden; maar toen gij opstondt, zaagt gij er juist zoo uit, als gij er nu en altijd op mijn verjaardag uitziet. Daarom moet ik wel gelijk hebben. Grip, ik ben jarig!"

De vogel beantwoordde dit bericht met een lang uitgerekt gekraai, terwijl de weduwe haar best deed, om de aandacht van

Barnaby op een ander onderwerp te brengen, eene taak, die, gelijk zij wel wist, altijd maar al te gemakkelijk was. Eindelijk ging Barnaby, zonder te luisteren naar het verzoek van zijne moeder, dat hij naar bed zou gaan, op de mat voor het vuur liggen, terwijl de raaf zich op zijn lijf zette, en allerlei wartaal praatte, daar hij, gelijk weldra bleek, zijn best deed, om zich eenige nieuwe woorden te herinneren, welke hij dien dag had geleerd.

Er volgde eene diepe stilte, slechts afgebroken, wanneer Barnaby, die nog lang wakker bleef, zich bewoog of omkeerde, of de raaf met eene zachte stem riep: "Polly, zet de ke..." en dan bleef steken, daar hij het overige vergeten had.

Eindelijk viel Barnaby in slaap, en de raaf, die den moed scheen op te geven, om verder te komen dan tot "Polly, zet de ke" hield zich stil. Nauwelijks adem durvende halen, stond de weduwe op; nu kwam ook de man uit de kast te voorschijn, en deed spoedig de kaars uit.

"tel op het vuur!" riep Grip, vol blijdschap, dat het vervolg hem inviel. "Hoezee! Polly, zet de ketel op het vuur; wij zullen allemaal thee drinken! Hoezee, hoezee! Polly, zet de ketel op het vuur; wij zullen allemaal thee drinken! Ik ben een duivel. Ik ben een — ketel op het vuur. Ik ben een — Polly, zet de ketel op het vuur; wij zullen allemaal thee drinken."

Zij stond aan den grond geworteld, als had zij eene stem uit het graf gehoord. De slapende wentelde zich om, maar werd niet wakker. De weduwe en haar onwelkome bezoeker starden hem en elkander een oogenblik aan, en daarop wenkte zij naar de deur.

"Gij leert uw zoon mooie dingen," zeide hij. — "Ik heb hem niets gezegd van hetgeen gij dezen nacht gehoord hebt. Vertrek oogenblikkelijk, of ik zal hem wakker maken." — "Dat kunt gij doen. Wil ik hem wakker maken." — "Dat durft gij niet." — "Ik durf alles, heb ik u gezegd. Hij kent mij wel, naar het schijnt. Ik wil hem ten minste ook kennen." — "Zoudt gij hem in zijn slaap willen vermoorden?" riep de weduwe uit, zich tusschen beiden werpende. — "Vrouw!" mompelde hij: "ik wil en moet hem van nabij zien. Als gij wilt, dat een van ons beiden den ander vermoordt, maak hem dan wakker."

Dit zeggende, trad hij nader, boog zich over den slapende heen, en zag dezen eene korte poos in het gezicht. "Luister!" fluisterde hij, terwijl hij zich weder oprichtte. "In hem, wiens bestaan mij tot nog toe onbekend was, heb ik u in mijne macht. Zie toe, hoe gij mij behandelt. Ik ben arm, hongerig en een zwerveling op de wereld. Ik kan eene langzame en zekere wraak nemen." — "Uwe woorden moeten een vreeselijke zin hebben, maar dien ik niet begrijp." — "Zij hebben een zin, en ik zie, dat gij dien zeer wel begrijpt. Gij hebt dit jaren lang vooruit gezien, gelijk gij mij zelf gezegd hebt.

Ik laat het u over om er over na te denken. Vergeet mijne waar-schuwing niet."

Dit zeggende, wees hij naar den slapende, en ging vervolgens met sluipende schreden heen. Zij viel op hare knieën naast haar zoon neder, en bleef zoo liggen, als ware zij in een steenen beeld veranderd, totdat een vloed van tranen, dien de angst zoolang had weerhouden, haar verlichting aanbracht.

"O gij," riep zij uit, "die mij zulk een innige liefde in het hart hebt gegeven voor het eenige overschot mijner hoop op een gelukkig leven, uit wiens ongeluk zelfs misschien de troost voortkomt, dat hij steeds een liefhebbend kind blijft, — dat zijn hart nooit verou-dert of koel wordt, maar hij mijne zorg evenzeer noodig heeft in zijn mannelijken leeftijd, als toen hij nog een hulpeloos wicht was — wees hem nabij, op zijn donkeren tocht door deze treurige wereld, of hij is verloren, en mijn hart moet breken!"

XVIII.

DE VREEMDELING VINDT EEN NACHTVERBLIJF.

Langs de stille straten sluipende, en daarvan de eenzaamste en donkerste uitkiezende, ging de man, die het huis der weduwe ver-laten had, de Londensche brug over, kwam zoo aan de City, en stortte zich daar in de achterstraten en stegen tusschen Cornhill en Smithfield, met geen ander doel, naar het scheen, dan om in die kronkelingen te verdwalen.

Het was in het holste van den nacht, en alles was stil. Nu en dan hoorde men de voetstappen van den slaperigen nachtwaker, of snelde een lantaarnopsteker, die zijne ronde deed, voorbij, een spoor van rook en vonken van zijne toorts achterlatende. Maar zelfs voor deze weinige voorbijgangers verborg de vreemdeling zich onder een afdak of achter een uitstek, en eerst wanneer zij uit het gezicht waren, zette hij zijn weg voort.

Alleen en zonder uitzicht op huisvesting in het opene veld om te zwerven, den wind te hooren gieren, en den geheelen langen nacht naar de komst van den dag te wachten, naar het gekletter van den regen te luisteren, en, om zich tegen de koude te beschermen, achter eene hooischelf of in een hollen boom te kruipen, is een akelige toestand; maar niet zoo akelig als aldus gelijk een balling zonder huis vesting om te dwalen, waar huizen, bedden en slapenden bij dui-zenden zijn. Uren lang over de weergalmende steenen te stappen, en naar het eentonig slaan der klokken te luisteren, — de nacht-lichten te zien, welke door de vensters schemeren, en te denken, welke gelukkige vergetelheid alle huizen verbergen, — dat daarin kinderen, jonge lieden, grijsaards, armen en rijken in hunne bedden

liggen, allen in hun slaap gelijk zijn en allen rusten, — niets gemeens te hebben met die sluimerende wereld, zelfs niet den slaap, eene gift, welke de Hemel aan al zijne schepselen schenkt, — door het rampzalige contrast met al wat men ziet, zich eenzamer en verla-tener te gevoelen dan in eene ongebaande woestijn, — dit is eene wanhopige smart welke de eenzaamheid in het midden van een volkshoop alleen kan opwekken, en waaraan de rivieren van groote steden maar al te dikwijls een einde maken.

De rampzalige man stapte de straten op en neder — zoo lang, zoo vervelend, allen zoo aan elkander gelijk — en keek dikwijls oplettend naar het oosten, in de hoop om de eerste flauwe sporen van den dageraad te zien; maar het bleef altijd nacht, en hij moest nog blijven omzwerven.

In een huis in eene achterstraat was een vroolijk gezelschap bijeen, en hier bleef hij staan, om slechts bij iets te zijn dat wakker was, totdat de gasten heengingen en het huis gesloten werd. Vervolgens kwam hij voorbij de stedelijke gevangenis, en in plaats van dit gebouw, als eene onheilspellende plek, te schuwen, zette hij zich dichtbij op eene stoep neder, en tuurde op de donkere muren, als waren zelfs die in zijne vermoeide oogen eene wenschelijke schuilplaats. Ver-scheidene malen ging hij heen, en kwam weder terug, en eens ging hij haastig naar eenige oppassers, die in het portaal de wacht hielden, als had hij besloten om hen aan te spreken. Maar juist op dát oogenblik zag hij, dat de dag begon aan te breken, en toen keerde hij zich om, en vlood.

Spoedig was hij weder in dezelfde wijk, waarin hij zoolang had omgezworven. Toen hij eene achterstraat doorging, hoorde hij in een steegje een woest gejoel, en terstond daarop kwamen daaruit een aantal jonge lieden te voorschijn, die vervolgens luidruchtig afscheid namen, en zich naar verschillende kanten verspreidden.

In de hoop, dat dit gezelschap uit eene geringe herberg was ge-komen, waarin hij eene schuilplaats zou kunnen vinden, ging hij het steegje in, en zag rond of hij ergens licht ontdekte; maar alles was zoo donker, dat hij begreep, dat het gezelschap in het naar huis gaan bij vergissing die steeg moest hebben ingeslagen en juist terug-kwam toen hij hen ontmoette. In deze meening wilde hij, toen hij bevond dat het steegje blind liep, insgelijks terugkeeren, toen er uit eene kelderdeur eensklaps licht scheen, en hij te gelijk hoorde spreken. Hij verschool zich spoedig onder een afdakje boven eene deur, om te luisteren.

Terwijl hij dit deed, kwam het licht boven, en hij zag een man uit den kelder komen, die met een toorts een ander lichtte, die een ouderwetsch maar zwierig gekleed jonkman scheen te zijn.

"Goeden nacht, edele kapitein!" zeide de man met de toorts. "Wel thuis, dappere generaal!" Tot antwoord op deze complimenten, beval de ander hem op een belachelijk trotschen toon zijn mond te houden

en zoo'n geweld niet te maken. »Mijn groet, kapitein! aan de verliefde Miggs,» zeide de toortsdrager met eene zachtere stem. »Mijn kapitein heeft wel wat anders op het oog dan eene Miggs. Ha, ha, ha! Mijn kapitein vliegt zoo hoog als een adelaar, en heeft even zulk een doordringend oog. Mijn kapitein breekt een hart, zooals een ander bij zijn ontbijt een ei aan stukken slaat.» — »Gij zijt een gek, Stagg!» zeide Tappertit, die nu geheel boven was gekomen, en het stof, dat hij op de trap had opgedaan, van zijne kousen klopte. — »Zulke beenen!» riep Stagg uit. »En zou eene Miggs daarmee heengaan? Neen, neen, kapitein! Eene schoone juffrouw zal geschaakt worden en naar onze geheime vergaderplaats komen, om te trouwen.» — »Ik zal u eens wat zeggen, jongetje!» hernam Tappertit. »Spreek van zulke dingen, als ik er van begin te spreken, en anders niet. Verstaat gij. Houdt nu de toorts omhoog tot ik aan het eind van de steeg ben gekomen, en kruip dan weder in uw hol. Hoort gij?» — »Ja wel, edele kapitein!» »Gehoorzaam dan!» zeide Tappertit trotsch. »Volgt mij, edele heeren!» Met deze woorden, gericht tot een gevolg, dat hij in zijne verbeelding zag, sloeg hij zijne armen over elkander, en stapte met verbazende deftigheid de steeg uit.

Zijn gediensstige volgeling bleef staan, de toorts boven zijn hoofd houdende, en toen eerst zag de verscholen luisteraar, dat de man blind was. Eene onwillekeurige beweging, welke hij maakte, werd door het scherpe gehoor van den blinde waargenomen; want deze riep terstond: »Wie is daar?» — »Een man,» zeide de ander; »een vriend.» — »Een vreemdeling?» hernam de blinde. »Vreemdelingen zijn mijne vrienden niet. Wat doet gij hier?» — »Ik zag uw gezelschap naar buiten komen, en wachtte tot allen weg waren. Ik heb een nachtverblijf noodig.» — »Nu nog een nachtverblijf?» zeide Stagg, naar de lucht wijzende, alsof hij den dageraad zien kon. »Weet gij wel, dat het al begint dag te worden?» — »Dat weet ik maar al te wel,» was het antwoord. »Ik heb den geheelen nacht lang omgezworven.» — »Dan zoudt gij beter doen, nog wat rond te kuieren,» zeide de blinde, terwijl hij weder naar de trap ging, »totdat gij een kwartier naar uw smaak vindt. Ik houd geen herberg.» — »Wacht eens!» riep de ander, hem bij den arm vasthoudende. — »Als gij mij vasthoudt,» zeide de blinde, »zal ik u met deze toorts in uw schurkengezicht slaan — want uwe stem zegt mij, dat gij een schurkengezicht hebt — en de geheele buurt wakker schreeuwen. Laat mij los! Hoort gij niet?» — »Hoort gij dit niet?» antwoordde de vreemdeling, terwijl hij met eenige shillings rammelde en die den ander in de hand stopte. »Ik vraag niets voor niet. Ik zal u voor mijne huisvesting betalen. Duivels! Is het dan zooveel, dat ik van u vraag? Ik ben van buiten gekomen, en wil maar uitrusten, waar niemand op mij let. Ik ben flauw, bijna dood van vermoeienis. Laat mij maar als een hond voor uw vuur liggen; anders vraag ik niet. Als gij mij niet langer hebben wilt, zal ik

morgen heengaan.» — »Als iemand op den grooten weg tegenspoed heeft gehad,» mompelde Stagg, »en hij kan voor het gerief betalen....» »Ik zal u betalen met al wat ik heb. Eten heb ik nu niet noodig; ik vraag niets dan huisvesting. Wie hebt gij beneden nu?» — »Niemand.» — »Wijs mij dan den weg en sluit de deur. Spoedig!»

De blinde aarzelde een oogenblik, en daarop gingen zij te zamen de trap af.

»Mag ik zien, waar de deur in uitkomt en wat daar is?» vroeg de onbekende, toen zij beneden waren gekomen en hij oplettend had rondgezien. »Dat kan u toch niet schelen?» — »Ik zal het u zelf laten zien. Volg mij, of ga vooruit, zooals gij wilt.»

Hij liet den blinde vooruitgaan, en bezag bij het licht der toorts, welke deze medenam, de drie kelders met de grootste nauwkeurigheid. Toen overtuigd, dat er niemand anders in was, keerde hij naar den eersten terug, waar een vuur brandde, en wierp zich met een zwaren zucht voor hetzelfde op den grond.

De blinde zette zijne gewone bezigheden voort, zonder, naar het scheen, op zijn gast te letten; maar zoodra deze in slaap viel — hetgeen hij even spoedig bemerkte, als iemand met goede oogen had kunnen doen — knielde hij naast hem neder, en betastte behoedzaam zijn gezicht en zijne kleederen.

De sluimering van den slapende was zeer onrustig, en somtijds mompelde hij eenige woorden. Zijne vuisten waren dichtgeknepen, zijn voorhoofd was gefronst, zijn mond dicht gesloten. De blinde gaf nauwkeurig op dat alles acht; en alsof hij zeer nieuwsgierig was geworden, en reeds eenigszins vermoedde, waarin het geheim van den vreemdeling bestond, bleef hij dezen, om zoo te zeggen, luisterend bespieden, tot het helder dag was geworden.

XIX.

HET UITSTAPJE NAAR DE MEIBOOM.

Dolly Varden's bevallig kopje was nog geheel verbijsterd door allerlei herinneringen van het partijtje, en hare schoone oogen waren nog verblind door eene menigte van beelden, welke voor haar gezicht dwarrelden, als stofjes in den maneschijn, en waaronder vooral dat van een der dansers zich deed opmerken, een jonge rijtuigmaker, die haar in het oor had gefluisterd, dat hij voornemens was, om uit liefde voor haar voortaan zijne zaken te laten loopen, en langzaam te verkwijnen, — kortom, hare zinnen en gedachten waren nog in eene verwarring, van welke het partijtje, dat nu reeds dagen geleden was, de schuld had, — toen zij, des morgens aan het ontbijt zittende, een voetstap in den winkel hoorde, en door de glasseur zag dat Edward Chester dien was binnengetreten.

De slotenmaker, die juist de bierkan aan den mond en daardoor zijne oogen op den zolder gevestigd had, lette niet op zijn bezoeker, voordat zijne vrouw, wier oogen overal rondgingen, Tappertit gelastte om de deur te openen en hem binnen te laten, verder aanmerkende — want de goede vrouw kon uit het nietigste voorval stof tot eene nuttige zedeles putten — dat het bierdrinken bij het ontbijt eene slechte gewoonte was, goed voor Heidenen en Joden, maar waarvoor een braaf christenmensch zich behoorde te wachten. Zij zou waarschijnlijk hare redevoeering veel langer hebben gemaakt, indien zij niet had opgemerkt, dat de jonge heer intusschen tamelijk verlegen en bedremmeld staan bleef.

„Gij zult mij wel verschoonen, mijnheer!” zeide juffrouw Varden, terwijl zij opstond en neeg: „Varden is altijd zoo achteloos en onnadenkend. Sim, geef een stoel!” — Tappertit gehoorzaamde met een hoofdknik, waaruit bleek, dat hij zulks onder protest deed. — „Gij kunt heengaan, Sim!” zeide de slotenmaker. Tappertit gehoorzaamde wederom onder protest, begaf zich naar den winkel, en ging daar ernstig zitten overwegen, of het niet raadzaam voor hem zou wezen, van zijn meester weg te loopen voordat zijn tijd uit was.

Intusschen had Edward de complimenten van juffrouw Varden met gepaste vriendelijkheid, beantwoord, hetgeen deze zoo in haar schik bracht, dat zij eindelijk zeide: „Gij weet wel, mijnheer! als wij iets kunnen doen, om u te dienen, hebt gij maar te spreken.” — „Ik ben u zeer verplicht,” antwoordde Edward. „Ik ben juist hier gekomen, om een dienst van u te verzoeken.” — Juffrouw Varden was hierover zeer verblijd. — „Het is mij in de gedachten gekomen, dat uwe lieve dochter,” hernam Edward, een blik op Dolly werpende, „misschien vandaag of morgen naar het Heerenhuis zou kunnen gaan, en als gij haar dan wilt vergunnen om dezen brief mede te nemen, zult gij mij zeer verplichten. Om de waarheid te zeggen, er is mij veel aan gelegen, dat die brief overkomt, en ik heb bijzondere redenen dien niet aan andere handen te vertrouwen.” — „Zij was juist niet voornemens om vandaag of morgen daarheen te gaan, mijnheer!” antwoordde de juffrouw vriendelijk; „maar om uwentwil zullen wij het gaarne schikken, en gij kunt zeker wezen, dat de brief vandaag zal bezorgd worden. Dat Varden daar zoo stug en stil blijft zitten,” vervolgde zij, haar echtgenoot donker aanziende, „zou u misschien kunnen doen denken, dat hij met deze afspraak geen genoegen nam. Maar daaraan moet gij u niet storen. Dat is zoo zijne gewoonte, als hij thuis is. Bij vreemden kan hij vroolijk en spraakzaam genoeg wezen.”

Nu was eigenlijk het geval, dat de ongelukkige slotenmaker, blijde dat zijne vrouw in zulk een goed humeur was, met blijkbare opgetogenheid had zitten luisteren zoodat deze plotselinge aanval hem zeer verrastte. „Maar, lieve Martha!” zeide hij. — „Ja wel!

gij houdt veel van mij,” hernam zij, met een half schertsenden, half verachtelijken glimlach. „Ja, dat weet ik wel.” — „Neen,” hernam Gabriël, „gij vergist u waarlijk geheel en al. Ik was blijde, dat gij zoo bereidvaardig waart, en zat met genoegen te wachten, om te hooren wat gij verder zeggen zoudt.” — „Ja, te wachten!” hernam zij. „Gij hielt er u zeker buiten, opdat ik de schuld zou krijgen, als er iets kwaads van kwam. Maar ik ben er aan gewoon, en dat is mijn troost.” — „En ik geef u mijn woord, Martha!...” zeide Gabriël. — „En ik geef u mijn woord, lieve man!” viel zijne vrouw hem met een vromen glimlach in de rede „dat geschillen tusschen getrouwde lieden niet zeer stichtelijk zijn. Wij moesten daarom de zaak maar laten rusten. Ik heb geen lust om er verder over te spreken. Ik zou nog wel veel kunnen zeggen; maar ik wilde liever niet. Spreek er nu maar niet meer van.” — Dit gezegd hebbende, vouwde zij met een gezicht vol nederigheid en vergevensgezindheid hare handen, en zag om zich heen, met een glimlach, welke duidelijk zeide: „Als gij lust hebt om de grootste en voornameste van alle martelaressen te zien, hier is zij te kijk.”

Deze kleine woordenwisseling, welke duidelijke blijken die ook opleverde van juffrouw Varden's zachtheid en liefvalligheid, was zoo bijzonder geschikt geweest om iedereen, behalve die goede vrouw zelve, in eene ontevredene stemming te brengen, dat het gesprek bleef steken, en er slechts eenige afgebrokene woorden werden gewisseld, totdat Edward vertrok, hetgeen hij spoedig deed, nadat hij Dolly in het oor had gefluisterd, dat hij den volgenden morgen zou komen vragen, of er ook een antwoord op zijn briefje was. Zij wist dit eigenlijk wel, zonder dat hij het zeide, daar Barnaby en zijn vriend Grip den vorigen avond waren aangekomen, om haar voor te bereiden op het bezoek, dat nu ten einde liep.

Gabriël, die Edward had uitgelaten, kwam terug met een nadenkend gezicht en de handen in zijne zakken, en nadat hij zijne vrouw, die weder aandachtig in het Handboek voor Protestanten zat te lezen, verscheidene malen tersluiks had aangezien, vroeg hij, hoe Dolly gaan zou. Dolly zelve was van gedachten met den postwagen, en zag daarop hare moeder aan, die echter goedvond zich zoo geheel in hare lectuur te verdiepen, dat zij niets hoorde of zag.

„Martha!” zeide de slotenmaker. — „Wat is er?” vroeg zijne vrouw, zonder op te zien. — „Het spijt mij,” hernam Varden, „dat gij zooveel tegen de Meiboom en den ouden John hebt; want anders, daar het mooi weer en bij ons op zaterdag juist niet heel druk is, hadden wij alle drie met het wagentje naar Chigwell kunnen rijden en een plezierigen dag hebben.” — Juffrouw Varden deed terstond haar boek dicht, barstte in tranen uit, en verzocht, dat men haar naar boven zou brengen. — „Wat scheelt er nu weer aan, Martha?” vroeg de slotenmaker, waarop zijne vrouw geen ander antwoord gaf dan: „Zou iemand het kunnen gelooven, als hij het

niet hoorde!" — »Maar, Martha!" zeide Gabriël, haar tegenhoudende, toen zij, op Dolly leunende, wilde heengaan: »zeg mij dan toch wat ik nu weer misdaan heb, want ik weet het waarlijk niet. Begrijpt gij het, Dolly? Verduiveld!" riep hij uit, half razend aan zijne pruik plukkende: »ik geloof niet, dat iemand het begrijpt, behalve Miggs." — »Miggs," stamelde juffrouw Varden, alsof zij zoo terstond zou flauw vallen, »is aan mij gehecht, en daarom is zij iedereen hier een doren in het oog." — »Ja, mij is zij waarlijk een doren in het oog," zeide Gabriël, wien de wanhoop stoutmoedig maakte. »Zij is al de plagen van Egypte in één persoon." — »Het verwondert mij niet, dat gij zoo spreekt," zeide juffrouw Varden. »Het is niet meer dan natuurlijk, dat gij haar achter haar rug bekladt, daar gij mij in mijn bijzijn niet eens ontziet." Nu vertoonden zich teekenen van een aankomend zenuwtoeval. Zij begon bij beurten te snikken, te lachen en te beven; kortom, zij volvoerde met de grootste nauwkeurigheid alle ceremoniën, welke bij zulke gelegenheden gebruikelijk zijn, en liet zich eindelijk zeer flauw en afgemat naar boven en naar bed brengen, waar Miggs bij haar bleef.

De drijfveer van dat alles was, dat juffrouw Varden wel gaarne naar Chigwell wilde gaan, maar er om wilde gebeden en gesmeekt worden; en nadat er een geruime tijd was besteed met het toedienen van allerlei hulpmiddelen, waardoor het toeval nu eens scheen te bedaren, dan weder zich te verheffen, bereikte zij haar doel.

»Al is het maar om vrede en rust te houden, vader!" zeide Dolly, die den ouden man trachtte te bewegen om naar boven te gaan. — »O Dolly, Dolly!" zeide de goede man, »als gij zelve eens tot een huwelijk komt, pas dan op, dat gij nooit toevallen krijgt; want zulke toevallen zijn een veel zwaarder huiskruis dan alle andere gebreken bij elkander. Onthoud dat toch, Dolly! als gij ooit gelukkig en tevreden wilt leven; want dat kunt gij onmogelijk, als uw man ook niet gelukkig en tevreden is. En nog een woord in uw oor, lieve meid! Neem nooit een Miggs bij u."

Met dezen vaderlijken raad gaf hij zijne blozende dochter een kus op hare wang, en begaf zich daarop langzaam naar de bovenkamer, waar zijne vrouw zeer bleek en zwak op haar bed lag, en zich eenigszins verkwikte met het gezicht van hare laatste nieuwe muts, welke Miggs haar liet zien, om haar eenigermate tot bedaren te brengen.

»Juffrouw, daar komt mijnheer," zeide Miggs. »Och, wat ben ik blij, dat er nu weer vrede tusschen man en vrouw komt! Lieve Hemel! dat zij een woord te zamen moesten hebben!" Na dezen uitroep barstte Miggs in tranen uit, en vervolgde toen: »Ik kan het niet laten, al moest ik er in verdrinken. Zulk eene lieve, zachtzinnige vrouw! Zij heeft alles vergeten, mijnheer! en zal zeker met u medegaan, al was het naar het eind van de wereld." — Juffrouw Varden berispte haar met een flauwen glimlach over hare vervoering,

en zeide te gelijk, dat zij veel te ongesteld was, om dien dag uit te gaan. — »Zeg dat niet, juffrouw!" hervatte Miggs. »De lucht en de beweging zullen u goeddoen. Laat den moed niet zinken, juffrouw! Al deelt gij het niet om u zelve, doe het dan om onzentwil. Kom, kom! Mijnheer zal er u wel toe overhalen."

Ruim vijf minuten bleef juffrouw Varden doof voor al de verzoeken van haar echtgenoot, om hem het genoegen te doen van eens met hem uit te rijden; toen liet zij zich overreden, vergaf al het gebeurde, en ging zich, met bijstand van Miggs, aankleeden. Toen zij, na verloop van eenigen tijd, ten volle gekleed en gereed beneden kwam, kon niemand het haar aanzien, dat er iets gebeurd was, hetwelk hare gezondheid of gemoedsrust had geschokt.

Wat Dolly betreft, zij zag er weder allerbekoorlijkst uit, met haar rooskleurig manteltje, kleinen stroohoed met rooskleurige linten, en een aantal sieraden, die haar zoo bekoorlijk stonden, dat Tappertit, die het paard vasthield, toen hij haar alleen de deur zag uitkomen, haar zeker in het wagentje gelokt en geschaakt zou hebben, indien hij niet getwijfeld had, welken weg hij naar Gretna-Green moest inslaan. Terwijl hij zich stond te bedenken, kwam de slotenmaker met zijne vrouw en Miggs buiten, en nu was de gelegenheid voor altijd verloren; want weldra reed het wagentje met het drietal heen, terwijl hij treurig bij Miggs staan bleef.

De goede slotenmaker was zoo weltevreden, alsof er in het laatste halfjaar niets gebeurd was, dat hem uit zijn humeur had kunnen brengen. Dolly was opgetogen, en juffrouw Varden bijzonder welgemutst. Terwijl zij, over koetjes en kalfjes pratende, de straten doorreden, wien zouden zij daar ontmoeten, wien anders dan dien rijtuigmaker, zoo fraai gekleed, alsof hij nooit eene koets had gemaakt, maar er altijd in had gereden. Toen Dolly zijne statige buiging beantwoordde, beefde zij; want zijn treurige blik scheen te zeggen: »Gij ziet, ik houd mijn woord. Ik laat mijne zaken naar den duivel loopen, en gij zijt de oorzaak daarvan." Daar stond hij, aan den grond geworteld — gelijk Dolly zeide, als een standbeeld, of gelijk hare moeder zeide, als een lantaarnpaal — totdat zij den hoek omsloegen; en toen haar vader niet wist, hoe hij hen zoo onbeschaamd nakeek, en hare moeder niet begreep wat hij hebben wilde, werden de wangen van Dolly nog hooger rood dan haar manteltje.

Zij reden echter vroolijk voort, en de opgeruimdheid maakte den slotenmaker zoo onvoorzichtig, dat hij voor alle herbergen langs den weg stilhield, zonder eenigszins te ontveinzen, hoe gemeenzaam hij met al de herbergiers bekend was. Nooit werd iemand met zulk eene hartelijke blijdschap ontvangen, als de slotenmaker met zijn gezelschap. Bij den een moesten zij niet slechts afstappen, maar ook boven komen; bij den ander iets gebruiken; van een derde eene versnapering medenemen, enz. De blijken van genegenheid

waren op zich zelve plezierig genoeg, en derhalve zeide juffrouw Varden er op dien tijd niets van, maar was zeer vriendelijk en beleefd; doch zij verzamelde niettemin zulk eene macht van schuld-bewijzen tegen haar armen man, om naderhand bij gelegenheid te pas te brengen, als misschien nog nooit eene vrouw bij elkander had gehad.

Eindelijk kwamen zij aan de Meiboom, en nu deed het vroolijke »ho!» van den slotenmaker John en Joe naar buiten komen, die beiden op het gezicht der dames zoo verwonderd waren, dat zij verbijsterd bleven staan, zonder haar eens welkom te heeten. Dit duurde echter slechts een oogenblik; want Joe herstelde zich spoedig, stiet zijn droomerigen vader op zijde — tot diens niet geringe verontwaardiging — en hielp toen het gezelschap uit het wagentje. Dolly moest het eerst afstappen, en Joe had haar, al was het slechts voor een paar seconden, in zijne armen. Dat was een geluk! Vervolgens hielp hij ook zeer beleefd juffrouw Varden uit het rijtuig, en nu kwam ook de oude John naderbij, die eerst, half en half wetende dat juffrouw Varden niet zeer op hem gesteld was, eenigszins had getwijfeld, of zij ook eenige gewelddadigheden tegen hem in den zin had, maar thans moed vatte, en haar verzocht, om in huis te komen. Toen dit voorstel vriendelijk was aangenomen, gingen zij te zamen naar binnen; terwijl Joe en Dolly gearmd volgden (weder een geluk) en Varden den trein besloot.

John bracht hen in de gelagkamer, prijkende met ontzettend groote flesschen en kleine vaatjes, die in rijen op de planken stonden, blinkende kannen, die insgelijks in rijen aan spijkers hingen, eene menigte citroenen in netjes aan den zolder gehangen, en kasten vol eetwaren van allerlei soort; alles bliken en teekenen van den overvloed, welke hier heerschte. Dit smakelijke gezicht moest het koudste hart verwarmen en verzachten, en dit was ook met juffrouw Varden het geval. Zij had evenmin het hart om John Willet, zoo tusschen zijne huisgoden zittende, met een verwijt te grieven, als om hem zijn eigen blinkend voorsnijmes in de borst te stooten. De bestelling van het middagmaal alleen zou genoeg zijn geweest om een Turk te vermurwen. »Een vischje,” zeide John tegen de keukenmeid, »en wat lamskarbonaden, sla, een jong kuikentje, saucijzen en aardappelen of zoo wat.” Welk een overvloed moest er in die herberg heerschen, om van schotels, goed genoeg om er een bruiloftsmaal van aan te richten, zoo los en onverschillig te spreken! »Of zoo wat!” Dit scheen te beduiden, als zij geen jong kuikentje bij de hand hebt, zult gij wel een anderen vogel hebben — een pauw misschien. Juffrouw Varden besteedde wel een uur met het bezichtigen van de keuken, en stond zoo opgetogen over al wat zij daarin zag, dat zij zich half met de Meiboom en zijn eigenaar verzoende.

Dolly, wier hoofd en hart met geheel iets anders vervuld waren,

was intusschen de tuin deur uitgegaan, en trippelde, nu en dan omziende — maar natuurlijk zonder aan Joe te denken — het welbekende pad langs, hetwelk door het veld naar het Heerenhuis liep, waar zij hare boodschap wilde verrichten.

XX.

EMMA EN DOLLY.

De trotsche bewustheid van het haar geschonken vertrouwen en de groote deftigheid, welke daarvan het gevolg was, zouden zeker geopenbaard hebben, dat Dolly in het Heerenhuis iets bijzonders kwam doen, indien zij genoodzaakt was geweest, om zich te laten aandienen; maar dewijl zij in hare kindsheid het speelmakertje van mejuffer Haredale, hare zoogzuster, was geweest, had zij in het huis een vrijen toegang, als die jonge juffer zelve, en zij ging derhalve rechtstreeks naar Emma's kamer, zonder andere voorzorg, dan de deur der bibliotheek op de teenen voorbij te sluipen.

Emma's kamer, hoewel somber genoeg, was het vroolijkste vertrek van het geheele huis. Vogels, bloemen, boeken, teekeningen, muziekinstrumenten, en andere bliken van vrouwelijke smaak en vrouwelijke zorg, gaven dat vertrek meer leven, dan het geheele overige huis scheen te bevatten. Het was duidelijk te zien, dat de bewoonster van dit vertrek een gevoelig hart bezat, en de teekenen daarvan maken altijd indruk op een ander gevoelig hart. Het hartje van Dolly was gevoelig genoeg, hoewel er een weinig lichtzinigheid en coquetterie in huisvestten; en toen Emma opstond, haar vriendelijk op de wang kustte, en op hare gewone zachte en bedaarde manier zeide, dat zij zeer ongelukkig en treurig was, kwamen Dolly de tranen in de oogen; maar het volgende oogenblik vestigde zij die toevallig op den spiegel, en hetgeen zij daarin zag, beviel haar zoo wel, dat zij zich bijzonder getroost gevoelde.

»Ik heb er van gehoord, mejuffer!” zeide Dolly, »en het is waarlijk zeer treurig; maar als iets tot het ergste is gekomen, moet het beter worden.” — »Maar hoe weet gij, dat het nu tot het ergste is gekomen?” vroeg Emma glimlachend. — »Ik begrijp niet hoe het erger zou kunnen worden,” hernam Dolly; »waarlijk niet; en ik heb iets medegebracht, dat misschien een begin van beterschap zal geven.” — »Toch niet van Edward?”

Dolly knikte glimlachend, voelde toen in hare zakken (in dien tijd droeg men zakken), alsof zij niet vinden kon wat zij zocht, hetgeen haar persoontje nog belangrijker moest maken, en gaf eindelijk den brief over. Emma opende dien terstond, en ging zitten lezen, terwijl Dolly's oogen, door een zonderling toeval, weder naar den spiegel zwierven. Het was een lange, zeer lange brief; maar

het scheen geen troostrijke brief te wezen; want terwijl Emma las, hield zij verscheidene malen op, om met haar zakdoek hare oogen af te wisschen. Dolly verwonderde zich grootelijks over deze ernstige droefheid; want naar hare meening behoorde eene vrijerij niets dan pret van het begin tot het einde te wezen. Zij begreep echter, dat dit alles daardoor werd veroorzaakt, dat Emma al te bestendig was, en het haar tot veel troost zou wezen, als zij bij haar vrijer nog een paar heeren had, met wie zij wat grappen en plezier kon hebben. »Dat zou ik doen, als ik haar was,» dacht Dolly. »Een meisje mag haar vrijer wel wat kwellen, daarin heeft zij gelijk; maar zich zelve te kwellen is wat te erg.

Zij begreep echter wel, dat het niet te pas kwam dit te zeggen, en bleef derhalve stilzwijgend wachten, waartoe zij vrij wat geduld noodig had; want toen de lange brief eindelijk uit was, werd die nog tweemaal overgelezen. Maar aan alles komt toch een einde. Zelfs eene verliefde jonge juffer kan niet altijd denzelfden brief blijven lezen, en derhalve werd het papier eindelijk weder toegevouwen, en was er nog maar een antwoord te schrijven. Daar dit werk insgelijks tijd zou vereischen, zeide Emma, dat zij het zou uitstellen tot na het middagmaal, en verzocht Dolly om bij haar te blijven eten. Hiertoe liet Dolly zich niet lang nooden, en toen de zaak was afgesproken, gingen de twee vriendinnetjes te zamen eene wandeling in den tuin doen, bij welke Emma vrij stil en afgetrokken was, terwijl Dolly onophoudelijk praatte.

Vervolgens ging men aan den maaltijd; daarna werd het antwoord geschreven; en toen dat gereed was, had men tijd om nog een kwartiertje te praten. Onder dit gesprek nam Emma de gelegenheid waar, om Dolly te verwijten, dat zij wat te coquet en wispelturig was, welk verwijt Dolly echter als een compliment scheen te beschouwen, zoodat Emma, haar voor berouw onvatbaar vindende, haar eindelijk liet vertrekken, maar niet voordat zij haar het kostbare en gewichtige antwoord had ter hand gesteld, en haar bovendien eene fraaie bracelet tot eene gedachtenis had geschonken. Nadat zij Dolly deze bracelet om den arm had gedaan, en haar nogmaals had geraden, om niet meer zoo kurig te wezen, daar zij wel wist dat zij in haar hart veel van Joe hield (hetgeen Dolly echter ten sterkste ontkende), zeide zij hare zoogzuster vaarwel; en nadat zij haar nog eens had teruggeroepen, om haar eenige mondelinge boodschappen aan Edward mede te geven, veel langer dan Dolly met mogelijkheid onthouden kon, liet zij haar eindelijk gaan.

Dolly trippelde de trap af, en wilde juist weder op de teenen de ontzagwekkende deur der bibliotheek voorbijsluipen, toen deze opening, en zie — daar stond mijnheer Haredale voor haar. Van hare kindsheid af was Dolly bang voor hem geweest, en daar nu bovendien haar geweten niet zuiver was, deed zijn gezicht haar zoo geweldig schrikken, dat zij evenmin in staat was om te spreken als

om weg te loopen, maar, met nedergeslagene oogen, bevende voor hem staan bleef.

»Kom hier, meisje!» zeide Haredale, haar bij de hand nemende. »Ik moet u eens spreken.» — »Neem mij niet kwalijk, mijnheer! ik heb haast,» stamelde Dolly. »En — en — gij hebt mij doen schrikken, met zoo op eens voor den dag te komen. Ik wilde liever heengaan, mijnheer! als het u belieft.» — »Zoo terstond,» antwoordde Haredale, die haar nu reeds in de kamer gebracht en de deur gesloten had. »Gij kunt terstond heengaan. Gij zijt zoo even bij Emma geweest?» — »Ja, mijnheer! vader wacht naar mij, mijnheer! Als gij zoo goed wilt zijn...» — »Ja, ja, ik weet wel,» hernam Haredale; maar ik moet u iets vragen. Wat hebt gij vandaag hier gebracht?» — »Hier gebracht, mijnheer?» stamelde Dolly. — »Ja. Gij zult toch wel de waarheid zeggen, niet waar?» — Dolly aarzelde eerst eene poos, scheen daarop moed te scheppen uit zijne bedaardheid en antwoordde: »Welnu, mijnheer! Het was een brief.» — »Van mijnheer Edward Chester natuurlijk? En hebt gij nu een antwoord bij u?» — Dolly aarzelde wederom; en daar zij niet wist wat zij anders doen zou, barstte zij in tranen uit. — »Gij maakt u zelve zonder reden bevreesd,» zeide Haredale. »Waarom zijt gij zoo dwaas? Gij kunt mij gerust antwoord geven. Ik heb het immers maar aan Emma te vragen, om terstond de waarheid te hooren. Hebt gij het antwoord bij u?» — Dolly kon, als het noodig was, wel van zich afspreken, zooals men zegt, en nu schoot haar niet anders over. »Ja, mijnheer!» antwoordde zij bevende. »Ik heb het bij mij. Gij moogt mij doodslaan, mijnheer! als het u belieft, maar ik geef het niet over. Het spijt mij wel; maar ik doe het niet. Daar nu, mijnheer!» — »Uwe standvastigheid en rondborstigheid bevallen mij,» zeide Haredale. »Wees verzekerd, dat ik even weinig lust heb, om u den brief af te nemen als om u dood te slaan. Gij zijt een trouw en goed meisje.»

Eenigszins twijfelende of hij met deze complimenten niet voorneemens was om haar onverhoeds op het lijf te vallen, bleef Dolly zoo ver van hem af als zij kon, begon weder te schreien, en besloot haar zak — want daarin had zij den brief — tot het uiterste te verdedigen.

»Ik heb wel eens gedacht,» zeide Haredale na eene korte poos van stilte, waaronder, terwijl hij haar aanzag, een flauwe glimlach de naargeestige treurigheid, welke zijn gelaat natuurlijk was, had vervangen, »om mijne nicht iemand tot gezelschap te bezorgen; want haar leven is al te eenzaam. Zou die betrekking u bevallen? Gij zijt de oudste vriendin, die zij heeft, en hebt er het meeste recht op.» — »Ik weet het niet, mijnheer!» antwoordde Dolly, niet zeker of hij in ernst sprak. »Ik kan het niet zeggen. Ik weet niet, of zij het thuis zouden willen hebben.» — »Maar als uwe ouders er niets tegen hadden, zoudt gij dan hier willen komen?» hernam

Haredale. »Dat is nu, naar mij dunkt, eene vraag, die gemakkelijk te beantwoorden is.» — »Ja gaarne, mijnheer!» antwoordde Dolly. »Ik zou zeer blijde wezen, als ik altijd bij mejuffer Emma kon zijn.» — »Goed,» zeide Haredale. »Dat is al wat ik te zeggen had. Gij zijt verlangend om heen te gaan — laat ik u niet langer ophouden.»

Dolly liet zich dit geen tweemaal zeggen; want nauwelijks waren de woorden uit zijn mond, of zij snelde heen, en was in weinige oogenblikken weder op het vrije veld.

Het eerste wat zij deed, toen zij bij zich zelve kwam en bedacht hoe verschrikt zij was geweest, was natuurlijk opnieuw te gaan schreien; en het volgende, toen zij zich herinnerde hoe goed zij er was afgekomen, hartelijk te lachen. Daarop veegde zij hare oogen af, zette haar hoedje weder recht, wierp een vroolijken en zegevierenden blik naar de schoorsteen van het Heerenhuis, die nog juist zichtbaar waren, en vervolgde hare wandeling.

Het begon schemeravond te worden; maar het pad was haar zoo gemeenzaam, dat zij zich hierover volstrekt niet ongerust maakte. Zij had ook genoeg te doen met de bracelet te bewonderen, die zoo fraai aan haar arm schitterde, en vervolgens den brief te bekijken, die er zoo geheimzinnig uitzag, en te raden, wat er toch wel in zou staan. Zoo stapte zij welgemoed voort, totdat zij, op eene plek gekomen zijnde, waar het pad tusschen twee dichte heggen inliep, een geritsel hoorde, dat haar deed stilstaan. Zij luisterde, maar hoorde niets meer, en ging derhalve verder, hoewel niet zoo welgemoed, en wat sneller dan te voren. Zij had nog slechts weinige voetstappen gedaan, of zij hoorde wederom hetzelfde gerucht, alsof iemand voorzichtig door het kreupelhout sloop, en toen zij naar de plek zag, van waar het geluid scheen te komen, meende zij eene gebukte gedaante te onderscheiden. Zij bleef wederom staan; maar alles was stil, en zij stapte weder voort, nu veel sneller, zich troostende met de gedachte, dat het de wind zou zijn. Maar hoe kwam het, dat de wind slechts opstak als zij voortging, en terstond bedaarde als zij stilstond? Onwillekeurig bleef zij stilstaan, toen deze gedachte haar inviel, en terstond hield het gerucht ook weder op. Nu werd zij inderdaad beangst, en wist niet wat zij doen zou, toen de heg bewoog en kraakte, en een man zich door dezelve heendrong.

XXI.

EEN ONAANGENAAM OPONTHOUD EN DE GEVOLGEN DAARVAN.

Het was voor het oogenblik eene uitkomst voor Dolly, dat zij in den man, die haar zoo onverwacht in den weg trad, Hugh van

de Meiboom herkende, wiens naam zij nu met blijde verwondering uitsprak.

»Waart gij het?» zeide zij. »Wat ben ik blij, dat ik u zie! Maar waarom hebt gij mij zoo doen schrikken?» — Hugh gaf geen antwoord op deze vraag, maar bleef haar strak aanstaren. — »Zijt gij mij te gemoet gekomen?» vroeg Dolly weder. — Hugh knikte, en mompelde, dat hij lang naar haar had gewacht. — »Ik dacht wel, dat zij iemand zenden zouden,» zeide Dolly nu gerustgesteld. — »Niemand heeft mij gezonden,» was het norsche antwoord. »Ik ben van zelf gekomen.»

De grofheid van dezen man, en zijn zonderling en woest voorkomen, hadden het meisje dikwijls bang voor hem gemaakt, zelfs als er anderen bij waren, en zijn gezelschap op deze eenzame plaats was haar, nu zij hoorde, dat men hem niet gezonden had, alles behalve aangenaam. Indien zijne manieren slechts grof en barsch waren geweest, zooals gewoonlijk, zou zij geen grooter tegenzin in zijne nabijheid hebben gehad dan altijd; maar in zijn blik lag eene onbeschaamde, dierlijke bewondering, die haar beangst maakte. Zij zag hem schroomvallig aan, zonder te weten naar welken kant zij de vlucht zou nemen, terwijl hij haar bleef aanstaren als een welgemaakte sater. Zoo bleven zij eene poos stilzwijgend tegenover elkander staan; maar eindelijk vatte Dolly moed, schoot hem voorbij en snelde voort.

»Waarom loopt gij u zoo buiten adem?» zeide Hugh, die haar op zijde bleef. — »Ik moet spoedig thuis wezen,» antwoordde Dolly, »en wil u niet zoo dicht bij mij hebben.» — »Niet?» zeide Hugh, over haar heen bukkende, zoodat zij zijn adem op haar voorhoofd voelde. »Waarom niet? Waarom zijt gij altijd zoo vinnig tegen mij, juffertje?» — »Dat ben ik niet,» antwoordde Dolly; »maar gij moest wat verder van mij af blijven.» — »Neen, wij wandelen te zamen,» zeide Hugh, terwijl hij haar arm in den zijnen wilde nemen.

Zij rukte zich los, en gaf hem met hare kleine vuist een slag zoo hard zij kon; hetgeen ten gevolge had, dat Hugh in een schaterend gelach uitbarstte, zijn arm om haar middel sloeg, en haar met zooveel gemak vasthield, als ware zij een vogeltje geweest. »Ha, ha, ha!» riep hij uit. »Mooi zoo, juffertje! Ga uw gang maar. Gij moogt mij slaan en de haren uitplukken, en ik zal er niets tegen doen, omdat gij zulke mooie oogjes hebt. Sla mij nog maar eens; ik heb het wel graag.» — »Laat mij los!» riep zij, eene poging doende om zich los te worstelen. — »Gij moest liever wat vriendelijker wezen,» zeide Hugh. »Kom! zeg mij nu eens, waarom zijt gij altijd zoo vinnig? Niet dat ik er iets tegen heb, want het staat u wel aardig, en gij kunt voor een armen kerel uwe schoonheid toch niet verbergen. Dat is een troost.»

Zij gaf hem geen antwoord; maar dewijl hij haar niet tegenhield, spoedde zij zich voort zoo hard zij kon, totdat zij, door dien spoed

en het klemmen van zijn arm om haar middel, geheel buiten adem raakte, en genoodzaakt was om te blijven stilstaan. »Och beste Hugh!» riep zij hijgende, »laat mij maar los, dan wil ik u alles geven wat ik heb, en er niemand iets van zeggen.» — »Dat zou ik u ook maar raden,» antwoordde hij. »Dat zou ik u raden, meisje! hoort gij? Ieder, die mij hier kent, weet ook wel, wat ik doen durf. Pas op, dat gij niemand iets zegt; want dan zoudt gij menigeen in het ongeluk brengen, die u lief is. Doe mij kwaad, en ik zal hun nog meer kwaad doen; want ik ontzie hen evenmin, alsof zij honden waren. Waarom ook? Ik zou altijd liever een mensch den hals breken dan een hond. Ik ben wel eens bedroefd geweest om het sterven van een hond, maar nooit om dat van een mensch.»

Hij zeide dit met zulke woeste blikken en gebaren, dat de angst Dolly nieuwe kracht gaf, zoodat zij zich op eens losrukte en de vlucht nam. Maar dit baatte niets, want Hugh was vlug ter been, en spoedig had hij haar weder in zijne armen.

»Zacht wat, meisje!» zeide hij. »Waarom loopt gij weg voor Hugh, die evenveel van u houdt, als een van al uwe vrijers, die veel fraaier gekleed zijn?» — »Help, help!» schreeuwde Dolly. — »Voor dat schreeuwen moet gij boete betalen,» zeide Hugh. »Ha, ha, ha! uwe lipjes moeten boete geven. Ik zal die zelf maar nemen.» — »Help, help!» gilte Dolly weder zoo hard zij kon, en nu werd haar geroep op eenigen afstand beantwoord. — »Goddank!» riep het meisje opgetogen. »Joe! lieve Joe! Hierheen! Help!»

Hugh bleef een oogenblik staan, zonder te weten wat te doen; want het geroep, dat hoe langer hoe naderbij kwam, noodzaakte hem om spoedig een besluit te nemen. Hij liet haar los, fluisterde met een dreigenden blik: »Zeg het hem, en zie wat er dan op volgt!» sprong daarop over de heg, en was in een oogenblik verdwenen. Dolly snelde voort, en wierp zich zonder bedenken in de opene armen van Joe Willet.

»Wat is er gebeurd? Zijt gij bezeerd? Wie was het? Waar is hij gebleven?» Dit waren de eerste woorden, die Joe uitsprak, terwijl hij het meisje trachtte te bemoedigen en te verzekeren, dat zij nu veilig was. Maar de arme Dolly was nog zoo ontsteld en buiten adem, dat zij eene poos lang geen antwoord kon geven, maar, schreiende en snikkende, haar hoofdje op zijn schouder liet hangen. Joe had er volstrekt niets tegen, dat haar hoofdje op zijn schouder rustte; maar haar zien schreien was meer dan hij verdragen kon. Hij trachtte haar te troosten, fluisterde haar vriendelijk toe — kortom, hij zeide haar zooveel liefs en aardigs, als hij bedenken kon, en Dolly viel hem niet in de rede; want het duurde wel tien minuten, voordat zij haar hoofd kon oplichten en hem danken.

»Wat heeft u zoo doen ontstellen?» vroeg Joe. Een onbekend man was haar achteropgekomen, antwoordde zij, en begonnen met

te bedelen; eindelijk had hij gedreigd haar te berooven, en dit zou hij ook zeker gedaan hebben, indien Joe haar niet nog bijtijds was te hulp gekomen. De aarzeling en verlegenheid, waarmede zij dit zeide, schreef Joe toe aan den angst, dien zij had uitgestaan, en hij vermoedde geen oogenblik, wat er gebeurd was.

»Zeg het hem — zie wat er dan op volgt.» Deze woorden kwamen Dolly dien avond en nog dikwijls naderhand in de gedachten, als zij op het punt was om te verhalen, wat er inderdaad was voorgevallen. Hare diep gewortelde vrees voor dien man, — de overtuiging, dat zijne woeste inborst hem tot alles in staat stelde, en dat, als zij hem beschuldigde, hij op Joe, die haar gered had, wraak zou nemen, — deze beweegredenen, om stil te zwijgen, waren te sterk, om ze te overwinnen.

Joe, aan zijn kant, was veel te vergenoegd, om zeer nieuwsgierig te wezen; en daar Dolly nog te zeer beefde, om zonder zijne ondersteuning te gaan, wandelden zij langzaam en, wat hem betrof, zeer genoeglijk voort, totdat zij niet ver meer van de Meiboom waren, als wanneer Dolly eensklaps bleef stilstaan, en half gillend uitriep: »De brief!» — »Welke brief?» vroeg Joe. — »Dien ik bij mij had; ik had hem juist in mijne hand. En mijne bracelet ook!» zeide zij, naar haar arm tastende. »Ik ben beide kwijt geraakt.» — »Meent gij nu zoo even?» vroeg Joe. — »Ik moet ze hebben laten vallen, of ze zijn mij afgenomen,» antwoordde Dolly, vruchteloos zoekende. »Ze zijn weg. Ach! wat ben ik toch ongelukkig!» En dit zeggende, begon de arme Dolly, wie, om haar recht te doen, het verlies van den brief niet minder speet, dan dat van de bracelet, wederom bitter te schreien.

Joe trachtte haar te troosten met de verzekering, dat hij, zoodra zij veilig in de Meiboom was, met eene lantaren zou teruggaan (want het was nu geheel donker geworden) en naar het verlorene zoeken, hetgeen hij waarschijnlijk wel vinden zou, daar het niet te denken was, dat iemand daar in dien tijd geweest was, en zij zich niet wist te herinneren, dat het vermiste haar ontnomen was. Dolly dankte hem zeer hartelijk voor dit aanbod, hoewel zij niet veel hoop had, dat hij het verlorene zou vinden; en zoo voortwandellende, kwamen zij eindelijk aan de Meiboom, waar de slotenmaker en zijne vrouw nog met den ouden John zaten feest te houden.

De oude Willet hoorde het verhaal van Dolly's ongeval met zijne gewone sufheid aan; juffrouw Varden gaf haar medelijden met de droefheid van hare dochter te kennen door haar dapper te bekijken, omdat zij zoo laat was weggebleven; terwijl de brave slotenmaker nu eens Dolly beklagde en kuste, dan weder Joe de hand drukte, wien hij niet genoeg kon prijzen en danken. Wat dit laatste betreft, stemde de oude John volstrekt niet met zijn vriend overeen, daar hij begreep, dat het hem zeer ongelegen zou zijn gekomen, als zijn zoon en erfgenaam in een gevecht met een struikroover

gekwetst was geworden; hij nam derhalve de gelegenheid waar, om Joe heimelijk eenige elleboogstooten te geven, als eene vaderlijke vermaning, om voortaan geene malle dingen meer te doen.

Joe nam echter de lantaren van den wand, stak die aan, zocht een dikken stok op, en vroeg of Hugh in den stal was. »Hij ligt in de keuken te slapen,” antwoordde Willet. »Wat moet gij van hem hebben?” — »Hij moet met mij meegaan, om naar die bracelet en dien brief te zoeken,” zeide Joe. »Ho daar! Hugh!”

Dolly werd zoo bleek, alsof zij flauw zou vallen. Eenige oogeblikken later kwam Hugh binnen, naar gewoonte geeuwende en rekkende, alsof hij zoo even uit een gerusten slaap was ontwaakt.

»Daar! pak aan, slaapkop!” zeide Joe, hem de lantaren overgevend; »en neem den hond en uw stok mede. Als wij den kerel vinden, zal het hem slecht vergaan.” — »Welken kerel?” bromde Hugh, zijne oogen uitwrijvende. — »Welken kerel?” herhaalde Joe, die in blakenden ijver was. »Een kerel, op wien gij moest gepast hebben. Het staat je mooi, luie olifant! om bij den schoorsteen te zitten snorken, terwijl een eerlijk mans dochter niet eens hier dicht bij het huis door het veld kan gaan, zonder dat struikroovers haar aandoen en een doodschrik op het lijf jagen.” — »Ik werd nooit door struikroovers aangedaan,” riep Hugh lachend uit. »Zij weten wel dat ik niets te verliezen heb. Maar ik wil hen toch met plezier wat afkloppen. Hoeveel zijn er wel?” — »Niet meer dan een,” zeide Dolly met eene zachte stem, toen allen haar aanzagen. — »En hoe zag hij er wel uit, jonge juffrouw?” vroeg Hugh, een donkeren blik naar den jongen Willet werpende, maar zoo snel, dat niemand er op lette, behalve zij. »Omtrent zoo lang als ik?” — »Niet — niet zoo lang,” antwoordde Dolly, nauwelijks wetende wat zij zeide. — »En hoe was hij gekleed?” zeide Hugh, haar scherp aanziende. »Ik ken alle menschen hier in het rond, en zou misschien wel kunnen raden, wie het was, als ik maar iets van hem wist.” — Dolly aarzelde en werd nog bleeker; daarop antwoordde zij, dat hij een wijden jas had aangehad, en zijn gezicht half door een zakdoek had verborgen, en dat zij niets anders van hem wist te zeggen. — »Gij zoudt hem waarschijnlijk wel kennen, als gij hem zaagt?” zeide Hugh grijnzende. — »Neen!” antwoordde Dolly, wederom in tranen uitbarstende. »Ik hoop hem nooit weer te zien. Och, mijnheer Joseph! ga toch niet naar die dingen zoeken. Ik bid u, ga toch niet met dien man uit.” — »Niet met mij uitgaan?” riep Hugh. »Het schijnt, dat alle meisjes bang voor mij zijn, omdat ik er zoo grof uitzie. En ik ben toch zoo zacht als een lam, Juffrouw!” vervolgde hij, zich tot juffrouw Varden keerende; »en een liefhebber van alle mooie meisjes.”

Juffrouw Varden zeide, dat hij zich daarover schamen moest, en zij uit zijn zeggen twijfelde, of hij wel ooit het Handboek voor Protestanten had gelezen; en toen Hugh verklaarde, dat hij dat

boek nooit had gezien, en bovendien niet lezen kon, verklaarde zij, dat hij zich daarover nog meer behoorde te schamen, en begon eene stichtelijke redevoering, waaraan Hugh tamelijk onbeleeft een einde maakte, door zonder spreken met zijn jongen meester heen te gaan.

Men zocht naar het verlorene, maar zonder iets te vinden. Geheel vruchteloos doorzocht Joe wel twaalf malen het gras langs het pad, de droge sloot en de heg. Dolly, die ontroostbaar was over haar verlies, schreef een briefje aan Emma Haredale, waarin zij hetzelfde verslag van het gebeurde gaf, dat zij aan het gezelschap in de, Meiboom had gegeven, hetwelk Joe beloofde den volgenden morgen vroeg te zullen bezorgen. Daarop ging men theedrinken, waarbij, opdat de tusschentijd tusschen het middag- en avondmaal niet te lang zou vallen, een geweldige stapel boterhammen en een schotel met sneden gebraden ham werden opgezet. Onder den maaltijd was juffrouw Varden zeer zelden vroom, behalve als er iets aan ontbrak; en de ham, die bijzonder lekker was, bracht haar in zulk een goed humeur, dat zij hare dochter zeer scherp berispte over hare onchristelijke droefgeestigheid, er bijvoegende, terwijl zij zich nog eens van de ham bediende, dat Dolly, in plaats van te kniezen over het verlies van eene nesterij en een stukje papier, liever denken moest om de vrijwillige opofferingen van Zendelingen in vreemde landen, die bijna niets anders te eten hadden dan rauwe sla.

De gebeurtenissen van zulk een dag moeten in den menschelijken thermometer eene groote ongestadigheid teweegbrengen, vooral in een instrument, zoo fijn en gevoelig als juffrouw Varden. Zoo stond zij bij het middagmaal op eene aangename zomerwarmte, en na den eten rees zij, in den zonneschijn van den wijn, nog wel zes graden. Maar toen begon zij stil te dalen, ging, op matig staande, een uurtje slapen, en ontwaakte beneden het vriespunt. Thans was zij weder op eene matige zomerwarmte, en toen de oude John na het theedrinken eene lekkere flesch voor den dag haalde, rees zij, onder het drinken van een paar glaasjes, tot eene bijna voorbeeldlooze hoogte. Op vroegere ervaring afgaande, maakte de slotenmaker gebruik van dit mooie weder, om voor de deur zijne pijp te gaan rooken, en was derhalve, zoodra het glas weder begon te dalen, gereed om terstond den terugtocht aan te nemen.

Het wagentje werd derhalve ingespannen en voor de deur gebracht, te gelijk met den grijzen knol, dewijl Joe er op aandrong, om het gezelschap een eind ver te brengen. Eerst hielp hij Dolly in het rijtuig en sprong toen vrolijk in den zadel. Daarop wenschte men elkander goeden avond en wel thuis, en het wagentje rolde voort, terwijl Joe er naast bleef — natuurlijk aan den kant van Dolly en vrij dicht bij het wiel.

XXII.

THUISREIS EN THUISKOMST.

Het was een fraaie heldere avond, en in al hare treurigheid zat Dolly zoo betooverend naar de sterren te turen (en zij wist wel, dat zij dit deed), dat Joe zijne zinnen geen meester bleef, en duidelijk toonde, dat, zoo ooit iemand, hij dan zeker, niet tot over zijne eigene ooren, maar tot over den top der St. Paulskerk verliefd was. De weg was niet ongelijk en het wagentje hotste volstrekt niet, en toch hield Dolly zich, den geheelen weg over, met ééne hand aan den rand vast. Al had er eene beul met eene opgeheven bijl achter hem gereden, om hem den kop af te slaan, zoodra hij die hand aanraakte, had Joe het toch niet kunnen nalaten. Eerst legde hij zijne eigene hand, als bij toeval, op dat blanke handje, en nam die na een poosje weder weg; maar naderhand liet hij die daarop liggen, alsof dat zoo behoorde, en het zonderlingste was, dat Dolly dit niet eens scheen te bemerken, maar Joe tusschenbeide zoo onnoozel en onbedeesd aanzag, alsof zij er volstrekt niets van wist.

Zij zweeg ook niet stil, maar sprak over allerlei dingen: dat zij zoo geschrikt was, en dat Joe zoo juist bijtijds was gekomen, en dat zij vreesde, dat zij hem niet genoeg had gedankt, en dat zij hoopte, dat zij altijd vrienden zouden blijven. En wanneer Joe dan zeide, dat hij hoopte, dat zij niet altijd vrienden zouden blijven, was Dolly zeer verwonderd en zeide, dat zij niet hoopte, dat zij vijanden zouden worden; en als Joe dan zeide, dat zij iets beters dan een van beiden zouden worden, vond Dolly op eens eene ster, die veel helderder was dan de anderen, en verzocht hem zeer onnoozel, om daar ook eens naar te kijken.

Zoo reden zij voort, zeer zacht met elkander pratende, en wenschende — Joe ten minste wenschte zulks — dat de weg tienmaal langer ware. Eindelijk kwamen zij uit het bosch, en nu hoorden zij achter zich het stampen van een sneldravend paard, dat hen achteropkwam. Juffrouw Varden gaf een gil; maar de ruiter riep: »Goed vriend!» en had hen daarop spoedig ingehaald.

»Die man alweder!» riep Dolly huiverend uit. — »Wat komt gij doen, Hugh!» vroeg Joe. — »Ik moet met u terugkomen,” antwoordde deze, Dolly heimelijk een blik toewerpande. »Hij heeft mij gezonden.” — »Mijn vader?» hernam de arme Joe, er zacht bijvoegende: »Zal hij dan nooit begrijpen, dat ik mans genoeg ben, om op mij zelve te passen?» — »Ja,” antwoordde Hugh op het eerste gedeelte der vraag. »De wegen zijn onveilig, zegt hij, en het is beter, dat gij gezelschap hebt.” — »Rijd dan maar vooruit,” zeide Joe. »Ik keer nog niet om.”

Hugh gehoorzaamde, maar vond goed, om vlak voor het wagentje te blijven, en bestendig om te kijken. Dolly voelde dat hij haar

aanzag, maar sloeg hare oogen neder, zonder die te durven opheffen, zoo groot was de vrees, welke die man haar had ingeboezemd. Deze stoornis, en de omstandigheid, dat juffrouw Varden, die tot nog toe doorgaans had geslapen, nu wakker bleef, maakte een einde aan het fluisterend gesprek. Ook waren zij geene mijl verder, of Gabriël hield, op verlangen van zijne wederhelft, stil, terwijl die goede vrouw verklaarde, dat zij volstrekt niet hebben wilde, dat Joe verder medereed. Vruchteloos bracht Joe hiertegen in, dat hij nog geheel niet moede was, en terstond zou omkeeren, als zij die en die plek maar voorbij waren. Juffrouw Varden bleef onverzettelijk.

»Goeden nacht, als het dan zoo wezen moet,” zeide Joe treurig. — »Goeden nacht!” zeide Dolly. Zij zou er bijgevoegd hebben: »Wacht u voor dien man, en vertrouw hem niet;” maar Hugh had zijn paard reeds omgekeerd en was dicht bij hen gekomen. Zij kon derhalve niets anders doen, dan Joe toelaten, dat hij haar zacht de hand drukte, en, toen het wagentje een eind was voortgereden, nog eens omzien naar de plek, waar hij, met de lange donkere gedaante van Hugh naast zich, haar nog stond na te kijken.

Waarover zij verder onder het naar huis rijden dacht, en of de rijtuigmaker toen nog zulk eene gunstige plaats in hare herinnering besloeg, als des morgens, is onbekend. Eindelijk kwamen zij thuis — eindelijk, want de weg was nog lang, en werd door het knorren van juffrouw Varden niet korter gemaakt. Zoodra Miggs het wagentje hoorde, opende zij deur.

»Daar zijn zij, Simon! daar zijn zij!” riep Miggs, in hare handen klappende, terwijl zij naar buiten kwam, om hare meesteres uit het rijtuig te helpen. »Breng een stoel, Simon! Wel, juffrouw! zijt gij nu niet veel beter, dan gij zoudt geweest zijn, als gij thuis gebleven waart? Lieve hemel! wat zijt gij koud! Zij is net een stuk ijs, mijnheer!” — »Ik kan het niet helpen, meisje! Gij moest haar dan maar bij het vuur brengen.” — »Wat mijnheer zegt, klinkt wel een beetje ongevoelig, juffrouw!” zeide Miggs op een toon van beklag; »maar hij meent het zeker zoo erg niet. Na al wat hij vandaag gezien heeft, moet hij te veel van u houden, om u onvriendelijk te bejegenen. Kom, lieve juffrouw! ga nu maar bij het vuur zitten.”

Juffrouw Varden voldeed aan dit verlangen; en zoodra zij in de kamer gekomen waren, zeide Gabriël: »Lieve Martha! het zou niet kwaad wezen, als gij eens naar Dolly zaagt of liet zien. Zij is geschrikt, zooals gij weet, en schijnt niet al te wel te zijn.”

Dit scheen inderdaad het geval te wezen. Want Dolly had zich, zonder hare kleederen, waarop zij des morgens zoo trotsch was geweest, te ontzien, op de sofa geworpen, en zat, met haar gezicht in hare handen, hevig te schreien. Op het eerste gezicht van dit verschijnsel — bij Dolly iets zeer ongewoons, daar het voorbeeld van hare moeder haar geleerd had, om zulke kuren te vermijden — begon juffrouw Varden zich te beklagen, dat er nooit eene vrouw

zoo geplaagd was geweest als zij; dat, als zij eens vergenoegd was, allen schenen samen te spannen, om haar genoeg te bederven; en dat, daar zij nu eens een vroolijken dag had gehad, hetgeen zoo zelden gebeurde, zij er nu zeker boete voor zou moeten betalen; hetwelk alles door Miggs volmondig werd toegestemd. De arme Dolly werd echter door dit alles niet beter, maar wel erger; en toen hare moeder en Miggs zagen, dat zij wezenlijk ongesteld was, begonnen zij medelijden met haar te krijgen, en haar in ernst hulp te bieden.

Maar zelfs bij het betoonen dezer dienstbewijzen verloren zij hare gewone staatkunde niet uit het oog; en hoewel Dolly flauw lag, was juffrouw Varden, volgens haar begrip, er echter het ergste aan toe. Toen Dolly derhalve een weinig beter was geworden en zoozeer bijgekomen, dat eene opbeurende toespraak haar van dienst kon zijn, begon hare moeder haar met tranen in de oogen voor te houden, dat, als zij dien dag eenig verdriet en angst had gehad, zij bedenken moest, dat dit het lot van alle stervelingen, inzonderheid van alle vrouwen was, die haar leven lang niet anders te wachten hadden, en verplicht waren met geduldige berusting te lijden. Zij smeekte hare dochter om zich te herinneren, dat zij waarschijnlijk genoodzaakt zou zijn om in het huwelijk te treden; en dat het huwelijk, gelijk uit elken dag van haar leven bleek, een staat was, waarin men veel verdraagzaamheid en geduld noodig had. Verder hield zij haar voor, dat, indien zij zelve op haar weg door dit tranendal niet ondersteund was geworden door een krachtig gevoel van plicht, hetwelk haar onder haar last staande hield, zij gewis reeds jaren in het graf zou hebben gelegen; in welk geval zij waarlijk niet wist, wat er zou geworden zijn van de dwalende ziel (zij meende haar man), op wiens pad zij, als het ware, eene vuurbaak en noordstar was.

Groot intusschen was de blijdschap van Miggs, dat zij niet slechts in alle bijzonderheden had gehoord wat er gebeurd was, maar nu ook in staat was, om Tappertit te pijnigen, door hem dit verhaal over te brengen. Wat dezen betreft, hij was, uit hoofde van Dolly's ongesteldheid, verzocht geworden, om in den winkel te gaan eten, en daar kwam Miggs hem zijn avondmaal brengen.

„O Simon!” zeide zij, „wat is er vandaag voorgevallen! O Simon!” — Tappertit, die niet in een al te best humeur was, zag haar zeer trotsch aan, zonder zich te verwaardigen, de minste nieuwsgierigheid aan den dag te leggen. — „Ik heb nooit zoo iets gehoord,” vervolgde Miggs. „Ik weet niet wat iemand in haar ziet, om zoo voor haar in de bres te springen. Ha, ha, ha!” — Nu Tappertit hoorde, dat er eene dame in het geval was betrokken, verzocht hij zijne schoone vriendin op een trotschen toon, om duidelijker te spreken, en vroeg wie er met „haar” gemeend werd. — „Wel, die Dolly!” antwoordde Miggs met scherp nadruk. „Maar op mijn

woord van eer, die Joseph Willet is toch een jongen die durft, en als iemand haar verdient te hebben, is hij het.” — „Wees voorzichtig, vrouwensch!” riep Tappertit, van de toonbank springende, waarop hij gezeten had. — „Wel lieve tijd, Simon!” riep Miggs met geveinsde verbazing, „gij doet mij doodelijk schrikken! Wat scheelt u?” — „Er zijn snaren in het menschelijk hart,” antwoordde Tappertit, met zijn broodmes zwaaiende, die niet aangeroerd moeten worden.” — „O, zeer wel!” zeide Miggs, zich omkeerende. „Als zij niet wel gemutst zijt...” — „Wel gemutst of niet,” viel Tappertit hierop in, terwijl hij haar bij den arm vasthield. „Wat meent gij, Jesabel? Wat wildet gij zeggen? Geef antwoord!”

Hoewel deze toespraak wat onbeleefd was, voldeed Miggs met blijdschap aan zijn verlangen, en verhaalde hem, hoe hunne jonge meesters, bij het vallen van den avond alleen door het veld gaande, door drie of vier lange kerels was aangevallen, die haar zeker geschaakt en misschien vermoord zouden hebben, indien Joseph Willet niet juist bijtijds haar te hulp was gekomen, en allen op de vlucht had gejaagd, waarmede hij de bewondering van allen, die het hoorden, en de eeuwige liefde en dankbaarheid van Dolly Varden had verdiend.

„Goed!” zeide Tappertit, nadat hij diep adem had gehaald en zijne haren opgestreken, zoodat zij als borstels overeind stonden. „Zijne dagen zijn geteld.” — „O Simon!” — „Zijne dagen zijn geteld, zeg ik!” herhaalde Sim. Laat mij alleen. Pak u voort!”

Miggs verwijderde zich op zijn bevel; maar minder om zijn bevel, dan omdat zij alleen wilde uitlachen. Toen zij dit gedaan had, ging zij weder naar de binnenkamer, waar de slotenmaker, door de stilte en een proefje uit de bierkan spraakzaam geworden, nog eens genoeglijk over het gebeurde van den dag wilde gaan praten. Maar juffrouw Varden, wier vroomheid doorgaans tamelijk dwars kwam, stopte hem den mond, door te zeggen, dat zulk ijdel geklap zondig was en het hoog tijd was, om naar bed te gaan. Zij begaf zich dan dan ook terstond naar bed, en kort daarop volgden al de leden van het huisgezin haar voorbeeld.

XXIII.

DE LEZER VERNEEMT, WAAR HET MINNEBRIEFJE EN
DE BRACELET GEBLEVEN ZIJN.

De schemering had reeds eenige uren voor den nacht plaats gemaakt, en het was derhalve zoo goed als middag in dat gedeelte der stad, waar de groote wereld verkoos te wonen — want die wereld was toen, evenals nu, zeer klein — toen de oude heer

Chester, met een boek in de hand, op eene sofa in zijne kleedkamer zat.

Hij scheen eigenlijk bezig met zich op zijn gemak aan te kleeden. Zijne beenen en voeten waren reeds naar de nieuwste mode uitgedost; maar het overige van zijn toilet was nog te maken. Zijn rok hing uitgespreid op een kleerenknecht, en zijn vest over een stoel; de tot zijn gewaad behorende sieraden lagen in orde voor hem op de tafel, en toch bleef hij op de sofa zitten, alsof hij dien avond niets meer te doen had, dan nog wat te lezen en dan naar bed te gaan.

„Op mijne eer,” zeide hij eindelijk, zijne oogen op den zolder vestigende, alsof hij ernstig nadacht over hetgeen hij gelezen had, „een meesterlijk geschrift! zulke fijne gedachten, zulke schrandere zedelessen, zulk eene fatsoenlijke denkwijze! O Edward! als gij u maar door zulke lessen wildet laten leiden, zouden wij het in alle opzichten spoedig eens zijn.” — Deze aanspraak was, evenals zijne vorige gezegden, in den wind gesproken; want hij zat geheel alleen. — „Lord Chesterfield!” vervolgde hij, het boek met vriendelijke voorzichtigheid nederleggende: „had ik maar vroeg genoeg met uw genie mijn voordeel kunnen doen, om mijn zoon te vormen naar het model, dat gij voor alle wijze vaders hebt nagelaten, dan zouden wij beiden rijke lieden zijn. Shakespeare is zeker een fraai schrijver; Milton ook, maar wat langwijdig; Bacon geleerd en diepzinnig; maar de roem van zijn land is Lord Chesterfield.”

Nu haalde hij zijn tandenstoker uit, en peinsde weder eene poos. „Ik meende, dat ik vrij nabij de volmaaktheid was,” vervolgde hij; „dat ik tamelijk wel bedreven was in al die kunsten, welken den man van de wereld van een boerenlummel onderscheiden; maar op elke bladzijde van dezen verlichten schrijver vind ik een of anderen trek van huichelarij, die mij nog nooit was ingevallen, een of ander staaltje van alles te boven gaande zelfzucht, die mij nog vreemd was. Ik moest blozen over mij zelven, als men, met zijne voorschriften voor zich, over iets blozen mocht. Een verbaasd man! Waarlijk een edelman! Een koning kan een Lord maken; maar alleen de Duivel en de Gratiën kunnen een Chesterfield maken.”

Volleerde huichelaars en valschaards trachten zelden die ondeugden voor zich zelven te verbergen: en toch, terwijl zij die bekenen, maken zij aanspraak op die deugden, welke zij het meest veinzen te verachten. „Want,” zeggen zij, „dit is juist eerlijk en oprecht. Alle menschen zijn evenals wij; maar zij zijn niet rondborstig genoeg, om het te bekennen.”

Na zijne lofspraak op zijn geliefkoosden schrijver, nam Chester het boek weder op, om zich nogmaals in zijne verhevene zedeleer te gaan verdiepen, toen hij gestoord werd door een gerucht aan de buitendeur, naar het scheen veroorzaakt door de pogingen van

zijn bediende, om een onwelkomen bezoeker tegen te houden.

„Het is al wat laat voor een lastigen schuldeischer,” zeide hij, met eene verwondering, zoo onverschillig, alsof hem de zaak in het minst niet aanging. „Het gewone voorwendsel denk ik. Zeker morgen eene groote som te betalen. De arme man! Hij verliest zijn tijd, en tijd is geld, zegt het spreekwoord, hoewel ik het nooit zoo bevonden heb. Wel! Wat nu? Gij weet wel, dat ik niet thuis ben.” — „Een man, mijnheer!” antwoordde de knecht, die even koel en bedaard was als zijn meester, „komt de rijzweep terugbrengen, die gij laatst verloren hebt. Ik zeide hem, dat gij uit waart; maar hij zeide, dat hij zou wachten, tot ik u de zweep gebracht had, en wilde niet heengaan.” — „Hij had gelijk,” antwoordde zijn meester, „en gij zijt een domkop zonder eenig doorzicht. Laat hem binnenkomen; maar eerst moet hij zorgvuldig zijne schoenen afvegen.”

De knecht legde de zweep op een stoel, en ging heen, terwijl zijn meester, die niet eens de moeite had genomen om op te zien, zijn boek neerlegde, en den loop zijner denkbeelden vervolgde. „Als tijd geld was,” zeide hij, met zijne snuifdoos spelende, „zou ik eene schikking maken met mijne schuldeischers, om hen, laat zien, hoeveel uren daags af te staan? Mijn slaapje na den eten — één uur; dat zouden zij kunnen krijgen, en verkoopen zoo duur zij maar wilden. Des morgens tusschen het ontbijt en de courant zouden zij nog een uur kunnen krijgen, en vóór den eten nog een. Drie uren daags. Dat zou genoeg zijn, om hen binnen een jaar af te betalen. Mij dunkt, ik zal het hun eens voorstellen. Ha, mijn Centaurus, zijt gij daar?” — „Daar ben ik,” zeide Hugh binnentredende, gevolgd door een hond, even grof en morsig als hij zelf; „en ik heb moeite genoeg gehad, om hier te komen. Waarom verzoekt gij mij bij u, en sluit mij buiten de deur, als ik kom?” — „Ik ben blij, dat ik u zie, goede vriend!” zeide de ander, zijn hoofd even oplichtende, en hem vluchtig aanziende; „en naar mij dunkt is het genoeg van u hier te zien het beste bewijs, dat gij niet buiten de deur gesloten zijt. Hoe vaart gij?” — „Ik ben wel,” antwoordde Hugh ongeduldig. — „Gij ziet er ook zeer gezond uit. Ga zitten.” — „Ik blijf liever staan,” zeide Hugh. — „Zooals gij verkiest, goede vriend!” hernam Chester, terwijl hij langzaam opstond, zijn kamerjajon uittrok en zich voor zijne kaptafel neerzette. „Doe net zooals gij verkiest.”

Nadat hij dit op den allervriendelijksten toon had gezegd, ging hij voort met zich te kleeden, en sloeg verder geen acht op zijn gast, die op dezelfde plek staan bleef, zonder te weten, wat hij nu doen zou.

„Zult gij niet tegen mij spreken, meester!” vroeg hij na eene lange stilte. — „Goede man!” antwoordde Chester; „gij schijnt een weinig uit uw humeur te wezen. Ik zal wachten, tot gij weder geheel bedaard zijt. Ik heb geen haast.”

Deze handelwijze had de bedoelde uitwerking. Zij maakte den man verlegen, en vernederde hem in zijne eigene oogen. Harde woorden kon hij beantwoord hebben, en geweld zou hij niet woeker hebben betaald; maar deze koele, vriendelijke en te gelijk verachtelijke ontvangst deed hem zijne minderheid gevoelen. Alles droeg daartoe bij. Zijne eigene ruwe spraak, in contrast met de zachte stem van den ander; zijne lompe houding en Chester's gepolijste manieren; de slordigheid van zijne havelooze kleeven en het prachtige gewaad, dat hij gereed zag liggen; al de voorwerpen van weelde en gemak in de kamer, en de stilte, welke hem tijd liet om die op te merken en te voelen hoe slecht hij daarbij paste — dat alles bracht de woestheid van Hugh geheel ten onder. Hij schoof al nader en nader achter den stoel van Chester, totdat hij dezen in den spiegel in zijn gezicht kon zien, en zeide toen, zoo vriendelijk als hij kon: »Wilt gij met mij spreken, meester! of moet ik maar weer heengaan?» — »Spreek maar op, goede vriend!» zeide Chester. »Ik heb al gesproken. Ik wacht naar u.» — »Wel, mijnheer!» hernam Hugh met nog grootere verlegenheid: »ik ben de knecht uit de Meiboom, aan wien gij in stilte uwe rijzweep hebt gelaten, om u die terug te brengen, als hij u over iets spreken wilde.» — »Gij zijt zeker dezelfde, of gij moest een tweelingbroeder hebben,» zeide Chester, hem in den spiegel aanziende, »hetgeen niet waarschijnlijk is.» — »Ik ben dan gekomen, mijnheer!» hervatte Hugh, »om de zweep terug te brengen, en nog iets anders er bij; een brief, dien ik iemand heb afgenomen.» Dit zeggende, legde hij den brief op de tafel, welke Dolly zooveel tranen had gekost. — »Hebt gij dien met geweld genomen, goede vriend!» vroeg Chester, hem wederom in den spiegel aanziende, maar zonder eenig blijk van verwondering of blijdschap. — »Half en half,» antwoordde Hugh. — »En wie was die iemand, wien gij dien brief hebt afgenomen?» — »Een meisje; de dochter van zekeren Varden.» — »Zoo!» zeide Chester schertsend. »En wat hebt gij haar nog meer afgenomen?» — »Wat nog meer?» — »Ja; wat nog meer?» herhaalde de ander op een slegenden toon; want hij was juist bezig, om op een puistje bij den hoek van zijn mond een klein stukje pleister te plakken. — »Een.... zoen,» antwoordde Hugh na eenige aarzeling. — »En wat nog meer?» — »Niets.» — »Ik dacht,» hernam Chester op denzelfden vriendelijken toon, en een paar malen glimlachende, om te beproeven, of het pleistertje bleef zitten, »ik dacht, dat er nog iets geweest was. Ik heb van een stukje juwelierswerk hooren spreken — eene kleinigheid — een ding van zoo weinig waarde, dat gij het misschien zult vergeten hebben. Weet gij niet van zoo iets — eene bracelet bij voorbeeld?»

Een vloek mompelende, stak Hugh zijne hand in zijne borst, haalde de bracelet, in eenig hooi gewikkeld, er uit, en wilde die op de tafel leggen, toen zijn patroon hem tegenhield en beval, om die

weder bij zich te steken. »Dat hebt gij voor u zelve genomen, beste vriend,» zeide hij, »en dat kunt gij houden. Ik ben geen dief of heler. Laat het mij niet zien. Stop het schielijk weg, en laat mij ook niet zien, waar het blijft.» — »Zijt gij geen heler?» zeide Hugh norsch, ondanks zijn steeds toenemend ontzag. »Hoe noemt gij dan dit?» vroeg hij, naar den brief wijzende. — »Dat is geheel iets anders,» antwoordde Chester koel, »gelijk ik u straks zal duidelijk maken. Gij zult wel dorst hebben, denk ik!» — Hugh mompelde van ja. — Ga dan eens naar die kast, en breng mij eene flesch en een glas, die gij daar vinden zult.»

Hij gehoorzaamde. Chester volgde hem met zijne oogen, en toen hij zich had omgekeerd, glimlachte hij op eene geheel andere manier, dan toen Hugh in den spiegel zag. Toen deze terugkwam, schonk Chester hem een glas in, en vervolgens een tweede en een derde. »Hoeveel kunt gij er wel aan?» vroeg hij, nogmaals inschenkende. — »Zooveel als gij er maar geven wilt. Schenk maar in. Geef mij maar genoeg hiervan, dan doe ik een moord, als gij er mij om vraagt.» — »Dewijl ik u dat niet meen te vragen, en gij het misschien ongevraagd zoudt gaan doen, als ik u nog meer gaf,» hernam Chester zeer bedaard, »zullen wij bij het volgende glas ophouden. Gij hadt zeker al gedronken, voordat gij hier kwaamt?» — »Ik drink altijd, als ik wat krijgen kan,» riep Hugh, het glas boven zijn hoofd zwaaiende. »Het doet mij goed! De drank geeft mij courage.» — »Gij zijt zulk een veelbelovend jong mensch,» hernam zijn patroon, terwijl hij zijn vest aantrok, »dat ik u moet waarschuwen, om niet al te veel courage uit den drank te putten; want dat kon u wel eens in gevaar brengen, om vóór uw tijd gehangen te worden. Hoe oud zijt gij?» — »Ik weet het niet.» — »Gij zijt ten minste jong genoeg, om nog eenige jaren een zoogenaamden natuurlijken dood te ontloopen. Hoe kunt gij u zoo met een strop om den hals in mijne handen leveren, terwijl gij mij nog zoo weinig kent! Gij moet verbazend goed van vertrouwen zijn.» — Hugh deinsde een paar stappen terug, en staarde hem aan met eene mengeling van schrik, verwondering en gramschap; maar Chester vervolgde even zacht en bedaard: »Het rooven op den publieken weg, mijn jonge vriend, is eene gevaarlijke liefhebberij. Het moet wel plezierig wezen, zoolang het goed gaat; maar het gaat zelden lang goed; en waarlijk, als gij, in uwe jeugdige onnoozelheid, altijd zoo openhartig zijt, vrees ik, dat uwe rol spoedig zal zijn uitgespeeld.» — »Wat is dat?» zeide Hugh. »Wat meent gij? Wie heeft er mij toe aangezet?» — »Wie?» vroeg Chester, terwijl hij zich omkeerde en hem voor de eerste maal strak aanzag. »Ik heb u niet wel verstaan. Wie was het?» — Hugh mompelde iets onverstaanbaars. — »Ik ben er waarlijk nieuwsgierig naar,» hernam Chester zeer vriendelijk. »Eene landelijke schoone misschien? Maar wees voorzichtig, goede vriend! Zij zijn dikwijls niet te vertrouwen.

Luister naar mijn raad, en wees voorzichtig." Met deze woorden keerde hij zich weder naar den spiegel, en ging voort met zich te kleeden.

Hugh wilde antwoorden, dat de vrager zelf hem had aangezet; maar de woorden bleven hem in de keel steken. De fijne kunst, waarmede zijn patroon het geheele gesprek had geleid en hem op dit punt had gebracht, sloeg hem geheel uit het veld. Hij twijfelde niet, of, indien hij het antwoord had gegeven, dat in hem opkwam, toen Chester zich omkeerde en hem zoo scherp ondervroeg, zou deze hem terstond in hechtenis hebben laten nemen, en met het gestolene bij zich voor den rechter laten slepen, in welk geval hij zoo zeker gehangen zou zijn geworden, als hij geboren was. De overmacht, welke de man van de wereld op zijn onbeschaafd werktuig wilde verkrijgen, was nu bevestigd. Hugh was geheel onderworpen. Hij ontzag en vreesde Chester, en begreep dat deze hem, zoodra hij slechts wilde, aan de galg kon brengen.

Hugh bleef derhalve in eene neerslachtige houding staan, terwijl Chester voortging met zich te kleeden, en, toen hij hiermede gereed was, den brief opnam, openbrak, en op zijn gemak ging zitten lezen.

»Zeer aardig geschreven, op mijn woord. Een volmaakte minnebrief, vol teederheid, onbaatzuchtigheid, en al dat soort van goed." Met deze woorden draaide hij den brief ineens, keek om naar Hugh, als wilde hij zeggen: »ziet gij wel? hield het papier in de vlam der kaars, en wierp het toen in den haard.

»Hij was aan mijn zoon geadresseerd," zeide hij daarop, zich tot Hugh keerende, »en gij hebt zeer wel gedaan, dat gij hem aan mij hebt gebracht. Ik heb hem op mijne eigene verantwoordelijkheid geopend, en gij ziet wat ik er mede gedaan heb. Daar is iets voor uwe moeite." Terwijl hij Hugh een stuk geld in de hand stopte, vervolgde hij: »Als gij nog iets van dien aard vinden mocht, of iets mocht hooren, dat voor mij van belang was om te weten, zult gij het mij dan komen brengen of zeggen, goede vriend?" Dit werd gezegd met een glimlach, waaruit Hugh opmaakte: »Waag het eens om mij ongehoorzaam te zijn." Hij antwoordde, dat hij het doen zou.

»En maak u niet ongerust," vervolgde Chester zeer vriendelijk, »over die kleine onvoorzichtigheid, waarvan wij gesproken hebben. Uw hals is zoo veilig in mijne handen, als in die van een onnoozel kind; dat verzeke ik u. Drink nog eens; gij zijt nu bedaarder." — Hugh nam het aangeboden glas aan, en dronk het stilzwijgend uit. — »Maar hoe heet gij nu eigenlijk, goede vriend?" hernam Chester. — »Hugh." — »Ja, dat weet ik wel. Maar uw andere naam?" — »Ik heb geen anderen naam." — »Gij zijt toch een zonderling man. Weet gij inderdaad uw anderen naam niet, of wilt gij hem niet zeggen?" — »Als ik hem wist, zou ik hem zeggen," antwoordde Hugh snel. »Men heeft mij altijd Hugh genoemd; anders niet. Ik heb nooit mijn vader gekend of van hem gehoord,

en ik was een jongen van zes jaren, toen zij mijne moeder op Tyburn ophingen. Zij hadden haar wel kunnen laten leven; zij was arm genoeg." — »Hoe treurig!" riep Chester met een meewarigen glimlach uit. »Zij is zeker eene bijzonder schoone vrouw geweest." — »Ziet gij dien hond?" vroeg Hugh eensklaps. — »Zeker een trouw en schrander beest," zeide Chester. — »Zulk een hond, een van hetzelfde ras, was het eenige levende schepsel, dat dien dag hilde, behalve ik," zeide Hugh. »Niemand had eenig medelijden met haar, behalve ik en de hond. Als hij een mensch was geweest, zou hij blij geweest zijn, dat hij van haar af was, want zij had hem honger laten lijden; maar nu hij een hond was, en geen menschenverstand had, was hij bedroefd." — »Dat was zeker dom van het beest," zeide Chester.

Hugh gaf geen antwoord, maar floot zijn hond, en wenschte zijn medelijdenden vriend goeden nacht. — »Goeden nacht!" antwoordde deze. »Onthoud het: gij zijt in mijne handen veilig. Zoolang gij het verdient, goede man! gelijk ik hoop, dat gij altijd doen zult, hebt gij in mij een vriend, op wiens stilzwijgendheid gij u kunt verlaten. Wees nu maar voorzichtig, en bedenk in welk gevaar gij hadt kunnen zijn. En nu goeden nacht!"

Hugh beefde voor de verborgene beteekenis van deze woorden, en sloop de deur uit, zoo nederig en verslagen, kortom met zulk een geheel ander voorkomen, dan hij was binnengekomen, dat zijn patroon, toen hij alleen was, nog meer glimlachte dan ooit.

Chester trok daarop zijn rok aan, wierp een laatsten blik in den spiegel, en riep zijn knecht, die spoedig binnentrad, gevolgd door een draagkoetsje met twee dragers.

»Ba!" zeide Chester. »De lucht, die deze Centaurus heeft verspreid, ruikt naar den stal. Hier Peak! sprenkel wat uit deze reukflesch op den vloer; en neem dien stoel weg, waarop hij gezeten heeft om hem te laten luchten. Ik stik er bijna van.

De knecht gehoorzaamde, en nadat Chester zich zelven insgelijks met reukwater had laten besprenkelen, had hij niets meer te doen, dan zijn hoed onder den arm te nemen, en zich in het draagkoetsje te zetten, waarin hij, een vroolijk wijsje neuriende, werd weggedragen.

XXIV.

DE HEER CHESTER VINDT ONVERWACHT EEN NIEUWEN BONDGENOOT.

Hoe de volmaakte gentleman in een voornaam en schitterend gezelschap den avond doorbracht, — hoe hij iedereen betooverde door het elegante van zijn voorkomen, de beschaafdheid van zijne manieren, de levendigheid van zijn gesprek en het innemende van zijn toon, — hoe men in elken hoek de aanmerking maakte, dat

Chester een man was van zulk een gelukkig temperament, dat niets hem ooit uit zijn humeur bracht, en hij de lasten en zorgen der wereld met zooveel gemak droeg als zijne kleederen, terwijl zich in zijn glimlachend gelaat de rust van eene altijd kalme ziel afspiegelde, — hoe eerlijke lieden, die hem uit instinct beter kenden, evenwel voor hem nedergebogen, en naar zijne gunst dongen, — hoe menschen, waarin wezenlijk iets goeds stak, zich door den stroom lieten medeslepen, en hem vleiden, hoewel zij zich zelven daarom moesten verachten, — hoe hij, kortom, een van hen was, die in de samenleving worden ontzien en geëerd door menschen, die van eene nadere betrekking met het voorwerp hunner geveinsde hoogachting zouden schrikken — dit zijn dingen, zoo alledaagsch, dat wij er niet verder over willen spreken.

De verachters van het menschdom — de dwaze naäpers van zulk eene verachting uitgezonderd — behooren tot twee soorten. De eerste klasse bestaat uit hen, die geveind en geëerd worden, terwijl zij van hunne eigene onwaarde overtuigd zijn. Onder de tweede soort vindt men de hardvochtigste menschenhaters.

Chester zat den volgenden morgen overeind in zijn bed een kop koffie te drinken, terwijl hij met zeker hatelijk genoegen overdacht, hoe hij den vorigen avond had geschitterd, toen zijn knecht hem een morsig stukje papier kwam brengen, dat echter zorgvuldig was toegelakt, en waarin met tamelijk groote letters deze woorden te lezen stonden: »Een vriend, die een mondgesprek verlangt. Terstond. Verbrand dit, als gij het gelezen hebt.»

»In den naam van het buskruitverraad! waar hebt gij dit gevonden?» vroeg de meester. De knecht antwoordde, dat het briefje hem gegeven was door iemand, die op antwoord stond te wachten. — »Een man met een mantel en een dolk?» vroeg Chester. — »Met niets van een dreigenden aard,» luidde het antwoord, »dan een lederen schootsvel en een morsig gezicht.» — »Laat hem binnenkomen?»

Hij kwam binnen. Het was Simon Tappertit, met een groot slot in de hand, dat hij op het midden van den vloer nederlegde, alsof hij iets te verrichten had, waarbij dit slot moest gebruikt worden. »Mijnheer!» zeide Sim met eene diepe buiging, »ik dank u voor deze beleefdheid, en ben verheugd u te zien. Verschoon het nederige werk, waarmede ik mij bezig houde, mijnheer! en heb mededooen met iemand, wiens gemoed ver boven zijn rang verheven is.»

Chester schoof het bedgordijn verder open, en zag hem aan, bijna twijfelende of hij ook een krankzinnige was, die niet alleen uit de plaats, waar hij bewaard werd, was uitgebroken, maar ook het slot had medegenomen.

»Gij hebt zeker wel gehoord, mijnheer,» hervatte Tapperti nogmaals buigende, »van G. Varden, den slotenmaker in Clerkenwell?» — »En wat zou dat?» — »Ik ben zijn leerknäp, mijn-

heer!» — »En wat zou dat?» — »Ahem!» antwoordde Tappertit. »Wilt gij mij vergunnen, mijnheer! om de deur te sluiten, en mij verder uw woord van eer geven, dat hetgeen wij spreken geheim zal blijven?» — Chester liet zich bedaard achteroverzakken, wendde daarop zijn hoofd om naar den zonderlingen bezoeker, die intuschen de deur had gesloten, en verzocht hem om te spreken, en dat zoo verstandig te doen, als hij kon, zonder zich al te veel te geneeren. — »Vooreerst, mijnheer!» zeide Tappertit, terwijl hij een zakdoek uithaalde en uit de plooiën sloeg, »daar ik geen kaartje heb — hetgeen de lage afgunst van onze meesters ons verbiedt — moet gij vergunnen, dat ik u iets aanbied, hetwelk onder deze omstandigheden de plaats daarvan moet bekleden. Als gij zoo goed wilt zijn dezen doek in uwe hand te nemen, en naar dien hoek te zien,» — daarbij bood hij den ander met bijzonderen zwier den doek aan — »zult gij mijn geloofsbrief vinden.» — »Ik dank u,» zeide Chester, terwijl hij de roode letters bekeek. »Vier. Simon Tappertit. Een. Is dat....?» — »Dat is mijn naam, mijnheer! behalve de cijfers. Die zijn maar voor de waschvrouw er op gezet, en hebben niets met mij zelven of mijne familie te maken. Uw naam, mijnheer!» vervolgde hij, zeer scherp naar de slaapmuts kijkende, die de ander op had, zal Chester wezen, denk ik. Gij behoeft haar niet af te nemen, mijnheer! Ik kan het zoo wel zien. E. C. Het overige kan ik wel raden.» — »Eilieve, mijnheer Tappertit!» zeide Chester: »staat dat kunstig stuk ijzerwerk, dat gij zoo goed zijt geweest om mede te brengen, in eenige betrekking met de zaak, waarover wij moeten spreken?» — »Neen, mijnheer!» antwoordde de leerknäp: »het moet in Thamesstreet in eene deur gezet worden.» — »Als dat het geval is,» hernam Chester, »zult gij mij misschien willen verplichten met het buiten de deur te leggen; want het heeft een sterker oliereuk, dan waarmede ik doorgaans mijn slaapvertrek parfumeer.» — »Als het u belijft, mijnheer!» antwoordde Tappertit, en deed daarop wat hem verzocht was. — »Gij neemt mij mijne vrijheid niet kwalijk, hoop ik?» — »Volstrekt niet, mijnheer! maar laat ons nu, als het u belijft, tot de zaak komen.»

Onder dit geheele gesprek had Chester niets op zijn gezicht laten verschijnen dan zijn gewonen beleefden glimlach. Simon Tappertit, die eene veel te goede meening van zich zelven had, om te denken, dat iemand den gek met hem zou steken, begon te begrijpen, dat hij nu eens met den hem verschuldigten eerbied werd behandeld, en trok uit het hoffelijke gedrag van een vreemdeling eene vergelijking, welke voor den braven slotenmaker lang niet gunstig was.

»Uit hetgeen er in ons huis omgaat, mijnheer,» zeide Tappertit, »heb ik opgemaakt, dat uw zoon tegen uw zin met eene jonge juffer vrijt. Uw zoon heeft mij niet wel behandeld, mijnheer!» — »Het doet mij oneindig leed dit te vernemen, mijnheer Tappertit!» zeide de ander. — »Verplicht, mijnheer!» hernam de leerknäp. »Het

verheugt mij, dat gij dit zegt. Uw zoon is trotsch, mijnheer! zeer trotsch." — »Daarvoor heb ik wel gevreesd," hernam Chester; »en toch spijt het mij, dat ik het van u hoor." — »Om al de slaafsche diensten op te tellen, mijnheer! die ik uw zoon heb moeten bewijzen," zeide Tappertit, »hoevele stoelen ik hem heb moeten aangeven, hoevele koetsen ik voor hem heb moeten roepen, en andere dingen, die volstrekt niet in mijn leercontract staan, zou men een boek moeten vol schrijven. Bovendien, mijnheer! is hij zelf nog maar een jong mensch, en, naar mij dunkt, zijn de woorden »dankje Sim!" bij zulke gelegenheden zeer onvoegzaam." — »Mijnheer Tappertit! uw verstand is uwe jaren vooruit. Maar ga voort!" — »Ik dank u voor uwe goede meening, mijnheer!" zeide Sim, zeer geleid; »en ik zal voortgaan. Nu mijnheer! om die reden — en misschien nog om een paar redenen, waarvan ik niet behoef te spreken — ben ik op uwe hand. En wat ik u zeg is dit — dat zoolang de menschen bij mij aan huis heen en weder loopen en rijden naar de Meiboom, om brieven en boodschappen te brengen, gij uw zoon nooit zult kunnen beletten, om met die jonge juffer te vrijen, al liet gij hem nacht en dag bewaken door de geheele garde te paard, in volle uniform." Hij zweeg een oogenblik, om adem te halen, en vervolgde toen: »Nu kom ik op het punt mijnheer! Gij zult mij vragen: »Hoe is dit te verhinderen?" en dat zal ik u zeggen. Als zulk een beleefd en vriendelijk heer, als gij zijt...." — »Mijnheer Tappertit! inderdaad...." — »Neen, ik spreek in vollen ernst," hernam de leerknaap. »Als zulk een beleefd en vriendelijk heer, als gij zijt, maar eens met onze oude vrouw wilde spreken — juffrouw Varden meen ik — en haar wat honig om den mond smeren, dan zoudt gij haar in eens naar uwe hand kunnen zetten. Dan hebt gij dit gewonnen, dat hare dochter Dolly" — hier verspreidde zich een bos over het gelaat des sprekers — »voortaan geene boodschappen voor de jongelui zal mogen doen. Begrijpt gij wel?" — »Mijnheer Tappertit! uwe menschenkennis..." — »Wacht een oogenblik," hervatte Sim, met ontzettende bedaardheid zijne armen over elkander slaande. »Nu kom ik tot de hoofdzak, mijnheer! In die Meiboom woont een booswicht, een monster in menschenlijke gedaante, die, als gij hem niet uit den weg ruimt, door hem, bij voorbeeld, te laten oplichten en vastzetten, uw zoon zoo vast en zeker met dat meisje zal trouwen, als ware hij de aartsbisschop van Canterbury in eigen persoon. Dat zal hij doen, mijnheer! niet slechts omdat het kwaaddoen zijn lust is, maar ook uit haat tegen u. Als gij wist, mijnheer! hoe die knaap, die Joseph Willet — zoo heet hij — u bij ons aan huis komt zwart maken, en dreigementen tegen u uitlaat, waarvan ik zelf sta te beven, dan zoudt gij hem nog meer haten dan ik doe, zoo dat mogelijk is." — »Schuilt hier ook niet eenige bijzondere wraaklust onder, mijnheer Tappertit?" — »Het moge bijzondere wraaklust, of gevoel voor

recht, of beide te gelijk wezen, mijnheer! — verniel hem!" riep Tappertit uit. »Miggs zegt hetzelfde. Miggs en ik zijn het daaromtrent eens. Wij kunnen dat eeuwige kwaadstoken en bedriegen niet aanzien. Onze zielen gruwen er van. Barnaby Rudge en juffrouw Rudge zijn er ook in betrokken; maar die schurk, Joseph Willet, is de belhamel. Ik en Miggs weten al hunne streken. Als gij inlichtingen noodig hebt, vraag ons dan maar. Ruim dien Joseph Willet uit den weg, mijnheer! verpletter hem, verniel hem — en gij zult gelukkig zijn."

Met deze woorden, waarop Tappertit geen antwoord scheen te verwachten, daar hij begreep dat zijne welsprekendheid zijn toehoorder geheel overstelpt, bedwelmd en versteend moest hebben, sloeg hij zijne armen weder over elkander en verdween op de manier van die geheimzinnige waarschuwers, waarvan hij in romans wel gelezen had.

»De knaap," zeide Chester, hartelijk lachende toen Sim vertrokken was, »is goed om aan te leeren. Ik heb mijn gezicht toch vrij wel in bedwang. Hij bevestigt evenwel wat ik reeds vermoedde; en botte gereedschappen zijn somtijds dienstig, waar men geen scherpe instrumenten zou kunnen gebruiken. Ik vrees, dat ik veel onrust onder die goede menschen zal moeten stichten. Het spijt mij waarlijk van hen."

XXV.

EEN RAADSELACHTIG AFSCHIEDSBEZOEK.

Wij laten hem, die door de wereld werd geleid en aangelachen, omdat hij van de wereld was, zich nooit gewaagd had aan iets dat onfatsoenlijk kon heeten, en zich nooit bezondigd had met iets dat mannelijk kon genoemd worden, glimlachend liggen slapen — want zelfs in den slaap was zijn gezicht een koud, huichelachtig masker — en volgen de schreden van twee reizigers, die langzaam te voet naar Chigwell op weg zijn.

Het waren Barnaby en zijne moeder, natuurlijk met Grip in hun gezelschap. De weduwe, wie elke pijnlijke mijl langer dan de vorige toescheen, sleepte zich met moeite voort; terwijl Barnaby, naarmate zijne ongestadige luim hem ingaf, om haar heen huppelde, haar nu ver vooruitliep, dan weder achterbleef, en somtijds een bijpad opholde, en haar alleen liet, totdat hij met een woesten vreugdekreet weder voor den dag kwam. Nu eens riep hij haar uit de hoogste takken van een boom bij den weg; dan eens sprong hij, met behulp van zijn langen stok, over eene heg of een hek; dan weder rende hij, met verbazende snelheid, wel een kwartier vooruit, om op een grasplekje met Grip te gaan liggen spelen, totdat zij aankwam. Dit

waren zijne vermaken; en wanneer zijne geduldige moeder zijne vroolijke stem hoorde, of in zijn gezond en blozend gezicht zag, had zij hem daarin door geen enkel treurig woord willen storen, al had elk oogenblik van vermaak voor hem haar dezelfde mate van smart moeten aanbrengen.

Het gezicht van ware, hartelijke blijdschap in de vrije natuur, al is het de blijdschap van een verstandelooze, heeft iets opbeurends. Het is troostend, te weten, dat de Hemel in het hart van zulk een schepsel die vatbaarheid voor genot heeft laten bestaan, welke, hoe lichtzinnig de mensch die ook bij zijne medemenschen trachtte uit te dooven, de Schepper zelfs aan zijne minst geachte werken heeft geschonken. Wie zou niet liever een armen krankzinnige vroolijk in den zonneshijn zien huppelen, dan een wijs man in eene donkere gevangenis zien verkwijnen!

Gij naargeestige droomers, die het gelaat der Oneindige Goedheid met een gefronst voorhoofd afschildert, geeft acht op de les van het eeuwige boek der natuur, dat voor u open ligt. De tafereelen van die natuur vertoonen geene donkere, sombere kleuren, maar heldere, gloeiende tinten; hare muziek — als gij hare stem niet smooit — bestaat niet uit gezucht en gekerm, maar uit vroolijke klanken en gezangen. Luistert naar de duizenden stemmen in de zomerlucht, en zoekt er eene zoo treurig als uwe eigene. Stelt u voor, zoo gij kunt, welk eene aandoening van hoop en genoegen elke vroolijke morgenstond doet ontwaken in het hart van al uwe medemenschen, die hunne natuur nog getrouw zijn gebleven, en leert eenige wijsheid zelfs van de verstandeloozen, als hunne harten zich verruimd gevoelen, zonder dat zij weten hoe, door al de blijdschap, die zulk een morgenstond medebrengt.

Het hart der weduwe was met zorg en smart bezwaard; maar de vroolijkheid van haar zoon vervroolijkte haar toch en verkortte haar den langen weg. Soms liet hij haar op zijn arm leunen en bleef eene korte poos aan hare zijde; maar hij had meer lust om overal rond te dwalen, en zij zag hem dit liever doen, omdat hij dan zoo vroolijk was, en zij hem meer liefhad dan zich zelve.

Zij hadden de plaats, waarheen zij nu op weg waren, verlaten, terstond na de gebeurtenis, die haar geheele aanwezigheid had veranderd; en in twee en twintig jaren had zij geen moed gehad om die weder te bezoeken. Dit dorp was hare geboorteplaats. Hoevele herinneringen kwamen er in haar op, toen zij het weder in het gezicht kreeg.

Twee en twintig jaren! Het geheele leven, de geheele geschiedenis van haar zoon. Toen zij de laatste maal tusschen het geboomte naar die daken omzag, droeg zij hem als een hulpeloos wicht in hare armen. Hoe dikwijls had zij sedert dien tijd bij hem gezeten, om te wachten naar den dageraad van zijn verstand, die nooit aanbrak! Hoe had zij gevreesd en getwijfeld, en toch blijven hopen,

lang na dat zij zich reeds voor overtuigd moest houden! De kleine listen, die zij uitdacht om hem op de proef te stellen, — de bliken, die hij op zijne kinderlijke manier gaf, niet van botheid, maar van iets ergers, eene slimheid die onkinderlijk en akelig was, — kwamen haar zoo duidelijk voor den geest, als ware dat alles den vorigen dag gebeurd. De kamer, waarin zij gewoon waren te zitten, — de plek, waar zijne wieg stond, — het kind, met zijn gerimpeld, spookachtig gezichtje, dat haar echter altijd even dierbaar was, dat haar met wilde oogen aanstaarde, als zij het wiegde, — alle voorvallen van zijne kindsheid drongen zich weder in haar geheugen.

Ook zijne oudere kindsheid, — zijne vreemde inbeeldingen, — zijn schrik voor zekere levenlooze voorwerpen, die zijne verbeelding leven toekende, — de langzame ontwikkeling van dat afgrijzen, waarmede, vóór zijne geboorte, de verduistering van zijn verstand begonnen was, — hoe zij zich, te midden van dat alles, had getroost, dat hij niet was als een ander kind, en bijna was blijven hopen, dat zijn geest langzamerhand zou ophelderen, totdat hij tot mannelijke jaren kwam, en het bleek, dat hij altijd hetzelfde kind bleef, — na eene lange sluimering ontwaakten al die gedachten, bitterder dan ooit.

Zij nam hem bij den arm, om haastig het dorp door te gaan. Het was hetzelfde als voorheen, maar had toch een ander voorkomen. De verandering lag in haar zelve; maar zij dacht daar niet aan, en verwonderde zich er over. Iedereen kende hier Barnaby, en de kinderen verzamelden zich om hem heen, gelijk zij zich herinnerde, dat zij hunne vaders en moeders had zien doen, als er, toen zij zelve nog een kind was, een half krankzinnige bedelaar in het dorp kwam. Niemand kende haar. Zij gingen al de welbekende huizen, schuren en stallen voorbij, sloegen toen het veld weder in en waren spoedig weder alleen.

Het Heerenhuis was het einde van hun tocht. Haredale wandelde in den tuin, en opende zelf het hek, toen hij hen zag aankomen. »Ik ben blijde,» zeide hij tot de weduwe, »dat gij er eindelijk toe gekomen zijt, om uwe oude woning nog eens te bezoeken.» — »Voor de eerste maal en de laatste, mijnheer!» antwoordde zij. — »Wel voor de eerste maal sedert vele jaren, maar toch niet voor de laatste?» — »Ja, voor de laatste maal van mijn leven.» — »Kom, kom!» zeide Haredale met eenige verwondering. »Nu gij er eens overheen zijt, zoudt gij nu niet volhouden? Dit is uwer onwaardig. Ik heb u dikwijls gezegd, dat gij hier weder moest komen. Gij zoudt het hier beter hebben dan elders. Wat Barnaby betreft, die is hier geheel thuis.» — »En Grip ook,» viel Barnaby hierop in, terwijl hij het mandje opende. De raaf sprong er dadelijk uit ging op zijn schouder zitten, en riep, misschien als een wenk, dat eenige verversching niet te onpas zou komen: »Polly, zet den ketel op

het vuur; wij zullen allemaal theedrinken." — »Luister Mary!" zeide Haredale vriendelijk, terwijl hij, met haar naar het huis wandelde. »Uw leven is een voorbeeld van geduld en standvastigheid geweest, behalve in dit ééne opzicht, hetgeen mij dikwijls zeer gespeten heeft. Het is smartelijk genoeg, te weten dat gij ongelukkig werdt ingewikkeld in de ramp, welke mij van een eenigen broeder en Emma van haar vader beroofde, zonder er bij te moeten denken, gelijk ik somtijds doe, dat gij ons eenigermate als de oorzaak van uw ongeluk beschouwt." — »Wat zegt gij, mijnheer!" riep zij uit. — »Ik moet inderdaad bijna gelooven," antwoordde Haredale, »dat, omdat uw man in betrekking stond met onzen bloedverwant en in zijn dienst en bij zijne verdediging het leven liet, gij ons eenigermate als medewerkende oorzaken van zijn moord beschouwt." — »Helaas!" riep zij uit, »hoe weinig kent gij mijn hart! Hoe weinig weet gij de waarheid!" — »Het is niet onnatuurlijk, en misschien doet gij het zonder het zelve te weten," hernam Haredale, meer bij zich zelve dan tot haar sprekende. »Wij behooren tot een verarmd geslacht. Geld, al werd het met eene kwistige hand geschonken, zou eene ontoereikende vergoeding zijn voor een lijden gelijk het uwe; en met karigheid uitgeteld, gelijk onze bekrompene omstandigheden ons noodzaken te doen, gelijkt het naar spotternij. Ik gevoel dat het zoo is," vervolgde hij haastig. »Waarom zou het mij verwonderen, dat zij het ook gevoelt?" — »Gij doet mij waarlijk onrecht, mijnheer!" antwoordde zij met grooten ernst, »en toch, wanneer gij hoort, wat ik u wilde zeggen..." — »Zal ik mijn twijfel bewaarheid vinden?" zeide hij, toen hij zag, dat zij verlegen bleef steken. Hij stapte eenige schreden sneller voort, maar wachtte haar spoedig weder in, en zeide: »Zijt gij dien geheelen weg gekomen, alleen om mij te spreken?" — »Ja," antwoordde zij. — »Hoe ellendig zijn wij trotsche bedelaars toch," mompelde hij, »van wie rijken en armen zich evenzeer op een afstand houden, daar deze genoodzaakt zijn ons met kouden eerbied te behandelen, en de anderen ons eene minachtende beleefdheid toonen, die ons slechts verder van hen afhoudt, naarmate zij ons dichter schijnen te naderen! — Het moet u immers smartelijk zijn geweest, om voor zulk eene beuzelachtige reden eene gewoonte van drie en twintig jaren te breken! Waarom hebt gij mij niet eenvoudig laten verzoeken om bij u te komen?" — »Er was geen tijd toe, mijnheer!" antwoordde zij. »Ik nam eerst gisteravond mijn besluit, en gevoelde toen, dat ik geen dag, geen uur moest verliezen, om u te zeggen, wat ik te zeggen heb."

Zij hadden nu het huis bereikt. Haredale bleef een oogenblik stilstaan, en zag haar met zekere verwondering aan. Toen hij echter bespeurde, dat zij niet op hem lette, maar huijverend op de oude muren staarde, welke in hare gedachten met zooveel afgrijselijks in verband stonden, bracht hij haar, eene achtertrap op, naar zijne

bibliotheek, waar Emma bij het venster zat te lezen. Zoodra Emma de weduwe zag aankomen, stond zij op, en bood haar, met vriendelijke woorden en niet zonder tranen, eene hartelijke welkomst; maar deze ontweek hare omhelzing, alsof zij voor haar bevreesd was, en zonk bevend op een stoel neder.

»Zoo komt gij dan hier nog eens terug na zulk eene lange afwezigheid?" zeide Emma vriendelijk. »Lieve oom! schel eens — of wacht — Barnaby zal wel eens gaan zeggen, dat men wijn..." — »Om alles in de wereld niet!" riep de weduwe uit. »Ik zou er niet van kunnen drinken. Laat mij maar een oogenblik rusten; anders niet."

Emma bleef naast haar stoel staan, en beschouwde haar met stilzwijgend medelijden. Zij bleef eene poos stil zitten; toen stond zij op en keerde zich tot haar oom, die zich in zijn leuningstoel had nedergezet.

Wanneer men zich het voorval herinnerde, dat in dit huis had plaats gehad, scheen het, gelijk wij reeds gezegd hebben, een uitgezocht tooneel te wezen voor zulk een bedrijf, als daarin was gepleegd. Het vertrek, waarin deze groep nu verzameld was, — dichtbij de kamer, waarin het misdrijf was gepleegd, — donker, hol en somber, — de wanden bekleed, gedeeltelijk met oude bestoven boeken, gedeeltelijk met vershotene tapijten, die alle klanken verdoofden, — treurig beschaduwde door boomen, welker ritselende takken telkens tegen de glasruiten tikten, — had bovenal een spookachtig akelig voorkomen: en de groep zelve stond daarmede geheel in overeenstemming. De weduwe, met haar uitgeteerd gelaat en nedergeslagene oogen, — Haredale, altijd stuursch en treurig, — zijne nicht, die naast hem stond, op hem gelijkende en toch zeer ongelijk, het evenbeeld van haar vader, wiens afbeeldsel verwijtend op hen nederzag, — Barnaby met zijn wilden, rusteloozen blik, — al deze personen schenen bestemd, om elkander hier te ontmoeten. Zelfs de raaf, die op de tafel was gesprongen, en, alsof hij een toovenaar was, in een groot openliggend boek zat te turen, paste bij het geheel, en scheen een booze geest te wezen, die het lichaam van een dier had aangenomen, en zijn tijd afwachtte, om onheil te brouwen.

»Ik weet niet hoe ik beginnen zal," zeide de weduwe eindelijk. »Gij zult denken, dat ik niet wel bij mijne zinnen ben." — De geheele loop van uw stil en onberispelijk leven," antwoordde Haredale vriendelijk, »getuigt van het tegendeel. Waarom vreest gij zulk eene achterdocht gaande te maken? Gij spreekt niet tegen vreemde delingen. Het is niet voor de eerste maal, dat gij onze belangstelling en ons mededoogen inroept. Schep moed en spreek vrij uit. Gij weet wel, dat gij recht hebt op al wat wij doen kunnen om u te raden en te helpen, en dat wij ook daartoe bereid zijn." — »Als ik dan eens kwam, mijnheer!" hernam zij, »ik, die nog slechts één vriend op de wereld heb, om van dit oogenblik af uwe hulp af te

wijzen, — om u te zeggen, dat ik mij voortaan geheel alleen in de wereld stort, om mijn lot af te wachten, gelijk de Hemel het zal beschikken?" — »Dan zoudt gij," zeide Haredale, »eene of andere reden moeten opgeven voor zulk een buitengewonen stap, en dat zal, indien gij in ernst spreekt, eene gewichtige reden moeten zijn." — »Dat is de grootste zwaarte van mijn ongeluk, mijnheer!" hernam zij. »Ik kan volstrekt geene reden opgeven. Mijn woord moet genoeg zijn. Het is mijn plicht, mijn heilige plicht. Als ik dien niet volgde, zou ik verachtelijk en misdadig wezen. Nu ik zooveel gezegd heb, zijn mijne lippen verzegeld en kan ik niets meer zeggen." Alsof zij zich verlicht gevoelde door dit gezegd te hebben, en daardoor meer kracht kreeg om hare taak geheel te vervullen, sprak zij verder met eene vaste stem: »De Hemel is mijn getuige, en mijn eigen hart — en ook het uwe, lieve jonge juffer! zal mijn getuige wezen — dat ik sedert dien tijd, die ons allen zoo bitter heugt, de oprechtste dankbaarheid en gehechtheid voor deze familie heb gekoesterd, en dat, waarheen ik ga, die aandoeningen dezelfde zullen blijven. De Hemel is ook getuige, dat die dankbaarheid en gehechtheid alleen mij dringen tot den stap, dien ik doen moet, en waarvan niets mij zal terughouden, zoo waar ik hier namaals op genade hoop." — »Dat zijn vreemde raadsels," zeide Haredale. — »In deze wereld, mijnheer," antwoordde zij, »zullen zij misschien nooit verklaard worden. In eene andere zal de waarheid op haar tijd aan het licht komen. En moge die tijd veraf wezen!" voegde zij er met eene zachtere stem bij. — »Ik moet zeker zijn, dat ik u wel begrijp," zeide Haredale; »want ik twijfel aan het getuigenis mijner zinnen. Wilt gij zeggen, dat gij hebt besloten, om u zelve voortaan vrijwillig te berooven van die middelen van bestaan, welke gij zoolang van ons ontvangen hebt, — van het jaargeld af te zien, dat wij twintig jaren geleden voor u bepaald hebben, — uw huis te verlaten, en het leven opnieuw te beginnen, — en dat om eene geheime reden of zonderlinge gril, die gij niet kunt openbaren, en die na zich zoolang schuilt te hebben gehouden, nu pas schijnt te zijn opgekomen? In 's Hemels naam, wat beteekent dit alles?" — »Omdat ik waarlijk dankbaar ben," antwoordde zij, »voor de goedheid der eigenaars van dit huis, de levende en de doode, en omdat ik niet wil, dat dit dak op mij neder valle en mij verplettere, of de muren van bloeddruipen, wanneer mijn naam daarin wordt uitgesproken, — daarom wil ik niet langer van hunne goedheid leven, of ooit weder eenigen onderstand van hen aannemen. Gij weet niet," vervolgde zij haastig, »waartoe dat geld kan gebruikt worden, of in welke handen het komen kan; maar ik weet het, en daarom weiger ik het aan te nemen." — »Maar het hangt immers van u af, welk gebruik daarvan gemaakt wordt," zeide Haredale. — »Dat was zoo," antwoordde de weduwe; »maar nu is het zoo niet meer. Het kan gebruikt worden, het wordt gebruikt, tot iets, dat de dooden in hunne graven moet ontrusten. Het

kan mij geen zegen aanbrengen. Het zou slechts eene andere zware bezoeking doen komen op het hoofd van mijn dierbaren zoon, die in zijne onschuld zou lijden voor de schuld zijner moeder." — »Wat beteekent dat alles?" riep Haredale met verbazing uit. »Met wie verkeert gij dan? Tot welk misdrijf hebt gij u dan laten verleiden?" — »Ik ben schuldig, en toch onschuldig; ik doe wel, en toch kwalijk; mijn doel is zuiver, hoewel ik gedwongen ben om goddeloozen te helpen en te beschermen. Vraag mij niet verder, mijnheer! maar geloof, dat ik eer te beklagen dan te veroordeelen ben. Ik moet morgen uit mijn huis vertrekken; want zoolang ik daarin ben, is het een spookhuis. Mijne toekomstige woning moet, zal ik in vrede leven, een geheim wezen. Als mijn arme zoon ooit dezen weg mocht heenkomen, verlok hem dan niet om te zeggen waar ik mij ophoud, of laat hem niet nagaan, om te zien waar hij blijft. En nu deze last van mijn gemoed is, smee ik u — en u insgelijks, lieve juffer! — om, zoo het mogelijk is, met evenveel genegenheid aan mij te blijven denken, als gij tot nog toe gedaan hebt. Wanneer ik sterf, en ik zelfs dan mijn geheim niet kan openbaren (want dat zou mogelijk kunnen zijn), zal het mij minder zwaar op het hart wegen, om hetgeen ik dezen dag gedaan heb; en op dien dag, ja op elken dag van mijn leven, zal ik voor u bidden, en u dankbaar zijn, en u nooit meer lastig vallen."

Met deze woorden wilde zij heengaan; maar zij hielden haar tegen, en smeekten haar te bedenken wat zij deed, en vooral hare vrienden meer volkomen te vertrouwen, en hun te zeggen, wat haar zoo zwaar op het hart woog. Dewijl zij voor deze aanzoekon doof bleef, deed Haredale, als eene laatste uitvlucht, het voorstel, dat zij dan haar gemoed alleen voor Emma zou uitstorten; maar deze voorslag werd door haar verworpen met denzelfden afschrik, dien zij had laten blijken, toen zij het meisje ontmoette. Het eenige, dat men haar kon afpersen, was eene belofte, dat zij Haredale den volgenden avond in haar eigen huis zou afwachten, en intusschen haar besluit en hunne voorstellingen nog eens zou overwegen, hoewel het, naar zij zeide, onmogelijk was, dat zij van voornemen zou veranderen. Toen dit beding gemaakt was, lieten zij haar eindelijk met weezin vertrekken, daar zij in het huis niets wilde eten of drinken, en zij ging derhalve met haar zoon de achtertrap af en de tuindeur uit, zonder door iemand gezien te worden.

Zij wilde met den postwagen terugkeeren, en, daar het nog twee uren duurde, voordat die afreed, had Barnaby grooten lust om naar de Meiboom te gaan. Maar zijne moeder, die niet herkend wilde worden, en bovendien vreesde, dat Haredale zich zou bedenken, en iemand naar die herberg zenden, om haar te halen, drong er op aan, om op het kerkhof te blijven wachten. Barnaby kocht derhalve eenige spijs en bracht die naar zijne moeder, waarop zij zich te zamen nederzetten, om een soberen maaltijd te doen. Het

was een lief, stil plekje, maar voor de weduwe zeer treurig; want daar lag Ruben Haredale begraven, en niet ver van de grafkelder, waarin zijn stof rustte, stond een steen ter gedachtenis van haar man, waarvan het korte opschrift vermeldde, hoe en wanneer hij het leven verloren had. Daar bleef zij in gedachten verzonken zitten, totdat het hoorngetoet in de verte de komst van den postwagen voorspelde.

Barnaby, die op het gras had liggen slapen, sprong terstond op, terwijl Grip, die zeer wel scheen te begrijpen, wat dit getoet betekende, dadelijk in zijne mand wipte. Spoedig zaten zij boven op den wagen, en reden daarmede voort. Voor de Meiboom hield men even op. Joe was van huis, en Hugh kwam langzaam de deur uit, om een pak, dat naar Londen moest worden medegenomen, op te laden. Dat John zou buiten komen, behoefde men niet te vreezen. Men zag hem door het venster heen in de gelagkamer zitten slapen, gelijk zijne vaste gewoonte was om te doen op den tijd, dat de postwagen moest voorbijkomen. Het was een trek van zijn karakter, dat hij met deze rijtuigen niets te doen wilde hebben, en er altijd met de grootste verachting van sprak, als van dingen, die nergens toe dienden, dan om de menschen in hunne rust te storen, en daarom eigenlijk verboden moesten worden.

De weduwe verborg haar gelaat, toen Hugh achter op den postwagen klom en met Barnaby fluisterde; maar noch door hem, noch door iemand anders werd zij toegesproken of opgemerkt; en zoo bezocht en verliet zij, als eene vreemde, het dorp, waar zij geboren was, en als een onnoozel kind, een vroolijk meisje en eene gelukkige vrouw had geleefd, waar zij al het geluk had gesmaakt, dat zij in haar leven had gekend, en het begin van haar bitterst leed had gedragen.

XXVI.

VRUCHTELOOZE NASPORING.

„En het verwondert u niet, dat gij dit hoort, Varden?” zeide Haredale. „Nu! Gij zijt altijd haar beste vriend geweest. Als iemand haar doorgronden kan, moet gij het wezen.” — „Ik vraag u verschooning, mijnheer!” hernam de slotenmaker. „Ik heb niet gezegd, dat ik haar doorgrondde. Ik zou zoo onvoorzichtig niet wezen, om dat van eene vrouw, wie zij ook zijn mocht, te zeggen. Dat gaat zoo gemakkelijk niet. Maar het verwondert mij niet zoozeer, als gij verwacht hadt, mijnheer! Daarin hebt gij gelijk.” — „En mag ik vragen waarom, goede vriend?” — „Ik heb iets van hare betrekkingen gezien,” antwoordde de slotenmaker met blijkbaaren tegenzin, „dat mij ongerust en wantrouwig heeft gemaakt. Zij heeft slechte

vrienden gekregen. Hoe of wanneer zij daaraan gekomen is, weet ik niet; maar dat haar huis de schuilplaats van ten minste één roover en sluikmoordenaar is, dat is zeker. Daar, mijnheer! nu is het er uit.” — „Varden!” — „Mijne eigene oogen zijn mijne getuigen, mijnheer! en om harentwil mocht ik wel lijden, dat ik die kon wantrouwen. Ik heb het geheim bewaard, en ik weet wel, dat gij het ook bewaren zult; maar ik zeg u, dat ik eens op een avond, met mijne eigene oogen, in de gang van haar huis den roover heb gezien, die mijnheer Edward Chester heeft uitgeplunderd en gewond, en dien zelfden nacht ook mij heeft bedreigd.” — „En hebt gij niet beproefd, om hem vast te houden?” vroeg Haredale snel. — „Zij zelve verhinderde mij daarin, mijnheer!” antwoordde Gabriël. „Zij sloeg hare armen om mij heen, en hield mij met al hare kracht vast, tot hij weg was.” En daarop verhaalde hij omstandig, wat er op den bedoelden avond was gebeurd.

Dit gesprek werd half fluisterend gevoerd in de achterkamer van den slotenmaker, waarin hij Haredale had gebracht, toen deze hem kwam verzoeken, om met hem naar het huis van de weduwe te gaan, en te beproeven, wat zijn invloed op haar vermocht; en dit verzoek had tot het boven aangehaalde gesprek aanleiding gegeven.

„Ik heb mij wel gewacht,” zeide Gabriël, „om er een woord van tegen iemand te spreken, daar het haar geen goed en misschien veel kwaad kon doen. Om de waarheid te zeggen, ik dacht en hoopte, dat zij bij mij zou komen, om er met mij over te spreken, en mij te zeggen, hoe de zaak gelegen was; maar hoewel ik haar met voordacht een paar malen gelegenheid daartoe heb gegeven, heeft zij de zaak nooit aangeroord, behalve door een blik. En waarlijk,” vervolgde de goedhartige slotenmaker, „die blik zeide genoeg, meer dan vele woorden hadden kunnen doen; onder anderen „vraag mij toch naar niets!” zoo hartroerend, dat ik haar niets durfde vragen. Gij zult wel denken, dat ik een oude gek ben, mijnheer! en gij moogt het vrijuit zeggen, als gij wilt.” — „Wat ik van u hoor, ontrust mij zeer,” zeide Haredale na eene poos van stilte. „Wat zoudt gij denken, dat het beteekent?” — De slotenmaker schudde twijfelachtig zijn hoofd. — „Zou zij hertrouwd kunnen zijn?” zeide Haredale. — „Zonder dat wij het wisten zeker niet, mijnheer!” — „Mogelijk heeft zij het gedaan, omdat zij vreesde, dat wij er tegen zouden hebben. Als zij nu eens onvoorzichtig getrouwd was — het is niet onwaarschijnlijk, want zij heeft jaren lang een eenzaam en vervelend leven gehad — en naderhand bevond, dat haar man een booswicht was, dan zou zij moeite doen, om hem te beveiligen, en te gelijk een afgrijzen hebben van zijne misdaden. Dit zou kunnen wezen. Het strookt zeer wel met hetgeen zij gisteren zeide, en zou haar gedrag op eene voldoende wijze verklaren. Denkt gij, dat Barnaby het rechte van deze zaken weet?” — „Dat is volkomen onmogelijk te zeggen, mijnheer!” antwoordde Gabriël,

wederom zijn hoofd schuddende; »en nagenoeg onmogelijk van hem te vernemen. Als het inderdaad zoo is, gelijk gij denkt, beef ik voor den jongen.» — »Is het niet mogelijk, Varden,» hernam Haredale, nog zachter sprekende dan hij tot nog toe gedaan had, »dat wij van het begin af door deze vrouw geblinddoekt en bedrogen zijn? Is het niet mogelijk, dat zij deze betrekking reeds had aangeknoopt bij het leven van haar man, en daardoor aanleiding heeft gegeven tot zijn en mijns broeders...» — »Goede hemel, mijnheer!» viel Gabriël hem in de rede: »haal u toch zulke ijselijke gedachten niet in het hoofd. Vijf en twintig jaren geleden, waar was toen een meisje zooals zij? Zoo luchtig en vroolijk! Bedenk eens, wat zij toen was, mijnheer! Het hart doet mij nu nog zeer, nu ik een oud man ben, die eene huwbare dochter heeft, als ik bedenken, wat zij toen was, en wat zij nu is. Wij veranderen allen, maar door den tijd. De tijd doet zijn werk eerlijk, en ik geef niet om hem. Houd hem in waarde, en hij zal u geen slechten streek spelen. Maar zorg en verdriet — en die hebben haar geteisterd — zijn duivels, mijnheer! — listige, verraderlijke duivels — die meer kwaad doen in eene maand, dan de tijd in een jaar. Verbeeld u maar eens voor een oogenblik, wat Mary was, voordat zij haar begonnen te kwellen, en zeg dan, of zoo iets mogelijk is.» — »Gij zijt een goed man, Varden!» zeide Haredale; »en gij hebt gelijk. Ik heb zoolang over dat onderwerp gemijmerd, dat al wat mij eenig kwaad vermoeden kan geven, er mij op terugbrengt. Gij hebt volkomen gelijk.» — »Het is niet, mijnheer!» zeide de slotenmaker met zijne ronde, eerlijke stem, »omdat ik haar voor Rudge vrijde en zij mij niet hebben wilde, dat ik zeg, dat zij te goed voor hem was. Zij zou ook voor mij te goed zijn geweest; maar hij was voor haar niet vroolijk en rondborstig genoeg. Niet dat ik den armen man iets zou willen verwijten; maar ik wil u haar slechts voor den geest brengen, gelijk zij toen inderdaad was. Zoo stel ik haar mij nog duidelijk voor, en daarom zal ik haar vriend blijven, en trachten haar weder een tevreden leven te bezorgen. Ja waarachtig, mijnheer! al had zij vijf en zeventig roovers achter elkander getrouwd.»

Deze uitbarsting van goedhartige geestdrift scheen zelfs den altijd zoo doffen en neerslachtigen Haredale op te wekken, die nu den slotenmaker verzocht, om zonder verder vertoef met hem mede te gaan. Daarop stapten zij beiden in eene huurkoets, en reden heen.

Aan den hoek van de straat stapten zij af, en gingen te voet naar het huis. Op hun eerste en tweede kloppen aan de deur kwam geen antwoord; maar toen zij voor de derde maal, met meer kracht, hadden aangeklopt, werd het venster opengeschoven, en riep eene vriendelijke stem: »Wel, Haredale! lieve vriend! ik ben blij dat ik u zie. Gij ziet er waarlijk veel beter uit, dan toen wij elkander laatst ontmoetten. Hoe vaart gij?»

Haredale keerde zich naar het venster, van waar de stem kwam,

hoewel hij dit niet had behoeven te doen, om den spreker te herkennen, terwijl Chester zich glimlachend voor hem boog. »De deur zal terstond geopend worden,» zeide deze. »Er is niemand dan eene oude vrouw hier, met wier gebreken gij geduld moet hebben. Als zij een hooger rang in de maatschappij bekleedde, zou zij het podagra hebben; maar nu is zij slechts wat rhumatisch. Dat is een natuurlijk gevolg van het onderscheid in rang, beste vriend Haredale!»

Haredale, wiens gezicht, zoodra hij de stem hoorde, zijne gewone stugge en wantrouwige uitdrukking weder had aangenomen, maakte eene stijve buiging, en keerde den spreker zijn rug toe.

»Nog niet opengedaan?» zeide Chester, »Lieve hemel! ik hoop, dat de oude sloof niet met haar voet in eene spinneweb is blijven hangen. Daar is zij eindelijk. Kom binnen, als het u belieft.»

Haredale trad binnen, gevolgd door den slotenmaker. Zich met een blik vol verbazing tot de oude vrouw keerende, die de deur geopend had, vroeg hij waar juffrouw Rudge en Barnaby waren. Zij waren beiden vertrokken, antwoordde zij. Er was een heer in de zijkamer, die er misschien meer van zeggen kon. Zij wist er niets anders van.

»Eilieve, mijnheer!» zeide Haredale zich tot Chester keerende, »waar is de vrouw, die ik hier wilde spreken?» — »Ik weet het u waarlijk niet te zeggen, beste vriend!» was het antwoord. — »Uwe scherts is zeer ontijdig en ongepast,» hernam de ander met eene doffe stem. »Bewaar die voor hen, die zich uwe vrienden noemen. Ik verkies geene aanspraak op dien naam te maken.» — »Ik geloof dat gij warm zijt van het gaan, mijnheer!» zeide Chester. »Ga zitten, verzoek ik u. Onze vriend is...» — »Een eenvoudig eerlijk man,» antwoordde Haredale, »en uwe aandacht geheel onwaardig.» — »Ik heet Gabriël Varden,» zeide de slotenmaker kortaf. — »Een braaf, achtenswaardig man,» zeide Chester, »van wien ik mijn zoon Edward meermalen heb hooren spreken, en wien ik dikwijls verlangd heb te zien. Ik ben blijde, dat ik u leer kennen, mijn goede vriend Varden! — Gij zult u zeker verwonderen, dat gij mij hier vindt,» vervolgde hij, zich tot Haredale keerende. Haredale zag hem glimlachend aan, maar lang niet vriendelijk, en gaf geen antwoord. »Dat raadsel is in een oogenblik opgelost,» hervatte Chester. »Wilt gij even met mij ter zijde gaan? Gij herinnert u onze afspraak wel, betrekkelijk Edward en uwe lieve nicht, en de namen der medehelpers in hunne onschuldige intrigue? Gij weet zeker nog wel, dat deze lieden daaronder behoorden? Nu moogt gij u zelve en mij gelukwenschen, beste vriend! Ik heb hen afgekocht.» — »Wat hebt gij gedaan?» zeide Haredale. — »Hen afgekocht,» antwoordde zijn vriend glimlachend. »Ik heb het noodig bevonden eenige maatregelen te nemen, om aan de betrekking tusschen die jonge lieden een einde te maken, en ben begonnen met deze twee handlangers uit den weg te ruimen. Verwondert gij u? Wie kan den invloed

van het geld wederstaan? Zij hadden het noodig, en hebben zich laten afkopen. Wij hebben niets meer van hen te vreezen. Zij zijn vertrokken." — »Vertrokken!" herhaalde Haredale. »Waarheen?" — »Dat weet ik u inderdaad niet te zeggen. Ik geloof, dat Columbus zelfs moeite zou hebben om hen te ontdekken. Tusschen ons, zij hebben geheime redenen; maar op dat punt heb ik mij verbonden om stil te zwijgen. Zij had u afgesproken, dat gij van avond zoudt hier komen, dat weet ik; maar zij had, naar het scheen, geen tijd om zo lang te wachten. Mag ik zoo vrij zijn om u den sleutel van de deur ter hand te stellen?"

XXVII.

VERDERE OVERWINNINGEN VAN DEN HEER CHESTER.

Haredale bleef staan met den sleutel in de hand, nu Chester, dan Varden aanstarende, totdat de eerste, die intusschen zijne handschoenen had aangetrokken, hem tot bezinning bracht door zeer vriendelijk te vragen, of zij denzelfden weg opgingen.

»Neen," antwoordde Haredale. »Onze wegen loopen ver uiteen, zooals gij weet, ik blijf thans hier." — »Dat is verkeerd, Haredale!" hernam de ander. »Gij zult hier melancholisch worden. Dit huis deugt volstrekt niet voor iemand van uw karakter. Ik ben zeker, dat het u in eene allerakeligste stemming zal brengen." — Laat het," zeide Haredale, zich nederzettende, »en vermaak u daarmee. Goeden avond!"

Zich houdende alsof hij de ongeduldige beweging van des sprekers hand, welke dit vaarwel aan een smadelijk wegzenden gelijk maakte, volstrekt niet bemerkte, antwoordde Chester met een zeer vriendelijken zegenwensch, en vroeg Gabriël, welken weg hij opging. Terwijl de slotenmaker aarzelde om te antwoorden, kwam Haredale hem voor, door te zeggen: »Ik wilde u nog even spreken, Varden!" — »Dan zal ik uw onderhoud niet langer storen," zeide Chester met bijzondere beleefdheid. »Ik wensch u beiden een genoeglijken avond." En met deze woorden ging hij de deur uit.

»Een akelig gestel heeft die onhandelbare man," zeide hij bij zich zelve, terwijl hij voortging. »Hij is een onverdragelijk wezen; maar gelukkig dat hij zich zelve straft. Hij is een beer, die zich zelve bijt. Hier ziet men nu, hoe goed het is, als men zijne drift weet te beheerschen. Onder die twee korte gesprekken ben ik wel vijftig malen in verzoeking geweest, om tegen dien kerel den degen te trekken. Een ander zou het waarschijnlijk gedaan hebben; maar door mijne drift te bedwingen, kwets ik hem dieper en gevoeliger dan ik doen kon, als ik de beste schermer van geheel Europa was, en hij de slechtste. Gij zijt de laatste toevlucht van een ver-

standig man," vervolgde hij, op het gevest van zijn degen kloppende. »Als er niets anders meer te zeggen of te doen is, is het altijd nog tijd om u te hulp te roepen."

Hij glimlachte zoo genoeglijk, terwijl hij zoo met zich zelve sprak, dat een bedelaar daardoor moed kreeg om hem om eene aalmoes aan te spreken, en hem een eind ver te volgen. Chester gevoelde zich daardoor gestreeld, als een blij hoe hij zijne gelaats-trekken in bedwang had, en liet den bedelaar, tot zijne belooning, hem naloopen, totdat hij een draagkoetsje had geroepen, waarop hij hem met een hartelijken zegenwensch heenzond.

»Zegenen is even gemakkelijk als vloeken," dacht hij, terwijl hij zich nederzette, »en veel fatsoenlijker. — Naar Clerkenwell, goede vrienden, als het u belieft." De dragers werden door deze beleefdheid inderdaad vlug, en brachten hem op een frisschen draf naar Clerkenwell. Nadat hij was afgestapt op eene plek, die hij hun te voren had aangewezen, en hun wat minder had betaald, dan zij van zulk een vriendelijk heer verwacht hadden, sloeg hij de straat in, waarin Gabriël woonde, en stond weldra onder de schaduw van den gouden sleutel. Sim, die bij eene lamp in den winkel stond te werken, bemerkte zijne tegenwoordigheid niet, voordat Chester eene hand op zijn schouder legde, en hem verschrikt deed omkijken.

»Vlijt is de weg tot voorspoed," zeide Chester. »Mijnheer Tappertit! Ik hoop, dat gij mij ter maaltijd zult vragen, als gij Lord Mayor van Londen zijt." — »Mijnheer!" antwoordde de leer-knaap, terwijl bij zijn hamer nederlegde en met zijne zwarte hand zijn neus wreef: »ik verwensch den Lord Mayor en al wat hem aangaat. Het moet een andere tijd worden, voordat ik Lord Mayor wezen wil, mijnheer! Hoe vaart gij?" — »Des te beter, mijnheer Tappertit! omdat ik het genoeg heb uw openhartig gelaat nog eens te zien. Ik hoop dat gij welvarend zijt?" — »Zoo welvarend, mijnheer," antwoordde Sim, nadrukkeijk fluisterend, »als iemand onder zulke mishandelingen wezen kan, als waaraan ik ben blootgesteld. Mijn leven is mij tot last; maar ik hoop wraak te nemen." — »Is juffrouw Varden thuis?" vroeg Chester. — »Ja wel, mijnheer!" antwoordde Sim, hem strak aanziende. »Wildet gij haar spreken?" zeide Sim, »Wacht eens! Wilt gij mij vergunnen u even iets in het oor te fluisteren?" — »Zeer gaarne."

Sim ging op de teenen staan, kwam met zijn mond tot vlak bij Chester's oor haalde toen zijn hoofd terug, zag hem strak aan, herhaalde dezelfde plechtigheid een paar malen, en fluisterde eindelijk: »Hij heet Joseph Willet. St! Ik zeg niets meer." Daarop wenkte hij den bezoeker, met een zeer geheimzinnig gezicht, om de kamer binnen te treden, terwijl hij hem op de volgende wijze aandiende: »mijnheer Chester! Niet mijnheer Edward, maar zijn vader." — »Laat ik u niet hinderen in uwe huiselijke bezigheden, mejuffer! Ik

kwam eigenlijk om uwe moeder, juffrouw Varden, te spreken," zeide Chester, met zijn hoed in de hand vooruitstappende, toen hij zag welk een indruk dit aandienen maakte. — »Daar nu!" riep Miggs uit, in hare handen klappende. »Heb ik het niet gezegd? Hij ziet de juffrouw voor hare eigene dochter aan. »Of zij ook op elkander gelijken!" — »Is het mogelijk!" zeide Chester, op een suikerzoeten toon. »Is dit de moeder? Maar dit meisje kan uwe dochter niet wezen, juffrouw Varden! Neen, zeker uwe zuster?" — Zij is inderdaad mijne dochter, mijnheer!" zeide juffrouw Varden, zeer jeugdig blozende. — »O juffrouw!" riep de bezoeker uit, »hoe gelukkig moet iemand wezen, die zulk een afbeeldsel van zich zelve voor zich ziet, en even jong blijft als dat is. Gij moet mij vergunnen u een kus te geven, lieve juffrouw! — het is 's lands gebruik — en uwe dochter insgelijks."

Dolly toonde eenigen tegenzin in deze plechtigheid, en werd daarvoor door hare moeder scherpelijk berispt; want trotschheid, zeide deze, was eene der zeven doodzonden, en nederigheid eene deugd; verder aanmerkende, dat Dolly gerust kon doen, wat zij hare moeder zag doen, zonder zich de moeite te geven, om er over te denken, waardoor zij haar kinderplicht zou te kort doen. Aldus vermaand, gehoorzaamde Dolly, hoewel geenszins gewillig; want Chester zag haar aan met een blik, die haar zeer verlegen maakte. Terwijl zij met neergeslagene oogen staan bleef, wendde Chester zich tot hare moeder en zeide: »Mijn vriend Gabriel, met wien ik eerst dezen avond heb kennis gemaakt, moet een zeer gelukkig man wezen juffrouw Varden!" — »Ach!" zuchtte Martha, haar hoofd schuddende. — »Ach!" herhaalde Miggs. — »Is het zó?" zeide Chester medelijdend. »Lieve hemel!" — »Meester is wel een goed man, mijnheer! zoover zijne vermogens gaan," zeide Miggs, naar hem toeschuivende; »maar," hier zuchtte zij en keek schuins naar hare meesteres, »wij kennen nooit de volle waarde van zekere wijnstokken en vijgeboomen, voordat wij die verliezen; en dat is ongelukkig, mijnheer! voor hen, die het op hun geweten hebben, dat zij ze hebben veronachtzaamd, als zij eens naar eene andere plaats zijn verplant." En dit zeggende keek zij naar omhoog, om te beduiden welke plaats zij meende.

Juffrouw Varden hoorde natuurlijk al wat Miggs zeide, en daar deze woorden eene voorspelling schenen te bevatten, dat zij binnen kort onder hare beproevingen zou bezwijken en naar de sterren verhuizen, gevoelde zij zich terstond in een kwijnenden toestand, haalde een deel van het Handboek naar zich toe, en ging er met haar arm op zitten leunen, als ware zij de Hoop en dat haar Anker. »Dit ziende, nam Chester haar het boek beleefd af, en bladerde er even in.

»Mijne geliefkoosde lectuur, juffrouw!" zeide hij. »Hoe dikwijls heb ik mijn lieven zoon Edward in zijne vroege jeugd — hij kan het

zich nu zeker niet meer herinneren —" (dit was zeer naar waarheid aangemerkt) »de fraaie zedelessen voorgehouden, die ik uit dit boek voor hem had getrokken. Gij kent Edward wel?" — Juffrouw Varden had de eer van hem te kennen, en vond hem een zeer aardig jong mensch. — »Gij zijt eene moeder, juffrouw Varden!" zeide Chester, een snuifje nemende: »en gij weet derhalve wat ik, als vader, gevoelen moet, als hij geprezen wordt. Hij veroorzaakt mij dikwijls eenige onrust — zeer veel onrust — hij is loszinnig en wispelturig, juffrouw! — van het eene vermaak, de eene bloem fladdert hij als een vlinder naar de andere; maar hij is nog jong, en wij moeten zulk eene lichtzinnigheid niet te erg opvatten." Hij wierp een blik naar Dolly. Zij luisterde blijkbaar naar hetgeen hij zeide. Dit was juist wat hij verlangde. »Het eenige, dat ik tegen dezen karaktertrek van Edward heb," vervolgde Chester, »— in het voorbijgaan, ik bedenken mij daar, dat ik u straks eens even alle en moet spreken — is, dat het naar oprechtheid zweemt; en hoezeer ik het uit liefde voor Edward voor mij zelve wil verbloemen, het komt altijd in mij op, dat al onze deugd niets beteekent, als wij niet oprecht zijn. Als men eerlijk, oprecht, edelmoedig en rechtvaardig is, dan heeft men wel niet veel, maar toch iets gewonnen: een grondslag van vroomheid, als het ware, waarop wij naderhand een heerlijk gebouw kunnen plaatsen."

»Dat is toch waarlijk een vroom man," dacht juffrouw Varden bij zich zelve. »Nu heb ik eens een waar Christen voor mij, die, nadat hij alle deugden een greepje zout op den staart gestrooid en bij de vlerken gepakt heeft uit nederigheid nog denkt, dat hij niets bezit." Zij twijfelde niet, of deze en passant afgelegde geloofsbelijdenis, die, als het ware, zeide: »Ik ben niet trotsch. Ik ben wat gij hoort; maar ik reken mij zelve niet beter dan andere menschen, en wil er liefst niet meer over spreken," moest wel oprecht wezen.

Den indruk bespeurende, dien hij gemaakt had, zette Chester zijne overwinning voort, door eenige zedekundige waarheden en opmerkingen te voorschijn te brengen, wel wat algemeen en onbestemd, sommige ook wel wat al te oud en afgesleten, maar allen zoo zoetvloeiend en geleidelijk voorgedragen, dat hij iets zeer bijzonders scheen te zeggen. Met het boek in de eene hand, terwijl hij de andere op zijne borst hield, zat hij alleraangenaamst te praten, en betooverde al zijne toehoorders, hoe verschillend hun belang en stemming ook wezen mocht. Zelfs Dolly, terwijl zijne strakke blikken en het aanstaren van Sim haar van verlegenheid deden blozen, kon niet nalaten bij zich zelve te bekennen, dat zij nooit iemand zoo innemend had hooren spreken. Zelfs Miggs, wier hart verdeeld was tusschen bewondering voor Chester en jaloezie op hare jonge meesteres, liet zich winnen. Zelfs Tappertit, hoewel hij, gelijk wij zagen, het staren tot zijne hoofdzaak maakte, kon niet nalaten te luisteren. Juffrouw Varden dacht bij zich zelve, dat zij nooit in haar

leven zoo gesticht was geweest; en toen Chester, nadat hij was opgestaan en verlof had verzocht om haar afzonderlijk te spreken, haar bij de hand nam en naar boven leidde, hield zij hem bijna voor een engel in menschengedaante.

„Lieve juffrouw!” zeide hij, hare hand aan zijne lippen drukkende, „ga zitten,” — zij ging zitten. — „Gij zult mijn oogmerk wel gissen?” vervolgde hij, een stoel bij haar schuivende. „Ik ben een liefhebbend vader, juffrouw Varden!” — „Daarvan ben ik verzekerd, mijnheer!” antwoordde Martha. — „Ik dank u,” hervatte Chester, op het deksel van zijne snuifdoos tikkende. „Een vader heeft eene zware verantwoordelijkheid, juffrouw Varden!” — Martha hief even hare handen op, schudde haar hoofd, en keek naar den grond, alsof zij door de dikte van den geheelen aardbol heen wilde zien. — „Ik kan u volkomen vertrouwen,” hervatte Chester. „Ik heb mijn zoon teeder lief, juffrouw! en daarom wilde ik verhoeden, dat hij zich zelve volkomen ongelukkig maakt. Gij kent zijne genegenheid voor mejuffer Haredale. Gij hebt hem daarin voortgeholpen, en dat was zeer vriendelijk van u gedaan. Ik ben u zeer verplicht voor uwe belangstelling in hem; maar ik verzeker u, juffrouw! dat zij in dit opzicht eene verkeerde strekking had.” — Juffrouw Varden stamelde, dat het haar zeer speet. — „Laat u nooit iets spijten, juffrouw! dat gij met een goed oogmerk gedaan hebt,” viel hij haar in de rede. „Maar er bestaan gewichtige redenen, familiebelangen, en bovendien punten van verschil in den godsdienst, welke hunne vereeniging onmogelijk, volkomen onmogelijk maken. Ik zou hierover met uw man gesproken hebben; maar — neem het mij niet kwalijk, dat ik dit zeg — hij heeft uwe vlugheid van begrip en uwe diepte van gevoel niet. — Hoe luchtig is dit huis, en hoe zindelijk! Voor iemand als ik, die zoolang weduwnaar ben, hebben deze teeken van vrouwelijke zorg iets zeer aandoenlijks.”

Juffrouw Varden begon te denken (zij wist zelve niet recht waarom), dat de jonge heer Chester ongelijk, en de oude heer gelijk moest hebben. „Mijn zoon Edward,” begon haar verzoeker weder, op zijn meest innemenden toon, „is, naar men mij gezegd heeft, door uwe lieve dochter en uw rondborstigen echtgenoot geholpen.” — „Veel meer dan door mij, mijnheer!” zeide juffrouw Varden. „Ik heb dikwijls getwijfeld. Het is een...” — „Een slecht voorbeeld,” vulde Chester aan. „Dat is het zeker. Uwe dochter is op een ouderdom, waarin het bijzonder onraadzaam is haar te laten zien, dat jonge lieden aangemoedigd worden, om zich, in zulk een gewichtig stuk, tegen hunne ouders te verzetten.” „Gij hebt volkomen gelijk. Ik had zelf daaraan moeten denken; maar ik moet bekennen, dat het mij niet is ingevallen.” — „Zoover, lieve juffrouw, gaat uwe sekse de onze in doorzicht en schranderheid te boven.” — Juffrouw Varden zette een gezicht, als had zij inderdaad iets gezegd, om zulk een compliment te verdienen, en haar geloof in hare eigene schranderheid werd

bijzonder versterkt. — „Lieve juffrouw!” zeide Chester: „gij geeft mij moed om zonder omwegen te spreken. Mijn zoon en ik hebben verschil omtrent dit punt; de jonge juffer en haar voogd insgelijks; en hetgeen alles afdoet is, dat mijn zoon door zijn plicht jegens mij, door zijne eer, door al wat heilig kan wezen, verbonden is, om eene andere juffer te trouwen.” — „Verbonden om eene andere juffer te trouwen?” riep juffrouw Varden uit. — „Hij is met dat voornemen grootgebracht en opgevoed, lieve juffrouw! Mejuffer Haredale moet een zeer bekoorlijk meisje wezen, naar ik hoor.” — „Ik ben hare voedstermoeder, en moet haar derhalve wel kennen,” antwoordde Martha. „Zij is een allerliefst meisje. — „Ik twijfel er volstrekt niet aan. En gij, die zulk eene teedere betrekking op haar hebt, zijt verplicht om haar geluk in het oog te houden. Hoe kan ik nu — gelijk ik tegen Haredale gezegd heb, die volkomen met mij instemt — hoe kan ik nu geduldig toelaten, al is zij van eene Katholieke familie, dat zij zich wegwerpt aan een jongen, die volstrekt geen gevoel heeft? Dit strekt hem niet tot schande; want het is het geval met de meeste jonge lieden, die zich in de ijdelheden der wereld verdiepen. Ik geloof zelfs niet, dat ik nog gevoel had, toen ik zoo oud was als Edward.” — „O mijnheer!” zeide juffrouw Varden, „dat moet gij zeker wel. Het is onmogelijk, dat gij, die nu zoo diep gevoelt, ooit zonder gevoel kunt geweest zijn.” — „Misschien,” antwoordde hij, nederig zijne schouders ophalende. „Maar om op Edward terug te komen. Gij hebt, toen gij hem zoo welwillend behulpzaam waart, zeker gedacht, dat ik iets in mejuffer Haredale had af te keuren. Zeer natuurlijk! Maar het is juist anders om. Ik heb veel, zeer veel in Edward af te keuren.” — Juffrouw Varden stond versteld over deze ontdekking. — „Hij heeft, als hij den plicht vervult, waarvan ik u gesproken heb — en dat moet hij doen, of hij is mijn zoon niet — een groot vermogen binnen zijn bereik. Hij is gewoon aan groote verteringen, en indien hij, in een oogenblik van verblindings, deze jonge juffer trouwde, en zich aldus van de middelen beroofde, om de neigingen te voldoen, welke hem tot eene tweede natuur zijn geworden, zou hij het lieve meisje het hart breken. Nu vraag ik u, juffrouw! is zoo iets te dulden? Is een vrouwelijk hart iets om zoo mede te spelen? Vraag uw eigen hart, bid ik u!” — „Hij is waarlijk een heilige,” dacht juffrouw Varden. „Maar,” vroeg zij, en die vraag was niet onnatuurlijk, „als gij juffer Emma haar minnaar ontroof, hoe zal het dan met het hart van het arme meisje gaan?” — „Dat is juist het punt, waarop ik u brengen wilde,” antwoordde Chester, volstrekt niet verlegen. „Een huwelijk met mijn zoon, wien ik dan zou moeten verzaken, zou door jaren van ellende gevolgd moeten worden; maar het afbreken van deze betrekking, die, gelijk wij beiden wel weten, meer ingebeeld dan wezenlijk is, zal het meisje slechts eenige tranen kosten, en dan is zij weder gelukkig. Neem eens het geval

van uwe eigene dochter, die uw levend afbeeldsel is." — Juffrouw Varden kuchte. — »Er is een jong mensch (met leedwezen moet ik zeggen een losse jongen, die een zeer dubbelzinnigen naam heeft), van wien ik Edward heb hooren spreken — Bullet heet hij — neen, Pullet — Mullet." — »Er is een jonkman, die Joseph Willet heet, mijnheer!" zeide juffrouw Varden, statig hare handen vouwende. — »Juist; dat is hij!" riep Chester uit. »Onderstel nu eens, dat die Joseph Willet de genegenheid van uwe dochter trachtte te winnen, en dit hem gelukte." — »Ik weet niet hoe hij zoo onbeschaamd zou durven zijn!" riep juffrouw Varden uit. — »Het zou gewis zeer onbeschaamd wezen: maar als het gebeurde, zoudt gij toch om eenige tranen van uwe schoone dochter niet nalaten, zulk eene genegenheid in hare geboorte te smoren. Ik had op die wijze met uw man willen redeneeren, toen ik hem van avond aan het huis van juffrouw Rudge aantrof..." — »Mijn man," viel juffrouw Varden hem snel in de rede, »zou veel beter doen, als hij thuis bleef, in plaats van zoo dikwijls naar juffrouw Rudge te gaan. Ik weet niet wat hij daar doet, of wat reden hij heeft om zich met hare zaken te bemoeien." — »Hoewel ik uwe aanmerking volkomen moet billijken," hervatte Chester, ben ik toch eenigszins blijde, dat ik hem daar gevonden heb, dewijl ik, toen hij daar zoo weinig spraakzaam was, op het denkbeeld ben gekomen om hier heen te gaan, waaraan ik het geluk heb te danken van een gesprek met eene vrouw, op wie, gelijk ik bespeur, het geluk en de welvaart van haar gezin geheel alleen berusten."

Dit zeggende, bracht hij de hand van juffrouw Varden, met de uitbundige galanterie van dien tijd, welke hij zelfs raadzaam oordeelde een weinig te overdrijven, nogmaals aan zijne lippen, en ging toen voort, met dezelfde afwisseling van drogredenen en vleierijen, om deze goede vrouw te verzoeken, al haar invloed te bezigen, ten einde te verhinderen, dat haar man of dochter zijn zoon Edward verder in zijne minnarij behulpzaam waren. Juffrouw Varden was slechts eene vrouw, en bezat haar aandeel van ijdelheid en heerschzucht. Zij trad in een geheim verbond met haar innemenden bezoeker, terwijl zij inderdaad geloofde, gelijk menigeen, die hem hoorde, zou gedaan hebben, dat zij daarmede de zaak van recht en deugd op eene loflijke wijze bevorderde.

Zeer weltevreden met den goeden uitslag der onderhandeling, bracht Chester haar weder in staatsie naar beneden, en, nadat hij daar de moeder en de dochter met dezelfde plechtigheid als bij zijne komst, had gegroet, nam hij afscheid; bij het heengaan volttooide hij nog de verovering van het hart van Miggs, door te vragen, of »deze jonge juffer" hem zou uitlichten.

»Wel, Heere mijn tijd, juffrouw!" zeide Miggs, toen zij terugkwam, »wat een lief heer is dat! Hij spreekt waarlijk als een engel. En dat hij u voor juffer Dolly, en juffer Dolly voor uwe zuster aanzag!

Als ik meester was, zou ik waarlijk wel jaloersch op hem wezen."

Juffrouw Varden berispte hare dienstmaagd over deze ijdele woorden, maar zeer zachtzinnig; aanmerkende, dat zij een onbedacht, lichtzinnig schepsel was, en zeker niet half meende wat zij zeide, dewijl zij er anders ernstig boos om zou moeten worden.

»Ik geloof eenigszins," zeide Dolly nadenkende, »dat mijnheer in dat opzicht wel wat naar Miggs gelijkt. In weerwil van al zijne beleefdheid en zijn mooi praten, geloof ik vast, dat hij ons nu en dan voor den gek hield." — »Als gij het nog eens waagt om zoo iets te zeggen, en van de menschen achter hun rug kwaad te spreken," antwoordde juffrouw Varden hierop, »zal ik u terstond naar bed zenden. Schaamt gij u niet, Dolly! De lompheid van geheel uw gedrag dezen avond is allerschandelijkst geweest. Heeft men ooit gehoord," riep zij, in tranen van spijt uitbarstende, »dat eene dochter tegen hare eigene moeder zeide, dat men haar voor den gek hield."

Zoo onbestendig was het humeur van juffrouw Varden!

XXVIII.

NOG EEN FORTUINTE.

Toen Chester het huis des slotenmakers verlaten had, begaf hij zich naar een bekend koffiehuis in Covent-Garden, waar hij een goeden maaltijd gebruikte en vervolgens bleef zitten nadenken over de zonderlinge manier, waarop hij dien dag had besteed, terwijl hij zich zelven geluk wenschte met den goeden uitslag zijner maatregelen. Deze overdenking gaf zijn gelaat zulk eene vriendelijke en genoeglijke uitdrukking, dat de oppasser, die hem bediende, wel voor hem door een vuur had willen loopen, en vast geloofde, dat zulk een engelachtige man ten minste zes gewone gasten moest waardig wezen, totdat, bij het betalen der rekening, eene zeer kleine fooi voor zeer veel moeite hem uit den droom hielp.

Een bezoek bij de speeltafel — niet als een doldriftig waaghals, maar als iemand, die voor zijn vermaak eene kleinigheid op het spel zette, en altijd glimlachte, hetzij hij won of verloor — deed het laat worden, voordat hij thuis kwam. Het was zijne gewoonte, zijn bediende te zeggen, dat hij niet behoefde te wachten, maar slechts eene kaars voor hem op de gemeene trap moest zetten. Er hing eene lantaren in het portaal, waaraan hij zijn licht kon aansteken, en hij had den sleutel van zijne deur in zijn zak, zoodat hij kon thuis komen op welken tijd hij verkoos.

Juist had hij zijne kaars aangestoken, toen hij eenige treden hooger op de trap een geluid hoorde, dat naar het snorken van een slapenden geleek. Hij luisterde eene poos: er moest inderdaad iemand

liggen te slapen. Eerst opende hij zijne deur, en daarop beklom hij voorzichtig de volgende trap, om te zien, wie zulk een ongemakelijke rustplaats had uitgekozen. Met zijn hoofd op het portaal, en zijne grove leden over vijf of zes trappen uitgespreid, als had men hem daar neergesmeten, lag daar Hugh uit de Meiboom, wiens breede borst zwaar ademde, en het geluid veroorzaakte, dat de stilte verstoorde.

Chester was op het punt om hem met een schop wakker te maken, toen hij zich bedacht, bukde, en het gelaat van den slapende bij het licht zijner kaars een geruimen tijd oplettend bezichtigde. Het schijnsel van het licht deed den slaper eensklaps ontwaken, en het onverwachte van zijn vasten blik beroofde den ander van de noodige tegenwoordigheid van geest, om terstond zijne oogen af te wenden. Zoo bleven zij elkander eene poos aanstaren, totdat Chester met eene zachte stem vroeg, waarom hij daar lag te slapen. »Ik dacht,» zeide Hugh, terwijl hij langzaam overeind kwam, maar den ander nog even strak bleef aanzien, »dat gij een gedeelte van mijn droom waart. Het was een zonderlinge droom. Ik hoop dat hij nooit zal uitkomen.» — »Waarom huivert gij?» — »Van koude, denk ik,» bromde Hugh, terwijl hij geheel opstond. »Ik weet nog kwalijk, waar ik ben.» — »Kent gij mij?» vroeg Chester. — »Ja! of ik u ken!» was het antwoord. »Wij zijn niet waar ik dacht, dat wij waren; dat is een troost.» Dit zeggende, keek hij om zich heen, en vooral boven zijn hoofd, als had hij half en half verwacht, dat hij daar iets zou wedervinden, 't welk hij in zijn droom had gezien. Daarop wreef hij zijne oogen uit en volgde zijn geleider, die hem naar zijne vertrekken bracht.

Chester stak de kaarsen aan, die op zijne kaptafel stonden, schoof een armstoel bij het vuur, dat nog brandde, zette zich neder, en beval daarop Hugh om zijne laarzen uit te trekken. »Gij hebt weder gedronken, beste jongen!» zeide hij, terwijl Hugh gehoorzaamde. — »Waarachtig, meester! antwoordde deze, »ik heb twaalf mijlen ver geloopt, en hier gewacht, ik weet niet hoelang, en sedert van middag bij het eten geen droppel drank over mijne lippen gehad.» — »En weet gij dan niets beters te doen, mijn komieke vriend,» zeide Chester, »dan hier te komen snorken, dat het huis er van dreunt? Kunt gij thuis niet in uw stroo liggen droomen? Geef mij mijne muilen eens aan; maar stap wat zacht.» — Hugh gehoorzaamde stilzwijgend. — »En luister eens, jonge heer!» hervatte Chester, terwijl hij zijne muilen aantrok: »als gij weer droomt, droom dan niet van mij, maar van een hond of paard, waarmede gij beter bekend zijt. Neem nu een slok, om wakker te blijven. Gij zult de flesch en het glas op dezelfde plaats vinden.» Hugh gehoorzaamde, met meer bereidwilligheid dan vroeger en kwam toen weder bij zijn patroon.

»Wat komt gij nu eigenlijk bij mij doen?» vroeg Chester. — »Er

is nieuws vandaag, antwoordde Hugh. »Uw zoon is bij ons aan huis geweest. Hij heeft beproefd, om het meisje te spreken, maar heeft haar niet te zien kunnen krijgen. Toen liet hij Joe een brief of eene boodschap brengen; maar hij en de oude hadden daarover ruzie, toen uw zoon weg was, en de oude wilde niet, dat die boodschap gedaan werd. Hij wil niet, zegt hij, dat iemand van zijn volk er zich mede bemoeit en hem in last brengt. Hij is een herbergier, zegt hij, die van alle menschen moet leven.» — »Hij is een juweel van een herbergier,» zeide Chester: »en dat hij zoo bot is, kan ook geen kwaad. Wat verder?» — »De dochter van Varden — dat meisje, dat ik een zoen heb gegeven.» — »Ja wel,» zeide Chester bedaard; »en dat gij op den publieken weg een bracelet hebt ontroofd. Wat is er met haar?» — »Zij heeft een briefje aan het meisje geschreven, om te zeggen, dat zij den brief, dien ik aan u heb gebracht, en dien gij verbrand hebt, verloren had. Onze Joe zou het brengen; maar de oude hield hem den anderen dag met opzet in huis, opdat hij het niet brengen zou. Toen heeft Joe het aan mij gegeven, om het te bestellen; en hier is het.» — »Hebt gij het dan niet besteld, goede vriend?» zeide Chester, met geveinsde verwondering, terwijl hij Dolly's briefje tusschen zijn duim en voorvinger draaide. — »Ik dacht, dat gij het ook zoudt willen verbranden,» antwoordde Hugh. — »Mijn beste, onbedachte vriend!» zeide Chester: »als gij niet wat beter onderscheid leert maken, zult gij met verbazende snelheid aan het einde van uwe loopbaan komen. Weet gij niet, dat de brief, dien gij laatst gebracht hebt, aan mijn zoon was geadresseerd, die hier woont. En kunt gij geen onderscheid zien tusschen zijne brieven, en die aan andere menschen zijn geschreven?» — »Als gij het briefje niet hebben wilt,» zeide Hugh, bedremmeld door dit verwijt, daar hij verwacht had geprezen te worden, »geef het mij dan maar terug, dan zal ik het brengen. »Ik weet niet, hoe ik het u naar den zin moet maken, meester!» — »Ik zal het zelf bestellen,» antwoordde zijn patroon, nadat hij zich eene poos had bedacht. »Gaat de jonge juffer des morgens wel eens wandelen?» — »Meestal. Tegen den middag is haar gewone tijd.» — »Alleen?» — »Ja,» — »Waar?» — »In het park, aan den kant van het huis.» — »Als het mooi weer is, zal ik haar morgen misschien eens opwachten,» zeide Chester, zoo bedaard, als ware zij eene van zijne oude bekenden. »Hugh, als ik in de Meiboom mocht komen, moet gij wel onthouden, dat gij mij slechts eenmaal hebt gezien. Gij moet uwe dankbaarheid voor mijne stilzwijgendheid in dat geval met de bracelet, onderdrukken. Het strekt u wel tot eer, dat gij dankbaar zijt; maar als er andere menschen bij zijn, moet gij, ter liefde van uwe eigene veiligheid, u eveneens houden, alsof gij mij niets verplicht waart, en nooit hier waart geweest. Begrijpt gij mij?»

Hugh begreep hem volkomen. Na eene poos mompelde hij, dat hij hoopte, dat zijn patroon hem niet in ongelegenheid zou brengen

over dien laatsten brief; want dat hij dien alleen had achtergehouden, omdat hij meende er hem plezier mee te zullen doen. Hij wilde op die manier voortgaan, toen Chester hem stuitte, door zeer vriendelijk te zeggen: »Beste vriend! ik geef u mijn woord, en dat is zoo goed als mijn zegel, dat ik u beschermen zal, zoolang gij zulks verdient. Stel u derhalve gerust. Als iemand zich zoo volkomen in mijne macht plaatst, als gij gedaan hebt, is het mij waarlijk, alsof hij een soort van recht op mijne inschikkelijkheid had. Wees derhalve gerust, Hugh! Beschouw mij als uw beschermer, en wees verzekerd, dat gij, wat die onvoorzichtigheid betreft, volkomen onbezorgd kunt wezen, zoolang gij en ik vrienden blijven. Neem nu nog een glas tot afscheid. Het spijt mij waarlijk, dat gij nog zoo ver loopen moet.» — »Zij denken,» zeide Hugh, toen hij het glas had geledigd, »dat ik gerust in den stal lig te slapen. Ha, ha, ha! De deur is wel dicht, maar het paard is op den loop.» — »Gij zijt een vroolijke snaak,» hernam zijn vriend. »Maar nu goeden nacht, en pas op, dat gij geen ongeluk krijgt.»

Het was iets bijzonders, dat, onder dit geheele gesprek, beide sprekers beproefd hadden, om elkander heimelijk in het oog te houden, zonder elkander vlak in het gezicht te zien. Zij wisselden een korten en snellen blik, toen Hugh heenging. Deze vertrok, en nu zat Chester alleen.

»Welnu!» zeide hij, nadat hij eene poos had nagedacht — en dit zeide hij met een diepen zucht, en zich onrustig op zijn stoel verschuivende, alsof hij een ander onderwerp uit zijne gedachten verdreef, om tot dat terug te keeren, hetwelk den geheelen dag zijne gedachten had bezig gehouden; »het moet zich haast beslissen. Ik heb de bom geworpen, en binnen acht en veertig uren zal zij moeten barsten. Ik denk, dat die goede lieden er wel door uit elkander zullen stuiven. Wij zullen zien.»

Hij begaf zich naar bed en viel in slaap; maar hij had niet lang geslapen, of hij werd verschrikt wakker, meenende, dat Hugh voor de deur stond en hem riep. Deze inbeelding was zoo sterk, en maakte hem zoo angstig, dat hij opstond, met zijn degen in de hand de deur opende, en op de trap uitkeek naar de plek, waar Hugh had liggen slapen. Maar alles was donker en stil; en toen hij weder in bed was gekropen en nog een uur lang onrustig wakker had gelegen, viel hij voor de tweede maal in slaap, en ontwaakte niet weder, voordat het dag was.

XXIX.

DE HEER CHESTER ZET ZIJN BEGONNEN WERK VOORT.

De gedachten van wereldsgezinde menschen staan altijd onder den invloed eener zedelijke zwaartekracht, die hen, evenals de lichamelijke, naar de aarde trekt. De heldere glans van den dag, de statige wonderen van een luisterrijken sterrenhemel, maken geen indruk op hun gemoed.

Alles was frisch en vroolijk, alsof de wereld eerst dien morgen geschapen was, toen Chester stapvoets den weg door het bosch opreed. Hoewel nog vroeg in het jaar, was het weer zacht en aangenaam; de boomen begonnen te ontluiken; het gras en de heggen waren reeds groen; de lucht was geheel muziek door het kwinkeleeren der vogels, en omhoog hief de leeuwerik zijn verrukkelijk gezang aan. Op beschaduwde plekken schitterde de morgendauw op elken grashalm; en waar de zon scheen, zag men hier en daar nog enkele droppels als diamanten glinsteren. Zelfs het zachte windje, welks gesuis zoo liefelijk in de ooren klonk als het murmelen van een beekje, scheen, met aangename geuren beladen, de nadering van den zomer te voorspellen.

De eenzame ruiter reed tusschen het geboomte door, van de schaduw in den zonneschijn, en dan weder in de schaduw, altijd met denzelfden gelijken stap. Nu en dan keek hij wel om zich heen, maar zonder verder te denken aan hetgeen hij zag, dan dat hij het (daar hij fraai gekleed was) gelukkig trof, dat hij zulk goed weder had. Hij glimlachte dan zeer vergenoegd, maar meer alsof hij over zich zelf dan over iets anders tevreden was; en zoo reed hij voort op zijn donkerbruin paard, waarschijnlijk minder vatbaar voor den vervroolijkenden invloed van al wat hem omringde, dan dat fraaie beest.

Na verloop van tijd kreeg hij de zware schoorsteenen van de Meiboom in het gezicht; maar hij zette daarom zijn paard niet sterker aan, en reed met dezelfde koele deftigheid tot voor de deur der herberg. John Willet, die zijn rood gezicht voor een groot vuur zat te braden, hoewel hij, naar de lucht ziende, al eens gedacht had, dat, als het weder zoo bleef, het haast tijd zou worden, om het vuur te laten uitgaan en de vensters open te zetten, kwam terstond buiten, om den stijgbeugel vast te houden, terwijl hij, zoo hard hij kon, om Hugh schreeuwde.

»Zoo! zijt gij daar?» zeide John, eenigszins verwonderd over de snelheid, waarmede deze verscheen. »Breng dit kostbare dier naar den stal, en bezorg het goed, hoort gij? Een ontzettend luie kerel, mijnheer! Altijd moet men naar hem zien.» — »Maar gij hebt immers een zoon,» zeide Chester, terwijl hij Hugh den teugel overgaf: »Waarom laat gij dien u niet helpen?» — »De zaak is eigenlijk,

mijnheer!" antwoordde John met groote deftigheid, »dat mijn zoon.... wat! staat gij te luisteren, deugniet?" — »Wie staat er te luisteren?" snauwde Hugh. »Het is ook al heel wat, om u te hooren spreken. Moet ik het paard dan in den stal brengen, voordat het bekoeld is?" — »Laat het dan daar ginds op en neer stappen," riep John, »en als ik en een fatsoenlijk heer met elkander spreken, blijf dan op uwe plaats. — En als gij uwe plaats niet weet," vervolgde hij, na eene lange poos van stilzwijgen, terwijl hij Hugh met zijne flauwe oogen verstrooid aanstaarde, »zal ik het u wel leeren. Hoort gij?"

Hugh haalde verachtelijk de schouders op, en ging langzaam naar den anderen kant van het grasperk, waar hij eene poos met het paard bleef op en neer stappen, terwijl hij zijn meester tusschenbeide een donkeren blik toewierp. Chester, die hem, zonder daarvan den schijn te hebben, onder deze korte woordenwisseling opletend in het oog had gehouden, ging de deur in, en zeide toen, zich plotseling tot Willet keerende: »Gij houdt zonderlinge bedienden, John!" — »Hij is maar voor buitenshuis, mijnheer! voor honden en paarden is er niemand beter, dan Hugh van de Meiboom. Maar binnenshuis deugt hij niet, mijnheer! daar doe ik het werk." — »Hij schijnt een vlugge knaap te wezen," zeide Chester, die intuschen bestendig naar Hugh had gekeken. — »Vlug, mijnheer?" riep John. »Heidaar, Hugh! Breng dat paard maar hier, en hang mijne pruik eens op den weerhaan, om mijnheer te laten zien, of gij vlug zijt of niet."

Hugh gaf geen antwoord, maar wierp zijn meester den teugel toe, en rukte hem te gelijk zijn pruik van het hoofd, zoo driftig en ruw, dat Willet er van schrikte, hoewel het op zijn eigen bevel geschiedde. Daarop klauterde hij als een kat naar den top van den meiboom, die voor het huis stond, zette de pruik op den weerhaan, en bracht dien door een forschen slag als eene drijftol aan het draaien. Kort daarop smeed hij de pruik naar beneden, en liet zich op hetzelfde oogenblik met verbazende snelheid langs den paal afglijden, zoodat hij bijna te gelijk met de pruik op den grond kwam.

»Daar, mijnheer!" zeide John; »zoo iets zult gij niet dikwijls zien — en dat ook niet, al is het niemendal voor hem." Deze laatste aanmerking had betrekking op de vlugheid, waarmede Hugh op het paard sprong en er mede heenreed. — »Dat is niemendal voor hem," herhaalde Willet. »Er is geen venster in het geheele huis, waar hij niet kan uit- en inklauter. Maar wij waren daar aan het spreken over mijn zoon." — »Juist, Willet, juist!" hernam zijn gast; »en wat wildet gij van hem zeggen?" — John vatte hem bij den derden knoop van zijn rok, en fluisterde met groote deftigheid: »Mijnheer! ik ken mijn plicht, en ik wil hier geene heimelijke vrijerij hebben. Ik heb veel achting voor zekeren jongen heer, en ook voor zekere jonge dame, ieder afzonderlijk; maar als een paar bij elkander heb ik geene kennis aan hen. Mijn zoon is op zijn parool, mijnheer!" — »Op zijn

parool?" herhaalde Chester. — »Ja," hervatte John, »op zijn parool, om niet buiten de deur te komen. Ik heb met eenige vrienden overlegd, wat wel het beste zou wezen, om hem te beletten, dat hij iets deed, hetwelk u onaangenaam zou zijn; en toen hebben wij hem op zijn parool gezet, en het zal lang duren, mijnheer! voordat hij van zijn parool afkomt, dat verzeke ik u."

Toen hij dit fraaie denkbeeld — hetwelk hem en zijne vrienden* in het hoofd gekomen was, dewijl zij in een courant hadden gelezen, dat een officier, die voor een kriegsraad moest verschijnen, op zijn parool was ontslagen — had medegedeeld, grinnikte hij drie malen, maar zonder ééne spier van zijn gezicht te vertrekken. Misschien verwondert het den lezer, dat Willet den jongen heer Chester eensklaps zoo vijandig was geworden; maar het eigenlijke van de zaak was, dat hij, bij zijn tegenzin in al wat naar vrijerij geleek, zijn lust om den ongelukkigen Joe te dwarsboomen, en de vrees om zijn huisheer te verstoren, op de bedenking gekomen was, dat de oude heer een voordeelige klant was, en hij het dus raadzaam had geoordeeld, om dezen te vriend te houden. Chester was geenszins de man, om zich in de beweegredenen van den ouden herbergier te vergissen; maar hij bedankte hem toch zeer beleefd voor zijne goedwilligheid, terwijl hij zijne rechtschapenheid den grootsten lof toezwaaide. Daarop bestelde hij een goeden maaltijd, en richtte zijne schreden naar het Heerenhuis.

Met meer dan gewone netheid gekleed, en met eene ongedwongenheid in zijne houding, welke hem door lange oefening natuurlijk was geworden, — met zijne gelaatstreken in de meest innemende plooiën vastgezet, — kortom, in alle opzichten zoo wel voorbereid, dat hij zich verzekerd kon houden van op het eerste gezicht een voordeeligen indruk te maken, trad hij het park binnen, waar mejuffer Haredale gewoon was dagelijks eene wandeling te doen. Hij had nog niet lang om zich heen gekeken, toen hij in de verte eene vrouwelijke gedaante zag aankomen. Eene enkele blik op de gestalte en kleeding, terwijl zij een houten bruggetje, dat tusschen hen lag, overging, overtuigde hem, dat zij het was, die hij verlangde te spreken. Hij ging haar te gemoet, en weldra waren zij dicht bij elkander. Even zijn hoed oplichtende, liet hij haar voorbijgaan; maar toen keerde hij zich haastig om, alsof hem juist iets inviel, en zeide met eene ontroerde stem: »Neem het mij niet kwalijk. Heb ik het genoeg mejuffer Haredale te zien?" — Eenigszins bedremmeld, dat een vreemdeling haar zoo onverwacht aansprak, bleef Emma staan, en antwoordde: »Ja!" — »Ik dacht wel," zeide hij, haar een blik toewerpande, die een compliment mocht heeten, »dat het niemand anders wezen kon. Mejuffer Haredale! ik draag een naam, die u niet onbekend is, die — ik zeg het te gelijk met trotschheid en met smart — u aangenaam in de ooren klinkt. Ik ben een bejaard man, gelijk gij ziet. Ik ben de vader van hem, wien gij boven alle an-

dere mannen onderscheidt en vereert. Mag ik, om gewichtige en treurige redenen, een kort gesprek met u verzoeken?"

Hoe kon zij, die nog geene ondervinding had van het bedrog der wereld, aan de oprechtheid van den spreker twijfelen, vooral terwijl zijne stem klonk als een flauwe echo van die stem, welke zij zoo gaarne hoorde?" Zij bleef met een gebogen hoofd en neder-geslagen oogen voor hem staan. »Een weinig meer van den weg af," zeide hij; »hier tusschen de hooge boomen. Het is de hand van een oud man, mejuffer! van een eerlijk man; geloof mij." — Zij liet hem toe, dat hij haar bij de hand vatte, en haar naar eene bank leidde, die een weinig verder stond.

»Gij maakt mij ongerust, mijnheer!" zeide zij met eene zachte stem. »Gij brengt mij toch geene kwade tijding, hoop ik?" — »Niets, dat gij zoudt kunnen wachten," antwoordde hij, zich naast haar nederzettende. »Edward is zeer welvarend. Het is wel over hem, dat ik wensch te spreken; maar ik heb geen ongeluk te berichten." — Zij boog wederom haar hoofd, als wilde zij hem verzoeken om voort te gaan, maar sprak niet. — »Ik gevoel wel, lieve juffer!" vervolgde hij, »dat ik een ongunstig vooroordeel tegen mij heb. Ik heb mijne eigene jeugd nog niet zoo geheel vergeten, om niet te weten, dat gij mij zeker in geen voordeel licht beschouwt. Gij hebt mij hooren voorstellen als ongevoelig, eigenlievend..." — »Ik heb nooit op eene ongunstige of oneerbiedige wijze over u hooren spreken, mijnheer!" viel zij hem, met eene geheel andere houding en met eene vastere stem, in de rede. »Gij verongelijkt Edward zeer, indien gij hem tot eene laagheid in staat acht." — »Vergeef mij, lieve jonge juffrouw! maar uw oom..." — »Mijn oom is dit evenmin," zeide zij, terwijl hare wangen een hooger bloos aannamen. »Het is zijn karakter niet om iemand in het duister aan te vallen, en ik ben geen vriendin van zulk een bedrijf." Dit zeggende, stond zij op en wilde zich verwijderen; maar Chester hield haar met eene zachte hand terug, en verzocht haar zoo dringend om nog even naar hem te luisteren, dat zij zich weder neerzette. — »Ach, Edward!" zeide Chester, als bij zich zelve: »Is het zulk een edel hart, waarmee gij zoo lichtzinnig kunt spelen?" — Zij keerde zich snel tot hem om, met een verachtelijken blik en schitterende oogen. Er waren tranen in die van Chester; maar hij wischte die spoedig af, als vreesde hij, dat zij zijne zwakheid zien zou, en beschouwde haar met een gelaat vol bewondering en medelijden. — »Nooit," zeide hij, »heb ik gedacht, dat de lichtzinnigheid van een jongmensch mij zooveel leed zou kunnen doen. Nooit heb ik de waarde gekend van een vrouwelijk hart, waarmee jonge lieden zoo onbezonnen spelen. Geloof mij, lieve jonge juffer! ik heb u nooit in uwe waarde gekend; en hoewel een afkeer van bedrog en valsheid mij heeft aangedreven om u op te zoeken, en ik het zou gedaan hebben, al waart gij de minst begaafde van uwe sekse geweest, zou het mij zeker aan standvastigheid

hebben ontbroken om dit gesprek te beginnen, indien ik u aan mijne verbeelding had kunnen voorstellen, gelijk gij werkelijk zijt."

Nu had juffrouw Varden den braven man eens moeten zien, terwijl deugzame verontwaardiging uit zijne oogen straalde, en zijne stem van aandoening beefde!

Met een trotsch gelaat, maar te gelijk bleek en bevende, staarde Emma hem stilzwijgend aan alsof zij in zijne ziel wilde lezen. — »Ik werp het bedwang van mij af," zeide Chester, »dat kinderlijke misschien een ander zou opleggen, en maak mij los van alle banden, behalve die van recht en plicht. Mejuffer Haredale! gij wordt bedrogen; gij wordt bedrogen door uw onwaardigen minnaar en mijn onwaardigen zoon." — Zij bleef hem nog strak en stilzwijgend aanstaren. — »Ik heb hem altijd van u willen terughouden; gij moet mij het recht doen, mejuffer! van u dit te herinneren. Uw oom en ik waren in onze jeugd vijanden, en indien ik nog haat had gekoesterd, had ik dien nu kunnen bevredigen. Maar als wij ouder worden, worden wij wijzer — beter, wilde ik gaarne hopen — en van het begin af, heb ik hem willen tegenhouden. Ik voorzag het einde, en had u dat willen besparen." — »Spreek duidelijker, mijnheer!" stamelde zij. »Gij wilt mij bedriegen, of gij zijt zelf bedrogen. Ik geloof u niet; ik kan — ik mag niet." — »Vooreerst," hernam Chester, op een troostenden toon, »neem dezen brief, die bij toeval en bij vergissing in mijne handen is gekomen, en het u, naar ik gehoord heb, moet verklaren, dat mijn zoon een anderen brief van u niet beantwoord heeft. De hemel verhoede, mejuffer!" zeide de brave man met aandoening, »dat er in uw edel hart eene ongegronde reden tot ongenoegen tegen hem zou bestaan. Gij behoort te weten, en zult zien, dat hij in dit opzicht geene schuld had." — Deze handelwijze scheen zulk eene gemoedelijkheid en nauwgezette eerlijkheid aan den dag te leggen, dat men den spreker het volste vertrouwen moest schenken. Emma gevoelde voor het eerst den moed haar ontzinken, en barstte in tranen uit. — »Ik wenschte," hervatte Chester, zich tot haar overbuigende, op een zachten, inderdaad eerwaardigen toon, »ik wenschte dat mijne taak ware, om uwe smart te verzachten, in plaats van te vergrooten. Mijn zoon, mijn verdoolde zoon — ik wil hem niet opzettelijk misdadig noemen, want jonge lieden, die reeds meer onstandvastig zijn geweest, denken bijna niet, dat zij met zoo iets zooveel kwaad doen — wil de trouw, die hij beloofd heeft, breken, ja heeft die reeds gebroken. Zal ik nu zwijgen, en het bij deze waarschuwing laten, of moet ik voortgaan?" — »Ga voort, mijnheer! en spreek nog duidelijker," antwoordde zij. »Gij zijt het hem en mij verplicht." — »Lief meisje!" zeide Chester met nog meer aandoening, »wie ik gaarne mijne dochter zou willen noemen, indien het noodlot zulks wilde gehengen, Edward zoekt, onder een vals, nietsbeduidend voorwendsel, zijne betrekking met u af te breken. Zijn

eigen handschrift heeft mij daarvan overtuigd. Vergeef mij, dat ik zijn gedrag heb bespied; ik ben zijn vader; ik was bekommerd voor uwe zielsrust en uwe eer, en er schoot mij niets beters over. Op dit oogenblik ligt er in zijn lessenaar, gereed om u te worden toegezonden, een brief, waarin hij zegt, dat onze armoede — onze armoede — hem verbiedt om verder naar uwe hand te dingen; waarin hij vrijwillig aanbiedt u van uw woord te ontslaan; waarin hij zeer grootmoedig hoopt, dat hij eens uwe achting meer waardig zal zijn. Een brief, om het ronduit te zeggen, waarin hij u niet alleen uw afscheid geeft (ik vrees, om naar haar terug te keeren, wier koelheid hem deze korte neiging tot u inboezemde, welke uit gekwetste ijdelheid voortsproot), maar zich zelfs dit bedrijf als eene deugd wil aanrekenen.” — Zij zag hem nogmaals aan met een trotschen blik, en antwoordde: »Als het waar is, wat gij zegt, geeft hij zich zelve veel noodelooze moeite, mijnheer! om zijn oogmerk te bereiken. Hij is al zeer bezorgd voor mijne zielsrust. Ik dank hem wel.” — »De waarheid van hetgeen ik u zeg, lieve jonge juffer!” antwoordde Chester, »kunt gij beproeven door het ontvangen of niet ontvangen van den brief, waarvan ik spreek. — Haredale! beste vriend! ik ben verheugd, dat ik u zie, hoewel wij elkander onder zonderlinge omstandigheden en bij eene treurige gelegenheid ontmoeten. Ik hoop dat gij welvarend zijt.”

Deze woorden deden Emma hare met tranen gevulde oogen opslaan, en nu zag zij, dat haar oom inderdaad voor haar stond. Daar zij gevoelde dat het hare krachten te boven ging om nog een enkel woord te hooren of te spreken, stond zij haastig op en verwijderde zich.

De twee mannen zagen elkander eene poos stilzwijgend aan. »Wat beteekent dit?” zeide Haredale eindelijk. »Wat hebt gij hier en met haar te doen?” — »Lieve vriend!” antwoordde Chester, met verwonderlijke vaardigheid zijne gewone manier van spreken weder aannemende, terwijl hij zich, als afgemat, op de bank liet nederzinken: »in die oude herberg, niet lang geleden, hebt gij mij gezegd, dat ik voor allerlei bedrog het hoofd en het hart van een geest had. Ik meende toen, dat dit slechts vleierij was; maar thans begin ik uw doorzicht te bewonderen, en geloof ik oprecht, dat gij gelijk hebt. Hebt gij ooit eene kinderlijke openhartigheid en eerlijke verontwaardiging nagebootst? Als gij dat nooit gedaan hebt, goede vriend! kunt gij u ook niet verbeelden, hoe die inspanning iemand afmat.” — Haredale beschouwde hem met een blik van koude verachting. »Gij moogt eene verklaring willen ontwijken,” zeide hij, »maar ik moet die hebben. Ik kan wachten.” — »Volstrekt niet, goede vriend! Gij behoeft geen oogenblik te wachten,” hervatte Chester, op zijn gemak zijne beenen over elkander slaande. »Het is het eenvoudigste ding van de wereld. Edward heeft haar een brief geschreven — een sentimenteelen brief, die nog in zijn lessenaar

ligt, omdat hij nog het hart niet heeft gehad om hem af te zenden. Ik heb eene vrijheid genomen, voor welke mijne vaderlijke genegenheid en bekommering eene genoegzame verontschuldiging zijn, en dien brief gelezen. Den inhoud heb ik aan uwe nicht medege-deeld — een allerliefst meisje, Haredale! — met eenige opmerkingen en aanmerkingen, die er voor ons doel bij behoorden; en nu is het gedaan. Gij kunt volkomen gerust wezen. Het is alles voorbij. Nu zij van hunne handlangers zijn beroofd, terwijl hare trotschheid en jaloezie zijn gaande gemaakt, en niemand haar uit den droom kan helpen, zult gij bevinden, dat hunne verkeerung een einde zal nemen met haar antwoord. Als zij den brief van Edward morgenmiddag ontvangt, kunt gij er op rekenen, dat zij morgenavond gescheiden zijn. Geen dank, bid ik u! Gij hebt mij waarlijk niets te danken. Ik heb, wel is waar, het doel van ons verdrag bevorderd, met zooveel ijver als gij zelf zoudt kunnen verlangen; maar het was alleen uit eigenbelang.” — »Ik vervloek het verdrag, zooals gij het noemt, met hart en ziel,” antwoordde Haredale. »Ongelukkig was het uur, toen ik het aanging; toen ik mij met u verbond om te liegen en te bedriegen. Ik haat en veracht mij zelve om dit bedrijf, hoewel ik het met een goed oogmerk deed en het mij zoo-veel smart kostte, om mij zelve er toe te dwingen, als gelukkig weinig menschen kennen.” — »Gij zijt zeer warm,” zeide Chester met een flatuwen glimlach. — »Dat ben ik ook. Uwe koelheid maakt mij dol. Duivels, Chester! als uw bloed wat warmer was, en ik mij niet liet weerhouden door — nu het is gedaan, zegt gij, en op dit punt kan ik u gelooven. Als ik berouw gevoel over dit ver- raad, zal ik aan u en uw huwelijk denken, en mij met die herin- nering trachten te rechtvaardigen, dat ik, wat het ook kostte, Emma en uw zoon van elkander heb gerukt. Ons verdrag is nu ten einde, en wij kunnen scheiden.”

Chester kuste sierlijk zijne hand, en bleef met hetzelfde glim- lachende gezicht zitten, terwijl de ander heenging. »Mijn zondenboek en speelbal op school,” zeide hij, terwijl hij Haredale nazag; »in later tijd mijn vriend, die zijne beminde niet kon bewaren, toen hij haar gewonnen had, en mij zelf bij haar bracht, om hem den prijs te ontkapen; ik triomfeer in het tegenwoordige en verledene. Blaf dan maar voort, gemeene rekel! De fortuin heeft het altijd met mij gehouden. Ik hoor u wel gaarne.”

Het was in eene rechte laan, dat zij met elkander hadden ge- sproken. Haredale ging die af, zonder een zijpad in te slaan, en toen hij op eenigen afstand was gekomen, keerde hij zijn hoofd om. Hij zag nu, dat Chester was opgestaan en hem nakeek, en bleef stil- staan, als verwachtte hij dat deze hem zou volgen. »Misschien komt het eens zoo ver, maar nog niet,” zeide Chester, terwijl hij met zijne hand wuifde, alsof zij de beste vrienden waren, en zich daarop omkeerde en heenging. »Nog niet, Haredale! Voor mij is het leven

pleizierig en voor u verdrietig genoeg. Neen! Tegen zoo iemand den degen te trekken, of het moest in een uiterst geval wezen, zou inderdaad eene dwaasheid zijn."

Hij trok evenwel, onder het voortgaan, zijn degen uit de scheede, en bekeek dien in verstrooing wel twintig malen van de punt tot het gevest. Maar het nadenken doet rimpels op het voorhoofd komen; en toen hij zich dit herinnerde, stak hij zijn degen op, streek zijne gefronste wenkbrauwen glad, en nam, een vroolijk liedje neuriende, zijn gewoon voorkomen weder aan.

XXX.

JOHN WILLET, WIEN EEN VINGER GEGEVEN IS, NEEMT
DE GEHEELE HAND.

Een gemeenzaam spreekwoord maakt melding van zekere lastige menschen, die, als men hun den vinger geeft, de geheele hand nemen. Om niet te gedenken aan de roemruchtige voorbeelden dier heldhaftige geesels des menschedoms, wier pad met bloed en puinhoopen is geteekend, en wier bestaan geen ander doel schijnt te hebben, dan den volken te leeren, gelijk het opheffen van smart reeds genot is, zoo ook de aarde, van hun tegenwoordigheid gezuiverd, reeds een paradijs kan geacht worden, om niet aan zulke groote voorbeelden te gedenken, willen wij slechts van den ouden John Willet spreken.

De oude John, die, wat de vrijheid van Joe betrof, reeds lang verscheidene vingers had vastgehouden, en nu met het opgelegde parool de geheele hand had genomen, werd zoo trotsch en despotiek, dat zijne heerschzucht geene grenzen meer kende. Hoe meer Joe zich liet welgevalen, des te meer speelde de oude John den dwingeland in het klein. Evenals groote mannen tot het misbruiken hunner macht worden aangezet (hoewel het doorgaans niet noodig is, hen daartoe aan te zetten) door hunne vleiers en afhangelingen, zoo werd ook John in de uitoefening van zijn gezag gestijfd door de toejuiching en bewondering zijner vrienden, die, als zij des avonds bij den haard zaten te drinken en te rooken, dikwijls zeiden, dat meester Willet een vader was van den oud-Engelschen slag, die zich niet met nieuwerwetsche zotheden ophield, en dat het gelukkig voor het land zou zijn, als er wat veel zulke vaders waren. Dan gaven zij ook Joe zeer vriendelijk te verstaan, dat het alles tot zijn bestwil was, en hij er eens nog dankbaar voor zou wezen; en Cobb zeide in het bijzonder, dat, toen hij zulk een jongen was, zijn vader zich nooit een oogenblik bedacht, om hem, als hij het noodig oordeelde, een schop of een oorveeg te geven, en dat

hij het waarschijnlijk aan deze verstandige opvoeding had te danken, dat hij zulk een man was geworden, — hetgeen ook inderdaad waarschijnlijk was; want hij was de grootste botterik van het gezelschap. Kortom, de arme Joe werd door zijn vader en diens vrienden zoo onophoudelijk geplaagd, gesmaad, beschimpt en benauwd, dat hij zijn leven bijna moede was.

Dit was nu de vaste en wettige staat van zaken geworden; maar dewijl John zeer verlangend was om voor Chester met zijne oppermacht te pronken, overtrof hij dien dag zich zelven, en maakte het Joe zoo warm, dat, indien deze geene plechtige gelofte had gedaan, om zijne handen, als zij niets anders moesten doen, in zijne zakken te houden, het onmogelijk te zeggen is, wat hij er mede zou hebben uitgevoerd. Maar de langste dag heeft een avond, en eindelijk kwam Chester naar beneden, om zijn paard te bestijgen, dat voor de deur gereed stond.

Daar de oude John op dat oogenblik niet bij de hand was, kwam Joe, die in het voorhuis treurig zat te peinzen over zijn ongelukkig lot en de bekoorlijkheden van Dolly Varden, de deur uit, om den gast te helpen opstijgen. Maar nauwelijks had hij dit gedaan, en juist wilde hij eene sierlijke buiging maken, toen John naar buiten kwam schieten, en hem bij den kraag greep. »Zoo gaat het niet!» schreeuwde John. »Zoo gaat het niet! Geen parool breken! Hoe durft gij buiten de deur komen zonder mijn verlof? Waart gij voornemens om weg te loopen en weder een verrader te worden, he?» — »Laat mij los, vader!» zeide Joe smeekend, toen hij den gast zag glimlachen. »Dit is al te erg. Wie wil er wegloupen?» — »Wie?» riep John uit, terwijl hij hem heen en weer schudde. »Wie anders dan gij, knaap? Gij zoudt zeker weer ergens in huis willen sluipen, om ongenoegen te maken tusschen brave ouders en hunne zonen, he? Houd uw mond, jongen!»

Joe deed geene poging om te antwoorden. Dit was de laagste diepte zijner vernedering. Hij rukte zich van zijn vader los, wierp den wegrijdenden gast een gramstorigen blik na, en ging weder in huis. Hier zette hij zich op een stoel neder, met zijne armen op de tafel en zijn hoofd in zijne handen. »Als het niet om Dolly was," dacht hij, »bij wie zij mij zeker voor den grootsten booswicht zouden uitgeven, als ik wegliep, zou ik geen oogenblik langer hier blijven."

Daar het avond was, waren Salamon Daisy, Tom Cobb en de lange Parkes, die allen in de gemeene kamer zaten, getuigen van dit voorval geweest. Kort daarop kwam John bij hen, en nadat hij de complimenten van het gezelschap met de grootste deftigheid had aangehoord, stak hij zijne pijp aan, en zette zich neder. »Wij zullen zien, vrienden," zeide hij, »wie hier in huis baas zal wezen — of jongens mannen zullen regeeren, of dat mannen het jongens zullen doen." — »Bravo, John!" zeide Salomon. »Gij hebt groot gelijk —

groot gelijk." John sloeg langzaam zijne oogen op, zag hem eene poos strak aan, en antwoordde toen, tot ontsteltenis zijner hoorders: »Als ik aanmoediging van u noodig heb, mijnheer! zal ik er u wel om vragen. Laat mij maar begaan, mijnheer! Ik zal het wel stellen zonder u." — »Maak er u niet boos om, John! ik meende er geen kwaad mee," bracht Salomon hier tegen in. — »Zwijg maar, mijnheer!" hervatte John, nu nog koppiger dan anders. »Ik geloof, dat ik alleen tamelijk vast op mijn stuk kan staan, zonder dat gij mij een steuntje geeft." En dit gezegd hebbende, ging hij op den koperen ketel zitten turen.

Daar deze dwarsdrijverij van den gastheer de vroolijkheid van het gezelschap eenigszins had beneveld, volgde er eene poos van de diepste stilte, tot eindelijk Cobb, terwijl hij opstond, om zijne pijp uit te kloppen, de aanmerking maakte, dat Joe nu had kunnen zien, dat zijn vader geen man was, die den gek met zich liet steken, en dat hij hem raadde om voortaan op te passen. »En ik raad u aan," zeide Joe, met een vergramd gezicht opziende, »om mij met rust te laten en niet tegen mij te spreken." — »Houd uw mond, jongen!" riep John, zich eensklaps omkeerende. — »Dat wil ik niet, vader!" antwoordde Joe, met zijn vuist op de tafel slaande, zoodat de glazen er van rinkelden; »dat geplaag van u is hard genoeg en van iemand anders wil ik het niet langer verdragen. Daarom raad ik u om mij met rust te laten, mijnheer Cobb!" — »En wie zijt gij dan wel, Joe," hervatte Cobb smalend, »dat iemand niet tegen u zou mogen spreken, he?"

Joe gaf geen antwoord, dan door Cobb eene poos strak aan te kijken; en toen verborg hij zijn gezicht weder in zijne handen, en waarschijnlijk zou hij den geheelen avond niet weder hebben opgezien, indien Cobb, aangemoedigd door de verwondering van het gezelschap over de verwaandheid van het jonge mensch, niet nog eenige schimpschoten had laten volgen, die voor het geduld van den getergden Joe te veel bleken te zijn. Den wrok van jaren in één oogenblik oopenpakkende, sprong Joe overeind, smeedte de tafel omver, viel op zijn vijand aan, liet een hagelhui van vuistslagen op hem nederdalen, en slingerde hem eindelijk in een hoek tegen een hoop potten en pannen, waar Cobb, met een geweldigen smak, op zijn gezicht nederkwam, en bedwelmd tusschen de scherven bleef liggen. Daarop, zonder de complimenten der omstanders over zijne overwinning af te wachten, begaf Joe zich naar zijn slaapvertrek, dat hij, zich in staat van beleg beschouwende, barricadeerde, door alle tilbare meubelen voor de deur te plaatsen.

»Nu is het gedaan!" zeide Joe, toen hij zich eindelijk op den rand van zijn bed nederzette. »Ik wist wel, dat het er eindelijk toe komen zou. De Meiboom en ik moeten afscheid nemen. Ik ben een zwervende bedelaar; — zij zal mij haten en verachten. Het is alles voorbij."

XXXI.

EEN ONGELUKKIG MINNAAR TREKT AF.

Mijmerende over zijn ongelukkig lot, bleef Joe langen tijd zitten luisteren, ieder oogenblik verwachtende, dat hij voetstappen op de trap zou hooren, en door zijn waardigen vader zou begroet worden met een eisch, om zich op genade of ongenade over te geven. Maar hij hoorde geen voetstap of stem, en hoewel het heen- en wederloopen en toeslaan van deuren beneden bewees, dat er eene buitengewone opschudding in het huis heerschte, stoorde niets de stilte zijner eenzame wijkplaats, die zoo donker en akelig was als de cel van een kluizenaar wezen kan.

Het werd hoe langer hoe donkerder. Het ouderwetsche huisraad van het vertrek, dat eene soort van hospitaal was voor al de invalide meubelen in het huis, was slechts nog onduidelijk zichtbaar. Alles was zoo akelig stil en eentonig, dat Joe in slaap viel, en van Dolly droomde, tot de klok van Chigwell twee uur sloeg.

Nog kwam er niemand. Het gerucht in huis had opgehouden, en buiten was insgelijks alles stil; slechts nu en dan hoorde men een wachthond blaffen of de wind door het geboomte suizen. Joe keek treurig uit het venster naar al de welbekende voorwerpen, die hij in het flauwe licht der maan onderscheiden kon; toen zette hij zich weder op zijn bed neder, om nog eens over het voorgevallene na te denken, en dacht er zoolang over na, tot het wel eene maand geleden scheen te wezen. Zoo verliep de nacht met beurtelings te sluimeren, na te denken en uit het venster te kijken; en eindelijk begon de morgen aan te breken.

Reeds schoot de zon eenige gouden stralen door den dwarrelenden ochtendnevel heen, toen Joe een klein pakje en zijn trouwen stok uit het venster naar beneden wierp, en zich gereed maakte om insgelijks af te dalen. Dit was geen moeielijke taak; want de gevel had zooveel uitstekken en krullen, dat die zeer wel tot eene trap konden dienen, en er op het laatst slechts een sprong van eenige voeten overschoot. Weldra stond Joe met zijn stok en pakje op den schouder beneden, en zag, misschien voor de laatste maal, naar den ouden Meiboom op. Hij hield geene aanspraak tegen het huis; want hij was geen geletterde. Hij vloekte het ook niet; want hij was niet haatdragend. Tot afscheid zeide hij slechts: »God zegene u!" en keerde het toen den rug toe.

Hij stapte met snelle schreden voort, denkende hoe hij nu soldaat zou gaan worden, misschien in een ver afgelegen land sterven, en wie weet welk eene som van prijsgeld voor Dolly nalaten, die er van ontstellen zou, als zij het hoorde. Vol van zulke jeugdige droomen, die nu opgeruimd, dan treurig waren, maar altijd met haar in verband stonden, stapte hij stevig door, totdat hij Londen en de Zwarte Leeuw bereikte.

Het was pas acht uur, en de waard uit de Zwarte Leeuw was zeer verwonderd, dat hij Joe zoo vroeg te voet zag aankomen. Maar dewijl Joe terstond een ontbijt bestelde, en, zoodra dit voor hem stond, duidelijke blijken van een gezonden eetlust gaf, ontving de Leeuw hem met zijne gewone gastvrijheid, en onthield hem die blijken van genegenheid niet, waarop Joe als vaste klant aanspraak kon maken.

Deze Leeuw, of waard uit de Leeuw — want deze twee benamingen werden hem zonder onderscheid gegeven, en de reden daarvan was, dat hij den schilder, die zijn uithangbord had gepenseeld, belast had, om den kop van den leeuw, zoover zijne kunst reikte, tot een portret van zijn meester te maken — was bijna even vlug van geest en snel van begrip als John zelf; maar met dit onderscheid, dat, terwijl Willet zijne schrandrheid alleen aan de natuur had te danken, de Leeuw die grootendeels aan het zware bier was verplicht, waarmede hij de meeste zijner geestvermogens geheel had weggespoeld.

„Wie maakt daar in de andere kamer toch zooveel leven?” vroeg Joe, toen hij met zijn ontbijt gereed was. — „Een sergeant, die op werving ligt,” antwoordde de Leeuw. — Joe sprong onwillekeurig op. Daar vond hij op eens, wat hem den geheelen weg over in de gedachten had gespeeld. — „En ik mocht wel lijden,” vervolgde de Leeuw, „dat hij ergens anders was. Het gezelschap maakt drukte genoeg; maar zij gebruiken zoo goed als niets. Veel geschreeuw, maar weinig wol, mijnheer Willet! Het zou uw vader ook niet bevalen.” — „Waarschijnlijk niet, en waarschijnlijk zou het hem nog minder bevalen hebben, als hij geweten had, wat er op dit oogeblik in den geest van zijn zoon omging. Zou hij iedereen aannemen, die zich aanbiedt?” vroeg Joe. — „Ik geloof wel van ja,” antwoordde de herbergier. „Wat komt het er op aan, hoe een soldaat er uitziet, of waar hij vandaan komt? Als hij doodgeschoten is, is het toch hetzelfde.” — „Maar niet alle soldaten worden doodgeschoten,” zeide Joe. — „Neen,” hernam de Leeuw. „Maar zij, die spoedig doodgeschoten worden — als het ten minste niet veel zeer doet — zijn er, naar mijne gedachten, het best aan toe.”

Deze aanmerking was niet zeer opbeurend. Joe ging naar buiten en bleef voor de deur van de andere kamer staan luisteren. De sergeant was juist bezig met voor zijne toehoorders het leven van een soldaat te beschrijven. Het was drinken van het begin tot het einde, zeide hij, behalve dat men tusschenbeide moest eten en vrijen. Een veldslag was het plezierigste ding van de wereld — als men het won — en de Engelschen wonnen het altijd. — „Maar als men nu eens doodgeschoten wordt, mijnheer?” zeide eene beschroomde stem in een hoek. — „Welnu, wat dan?” hernam de sergeant. „Dan hebt gij de dankbaarheid van het vaderland, dan wordt uwe nagedachtenis vereerd, en dan laat de Koning, Zijne

Majesteit George de Derde, uw naam opschrijven in een boek, dat altijd op het ministerie van oorlog bewaard wordt. En, verduiveld! wij moeten immers allemaal eens sterven?” — De stem kuchte en zweeg.

Joe trad de kamer binnen. Een half dozijn jonge knapen zaten in een hoek bij elkander met gretige ooren te luisteren. Een van hen, een voerman met een linnen kiel, scheen genegen om dienst te nemen. De anderen, hoewel zelven in geenen deele daartoe gezind, moedigden hem evenwel aan, en lachten onder elkander. „Ik zeg er niets meer van, jongens!” zeide de sergeant, die op eenigen afstand bij eene tafel zat. „Voor jongens van courage” — hier wierp hij een blik op Joe — „is het nu de tijd. Ik wil u niet met mooie praatjes overhalen; zoover is het met den Koning nog niet gekomen, zou ik hopen. Wij moeten warm jong bloed hebben, en geen water en melk. Knappe kerels moeten het zijn. Vijf van de zes keuren wij wel af. Ik wil niet uit de school klappen; maar, verduiveld, als ik al de fatsoenlijke lui wilde optellen, die bij ons dienen, omdat zij niet met hunne familie over weg konden, dan....” Hier zag hij Joe wederom aan, en wel zoo vriendelijk, dat Joe hem wenkte. Hij kwam terstond.

„Gij zijt een fatsoenlijk jonkman!” riep hij uit, terwijl hij den ander op den schouder klopte; „waarachtig, dat kan ik zien, al hebt gij u verkleed. Ik ben ook een man van fatsoen. Laten wij vriendschap zweren!” — Joe deed dit nu juist wel niet, maar gaf hem toch de hand, en zeide hem dank voor zijne goede meening. — „Gij wilt dienst nemen,” hervatte zijn nieuwe vriend. Best! Gij zijt er voor geboren. Wat wilt gij te drinken hebben?” — „Nu nog niets,” antwoordde Joe met een flauwen glimlach. „Ik ben het nog niet met mij zelven eens.” — „Zulk een knappe jongen zou zich nog bedenken,” hernam de sergeant. „Wacht! ik zal maar eens schellen, dan zal de zaak spoedig afgedaan wezen.” — „Daarin hebt gij gelijk,” antwoordde Joe; want als gij hier schelt, waar ik bekend ben, zal ik zeker geen soldaat worden. Zie mij eens in het gezicht.” — „Dat doe ik al,” hernam de sergeant; „en waarachtig, ik moet zeggen, dat ik nooit een knapper jongen heb gezien.” — „Ik bedank u voor uw compliment, hoewel het mij eigenlijk daarom niet te doen was: maar zie mij eens aan, en zeg mij, of ik er uitzie als een lafaard of een logenaar?” De sergeant antwoordde met eene menigte krachtige verzekeringen, dat dit geenszins het geval was, en dat, als zijn eigen (des sergeants) vader dit durfde zeggen, hij den ouden heer met plezier zou overhoop steken, en naderhand denken, dat hij er zeer wel aan had gedaan. Joe dankte hem nogmaals voor zijne gunstige meening, en vervolgde toen: „Gij kunt u dan verlaten op hetgeen ik zeg. Ik geloof, dat ik van avond bij uw regiment zal dienst nemen. De reden, waarom ik het nu nog niet doe, is, omdat ik niet voor van avond iets doen wil, dat ik niet

kan overdoen. Waar kan ik u vinden?" Zijn vriend antwoordde met eenigen tegenzin, en na verscheidene vruchteloze aanzoeken om de zaak terstond af te doen, dat hij in het Kromhout in Towerstreet zijn intrek had genomen, waar men hem tot middernacht wakker, en tot vrij laat in den volgenden morgen slapende kon vinden. — »En als ik kom," hernam Joe, »wanneer brengt gij mij dan Londen uit?" — »Morgenochtend ten half negen," antwoordde de sergeant. »Gij gaat over zee, naar een land waar geld te verdienen is, en dat het heerlijkste klimaat heeft van de wereld." — »Goed!" hernam Joe. »Over zee wilde ik juist." — »Gij zijt een jongen, die fortuin zal maken!" riep de sergeant uit, terwijl hij in de vervoering zijner bewondering Joe bij de hand vatte. »Ik zeg het niet omdat ik u benijd, maar als ik zulk een voorkomen en zulk eene opvoeding had gehad, zou ik nu al kolonel zijn geweest." — »Zwijgt daar maar van," hernam Joe. »Dat weet ik wel beter. Wat mij drijft om dienst te nemen, is niet de hoop op bevordering, maar eene ledige beurs en een verdrietig leven; en nu goedendag." — »Voor Koning en Vaderland!" riep de sergeant, terwijl hij met zijn hoed zwaaide. — »Voor kost en kleeren!" antwoordde Joe, met zijne vingers knippende; en zoo scheidden zij.

Joe had zeer weinig geld bij zich, zoo weinig, dat, toen hij zijn ontbijt had betaald (want hij was te eerlijk, en misschien te trotsch, om het op de rekening van zijn vader te laten zetten), slechts een penny overhield. Hij wees echter standvastig den vriendelijken aandrang van den sergeant af, die hem nog aan de deur ophield met vele betuigingen van eeuwige vriendschap en het verzoek om slechts een shilling van hem te leenen, en stapte, met zijn stok en pakje in de hand, de straat op, met voornemen om den dag door te brengen zoo goed het gaan wilde, en tegen den avond naar den slotenmaker te gaan, ten einde, indien het eenigszins mogelijk was, afscheid van Dolly te nemen.

Hij ging Islington voorbij, en zoo naar Highgate, en bleef op vele steenen zitten rusten; maar er was geen klok, welker stem hem riep om terug te keeren. Sedert den tijd van Whittington hebben de klokken den lust verloren, om zich uit medelijden met menschelijke zaken te bemoeien, en luiden slechts als er voor betaald wordt, of bij plechtige gelegenheden.

Joe kocht een broodje, en bracht daardoor zijne beurs (met één onderscheid) in denzelfden staat als de beroemde beurs van Fortunatus, welke, hoeveel de eigenaar ook mocht noodig hebben, altijd dezelfde som bevatte. Eindelijk werd het avond, en nu richtte hij, met de doffe neerslachtigheid van iemand, die geen thuiskomen had, en voor het eerst geheel alleen op de wereld was, zijne schreden naar het huis van den slotenmaker. Hij had zoolang gewacht, daar hij wist dat juffrouw Varden en Miggs des avonds dikwijls naar eene godsdienstige oefening gingen, en hoopte hartelijk,

dat dit een van die avonden wezen mocht. Aan den overkant van de straat wandelde hij een paar malen het huis voorbij, en toen hij dit voor de derde maal deed zag hij Dolly voor het venster van den winkel staan. Nu vatte hij moed en stapte binnen.

Juist toen hij binnentrad, keek zij om. O welk een gezichtje! »Als het daarom niet geweest was," dacht Joe, »zou ik Tom Cobb niet bij zijne kleeren hebben gepakt. Zij zou waardig wezen, om een Lord te trouwen." Hij zeide dit wel niet, maar zijne gedachten waren toch bijna op zijn gezicht te lezen.

Dolly was zeer blijde dat zij hem zag, en het speet haar zoo, dat vader en moeder uit waren, Joe zeide, dat dit haar niet behoefde te spijten. Dolly aarzelde om hem naar de achterkamer te brengen, want daar was het omtrent donker, en aan den anderen kant wilde zij ook niet in den winkel blijven staan praten, want daar was het nog licht, en kon door het opene venster elke voorbijganger inkijken. Zij waren ook (hoe wisten zij geen van beiden) tot voor het fornuis gekomen, en Joe had Dolly's hand in de zijne gekregen, zoodat zij daar stonden, alsof zij voor zulk een nederig altaar moesten getrouwd worden; het was waarlijk wel om met de zaak verlegen te worden.

»Ik kom om u vaarwel te zeggen," zeide Joe, »om u vaarwel te zeggen voor ik weet niet hoevele jaren; misschien voor altijd. Ik ga over zee."

Dit had hij nu eigenlijk zoo niet moeten zeggen. Hoe kon hij zoo spreken, alsof hij een heer was, die van zijn geld leefde, en kon reizen en trekken waarheen het hem gelustte, terwijl die galante rijtuigmaker nog den vorigen avond had gezworen, dat juffer Varden hem in diamanten ketenen had geklonken?

Dolly trok hare hand los, en zeide: »Zoo!" te gelijk aanmerkende, dat het een mooie avond was. Kortom, zij verried even weinig aandacht als het fornuis zelf. — »Ik kon niet heengaan," zeide Joe, »zonder u nog eens te zien. Ik kon het niet over mijn hart verkrijgen." — Het speet Dolly zeer, dat hij zooveel moeite had genomen. Het was zoo ver, en hij zou het zeker nu zoo druk hebben. En hoe voer mijnheer Willet — die goede oude man! — »Is dit al wat gij zegt?" riep Joe uit. — Wel lieve hemel! wat had de jongen dan verwacht! Zij moest de punt van haar schortje aan alle kanten bekijken, om hem niet in zijn gezicht uit te lachen: maar niet omdat zijn blik haar verlegen maakte — dat was volstrekt het geval niet.

Joe had weinig ondervinding in liefdeszaken, en wist niet hoe verschillend jonge juffers op verschillende tijden wezen kunnen. Hij had gedacht, dat hij Dolly vinden zou, gelijk hij haar op den avond van dat genoeglijk naarhuisbrengen had gelaten, en zich den geheelen dag gestreeld met het denkbeeld, dat zij gewis zeggen zou: »Ga toch niet heen!" of »verlaat ons toch niet!" of »waarom wilt gij

ons verlaten?" of zoo iets. Hij had zelfs gedacht aan de mogelijkheid, dat zij in tranen zou uitbarsten, of zich in zijne armen werpen, of zonder eenige waarschuwing flauw vallen; maar zulk eene koelheid was hem zoo weinig in de gedachten gekomen, dat hij niets anders kon doen, dan haar met stille verbazing aanstaren.

Dolly bleef intusschen den zoom en de punt van haar schortje bekijken, en sprak insgelijks geen woord. Na verloop van een geruimen tijd, zeide hij eindelijk: »Goeden nacht!» — »Goeden nacht!» antwoordde Dolly met een glimlach, alsof hij den volgenden morgen zou terugkomen.

»Kom, Dolly! lieve Dolly!» zeide Joe, haar zijne hand toestekende. »Laten wij zoo niet scheiden. Ik bemin u met hart en ziel; met meer innigheid, dan ooit iemand een meisje heeft bemind, dat geloof ik zeker. Ik ben een arme jongen, gelijk gij weet — nu nog armer dan ooit, want ik heb mijn vaders huis verlaten, waar ik het niet langer kon uithouden, en moet nu alleen door de wereld zien te komen. Gij zijt schoon, door iedereen bemind en gelukkig; en mocht gij dat altijd wezen! De hemel verhoede, dat ik u ooit treurig of ongelukkig zou maken; maar geef mij toch één woord van troost! Laat mij slechts één vriendelijk woord van u hooren! Ik weet wel, dat ik geen recht heb om het van u te verwachten, maar ik vraag het omdat ik u liefheb, en het geringste woord van u mijn leven lang als een schat bewaren zal. Dolly, liefste, hebt gij mij niets te zeggen?»

Neen, niets! Dolly was eene coquette en een bedorven kindje. Het beviel haar niet zoo ruiterslijk behandeld te worden. De rijtuigmaker zou in tranen zijn weggesmolten; hij had zich zeker op de knieën geworpen, zijne handen gewrongen, op zijne borst geslagen, en aan zijne haren getrokken. Joe moest er niet aan durven denken om over zee te gaan. Als hij diamanten boeien had gedragen, zou het hem onmogelijk zijn geweest.

»Ik heb u al tweemaal vaarwelgezegd," zeide Dolly. »Neem uw arm terstond weg, mijnheer Joseph, of ik zal Miggs roepen." — »Ik zal u geene verwijtingen doen," hernam Joe. »Het is mijne schuld. Ik heb somtijds gedacht, dat gij niet geheel afkeerig van mij waart; maar het was dwaas van mij, zoo te denken. Ieder, die mij zag en wist welk een leven ik had, moest mij wel verachten. God zegene u!»

Hij ging. Dolly wachtte een poosje, denkende, dat hij nog wel zou terugkomen, keek toen buiten de deur op straat, kwam weder binnen, wachtte nog wat, ging een liedje neuriende naar boven, sloot zich zelve in haar kamertje op, legde haar hoofd op haar bed, en schreide alsof haar hart zou breken. En toch zijn zulke karaktertjes zoo vol tegenstrijdigheden, dat, indien Joe Willet den volgenden dag was teruggekomen, het honderd tegen een zou zijn geweest, of zij zou hem op dezelfde manier behandeld en er naderhand met dezelfde droefheid over geschreid hebben.

Niet zoodra had zij den winkel verlaten, of Simon Tappetit, die achter het fornuis verborgen had gezeten, kwam voorzichtig uit zijn schuilhoek te voorschijn, sloeg zijne armen over elkander, en riep uit: »Hebben mijne ooren mij bedrogen, of droom ik? Moet ik u danken, fortuin! of vloeken? — Maar neen," vervolgde hij, terwijl hij zijne spillebeenen betastte, »ik droom niet. Die kuitzen zijn werkelijk. Beef, Willet! en wanhoop! Zij is de mijne!" Zij is de mijne!" Met dezen zegevierenden uitroep greep hij een hamer, en gaf daarmee een geweldigen slag op het aanbeeld, dat in zijne verbeelding het hoofd van Joe Willet voorstelde. Daarop barstte hij uit in een schaterend gelach, hetwelk Miggs in de keuken deed schrikken; en eindelijk dompelde hij zijn hoofd gedeeltelijk in eene kom met water, zoowel om zijn gezicht wat schooner te maken, als om zijne aandoeeningen te smoren.

Wanhopig, maar te gelijk vol moed, snelde Joe, toen hij het huis van den slotenmaker verlaten had, naar het Kromhout, naar zijn vriend den sergeant, die hem eigenlijk niet verwacht had, maar hem met opene armen ontving. Binnen vijf minuten was hij aangenomen onder de heldhaftige verdedigers van zijn vaderland, en binnen een half uur zat hij aan een snikheet avondmaal van gestoofd schapenvleesch met uien, dat, gelijk zijn vriend de sergeant hem verzekerde, op uitdrukkelijk bevel van Zijne Majesteit den Koning was gereed gemaakt. Aan dezen maaltijd, die hem, na zijn langdurig vasten, uitmuntend smaakte, bewees hij alle eer; en nadat hij, ten slotte, zijn nieuwen vriend op een aantal vaderlandslievende toasten bescheid had gedaan, werd hij op zolder boven den stal op stroo gelegd, en daar opgesloten.

Den volgenden morgen bevond hij, dat zijn krijgshaftige vriend zijn hoed met eenige gekleurde linten had versierd, en begaf hij zich, met dien vriend en drie andere pas aangeworvene soldaten, die bitter armoedig in de kleeren waren, naar den kant der rivier. Hier voegden zij zich bij een korporaal en nog vier helden, waarvan er twee dronken en vol courage waren, en twee nuchteren en reeds berouw hadden. Het gezelschap stapte in eene vrachtschuit naar Gravesend, van waar zij te voet naar Chattam zouden gaan; de wind was gunstig, en weldra verloren zij Londen uit het gezicht.

XXXII.

NOG EEN ONGELUKKIG MINNAAR TREKT AF.

Een ongeluk, zegt het spreekwoord, komt zelden alleen. Het is inderdaad niet te betwijfelen, dat rampen en verdrietelijkheden zeer gezellig van aard zijn, en bijzonder genegen om bij troepen te vliegen en neer te strijken, zich opeendringende op de hoofden van sommige

arme drommels, tot er op hunne ongelukkige kruinen geen duim plaats open blijft, terwijl zij op anderen, op wien zij even gemakkelijker zouden kunnen gaan zitten, volstrekt geen acht slaan. Het is wel mogelijk, dat er juist eene vlucht verdrietelijkheden boven Londen zwierde, om naar Joseph Willet te zoeken, en toen zij dezen niet konden vinden, neerstreken op het hoofd van den eersten den besten jonkman, die haar aanstond. Hoe dit zij, zeker is het dat zij op den dag van Joe's vertrek zoo onophoudelijk om de ooren van Edward Chester zwierden, en hem zoo geweldig vervolgden en kwelden, dat hij zich diep rampzalig gevoelde.

Het was avond en juist acht uur, toen hij en zijn vader, met het dessert voor zich, voor het eerst op dien dag alleen bij elkander werden gelaten. Zij hadden wel te zamen gegeten, maar bij den maaltijd was een derde tegenwoordig geweest, en sedert den vorigen avond hadden zij elkander niet gezien, voordat zij zich nu aan tafel zetten.

Edward was afgetrokken en stil. De oude Chester daarentegen was buitengewoon opgeruimd; maar geen lust hebbende, naar het scheen, om een gesprek aan te vangen met iemand, die zich in zulk eene geheel andere luim bevond, gaf hij zijne vroolijkheid op geene andere wijze te kennen, dan door glimlachjes en vergenoegde blikken. Zoo bleven zij eenigen tijd bij elkander zitten: de vader had zich met zijne gewone sierlijke onachtzaamheid op eene sofa uitgestrekt; de zoon zat tegen hem over, met nedergeslagene oogen en blijkbaar in treurige gedachten verzonken.

„Lieve Edward!” zeide Chester eindelijk met een innemenden lach: „laat uwe droomerigheid zich niet aan de flesch mededeelen. Laat die ten minste in beweging blijven, al schijnt uwe tong verstijfd.” Edward verzocht hem om verschooning, schoof hem de flesch toe, en verzonk toen weder in zijn vorigen toestand. — „Het is niet goed van u, dat gij uw eigen glas niet nog eens volschenkt,” hernam Chester, terwijl hij het zijne tegen het licht hield. „Wijn met mate gedronken — niet in overmaat, want dat maakt iemand leelijk — brengt eene menigte zeer aangename uitwerkselen voort. Het verheldert het oog, maakt de stem welluidender, en geeft meer levendigheid aan iemands gedachten en gesprek. Gij moest het eens beproeven, Edward!” — „Ach vader!” riep de jonkman uit: „indien...” — „Beste jongen!” viel Chester hem haastig in de rede, terwijl hij ten teeken van schrik en afgrijzen zijne wenkbrauwen optrok, „geef mij toch, wat ik u bidden mag, zulk een ouden en ouderwetschen naam niet. Bedenk toch eenigermate wat de kieschheid van u vordert. Ben ik grijs geworden, loop ik op krukken, of heb ik mijne tanden verloren, dat gij mij op die manier aanspreekt? Lieve hemel, hoe gemeen!” — „Ik wilde mijn hart voor u openleggen, mijnheer,” hernam Edward, „met die vrouwelijkheid, welke tuschen ons behoorde te bestaan; en gij stuit mij bij het eerste woord.” — „Maar, Edward!” zeide Chester, zijne handen smeekend opheffende,

„gebruik toch zulke ongerijmde uitdrukkingen niet. Uw hart voor mij openleggen! Gij weet immers wel, dat het hart niet anders is dan een zeer kunstig ingericht orgaan van het menschelijk lichaam, dat met hetgeen iemand denkt of zegt even weinig te maken heeft als zijne knieën? Hoe kunt gij zoo ongerijmd en grof wezen? Zulke anatomische toespelingen moet men aan dokters en chirurgijns overlaten: in gezelschap zijn zij waarlijk niet voegzaam. Ik sta versteld over u, Edward!” — „Welnu! er bestaat dan zoo iets niet, dat men kan kwetsen, of genezen, of ontzien. Ik ken uwe denkwijze, mijnheer! en zal niet verder spreken,” antwoordde Edward. — „Wel neen,” hernam zijn vader, een teugje wijn slurpende, „nu zijt gij weder van den weg af. Ik zeg duidelijk, dat zulke dingen wel bestaan; dat weten wij beiden wel. De harten van dieren — kalveren, schapen, en zoo voorts — worden, naar ik gehoord heb, gekookt en door gemeene lieden met smaak gegeten. Menschen krijgen wel eens een schot of steek in of door het hart; maar wat het openleggen, of pijnigen, of breken van zijn eigen of iemand anders hart betreft, dat is alles onzin, Edward!” — „Zeker, mijnheer!” zeide deze, toen hij bemerkte, dat zijn vader naar een antwoord wachtte. „Zonder twijfel!” — „Daar hebt gij, bij voorbeeld, de nicht van Haredale, uwe voormalige beminde,” hervatte Chester op een geheel onverschilligen toon: „van haar zoudt gij nu zeggen, dat haar hart veranderd was, en zij is toch inderdaad dezelfde gebleven, die zij was.” — „Zij is veranderd, mijnheer!” viel Edward driftig hierop in, „en dat wel door schandelijke middelen, geloof ik.” — „Zij heeft u koeltjes uw afscheid gegeven, niet waar?” zeide zijn vader. „Arme Edward! Ik heb u gisterenavond wel gezegd wat er gebeuren zou. — Och! geef mij den notenkraker eens aan.” — „Men heeft haar geweld aangedaan of schandelijk bedrogen,” riep Edward opspringende uit. „Ik zal nooit gelooven, dat het bericht van mijne wezenlijke omstandigheden, hetwelk ik haar gegeven heb, die verandering heeft teweeggebracht. Ik weet dat men haar kwelt en pijnigt. Onze betrekking is wel voor altijd afgebroken, en zoowel haar als mij zelven moet ik gebrek aan oprechtheid en standvastigheid verwijten: maar ik geloof het niet, en zal het nooit gelooven, dat hare eigene vrije ketus, veel minder eenige lage beweegreden, haar zoo heeft doen handelen.” — „Gij doet mij blozen,” hernam zijn vader op een luchtigen toon, „over uwe dwaasheid, waarin ik hoop — maar wij kennen ons zelven nooit recht — dat ik geene afspiegeling van mijne eigene behoefte te zien. Wat de jonge juffer zelve betreft, beste Edward! zij heeft niets anders gedaan, dan hetgeen natuurlijk en gepast was; wat gij, gelijk ik van Haredale heb vernomen, haar zelf heb voorgesteld, en wat ik voorzegt heb dat gebeuren zou, waartoe ik geene bijzondere schranderheid noodig had. Zij dacht dat gij rijk, ten minste tamelijk rijk waart, en bevond dat gij arm zijt. Het huwelijk is een maatschappelijk contract; men trouwt om

zijne omstandigheden te verbeteren, of zijn aanzien te vergrooten; het is eene zaak, waarin aan huis en meubelen, liveeien, bedienden en rijtuigen moet gedacht worden. Daar de jonge juffer arm is, en gij insgelijks arm zijt, kan er niet van komen. Ik drink hare gezondheid met dit glas, en betuig haar mijne achting voor haar gezond verstand. Het is eene goede les voor u, Edward! Schenk nog eens in." — "Het is eene les," hervatte zijn zoon, "welke ik hoop dat ik mij nooit zal eigen maken." — "Kom!" zeide Chester, zich een weinig oprichtende en hem strak aanziende; "wij hebben nu al lang genoeg hierover gesproken. Herinner u, als het u belijft, uw belang, uwe kinderliefde, uwe zedelijke verplichting, en al dat soort van goed, waarover het zoo aangenaam is te denken; of het zal u naderhand berouwen." — "Het zal mij nooit berouwen, mijnheer," antwoordde Edward, "dat ik de achting voor mij zelven heb bewaard. Vergeef mij, indien ik zeg, dat ik die niet op uw bevel wil opofferen, en niet den weg inslaan, welken gij mij wilt dwingen in te slaan door uwe geheime pogingen om deze scheiding tot stand te brengen." — Zijn vader richtte zich nog een weinig meer op, en zag hem aan, als ware hij nieuwsgierig of de jonkman in ernst sprak; toen liet hij zich langzaam weder zakken, en zeide met de grootste kalmte en onder de hand eene noot pluizende: "Edward! mijn vader had een zoon, die juist zulk een dwaas en zoo ongehoorzaam was, als gij zijt, en dien hij daarom ontferde en met zijn vloek heenzond. Het geval komt mij nu met bijzondere duidelijkheid voor den geest; het gebeurde op zekeren morgen na het ontbijt, en ik herinner mij nog, dat ik toen juist geraspte broodjes met marmelade had gegeten. Hij leidde een ellendig leven (die zoon, meen ik) en is jong gestorven. Het was waarlijk een geluk; want hij was eene schande voor de familie. Het is eene treurige omstandigheid, Edward! als een vader het noodwendig bevindt om zulke sterke maatregelen te nemen." — "Dat is het," hernam Edward; "en het is ook treurig, als een zoon, die gaarne zijn vader zou willen liefhebben en gehoorzamen, zich voelt terugstooten, en gedwongen wordt om ongehoorzaam te zijn. — Vader!" vervolgde hij, nog ernstiger, maar op een zachter toon: "ik heb menigmaal nagedacht over hetgeen wij gezegd hebben, toen wij voor het eerst over dit onderwerp spraken. Laten wij vertrouwelijk zijn, niet in schijn, maar in waarheid. Luister naar hetgeen ik te zeggen heb." — "Daar ik wel kan vooruitzien wat dat is, Edward!" antwoordde zijn vader koel, "bedank ik er vriendelijk voor. Het zou mij niet mogelijk wezen. Gij zoudt mij zeker uit mijn humeur brengen, en dat is mij boven alles onaangenaam. Indien gij voornemens zijt mijne plannen, om u in de wereld te etablisseeren en dat fatsoen te bewaren, hetwelk onze familie zoo lang heeft gehandhaafd, te dwarsboomen, — indien gij, kortom, besloten hebt om uw eigen weg te gaan, zoo doe het en neem mijn vloek mede. Het

spijt mij, maar ik kan inderdaad niet anders handelen." — "Uw mond moge een vloek uitspreken," antwoordde Edward; "maar het zal niet anders wezen dan een ijdele klank. Ik geloof niet, dat iemand op de wereld meer macht heeft om een vloek te doen nederdalen op het hoofd van zijn naasten — vooral op dat van zijn eigen kind, — dan om op zijn goddeloos bevel een druppel regen of eene vlok sneeuw uit de wolken te doen vallen. Bedenk wat gij doet, mijnheer!" — "Gij zijt zoo ongodsdienstig en zoo schrikkelijk profaan," hernam zijn vader, op zijn gemak nog eene noot krakende, "dat ik u in de rede moet vallen. Op dezen voet kunnen wij onmogelijk met elkander blijven verkeereren. Als gij mij het plezier wilt doen van eens te schellen, zal de knecht u uitlaten. Kom niet weder onder dit dak, verzoek ik u. Ga heen, mijnheer! daar gij volstrekt geen zedelijk gevoel meer hebt, en loop, wat mij betreft, naar den duivel. Goeden avond!"

Edward verliet het vertrek zonder een woord te spreken, en keerde het huis voor altijd den rug toe.

Het gezicht van zijn vader had eene eenigszins hoogere kleur dan gewoonlijk; maar zijne manieren waren dezelfde, toen hij nog eens schelde, en zijn knecht, zoodra deze binnentrad, aldus aansprak: "Peak! als die heer, die daar zoo even is heengegaan..." — "Mijnheer Edward, mijnheer?" — "Is er meer dan één geweest, botterik, dat gij zoo vraagt? — Als die heer om zijne kleederen mocht zenden, geef ze dan mede, hoort gij? Als hij zelf op den een of anderen tijd mocht terugkomen, ben ik niet thuis. Dat hebt gij hem maar te zeggen en dan de deur te sluiten."

Weldra verspreidde zich het gerucht, dat mijnheer Chester zeer ongelukkig was met zijn zoon, die hem veel verdriet veroorzaakte; en de goede menschen, die dit hoorden en het verder vertelden, verwonderden zich des te meer over zijn gelijkmatig humeur, en zeiden, dat iemand, die, na zooveel ondergaan te hebben, zoo kalm en vergenoegd kon blijven, al een zeer beminnenswaardig karakter moest hebben. En als Edward's naam genoemd werd, schudden velen zeer ernstig, ook wel eens zuchtend, het hoofd, en zij, die zonen van omtrent denzelfden ouderdom hadden, verontwaardigden zich ten hoogste, en hoopten, dat hij zijn loon zou krijgen. En de wereld rolde, als naar gewoonte, voort op hare baan, vijf jaren lang, waarover dit verhaal het stilzwijgen bewaart.

XXXIII.

EEN STORMMAGTIGEN AVOND EN EEN SCHRIKBAREND VERHAAL.

Op zekeren avond in het voorjaar van 1780 stak er, zoodra het donker begon te worden, een scherpe noordenwind op. Weldra begon het te stormen, terwijl afwisselende hagel- en regenbuien tegen de vensters kletterden. Uithangborden werden uit hunne haken gelicht en vielen klaterend op de straatsteenen neer, oude schoorsteenen bezweken voor de kracht van den wind, en menige kerktoeren waggelde alsof er eene aardbeving plaats had.

Voor hen, die op eenigerlei wijze licht en warmte konden bekomen, was het geen tijd om de woede van het weder te trotseeren. In koffiehuzen drongen de gasten zich om het vuur, vergaten alle staatszaken, en vertelden elkander met heimelijk genoegen, dat de storm met elk oogenblik heviger werd. In elke gemeene herberg bij de rivier zat om den haard eene groep grove kerels, die over schripbreukelingen spraken, hoopten dat hunne bekenden buiten nood waren, en twijfelachtig hunne hoofden schudden. In burgerhuizen schaarden de kinderen zich bij het vuur, om met angstige blijdschap naar spookhistoriën of andere akelige vertellingen te luisteren, sidderende bij de gedachte aan de donkere slaapkamer, en toch zich vermakende met het loeien van den wind, en hopende, dat het nog wat harder zou gaan stormen. Van tijd tot tijd zwegen deze gelukkigen stil, en riep een van allen: »Luistert!» en dan hoorde men, boven het bulderen in den schoorsteen en het kletteren tegen de vensters uit, een gierend, snuivend geluid, dat de muren deed trillen alsof een reus er aan schudde, daarop een dof gerommel, dan een loeiend rumoer, alsof de lucht dol geworden was, tot eindelijk met een lang uitgerekt gehuil en gefluit de windvlaag voorbijgierde, en er eene korte tusschenpoos van stilte volgde.

Vroolijk, hoewel er buitenshuis niemand was om het te zien, scheen het licht in de Meiboom op dien avond door de roode venstergordijnen heen. En hoe genoeglijk was het daar binnen! Welk een tapijt had beter kunnen zijn, dan het krakende zand op den vloer? Welke muziek vroolijker, dan het knetteren der blokken op den haard? Welk reukwerk aangenamer, dan de lekkere geur uit de keuken? Onwankelbaar stond het oude huis, al gierde de wind om het hooge dak, al rammelde hij tegen de zware schoorsteenen, die hem hunne rookwolken uitdagend in het gezicht bliezen, al rammelde hij tegen de vensters, alsof hij het vroolijke licht met geweld wilde uitwaaien.

De oude Willet zat op dezelfde plaats, waar hij vijf jaren geleden gewoon was te zitten, en hield nog zijne oogen, op den eeuwigdurenden koperen ketel gevestigd. Zoo had hij gezeten, sedert de klok acht uur sloeg, zonder andere teekenen van leven te geven, dan

dat hij (hoewel hij klaarwakker was) snorkend ademhaalde, en tusschenbeide een slok uit zijn glas nam, of zijne pijp uitklopte en weder stopte. Het was nu half elf. Cobb en Parkes hielden hem, als naar gewoonte, gezelschap; maar ruim twee uren lang had geen van drieën een woord gesproken.

Of menschen, door vele jaren lang op dezelfde plaats bij elkander te zitten, en altijd dezelfde dingen te doen, een zesde zintuig verkrijgen, of een geheim vermogen om zich zonder te spreken met elkander te onderhouden, is eene vraag, die wijsgeeren zouden moeten beslissen. Maar zeker is het, dat de oude John en zijne makkers vast geloofden, dat zij zeer gezellige, onderhoudende menschen waren, en elkander telkens aanzagen, alsof er eene gedurige afwisseling van gedachten onder hen plaats had, en ook tusschenbeide elkander toeknikten, als wilden zij hunne toestemming geven aan hetgeen de ander zonder spreken had gezegd.

Het was zoo warm en plezierig bij het vuur, dat Willet langzamerhand insluimerde, hetgeen Parkes fluisterend deed aanmerken: »John is al onder zeil.» — »Hij schijnt bijzonder zwaar te slapen,» antwoordde Cobb, opmerkende hoe hard de slaper snorkte. Parkes gaf hierop geen antwoord, maar ging zitten kijken naar een aanplakbiljet, dat tegen den schoorsteen was geplakt, en versierd was met eene houtsnede, welke een jongen knaap voorstelde, die, met een pakje aan een stok hangende over zijn schouder, zoo hard hij loopen kon wegliep, waarbij, om de zaak nog duidelijker te maken, een wegwijzer en een mijlpaal stonden. Cobb richtte insgelijks zijne oogen naar dien kant, en bekeek het biljet, alsof hij het thans voor de eerste maal zag. Dit was het document, hetwelk Willet zelf had opgesteld, toen Joe de vlucht had genomen, om het publiek van die omstandigheid kennis te geven, en eene belooning van vijf pond uit te loven voor ieder, die hem aanhield en naar de Meiboom terugbracht. In dit bericht had Willet, wat ook zijne vrienden hier tegen zeiden, met zijne gewone koppigheid, zijn zoon een jongen knaap willen noemen, en bovendien zijne lengte een paar voet te kort opgegeven, welke twee bijzonderheden het eenigermate verklaren, dat het biljet nooit eenig ander gevolg had gehad, dan dat men van tijd tot tijd een veertigtal weggeloopte jongens, van zes tot twaalf jaren oud, met groote kosten naar Chigwell had gebracht.

Cobb en Parkes beschouwden dit papier met een diepzinnig stilzwijgen, en keken dan weder naar John. Van dien tijd af, dat hij het eigenhandig had aangeplakt, had Willet nooit weder van de zaak willen spreken, zoodat niemand wist hoe hij er eigenlijk over dacht, en of hij zich het geval nog herinnerde, dan wel het geheel vergeten had. Dit was de reden, dat zijne vrienden zelfs terwijl hij sliep de zaak niet durfden aanroeren.

Het duurde niet lang, of John, die niet zeer op zijn gemak zat, werd weder wakker, en nadat hij zich een paar malen had uitgerekt,

zeide hij: »Als hij nu niet spoedig komt, ga ik zonder hem eten.»

Het was nu bijna drie uren geleden, dat er eenige melding was gemaakt van den persoon, die met het woordje »hij» bedoeld werd; maar Parkes en Cobb, die aan deze manier van spreken gewoon waren antwoordden toch zonder haperen, dat Salomon inderdaad lang uitbleef, en zij niet begrepen, wat hem zoo ophield.

»Als hij maar niet weggewaaid is,» zeide Parkes. »De storm is hard genoeg, om zulk een mannetje van de beenen te lichten. Luister maar eens! Er zal van nacht wat kraken in het bosch, en breken ook.» — »In de Meiboom zal er niets breken,» antwoordde John. »Laat de wind dat maar beproeven, als hij lust heeft. — Wat was dat?» — »De wind,» zeide Parkes. »Hij huilt al den geheelen avond als een levend mensch.» — »Hebt gij ooit gehoord, dat de wind riep: Meiboom hei?» vroeg John, na zich eene poos bedacht te hebben. — »Wel neen,» antwoordde Parkes — »Welnu!» hernam John met de grootste bedaardheid: »Als dat dan de wind was, luister dan een poosje, dan zult gij hem duidelijk die woorden hooren uitspreken.»

John had gelijk. Een oogenblik later hoorden zij, boven het rumoer der elementen uit, duidelijk die woorden roepen, en dat wel op een toon, waartuit bleek, dat hij, die aldus riep, in grooten angst moest verkeer. De drie vrienden verbleekten, en zagen elkander aan; maar niemand bewoog zich.

Het was in deze netelige omstandigheden, dat de oude Willet een staaltje vertoonde van die tegenwoordigheid van geest, welke hem door zijne vrienden en geburen deed bewonderen. Nadat hij Cobb en Parkes eene poos stilzwijgend had aangestaard, zette hij zijne beide saamgevouwene handen bij wijze van een spreektrumpet voor zijn mond, en hief een ontzettend gebulk aan, hetwelk hij uitrekte, tot de gezwollen aderen van zijn voorhoofd dreigden te bersten; toen haalde hij eens diep adem, en zeide zeer deftig: »Daar! als hij dat hoort, zal het hem wel wat moed geven. En als nu een van u beiden eens wil gaan zien, wat er eigenlijk aan de hand is, gaat dan uw gang. Wat mij betreft, ik ben niet nieuwsgierig.»

Intusschen was het geroep hoe langer hoe dichter gekomen, en nauwelijks had John uitgesproken, of de voordeur werd geopend, en terstond daarop met geweld weder dichtgesmeten; een oogenblik later stoof Salomon Daisy, met zijne lantaren in de hand, en doornat van den regen, de kamer binnen.

Men zou zich moeielijk een meer volkomen tafereel van ontzetting kunnen verbeelden, dan het manneke voorstelde. Het zweet stond in parels op zijn voorhoofd; zijne knieën knikten; hij sidderde over zijn geheele lichaam, en het was hem onmogelijk een woord uit te brengen. Zijne vrienden waren daartoe evenmin in staat; want het akelig uitzicht van Salomon had ook hen den grootsten

schrik aangejaagd. Eindelijk scheen de angst van John tot eene vlaag van razernij over te slaan; want hij greep den ongelukkigen koster bij de keel, schudde hem woest heen en weder, en schreeuwde: »Ik draai u den hals om, als gij niet terstond zegt wat er gebeurd is. Hoe durft gij zoo hier komen? Wat beteekent dit? Zit u iemand achterna? Spreek, of het zal uw dood wezen!»

In zijne razernij zou hij misschien letterlijk woord hebben gehouden — want de oogen van Salomon begonnen reeds uit zijn hoofd te puilen, alsof hij inderdaad stikte—indien de twee anderen, die zich nu eenigermate hersteld hadden, hem niet van zijn slachtoffer hadden afgerukt. De kleine koster van Chigwell zonk nu op een stoel neder, en nadat hij nog eens angstig om zich heen had gezien, smeekte hij met eene flauwe stem, dat men hem wat te drinken zou geven, en vooral de deur grendelen en de vensterluiken dicht doen. Dit laatste verzoek was niet zeer geschikt om zijne hoorders gerust te stellen, en werd met den grootsten spoed door hen gehoorzaamd; daarop reikten zij den verschrikten koster een glas brandewijn en water, bijna kokend heet, en wachtten wat hij te zeggen had.

»O John! o Parkes! o Cobb!» begon Salomon kermend: »waarom moest ik van avond uitgaan! Juist van avond, op den negentienden Maart!» Allen schoven nader bij het vuur, en Parkes, die het dichtst bij de deur zat, keek ongerust over zijn schouder. Willet vroeg hem met groote verontwaardiging, wat duivel dat beteekende, en keek toen insgelijks over zijn schouder. — »Toen ik daar straks heenging,» hervatte Salomon, »dacht ik er weinig aan, welken dag van de maand het was. Sedert zeven en twintig jaren ben ik op dezen dag, na het vallen van den avond, nooit alleen naar de kerk gegaan. Ik heb hooren vertellen, dat, gelijk wij bij ons leven onze verjaardagen houden, evenzoo de geesten van menschen, die in het graf niet kunnen rusten, den dag houden, waarop zij sterven.» — Niemand sprak. Aller oogen waren strak op Salomon gevestigd. — »Ik had het wel kunnen zien wat voor dag het was,» hervatte deze, »aan het slechte weder. Er is nooit zulk een nacht in het geheele jaar als deze. Op den negentienden Maart heb ik nooit gerust geslapen.» — »Ik ook niet,» mompelde Tom Cobb. »Ga voort!»

Salomon dronk nog eens, en zette zijn glas met zulk eene bevende hand weer neder, dat het lepeltje er in rinkelde; toen vervolgde hij: »Heb ik niet altijd gezegd, dat wij op den negentienden van deze maand altijd op de eene of andere zonderlinge manier op dat geval gebracht worden? Denkt gij, dat het bij toeval was, dat ik vergat de torenklok op te winden? Anders vergeet ik het nooit, hoewel het oude prul alle dagen moet worden opgewonden. Hoe kwam het, dat ik er nu juist vandaag niet aan dacht?

»Toen ik hier vandaag ging, maakte ik zooveel haast als ik kon; maar ik moest eerst nog naar huis, om de sleutels te halen; en

daar ik, den geheelen weg over, den wind en den regen tegen had, had ik dikwijls moeite genoeg om op de beenen te blijven. Eindelijk kwam ik aan de kerk, en deed de deur open. Ik had den geheelen weg langs geen schepsel ontmoet, en gij kunt derhalve denken of het akelig was. Gij zoudt geen van allen met mij zijn medegegaan; en als gij geweten hadt wat er komen zou, hadt gij gelijk gehad.

De wind was zoo fel, dat ik de kerkdeur niet anders weer dicht kon krijgen, dan door er met al mijne zwaarte tegen te duwen; en zelfs toen werd ze tweemaal weer opengedrongen. Eindelijk kreeg ik het slot toch omgedraaid, en toen ging ik naar den toren, en wond de klok op, die bijna was afgeloopen. Toen ik de lantaren weder opnam, om heen te gaan, viel het mij op eens in, dat het de negentiende Maart was. Die gedachte gaf mij een schok, en op hetzelfde oogenblik hoorde ik buiten tusschen de graven eene stem.

Hier viel John den spreker in de rede, door Parkes, die tegenover hem zat, en over zijn hoofd heen naar den muur staarde, te vragen, of hij iets bijzonders zag. Parkes verzocht verschooning, en antwoordde, dat hij niets anders deed dan luisteren, waarop Willet vinnig aanmerkte, dat het luisteren met zulk een gezicht hem niet beviel, en dat zijn lange vriend, indien hij bij het luisteren geen ander gezicht kon zetten, best zou doen met een zakdoek over zijn hoofd te hangen.

„Zeg niet,” hervatte Daisy, toen deze stoornis voorbij was, „dat het mijne verbeelding was, of een ander geluid, dat ik voor eene menschenstem hield. Ik hoorde den wind door de kerk snuiven, en den toren kraken. Ik hoorde den regen tegen de muren kletteren, ik voelde de klokken trillen, en ik zag de touwen heen en weder bengelen — en evenzoo hoorde ik die stem.” — „En wat zeide die stem?” vroeg Cobb. — „Ik weet het niet. Ik verstond geene woorden. Zij gaf een schreeuw, zooals wij zouden doen, als wij op eens iets ijselijks zagen, en stierf toen langzaam weg, nadat het geluid, naar het scheen, om de geheele kerk was heengeloopen.” — „Dat beteekent nog niet veel,” zeide John, ruimer ademhalende. — „Neen,” hernam zijn vriend; „maar het is alles nog niet.” — „Wat zult gij ons dan nog vertellen?” vroeg John, terwijl hij de hand, die hij had opgeheven om zijn voorhoofd met zijn voorschoot af te vegen, weder liet zakken. — „Wat ik heb gezien.” — „Gezien?” klonk als eene echo uit drie monden. — „Toen ik de kerkdeur weder opende,” zeide de koster, met een gezicht, waarop zijne eigene innerlijke overtuiging te lezen stond, „hetgeen ik met vrij veel haast deed, omdat ik haar gesloten wou hebben, voordat er weder eene windvlaag opkwam, ging mij iets voorbij, zoo dicht voorbij, dat ik het met de hand had kunnen bereiken — iets, dat de gedaante van een mensch had. Het was een geest — een spook.” — „Wiens geest?” riepen alle drie te gelijk. Het antwoord was door de aandoening van den spreker zoo zacht, dat niemand

het verstond, behalve John Willet, die het dichtst bij hem zat. — „Wie was het?” vroegen Parkes en Cobb nog eens. — „Heeren!” antwoordde John, na eene vrij lange poos van stilzwijgen: „gij behoeft niet te vragen. De gedaante van een vermoorde. Het is de negentiende Maart.”

Er volgde eene diepe stilte.

„Naar mijne gedachten,” zeide John, „zou het best wezen, als wij ons allen hiervan maar stilhielden. Op het Heerenhuis zouden zulke histories niet aangenaam zijn. Laten wij de zaak voor ons zelven houden, of wij zullen er last van hebben, en Salomon zou zijn post kunnen verliezen. Of het inderdaad zoo was als hij zegt, of niet, doet er niets toe. Geen mensch zou hem gelooven. En wat mij zelven betreft,” voegde hij er bij, met een blik naar de donkere hoeken van het vertrek, die bewees, dat hij, gelijk meer wijsgeeren, niet volkomen gerust was op zijne theorie, „ik geloof niet, dat iemand, die bij zijn leven een man van verstand is geweest, met zulk weder zou komen spoken; — ik weet ten minste wel, dat ik het niet doen zou.”

Dit kettersch gevoelen werd echter door de drie anderen tegengesproken, die vele voorbeelden aanhaalden, om te bewijzen, dat zulk weder juist het rechte spookweder was, en John had voor ditmaal gewis zijn ongelijk moeten bekennen, indien de tijdige verschijning van het avondmaal hem niet van die onaangename verplichting had ontheven. Allen gingen met lust aan het eten; zelfs Salomon Daisy was in zooverre van zijn schrik bekomen, dat hij zijn mes en vork met zijne gewone vlugheid hanteerde, en zijne vrienden daardoor bevrijdde van de bekommring, dat de angst aan zijne gezondheid een ernstig nadeel zou hebben toegebracht.

Na den maaltijd zette men zich weder om het vuur, en stelde Salomon eene menigte vragen ter beantwoording voor, die er op berekend waren, om het ijselijke en wonderbare van het verhaal nog veel grooter te maken. Maar, in weerwil van deze verzoekingen, bleef Salomon zoo vast bij zijn eerst verslag, en herhaalde het zoo dikwijls, met zulke geringe veranderingen en zulke plechtige betuigingen, dat hij de zuivere waarheid sprak, dat zijne toehoorders — en met recht — zich nog meer verbaasden, dan in het begin. Daar hij het, evenals John, raadzaam achtte, om de zaak niet ruchtbaar te maken, tenzij de geest hem weder mocht verschijnen, in welk geval het noodzakelijk zou wezen om zonder uitstel den predikant te raadplegen, nam men plechtig het besluit, om alles stil te houden; een besluit, dat ieder voor zich zelf juist niet strikt verbindend achtte.

Het was nu reeds veel later geworden, dan de vrienden anders bijeenbleven, en derhalve namen zij afscheid voor den nacht. Salomon Daisy, met eene nieuwe kaars in zijne lantaren, begaf zich huiswaarts, onder het geleide van Parkes en Cobb, die ruim zoo

angstig waren als hij zelf; en nadat Willet de deur achter hen gesloten had, zette hij zich weder bij zijn koperen ketel neder, om zijne gedachten te verzamelen, en naar het loeien van den storm te luisteren, die nog geenszins aan het verminderen was.

XXXIV.

JOHN WILLET NEEMT EEN KLOEK BESLUIT, EN BRENGT HET
TOT ZIJN VOLKOMEN GENOEGEN TEN UITVOER.

Hoe langer de oude John, op den koperen ketel starende, over het verhaal van Salomon zat na te denken, des te levendiger werd bij hem de overtuiging van zijne eigene schrandtheid en te gelijk het verlangen, om den heer Haredale die overtuiging mede te deelen. Dit verlangen en de wensch om zich zelven tot een persoon van gewicht te maken, en zijne drie vrienden voor te komen, van wie hij wel begreep, dat vóór den volgenden middag ten minste twintig menschen, en waarschijnlijk Haredale zelf insgelijks, het geval met allerlei vergrootingen hooren zouden, brachten hem eindelijk tot het besluit, om nog voordat hij naar bed ging naar het Heerenhuis te wandelen.

„Hij is mijn huisheer,” dacht John, terwijl hij een venster opende, dat naar den kant van den stal uitzag. „Wij hebben in den laatsten tijd elkander niet zoo dikwijls gezien als voorheen; het gerucht van deze historie zal hem boos maken; en het is derhalve raadzaam, dat ik er hem in vertrouwen het eerste bericht van breng. — Holla ho! Hugh! Holla ho!”

Toen hij deze kreet eenige malen had herhaald en den slapenden dienaar had doen wakker schrikken, werd de deur van eene schuur geopend, en vroeg eene grove stem, wat er te doen was, dat iemand zelfs niet met rust kon slapen.

„Wat? slaapt gij dan niet genoeg, brombeer! dat gij niet een enkele maal kunt opgeroepen worden?” zeide John. — „Neen!” antwoordde Hugh geuwend; „niet half genoeg.” — „Ik weet niet, hoe gij slapen kunt,” hernam John, „terwijl de wind zoo aangaat. Maar dat doet er niet toe. Sla het een of ander om u heen, want ge moet met mij naar het Heerenhuis gaan — en haast u wat.”

Hugh ging grommend weder naar binnen, en kwam kort daarop voor de tweede maal te voorschijn, maar nu geheel in een oud paardendek gewikkeld, en met eene lantaren en een dikken stok in de hand. Willet liet hem door de achterdeur in, bracht hem in de gelagkamer, en maakte zich vervolgens zelf gereed om uit te gaan, door verscheidene jassen aan te trekken, en zijn hals en gezicht met zooveele doeken te omwinden, dat het onverklaarbaar was hoe hij zoo kon ademen.

„Gij zult iemand toch tegen middernacht en met zulk een weder

niet naar buiten laten gaan zonder hem eene hardsterking te geven, meester?” zeide Hugh. — „Wel zeker zal ik dat,” antwoordde Willet. „Ik zal hem eene hartsterking geven, als hij mij veilig weder heeft thuis gebracht, en het er niet zooveel meer op aankomt, of hij vast op zijne beenen staat. Licht mij derhalve maar, en ga een paar stappen vooruit, om mij den weg te wijzen.”

Hugh gehoorzaamde met zeer geringe gewilligheid en een verlangenden blik naar de flesschen, en nadat John de keukenmeid had aanbevolen om de deur zorgvuldig gesloten te houden, en, op straf van dadelijk te worden weggezonden, voor niemand dan hem zelven open te doen, volgde hij zijn knecht in de duisternis.

De weg was slijkerig en de nacht zoo donker, dat, indien Willet aan zich zelven was overgelaten geweest, hij zeker niet ver van zijn huis in een diepen poel zou zijn geloopt, en daar het eind van zijne wandeling en zijn leven hebben gevonden. Maar Hugh, die oogen had als een valk, en behalve dat den weg wel geblinddoekt had weten te vinden, sleepte zijn meester voort, zonder op het tegensporrelen van dezen acht te geven. Zij werkten zoo goed zij konden tegen den wind in, daar Hugh met zijn gewonen lompen tred het natte gras vertrapte, en John Willet op armslengte achter hem aan kwam, bijna te benauwd om een voet te verzetten, en met zooveel angst in zijn gezicht, als dat onbeweeglijk gezicht slechts kon uitdrukken.

Eindelijk stonden zij nu op het breede zandpad voor het Heerenhuis. Het gebouw was geheel donker en in den omtrek was geene de minste beweging te bespeuren. Uit één torenkamertje scheen evenwel een lichtstraal, en daarheen beval Willet zijn gids om hem te leiden.

„De oude kamer!” zeide John, schroomvallig naar omhoog ziende. „De kamer van zijn broeder Ruben! Het verwondert mij, dat hij lust heeft om daar zoo laat in den nacht te blijven zitten, — en dat wel op dezen nacht.” — „Waarom niet?” zeide Hugh, terwijl hij de lantaren tegen den wind hield, en met zijne vingers de kaars snoot. „’t Is immers wel een aardig kamertje?” — „Aardig?” herhaalde John met verontwaardiging. „Gij hebt een wonderlijk denkbeeld van aardigheid. Weet gij wel wat er in die kamer gebeurd is, kerel?” — „En wat kwaad doet er dat aan?” hervatte Hugh, terwijl hij John strak in zijn gezicht zag. „Is die kamer minder warm en droog, omdat er eens een mensch werd doodgeslagen? Ha, ha, ha! Gelooft dat nooit, meester! Een mensch meer of min komt er zooveel niet op aan.”

Willet vestigde zijne flauwe oogen op zijn geleider, terwijl in de verte het denkbeeld bij hem opkwam, dat zijn knecht wel een gevaarlijk mensch kon wezen, en het niet kwaad zou zijn hem binnen kort maar weg te zenden. Hij was echter veel te voorzichtig om dit te zeggen, terwijl hij den weg naar huis nog in het vooruitzicht had,

en trok derhalve, zonder antwoord te geven, aan de schel naast het hek. Daar het torentje, waarin het licht brandde, niet ver van het hek was, schoof Haredale terstond een venster open, en vroeg wie daar was.

„Neem het mij niet kwalijk, mijnheer!” antwoordde John. „Ik wist dat gij gewoon waart laat op te blijven, en daarom was ik zoo vrij eens aan te komen, daar ik u even iets te zeggen heb.” — „Willet — niet waar?” — „Uit de Meiboom, tot uwe dienst, mijnheer!”

Haredale deed het venster dicht. Kort daarop kwam hij door de deur onder in het torentje naar buiten, en opende vervolgens het hek.

„Hoe komt gij zoo laat hier, Willet?” — „Het is niets van belang, mijnheer!” antwoordde John. „Ik heb maar iets gehoord, hetwelk ik dacht dat gij moest weten; anders niet.” — „Laat uw knecht vooruitgaan met de lantaren, en geef mij uwe hand. De trap is krom en donker. — Zacht wat met uw licht! Gij slingert er mee, alsof het een wierookvat was.”

Hugh, die reeds bij het torentje was, hield nu zijne lantaren stiller, en klom voortuit naar boven, zich tusschenbeide omkeerende, om het licht op de trap te laten schijnen. Haredale, die hem volgde, beschouwde zijn barsch gezicht met zeer weinig ingenomenheid, en Hugh gaf die donkere blikken met woeker terug. Zoo kwamen zij in een voorvertrekje, dat in de kamer uitkwam, waarin men het licht gezien had. Dit laatste vertrek trad Haredale binnen, en zette zich terstond bij zijne schrijftafel neder.

„Kom binnen,” zeide hij, toen John buigende bij de deur bleef staan. „Gij niet, vriend!” vervolgde hij haastig tot Hugh, die insgelijks binnentrad. „Waarom brengt gij dien kerel mede, Willet?” — „Wel, mijnheer!” antwoordde deze, even zacht sprekende als Haredale had gedaan: „hij is een goed wachter, begrijpt gij?” — „Wees daar niet al te gerust op,” hervatte Haredale, nadat hij een blik op den bedoelden persoon had geworpen. „Ik twijfel er aan. Hij heeft een boos oog.” — „Er is geene verbeelding in zijn oog, dat is waar, mijnheer!” antwoordde John. — „Er is weinig goeds in, daar kunt gij zeker van zijn,” hervatte Haredale. „Vriend! blijf maar in dat andere kamertje wachten, en doe de deur dicht.”

Hugh haalde zijne schouders op, met een blik, die toonde, dat hij gehoord had of wel begreep, hoe men over hem had gesproken, en gehoorzaamde. Toen hij huiten was, keerde Haredale zich tot John, en verzocht dezen te zeggen, wat hij te zeggen had; maar niet te hard te spreken, daar de wanden ooren hadden.

Aldus gewaarschuwd, verhaalde Willet, ernstig fluisterend, al wat hij dien avond had gehoord en gezegd, vooral uitweidende over zijne eigene schranderheid, zijne hoogachting voor de familie, en zijne bezorgdheid voor derzelve zielerust en geluk. Het verhaal

maakte veel meer indruk op zijn toehoorder, dan hij verwacht had. Haredale werd onrustig, stond op, stapte het vertrek op en neder, verzocht om hem zoo nauwkeurig mogelijk dezelfde woorden te laten hooren, die Salomon had gebezigd, en gaf zoovele andere teekenen van gemoedsaandoening, dat zelfs Willet er zich over verwonderde.

„Gij hebt wel gedaan,” zeide hij aan het slot van een langdurig gesprek, „dat gij hen bevolen hebt, om dit geval geheim te houden. Het is eene dwaze inbeelding van een onnoozel en bijgeloovig man; maar het zou mijne nicht onaangenaam aandoen, als zij er van hoorde. Het staat te nauw in verband met een smartelijk onderwerp, om het met onverschilligheid te hooren. Gij hebt zeer voorzichtig gehandeld, en mij bijzonder verplicht. Ik dank u.”

Een beteren uitslag had John niet kunnen verwachten; maar hij had toch liever gehad, dat Haredale, toen hij dit zeide, hem vriendelijk had aangezien, dan dat hij zoo op en neer liep, en de woorden bij brokken uit zijn mond liet vallen, alsof hij zelfs bijna niet wist wat hij zeide. Deze vreemde manier van handelen maakte John zoo verlegen, dat hij niet wist wat hij doen zou, en een geruimen tijd stil bleef zitten. Eindelijk stond hij op. Haredale staarde hem een oogenblik aan, alsof hij zijne tegenwoordigheid geheel vergeten had, gaf hem toen de hand en opende de deur. Hugh, die op den vloer van het voorvertrekje lag te slapen, of veinsde te slapen, sprong op, greep zijn stok en lantaren, en hield zich gereed om zijn meester naar huis te vergezellen.

„Wacht eens!” zeide Haredale. „Zou die man een borrel lusten?” — „Een borrel, mijnheer!” antwoordde John: „hij zou den Theems wel oplusten, als er brandewijn in was. Thuis zal ik hem wat geven. Het is nu beter van neen, mijnheer!” „Wij zijn nu al halfweg,” zeide Hugh. „Wat zijt gij toch een hard meester! Een enkel glas zal mij beter wakker houden. Kom!”

Daar John niet antwoordde, schonk Haredale een glas brandewijn in, en gaf het aan Hugh, die, zoodra hij het had aangenomen, een gedeelte van het vocht op den vloer stortte. „Wat beduidt dat,” zeide John, „om in een fatsoenlijk huis zoo te morsen?” — „Ik drink een toast,” antwoordde Hugh, terwijl hij het glas boven zijn hoofd hield en Haredale strak aanzag; „een toast op dit huis en zijn meester.” Daarop prevelde hij iets binnensmonds, dronk het glas ledig, zette het neder, en ging, zonder verder een woord te spreken, naar de deur.

John ergerde zich niet weinig over deze zonderlinge plechtigheid; maar dewijl hij zag, dat Haredale er niet op lette en aan iets anders scheen te denken, achtte hij het niet noodig verschooning te verzoeken. Stilzwijgend gingen zij de trap af, de deur uit, en den tuin door. Buiten het hek bleef John een oogenblik staan, daar Hugh moest lichten, terwijl Haredale het van binnen sloot; en toen

zag hij met verwondering (gelijk hij naderhand dikwijls vertelde) dat zijn knecht zeer bleek zag, en zijn gezicht zoo vertrokken was, dat hij hem bijna niet zou herkend hebben.

Zij waren nu weder op den grooten weg, en John stapte achter zijn geleider voort, peinzende over hetgeen hij zoo even had gezien, toen Hugh hem eensklaps op zijde duwde, en bijna op hetzelfde oogenblik drie ruiters hem voorbijschoten, die hen zoo kort op de hielen waren geweest, dat een van hen nog tegen zijn schouder stiet. Nauwelijks waren zij voorbij, of zij hielden hunne paarden op, en bleven naar de twee wandelaars staan wachten.

XXXV.

WIE DE DRIE RUITERS ZIJN.

Daar John Willet zag, dat de drie ruiters stand hielden en naar hem bleven wachten, viel het hem met buitengewonen spoed in, dat het roovers moesten wezen, en ware Hugh met een donderbus, in plaats van een stok gewapend geweest, dan zou hij zijn knecht zeker bevel hebben gegeven, om op het geval af te vuren, en intusschen zelf de vlucht hebben genomen. Thans achtte hij het echter raadzaam een anderen weg in te slaan en fluisterde derhalve zijn knecht toe, dat hij eens beleefd en vriendelijk met hen moest gaan spreken. Hugh gehoorzaamde dit bevel, door naderbij te komen, den eersten ruiter zijn stok onder den neus te houden, en hem op een barschen toon te vragen, wat het te beduiden had, dat hij en zijne makkers zoo laat langs den weg dwaalden en hem bijna hadden overreden.

De aangesprokene begon reeds op die zelfde barsche manier te antwoorden, toen een ander der ruiters hem op een toon van gezag in de rede viel, en met eene eenigszins luide, maar niet harde of onaangename stem vroeg: »Zeg eens! is dat de weg naar Londen?» — »Als gij den rechten weg houdt, ja!» antwoordde Hugh. — »Broeder!» hernam de ruiter, gij zijt al te barsch voor een Engelschman, en ware het niet om uwe spraak, dan zou ik er aan twijfelen of gij een Engelschman waart. Ik ben zeker, dat uw metgezel beleefder zal antwoorden. Wat zegt gij, vriend?» — »Het is de weg naar Londen, mijnheer!» antwoordde John, en vervolgde daarop met eene zachtere stem, zich tot Hugh keerende: »Houd u doodstil. Zijt ge uw leven moede, om ruzie te gaan maken met drie zulke kerels, die ons gemakkelijk kunnen omverrijden en onder de pooten van hunne paarden vertrappen?» — »Hoever zijn wij hier nog van Londen?» hernam de spreker. — »Nog ruim dertien mijlen, mijnheer!» antwoordde John.

Het woord ruim werd door hem gebezigd, opdat de reizigers

des te meer haast zouden maken; maar het scheen juist de tegenovergestelde uitwerking te hebben. »Dertien mijlen! Nog zoover?» hervatte dezelfde spreker, en bleef toen eene poos twijfelend stilzwijgen. »Is er ook eene herberg hier in den omtrek?» vroeg hij eindelijk. — »Ja wel, mijnheer!» antwoordde John, wiens herbergiersgevoel nu alle vrees deed wijken. »Er is er ééne, de Meiboom. En dat is eene herberg; dat kan ik u verzekeren. Gij zult er niet licht eene vinden, die er naar gelijkt.» — »Misschien zijt gij de herbergier,» hernam de vreemdeling glimlachende. — »Ja, mijnheer!» antwoordde John, zich grootendeels verwonderende hoe de ander dit zoo geraden had. — »En hoever zijn wij nog wel van dien Meiboom?» — »Eene mijl,» antwoordde John, en wilde er juist bijvoegen, dat het eene zeer korte mijl was, toen de tweede ruiter hem in de rede viel, zeggende: »En hebt gij een goed bed, hospes? Hm! Een bed, dat gij kunt recommandeeren? Een bed, daar nooit iemand anders dan een fatsoenlijk man in geslapen heeft?» — »Wij nemen geene schooiers in huis, mijnheer!» antwoordde John. »En wat het bed aangaat...» — »Zeg drie bedden,» viel de eerste er op in; »want als wij bij u blijven, zullen wij drie bedden noodig hebben, hoewel mijn vriend slechts van één spreekt.» — »O neen, Mylord! gij zijt al te goed; maar uw leven is in dit tijdsgewricht van veel te veel waarde voor de natie, om met mijn nutteloos leven vergeleken te worden. Eene groote zaak, Mylord! rust op u. Gij zijt de kampvechter, de voor- en achterhoede daarvan. Het is de zaak van huis en altaar, van vaderland en geloof. Laat mij op een stoel of op den vloer slapen; het zal niemand hinder doen, als ik koude vat. Laat John Grueby in de opene lucht blijven; niemand zal zich om hem bekommeren. Maar veertig duizend mannen op dit eiland (vrouwen en kinderen niet medegerekend) houden hunne oogen en gedachten op Lord George Gordon gevestigd, en bidden dagelijks voor zijn leven en gezondheid. Mylord!» vervolgde hij, zich in de stijgbeugels opheffende, »het is eene heerlijke zaak, en zij moet niet vergeten worden. Het is eene heilige zaak, en zij moet niet verlaten worden.» — »Het is eene heilige zaak, herhaalde zijne Lordschap, zeer plechtig zijn hoed afnemende. »Amen!» — »John Grueby!» zeide de woordelijke spreker, »Mylord heeft amen gezegd.» — »Ik heb het wel gehoord, mijnheer!» antwoordde de derde ruiter, die als een standbeeld op zijn paard zat. — »En zegt gij ook niet amen?» — Hierop gaf John Grueby in het geheel geen antwoord, maar bleef recht voor zich zitten kijken. — »Ik verwonder mij over u, Grueby!» hernam de ander. »In eene crisis als deze, terwijl Elisabeth, de maagdelijke Koningin, in haar graf schreit, en de bloedige Maria zegepralende oprijst...» — »Wel, mijnheer!» riep de man knorrig uit: »hoe komt het nu te pas om van de bloedige Maria te praten, terwijl Mylord door en door nat is en doodmoede van het rijden? Laten wij doorrijden naar Londen, of dadelijk de herberg opzoeken; anders zal

die arme bloedige Maria veel te verantwoorden hebben; en ik geloof dat zij in haar graf al meer kwaad heeft gedaan, dan ooit bij haar leven."

Nu kwam John Willet, die eene poos als versuft had gestaan, daar hij van al wat hij hoorde niets begreep, eenigszins tot bezinning, en begon al de gemakken en aangenaamheden van de Meiboom op te sommen; maar spoedig werd hij gestuit door den heer, die het allereerst het woord had genomen, en nu zeide: »Wat dunkt u, Gashford? Zullen wij daar blijven slapen, of doorrijden? Beslis gij!" — »Ik wil dan aanmerken, Mylord!" antwoordde de aangesprokene op een fluweelen toon, »dat uwe gezondheid en kracht, die, onder de Voorzienigheid, zoo gewichtig zijn voor onze groote en heilige zaak," — hier nam Mylord, hoewel het stortregende, wederom zijn hoed af — »verkwikking en rust vorderen." — »Ga maar vooruit, hospes! en wijs ons den weg," zeide Lord George Gordon. »Wij zullen voetstaps volgen." — »Als het u belieft, Mylord," zeide John Grueby zacht, »zal ik insgelijks vooruitrijden. Het uitzicht van dien anderen is niet al te eerlijk, en het zal het best wezen voorzichtig met hem te zijn." — »John heeft gelijk," zeide Gashford, haastig zijn paard inhoudende. »Een leven, zoo kostbaar als het uwe, Mylord! moet niet in gevaar gesteld worden. Blijf dicht bij hem, John! en als gij de minste reden hebt om den kerel te verdenken, schiet hem dan door den kop."

John gaf geen antwoord, maar keek strak voor zich gelijk zijne gewoonte scheen te zijn, als Gashford sprak: toen beval hij Hugh om voort te gaan, en volgde dicht achter hem. Daarop kwam Lord Gordon met John Willet naast zich, en eindelijk zijn secretaris, want dit scheen de post van Gashford te zijn.

Hugh stapte met snelle schreden voort, telkens naar den knecht omziende, die hem op de hielen volgde, en zijne hand dikwijls naar zijne pistoolholster uitstreckte. Hij was een grofgespied, breedgeschouderd man, van omtrent vijf en veertig jaren, die voor geen kleintje vervaard scheen te wezen, en de blikken van Hugh met zekere onverschillige minachting beantwoordde.

»Als ik u nu een verkeerden weg wees," zeide Hugh tergend, »ha — ha — ha! — dan zoudt gij mij door den kop schieten, denk ik?" — John Grueby gaf niet meer acht op dit gezegde, dan als ware hij doof en Hugh stom geweest, maar bleef, met zijne oogen op den gezichteinder gevestigd, zeer genoeglijk voortrijden. — »Hebt gij wel eens gebokst, toen gij jong waart, vriend?" vroeg Hugh. »Hebt gij eene goede hand van stokschermen?" — John keek hem eens aan, met hetzelfde weltevredene gezicht, maar verwaardigde zich niet om te antwoorden. — »Kunt gij het zoo?" zeide Hugh, met zijn stok een dier kunstige zwaaien makende, waarin de vechtersbazen onder de boeren van dien tijd hunne eer stelden. — »Zóó kan ik het," antwoordde Grueby, terwijl hij den ander met het achtereinde van

zijne zweep een slag op het hoofd gaf. »Ziet gij, ik heb er voorheen wel wat aan gedaan. Als uw haar niet zoo dik was, zou ik u een gat in het hoofd geslagen hebben."

Het was inderdaad een vrij harde tik geweest, en Hugh scheen voor een oogenblik genegen om zijn nieuwen bekende van zijn paard te rukken; maar dewijl de ander zoo bedaard voor zich bleef kijken, als had hij slechts eene vlieg weggejaagd, wist Hugh niet wat hij van zulk een man maken moest, en achtte het voorzichtigst stilzwijgend voort te gaan.

Weldra kwamen zij bij de Meiboom, waar de knecht de paarden op stal bracht, en de twee andere ruiters John naar de gemeene kamer volgden, en zich voor het vuur gingen warmen, terwijl de herbergier de voorbereidselen maakte, om zijne gasten naar hun rang te ontvangen. Terwijl hij daartoe heen en weder liep, had hij gelegenheid om de reizigers, van wie hem tot nog toe niets anders bekend was dan de stem, nauwkeurig op te nemen. De Lord, de groote man, wiens komst de Meiboom zoo vereerde, was van middelbare lengte, rank van gestalte en bleek van kleur; hij had een gebogen neus, en lang, roodachtig bruin haar, dat recht over zijne oogen gekamd en licht gepoederd was. Onder zijn jas droeg hij een zwart pak, zeer stemmig van snede, en zonder eenig sieraad. Deze kleeding, de schraalheid van zijn gezicht en de stijfheid van zijne houding, deden hem wel tien jaren ouder schijnen; maar uit zijne gestalte kon men opmaken, dat hij nog beneden de dertig was. Terwijl hij voor het vuur stond, was vooral de uitdrukking zijner oogen opmerkelijk, welke eene rusteloosheid verrieden, die een zonderling contrast vormde met de bestudeerde bedaardheid van zijn voorkomen en het stemmige van zijne kleeding. Die uitdrukking had echter niets, dat hard of barsch kon genoemd worden, evenmin als zijn gezicht, dat een zweem van zachte treurigheid had, maar teekende eene onbeschrijfelijke onrust, welke zich aan hen, die hem aanzagen, mededeelde, en hun eene soort van medelijden met hem inboezemde, hoewel het moeielijk geweest zou zijn te zeggen waardoor.

Gashford, de secretaris, was een lang, grofgebeend, onbevallig man. Zijne kleeding was even stemmig als die van zijn patroon, en zijn voorkomen stijf en gedwongen. Hij had een overhangend voorhoofd, groote handen, voeten en ooren, en een paar oogen, die onnatuurlijk diep in zijn hoofd lagen, als hadden zij daarin holten gegraven, om zich te verbergen. Zijne manieren hadden eene kruipende nederigheid en vriendelijkheid, die zijne oprechtheid onder zware verdenking moest brengen; en hoewel hij wist, dat zijn meester hem niet aanzag, keek hij dezen van tijd tot tijd met een ootmoedigen glimlach in het gezicht, als ware het om zich daaraan gewoon te houden.

Dit waren de gasten, op welke John nu toetrad met een zijner beste kandelaars in elke hand, en verzocht om hem naar eene betere

kamer te volgen. »Want, Mylord!» zeide hij — het is zonderling, dat sommige menschen evenveel vermaak schijnen te hebben, om titels uit te spreken, als hunne eigenaars om die te dragen — »deze kamer, Mylord! is geene plaats voor Uwe Lordschap; en het spijt mij, Mylord! dat ik Uwe Lordschap hier een oogenblik moest laten wachten.»

Zoo sprekende ging John hen voor naar het staatsievertrek, welks vochtige koude een onaangenaam contrast vormde met de warmte van den gemeenen haard; en de vreemdelingen zouden zeker zijn teruggekeerd, indien de voorbereidselen, om het vertrek genoeglijker te maken, niet met zooveel spoed waren voortgezet. In minder dan een uur was er een avondmaal gereedgemaakt en gebruikt, en daarop gingen Lord Gordon en zijn secretaris op hun gemak bij het vuur zitten.

»Zoo eindigt, Mylord!» zeide Gashford, terwijl hij zijn glas nog eens vol schonk, »het gezegende werk van een gezegenden dag.» — »En gisteren was het insgelijks een gezegende dag,» zeide Zijne Lordschap. — »Ja waarlijk!» riep de secretaris uit, terwijl hij zijne handen ineensloeg. De Protestanten van Suffolk zijn vrome lieden. Hoewel andere van hunne landgenooten in duisternis zijn verdwaald, gelijk wij dezen nacht verdwaalden, zij wandelen in het licht.» — »Heb ik nog al indruk op hen gemaakt, Gashford?» hernam Lord George. — »Indruk gemaakt, Mylord? indruk gemaakt? Zij riepen wraak over de Papen; zij schreeuwden alsof zij bezeten waren...» — »Maar niet door duivels,» viel Zijne Lordschap hierop in. — »Door duivels, Mylord? Neen, door engelen.» — »O ja, door engelen,» hervatte Lord George, terwijl hij op zijne nagels beet en ongedurig in het vuur keek. »Natuurlijk door engelen — he, Gashford?» — »Gij twijfelt er toch niet aan, Mylord?» zeide de secretaris. — »Neen, neen,» antwoordde Lord George. »Waarom zou ik er aan twijfelen? Het zou zelfs goddeloos wezen — niet waar, Gashford? Maar,» vervolgde hij in denzelfden adem, »er waren toch eenige kerels onder, die een zeer slecht voorkomen hadden.» — »Toen gij zoo warm werdt,» hervatte de secretaris, den ander scherp in het oog houdende, »en ziedet, dat gij nooit van wankelen wist, en dat er honderd twintig duizend man bij de Schotsche grenzen gereedstonden, om zich zelven recht te doen, als men hun recht weigerde, — en toen gij uitriep: »Dood aan den paus en al zijne lage aanhangers! de strafwetten tegen hen zullen nooit herroepen worden, zoolang de Engelschen harten en handen hebben!» — en toen zij riepen »geen papierij!» en gij riep »neen, nooit, al moesten wij door bloed waden!» en zij toen driemaal hoera riepen, — toen dat alles gebeurde, en een enkel woord van u het tumult kon doen bedaren of tienmaal erger maken, — toen gevoelde ik eerst, wat ware grootheid was, en dacht ik: »Welk vermogen was ooit gelijk aan dat van Lord George Gordon!« — »Het is een groot vermo-

gen! Gij hebt geïjk, het is een groot vermogen!» riep de ander met fonkelende oogen uit. »Maar, beste Gashford! heb ik dat alles gezegd?» — »O, nog veel meer, nog veel meer,» antwoordde de secretaris. — »En heb ik dat gezegd van die honderd duizend man in Schotland? Dat was sterk.» — »Onze zaak is sterk. De waarheid is altijd sterk.» — »En het geloof ook.» — »Het ware geloof.» — »En wij hebben immers het ware geloof?» hernam Lord George, weder op zijne nagels bijtende. »Er is niet aan te twijfelen. Gij zijt er immers even zeker van als ik — niet waar, Gashford?» — »Vraagt Mylord dat aan mij?» zeide Gashford op een huilenden toon: »aan mij, die nog geen jaar geleden, door zijne welsprekendheid getroffen, de dwalingen der Roomsche kerk afzwoer, en mij vastklemde aan de hand, die mij uit den afgrond had gered?» — »Dat is waar; neen, ik meende het zoo niet,» zeide de ander. Toen stond hij op, en stapte het vertrek eenige malen op en neder. »Het is iets groots, zich zoo aan het hoofd des volks te plaatsen, Gashford!» zeide hij, eensklaps blijvende stilstaan. — »En dat door de kracht der overtuiging,» hernam de nederige secretaris. — »Ja zeker! In het Parlement mogen zij hoesten en lachen, en mij voor een gek en een krankzinnige schelden; maar wie van hen kan die menschenzee zoo naar willekeur laten opbruisen en loeien? Niemand!» — »Neen, niemand!» herhaalde Gashford, die tusschenbeide wel zorg droeg, om de flesch niet te vergeten. — »Wie kan voor zijne eerlijkheid zeggen, wat ik voor de mijne zeggen kan? Wie van hen heeft duizend pond 's jaars geweigerd, die een minister hem aanbood, als hij zijne plaats wilde afstaan? Niemand!» — »Neen, niemand!» herhaalde Gashford weder. — »En daar wij de eenigen zijn, Gashford, die getrouw zijn aan eene heilige zaak,» hernam Lord George met eene sterkere stem en hoogere kleur, »zullen wij die niet laten varen, en een wraakgeschrei aanheffen tegen die on-Engelsche papen, dat als een donder door het geheele land zal weergalmen. Ik zal het devies van mijn wapen waardig wezen: »Geroepen, uitverkoren en getrouw.» — »Door den hemel geroepen,» zeide de secretaris. — »Dat ben ik.» — »Door het volk uitverkoren.» — »Ja.» — »Getrouw aan beide.» — »Tot onder de bijl.»

Het zou moeielijk wezen een denkbeeld te geven van de koortsachtige drift, waarmede Lord George deze woorden uitsprak en waarin eene woestheid lag, welke al het bedwang, dat hij zich zelven wilde aandoen, verbrak. Eene poos lang stapte hij nog met snelle schreden op en neder; toen riep hij eensklaps uit: »Gij hebt gisteren ook indruk gemaakt, Gashford!» — »Ik heb uwe woorden slechts herhaald en aangedrongen, Mylord!» antwoordde de nederige secretaris. — »Gij hebt wel gedaan,» zeide zijn meester. »Gij zijt een nuttig en edel werktuig. Wilt gij nu John Grueby eens schellen, om mijn valies naar mijn slaapvertrek te brengen, en hier wachten tot ik mij ontkleed heb, dan kunnen wij als naar gewoonte de

zaken afdoen, als gij niet al te zeer vermoeid zijt." — »Al te zeer vermoeid, Mylord? Maar zoo menschlievend is hij. Een Christen van het hoofd tot de voeten." De secretaris besloot deze alleen-spraak met een glas vol heeten wijn in eens in zijne keel te gieten.

John Willet en John Grueby kwamen te gelijk binnen. De laatste droeg op zijn hoed eene blauwe kokarde, welke hij zelf niet zonder ergernis scheen te kunnen beschouwen. Beiden volgden den verdwaasden Lord naar zijn slaapvertrek, zoodat de secretaris alleen bleef, en eindelijk op zijn stoel in slaap viel.

»Mijnheer Gashford?" riep Grueby hem in het oor, toen hij eene poos geslapen had, »Mylord is naar bed." — »Ah zoo, John!" was het antwoord. »Dank u. Er behoeft niemand op te blijven. Ik weet mijne kamer wel." — »Ik hoop dat gij van avond uw hoofd maar niet meer breken zult met de Bloedige Maria!" hernam John. »Ik wou dat dit oude wijf nooit geboren was." — »Ik zeide dat gij naar bed kondt gaan, John!" antwoordde de secretaris. »Gij hebt mij niet gehoord, geloof ik." — »Met die Bloedige Maria's, en blauwe kokardes, en Protestantsche genootschappen en redevoeringen tegen de paperij," vervolgde John, zonder op dezen wenk acht te geven, »is Mylord zijn hoofd al half op hol geholpen. Als wij buiten de deur komen, schreeuwt ons zulk een hoop gemeen volk achterna »leve Gordon!" dat ik er mij over schaam, en niet weet waar ik mijne oogen zal laten. Als wij binnenblijven, komen zij voor het huis schreeuwen; en in plaats dat Mylord hen zou laten weggagen, gaat hij op een balkon aanspraken tegen hen doen, en zegt tegen hen »mannen van Engeland" en »landgenooten," alsof hij blij was dat ze kwamen. Hoe het komt weet ik niet, maar allen hebben zij het tegen die arme Bloedige Maria. Zij zijn allemaal Protestanten, zeggen ze, en groote liefhebbers van zilveren vrken, als de deur van het onderhuis openblijft; dat weet ik bij ondervinding. Ik mag lijden dat zij nooit tot iets ergers komen; maar ik vrees, mijnheer Gashford (want ik weet wel, dat gij de man zijt, die het vuur aanblaast), dat, als gij hen niet bijtijds tegenhoudt, die ongemakkelijke klanten u wat te sterk zullen worden. Het zal er nog eens van komen, dat zij geheel Londen ten onderste boven halen, en ik heb nooit gehoord, dat de Bloedige Maria het half zoo erg heeft gemaakt.

Gashford was reeds lang verdwenen, voordat John had uitgesproken, en deze begaf zich daarop langzaam naar zijne slaappleats, terwijl hij onheilspellend zijn hoofd schudde.

XXXVI.

EENE SAMENSpraak NA MIDDERNACHT.

Met een glimlachend gezicht, en binnensmonds eene psalmwijs neuriënde, sloop Gashford naar de slaapkamer van zijn meester, wel zorg dragende om zijne stem te verheffen, naarmate hij naderbij kwam.

»St!" prevelde hij, toen hij binnentrad. »Hij schijnt te slapen. De hemel geve het! Al te veel waken, al te veel zorg — hij is een martelaar! Hij is een heilige, zoo er ooit een op deze goddelooze aarde omwandelde."

Nadat hij zijne kaars op de tafel had gezet, ging hij op de teenen naar het vuur, zette zich op een stoel neder, met zijn rug naar het bed, en vervolgde, alsof hij onwillekeurig overluide dacht: »De behouder van zijn vaderland en geloof, de vriend van zijne arme landgenooten, de vijand van alle trotschaards en dwingelanden, beëindigd door de verdrukten, aangebeden door veertig duizend oprechte Engelsche harten — hoe zacht moet zijn sluimer wezen!" En daarop schudde hij zuchtend zijn hoofd, alsof zijn hart te vol was, en warmde hij zijne handen bij het vuur.

»Gashford!" zeide Lord George, die helder wakker lag, en ook al dien tijd naar hem had liggen kijken. — »Mylord!" riep Gashford uit, verschrikt en verwonderd omkijkende, »heb ik u wakker gemaakt?" — »Ik heb niet geslapen." — »Niet geslapen?" herhaalde de secretaris, met geveinsde verlegenheid. »Hoe zal ik mij verontschuldigen, dat ik in uw bijzijn gedachten heb geuit — maar zij waren oprecht," hier veegde hij met zijne mouw over zijne oogen, »en waarom zou het mij dan spijten, dat gij ze gehoord hebt!" — »Laat het u niet spijten, Gasford!" zeide de arme Lord, met blijk-bare ontroering zijne hand uitstreckende. »Gij meent het wel, of schoon ik zooveel eer niet verdien."

Gashford gaf geen antwoord, maar drukte die hand aan zijne lippen. Daarop ging hij uit het valies een reislessenaartje halen, plaatste het op de tafel, deed het open met een sleuteltje, dat hij in zijn zak had, en wachtte toen op de bevelen van zijn meester.

»Hoe staat het met ons getal sedert den laatsten werfnacht?" vroeg Lord George. »Is de vereeniging inderdaad veertig duizend sterk, of zeggen wij dat nog maar, om een rond getal te nemen?" — »Wij zijn er nu al drie en twintig boven, Mylord!" antwoordde de secretaris, zijne papieren inkijkende. — »En de finantien?" — »Die gaan niet veel vooruit; maar er is toch nog eenig manna in de woestijn, Mylord! Hm! Vrijdagavond zijn de penningsskens der weduwen in de offerkist geworpen. »Veertig straatvegers, drie en zes pence. Eene oude plaatsbewaarster van St. Martin's kerspel, zes pence. Een klokkeluider van de gevestigde kerk, een penny. De

antipapistische gevangenen in Newgate, vijfshillings, waaronder een kwade. Een vriend in Bedlam, een halve kroon. Dennis de scherprechter, een shilling." — »Die Dennis is een ijverig man," zeide Lord George. »Ik heb verleden vrijdag op hem gelet onder het volk in Welbeck-street." — »Een braaf man," hernam de secretaris, »een oprecht, ijverig man." — »Hij moet aangemoedigd worden," zeide Lord George. »Teeken hem aan; ik moet met hem spreken."

De secretaris gehoorzaamde, en vervolgde toen zijne lijst: De Vrienden der Rede, een halve guinje. De Vrienden van Vrijheid, een halve guinje. De Vrienden van Liefdadigheid, een halve guinje. De vrienden van Barmhartigheid, een halve guinje. De Vereeniging ter geheugenis der Bloedige Maria, een halve guinje. De Vereenigde Bulhonden, een halve guinje." — »Dat is immers een nieuw genootschap?" vroeg Lord George. — »Voorheen de Ridders Leerknapen, Mylord! Toen de contracten der meeste leden langzamerhand af liepen, hebben zij, naar het schijnt, hun naam veranderd, hoewel er nog leerknapen onder zijn." — »Hoe heet hun president?" — »President," antwoordde Gashford lezende: »Simon Tappertit." — »Ik herinner mij. Dat magere mannetje, dat somtijds eene bejaarde zuster in onze vergaderingen brengt, en somtijds ook eene andere vrouw, die het zeker wel oprecht meent, maar lang niet mooi is." — »Dezelfde, Mylord!" — »Tappertit is een ijverig man, niet waar Gashford?" zeide George nadenkend. — »Een van de ijverigsten, Mylord! Hij ruikt den strijd in de verte gelijk een oorlogssros. Op straat gooit hij zijn hoed in de lucht, alsof hij een reus was, en op de schouders van zijne vrienden houdt hij hartroerende aanspraken." — »Teeken hem aan. Wij zullen hem misschien een post van vertrouwen geven." — »Dat is alles," hernam de secretaris, »behalve de bus van juffrouw Varden, voor de veertiende maal geopend, zeven shillings en zes pence, en van Miggs, drie en zes pence, zijnde het bespaarde van een vierendeeljaars huur." — »Miggs? Is dat een man?" »Zij staat als eene vrouw op de lijst," antwoordde de secretaris. »Ik geloof, dat zij die lange magere vrouw is. Mylord! van wie zij zoo even zeidet, dat zij lang niet mooi was. Zij komt nu en dan in eene vergadering met Tappertit en juffrouw Varden." — »Juffrouw Varden is dan die bejaarde zuster?" — De secretaris knikte. — »Zij is eene ijverige zuster," hernam Lord George. »Hare inzameling gaat spoedig voort. Is haar man toegetreden?" — »Hij is een verhard zondaar," antwoordde de secretaris, zijne papieren opvouwende. »Hij is zulk eene vrouw onwaardig. Hij blijft hardnekkig weigeren." — »De gevolgen mogen op zijn eigen hoofd komen! — Gashford!" — »Mylord!" — »Gij denkt toch niet," hernam Lord George, zich onrustig omwentelende, »dat de menschen mij zullen verlaten, als het uur komt? Ik heb stoutmoedig voor hen gesproken, veel gewaagd, niets verbloed. Zij zul-

len toch niet afvallen, he?" — »Daar is geene vrees voor, Mylord!" antwoordde Gashford met een zonderlingen blik. — »En ook niet," hernam Lord George nog onrustiger, »dat het kwade gevolgen voor hen hebben zal, dat zij zich met zulk een doel vereenigd hebben? Het recht is aan onze zijde, al is de macht tegen ons. Gij zijt immers even zeker daarvan als ik?" — »Gij twijfelt toch niet?" begon de secretaris, toen zijn meester hem ongeduldig in de rede viel. — »Twijfelen? Wie zegt, dat ik twijfel? Als ik twijfelde, zou ik dan bloedverwanten, vrienden, alles verzaken voor dit ongelukkig land? Dit ongelukkig land!" riep hij uit, terwijl hij overeindsprong, nadat hij deze woorden ten minste twaalf malen binnensmonds had herhaald, »door God en menschen verlaten, overgeleverd aan eene gevaarlijke samenspanning van Paapsche mogendheden, de prooi van zedebederf, afgoderij en dwingelandij! Wie zegt dat ik twijfel? Ben ik niet geroepen, uitverkoren en getrouwd? Zeg, ben ik het, of niet?" — »Aan God, het vaderland en u zelve," riep Gashford uit. — »Dat ben ik, dat zal ik zijn," riep Gashford uit. — »Dat ben ik, dat zal ik zijn," riep Lord George met vuur. »Ik zeg het nog eens: tot onder de bijl. Wie durft dat met mij zeggen?"

De secretaris boog zijn hoofd, als wilde hij niet alleen alles toestemmen wat er gezegd was, maar ook al wat er zou kunnen gezegd worden; Lord George liet daarop langzaam zijn hoofd nederzinken en viel eindelijk in slaap.

Hoewel er inderdaad iets belachelijks was in de heftigheid zijner uitdrukkingen, vooral als men daarbij op zijn zwak en ongunstig voorkomen lette, kon iemand, wiens hart wel geplaagd was, er toch nauwelijks om glimlachen. Deze Lord was even oprecht in zijne heftigheid als in zijne wankelmoedigheid. Deze ijdelheid, dat hij de rol van een volksleider wilde spelen, was zijn grootste gebrek; al het overige was zwakheid: en het is het ongeluk van menschen, die zulk een zwak karakter hebben, dat zelfs die eigenschappen, welke bij anderen deugden zijn, bij hen gebreken of ondeugden worden.

Gashford zat heimelijk over de dwaasheid van zijn meester te grinniken, totdat deze vast in slaap was. Toen sloot en bergde hij zijn lessenaartje, maar niet voordat hij uit een geheim vakje een paar gedrukte brieven had genomen, en sloop stil heen. Nadat hij zijne schoenen had uitgetrokken, ging hij voorzichtig naar beneden, en stak een der brieven onder de deur; daarop sloop hij naar zijne slaapkamer, en wierp den anderen, met een steentje er in, opdat hij niet zou wegwaaien, uit het venster. Zij waren geadresseerd »Aan ieder Protestant, in wiens handen deze komen zal," en de inhoud luidde als volgt:

»Mannen Broeders! Wie dezen brief zal vinden, beschouwe zulks als eene waarschuwing, om zich zonder uitstel bij de vrienden van

Lord George Gordon te voegen. Er zijn groote gebeurtenissen ophanden, en de tijden zijn gevaarlijk en onrustig. Lees dit met aandacht, houdt het zindelijk, en laat het ergens elders vallen. Voor Koning en Vaderland! Vereeniging."

»Nog meer zaad, nog meer zaad," zeide Gashford, terwijl hij het venster sloot. »Wanneer zal de oogst komen?"

XXXVII.

LORD GEORGE'S ZEGEPRALENDE INTOCHT.

Wanneer men iets, hoe ongerijmd of belachelijk het wezen moge, met een nevel van geheimzinnigheid omhult, verkrijgt het daardoor iets onweerstaanbaar aantrekkelijks voor den grooten hoop. Valsche godsdienstleeraars, profeten, wonderdocters, patriotten, en dergelijke klanten, kunnen geen beter middel te baat nemen, om het lichtgevoelige volk te misleiden, en voor eene poos de overhand te verkrijgen op de waarheid en het gezond verstand, dan hunne bedrijven een zweem van geheimzinnigheid te geven. De nieuwsgierigheid is een der meest vermogende hartstochten; en de gemakkelijkste wijze, om op het onnadenkende gedeelte des menschedoms een krachtigen invloed te verkrijgen en te behouden, is, dat men dien hartstocht opwekt en langzamerhand bevredigt, maar toch altijd iets achterhoudt.

Indien alle ijverige Protestanten openlijk waren opgeroepen, om zich te vereenigen, ten einde nu en dan een psalm te zingen en eenige aanspraken te hooren, en eindelijk eene petitie bij het Parlement in te dienen tegen de herroeping der wetten, waarbij Roomsche-Katholieke priesters werden verbannen, eene levenslange gevangenschap werd bedreigd tegen ieder, die kinderen in dat geloof opvoedde, en alle leden der Roomsche kerk onbekwaam werden verklaard, om in het Vereenigde Koninkrijk, hetzij door koop of erfenis, vaste goederen te verkrijgen, zou iets, waarin het algemeen zoo weinig belang kon stellen, misschien geene honderd menschen bijeengebracht hebben. Maar nu er een gerucht liep, dat deze Protestantsche vereeniging een onbekend, maar allergewichtigst doel tegen de regeering had, — nu men elkander in het oor fluisterde, dat er eene samenzwering van Paapschgezinde mogendheden bestond, om Engeland te overweldigen, in Londen eene inquisitie te vestigen, en op Smithfield brandstapels op te richten, — nu er in en buiten het Parlement schrikbarende voorspellingen, die niemand begreep, werden gedaan door een dweeper, die zich zelf niet begreep, en bieteblauwen, die eeuwen lang stil in het graf hadden gelegen, werden opgeroepen om onwetenden en lichtgeloovigen

bang te maken, — nu dit alles, als het ware, in het donker geschiedde, en geheime uitnoodigingen om zich bij de Groote Protestantsche Vereeniging te voegen, ter verdediging van godsdienst, leven en vrijheid, op straat werden gelegd, onder deuren gestoken, of des avonds den voorbijgangers in de hand gestopt, — nu biljetten werden aangeplakt, waarin iedereen werd aangenaamd tot blinden tegenstand tegen — niemand wist wat, — nu werd de drift algemeen, en kreeg de vereeniging, die elken dag aangroeide, veertig duizend leden.

Zoo zeide ten minste, in de maand Maart 1780, Lord George Gordon, president der Vereeniging. Of dit inderdaad het geval was, wisten weinigen, en er waren ook weinigen, die er onderzoek naar deden. De vereeniging had nog niets in het openbaar gedaan; men had er nauwelijks van gehoord, behalve door hem; men had er nooit iets van gezien; en menigeen dacht, dat de geheele zaak slechts eene schepping was van zijne verwarde hersenen, waarschijnlijk op hol geholpen door de opschuddingen, welke in het vorig jaar om dezelfde reden in Schotland hadden plaats gehad. Men beschouwde hem als een halven gek, die als lid van het Lagerhuis alle partijen aanviel, en aan wien niemand zich stoorde. Men wist, dat er, gelijk altijd, misnoegden waren. Hij was gewoon geweest over andere aangelegenheden het volk met aanplakbiljetten, redevoeringen en vlugschriften aan te spreken; maar al zijne pogingen hadden in Engeland nooit eenig gevolg gehad, en men meende, dat het nu eveneens zou gaan. Evenals hij nu den lezer onder de oogen is gekomen, was hij ook het publiek van tijd tot tijd onder de oogen gekomen en terstond weder vergeten. Even plotseling als hij, na eene ledige tijdruimte van vijf jaren, in dit verhaal optreedt, trok hij nu eensklaps de aandacht van duizenden, die voorheen nauwelijks ooit aan hem gedacht hadden.

»Mylord!" riep Gashford, toen hij den volgende morgen de gordijnen van het ledikant openschoof. »Mylord!" — »Wat is er?" — »Het is negen uur, Mylord!" antwoordde de secretaris. »Hebt gij wel geslapen? Ik hoop dat gij wel geslapen hebt. Als mijne gebieden verhoord zijn, zijt gij geheel verkwikt." — »Om de waarheid te zeggen," zeide Lord George, zijne oogen uitwrijvende, ik heb zoo gerust geslapen, dat ik mij niet recht herinner waar ik ben." — »Mylord!" riep Gashford glimlachend uit. — »O!" hernam zijn meester: »zijt gij dan geen Jood?" — »Een Jood?" hernam de vrome secretaris terugdeinzende. — »Ik droomde dat wij beiden Joden waren, Gashford! Joden met lange baarden." — »De Hemel verhoede het, Mylord! Wij zouden evengoed Papisten kunnen zijn." — »Zouden wij dat?" hernam de ander snel. »Denkt gij dat waarlijk, Gashford!" — »Ja zeker, Mylord" antwoordde de secretaris met een verwonderd gezicht. — »Hm!" mompelde Lord George. »Dat lijkt wel zoo!" — »Ik hoop, Mylord..." begon de secretaris. — »Hoopt

gij?" viel de ander hem in de rede. — »Waarom hoopt gij? Er steekt toch geen kwaad in, als men aan zoo iets denkt?" — »In droomen niet," antwoordde de secretaris. — »In droomen. Neen, en wakend ook niet." — »Geroepen, uitverkoren en getrouwd," zeide Gashford, het zegel van zijn meester opnemende, dat op een stoel lag, alsof hij in verstrooiing het opschrift las.

Dit bedrijf scheen geheel onwillekeurig te zijn; maar zoodra waren deze woorden niet uitgesproken, of Lord George, die op een heftigen toon had willen voortvaren, bloosde en zweeg stil. Zonder, naar het scheen, hierop te letten, verwijderde de geslepen secretaris zich, om het venstergordijn op te halen, en kwam terug, toen de ander tijd had gehad om zich te herstellen.

»De heilige zaak is voorspoedig, Mylord! Ik ben ook verleden avond niet ledig geweest. Ik heb twee brieven gelegd, en nu zijn ze beide weggenomen. Een of twee nieuwe leden zullen de eerste vrucht wezen, en wie weet hoeveel meer." — »Deze maatregel was eene goede uitvinding van u," antwoordde Lord George, »en heeft ons in Schotland veel dienst gedaan. Maar gij herinnert mij, dat ik niet lui moet wezen, Gashford, terwijl de wijngaard door de Papisten met verwoesting wordt bedreigd. Laat binnen een half uur de paarden zadelen. Ik zal terstond opstaan."

Hij zeide dit met zooveel drift, dat de secretaris alle verdere aansporing onnodig achtte, en zich verwijderde. »Hij droomde, dat hij een Jood was," zeide hij bij zich zelf, terwijl hij naar beneden ging. »Nu, hij kan er nog wel eens toe komen. Wel, ik weet niet of dat geloof mij niet evengoed zou bevallen als een ander. Er zijn rijke lieden onder de Joden, en het scheren is maar een last. Maar voor het tegenwoordige moeten wij nog Christenen wezen van top tot teen. Ons profetisch motto is voor het eene geloof evengoed als voor het andere; dat is een troost." En zich hiermede geruststellende, schelde hij voor het ontbijt.

Lord George was spoedig gekleed, en had ook even spoedig ontbeten; want in eten en drinken was hij bijzonder matig. Gashford daarentegen meende zich tegen de vermoeienissen van den dag zooveel mogelijk te moeten versterken, John Grueby moest hem verscheidene malen roepen, voordat hij zich van het smakelijk ontbijt kon losrukken. Eindelijk kwam hij buiten, nog zijn vetten mond afvegende, en steeg te paard. Lord George deed zulks ingelijks, en nadat zij de begroeting van John Willet en het troepje nieuwsgierigen, die voor de Meiboom verzameld waren, om een Lord te zien, hadden beantwoord, reden zij voort, met John Grueby achteraan.

Indien Willet, toen hij zijn gast den vorigen avond voor de eerste maal bezichtigde, gedacht had, dat hij er voor een edelman vrij zonderling uitzag, thans werd hij in deze meening niet weinig versterkt. Stokstijf op zijn mager paard gezeten, terwijl zijne lange haren

piekig langs zijn gezicht hingen, zijne ellebogen, zoo onsierlijk en hoekig mogelijk, aan beide zijden uitstaken, en zijn geheele lichaam door elken stap van het paard op en neder werd gehotst, was hij de komiekste en onbevalligste ruiter, dien men zich zou kunnen verbeelden. In plaats van een karwats, had hij een grooten rotting met een gouden knop in de hand, die hij nu eens als een sabel vasthield, dan eens als een geweer op schouder legde, maar altijd zoo droeg, dat het bespottelijke van zijn voorkomen er nog wat door vermeerderd werd. Hij scheen er zich op toe te leggen, om al wat hem in zijne houding, manieren en kleeding van andere menschen onderscheidde, goed in het oog te doen loopen; en het was derhalve geen wonder, dat niemand van hen, die hem nu zagen wegrijden, zich van lachen kon onthouden.

Geheel onbewust nogtans van den indruk, dien hij teweegbracht, draafde hij naast zijn secretaris voort, bijna den geheelen weg over bij zich zelf sprekende, totdat zij op een paar mijlen afstands van Londen kwamen. Nu gebeurde het tusschenbeide, dat een voorbijganger, die hem kende, hem aan een ander wees, en hem dan in ernst of scherts nariep: »Hoezee, Gordon! Geen papierij!" als wanneer Mylord deftig zijn hoed afnam. Toen zij de stad bereikt hadden, ontmoetten zij velen, die hem kenden. Sommigen lachten, anderen floten, eenigen draaiden het hoofd om en glimlachten, enkele verwonderden zich wie hij was, terwijl het niet zelden gebeurde, dat men hem naliep en toejuichend schreeuwde. Als dit in eene volle straat gebeurde, hield hij stil, nam zijn hoed af, en riep: »Mijne heeren, geen papierij!" En dan hieven de heeren insgelijks dien kreet aan, en reed hij weder voort, met een troep van het havelooste canaille op zijne hielen.

Vooral schenen de oude dames hem te kennen. Sommigen — niet van den hoogen rang, maar die met fruit of groenten liepen — sloegen hare verschrompelde handen ineen, en riepen met hare schrale pieperige stemmen: »Hoezee Mylord!" Anderen wuifden met hare zakdoeken, of schoven de vensters open, en riepen haastig hare huisgenooten, om ook te komen kijken. Al deze blijken van populariteit beantwoordde hij met groote deftigheid en vriendelijkheid; zoo dikwijls groetende, dat hij zijn hoed meer in zijne hand dan op zijn hoofd had, en in het voorbijrijden naar de huizen opziende, met het gezicht van iemand, die een zegepralenden intocht deed, en er toch niet trotsch op was.

Zoo reden zij voort, tot onbeschrijfelijke ergernis van John Grueby, totdat zij aan het Sint-Paulskerkhof kwamen. Dicht bij de kerk hield hij stil, sprak eenige woorden tegen Gashford, keek het trotsche gebouw eens aan, en schudde toen zijn hoofd, als wilde hij zeggen: »De kerk is in gevaar," en nu schreeuwde het gemeen nog veel harder dan te voren.

Op dezelfde wijze zette hij zijn tocht voort, totdat hij zijn huis

in Welbeckstreet, bij Cavendish-square, bereikte, waarheen hem een dozijn straatslijpers vergezelden, van wie hij op de stoep afscheid nam met de woorden: »Mijne heeren, geen paperij! Goeden morgen! God zegene u!» Op deze redevoering, die men wat te kort vond, volgde een geroep: »Eene aanspraak! Eene aanspraak!» en waarschijnlijk zou aan dit verlangen zijn voldaan, indien niet John Grueby, die de drie paarden naar den stal ging brengen, als dol op de schooiers was ingereden, die zich daarop in de omgelegene velden verspreidden, en zich met kooten, kruis of munt, even of oneven, en andere Protestantsche uitspanningen gingen vermaken.

XXXVIII.

EEN ZIELTJE GEWONNEN.

In den namiddag kwam Lord George weder zijne deur uit, gekleed met een zwart fluweelen rok, en een vest en broek van Schotsch bont van de Gordonsche kleuren, alles even kwakerachtig van fatsoen; in dit gewaad, waarmede hij er nog veel gekker uitzag dan eerst, ging hij te voet naar Westminster. Gashford bleef intusschen aan den arbeid, totdat, toen de avond begon te vallen, John Grueby een bezoeker kwam aandienen.

»Laat hem binnenkomen,» zeide Gashford. — »Hier! kom binnen!» snauwde John den man toe, die buiten de kamer stond te wachten. »Gij zijt een Protestant, niet waar?» — »Dat zou ik denken,» antwoordde eene zware, brommende stem. — »Gij ziet er ten minste wel naar uit,» hervatte John, en sloot daarop de deur.

De man, die nu voor Gashford verscheen, was kort en gedrongen van gestalte; hij had een laag voorhoofd, borstelige haren, een stompen neus, en kleine, dicht bij elkander geplaatste oogen. Om zijn iorschen hals droeg hij een vuilen zakdoek, als een touw ineen-gedraaid, en zijn rok was van vaal zwart trijp. Zijn broek was aan de knieën, niet met gespen, maar met eindjes touw vastgemaakt, en in zijne morsige handen hield hij een knoestigen stok, welks knop een ruw portret was van zijn eigen leelijk gezicht. Zoo zag de bezoeker er uit, die nu zijn driekanten hoed afnam, en voor Gashford staan bleef.

»Ha, Dennis?» riep de secretaris. »Ga zitten.» — »Ik heb Mylord gesproken,» zeide de ander, »en hij zeide, »als gij niets te doen hebt, Dennis, ga dan eens naar mijn huis, om met mijnheer Gashford te praten.» Nu, gij weet wel, dat ik op dezen tijd van den dag niets te doen heb. Wat moet er gebeuren? Zullen we een van die Paapsche kapellen omverhalen, of wat anders?» — »St, st!» antwoordde de secretaris met een flauwen glimlach. »Lieve hemel,

Dennis! Gij weet toch wel, dat het doel van onze vereeniging volmaakt wettig en vreedzaam is.» — »Dat weet ik,» was het antwoord, »en daarom ben ik er ook lid van geworden.» — »Daar twijfel ik niet aan,» hernam Gashford, op eene manier, welke Dennis in lachen deed uitschateren. — »Lord George en ik hebben gisterenavond over u gesproken,» hernam Gashford. »Hij zegt, dat gij een ijverig man zijt.» — »Dat ben ik ook,» antwoordde de scherprechter. — »En een doodvijand van de Papisten.» — »Wel waarachtig,» zeide de ander met een vloek. »Ik heb liefhebberij in mijn werk, mijnheer Gashford! en als de Papen hier weder de baas werden, die veel meer van branden houden dan van hangen, zou ik gauw gedaan krijgen. Om de Papisten buiten het land te houden, wil ik vechten, moorden en branden, al wat gij maar wilt, al zou ik eindelijk zelf gehangen worden. Geen Paperij!» — Gashford staaarde den ander eene poos stilzwijgend aan, en zeide toen langzaam: »Gij zijt inderdaad een ijverig man, Dennis! een kostbaar man. Maar gij moet u bedaard houden; gij moet vreedzaam wezen, zachtmoedig als een lam. Dat zult gij immers wel?» — »Ja wel, mijnheer Gashford! ja wel. Gij zult niet over mij te klagen hebben.» — »Dat weet ik ook wel,» hervatte de secretaris op denzelfden toon. »In de volgende maand, of in Mei, als de bill tot ontlasting der Papisten voor het Parlement komt, zullen wij, denk ik, voor de eerste maal eene algemeene vergadering houden. Mylord heeft het plan gemaakt, dat wij in processie zouden optrekken — alleen om op eene onschuldige manier onze macht te toonen, en onze petitie naar de deur van het huis der gemeenten te vergezellen.» — »Hoe eer hoe beter,» zeide Dennis, weder met een vloek. — »Daar wij zoo talrijk zijn, zullen wij ons in verschillende afdeelingen moeten scharen,» vervolgde Gashford, »en hoewel ik daartoe geen eigenlijken last heb, durf ik toch zeggen, dat Lord George u waarschijnlijk tot aanvoerder van een dier afdeelingen heeft bestemd. Ik twijfel er niet aan, of gij zijt juist daartoe geschikt.» — »Stel mij maar eens op de proef,» zeide de ander grijnzende. — »Gij zoudt zeker zorgen om bedaard te blijven,» hernam de secretaris, »uwe orders getrouw op te volgen, en nuchteren te zijn. Gij zoudt uwe bende niet in gevaar brengen.» — »Ik zou wel,» begon de scherprechter op een bluffenden toon, toen Gashford zijn vinger op zijne lippen legde, en begon te schrijven, dewijl John Grueby de deur opende.

»Nog een Protestant,» zeide John. — »Eene andere kamer,» antwoordde Gashford zeer vriendelijk. »Ik ben ergens mede bezig.» Maar juist terwijl hij dit zeide, trad de nieuwe bezoeker binnen; het was niemand anders dan Hugh.

De secretaris hield zijne hand boven zijne oogen, en zag den binnentredende eene poos oplettend aan, alsof hij zich herinnerde dezen onlangs gezien te hebben, maar niet kon bedenken waar, of bij welke gelegenheid. Hij scheen zich echter weldra te bezinnen;

want nadat hij John Grueby gelast had om heen te gaan, zeide hij tot Hugh: »Wat brengt u hier, vriend? Wij hebben toch niets vergeten?» — Grinnkend haalde Hugh een der brieven uit zijne borst, die, daar hij den geheelen nacht buiten had gelegen, overal beslijkt was, en antwoordde: »Anders niet dan dit, meester! Gij ziet, het is in goede handen gekomen.» — »Wat is dit?» hernam Gashford, den brief met zeer natuurlijk geveinsde verwondering bekijkende. »Hoe zijt gij daaraan gekomen, goede vriend? Wat beteekent dat? Ik begrijp er niets van!»

Eenigszins verbijsterd door deze ontvangst, staarde Hugh nu den secretaris, dan Dennis aan, welke laatste niet nalaten kon over de slimheid van den secretaris te lachen. »Er staat immers in,» zeide Hugh, »dat de man, die het vindt, hier moet komen? Ik kan niet lezen; maar een vriend, wien ik het heb laten lezen, heeft mij dat gezegd.» — »Dat staat er waarlijk in,» zeide Gashford, met dezelfde verbazing. »Het is waarlijk een zonderling geval. Hoe komt gij aan dit papier, goede vriend?»

Hetzij nu Hugh uit het lachen van Dennis vermoedde, dat men hem voor den gek hield, of dat hij van zelve begreep, waarom de secretaris zoo sprak, hij kwam op zijne lompe manier in eens tot de zaak. »Laat dat briefje maar liggen, meester!» zeide hij. »Het doet er niet toe, wat er in staat. Gij weet er niets van, dat begrijp ik wel, en hij ook niet, en ik ook niet. Maar ik wil meedoen tegen de Papen, en ben klaar om den eed te doen. Daarom kom ik hier.» — »Zet hem maar op de lijst, mijnheer Gashford!» viel Dennis hierop in. »Zoo moeten wij ze immers hebben. Dat is een kerel voor mijne afdeeling. Hij komt er rond voor uit, zonder omwegen. Geen paperij, broeder!» En met dezen uitroep gaf hij Hugh een frisschen slag op den schouder. Hugh beantwoordde dit compliment met op dezelfde ruwe manier zijne echt Protestantsche gezindheid te betuigen, en juist wilde de secretaris zijn genoeg daarover te kennen geven, toen Dennis naar hem toe kwam, en hem in het oor fluisterde: »Zeg hem niets van mijn beroep, mijnheer Gashford! Gij weet wel, welke vooroordeelen de menschen hebben. Wacht liever totdat hij beter met mij bekend is. Een fikske kerel, niet waar?» — »Inderdaad, een forsche gespierd man.» — »En hebt gij ooit,» fluisterde Dennis, met die huiveringwekkende bewondering, waarmee een hongerig kannibaal zijn boezemvriend zou beschouwen, »hebt gij ooit?» — hier kwam hij nog dichterbij, en omsloot zijn mond met zijne handen — »zulk een hals gezien. Dat is er een om te hangen, he?»

De secretaris knikte, maar eenigszins stijf — het is moeielijk te veinzen, dat men instemt met eene liefhebberij voor een bijzonder vak, welke dikwijls eenigszins vreemd is — en nadat hij den kandidaat nog enige onbeduidende vragen had gedaan, zette hij dezen op de lijst, als lid der Groote Protestantsche Vereeniging van Engeland.

Toen deze plechtigheid was afgelopen, maakte de secretaris op zijne bijzondere manier den nieuwelings bekend met de vreedzame en volkomen wettige oogmerken van het lichaam, waartoe hij thans behoorde — hetgeen Dennis wederom aan het lachen hielp — en zeide ten slotte, dat hij nu liefst alleen wilde wezen. De twee bezoekers namen daarop afscheid, en gingen te zamen heen.

»Kom!» zeide Dennis: »willen wij met ons beiden eens naar de deuren gaan kijken, waarop wij binnen kort wel eens zullen betuiken — he?»

Daar Hugh hierin toestemde, wandelden zij te zamen naar Westminster, waar beide huizen van het Parlement toen zitting hielden. Daar bleven zij tusschen het gedrang van rijtuigen, paarden, bedienden en ledigloopers van allerlei soort omzwerven, terwijl Hugh's nieuwe vriend hem aanwees, wat de zwakste plaatsen van het gebouw waren, hoe gemakkelijk het was in de voorzaal en zoo voor de deur van het huis der gemeenten te komen, en hoe duidelijk, als zij daar stonden te schreeuwen, de leden hen zouden kunnen hooren, naar al hetwelk Hugh met veel genoeg luisterde.

Hij noemde hem ook de namen van eenige pairs en afgevaardigden, die in-of uitgingen, zeide hem of zij Paapsch-of Protestantsch gezind waren, en vermaande hem om nauwkeurig op hunne rijtuigen en livereien te letten. Het zonderlingste van alles was misschien, dat er nog een aantal menschen, maar nooit meer bij elkander dan twee of drie, op dezelfde wijze in het gedrang rondslopen. De meesten van dezen knikten den metgezel van Hugh slechts in het voorbijgaan toe; maar nu en dan kwam er een naderbij, en zeide, zonder Dennis aan te zien, met eene zachte stem eenige woorden, welke deze op dezelfde voorzichtige manier beantwoordde. Sommigen van deze lieden gaven Hugh dan de hand, of keken hem scherp in het gezicht; maar niemand sprak een woord.

Even vreemd was het, dat, wanneer het gedrang bijzonder sterk was, en Hugh bij toeval naar beneden keek, hij altijd een arm zag, die, somtijds onder den zijnen door, een der omstanders een papier in de hand of den zak drukte, en dan zoo snel werd teruggehaald, dat men onmogelijk zeggen kon, wiens arm het geweest was. Dikwijls zag hij ook een papier, gelijk dat hij in zijne borst had, op den grond liggen; maar zijn metgezel fluisterde hem toe, dat hij die brieven niet moest oprapen, en hij liet ze derhalve liggen.

Toen zij op deze wijze een paar uren hadden doorgebracht, verwijderden zij zich, en Dennis vroeg zijn vriend, wat hij nu dacht van hetgeen hij gezien had, en of hij niet opzag tegen een warm werkje als het noodig was. »Hoe warmer hoe liever,» antwoordde Hugh. »Ik ben tot alles bereid, »en dat zijn velen van ons.» En daarop gaven zij elkander de handen, met een hartelijken vloek op de Papisten.

Daar zij nu dorstig waren geworden, deed Dennis het voorstel,

dat zij te zamen naar de Laars zouden gaan, waar goed gezelschap en sterke drank te vinden was, en Hugh was hiertoe dadelijk gereed. De Laars was eene afgelegen herberg in het veld achter het vondelingshuis. In dien tijd was die plek des avonds zeer stil en eenzaam, en het eenige pad naar de herberg was een smal donker laantje, zoodat Hugh zich zeer verwonderde, dat hier verscheidene menschen vroolijk zaten te drinken. Nog meer verwonderde het hem, dat hij hier bijna allen wedervond, die in het gedrang bij Westminster zijne aandacht hadden getrokken; maar dewijl Dennis hem vooraf had gewaarschuwd, dat hij zich naar niets nieuwsgierig moest toonen, hield hij zich stil, en liet niet blijken dat hij iemand herkende.

Met het eerste glas dronk Dennis op de gezondheid van Lord George Gordon, president der Groote Protestantische Vereeniging, een toast, dien Hugh met geestdrift beantwoordde. Een vioolspeler, dié eene vaste aanstelling bij de Vereeniging scheen te hebben begon terstond een Schotsch deuntje te spelen, hetgeen Hugh en zijn vriend die beiden reeds vroeger hadden gedronken, zoo vroolijk maakte, dat zij dadelijk opstonden, en, onder de bewondering der verzamelde gasten, extempore, eene antipapistischen dans uitvoerden.

XXXIX.

HET EDELE DRIEMANSCHAP.

Het gejuich, waarmede de dans van Hugh en zijn nieuwen vriend door het gezelschap in de Laars werd begroet, was nog niet bedaard, toen hun aantal vergroot werd door de aankomst van nog eenige gasten, die, daar zij eene deputatie van de Vereenigde Bulhonden waren, met vleierende teekenen van achting werden ontvangen.

Het hoofd van dezen kleinen troep (want hem zelve er bij rekenende, was die slechts drie man sterk) was onze oude bekende Simon Tappertit, die, in een lichamelijk opzicht, met de jaren kleiner scheen te zijn geworden, maar, uit een zedelijk oogpunt beschouwd, in deftigheid en gevoel van eigenwaarde tot een reus was uitgroeid, gelijk duidelijk bleek uit zijn statigen gang en zijn fonkelend oog, maar vooral uit de richting van zijn wipneus, waarmede hij in de wolken scheen te willen boren.

Als kapitein der Vereenigde Bulhonden werd Tappertit door zijne twee luitenanten vergezeld, gewezen Ridder-Leerknopen, die thans echter, evenals hij, van de slavernij hunner contracten waren ontslagen, en als vrije gezellen naar een hoogen rang in de staatkundige wereld streefden. Het was deze zucht, die hem met de Groote Protestantische Vereeniging, door Lord George Gordon opgericht, in

betrekking had gebracht, en hem nu de Laars deed bezoeken.

»Mijne heeren!» zeide Tappertit, zijn hoed afnemende, gelijk een groot veldheer doen zou, die zijne troepen gaat aanspreken: »Mylord doet u en mij de eer van u door mij zijne complimenten te zenden. Ik heb hem vandaag nog gesproken. — Hoe gaat het?» vervolgde hij, zich tot Dennis richtende. — »Kostelijk!» was het antwoord. »Hier hebt gij een nieuwen broeder, dien meester Gashford heeft aangenomen. Een man naar mijn hart. Zie maar eens! Ziet hij er niet uit als een kerel, die wat durft aanpakken?» — »Dat zal ik u wel toonen,» riep Hugh, op een dronkenmanstoon. »Ik haat al de Papisten, van den eersten tot den laatsten. Zij doen mij zooveel kwaad als zij kunnen, en ik hun weerom. Hoezee!» — »Hebt gij ooit zulk een lustigen klant gezien?» hernam Dennis, terwijl hij om zich heen zag. »Als meester Gashford vijftig man van den gewonen slag bij elkaar had gehaald, zouden zij niet zooveel waard zijn geweest, als deze eene.»

De meeste der aanwezigen schonken door blikken en gebaren hunne goedkeuring aan dit gezegde; maar Tappertit bleef Hugh eene poos stilzwijgend aanstaren, alsof hij zijn oordeel opschortte; toen ging hij naar dezen toe, en trok hem mede naar een donkeren hoek. »Zeg eens,» begon hij, »heb ik u niet meer gezien?» — »Dat is wel mogelijk,» antwoordde Hugh onverschillig; »ik weet het niet.» — »Ik zou het toch denken,» antwoordde Sim. »Kijk mij eens aan! Hebt gij mij ooit meer gezien? Dat zoudt gij toch niet licht vergeten hebben. Kijk mij maar eens strak aan; wees niet bang; ik zal u geen kwaad doen.» — Deze aanmoedigende verzekering van het nietige mannetje deed Hugh in een schaterend gelach uitbarsten, dat een geruimen tijd aanhield. »Spreek, kerel!» hervatte Tappertit, zich over deze oneerbiedigheid ergerende: »kent ge mij?» — »Neen,» antwoordde Hugh. — »Ik zou toch wel willen wedden,» zeide Sim, zijne armen manhaftig over elkander slande, »dat gij voorheen stalknecht in de Meiboom zijt geweest.» — Dit hoorende, zag Hugh hem zeer verwonderd aan. — »Wel kent gij mij nu?» hernam Tappertit. — »Ik zou haast denken,» stotterde Hugh. — »Gij zoudt haast denken!» herhaalde Sim. »Weet gij nog wel van Gabriël Varden?» — Zeker wist Hugh nog van hem, en ook van Dolly Varden; maar dat zeide hij niet. — »Weet gij nog wel, dat gij eens bij hem zijt gekomen, om naar een knaap te vragen, die weggeloopt was, en zijn vader ten prooi had gelaten van — en zoo voort en zoo voort?» — »Ja wel!» riep Hugh uit. »En daar heb ik u gezien.» — »Zoo is het,» hernam Tappertit. »Weet gij nog wel, dat ik u eerst voor een vriend van dien vagebond hield, en daarom ruzie met u wilde maken; maar dat, toen ik ontdekte, dat gij zijn doodvijand was, wij te zamen gingen drinken? Weet gij dat nog wel?» — »Wel zeker,» antwoordde Hugh. — »En gij zijt nog van dezelfde meening?» vroeg Tappertit. — »Ja!»

brulde Hugh. — »Geef mij dan uwe hand; gij spreekt als een man,« liet Tappertit hierop volgen, en de plechtigheid van het handgeven werd dadelijk met groote hartelijkheid volvoerd. — »Gij hebt zeker nooit weer van dien schavuit gehoord?» begon Sim weder. — »Neen,« antwoordde Hugh; »en ik verlang ook nooit weer van hem te hooren. Ik hoop, dat hij lang dood is.« — »Dit is wel te hopen,« hernam Tappertit, terwijl hij zijne hand tusschenbeide bekeek en afveegde. »Is uwe andere hand ook wat schooner? Al eveneens? Nu, dan zullen wij elkander op een anderen tijd de hand nog eens geven, als gij het niet kwalijk neemt.«

Dit gezegde deed Hugh wederom in een schaterend gelach uitbarsten, hetwelk Tappertit echter nu niet kwalijk nam. Hij lachte integendeel mede, maar met alle deftigheid, gelijk zulk een voor-naam personage paste, en riep vervolgens zijne twee luitenants, aan wie hij zijn hervonden bekende voorstelde, en te gelijk bekend maakte, dat Hugh hem waardig voorkwam om onder de Vereenigde Bulhonden te worden opgenomen. Deze was hiertoe volkomen bereid, en gaf dit, met een aantal vloeken, door een schaterend gelach afgewisseld, te kennen. Hij scheen zich zelven veel vermaak te beloven van zijne vriendschap met Tappertit, en telkens opnieuw te moeten lachen bij het denkbeeld, dat een man, dien hij wel met zijne ééne hand had kunnen verpletteren, den meester over hem speelde. Hij dronk derhalve wel twintig malen de gezondheid van kapitein Tappertit, en zwoer, dat hij dezen getrouw zou blijven, zoolang hij een droppel bloed in zijne aderen had.

Sim hoorde deze complimenten, welke hij aan den invloed zijner oneindige meerderheid toeschreef, aan, als dingen die van zelve spraken. Zijne deftigheid en onverschilligheid gaf Hugh nog meer pret; kortom, de reus en de dwerg sloten een vriendschapsverbond, hetwelk van vrij langen duur beloofde te zijn, daar de een begreep, dat hij het recht had om te bevelen, en de ander uit de grap wel wilde gehoorzamen. Hugh was ook geenszins een lijdzaam volgeling, die niet zonder bepaalden last durfde handelen; want toen Tappertit op eene ledige ton klom, die hier tot spreekgestoelte diende, en eene redevoering over de omstandigheden van den tijd wilde gaan houden, plaatste hij zich naast den spreker, en hoewel hij zelf zijn lachen niet kon bedwingen, liet hij de spotters, die Sim hadden willen hinderen, zoo veelbeteekenend zijn knuppel zien, dat zij zich spoedig doodstil hielden.

Er ging echter meer om in de Laars dan rumoermaken en gekschieren, en ook luisterden niet alle aanwezigen naar de aanspraak. Aan het andere einde van het vertrek zaten eenige mannen ernstig met elkander te spreken; en als eenigen van dezen opstonden en heengingen, kwamen er terstond evenveel in hunne plaats, alsof zij elkander op een wachtpost aflosten, hetgeen ook inderdaad het geval scheen te wezen, daar deze verwisselingen geregeld om het

halve uur plaats hadden. Deze lieden fluisterden veel onder elkander en keken rond, alsof zij vreesden, dat men hen beluisteren zou; een paar van hen schreven in boeken, wat de rapporten der anderen schenen te zijn; als zij niet hiermede bezig waren, namen zij beurtelings een der nieuwsbladen op, die op de tafel lagen, en lazen de anderen daaruit een of ander artikel voor, hetwelk betrekking had op het onderwerp, dat hunne gedachten vervulde. Met de meeste aandacht luisterde men naar een pamphlet, de Donderaar getiteld, dat hunne eigene meeningen was toegedaan, en, naar men dacht, van de Vereeniging afkomstig was. Op het voorlezen van iets uit dat blaadje volgde doorgaans eene stormachtige woordenwisseling.

Deze en andere teekenen herinnerden Hugh, in het midden van zijne pret, aan het bestaan van eene geheimzinnigheid, zweemende naar die, welke hem op de straat was in het oog gevallen. Men moest wel gevoelen, dat er onder dit woeste kroegrumoer iets ernstigs en gevaarlijks schuilde. Zich hierom echter weinig bekommerende, had Hugh gaarne den geheelen nacht willen blijven, waar hij was; maar toen zijn geleider zich tegen middernacht gereedmaakte om heen te gaan, en Tappertit dit voorbeeld volgde, ging hij mede. Onderweg schreeuwden en tierden zij als bezeten, en daagden al de nachtwachts uit, om hen aan te houden. Hiertoe was echter geene groote dapperheid noodig, daar de nachtwachts van dien tijd, die uit hoofde van hunne hooge jaren en zwakheid tot dien post werden gekozen, zich, zoodra zij eenig onraad hoorden, in hunne huisjes opsloten. Dennis, die eene grove stem en eene sterke long had, maakte door zijn ontzettend geschreeuw zelfs de bewondering zijner makkers gaande.

»Wat zijt gij toch een rare snaak!» zeide Tappertit. »Altijd zoo gedekt! Waarom zegt gij nooit, wat voor beroep gij hebt?« — »Geef den kapitein dadelijk antwoord!» schreeuwde Hugh. »Waarom zegt gij nooit, wat voor beroep gij hebt?« — »Ik heb zulk een fatsoenlijk beroep als iemand anders, broeder!» was het antwoord. »Meester Gashford weet wel, wat ik ben. Zie, deze hand heeft menig karrewetjje gedaan, zoo net en knap, dat niemand het zou kunnen verbeteren.« — »Gij zijt dan eene soort van kunstenaar?» — »Ja, dat ben ik,« antwoordde Dennis. — »En wat is dit?» vroeg Tappertit, terwijl hij den ander zijn stok uit de hand nam. — »Dat is mijn portret,« was het antwoord. »Vindt gij, dat het gelijkt?« — »Het is een beetje geflatteerd,« zeide Tappertit. »Wie heeft het gemaakt? Gij zelf?« — »Ik?» hernam Dennis. »Ik wou, dat ik het zoo kon. Het is door een vriend van mij gemaakt, die nu al dood is. Hij sneed het met zijn zakmes, daags vóór zijn dood. »Mijne laatste oogenblikken wil ik besteden aan het portret van Dennis,« zeide hij. — »Dat was een rare inval,« zeide Tappertit. — »Ja,« hernam de ander; »maar hij was heel en al een rare kerel. Hij was een soort van Heiden,

en op den ochtend van zijn dood heeft hij mij dingen verteld waarvan gij vreemd zoudt opzien." — »Zijt gij dan toen bij hem geweest?" vroeg Tappertit. »Ja wel," antwoordde Dennis met een zonderlingen blik. »Ik was er bij, toen hij stierf, gelijk ik te voren bij nog drie of vier van zijne familie geweest was." — »Zij moeten wel veel van u gehouden hebben," merkte Tappertit aan. — »Dat kan ik juist niet zeggen," antwoordde Dennis met eenige aarzeling; »maar zij moesten er mij toch bij hebben, als zij stierven. Ik ben ook erfgenaam van hunne kleeren. Deze doek, dien ik om mijn hals heb, is het eigendom geweest van die mijn portret heeft gemaakt. En hier, mijn rok, mijne broek, mijn hoed en mijne schoenen, zijn allemaal erstukken."

Zoo praatte hij nog eene poos voort, op zulk eene geheimzinnige en akelige manier, dat Tappertit zich op eens bedacht, dat hij een anderen weg op moest, en een kort maar hartelijk afscheid nam van zijn zonderlingen makker. Nauwelijks had Dennis zich eenige schreden verwijderd, of Sim zeide tot Hugh, die bij hem was gebleven: »dat is een zonderling man. Ik weet niet, wat ik van hem maken moet. Waarom kan hij geene levende kleeren dragen?" — »De fortuin loopt hem na, kapitein!" zeide Hugh. »Ik wilde, dat ik ook zulke vrienden had." — »Ik hoop, dat hij hen niet om een luchtje helpt, als zij eerst hun testament hebben gemaakt," zeide Tappertit peinzende. »Maar kom voort! Wat scheelt u?" — »Ik heb iets vergeten," antwoordde Hugh, wien het slaan eener klok verschrikt had doen opkijken. »Ik moet van avond nog iemand spreken. Het drinken en zingen had het mij uit het hoofd gebracht; het is goed, dat ik er nog om denk." En daarmede snelde hij heen, nadat hij Tappertit haastig goeden avond had gewenscht. »Die man zal mijn korps eer aandoen," zeide Sim, toen hij alleen was. »En laat mij zien! Na de omwenteling, die er moet plaats hebben, als wij overwinnars blijven, wanneer Dolly de mijne is, zal Miggs uit den weg gecijferd worden, of zij zal, wanneer ik des avonds eens uit ben nog vergift in de thee doen. Hij zou misschien Miggs wel willen trouwen, als hij maar dronken genoeg was. Ik zal er eens over denken."

XL.

BERTRAND EN BATON.

Niet vermoedende van het plan van zijn kapitein, om hem tot een gezeten man te maken, rende Hugh voort tot bij de poort van den Middle-Temple, en klopte driftig aan. De nachtportier keek door een luikje, en riep: »Wie daar?" — »Doe open!" antwoordde Hugh. — »Wij tappen hier geen bier," hernam de portier:

»wat moet gij anders hebben?" »Ik moet iemand spreken." — »Wien?" — »Sir John Chester."

De deur werd nu geopend, maar zeer langzaam, en de portier nam den vreemdeling nauwkeurig op. »Moet gij zoo laat Sir John Chester spreken?" vroeg hij. — »Ja," antwoordde Hugh; »waarom?" — »Dan zal ik met u medegaan; want ik geloof het niet." — »Kom dan maar voort."

Hugh met achterdocht in het oog houdende, ging de portier met hem mede tot aan de deur van Chester, waaraan Hugh hevig aanklopte. Terstond daarop hoorde men een voetstap, zag men een licht, en werd de deur door Chester zelf geopend, die zijn kamer-japon en muilen aan had.

»Neem het mij niet kwalijk, Sir John!" zeide de portier, zijn hoed afnemende. »Hier is een jonkman, die u wilde spreken. Het is al wat laat voor bezoek; daarom dacht ik, dat het best was om met hem mede te gaan, om te zien of alles in orde was." — »Aha!" zeide Sir John. »Is het die bode? Kom binnen! Gij hebt wel gedaan, vriend! Ik dank u voor uwe voorzichtigheid. God zegene u! Goeden nacht!"

Zooveel complimenten van iemand, die het woordje Sir voor zijn naam voerde en lid van het Parlement was, waren voor een portier iets ongewoons, en hij verwijderde zich vol eerbied. Sir John liet zijn bezoeker in zijne kleedkamer en zette zich in zijn leuningstoel neder, terwijl Hugh met zijn hoed in de hand bij de deur staan bleef.

Hij had nog zijn oud gezicht, zoo kalm en genoeglijk als ooit; zijne kleur was nog jeugdig en blozend, de glimlach dezelfde, zijne kleeding even net en keurig, zijne tanden even wit, zijne handen even blank, zijne manieren even bedaard en innemend; nergens zag men een spoor van ouderdom, hartstocht of ontevredenheid; alles was even helder en vroolijk. Hij was lid van het Parlement geworden. Hoe en waarom? Hij was met een arrest bedreigd, en liep gevaar om als een gemeene kerel in eene gemeene gevangenis gezet te worden; maar een parlamentslid is boven die wet verheven, en daarom had Sir John Chester de benoeming aangenomen voor een burcht, die het eigendom was van een lid zijner familie. Zijn tegenwoordigen titel had hij aan zijne innemende manieren te danken, welke den Koning zoodanig voor hem hadden ingenomen, dat deze John Chester Esquire tot Sir John verhief.

»Toen gij mij dezen avond verlaten hadt, geachte vriend," zeide Sir John, na eene vrij lange poos van stilte, »dacht ik dat gij terstond zoudt terugkomen." — »Dat was ik voornemens, meester!" — Sir John beantwoordde dit gezegde met een veelbeteekenenden blik op zijn horloge, die Hugh zoo bedremmeld maakte, dat hij zijne oogen nedersloeg. — En wat hebt gij in dien tijd uitgevoerd?" vroeg Sir John. »Waar zijt gij geweest? Wat voor kwaad hebt gij aange-

richt?" — »In het geheel geen kwaad, meester!" antwoordde Hugh zeer nederig. »Ik heb maar gedaan, wat gij mij gelast hadt. — »Wat zegt gij?" viel Sir John hierop in. — »Of wat gij mij geraden hadt," antwoordde Hugh onrustig, »of gezegd hadt wat ik doen moest, of doen kon. Gij moet niet zoo nauw op mijne woorden letten, meester!"

Een zweem van genoeg over de macht, welke hij op dit plumpe werktuig had verkregen, zweefde voor een oogenblik over het gelaat van den Baronet, maar verdween terstond weder, terwijl hij zeide: »Als gij zegt, dat ik u iets gelast had, goede vriend! zou men daaruit kunnen opmaken, dat ik u iets had verzocht, hetwelk ik voor mijn eigen voordeel of genoeg gedaan wilde hebben, begrijpt gij? De ongerijmdheid van die uitdrukking, hoezeer onwillekeurig, valt te duidelijk in het oog, om er langer over te spreken. Pas derhalve wat beter op uwe woorden, als het u belijft. Maar in plaats van mij te verwonderen, dat gij zoolang zijt weggebleven, moest ik mij liever verwonderen, dat gij nog teruggekomen zijt. Wat komt gij eigenlijk doen?" — »Gij weet wel, meester," zeide Hugh, »hoe ik dacht, dat er iets bijzonders moest staan in den brief, dien ik gevonden had, en er daarom mede bij u kwam?" — »En kondt gij dien aan niemand anders laten lezen?" — »Niet aan iemand, dien ik een geheim kon vertrouwen, meester! Sedert Barnaby Rudge verdwenen is, en dat is nu vijf jaren geleden, heb ik nooit met iemand iets uitstaande gehad, behalve met u." — »Veel eer voor mij." — »Ik ben in dien tijd altijd bij u gekomen, meester," zeide Hugh stotterende, na eene poos van verlegen stilzwijgen, »als ik iets te zeggen hadt, omdat ik begreep, dat gij boos zoudt worden, als ik weg bleef en u gaarne een dienst wilde doen, als ik maar kon. Daar! nu weet gij de reden, waarom ik ben teruggekomen." — »Gij zijt een knappe jongen," hernam Chester, hem strak aanzien, »en kunt met eene dubbele tong spreken, zoo goed als de beste. Hebt gij niet dezen avond nog van eene andere reden gesproken; was het niet uw haat tegen iemand, die u sedert eenigen tijd bij alle gelegenheden gesmaad en beleedigd had, die u behandeld had alsof gij een schurftige hond waart, in plaats van een mensch, gelijk hij zelf?" — »Dat heb ik ook gezegd," riep Hugh, in drift uitbarstende, gelijk ook Chester's bedoeling was geweest, »en dat zeg ik nog eens. Om mij op hem te wreken, zou ik alles willen doen — alles. En toen ik van u hoorde, dat de menschen, waarvan in dien brief stond, de Papisten te lijf wilden, toen zeide ik, dat ik bij hen wilde gaan, gelijk ik ook gedaan heb, en gij zult nu zien of ik mij niet goed zal houden. Ik mag niet veel verstand hebben, meester! maar ik heb verstand genoeg om hen te onthouden, die mij slecht behandelen. Dat zult gij zien, en honderden met u, als de tijd komt. Ik ken er eenigen, die dan wel mochten wenschen, dat zij liever met een wilden leeuw te doen hadden, dan met mij!"

Chester zag hem aan met een glimlach van veel meer beteekenis dan anders, en wees naar de kast; terwijl Hugh een glas inschonk en uitdronk, bleef hij hem met denzelfden glimlach nazien.

»Gij schijnt liefhebberij te hebben om een beetje te pochen, vriend!" zeide hij, toen Hugh weder bij hem was gekomen. — »Neen, meester!" antwoordde Hugh. »Ik zeg nog niet half wat ik meen. Ik behoor niet onder de praatjesmakers. Die hebben wij al genoeg." — »Zoo? gij hebt u dan met die lieden verbonden," zeide Chester zeer onverschillig. — »Ja; ik ben naar het huis gegaan, dat gij mij gezegd hadt, en heb mij op de lijst laten zetten. Daar was nog een man, die Dennis heette..." — »Dennis!" riep Chester lachend uit. »Een aardige snaak geloof ik." — »Een man naar mijn hart, meester, en zoo erg tegen de Papisten als ik zelf." — »Zoo!" hernam Chester. »Hebt gij ook gehoord wat voor ambacht hij heeft?" — »Dat wil hij niet zeggen," antwoordde Hugh; »dat houdt hij geheim." — »Ha, ha!" lachte Chester. »Dat is het zwak van sommige menschen. Nu, gij zult het wel eens te weten komen." — »Wij zijn al beste vrienden," zeide Hugh. — »Dat is natuurlijk," hervatte Chester. »Waar zeidet gij ook, dat gij van Lord George met elkander waart heengegaan?"

Hugh had er niet aan gedacht om dit te zeggen, maar zeide het hem nu; en deze vraag was de eerste eener reeks van andere vragen, naar hetgeen er op straat en binnenshuis was voorgevallen, naar de menschen, die hij had ontmoet, en hunne denkwijze, gesprekken en voornemens. Dit verhoor was zoo kunstig ingericht, dat Hugh zich niet verbeeldde dat hij werd uitgehoord, maar meende dat hij uit eigene beweging sprak, en toen Chester eindelijk geuwend zeide, dat hij slaap kreeg, dezen om verschooning verzocht, dat hij hem zoolang had opgehouden.

»Daar — ga nu maar heen," zeide Chester, de deur openende. »Gij kunt er licht door in moeilijkheden komen. Maar gij zult er toch eene gelegenheid door krijgen, om u op uw trotschen vriend Haredale te wreken, en daarvoor zoudt gij alles wagen, gelooft ik." — »Dat zou ik zeker," antwoordde Hugh. »Maar wat waag ik er mee? Wat kan ik verliezen, meester? Niets — ik heb niets. Laat mij maar eens mijn hart ophalen met een oproertje, om oude rekeningen af te doen, en doe dan met mij wat gij wilt; het kan mij niet schelen wat er het eind van is." — »Wat hebt gij met dat papier gedaan?" vroeg Chester. — »Ik heb het nog bij mij." — »Werp het dan onderweg ergens neer; het is beter zulke dingen niet bij zich te houden." Hugh knikte, nam zijn hoed af, zoo beleefd als hij kon, en ging de deur uit. Chester sloot die achter hem dicht, en toen hij weder in zijne kleedkamer was gekomen, bleef hij een geruimen tijd peinzend in het vuur zitten staren. »Dat komt gelukkig," zeide hij eindelijk glimlachend, »en beloofd iets goeds. Laat zien! Mijn neef en ik zijn stijve Protestanten, en wenschen de

Katholieke zaak alles kwaads; bovendien heb ik persoonlijk iets tegen Saville, die de wet voorstelt; maar wij kunnen ons niet ten toon stellen, door met zulk een zotskap als die Gordon gemeene zaak te maken. Wij kunnen nooit beter doen, dan door middel van mijn woesten vriend heimelijk wat aan te stoken, en in het openbaar, in beleefde en gematigde bewoordingen, onze afkeuring over zijne maatregelen te kennen te geven, hoewel wij in beginselen met hem overeenstemmen; dit zal onze eerlijkheid en oprechtheid doen bewonderen, en ons goede diensten doen. Dit zijn mijne staatkundige redenen. Wat nu mijne bijzondere inzichten betreft, moet ik bekennen, dat het mij zeer aangenaam zou wezen, als die vagebonden eens wat tumult maakten en bij die gelegenheid Haredale eens kastijdden." Zoover gekomen zijnde, nam hij een snuifje, en vervolgde, terwijl hij zich ontkleedde: »Ik ben zeer bang, dat mijn vriend spoedig in de voetstappen van zijne moeder zal treden. Zijne vriendschap met Dennis heeft een leelijk aanzien. Maar ik twijfel niet, of hij zou toch op eene of andere manier daartoe komen. Het eenige verschil is, dat, als ik hem een handje help, hij misschien in zijn leven eenige kannen of emmers of tonnen minder zal drinken, dan hij anders zou gedaan hebben, en dat is eene zaak van zeer weinig beteekenis."

Nu nam hij nog een snuifje, en stapte in bed.

XLI.

DE LASTIGE SJERP.

Uit den winkel van de Gouden Sleutel klonk het geluid van hamerslagen zoo lustig en vroolijk, alsof de werkmans, die met smeden bezig was, alleen voor zijn vermaak zulke muziek maakte. Wie anders dan onze oude bekende Gabriël kon de muzikant wezen! Daar stond hij voor zijn aanbeeld met een gezicht, waaruit weltevredenheid blonk, met opgestroopte mouwen en zijne pruik in den nek, de vergenoegdste man in de wereld, en liet zonder ophouden zijn vroolijk tink tink, hooren. Eindelijk hield hij toch eens op, om zijn voorhoofd af te vegen, te drinken, en een blik om zich heen te werpen. Aan eenige pennen in den muur hingen eene schako met eene pluim, eene sabel, een roode rok en eene sjerp, welke iemand, die verstand van zulke zaken had, moest erkennen als te zamen de monterende uitmakende van een sergeant bij de Koninklijke Oost-Londensche Vrijwilligers. Zijne oogen op deze voorwerpen vestigende, begon Gabriël eene alleenspraak. »De tijd heugt mij nog wel," zeide hij, »toen ik half dol was van verlangen om een rok van die kleur te dragen, en mij geweldig boos zou gemaakt

hebben, als iemand, mijn vader uitgezonderd, mij daarom een gek had genoemd. En wat was ik toch een gek!" — »Ja, dat is nog wel waar," zuchtte juffrouw Varden, die onbemerkt was binnengekomen; »een man van uwe jaren moest beter weten." — »Wel, Martha! wat zijt gij toch mal!" hernam de slotenmaker, zich lachend omkeerende. — »Ei zoo!" zeide zijne vrouw zeer stemmig. »Het zou wel kunnen wezen, Varden! Ik dank je wel." — »Ik meen...." begon Gabriël — »Ja, ik weet wel wat gij meent," viel zijne vrouw hem in de rede; »gij spreekt duidelijk genoeg. Het is zeer vriendelijk van u, dat gij u zoo naar mijne bevattings schikt." — »Kom, kom, Martha!" hernam de slotenmaker; »maak u toch niet boos over niemendal. Ik meen, dat het vreemd van u is, dat gij iets tegen de vrijwilligers hebt, terwijl wij ons toch alleen wapenen, om des noods onze vrouwen en kinderen te verdedigen." — »Het is onchristelijk," zeide juffrouw Varden. — »Onchristelijk? Wel, wat duivel..."

Juffrouw Varden keek naar omhoog, als verwachtte zij, dat het groote ledikant, te gelijk met den vloer van de bovenvoorkamer, naar beneden zou komen; maar toen er geen mirakel gebeurde, om haar echtgenoot voor zijn vloeken te straffen, zuchtte zij zwaar, en verzocht hem, op een toon van geduldige berusting, om maar zooveel te vloeken als hij kon, daar hij wel wist dat zij er van hield. De slotenmaker scheen voor een oogenblik genegen om haar genoege te geven; maar hij bedwong zich en zeide zachtzinnig: »Ik wilde maar vragen, hoe gij het onchristelijk kunt noemen. Wat zou christelijker wezen, Martha! dat wij het gerust bleven aanzien, als de vijand onze huizen verwoestte, of dat wij hen als mannen wegjoegen? Zou ik niet een raar soort van Christen wezen, als ik in een hoek van den schoorsteen kroop, en bleef staan toekijken, terwijl een paar dolle Franschen wegliepen met Dolly of u?" Toen hij zeide »of u" moest juffrouw Varden onwillekeurig glimlachen. Het gezegde had wel iets van een compliment. »Als dat het geval was..." zeide zij. — »Wel, dat zou zeker het geval wezen," hernam de slotenmaker. »Zelfs Miggs zou niet ongemoeid blijven. De een of andere zwarte bekkenslager, met een grooten tulband op, zou haar medepakken; maar als hij niet gehard was tegen schoppen en krabben, geloof ik, dat hij van eene slechte reis zou komen. Ha, ha, ha! Ik zou het den armen drommel wel vergeven." Hierop begon Gabriël zoo hartelijk te lachen, dat de tranen hem in de oogen kwamen, tot groote verontwaardiging van juffrouw Varden, die het denkbeeld, dat eene Protestantsche maagd door een heidenschen Moor zou kunnen geschaakt worden, veel te akelig vond, om er om te lachen.

De gevolgen zouden misschien ernstig zijn geweest, indien niet gelukkig op dat oogenblik een lichte voetstap was binnengekomen, en terstond daarop Dolly hare armen om den hals van haar vader

geslagen had. — »Daar is zij eindelijk!» riep Gabriël uit. »Wat ziet gij er goed uit, Dolly! Hoe komt gij zoo laat?»

Wat ziet gij er goed uit! Goed? Indien hij alle prijzende bijnamen uit het woordenboek op elkander had gestapeld, zou hij niet te veel gezegd hebben. Waar en wanneer had men ooit zulk een welgemaakt en welgedaan, zulk een geestig, bevallig, aanlokkelijk, betooverend klein nest gezien, als Dolly! Wat was de Dolly van vijf jaren vroeger, bij deze? Hoevele rijtuigmakers en andere fatsoenlijke handwerkslieden waren in dien tijd op haar verliefd geworden! Hoevele onbekende heeren hadden reeds de onomkoopbare Miggs willen omkoopen, om haar een briefje te overhandigen! Hoevele bedroefde vaders en welgezetene winkeliers waren haar vader komen bezoeken, om hem met het treurig lot hunner zonen bekend te maken, die hun eetlust hadden verloren, en met bleke gezichten in den maneschijn omdwaalden omdat zij zoo beminlijk en zoo wreed was! Hoevele voorheen stemmige en bedaarde jonge lieden waren om dezelfde reden aan den hol gegaan! Hoevele jonge juffers hadden met tranen in de oogen openlijk verklaard, dat zij veel te lang, te kort, te wild, te stil, te vet, te mager, te bleek en te bruin was — te alles, behalve te schoon! Hoevele moeders hadden te zamen den Hemel gedankt, dat hare dochters niet op haar geleken, en gedacht, dat het niet goed met haar zou afloopen, en zich verwonderd wat de menschen aan haar zagen, en gemeend, dat zij er niet meer zoo goed uitzag als voorheen! En toch was zij nog dezelfde Dolly Varden, die zoo grillig en kieskeurig was, dat zij nog Dolly Varden was gebleven, en zich volstrekt het hoofd niet brak met de vijftig of zestig minnaars, die om haar zuchtten en verkwijnden.

Nadat Dolly, gelijk wij zeiden, haar vader en ook hare moeder had omhelsd, ging zij met beiden naar de kamer achter den winkel, waar de tafel reeds gedekt stond, en Miggs — nog een beetje meer beenderig en houterig dan voorheen — haar met eene akelige stuiptrekking ontving, die een glimlach moest heeten. In de handen van deze jonge maagd gaf zij haar hoedje en mantel (beide even moorddadig coquet), en toen zeide zij, met een lach, zoo vroolijk als de hamermuziek van den slotenmaker: »Wat ben ik altijd blij, als ik weer thuis ben!» — »En wat zijn wij altijd blij, als gij komt, Dolly!» zeide haar vader, terwijl hij hare donkere haren uit hare schitterende oogen streek. Geef mij eens een kus!» — Gelukkig was er geen mannelijk wezen bij, dat het zien kon. — »Het is niet naar mijn zin, dat gij op het Heerenhuis zijt,» vervolgde Gabriël. »Ik zou u veel liever bij mij hebben. En wat voor nieuws is er daar ginds, Dolly?» — »Dat nieuws zult gij zeker al wel weten,» antwoordde zijne dochter. — »Zoo?» zeide Gabriël. »Wat dan!» — »Kom, kom! gij weet het wel,» hernam Dolly. »Ik zou van u willen weten, waarom mijnheer Haredale op reis is gegaan,

zonder zijne eigene nicht te zeggen waarom.» — »Juffer Emma zal er zeker niet nieuwsgierig naar wezen,» zeide de slotenmaker. — »Dat weet ik niet,» hernam Dolly; »maar ik ben er wel nieuwsgierig naar. Zeg mij toch, waarom is hij zoo geheimzinnig, en wat is er van die spookhistorie, waarvan niemand tegen juffer Emma mag spreken, en die met zijn vertrek in verband schijnt te staan? Ik zie aan uw rood worden, dat gij er van weet.» — »Wat dat historietje aangaat, daarvan weet ik even weinig als gij, meisjelief,» antwoordde de slotenmaker, »behalve dat Salomon bang is geworden, waarschijnlijk voor niemendal. En wat de reis van mijnheer Haredale betreft, die zal, geloof ik....» — »Ja!» zeide Dolly. — »Om zaken uit wezen, Dolly!» vervolgde haar vader, haar in de wang knijpende. »Welke zaken, dat is iets anders. Lees Blauwbaard eens, en wees niet al te nieuwsgierig, meisje! Het zijn dingen, die u of mij niet aangaan; daar kunt gij u op verlaten. Maar daar komt het eten, en dat is van meer belang.»

Misschien zou Dolly nog verder hebben willen uitvorschen; maar toen er van Blauwbaard melding werd gemaakt, kwam Juffrouw Varden tusschen beide, betuigende, dat het tegen haar geweten streed, om het stil aan te hooren, hoe men haar kind beval om de fabelachtige geschiedenis van een Heiden of Turk te lezen, waarvoor zij Blauwbaard hield. Naar hare meening zou het in dezen akeligen tijd veel beter wezen, als Dolly op de Donderaar intekende, waarin zij de redevoeringen van Lord Gordon zou vinden, die haar meer goed zouden doen, dan honderd en vijftig Blauwbaards. Zij beriep zich hieromtrent op Miggs, die aanstonds zeide, dat zij inderdaad bijzonder gesticht werd door het lezen van dat papier, en dat haar nooit iets meer plezier had gedaan, dan een artikel van de vorige week, getiteld: Groot-Britannië in bloed gesmoord. Juffrouw Varden nam hieruit aanleiding, om nog eene lofrede op Lord Gordon te houden, en vervolgens te wijzen naar een kistje, dat op den schoorsteenmantel stond, en geschilderd was als een rood huisje, met een geel dak, en op het dak een schoorsteentje, door hetwelk zij, die daartoe lust hadden, hunne vrijwillige offeranden, goud, zilver of koper, in het voorkamertje wierpen, terwijl op het deurtje een koper plaatje was, waarop men las: Protestantsche Vereeniging. Zij zeide, dat het haar een oneindig verdriet deed, dat Varden nooit iets in dien tempel had geworpen, behalve eens heimelijk een paar pijpestelen, die zij hoopte, dat hem op zijn sterfbed niet zouden bezwaren; dat Dolly niet minder achterlijk was, en naar het scheen liever lintjes en kwikjes wilde koopen, dan de groote zaak ondersteunen, en dat zij haar smeekte (haar vader vreesde zij, dat hardnekkig zou blijven) om het lofwaardige voorbeeld van Miggs te volgen, die elk vierendeeljaars een gedeelte van haar loon als het ware den Paus in het aangezicht smeedt. »O juffrouw!» zeide Miggs,

„spreek daar niet van! Ik had niet gedacht, dat iemand er ooit van hooren zou. Wat ik geven kan, is maar een penningske der weduwe. Het is al wat ik heb,” riep zij, eensklaps in tranen uitbarstende, „maar het wordt mij op andere manieren vergoed — ruim vergoed.”

Dit was de waarheid, hoewel misschien niet in dien zin als Miggs bedoelde. Daar zij wel zorg droeg om hare meesteres hare opofferingen onder het oog te brengen, verschaften die haar zoovele presenten van nieuwe mutsen en andere kleedingstukken, dat zij haar geld nooit voordeeliger had kunnen beleggen, dan in het roode huisje.

„Gij behoeft niet te schreien, Miggs!” zeide juffrouw Varden, zelve met tranen in de oogen; „en gij behoeft er u ook niet voor te schamen, al is uwe arme meesteres van dezelfde partij.”

Op deze aanmerking begon Miggs allerakeligst te huilen, en zeide, dat zij wel wist dat haar meester haar niet lijden mocht; dat het ongelukkig was ergens te wonen, waar zij geen genoegen kon geven, en dat zij er niet aan kon denken, om aanleiding tot ongenoegen te geven; dat, als haar meester wilde dat zij vertrekken zou, zij zou vertrekken, en hem alles goeds wenschen; hoewel het een zware post voor haar wezen zou, om zulk eene juffrouw te verlaten, maar dat zij alles kon lijden, als haar geweten haar zeide, dat zij wel deed. Zij dacht wel niet, dat zij de scheiding lang zou kunnen overleven, maar daar zij toch zoo gehaat werd, was het misschien het beste voor allen, dat zij spoedig stierf. Met dit aandoenlijke slot begon zij nog harder te snikken.

„Kunt gij dit verdragen, Varden?” zeide zijne vrouw, plechtig haar mes en vork neerleggende. — „Niet al te best, liefste!” antwoordde de slotenmaker; „maar ik zal beproeven om geduldig te blijven.” — „Laat er om mijnentwil geene woorden komen, juffrouw!” snikte Miggs. „Het is veel beter, dat wij elkander maar verlaten. Ik zou geene reden tot ongenoegen willen geven, al kon ik er eene goudmijn in het jaar, en vrij thee en suiker mee krijgen.”

Opdat de lezer zich niet te zeer verwondere over de aandoening van Miggs, willen wij hem in het oor fluisteren, dat deze juffer, gelijk zij wel eens meer deed, had staan luisteren, terwijl de slotenmaker en zijne vrouw te zamen spraken, en zoo het gezegde over den zwarten bekkenslaande man had gehoord, welke schimp in hare zachte borst de spijt had opgewekt, die op de bovengemelde wijze uitbastte. Toen de zaken tot deze crisis waren gekomen, gaf Gabriël, gelijk doorgaans, om des lieven vredes wille toe. „Waarom huilt gij, meid?” zeide hij. „Wat praat gij toch van haten? Ik haat u niet. Ik haat geen mensch. Droog uwe oogen af, en laten wij allen tevreden en opgeruimd wezen, terwijl wij er reden toe hebben.”

De verbondene mogendheden achtten het raadzaam om dit voor, eene genoegzame voldoening van de zijde des vijands te houden,

en droogden derhalve hare oogen af. Miggs merkte nog aan, dat zij niemand kwaad wenschte, zelfs haar grootsten vijand niet, wien zij eindelijk te meer beminde, hoe meer kwaad hij haar deed. Juffrouw Varden gaf over dezen zachten, en vergevensgezinden geest hare hooge goedkeuring te kennen, en verklaarde daarop, alsof dit bij de zaak behoorde, dat Dolly dien avond met haar naar de Clerkenwellsche afdeeling der Vereeniging zou gaan. Dit was een voorbeeld van hare geslepen staatkunde; zij had van het begin af dit doel in het oog gehad, en vreezende, dat haar man haar zou dwarsboomen, Miggs zoover ondersteund, om hem nu in eene nadeelige positie te overvallen. De manoeuvre gelukte zoo wel, dat Gabriël slechts een scheef gezicht trok, en, daar hij zoo pas was gewaarschuwd, geen woord durfde tegenspreken.

Het geheele geschil eindigde daarmede, dat Miggs van hare meesteres een japon en van Dolly een halve kroon ten geschenke kreeg, alsof zij zich bijzonder verdienstelijk had gemaakt. Juffrouw Varden zeide nog, volgens gewoonte, dat zij hoopte, dat haar man uit het gebeurde zou leeren; en daar nu het eten koud was geworden, en niemands eetlust door het voorgevallene bijzonder verbeterd was, maakten zij, gelijk Juffrouw Varden zeide, er een eind aan als Christenen.

Daar de Koninklijke Oost-Londsche Vrijwilligers dien namiddag eene groote parade zouden houden, ging Varden niet meer aan het werk, maar bleef op zijn gemak eene pijp zitten rooken; en toen het tijd werd om zich te kleeden, en Dolly hem op hare liefstallige manier hielp, om zijn rok te knopen en hem af te borstelen, was er geen vergenoegder vader in geheel Engeland.

„Wat eene handige meid is zij toch!” zeide hij tegen zijne vrouw, die er met de handen over elkander bij stond te kijken, en nu ook wel eenigszins trotsch op haar man was, terwijl Miggs zijne sabel op armslengte van zich afhield, alsof zij vreesde, dat dit moordtuig van zelf iemand zou doodsteken. „Maar trouw toch nooit met een soldaat, kindlief!”

Dolly vroeg niet waarom; zij sprak zelfs geen woord, maar bukte zeer laag, om zijne sjerp vast te maken. — „Ik kan nooit dezen rok aantrekken,” zeide de eerlijke Gabriël, „of ik denk aan dien armen Joe Willet. Ik heb hem altijd wel mogen lijden. De arme jongen! Heere, meisje! bind mij zoo stijf niet.” — Dolly lachte, maar op eene zeer vreemde manier, en bukte nog lager. — „Die arme Joe!” vervolgde de slotenmaker binnensmonds: „ik wensch altijd nog, dat hij maar bij mij was gekomen, dan zou ik het nog wel bijgelegd hebben. Ja! die oude John heeft dien jongen zeer verkeerd behandeld — zeer verkeerd. Is die sjerp haast vast, kind?” — Die sjerp was al zeer lastig. Zij was weer geheel losgeraakt, en Dolly moest nederknielen, om van voren af te beginnen. — „Wat praat gij toch van Joe Willet?” zeide juffrouw Varden, haar voorhoofd fronsende;

»ik denk, dat gij wel een waardiger onderwerp zoudt kunnen vinden. — »Neen, Martha!» hernam Gabriël »wij moeten niet al te laag op hem vallen; en als hij inderdaad dood is, mogen wij zijne nagedachtenis wel ontzien.» — »Een weglouper en een vagebond!» zeide Martha. — »Wel een weglouper, maar geen vagebond, lieve vrouw!» hernam Gabriël vriendelijk. »Hij heeft zich altijd wel gedragen, en was een knappe, fiksche jongen. Gij moet hem geen vagebond noemen, Martha!» — Juffrouw Varden kuchte, en Miggs insgelijks. — »Hij heeft veel moeite gedaan, om u eene goede meening van hem te geven,” vervolgde Gabriël. »Het heugt mij nog als den dag van gisteren, hoe hij eens met mij naar buiten ging, en mij bad, dat ik het niemand zou zeggen, dat zij hem zoo als een kwaden jongen behandelden; — hij meende, dat ik het hier thuis niet zou zeggen, hoewel ik hem toen ter tijd niet begreep.” — »Wel lieve hemel! Wel lieve tijd!” riep Miggs eensklaps uit. »Wat scheelt er nu weer aan?” vroeg Gabriël, zich driftig omkeerende. — »Zie juffer Dolly eens schreien,” antwoordde Miggs, bukkende om het meisje in haar gezicht te zien. »O juffrouw! O mijnheer!” vervolgde de teerhartige maagd, hare hand tegen hare zijde drukkende, om hare hartkloppingen te bedwingen: »ik ben er waarlijk zoo van ontsteld, dat men mij met eene veer zou kunnen doodslaan.” De slotenmaker wierp haar een blik toe, alsof hij hartelijk naar eene veder wenschte, en zag haar vervolgens met verbazing na, terwijl zij en Dolly te gelijk de kamer uit en naar boven snelden. »Is Dolly niet wel?” stotterde hij vervolgens, zich tot zijne vrouw keerende. »Heb ik iets gedaan? Is het mijn schuld?” — »Uwe schuld?” riep juffrouw Varden verwijderd uit. »Wel, ik zou — gij deedt beter maar haast te maken, om weg te komen.” — »Wat heb ik dan toch gedaan?” hernam de arme Gabriël. »Er was afgesproken, dat ik nooit van mijnheer Edward spreken zou, en ik heb immers niet van hem gesproken.” Juffrouw Varden gaf geen ander antwoord, dan dat haar geduld ten einde was, en liep toen de twee anderen na.

De ongelukkige slotenmaker deed zelf zijne sjerp om, hing zijne sabel op zijde, zette zijne schako op, en ging de deur uit. »Ik ben geen overvlieger in het exerceeren,” mompelde hij, »maar ik zal daarin toch minder bokken maken dan met praten. Iedereen is voor iets in de wereld gekomen, en mijne bestemming schijnt te wezen, om alle vrouwen aan het huilen te maken, zonder het te willen. Het is wel ongelukkig.”

Hij had echter zijn verdriet reeds vergeten, voordat hij aan het eind van de straat was gekomen, en knikte zijne burenen met een opgeruimd gezicht goedendag.

XLII.

VREEMD GEDRAG VAN HAREDALE.

De Koninklijke Oost-Londensche vrijwilligers hielden dien dag eene luisterrijke parade; zij exerceerden en marcheerden onder het slaan van trommen en het wapperen van vandels, en sergeant Varden deed zijn uiterste best. Nadat zij op deze manier hun krijgshaftigen geest hadden ten toon gespreid, begaven zij zich naar de herbergen bij het exercitieveld, waarin zij zaten te drinken tot het donker werd. Toen verzamelden zij zich weder, en trokken, onder het gejuich van het volk, naar hunne loopplaats terug.

Daar deze marsch vrij langzaam ging, hetgeen te wijten was aan de ongereldheid van sommige korporaals, die met hunne bajonetten eenige ruiten instieten, en daarom door den commandeerenden officier aan de wacht werden overgegeven, met welke zij van tijd tot tijd eene schermutseling hielden, om weder los te komen — was het negen uur, toen de slotenmaker zijne woning bereikte. Er stond eene huurkoets voor zijne deur, en toen hij die voorbijging, keek Haredale uit het portier en riep hem.

»Het doet mij goed, dat ik u weder eens zie, mijnheer!” zeide Gabriël, naar het portier komende. »Maar het spijt mij, dat gij niet binnen zijt gegaan.” — »Er is niemand thuis,” antwoordde Haredale; »en bovendien wilde ik mij zelven liefst niet vertoonen.” — »Hm!” mompelde Gabriël, naar zijn huis omkijkende; »zij zijn zeker met Sim naar die kostelijke vergadering gegaan.”

Haredale verzocht hem, om bij hem in de koets te komen, en, als hij den tijd had, een eind met hem mede te rijden, om eens te zamen te spreken. Gabriël voldeed gewillig aan dit verzoek, en zij reden voort.

»Varden!” zeide Haredale: »gij zult verbaasd wezen, als gij hoort, wat ik hier kom doen. Het zal u gewis zeer zonderling voorkomen.” — »Ik twijfel toch niet, of gij zult er goede redenen voor hebben, mijnheer!” antwoordde de slotenmaker. »Zijt gij pas in de stad gekomen?” — »Eerst een half uur geleden.” — »En gij hebt niets vernomen van Barnaby of zijne moeder?” vroeg de slotenmaker op een twijfelenden toon. »Schud uw hoofd maar niet, mijnheer! Ik vreesde wel, dat er niets van komen zou. Toen zij pas weg waren, hebt gij al het mogelijke gedaan om hen te vinden. Om na zulk een langen tijd weder te beginnen, kan niets baten.” — »Maar waar zijn zij dan gebleven?” hernam Haredale ongeduldig. »Zij moeten toch ergens op de wereld zijn.” — »De hemel weet het,” zeide de slotenmaker. »Menigeen, dien ik vijf jaren geleden kende, ligt nu onder de zoden; en de wereld is groot. Geloof mij, mijnheer! alle moeite is vruchteloos. Wij moeten de ontdekking van dit geheim, gelijk van zoovele anderen, aan den tijd en het toeval, of liever aan de

beschikking der Voorzienigheid overlaten." — »Goede vriend Varden!" hervatte Haredale: »mijn tegenwoordig angstig verlangen om hen te vinden, heeft een anderen grond, dan gij u verbeelden kunt. Het is geene bloote gril, geene toevallige verlevendiging van mijne oude ongerustheid, maar een ernstig, plechtig besluit. Al mijne gedachten en droomen spelen daarop, en dringen mij er toe. Ik heb dag of nacht geene rust. Het is eene onweerstaanbare roeping." Zijne stem was zoo vreemd en duidde zulk eene diepe ontroering aan, dat Gabriël, hoewel hij door de duisternis zijne gelaatstreken niet kon onderscheiden, hem met verbazing aanstaarde. »Vraag mij geene nadere verklaring," vervolgde Haredale. »Als ik u die gaf, zoudt gij u verbeelden, dat ik niet bij mijn verstand was. Het is genoeg, dat het zoo is, en dat ik niet rusten kan zonder iets te doen, dat u onbegrijpelijk moet voorkomen." — »Sedert wanneer heeft die onrust u gekweld, mijnheer?" vroeg Gabriël na eene poos van stilzwijgen. — Haredale aarzelde eenige oogenblikken, en antwoordde toen: »Sedert den nacht van den storm. Kortom, sedert den laatsten negentienden Maart." En als vreesde hij, dat Varden zijne verwondering zou te kennen geven, of beginnen te redeneeren, vervolgde hij haastig: »Gij zult misschien denken, dat ik mij door eene bijgeloovige hersenschim laat regeeren; maar dat is zoo niet. Ik redeneer gezond, en op grond van wezenlijke daadzaken. Gij weet, dat de meubelen in het huis van juffrouw Rudge zijn blijven staan, en dat het, op mijn last, sedert haar vertrek gesloten is gebleven, behalve dat het nu en dan door een buurman te luchten wordt gezet. Ik ben nu op weg daarheen." — »En wat gaat gij daar doen?" vroeg Varden. — »Den nacht daar doorbrengen, en niet alleen dezen nacht, maar vele nachten. Dit is een geheim, dat ik u toevertrouw, in geval het noodig was mij te spreken. Gij moet niet bij mij komen, dan in geval van volstrekke noodzakelijkheid; van den avond, totdat het helder dag is, ben ik daar te vinden. Emma, uwe dochter en al de anderen denken, dat ik nog buiten Londen ben. Gij moet hen in die verbeelding laten. Dit is de taak, die ik hier moet vervullen. Ik weet, dat ik dit aan u kan toevertrouwen, en hoop dat gij mij nu ook niet verder zult vragen."

Daarop begon hij, als ware het slechts om op een ander onderwerp te komen, te spreken van den nacht, toen Edward Chester aangevallen en beroofd werd, van den man, die bij juffrouw Rudge aan huis was gekomen, en van al de zonderlinge omstandigheden, die later waren voorgevallen. Hij vroeg ook los weg, hoe de man er uitzag, — of hij ook geleeke op iemand, dien hij kende, — en deed nog vele andere vragen, welke Varden, die dezelve slechts voor uitvluchten hield, om zijne aandacht bezig te houden en af te leiden, tamelijk acateloos beantwoordde.

Eindelijk kwamen zij aan den hoek van de straat, waarin het huis stond, en waar Haredale afstapte en de koets heenzond. »Als gij

mijn nachtverblijf eens wilt opnemen," zeide hij, zich met een treurigen glimlach tot Varden keerende, »kunt gij wel medegaan."

Gabriël, wiens verwondering hoe langer hoe hooger klom, volgde hem stilzwijgend. Haredale opende de deur van het huis, sloot die weder dicht toen Varden was binnengetreden, en nu stonden zij in het donker.

Op den tast gingen zij naar de benedenkamer. Hier sloeg Haredale vuur, en stak een kaars aan, die hij had medegebracht. Bij dit licht zag de slotenmaker voor het eerst, hoe bleek, vervallen en veranderd Haredale er uitzag; hoe volkomen zijn voorkomen strookte met de vreemde redenen, welke hij onder het rijden had gevoerd. Het was niet onnatuurlijk, dat Gabriël, na hetgeen hij gehoord had, nauwlettend acht gaf op de uitdrukking zijner oogen. Deze was volkomen bedaard en verstandig, zoo zelfs, dat hij zijne eigene oogen nedersloeg, toen Haredale hem aanzag, als vreesde hij, dat zij zijne gedachten zouden verraden.

»Wilt gij het huis eens doorgaan?" zeide Haredale, met een blik naar de geslotene vensterluiken. »Spreek zacht!" Het huis had iets akeligs, dat het moeielijk zou gemaakt hebben, om hard te spreken. Varden fluisterde »Ja!" en volgde den ander naar boven.

Alles was juist, gelijk zij het de laatste maal hadden gezien. De lucht was echter benauwd en dompig; de gordijnen van het bed en de vensters waren met eene laag stof bedekt, en het had langs de muren en op den vloer gelekt. De planken kraakten onder hunne voeten, het doodkloppertje tikte in het hout, en achter de beschotten hoorde men de ratten en muizen scharrelen.

Het was zonderling, hoe het oude huisraad aan de vorige bewoners van het huis herinnerde. De bezoekers hadden moeite om zich te verzetten tegen de verbeelding, dat deze uit eene kast of van achter eene deur te voorschijn moesten komen.

Zij gingen weder naar beneden en naar de kamer, welke zij pas verlaten hadden. Haredale gespte zijn degen los, en legde dien op de tafel, alsook een paar zakpistolen, en zeide toen tegen den slotenmaker, dat hij hem zou uitlaten.

»Maar het is zoo akelig hier in huis, mijnheer!" zeide Gabriël dralende. »Mag er niemand bij u blijven?" — Haredale schudde zijn hoofd, en de slotenmaker durfde niet meer zeggen. Een oogenblik later stond deze op de straat, en zag hoe het licht nog eens naar boven, daarop weder naar beneden ging, en eindelijk door de reten van de vensterluiken bleef schijnen.

Was ooit iemand verwonderd en verlegen, dan was Gabriël zulks op dien avond. Zelfs toen hij op zijn gemak bij zijn huiselijken haard zat, met zijne vrouw tegenover hem, Dolly, die glimlachte alsof zij nooit kon schreien, naast hem, zijne bierkan voor hem op de tafel, en zijne pijp in zijn mond, terwijl Miggs op den achtergrond in slaap viel, — kon hij zijne onrust en verbazing geen meester worden.

Zelfs in zijn droom zag hij Haredale voor zich, die met zijn bleek en vervallen gezicht eenzaam in het ledige huis zat te waken, tot het daglicht de vlam zijner kaars zou verdooven.

XLIII.

DE ONTMOETING IN WESTMINSTERHALL.

Het duurde verscheidene dagen, voordat de slotenmaker zich eenigszins kon geruststellen. Dikwijls ging hij na het vallen van den avond de straat op, waarin het welbekende huis stond, en altijd zag hij het licht der eenzame kamers door de retsen der vensterluiken schijnen, terwijl van binnen alles doodstil was. Daar hij zich niet gaarne aan Haredale's ongenoegen wilde blootstellen, door tegen zijn stellig bevel te handelen, waagde hij het nooit aan de deur te kloppen; maar wanneer belangstelling of nieuwsgierigheid hem naar de plek lokten — en dit was niet zelden het geval — zag hij altijd het licht schijnen.

Al had hij geweten, wat er in het huis omging, dan zou hij daardoor toch niet wijzer zijn geworden. Tegen den avond sloot Haredale zich zelve op, en bij den dageraad kwam hij weder te voorschijn. Hij sloeg geen enkele nacht over, kwam en ging altijd alleen, en bracht nooit de minste afwijking in zijne handelwijze.

Aldus sleet hij den nacht. Zoodra hij het huis was binnengetreden, stak hij licht aan, ging de kamers door, en bezichtigde die nauwkeurig. Dan ging hij weder naar beneden, legde zijn degen en zijne pistolen op de tafel, en bleef daarbij zitten tot aan den morgen. Doorgaans had hij een boek bij zich, en dikwijls beproefde hij te lezen; maar nooit kon hij zijne oogen of gedachten vijf minuten achtereen op den inhoud vestigen. Het geringste gedruis op de straat, een voetstap in de verte, deed hem opzien, en scheen hem te doen schrikken. Hij bleef die lange eenzame uren niet geheel zonder versching; doorgaans bracht hij een boterham en een klein fleschje wijn in zijn zak mede. Den laatsten dronk hij met water aangelengd; maar zelden at hij iets.

Indien de beweegreden dezer vrijwillige opoffering van slaap en gemak, gelijk Varden bij verder nadenken geloofde, te zoeken was in eene bijgeloovige verwachting der vervulling van een droom of een gezicht, in verband staande met de gebeurtenis, waarover hij zoovele jaren had gemijmerd, en hij een bovennatuurlijk bezoek verwachtte, liet hij geen de minste vrees of aarzeling blijken. Uit zijne harde trekken sprak eene onverzettelijke standvastigheid, en wanneer een gedruisch hem deed schrikken was het niet van vrees, maar van hoop, en greep hij zijn degen, alsof het uur eindelijk gekomen was, terwijl hij met vlamme oogen bleef luisteren, tot het weder stil

werd. Deze teleurstellingen waren veelvuldig, want zij volgden op bijna elk geluid; maar zijne standvastigheid bleef onwankelbaar. Elken nacht was hij op zijn post en waakte, met vooruitzicht om den volgende nacht wederom te waken.

Zoo ging het weken lang voort; hij had kamers gehuurd bij de Vauxhall, waar hij over dag uitrustte; en als hij uitging, liet hij zich, wanneer het getij gunstig was, doorgaans van de Westminster naar de Londensche Brug roeien, om de drukke straten te vermijden. Op zekeren avond, kort voordat het donker zou worden, ging hij weder zijn gewonen weg langs de rivier, voornemens zijnde, om de Westminster-Hall door te gaan naar de Palace-Yard, en daar, volgens zijne gewoonte, eene boot te nemen. Voor de huizen van het parlement was eene vrij talrijke troep volk verzameld, die als er leden uit- of ingingen, en, naar mate van hunne bekende gevoelens, op eene tamelijk luidruchtige manier hun bijval of afkeuring te kennen gaven. Terwijl hij door dit gedrang ging, hoorde hij een paar malen den kreet »geene Paperij!» die den inwoners van Londen nu tamelijk gewoon begon te worden, maar waarop hij geen acht sloeg, te minder daar de schreeuwers tot de laagste volksklasse behoorden.

In de Westminster-Hall stonden nog eenige groepen, en heerschte het toen daar gewone gewoel van naar huis gaande handwerkslieden, op en neer kuierende ledigloopers, rumoermakende jongens en spelende kinderen. Het was juist op dien tijd van den avond, dat, als men de oogen sluit en terstond weder opent, het in dat oogenblik veel donkerder schijnt te zijn geworden. Van de hooge zoldering weergalmde het geschoffel van zoovele voeten over den glad gesleten steenen vloer, behalve wanneer het toeslaan eener zware deur als een rollende donder door het gebouw klonk.

Haredale, die op de bovengemelde groepen slechts in het voorbijgaan een verstrooiden blik wierp, was bijna de Hall door, toen twee personen, die voor hem uitgingen, zijne aandacht trokken. De een was een fraai gekleed heer, die, met een rotting spelende, zwierig voortdrentelde; de ander, wiens houding onderdanig en kruipend was, luisterde naar hetgeen de eerste zeide, terwijl hij glimlachend en met hoog opgetrokkene schouders zijne handen wreef, en nu en dan een enkel woord sprak, of met eene eerbiedige buiging antwoordde.

Op zich zelf was er in dit paar niets bijzonders; want slaafsche gediensigheid, achter een fraai pak kleeren aankomende, is een tamelijk gewoon gezicht. Maar zoowel de fraai gekleede man als de andere had iets, dat bij Haredale geene aangename gewaarwording opwekte. Hij aarzelde, stond stil, en wilde juist ter zijde uitwijken, toen de anderen snel omkeerden en hem bijna tegen het lijf liepen, voordat hij hen kon vermijden.

De welgekleede heer nam zijn hoed af, en verzocht om verschoo-

ning. Harenale antwoordde zeer kort en wilde terstond verder gaan, toen de ander uitriep: »Haredale! waarlijk, dat is zonderling!» — »Ja wel! dat is het,» zeide Haredale ongeduldig. — »Goede vriend!» hernam de ander, »hoe zooveel spoed? Een oogenblik, van oude kennis wege!» — »Ik heb haast,» antwoordde Haredale. »Wij hebben niets met elkander te maken. Goeden avond!» — »Foei, foei!» zeide Sir John Chester (want hij was het): »hoe onbeleefd! Ik sprak juist van u. Misschien hebt gij het wel gehoord. Niet? Dat spijt mij. Gij kent onzen vriend wel, Haredale? Dit is waarlijk eene aardige ontmoeting.»

De vriend, die zich blijkbaar niet zeer op zijn gemak bevond, trok Sir John bij zijn arm, ten teken, dat hij deze ontmoeting gaarne wilde vermijden; maar deze sloeg daarop geen acht, en zoo schoot den vriend niets anders over, dan, toen Haredale zich tot hem keerde, met het vriendelijkste gezicht, dat hij zetten kon, eene buiging te maken. Toen hij zag dat men hem herkende, stak hij met bijzondere linkschheid en verlegenheid zijne hand uit, en zijne verwarring werd niet minder, toen die hand smadelijk werd afgewezen.

»Mijnheer Gashford!» zeide Haredale koel. »Het is derhalve gelijk ik gehoord heb. Gij hebt de duisternis verlaten voor het licht, en haat nu hen, met wie gij voorheen verbroederd waart, met al de bitterheid van een afvallige. Gij zijt eene eer voor elke zaak, waarvoor gij partij kiest, mijnheer! Ik wensch die, waarbij gij u thans hebt gevoegd, veel geluk met de aanwinst.» — De secretaris maakte nog eene nederige buiging, als wilde hij daardoor zijn vijand ontwapenen, terwijl Sir John een snuifje nam, en zeer bedaard zeide: »Dit is waarlijk eene alleraardigste ontmoeting.»

»Mijnheer Haredale,» zeide Gashford, tersluiks zijne oogen opslaande, »denkt zeker te billijk en te edelmoedig, om eene eerlijke verandering van gevoelens aan onwaardige beweegredenen toe te schrijven. Mijnheer Haredale is te rechtvaardig, te edelmoedig, en heeft te veel verstand, om...» — »Ja wel, mijnheer!» zeide de ander met een spottenden glimlach, toen de secretaris bleef steken. »Wat wildet gij verder zeggen?» — Gashford haalde bedremmeld zijne schouders op, keek voor zich op den grond, en zweeg stil. — »Maar laat ons inderdaad eens bedenken,» viel Sir John er nu op in, »hoe aardig deze ontmoeting is. Hoe zonderling en toevallig komen wij hier bij elkander! drie oude schoolmakkers van dat vervelende Seminarium te St. Omer, waar gij, als Katholijken, werd opgevoed, en ik, een Protestant, werd heengezonden, om van een Parijzenaar Fransch te leeren.» — »Bij dat zonderlinge zoudt gij nog kunnen voegen,» hervatte Haredale, »dat een aantal Protestanten, gelijk gij, tegenwoordig hier verbonden zijn, om te beletten, dat ons het ongehoorde voorrecht worde geschonken, om onze kinderen te leeren lezen en schrijven, — hier, in dit land, voor welks vrijheid duizenden van ons hun leven laten; en dat deze Gashford u, Pro-

testanten, leeren wil, om allen van mijn geloof als wilde dieren te beschouwen en uit te roeien. Voeg daarbij nog, dat deze man hier in de beschaafde maatschappij verkeert, en zich op den vollen dag op straat vertoont, en ik moet u toestemmen, dat dit alles vreemd, zeer vreemd is.» — »O, gij valt onzen vriend waarlijk wat al te hard,» zeide Sir John, met een vriendelijken glimlach. — »Laat hem zijn gang maar gaan, Sir John!» zeide Gashford zonder op te kijken. »Ik stoor er mij niet aan. Ik ben verzekerd van uwe achting, en kan die van mijnheer Haredale wel missen. Mijnheer Haredale komt van onder het bereik der strafwet, en ik kan niet verwachten, dat hij gunstig over mij denken zou.» — »Ik denk zoo gunstig over u, mijnheer,» antwoordde Haredale, met een scherpen blik naar den derden man in het gesprek, »dat ik blijde ben u in zulk goed gezelschap te vinden. Gij zijt met u beiden het zinnebeeld van uwe fraaie Vereeniging.» — »Daarin vergist gij u nu toch, Haredale,» hervatte Sir John, op een zeer vriendelijken toon, »hetgeen voor een man van uwe nauwlettendheid iets bijzonders is. Ik behoor niet tot de Vereeniging, hoewel ik alle achting voor hare leden heb, en ook, dat is zeker waar, mij gewetenshalve tegen uwe ontlasting moet verklaren. Ik gevoel dat zulks mijn plicht is; het is eene onaangename noodzakelijkheid, en heeft mij een bitteren strijd gekost. Wilt gij een snuifje?» — »Ik verzoek u verschooning, Sir John,» zeide Haredale, het aanbod met een wenk afwijzende, »dat ik u onder die nederige werktuigen heb gerangschikt, welke voor ieders oogen zichtbaar zijn. Ik had uw doorzicht meer recht moeten doen. Menschen van uwe talenten stoken in het geheim en in veiligheid, en laten gevaarlijke posten voor botterikken over.» — »Gij behoeft geene verschooning te vragen,» hervatte Sir John glimlachend. »Oude vrienden, zooals gij en ik, mogen wel eenige vrijheid met elkander nemen.»

Gashford, die al dien tijd op heete kolen had gestaan, fluisterde nu zijn metgezel in, dat Mylord misschien naar hem wachten zou. »Maak geene omstandigheden, goede man!» zeide Haredale: »ik ga al heen.» En dit zou hij zonder verdere complimenten gedaan hebben, indien er op dat oogenblik, aan het andere einde der zaal, niet een gerucht was ontstaan, en hij, daarheen ziende, Lord George Gordon niet met een hoop volk om zich heen had zien aankomen. De zegevierende blik der twee vrienden zette Haredale aan, om nu niet af te deinzen; en hij bleef met eene trotsche houding en een verachtelijk gezicht staan, terwijl Lord George langzaam naderde.

Deze kwam uit het Huis der Gemeenten, om, volgens zijne gewoonte, bericht te brengen van hetgeen er in de zitting over de Papisten was gezegd, welke petitien er ten hunnen voordeele waren ingekomen, wie die hadden ondersteund, wanneer de wet zou worden voorgesteld, en wanneer het tijd zou worden om hunne eigene Groote Protestansche petitie in te dienen. Dit alles verkondigde hij

met luider stemme en zonderlinge gebaren aan het volk, dat zich om hem heen verdrong. Zoo naderde de troep de plek, waar het drielal was blijven staan; hier werkte Lord George zich eenigszins uit het gedrang, en voegde zich bij zijn secretaris, waarop het volk een weinig ruimte maakte, zoodat de vier bij elkander stonden.

„Mijnheer Haredale, Lord George!” zeide Sir John Chester, ziende, dat deze Haredale nieuwsgierig bekeek. „Een Katholijk — ongelukkig — maar anders een van mijne meest geachte bekenden, en voorheen ook van mijnheer Gashford. Goede vriend Haredale, dit is Lord Gordon.” — „Dat had ik wel kunnen begrijpen, al had ik hem niet gekend,” zeide Haredale. „Ik hoop, dat er slechts één man in Engeland is, die, als hij een woesten, onwetenden volkshoop aanspreekt, omtrent een groot getal zijner landgenooten zulk eene lasterlijke taal uitslaat, als ik op het oogenblik van hem gehoord heb. Gij moest u schamen, Mylord!” — „Met u kan ik niet spreken, mijnheer!” antwoordde Lord George met eene zeer luide stem. „Wij hebben niets met elkander gemeen.” — „Wij hebben alles met elkander gemeen, wat ons tot menschen maakt,” zeide Haredale, „en dat alles — gezond verstand, menschenliefde en gevoel voor recht en welvoegelijkheid — moest u van zulke gedragingen weerhouden. Al moest het mij ook het leven kosten, ik zou niet willen heengaan, zonder u te zeggen, dat gij uw rangschande aandoet.” — „Ik luister niet naar u, mijnheer!” hernam Lord George op denzelfden toon als vroeger. „Het is mij onverschillig, wat gij zegt. Ik houd geene gemeenschap met afgodendienaars. Geef hem geen antwoord, Gashford!” vervolgde hij tot zijn secretaris; want deze scheen te willen spreken. — „Hij mij antwoord geven?” riep Haredale uit. „Kent gij dien man, Mylord?” — Lord George antwoordde door zijne hand op den schouder van zijn bedremmelde secretaris te leggen, en dezen met een glimlach vol vertrouwen aan te zien. — „Deze man,” hervatte Haredale, „die als knaap een dief was, en van dien tijd af een valsche, lafhartige schurk is geweest, — deze man, die door het leven heeft gekropen, de handen bijtende, die hij eerst had gelekt, — deze schuimlooper, die nooit geweten heeft, wat de woorden eer, trouw of moed beteekenen, — die de dochter van zijn weldoener onteerde, en haar daarna trouwde, om haar door gemeene mishandelingen het hart te doen breken, — deze schavuit, die voor keukenvensters om klikkies eten heeft gehuild, en aan de deuren onzer kerken om een aalmoes heeft gebeld, — deze apostel van zijn nieuw geloof, wiens teeder geweten de altaren niet kan dulden, bij welke zijn goddeloos leven openlijk werd geschandvlekt, — kent gij dien man, Mylord?” — „Nee waarlijk,” riep Sir John uit, „gij valt onzen vriend toch al te hard.” — „Laat hem maar voortgaan,” zeide Gashford, op wiens bleek gelaat het zweet parelde. „Ik stoor er mij niet aan. Het is mij even onverschillig als Mylord. Als hij Mylord beschimpt, gelijk gij hem hebt

hooren doen, hoe kan ik dan hopen, vrij te komen?” — „Is het niet genoeg, Mylord!” hervatte Haredale, „dat ik, een man evengoed als gij, mijn goed, zooals het dan is, in eigendom moet houden met een streek, dien de Staat door de vingers ziet, omdat de wetten al te hard zijn, en dat wij geene scholen voor onze kinderen mogen hebben; maar moeten wij nog gesmaad en vertrappt worden door zulke menschen? Daar hebt gij waarlijk een kerel, om u „geen Paperij” te helpen roepen. Gij moest u schamen, Mylord!”

De verdwaasde edelman had meer dan eens Sir John Chester aangezien, als ware het om te vragen, of het gezegde aangaande Gashford waar was, waarop Sir John telkens met een blik ofschouderophalen duidelijk „wel neen” had geantwoord. Nu zeide hij met dezelfde luide stem en dezelfde zonderlinge gebaren als vroeger: „Ik heb u niets te antwoorden, mijnheer! en begeer ook niets meer van u te hooren. Ik zal mij niet laten afschrikken om mijn plicht jegens mijn vaderland en mijne landgenooten te vervullen, door zulke pogingen, hetzij die van zendelingen van den Paus afkomstig zijn, of niet. Dat verzeker ik u. Kom, Gashford!”

Onder het spreken waren zij een weinig opgewandeld, en nu bevonden zij zich vlak bij de deur der Hall, die zij te zamen uitgingen. Zonder te groeten, keerde Haredale zich naar de naaste trap aan de rivier, en riep den eenigen bootroeier, die daar lag. Te gelijk kwam de volkshoop, waarvan de meesten niets anders begrepen hadden, dan dat Haredale een Papist was, die hun voorstander kwam uitschelden, met vrij wat rumoer naar buiten stormen, en schaarde zich bij de trap, op welke Haredale stond te wachten, tot de boot gereed was. Van een dof gemompel ging men weldra tot het uitbraken van scheldwoorden en smaadkreten over, en ten laatste hief de geheele troep, omtrent tweehonderd man sterk, den kreet aan van „geen Paperij!”

Haredale, die bedaard was blijven staan wachten, zag nu verachtelijk achter zich om, en ging daarop langzaam de trap af. Hij was reeds dicht bij de boot, toen Gashford, als ware het zonder opzet, zich naar het volk keerde, en terstond daarop werd door iemand een grooten steen geworpen, die Haredale tegen het hoofd trof en hem deed wankelen. Het bloed, dat uit de wond stroomde, droop langs zijn rok af; maar hij keerde zich terstond om, en de trappen weder opstuivende, met eene stoutheid en drift, die allen deed terugdeinzen, riep hij: „Wie heeft dat gedaan? Waar is de man, die naar mij heeft geworpen?” — Niemand gaf antwoord; maar eenigen van de achterste dropen af, en bleven op eenigen afstand als onverschillige toeschouwers staan. — „Wie heeft dat gedaan?” herhaalde Haredale. „Schurk! het is uw bedrijf geweest. Ik ken u wel!” Met deze woorden greep hij Gashford bij het lijf, en smeet hem tegen de steenen. Er kwam beweging onder het volk, en sommigen schenen hem te willen aangrijpen; maar hij had zijn

degen getrokken, en zij deinsden weder af. — »Mylord! Sir John!” riep Haredale; trek een van beiden. Gij zijt verantwoordelijk voor deze beleediging. Trek, als gij een man zijt!” Met deze woorden gaf hij Sir John een slag met het plat van zijn degen, en bleef toen in eene verdedigende houding staan.

Voor een oogenblik onderging het effene gezicht van Sir John eene verandering, gelijk nog nooit iemand daarop had gezien; maar het volgende oogenblik trad hij vooruit, legde zijne hand op Haredale's arm, terwijl hij met de andere het volk wenkte om zich stil te houden. »Goede vriend Haredale!” zeide hij: »uwe drift verblindt u — het is wel natuurlijk — maar gij onderscheidt geene vrienden van vijanden.” — »Ik ken hen allen wel,” schreeuwde Haredale, bijna dol van woede, »Sir John! Lord George! zijt gij dan lafaards?” — »Vraag daar maar niet naar, mijnheer!” zeide een man, die tusschen beide kwam en hem met vriendschappelijk geweld de trap afdrong. »Maak om 's Hemels wil, dat gij wegkomt! Wat kunt gij tegen zooveel doen? En daar ginds komen er nog meer aan. Haast u, mijnheer, haast u.”

Haredale, die zich duizelig en flauw begon te voelen, begreep het verstandige van dezen raad, en ging, door zijn onbekenden vriend ondersteund, de trap af. John Grueby (want deze was het) hielp hem in de boot, en gaf die zulk een zet, dat zij wel dertig voet van den kant stoof; vervolgens ging hij zoo bedaard weder naar boven, alsof er niets gebeurd was. Het gepeupel scheen eerst genegen om zijne tusschenkomst kwalijk te nemen; maar daar John er bijzonderforsch en vastberaden uitzag, vergenoegde het zich met de boot eene hagelbui van steenen na te zenden, die echter, zonder eenige schade te doen, in het water plasten. Vervolgens vermaakten deze echte Protestanten zich met eenige straatschenderij; maar toen zij hoorden, dat er een detachement van de lijfwacht in aantocht was, lieten zij spoedig hunne hielen zien, en verstrooiden zich naar alle kanten.

BARNABY RUDGE

DOOR

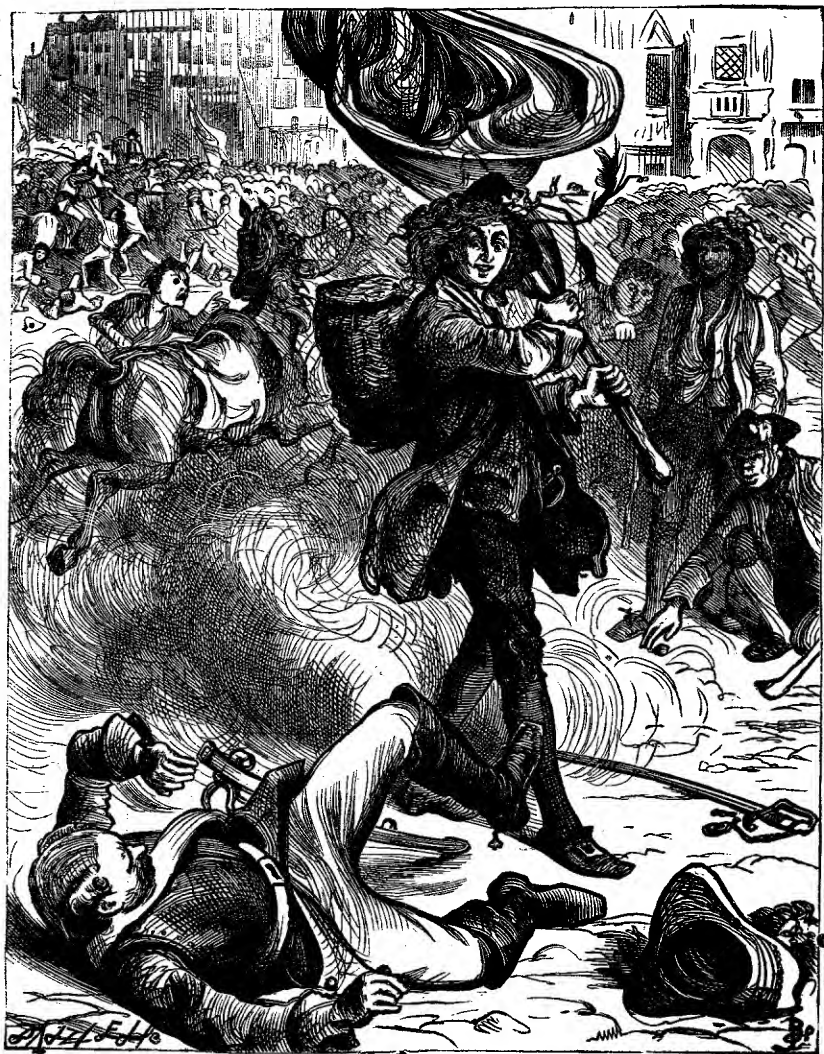
CHARLES DICKENS

TWEEDE DEEL

SCHIEDAM
H. A. M. ROELANTS

1882

DE STAF ZWAAIDE DOOR DE LUCHT, EN TERSTOND DAAROP WAS
DE ZADEL LEDIG. (blz. 28).

BARNABY RUDGE.

XLIV.

WRAAKNEMING VAN EEN AFVALLIGE.

Een man was op het tooneel der opschudding achtergebleven, Gashford namelijk, die, bezeerd door zijn val, en diep gekrenkt door de vernedering, welke hij had ondergaan, vloeken en dreigementen mompelende, op en neder strompelde. Het was echter zijn aard niet, om zijn wrok in woorden te verspillen. Terwijl hij het schuim van zijne kwaadaardigheid op deze wijze lucht gaf, hield hij twee mannen in het oog, die met de overige weggelopen, maar naderhand teruggekomen waren, en nu op een geringen afstand, met elkander pratende, heen en weder wandelden. Hij ging echter niet naar hen toe, maar wachtte totdat zij heengingen, en volgde hen toen op een afstand. Zij gingen verscheidene straten door, tot zij op eene afgelegene plek achter Tottenham-Court-Road kwamen, die toen the Green Lanes heette, en op het vrije veld uitkwam. Deze buitenwijk had een allerellendigst voorkomen. Groote hoopen asch, modderige waterplassen, en overblijfselen van staketsels, die lang geleden voor brandhout waren weggehaald, waren de meest in het oog vallende voorwerpen en genoegzame blijken van de armoede der bewoners van de bouwvallige hutten in de nabijheid. De armoede heeft echter hare grillen en liefhebberijen zoowel als de rijkdom. Eenige dezer hutten hadden blinde vensters op de verzakte muren geschilderd; de schoorsteen van anderen moesten torentjes verbeelden; en op de plekjes grond voor de deuren stond doorgaans

eene lompe bank of een prieëltje. De bevolking scheen handel te drijven in beenderen, oude lompen, afbraak, vogels en honden; en de geuren, die de lucht vervulden, waren alles behalve welriekend.

Hierheen volgde de secretaris de twee mannen, die hij in het oog gehouden had, en zag hen een der armoedigste huizen, dat slechts één bekrompen vertrekje had, binnengaan. Hij bleef wachten, tot hunne stemmen, vereenigd in een woest gezang, hem aankondigden, dat zij in eene goede luim waren; toen ging hij over eene wrakke plank, die over eene sloot lag, naar de deur, en klopte met zijne hand aan.

„Mijnheer Gashford!” zeide de man, die opendeed, terwijl hij met blijkbare verwondering zijne pijp uit den mond nam. „Wie zou dat gedacht hebben? Kom binnen, mijnheer!” Gashford liet zich niet tweemaal noodigen, en trad met een zeer vriendelijk gezicht binnen. Er was vuur in den roestigen haard (want hoewel het reeds ver in de lente was, waren de avonden vrij koud), en naast hetzelfde zat Hugh op eene bank te rooken. Dennis zette een stoel voor den secretaris vlak voor den haard, en ging toen insgelijks wede zitten.

„Wat is er nu in den wind, mijnheer Gashford?” zeide hij, zijne pijp weder opvallende. „Eene order van het hoofdkwartier? Moeten wij beginnen? Wat is er te doen?” — „Och! niets, niets,” antwoordde de secretaris. „Maar het ijs is nu toch gebroken. Vandaag hebben wij al een aardigheidje gehad.” — „Niet half genoeg voor mij,” bromde Dennis. — „En voor mij ook niet,” riep Hugh. „Ik wou wel wat hebben, daar wat leven in was.” — „Zoudt gij dan niet,” zeide de secretaris met een allerboosaardigst gezicht en op een zeer zoetsappigen toon, „iets willen hebben, daar dood in was?” — „Dat kan mij niet schelen,” schreeuwde Hugh. „Ik doe al wat men van mij hebben wil.” — „Ik ook,” zeide Dennis. — „Dappere mannen!” zeide de secretaris met eene zalving, alsof zij inderdaad iets zeer voortreffelijks hadden verricht. „Maar wat ik zeggen wil,” hervatte hij eensklaps, „wie heeft dien steen toch geworpen?” — Dennis kuchte en schudde zijn hoofd, als wilde hij zeggen: „ik weet er niet van,” terwijl Hugh stil voor zich keek. — „Het was knap gedaan,” hervatte Gashford. „Ik zou dien man wel willen kennen.” — „Welnu!” zeide Dennis, met een schorren lach naar Hugh wijzende: „daar zit hij. — Hij is een duivel van een kerel, mijnheer Gashford!” vervolgde hij, vertrouwelijk fluisterend. „Als ik er vandaag niet bij was geweest, zou hij dien Paap doodgeslagen en er een compleet oproer van gemaakt hebben.” — „En waarom niet?” schreeuwde Hugh, die hen verstaan had. „Waartoe dient al dat uitstel? Men moet het ijzer smeden, als het heet is, zeg ik.” — „Ja,” zeide Dennis, met zeker medelijden over de onnoozelheid van zijn vriend het hoofd schuddende; „maar als het ijzer nu nog niet heet is? De menschen moeten eerst warm zijn, voordat men er iets mede doen

kan. Vandaag waren zij nog niet warm genoeg. Als gij uw zin hadt gedaan, zoudt gij voor het vervolg de heele grap bedorven hebben.” — „Dennis heeft groot gelijk,” zeide Gashford; „en gij zult wel gezien hebben, dat ik ook van zijne meening was. Hebt gij wel opgelet, hoe stil ik mij liet omgooien? Ik wilde geen tegenstand bieden, tot geene uitbarsting aanleiding geven.” — „Nee, waarachtig!” riep Dennis met een schaterenden lach, „gij hebt u al zeer stil laten omgooien, mijnheer Gashford! en gij zijt zeer stil blijven liggen ook. Ik heb nooit iemand, daar nog leven in was, zoo plat en zoo stil zien liggen. Hij is een ongelikte beer om mee te spelen, die Paap.”

Het gezicht van den secretaris, terwijl Dennis en Hugh te zamen schaterden van lachen, had voor een portret van den duivel kunnen dienen. Hij wachtte tot zij weder stil waren, en zeide toen: „Gij hebt hier zooveel plezier, Dennis! dat ik, als Mylord mij niet wachtte, gaarne den geheelen avond zou willen blijven. Maar ik heb nog, gelijk gij wel geraden hebt, eene boodschap aan u, die zeer vereerend voor u beiden is, namelijk dit. Als het ooit gebeuren mocht, dat wij tegen onzen wil genoodzaakt waren, om geweld te baat te nemen, dan draagt Mylord — aan wien ik u heb aanbevolen als menschen, wier trouw boven alle verdenking verheven is — aan u beiden de aangename taak op om Haredale te straffen. Gij kunt met hem en het zijne doen, wat u behaagt, als gij maar geene genade bewijst, en geene twee balken van zijn huis staan laat, waar de bouwer die geplaatst heeft. Gij moogt het verbranden, in de lucht laten vliegen, er mede doen wat gij wilt; maar het moet met den grond gelijk gemaakt worden. Verstaat gij mij?” — „Of ik u versta!” riep Hugh uit. „Mij dunkt het is duidelijk genoeg.” — „Ik dacht wel, dat het u bevallen zou,” zeide de secretaris hem de hand gevende. „Ik dacht het wel. En nu, goeden avond! Blijf maar zitten, Dennis! Ik zal den weg wel alleen vinden. Goeden nacht!”

Hij ging heen, en sloot de deur achter zich, terwijl de twee anderen elkander goedkeurend toeknikten. „Nu zal er toch wat te doen komen,” zeide Dennis. — „Ja,” antwoordde Hugh; „dat is een kolfje naar mijne hand.” — „Ik heb van mijnheer Gashford hooren zeggen,” hernam de scherprechter, „dat hij een verbazend geheugen heeft, en nooit vergeeft of vergeet. Laten wij zijne gezondheid drinken!”

Hugh was hiertoe bereid, en bij dezen toast stortte hij niets op den vloer.

XLV.

EEN BEZOEK BIJ DE WEDUWE, EN DE GEVOLGEN DAARVAN.

Terwijl onder den dekmantel van godsdienst booze hartstochten aldus in het geheim woelden, viel er eene verandering voor in den toestand van twee menschen, van welke dit verhaal lang heeft stilgezwegen, en tot wie wij nu moeten terugkeeren.

In een klein Engelsch landstadje, welks bewoners den kost wonnen met het vlechten van stroo voor hoeden, verborgen onder een aangenomen naam, en voortlevende in eene geruste armoede, met weinig genoegens, maar ook met weinig zorgen, behalve die om van den eenen dag tot den anderen te komen, woonden Barnaby en zijne moeder. De drempel hunner armoedige hut was nooit door den voet van een vreemdeling betreden, sedert zij, vijf jaren geleden, daarin eene schuilplaats hadden gevonden, en in al dien tijd hadden zij geen het minste verkeer gehad met de oude wereld, waaruit zij gevloden waren. In vrede te werken en haar leven geheel aan haar ongelukkigen zoon toe te wijden, was al wat de weduwe verlangde. Indien iemand, die door een geheim verdriet wordt verteerd, ooit gelukkig kan genoemd worden, was zij nu gelukkig. Rust, gelatenheid en liefde voor hem, die zooveel liefde noodig had, maakte al het genot van haar leven uit; en zoolang zij dat mocht behouden, was zij tevreden.

Voor Barnaby zelf was de tijd vervlogen als de wind. De zonneschijn van jaren had in zijn geest geen helderder lichtstraal verspreid; geen dageraad was op den langen, donkeren nacht gevolgd. Soms zat hij — dikwijls dagen achtereen — op een bankje bij het vuur of bij de deur te werken (want hij had de kunst geleerd, waarmede zijne moeder thans den kost won) en te luisteren naar de histories, die zij hem vertelde, om hem bij haar te houden. Hij onthield nooit iets van deze vertellinkjes; het sprookje van den eenen dag was op den volgenden weder nieuw; maar hij had er toch vermaak in, en bleef, zoolang de luim duurde, zitten luisteren als een klein kind, en werken van den dageraad tot het te donker was om te zien.

Op een anderen tijd — en dan was hunne karige verdienste nauwelijks toereikend om hen van voedsel te voorzien — zwierf hij den geheelen dag in de opene lucht rond. Zelfs de kinderen in dat plaatsje mochten niet ledig wezen, en hij had derhalve geen menschelijk gezelschap; maar in de buurt was een twintigtal honden, die half in het wild liepen, en deze waren hem even lief. Met een aantal dezer honden, om hem heen springende en blaffende, ging hij dan des morgens uit op een langen tocht, en hoewel, als zij des avonds thuis kwamen, de honden kreupel liepen van vermoeienis, was Barnaby den volgenden morgen weder vroeg op, om een nieuwen tocht te beginnen. Grip, in een mandje op zijn rug gezeten,

hield hem op zulke wandelingen altijd gezelschap, en als zij bij fraai weder op weg gingen, blafte geen hond harder dan de raaf.

Hunne vermaken op deze wandeling waren eenvoudig genoeg. Een stuk brood en vleesch en eene teug water uit eene beek waren voldoende voor hun maaltijd. Barnaby verlustigde zich met loopen, rennen en springen, tot hij moede was, om zich dan neder te leggen in het lange gras, of bij het rijpende koren, of in de schaduw van een boom, en naar de voorbijdrijvende wolkjes te kijken, of naar het gezang der vogelen te luisteren. Ook waren er wilde bloemen, die hij kon plukken, en vogels, visschen, mieren, vlinders, hazen en konijnen, die hij bespieden kon, duizenden van levende wezens, waarmede hij zich kon bezighouden, en op welker gezicht hij van blijdschap kon gillen en in zijne handen klappen. Als deze ontbraken, of hij hen moede was, kon hij nog den vroolijken zonneschijn najagen, die tusschen de takken en bladeren kroop, of zich verlustigen met de geuren der bloemen en kruiden, het leven der wiegende boomen, of de telkens afwisselende schaduwen. Als hij dat alles moede was, of overmaat van genot hem bewoog om zijne oogen te sluiten, kon hij te midden van al die weelde insluimeren, terwijl een zacht windje als muziek in zijne ooren suisde, en alles om hem heen tot een aangenamen droom ineensmolt.

Hunne hut — want hunne woning was weinig beters — stond even buiten het stadje, op een geringen afstand van den grooten weg, maar op een verscholen plekje, waar zelden iemand bij toeval kwam. Er lag een lapje tuingrond bij, dat Barnaby, als hij nu en dan lust tot werken had, in orde hield. Binnen en buitenshuis werkte zijne moeder voor hen beiden, en regen, sneeuw of zonneschijn maakte voor haar geen verschil.

Hoewel zij zoo ver verwijderd was van het tooneel van haar vroeger leven, en zoo weinig hoopte of wenschte, om hetzelfde ooit weder te bezoeken, scheen zij een zonderling verlangen te koesteren, om te weten wat er in de woelige wereld gebeurde. Altijd greep zij met gretigheid een oud nieuwspapier, of luisterde met aandacht naar eenige tijding uit Londen. Hare aandoeningen waren op zulk een tijd van geene aangename soort, want haar geheel voorkomen gaf dan den levendigsten angst te kennen; maar de begeerte bleef even sterk. Ook gebeurde het wel, op stormachtige winteravonden, als de wind huilde en gierde, dat haar gelaat de oude uitdrukking aannam, en zij beefde, alsof zij de koorts had. Barnaby bemerkte hiervan echter weinig; daar zij, zich zelve geweld aandoende, doorgaans haar gewoon voorkomen hernam, voordat de verandering zijne aandacht trok.

Grip was geenszins een nutteloos lid van het nederige huisgezin. Gedeeltelijk door Barnaby's onvermoeide lessen, gedeeltelijk door zijne eigene oplettendheid en slimheid, had hij een trap van schrandrheid bereikt, welke hem mijlen in het rond beroemd maakte.

Zijne vlugheid in het praten en zijne verbazende kunsten waren een algemeen onderwerp van gesprek, en weinigen, die de wonderbare raaf zagen, lieten hare bekwaamheid onbeloond, wanneer zij, hetgeen niet altijd het geval was, lust had om dezelfde te vertoonen. De verdiensten van de raaf waren derhalve van geen gering belang voor het gezin; en de vogel scheen zijne waarde wel te kennen, want, hoe dartel hij thuis ook wezen mocht, bij vreemdelingen hield hij zich altijd zeer deftig, en buitenshuis maakte hij zich nooit aan eenige lichtzinnigheid schuldig, behalve nu en dan een jongen in de beenen te bijten (waarin hij bijzonder veel vermaak scheen te scheppen), eene kip dood te pikken, of het eten van de honden in de buurt te stelen, waarvan de stoutsten bang voor hem waren.

Zoo was de tijd voorbijgegaan, totdat moeder en zoon, op zekeren avond in Juni, in hun tuintje van hun dagwerk uitrustten. De weduwe had haar werk nog op haar schoot en om zich heen liggen, terwijl Barnaby, op zijne spade leunende, naar den gloed in het westen stond te turen.

»Een mooie avond, moeder!» zeide hij. »Als wij maar een beetje van dat goud, dat daar in de lucht zit, in onze zakken hadden, zouden wij voor al ons leven rijk genoeg wezen.» — »Het is beter zooals wij nu zijn,» antwoordde de weduwe vriendelijk. »Laten wij tevreden zijn; wij hebben geen goud nodig.» — »Ja,» zeide Barnaby, nog naar de ondergaande zon turende; »maar goud is toch een goed ding. Ik wilde wel, dat ik wist, waar ik er wat van vinden kon. Grip en ik zouden er veel mee kunnen doen.» — »Wat zoudt gij er mee doen?» vroeg zij. — »Wel allerlei! Wij zouden mooie kleeren aantrekken — gij en ik meen ik, Grip niet — en honden en paarden houden, en niet meer werken, en lekker eten. O, wij zouden het wel weten te besteden, moeder! Als ik maar wist, waar goud begraven lag, wat zou ik hard werken, om het op te graven!» — »Gij weet niet,» zeide zijne moeder, terwijl zij opstond en hare hand op zijn schouder legde, »wat menschen al gedaan hebben om het te krijgen, en hoe zij te laat bevonden hebben, dat het in de verte het helderst blinkt, en geheel dof en glansloos wordt, als men het behandelt.» — »Zoo, zoo! Denkt gij dat?» zeide Barnaby. »Maar ik zou het toch wel willen beproeven.» — »Ziet gij niet,» hernam zij, »hoe rood het is? Niets heeft zooveel bloedvlekken als het goud. Raak het nooit aan. Niemand heeft zooveel reden om het te haten, als wij. Denk er zelfs niet aan, Barnaby! Het heeft zooveel ellende over uw hoofd en het mijne gebracht, als gelukkig weinig menschen kennen. Ik wilde liever, dat wij dood en begraven waren, dan dat gij ooit lust in goud zoudt krijgen.»

Een oogenblik zag Barnaby haar verwonderd aan. Toen keek hij naar den gloed in de lucht en de vlek op zijne hand, als wilde hij beide vergelijken, en scheen op het punt, om iets te vragen, maar op dat oogenblik trok een ander voorwerp zijne, altijd vluch-

tige oplettenheid. Het was een armoedig gekleed oud man, die achter de heg stond, welke het tuintje van den weg afscheidde. Hij was blind, gelijk men zelfs op dien afstand kon gewaar worden, en ging nu, met zijn stok voelende, naar het hek, en vroeg om eene teug water, er bijvoegende, dat hij een arme blindeman was. Barnaby ging naar hem toe, bekeek en betastte zijne oogen, evenals een nieuwsgierig kind, en bracht hem naar het huis.

»Gij schijnt ver gegaan te hebben,» zeide de weduwe, op zijne bestofte schoenen lettende. »Hoe hebt gij den weg gevonden?» — »Noodzakelijkheid en gewoonte zijn goede leermeesteressen,» antwoordde de vreemdeling met een zucht. — En gij zijt van den weg afgeraakt,» hernam de weduwe op een medelijdenden toon. — »Wel mogelijk,» zeide de blindeman, weder zuchtende, en toch met iets, dat naar een glimlach geleek. »Ik kan geene wegwijzers of mijlsteenen zien. Zooveel te meer ben ik u dankbaar voor dit plekje om te rusten en dezen frisschen dronk.»

Daarmede zette hij de kan water, welke Barnaby intusschen met kinderachtige drukte had geput, aan zijn mond. Het water was helder en koel, maar scheen toch niet naar zijn smaak te wezen, of zijn dorst was niet groot; want hij maakte slechts even zijne lippen vochtig, en zette de kan toen neder. Aan een langen riem had hij eene soort van bedelzak over zijn schouder hangen. De weduwe zette hem brood en kaas voor; maar hij dankte haar, zeggende, dat hij dien dag reeds gegeten had, en niet hongerig was. Daarop opende hij zijn zak, en haalde er eenige stukken kopergeld uit, hetgeen al scheen te wezen wat er in was.

»Zou ik wel mogen verzoeken,» zeide hij, zich naar de plek keerende, waar Barnaby stond, »dat iemand, die zoo gelukkig is, dat hij zien kan, hiervoor wat brood voor mij ging koopen, om mede te nemen? De Hemel zal er hem voor zegenen.»

Barnaby zag zijne moeder aan; zij knikte, en terstond ging hij heen, om deze boodschap te verrichten. De blindeman luisterde opletten naar zijne voetstappen, tot zij niet meer hoorbaar waren, en zeide toen eensklaps, op een geheel anderen toon, dan hij eerst had gesproken: »Vrouw! er is tweeërlei blindheid. Blindheid van oogen en blindheid van verstand. Maar deze laatste, die uw zoon eigen is, heeft nu en dan schemeringen van gezicht, zoodat men er zich niet wel op kan verlaten. Ik ben daarom zoo vrij geweest, om hem een poosje uit den weg te zenden, terwijl gij en ik eens met elkander spreken.»

Nadat hij dit gezegd had, haalde hij van onder zijn rok eene veldflesch, goot een gedeelte van het vocht, dat er in was, in de kan met water, en dronk die toen op hare gezondheid ledig. De verbazing der weduwe was zoo groot, dat zij geen woord spreken kon. De blindeman scheen zulks te begrijpen; want hij hervatte weldra: »Gij zult u zeker verwonderen, wat ik hier kom doen. Een oogenblikke geduld. Ik zal uwe nieuwsgierigheid terstond bevredigen.»

Nadat hij zich op zijn gemak op zijn stoel had nedergezet, vervolgde hij: »Ik heet Stagg, juffrouw! en kom met eene boodschap van een vriend, die al vijf jaren lang naar de eer heeft verlangd, om u eens te spreken. Ik zou u zijn naam gaarne eens in het oor fluisteren. Zijt gij doof, juffrouw? Ik zeg, dat ik u zijn naam gaarne eens in het oor wilde fluisteren.» — »Gij behoeft hem niet te noemen,» zeide de weduwe met een gesmoorden zucht. »Ik zie maar al te wel, van wien gij komt. — En wat moet gij hebben?» vroeg zij na eene poos van diepe stilte. — »Wij zijn arm, doodarm,» antwoordde de blindeman. — »Arm!» riep zij uit. »En wat ben ik dan?» — »Dat weet ik niet,» antwoordde hij, »en het kan mij ook niet schelen. Ik zeg maar, dat wij arm zijn. De omstandigheden van mijn vriend zijn tamelijk slecht, en de mijne insgelijks. Wij zullen onze rechten doen gelden, of men moet ons afkopen. Maar dat weet gij zoowel als ik, zoodat wij er niet over behoeven te praten.» — »Hare handen wringende, liep zij eene poos op en neder; eindelijk vroeg zij: »Is hij hier?» — Ja, dicht bij de hand.» — »Dan ben ik verloren!» — »Niet verloren,» zeide de blinde met koelen spot; »maar gevonden. Moet ik hem roepen?» — »Voor de geheele wereld niet,» antwoordde zij huiverend. — »Goed,» antwoordde hij, zich weder neerzettende; want hij was reeds opgestaan. »Zooals gij verkiest. Zijn bijzijn is niet noodzakelijk, dat ik weet. Maar wij moeten beiden leven; om te leven, moeten wij eten en drinken; om te eten en te drinken, moeten wij geld hebben. Ik zeg niets meer.» — »Weet gij wel hoe arm ik ben?» hernam zij. »Dat weet of gelooft gij zeker niet. Als gij oogen hadt, en in deze armoedige hut kondt rondzien, zoudt gij medelijden met mij hebben. Ach! laat uw eigen ongeluk uw hart verzachten, en heb eenig gevoel voor het mijne!» — »Dat komt volstrekt niet te pas,» hernam de blindeman. »Ik heb een zeer goed hart; maar daarvan kan ik niet leven. Luister eens! Dit is eene geldzaak, waarmede, gevoel of medelijden niets te maken heeft. Als een vriend van beide partijen, wensch ik de zaak in der minne te schikken, en aldus staat het geval. Dat gij arm zijt, is uwe eigene verkiezing; want gij hebt vrienden, die altijd gereed zijn om u te helpen. Mijn vriend is in netelige omstandigheden, en daar hij zekere aanspraken op u heeft, verwacht hij natuurlijk, dat gij hem zult bijstaan. Hij heeft een langen tijd bij mij gewoond, en ik geef hem volkomen gelijk. Gij hebt altijd een dak boven uw hoofd gehad, en hij is een zwerveling geweest. Gij hebt uw zoon, om u te troosten en te helpen, en hij heeft niemand. Het voordeel moet niet geheel aan één kant wezen. Daar gij in hetzelfde schuitje zit, moeten wij den ballast wat gelijker verdeelen.» — Zij wilde spreken; maar hij kwam haar voor en vervolgde: »De eenige manier om dit te doen, is, dat gij nu en dan een beursje voor hem maakt, en dit is ook wat ik u aanraad. Hij wil u geen kwaad doen; integendeel, hoewel gij hem dikwijls onvriendelijk hebt behandeld, zou

hij, zelfs indien gij hem nu mocht te leur stellen, in staat zijn u van uw zoon te ontlasten en een man van hem te maken.» Hij sprak de laatste woorden met bijzonderen nadruk uit, en zweeg toen, als om te wachten, welken indruk zij zouden maken. Zij antwoordde slechts met hare tranen. »Hij is een knappe jongen,» hervatte de blinde, »en zou graag wat gewoel en drukte willen hebben, als ik kan afgaan op hetgeen ik hem van avond hoorde zeggen. Kom! In één woord, mijn vriend is verlegen om twintig pond, en daar moet gij hem aan helpen. Gij weet wel, waar gij er om vragen kunt, en zult het zeker krijgen, al hebt gij van uw jaargeld afstand gedaan.» — Zij wilde spreken; maar hij kwam haar nogmaals voor, vervolgende: »Zeg niet te spoedig, wat u naderhand spijten zou. Denk er eens over. Twintig pond van eens anders geld is gemakkelijk te betalen. Ik heb nog wel een half uur tijd, om op uw antwoord te wachten, en zal intusschen eens een luchtje scheppen.»

Dit gezegd hebbende, ging hij op den tast naar de deur, en nam zijn stoel mede. Daar zette hij zich neder, met zijne beenen dwars voor de opening, zoodat er buiten zijn weten niemand kon in- of uitgaan, haalde vervolgens eene pijp en een vuurslag uit zijn zak, en begon te rooken. Nu en dan den rook wegblazende en den geur der bloemen opsnuivende, bleef hij daar op zijn gemak zitten, alsof het huisje zijn eigendom was.

Toen Barnaby met het brood terugkwam, scheen het gezicht van den ouden pelgrim, die zijne pijp zat te rooken, alsof hij thuis was, zelfs hem te verrassen, alsook dat deze, in plaats van het kostbare brood zorgvuldig in zijn zak te bergen, het achteloos op de tafel smeed, zijne flesch voor den dag haalde, en hem een slok aanbood. »Hoe smaakt dat?» vroeg hij. Het water kwam Barnaby in de oogen, terwijl hij kuchend antwoordde, dat het hem zeer goed smaakte. — »Drink dan nog eens,» zeide de blindeman. »Wees er niet bang voor. Zoo iets proeft gij niet dikwijls, he?» — »Dikwijls?» antwoordde Barnaby. »Nooit!» — »Nooit?» herhaalde de blinde. »Dat is al te erg. Ik geloof dat uwe moeder gelukkiger zou zijn, als zij rijker was.» — »Wel, dat zeg ik haar ook. Dat heb ik van avond nog gezegd, toen ik al dat goud in de lucht zag,» zeide Barnaby, zich dicht bij hem neerzettende. »Zeg! Is er eene manier om rijk te worden, die ik vinden kan?» — »Eén? Wel honderd!» — »Zoo, zoo!» hernam Barnaby. »Zegt gij zoo? — Neen, moeder! het is niet voor mij, dat ik er naar vraag, maar uwentwil. — En hoe wordt men dan rijk?» — De blinde keerde zijn gezicht met een zegevierenden glimlach naar den kant, waar de weduwe angstig stond te luisteren, en antwoordde: »Dat wordt men niet door thuis te blijven, zooals gij doet.» — »Zooals ik doe?» hervatte Barnaby. »Maar ik blijf niet thuis. Ik ga dikwijls uit, voordat de zon op is, en ga pas weder naar huis, als zij al onder is. En onderweg zoek ik altijd tusschen het gras, om wat klein geld te vinden, daar zij zoo hard voor werken moet. Als ik lig te slapen, droom ik er van. Ik droom,

dat ik er hoopen van onder de struiken zie liggen, en het als dauwdruppels tusschen de bladeren zie glinsteren; maar nooit vind ik het. Zeg mij toch, waar het te vinden is! Ik zou er naar toe gaan, al was het een jaar ver; want zij zou zoo blij wezen, als ik er wat van medebracht. Spreek toch! Ik zal luisteren, al blijft gij er den geheelen nacht van vertellen."

De blinde streek met zijne hand over het gezicht van den armen knaap, en toen hij bevond, dat deze, met zijne ellebogen op de tafel en zijne kin in zijne handen, vol begeerige aandacht naar hem staarde, wachtte hij een oogenblik, als wilde hij de weduwe tijd laten om hierop te letten, en antwoordde toen: »Het is in de wereld te vinden, Barnaby! in de vroolijke wereld. Niet op zulke eenzame plaatsen, als waar gij uw tijd slijt, maar waar gedrang, gerucht en gewoel is." — »Ha, dat is goed!" riep Barnaby in zijne handen wrijvende. »Daar houd ik van, en Grip houdt er ook van." — »Daar," hernam de blinde, »kan een goeie zoon in eene maand meer voor zijne moeder en zich zelven doen, dan hier in zijn geheele leven, namelijk als hij een vriend heeft om hem te raden." — »Hooft gij wel, moeder?" riep Barnaby met blijdschap uit. »Zeg toch niet, dat wij geen geld noodig hebben! Waarom werkt gij anders zoo, van den morgen tot den avond?" — »Zoo is het ook," zeide de blinde. »Zijt gij nog niet gereed met uw antwoord?" vervolgde hij, zich tot de weduwe keerende. — »Laat ik u alleen spreken," antwoordde zij. — »Neem mij maar bij mijne mouw," zeide hij opstaande, en breng mij waar gij mij hebben wilt. Houd maar moed, Barnaby! Wij zullen er wel verder over praten. Wacht hier tot ik terugkom."

De weduwe bracht hem naar buiten in het tuintje, en bleef daar staan. »Weet gij wel," zeide zij, half buiten adem, »dat een woord van mij..." — »Waarom blijft gij steken?" zeide de blinde. »Ik weet, dat een woord van u mijn vriend zeer spoedig aan zijn eind zou kunnen helpen. Maar dat woord zal nooit worden uitgesproken." — »Zijt gij daar zeker van?" — »Zoo zeker, dat ik er niet eens meer over praten wil. Wij zullen onze rechten doen gelden, of men moet ons afkopen. Koop ons af, of laat mij weder naar mijn jongen vriend gaan. De knaap bevalt mij, en ik zal hem den weg wijzen, om zijn fortuin te maken." Op dat oogenblik hoorde hij geld in hare hand klinken, en vervolgde snel: »Zoo! hebt gij u bedacht? Kom aan!" — »Geef mij eerst antwoord op ééne vraag," zeide zij. »Gij zegt, dat hij hier dichtbij is. Heeft hij Londen en dan verlaten?" — »Daar hij hier dichtbij is, moet dat wel zoo wezen," antwoordde de blinde. — »Ik meen, heeft hij Londen voor goed verlaten?" — »Ja, om de waarheid te zeggen, het had slecht voor hem kunnen afloopen, als hij daar langer gebleven was, en daarom is hij heengegaan." — »Luister!" zeide de weduwe, op de bank, die naast hem stond, geld tellende. »Tel!" — »Zes!" zeide de blinde. »Niets meer?" — »Het is het spaargeld van vijf jaren," antwoordde zij. »Zes guinjes."

Hij nam een van de guinjes op, bevoelde die zorgvuldig, liet haar op de bank klinken en wenkte haar toen, om voort te gaan. — »Dat bewaarde ik voor ziekte of sterven," vervolgde zij. »Ik heb er zwaar voor gewerkt en honger voor geleden. Als gij dat geld nemen kunt, neem het dan, onder beding, dat gij terstond heengaat, en niet meer binnenkomt." — »Zes guinjes scheelt veel van twintig pond," zeide de blinde, zijn hoofd schuddende. — »Om twintig moet ik eerst schrijven," zeide zij, »en wachten tot ik antwoord krijg. Kom vandaag over acht dagen terug, maar niet in huis. Blijf aan den hoek van de laan op mij wachten." — »Zoo! en zal ik u dan daar vinden?" vroeg de blindeman achterdochtig. — »Waar zou ik heengaan? Is het niet genoeg, dat gij mij doodarm hebt gemaakt, en dat ik mijn duur gewonnen spaarpenning heb opgeofferd, om hier te kunnen blijven?" — »Hm!" zeide de blinde, nadat hij zich eene poos had bedacht. »Zet mij dan met mijn gezicht naar de plek, die gij bedoelt. Is het daar?" — »Ja." — »Nu dan, tot over acht dagen om dezen tijd. En denk om hem, die daar binnen zit. Goeden nacht nu!"

Zij gaf geen antwoord, en hij bleef ook daarop niet wachten. Hij ging langzaam heen, nu en dan zijn hoofd omkeerende en luisterende, als ware hij nieuwsgierig om te weten of men hem nazag. De zon was nu ondergegaan, en hij was spoedig in de duisternis verdwenen. Het was echter niet voordat zij de laan geheel ten einde was gegaan, en zich verzekerd had dat hij weg was, dat de weduwe hare woning weder binnentrad, en met angstige overhaasting de deur en het venster sloot.

XLVI.

EEN LANDEDELMAN VAN DEN OUDEN STEMPEL.

»Wat is er te doen, moeder?" vroeg Barnaby. »Waar is de blindeman?" — »Hij is heengegaan?" — »Heengegaan?" riep Barnaby uit, terwijl hij overeindsprong. »En ik had hem nog moeten spreken. Welken weg heeft hij ingeslagen?" — »Ik weet het niet," antwoordde de weduwe, hem in hare armen sluitende. »Gij moet van avond niet uitgaan. Buiten zijn spoken en droomen." — »Zoo!" hernam Barnaby verschrikt. — »Het is hier niet veilig meer," vervolgde zijne moeder. »Wij moeten morgen vertrekken." — »Vertrekken? Hier vandaan, moeder? Dit huisje en tuintje verlaten?" — »Ja! Morgenochtend, zoodra de zon opkomt. Wij moeten naar Londen gaan, om ons eene poos in die groote stad te verschuilen — in elke andere stad zou men ons spoor kunnen vinden — en dan verder gaan om eene nieuwe woning te zoeken."

Er was weinig redekunst noodig, om Barnaby te verzoenen met iets, dat eene verandering beloofde. Het eene oogenblik was hij dol

van blijdschap; het andere vol spijt, dat hij van zijne vrienden, de honden, zou moeten scheiden; nu eens was hij blijde, dan weder bang voor hetgeen zij gezegd had, om hem binnenshuis te houden, waarover hij allerlei zonderlinge vragen deed. Eindelijk nam zijne gewone onbezorgdheid de overhand, en zich geheel gekleed nederleggende, om den volgende morgen spoedig gereed te zijn, viel hij voor het armoedige turfvuur in slaap.

Zijne moeder sloot hare oogen niet, maar bleef bij hem zitten waken. Elk zuchtje van den wind klonk haar in de ooren, als hoorde zij een voetstap of eene hand aan de klink van de deur, en zoo werd die stille zomernacht voor haar een nacht van angst en schrik. Eindelijk verscheen de welkome dag. Toen zij de noodige toebeidselen voor de reis had gemaakt, en met vele tranen op hare knieën haar gebed had gedaan, wekte zij Barnaby, die vroolijk opsprong.

Zijne kleederen waren weinig genoeg, en Grip was niet zwaar om te dragen. Toen de zon hare eerste stralen over het aardrijk verspreidde, sloten zij de deur van het huis dat zij verlieten. De lucht was helder en frisch. Barnaby keek naar omhoog, en lachte van innig genoegen.

Maar het was een dag, die gewoonlijk aan eene verre wandeling was toegewijd, en een van de honden de leelijkste van allen — kwam vol blijdschap op hem toespringen. Hij moest het beest wegjagen, en het hart deed hem zeer, toen hij dit deed. De hond liep weg, keerde zich toen om met een half ongeloovigen, half smeekenden blik, kwam weder een weinig nader, en bleef staan. Het was het laatste verwijt van een trouwen vriend, die weggezonden werd. Barnaby kon dit niet aanzien, en terwijl hij zijn speelmakker wenkte om naar huis te gaan, barstte hij in tranen uit. »Ach, moeder!» zeide hij: »wat zal hij bedroefd wezen, als hij aan de deur krabt, en die altijd toe vindt!»

In het oneindige getal der zegeningen welke van den Hemel op het menschedom afdalen, verdient het vermogen, dat wij bezitten, om in de zwaarste beproevingen eene of andere bron van troost te vinden, eene eerste plaats. Hoe dikwijls op dezen tocht bedacht de weduwe met dankbaarheid, dat uit Barnaby's ongeluk zijne opgeruimdheid en liefde sproten! Hoe dikwijls herinnerde zij zich, dat hij anders misschien norsch en liefdeloos, mogelijk zelfs ondeugend en wreed zou zijn geweest! Hoe dikwijls had zij reden om zich over zijne eenvoudigheid te verblijden! Zelfs die zwakheid van geest, welke hem het verledene zoo spoedig deed vergeten, was haar nu een troost. Voor hem was de wereld vol genot; elke boom en bloem, elk vogeltje en beestje was voor hem eene bron van vreugde. Zijn genoegen was het hare; en terwijl menig verstandig zoon zijne moeder tot verdriet is, vervulde deze arme, onbezorgde krankzinnige hare borst met dankbaarheid en liefde.

Zij hadden weinig geld bij zich; maar van het spaargeld, dat zij den blinde had gegeven, had de weduwe één guinée afgehouden. Dit geldstuk, met eenig klein geld, dat zij nog over had, was voor twee menschen, die gewoon waren zoo spaarzaam te leven, eene aanzienlijke som. Bovendien hadden zij Grip bij zich; en terwijl zij anders hun guinée hadden moeten wisselen, behoefden zij het beest slechts voor de deur eener dorpsheerberg of op het voorplein van eene buitenplaats zijne kunsten te laten vertoonen, en menigeen, die niets uit barmhartigheid zou gegeven hebben, gaf iets voor den koddigen vogel.

Op zekeren dag — want zij kwamen slechts langzaam voort en bleven langer dan eene week onderweg — vroegen zij bij eene fraaie portierswoning verlof om naar een groot huis aan het einde van de laan te gaan. De portier wilde hen juist inlaten, toen een dikke heer, met een lange zweep in zijne hand, en een rood gezicht, waaruit scheen te blijken, dat hij reeds een morgenslok had genomen, naar het hek kwam rijden, en met meer vloeken, dan daarbij noodig schenen te wezen, beval, om het hek te openen.

»Wat is daar?» vroeg hij gramstorig, terwijl de portier het hek wijd openzette. »Bedelaars?» — De weduwe antwoordde zeer nederig, dat zij arme reizigers waren. — »Landloopers en dievenpak!» hernam de heer. »Komt gij hier, om kennis te maken met het blok en het gevangenhok, zeg? Waar komt gij vandaan?» — Zij zeide het hem zeer bedeesd, want zijne schorre stem klonk geweldig barsch, en verzocht hem om zich niet boos te maken, want dat zij terstond zouden heengaan. »Reken daar maar zoo vast niet op,» was het antwoord. »Wij laten hier geene vagebonden vrij omzwerven. Ik weet wel wat gij zoekt — of er ook linnen op de heggen hangt te drogen, of hoenders verdwaald zijn. Wat hebt gij daar in die mand, luie rek!» — »Grip, Grip, Grip!» riep de raaf, dien Barnaby bij de nadering van den barschen heer had opgesloten. »Ik ben een duivel, een duivel, een duivel! Hoezee! Boe, boe boe! Polly, zet den ketel op het vuur; wij zullen allemaal theedrinken.» — »Haal het beest er uit, schobbejak!» zeide de heer en laat het mij eens kijken.»

Zoo vriendelijk toegesproken, opende Barnaby de mand, maar schoorvoetend en bevend, en liet den raaf op den grond springen. Grip trok dadelijk wel vijftig flesschen achtereen open, en begon toen te dansen, waarbij hij den barschen heer alleronbeschaamdst aankeek. Het flesschenopentrekken scheen dezen bijzonder te bevallen, en hij verlangde, dat Grip dit herhalen zou; maar welke moeite Barnaby ook aanwendde, de raaf was doof aan dat oor, en zweeg bot stil.

»Breng hem mede!» zeide de heer, naar het huis zijgende; maar Grip kwam de uitvoering van dit bevel voor, door vooruit te huppelen, terwijl Barnaby en zijne moeder achteraan kwamen, naast het paard van den barschen heer, die nu en dan eene vraag uit-

bulderde, waarvan de toon Barnaby zoodanig deed ontstellen, dat hij geen woord kon antwoorden. Eens, toen de heer genegen scheen om zijne karwats te gebruiken, waagde de weduwe het hem te onderrichten hoe ongelukkig haar zoon was. »Zoo! gek?» zeide de heer, Barnaby aanziende. »En hoelang zijt ge al gek geweest?» — »Dat weet zij», antwoordde Barnaby schroomvallig, terwijl hij naar zijne moeder wees. »Ik — altijd, geloof ik.» — »Van zijne geboorte af», zeide de weduwe. — »Ik geloof er geen woord van», zeide de barsche heer. »Dat is maar eene uitvlucht, om niet te werken. Een goed pak slaag zou die kwaal wel genezen. Ik zou hem in tien minuten wel weer bij zijn verstand helpen.» — »In meer dan twintig jaren heeft God hem niet tot verstand gebracht, mijnheer!» zeide de weduwe zachtmoedig. — »Waarom laat gij hem dan niet opsluiten?» hernam de barsche heer. »Wij betalen genoeg voor gekkenhuizen. Maar gij laat hem natuurlijk liever met u meeloopen, om aalmoezen op te doen. Ja, ik ken zulk volk wel.»

Deze barsche heer had van zijne vertrouwde vrienden verschillende eertitels ontvangen. De een noemde hem »een landedelman van den ouden stempel», de ander »een ouderwetsch patriot», de derde »een waar Engelschman», of »een echte John Bull.» Maar allen kwamen in één opzicht met elkander overeen, daarin namelijk, dat het jammer was, dat er niet velen waren, die hem geleken, en dat door dit gebrek het land ten verderve helde. Hij was lid van het vrederecht, en kon bijna leesbaar zijn naam schrijven; maar zijne edelste hoedanigheden waren, dat hij strenger op jachtstroopers paste, beter kon schieten en rijden, en meer kon eten en drinken, dan iemand anders in het geheele graafschap. In paardenkennis evenaarde hij een hoefsmid, in het stalwerk was hij knapper dan zijn eigen paardenknecht, en in vraatzucht kon geen zwijn op zijne goederen hem overtreffen. Hij was geen lid van het Parlement, maar had het altijd zeer druk met de verkiezingen. Hij was ook een groot vriend van de kerk, en benoemde nooit iemand voor de plaats, die hij te begeben had, dan een man, die drie flesschen aan kon. Hij wantrouwde de eerlijkheid van alle arme lieden, die lezen en schrijven konden, en was heimelijk afgunstig op zijne vrouw (eene jonge dame, welke hij getrouwd had om »de goede oud-Engelsche reden», gelijk zijne vrienden zeiden, namelijk, omdat de goederen van haar vader aan de zijne grensden), dewijl zij het in die kunsten verder had gebracht dan hij zelf. Kortom, daar Barnaby een gek en Grip een redeloos dier was, zou het moeielijk wezen te zeggen, welken naam men aan dezen heer geven moest.

Hij reed naar de deur van het huis, waar een knecht stond te wachten, om hem zijn paard af te nemen, en ging toen vooruit naar eene groote zaal, waarin, hoe ruim zij ook ware, nog eene benauwde lucht heerschte, het gevolg eener vroolijke partij van den vorigen avond. Jassen, rijzweepen, paardentuigen, kaplaarzen,

sporen, en dergelijke dingen, lagen hier overal in het rond, en vormden, met een paar groote hertenhorens en eenige schilderijen van paarden en honden, de voornaamste sieraden van het vertrek.

Zich in een grooten armstoel neerwerpende, waarin hij dikwijls des nachts bleef slapen, beval hij den knecht om zijne meesters te roepen; en kort daarop trad er eene dame binnen — een weinig van haar streek, naar het scheen, door dit ongewoon opontbod — die veel jonger was dan hij, en, naar haar voorkomen te oordeelen, zwak van gestel en niet al te gelukkig was.

»Hier! Gij hebt geen plezier om mee op de jacht te rijden, zooals eene Engelsche vrouw behoorde», zeide haar echtgenoot. »Kijk dan eens hier; dat zal u misschien plezier doen.» De dame glimlachte, zette zich op eenigen afstand van hem neder, en beschouwde Barnaby met een medelijdenden blik. »Hij is gek, zegt de vrouw», merkte hij verder aan; »maar ik geloof het niet.» — »Zijt gij zijne moeder?» vroeg de dame. — »De weduwe antwoordde toestemmend. — »Wat helpt het u, of gij dat aan haar vraagt?» viel de heer daarop in. »Zij zal immers natuurlijk ja zeggen. Waarschijnlijk is hij gehuurd voor zooveel per dag. Komaan, maak eens wat kunsten!»

Grip, die nu weder beleefd was geworden, deed gewillig wat Barnaby hem beval, en het kurkentrekken moest hij zoo dikwijls herhalen, dat hij het eindelijk moede werd, in zijne mand kroop, en geen woord meer wilde spreken. Deze hardnekkigheid vond de heer zoo komiek, dat hij in een schaterend gelach uitbarstte, en vroeg, hoeveel het beest kosten moest.

Barnaby zag hem aan, alsof hij hem niet begreep, hetgeen waarschijnlijk ook het geval was. »Hoeveel moet hij kosten?» herhaalde de barsche heer, met geld in zijn zak rammelende. »Wat moet gij voor hem hebben?» — »Hij is niet te koop», antwoordde Barnaby, met groote haast de mand sluitende. »Kom, moeder! laten wij heengaan!» — »Gij ziet wel, hoe gek hij is», zeide de barsche heer, zijne vrouw verachtelijk aanziende. »Hij verstaat zich wel op het schacheren. Hoeveel moet gij voor de raaf hebben, vrouw?» — »Het is de speelkameraad van mijn zoon», antwoordde de weduwe. »De vogel is inderdaad niet te koop.» — »Niet te koop?» schreeuwde de barsche heer, rood van kwaadheid. — »Neen, mijnheer!» antwoordde zij. »Wij hebben er nooit aan gedacht om hem weg te doen.» — Hij was blijkbaar op het punt om geweldig uit te vallen, toen eenige woorden, die zijne vrouw het waagde toe te fluisteren, zijne aandacht trokken, en hij zich driftig tot haar keerde met de vraag: »He? Wat?» — »Wij kunnen niet wel vorderen, dat zij den vogel tegen hun zin zullen verkoopen», stamelde zij. »Als zij hem liever willen houden....» — »Hem liever willen houden?» herhaalde hij. »Dat bedelaarsgeboefte zou een vogel liever willen houden, als een landeigenaar en vrederechter vraagt hoeveel hij kost! Dat oude

wijf is op school geweest; dat zie ik wel. Is het niet zoo!" snauwde hij de weduwe toe. — Deze bekende zich in dit opzicht schuldig, en hoopte, dat er geen kwaad in stak. — »Geen kwaad!" hernam hij. »Neen, gij oude dwarskop, volstrekt geen kwaad; maar als mijn klerk hier was, zou ik u laten vastzetten, als eene landloopster, die gelegenheid zoekt om te stelen. Hier, Simon! jaag dat dievenpak weg! Gij komt hier bedelen, en gij wilt de raaf niet verkoopen, he! Als zij zich niet spoedig voortmaken, laat dan de honden los."

Zij wachtten naar geen verder afscheid, maar namen haastig de vlucht, terwijl Grip, wien deze opschudding bijzonder scheen te bevalen, eene ontelbare menigte flesschen opentrok. Toen zij bijna bij het hek waren, kwam er nog een knecht uit een zijpad aanloopen, alsof hij hen wilde helpen weggagen; maar deze man stopte de weduwe eene kroon in de hand, haar toefluisterende, dat die van zijne meesteres kwam, en liet haar vervolgens ongemoeid gaan.

»Moeder!" zeide Barnaby, toen zij den volgenden dag op een wagen zaten, waarvan de voerman hen een eind liet mederijden: »Wij gaan eerst naar Londen hebt gij gezegd. Zouden wij daar dien blindeman weervinden?" — Zij was op het punt om te antwoorden: »De Hemel verhoede het!" maar zij bedacht zich, en zeide: »Neen, dat denk ik niet. Waarom vraagt gij dat?" — »Hij is een verstandig man," zeide Barnaby met een ernstig gezicht. »Ik hoop dat wij hem zullen weervinden. Wat zeide hij ook van gedrang en gewoel? Dat er goud te vinden was, waar veel menschen bij elkaar zijn, en niet op het veld. In Londen is het vol menschen. Ik denk dat wij hem daar wel zullen weervinden." — »Maar waarom verlangt gij daar naar?" vroeg zij. — »Omdat hij van goud sprak," antwoordde Barnaby, »dat zoo moeilijk te krijgen is, en dat gij ook wel gaarne zoudt willen hebben, gij moogt zeggen wat gij wilt. Hij zeide mij, dat hij zou terugkomen. Het verwondert mij, dat hij zijn woord niet heeft gehouden." — »Maar gij hebt er voorheen nooit aan gedacht om rijk te willen worden, lieve Barnaby! Gij zijt altijd tevreden geweest." — Hij lachte, en verzocht haar om dat nog eens te zeggen. Toen riep hij: »O ja — ja!" en begon weder te lachen, totdat hij iets zag, dat zijne aandacht trok, en hem op een ander onderwerp bracht, dat spoedig weder met een ander werd verwisseld.

Daar hij echter naderhand nog verscheidene malen op hetzelfde onderwerp terugkwam, bleek het duidelijk, dat de woorden van den blinde een diepen indruk op zijn geest gemaakt hadden. Of het denkbeeld van rijk te willen worden voor de eerste maal bij hem was opgewekt, toen hij op dien avond naar de gouden wolken keek, of dat hun armoedig leven hem reeds vroeger op die gedachte had gebracht, of wel dat de gezegden van den blinde alleen de oorzaak van zijn mijmeren waren, was onmogelijk te zeggen. Zijne moeder beproefde vruchteloos zulks te ontdekken, en waarschijnlijk wist

Barnaby het zelf niet recht. Het maakte haar zoo ongerust, dat hij hierover peinsde; maar al wat zij doen kon, was, dat zij telkens poogde zijne gedachten eene andere richting te geven. Hem voor hun gast te waarschuwen, te toonen dat zij dien man wantrouwde en vreesde, zou, naar hare gedachten, de belangstelling slechts vergrooten, waarmede Barnaby hem beschouwde, en dezen te meer doen verlangen om den blindeman weder te zien. Door zich onder het gewoel der hoofdstad te vermengen, hoopte zij zich van haar vreeselijken vervolger te ontslaan, en daarna, door zich op een verren afstand te begeven en eene verdubbelde voorzichtigheid in acht te nemen, wederom onbekend, verborgen en in vrede te kunnen leven.

Dien nacht sliepen zij op een paar uren afstands van Londen, nadat zij een plaatsje hadden gevraagd en gekregen op een wagen, die ledig derwaarts terug moest, en den volgenden morgen ten vijf ure zou wegrijden. De voerman paste op zijn tijd; de weg was goed; en ten zeven ure in den morgen van vrijdag den 2 Juni 1780 stapten zij af bij de Westminsterbrug, wenschten hun geleider goedendag, en bleven alleen op de heete steenen staan; want de frischheid, welke de nacht zulke woelige straten mededeelt, was reeds voorbij, en de zon scheen met buitengemeen glans.

XLVII.

ALWEDER EEN ZIELTJE GEWONNEN.

Niet wetende waarheen zij zich zouden keeren, en verbijsterd door de menigte menschen, die reeds op de been waren, zetten zij zich in een der nissen van de brug neder om te rusten. Spoedig bemerkten zij, dat alle voorbijgangers één kant opgingen, en zich met ongewone haast van de zijde van Middlesex naar die van Surrey begaven. Meestal gingen zij in troepjes van drie of vier personen, maar zonder veel onder elkander te spreken, en spoedden zich voort, alsof zij iets van belang moesten gaan verrichten.

Zij verwonderden zich, dat bijna alle voorbijgangers eene blauwe kokarde op den hoed droegen, en dat zij, die niet met dat teeken waren voorzien, bezorgd schenen te zijn, dat zulks door de anderen zou worden opgemerkt. Het geringe getal dezer laatste maakte dit natuurlijk genoeg; want dat van hen, die blauwe kokardes droegen, stond tegen de anderen omtrent als vijftig tegen een. Niemand werd echter gemoeid; de blauwe kokardes schenen te veel haast te hebben, om op iets anders te denken, dan om elkander voorbij te loopen.

Eerst was de menschenstroom tot de twee voetpaden beperkt; maar na verloop van een half uur werd het gedrang zoo groot, dat

de brug er door verstopt geraakte, en de opeengepakte menigte, wanneer een rijtuig daartegen in kwam, dikwijls eene poos moest blijven stilstaan.

Na verloop van een paar uren begon het geloop te verminderen, en eindelijk werd de brug weder ledig, behalve dat nu en dan een enkel man, met een blauwe kokarde op zijn hoed, hijgend kwam aanloopen, als vreesde hij om te laat te komen. Nu eerst had de weduwe gelegenheid om een oud man, die zich naast haar had nedergezet, te vragen wat deze oloop beteekende.

»Waar komt gij vandaan,» antwoordde hij, »dat gij niets van Lord George Gordon's groote Vereeniging weet? Dit is de dag, dat hij de petitie tegen de Katholijken indient. God zegene hem!» — »Maar wat hebben al die menschen daarmede te doen?» vroeg zij. — »Wat zij daarmede te doen hebben?» hernam de oude man. »Hoe kunt gij zoo praten? Weet gij dan niet, dat Zijne Lordschap heeft gezegd, dat hij zijne petitie niet wilde indienen, als hem niet ten minste veertig duizend trouwe aanhangers naar de deur brachten? En nu komen er wel honderd duizend bijeen. Ja, laat Lord George maar begaan! Hij weet wel hoeveel macht hij heeft. Daar achter die drie vensters» — dit zeggende, wees hij naar de vensters van het Huis der Gemeenten, die op de rivier uitzagen — »zal menig gezicht zitten, dat tamelijk bleek zal worden, als Lord George van middag opstaat, en met reden ook. »Ja, laat Lord George maar begaan! Hij weet het wel.» — En bij zich zelve mompelende en grinnekende, stond hij met moeite op, en ging strompelend heen.

»Moeder!» zeide Barnaby: »daar zijn nu veel menschen bij elkaar. Daar zal gewoel en gedrang wezen. Kom!» — »Niet om met dat volk mede te gaan,» zeide de weduwe. — »Ja, ja!» antwoordde hij, haar bij hare mouw trekkende. »Waarom niet? Kom!» — »Gij weet niet wat zij willen, of hoeveel kwaad zij misschien zullen doen,» hernam zij. »Lieve Barnaby! om mijntentwil....» — »Om uwentwil?» viel Barnaby hierop in. »Wel, het is om uwentwil. Gij weet wel, wat de blindeman heeft gezegd van het goud? Daar is nu gewoel en gedrang. Kom! Of neen, blijf liever hier wachten tot ik terugkom.»

Met angstigen ijver trachtte zij hem tot andere gedachten te brengen, maar vruchteloos. Hij bukte juist om zijn schoen vast te maken, toen er eene huurkoets voorbijreed en eene stem van binnen den koetsier toeriep om op te houden.

»Jonkman!» riep de stem. — »Wat is er?» vroeg Barnaby. — »Draagt gij dit teeken niet?» zeide de vreemdeling, eene blauwe kokarde uit het portier stekende. — »Om 's hemels wil, neen!» riep de weduwe uit. »Geef het hem niet!» — »Vrouw!» zeide de vreemdeling straf: »laat de jonkman zelf spreken. Hij is oud genoeg. Hij kan zonder u wel kiezen, of hij de leus van een braven Engelschman wil dragen, of niet.» — »Ja, ja! ik wil wel!» riep Barnaby,

bevende van ongeduld. De vreemdeling wierp hem de kokarde toe, zeggende: »Haast u dan naar Saint George's Fields,» en beval daarop den koetsier om door te rijden.

Vol blijdschap stak Barnaby de kokarde op zijn hoed, zonder naar het tegenspreken van zijne moeder te luisteren, toen er aan den overkant der brug twee heeren voorbijgingen. Ziende waarmede Barnaby bezig was, bleven zij staan, fluisterden eene poos met elkander, en kwamen toen op hem af.

»Waarom zit gij nog hier?» vroeg een van de twee, die eenvoudig in het zwart was gekleed, lang en piekig haar had, en een bijzonder langen rotting droeg, »Waarom zijt gij niet met de anderen medegegaan?» — »Ik ga al, mijnheer!» antwoordde Barnaby, terwijl hij met trotschheid zijn hoed opzette. — »Zeg Mylord, jonkman, als Zijne Lordschap u de eer aandoet om met u te spreken,» zeide de ander der twee heeren, of zoudt gij Lord George Gordon niet kennen?» — »Neen Gashford!» zeide Lord George, terwijl Barnaby eene eerbiedige buiging maakte: »zoo iets is van weinig belang op een dag als deze, dien ieder Engelschman met blijde dankbaarheid zal herdenken. Zet uw hoed maar op, vriend, en volg ons; want anders zult gij te laat komen. Het is nu al over tien. Wist gij niet, dat de tijd op tien ure was bepaald?» — Barnaby schudde zijn hoofd en keek onnoozel van den een naar den ander. — »Gij hadt het toch wel kunnen weten, vriend!» zeide Gashford. »Hoe komt het, dat gij het niet weet?» — »Wij zijn dezen morgen eerst van buiten gekomen, mijnheer!» antwoordde de weduwe, »en weten niets van die zaken af.» — »Onze zaak is diep geworteld en heeft heinde en ver hare takken geschoten,» zeide Lord George tot zijn secretaris. »Den Hemel zij dank!» — »Amen!» zeide Gashford statig. — »Neem het mij niet kwalijk, Mylord!» hervatte de weduwe; »maar gij verstaat mij verkeerd. Wij weten niets van deze zaken af. Wij hebben geen verlangen of recht, om mede te helpen in hetgeen gij doen gaat. Hij is mijn zoon, dien ik liever heb dan mijn leven. Om 's Hemels wil, Mylord! ga toch heen, en verlok hem niet om zich in gevaar te steken.» — »Maar, goede vrouw, waar denkt gij aan?» viel Gashford hierop in. »Wat spreekt gij van verlokken en gevaar? Denkt gij, dat Zijne Lordschap een brieschende leeuw is, die omgaat, zoekende wien hij zou mogen verslinden?» — »Neen, neen, Mylord, vergeef mij!» riep de weduwe uit, in haar angst bijna niet wetende wat zij zeide. »Maar er zijn redenen, waarom gij naar het verzoek van eene arme moeder behoort te luisteren, en mijn zoon bij mij laten. Hij is niet wel bij zijn verstand.» — »Het is een ontzettend teeken der goddeloosheid van dezen tijd,» zeide Lord George, terwijl hij hoog bloosde en een weinig achteruitdeinsde, »dat zij, die zich aan de waarheid vasthouden en de goede zaak voorstaan, voor krankzinnig worden verklaard. Hebt gij het hart om dit van uw eigen zoon te zeggen, gij onnatuurlijke moeder?» — »Ik sta verbaasd over

u," zeide Gashford met eene soort van zachtmoedige gestrengheid. »Dit is een treurig voorbeeld van vrouwelijke bedorvenheid." — »Hij ziet er toch niet naar uit, om krankzinnig te wezen?" fluisterde Lord George zijn secretaris in het oor, terwijl hij Barnaby aanzag. »En zelfs al ware dit zoo, dan moet men eene geringe zonderlingheid niet terstond voor een blijk van krankzinnigheid houden. Wie zou veilig wezen, als men dat tot eene wet maakte?" — »Niemand," antwoordde de secretaris, »en in dat geval zou iemand, hoe meer ijver en bekwaamheden hij bezat, hoe sterker hij zijne roeping gevoelde, des te eer voor gek worden versleten. Wat dezen jonkman betreft, Mylord! hij ziet er zoo verstandig en bedaard uit, als ik iemand ken." — »En wilt gij u bij de Vereeniging voegen?" zeide Lord George, Barnaby aansprekende. — »Ja, ja!" antwoordde deze met fonkelende oogen. »Ik heb het haar zelf gezegd." — »Ziet gij?" hernam Lord George, met een verwijtenden blik naar de ongelukkige moeder. »Ik dacht het wel. Volg mij en dezen heer, en uw verlangen zal vervuld worden."

Barnaby kuste zijne moeder goedendag, zeide haar, dat zij goedsmoeds wezen moest, want dat zij nu beiden hun fortuin zouden maken, en volgde daarop den Lord en zijn secretaris. De arme vrouw volgde hen insgelijks — met hoeveel smart en angst zou moeielijk te zeggen wezen.

Zij gingen snel de Bridge-road door, waar de winkels allen gesloten waren (daar de winkeliers bang waren geworden voor hunne vensters en goederen) en voor al de bovenvensters menschen stonden te kijken. Sommigen van deze klaptten in de handen, anderen floten; maar zonder hierop acht te geven — want het gerucht van een grooten hoop volks op eenigen afstand klonk hen als het bulderen van eene zee in de ooren — stapte Lord George door, tot hij St. George's Fields bereikte.

Dit was in dien tijd inderdaad een uitgestrekt open veld, en hier was eene ontelbare menigte menschen verzameld, die met vlaggen van allerlei fatsoen en grootte waren voorzien — maar allen blauw van kleur, evenals de kokarden — en in verschillende troepen geschaard stonden, of op en neer marcheerden. Een groot aantal was bezig met psalmen te zingen; en wie hiermede ook mocht begonnen zijn, het was wel bedacht, daar het geluid van zoovele duizend stemmen juist geschikt was om de geestdrift van een hoop dweepers ten top te doen stijgen. Er waren schildwachten uitgezet, om bericht te geven wanneer hun opperhoofd aankwam; en toen dit gebeurde, ontstond er plotseling eene stilte, zoo diep, dat men de vaandels kon hooren ritselen, maar die afgebroken werd door een driemaal herhaald gejuich, dat den grond deed dreunen.

»Gashford!" zeide Lord George, terwijl hij vol ontroering zijn secretaris bij den arm greep. »Nu gevoel ik mijne roeping. En al werd ik nu geroepen om hen ter dood te voeren, ik zou het doen --

ja, en zelf het eerst mijn leven opofferen." — »Het is een verheven schouwspel," zeide Gashford, »en een schoone dag voor Engeland en de geheele wereld. Mylord! die hulde, welke ik u kan bewijzen..." — »Wat wilt gij doen?" riep zijn meester uit, toen de secretaris deed, als wilde hij nederknielen. »Maak mij niet ongeschikt, Gashford! voor de groote taak van dezen roemrijken dag." De tranen stonden den armen man in de oogen, toen hij dit zeide. »Laat ons voortgaan! Eerst moeten wij dezen nieuwelings eene plaats aanwijzen. Geef mij uwe hand!"

Gashford schoof zijne koude, verraderlijke hand tusschen de bevende vingers van zijn meester, en zoo wandelden zij, door Barnaby en diens moeder gevolgd, tusschen het volk door, dat nu weder was begonnen te zingen. Velen van hen, die zich vereenigd hadden ter handhaving van den godsdienst van hun vaderland, hadden nooit in hun leven een psalm gehoord; maar deze kerels, die meestal forsche stemmen hadden, zongen slechts een of ander straatliedje, wel begrijpende, dat men dit niet hooren zou. Zoo werd Lord George menig ergerlijk liedje in de ooren geschreeuwd; terwijl hij, zonder dit te vermoeden, stijf en statig voorbijwandelde, en zich zeer stichtte met de vroomheid zijner volgelingen. Zoo ging hij de rijen en gelederen langs; maar het getal was zoo groot, dat er geen eind aan de revue scheen te zullen komen. Het werd nu zoo heet in de brandende zonnestralen, dat menigeen, die een zwaar vaandel droeg, moede en flauw werd, en velen zich van een gedeelte hunner opperkleederen ontteden, ja zelfs sommigen, door de hitte overweldigd, op het gras gingen liggen, en al wat zij bij zich hadden voor eene teug water aanboden. Niemand ging echter heen, en zoo bleef Lord George, druipende van zweet, en steeds door Gashford, Barnaby en de weduwe gevolgd, met denzelfden statigen tred voortwandelen.

Zoo waren zij aan het eind eener linie van omtrent achthonderd man gekomen, toen men een luiden kreet van verwondering hoorde, en terstond daarop een man lachende uit het gelid trad, en met zijne zware hand Barnaby op zijn schouder sloeg. »Wel weergaas!" riep hij uit. »Barnaby Rudge? Waar hebt gij al dien tijd gezeten?" — Verbijsterd door deze onverwachte toespraak, staarde Barnaby den man aan, en kon nauwelijks zeggen: »Wat! Hugh?" — »Ja," hernam de ander. »Hugh uit de Meiboom. Hij leeft nog, ziet ge wel? Zoo, draagt gij ook de kokarde? Goed gedaan! Ha, ha, ha!" — »Gij kent dien jonkman, naar ik zie," zeide Lord George. — »Of ik hem ken, Mylord!" antwoordde Hugh. »Zoo goed als mijne eigene rechterhand. En mijn kapitein kent hem ook wel." — »Wilt gij hem dan in uwe afdeeling nemen?" — »Er is geen sterker en vlugger jongen in, dan Barnaby Rudge," antwoordde Hugh. »Kom maar hier, Barnaby! Hij moet tusschen mij en Dennis marcheerden, en hij zal," vervolgde hij, terwijl hij een

ander, die vermoeid was, een vaandel uit de hand nam, »de mooiste vlag dragen in dit geheele dappere leger.» — »In 's Hemels naam, neen!» gilte de weduwe, toeschietende. »Barnaby! — Mylord! — Barnaby, kom terug!» — »Wijven in het veld?» riep Hugh, tusschen beide komende. »Hei! Waar is de kapitein?» — »Wat is hier te doen?» vroeg Simon Tappertit, die in vollen ijver kwam aanloopen. — »Dat wijf wil een soldaat van zijn post halen,» antwoordde Hugh. »Geef het commando, kapitein! Zij beginnen al op te marcheeren. Spoedig!» — »Geef acht!» schreeuwde Simon zoo hard hij kon. »March!»

De weduwe werd op den grond geworpen; het geheele veld was in beweging; Barnaby verdween onder een dichten menschenhoop, en zij zag hem niet meer.

XLVIII.

EERSTE WAPENFEITEN VAN DE GROOTE PROTESTANTSCH E VEREENIGING.

Het volk had in vier afdeelingen geschaard gestaan, die elk weder in eene menigte onderverdeelingen waren gerangschikt, zoodat de geheele schikking, behalve voor eenige der voornaamste aanvoerders, zoo verward was, als het plan van een grooten veldslag voor een gemeen soldaat. Het was echter niet zonder voordacht aldus geregeld; want kort nadat de volkshoop in beweging was geraakt, verdeelde hij zich in drie troepen, om over verschillende bruggen de rivier over en zoo naar het Huis der Gemeenten te trekken.

Aan het hoofd der afdeeling, die zich naar de Westminster-brug richtte, stapte Lord George Gordon voort, met Gasford aan zijne rechterhand en een hoop van gemeen gespuis, als eene soort van staf, om zich heen. Het bevel over de tweede afdeeling, die den weg naar de Blackfriars-brug insloeg, was toevertrouwd aan een tweetal beproefde heethoofden; terwijl de derde, die de Londensche brug moest overtrekken, door Simon Tappertit, Dennis, Hugh en eenige anderen werd geleid. Elke dezer afdeelingen marcheerte in goede orde en in de diepste stilte voort. Die, welke door de City moest trekken, was zooveel talrijker dan de anderen, dat de voortocht daarvan reeds een uur ver was, voordat de achterhoede in beweging geraakte, hoewel er drie mannen, naast elkander gingen. Aan het hoofd van deze afdeelingen, tusschen zijn gevaarlijken vriend en den scherprechter, stapte Barnaby, zijne groote banier dragende, met trotsche blijdschap voort — de eenige onbekommerde en niets kwaads bedoelende man bij den geheelen hoop.

»Wat dunkt u nu wel daarvan?» zeide Hugh, naar de met aanschouwers volgepropte vensters wijzende. »Die komen allen naar

onze vanden kijken, en niemand heeft zulk eene mooie vlag als Barnaby.» — »Ik hoop, dat hij nog wel tot wat anders in staat is dan om eene vlag te dragen,» bromde Dennis, die Barnaby met geene bijzonder gunstige oogen beschouwde. »Waar kijkt gij zoo naar?» vervolgde hij tegen dezen. — »Ik wou, dat ik haar ergens zag,» antwoordde Barnaby. — »Wie?» bromde de scherprechter weder. »Gij zijt toch niet verliefd, hoop ik. Dat komt hier niet te pas, begrijpt ge?» — »Als zij mij nu eens zag, zou zij wel grootsch op mij wezen, niet waar, Hugh?» hervatte Barnaby. »Zij zou zeker schreien van blijdschap. Waar zou zij wezen? Het kan mij niet schelen, of ik zoo mooi ben, als zij het niet ziet.» — »Wat is dat voor malligheid?» vroeg Dennis verachtelijk. »De jongen is toch niet sentimenteel, hoop ik.» — »Wees maar gerust,» antwoordde Hugh. »Hij meent zijne moeder.» — »Wie?» vroeg Dennis met een zwaren vloek. — »Zijne moeder.» — »En ben ik daartoe in het veld gekomen, om iemand over zijne moeder te hooren malen?» riep Dennis met afschuw uit. »Een liefje zou al erg genoeg zijn geweest; maar eene moeder!» Zijne verontwaardiging was zoo groot, dat hij niet verder spreken kon. — »Luister eens, Barnaby!» begon Hugh weder. »Dat zij niet hier is, komt daar vandaan, dat ik voor haar heb gezorgd; ik heb haar met twaalf heeren, ieder met eene blauwe vlag, in staatsie naar een groot huis laten brengen, dat overal met goud en zilver is versierd, en daar blijft zij wachten, tot gij terugkomt.» — »Zoo!» riep Barnaby vol blijdschap uit. »Hebt gij dat gedaan? Dat is braaf van u.» — »Maar het is nog niets bij hetgeen er nog komen zal,» hervatte Hugh. Dennis, die zijn nieuwen wapenbroeder met verbazing aanstaarde, een wenk gevende. — »Wat komt er dan nog meer?» vroeg Barnaby. — »Geld,» antwoordde Hugh, »en hoeden met pluimen, en kleederen met borduursel, en allerlei moois krijgen wij, als wij maar een paar dagen bij dien heer willen blijven, en op onze vlaggen passen.» — »Is dat alles?» zeide Barnaby, zijn vaandel vaster grijpende. »Ik zal op het mijne wel passen, dat beloof ik u. Niemand zal mij dat afnemen.» — »Goed gezegd!» hernam Hugh, en vervolgde toen fluisterend, terwijl hij zich tot Dennis keerde: »Ziet gij niet, dat die jongen half gek is, en dat men alles met hem doen kan wat men wil, als men maar met hem weet om te gaan? De graper buiten gelaten, is hij, als het er op aankomt, zoo goed als twaalf man. Laat hem maar aan mij over. Gij zult spoedig zien, of hij niet bij de hand is.» Dennis beantwoordde deze verklaring met een veelbeteekenenden wenk, en behandelde van dien tijd af Barnaby veel vriendelijker.

Het was tusschen twee en drie ure in den namiddag, dat de drie afdeelingen zich bij Westminster bij elkander voegden, die een ontzettenden kreet aanhieven, als een teken voor hen, aan wie deze taak was opgedragen, dat het tijd was om de portalen der beide huizen van het Parlement, de toegangen en de trappen van de ga-

lerij te bezetten. Naar deze plaats begaven zich Hugh en Dennis met hun leerling, die zijn vaandel aan een ander buiten de deur overgaf. Hunne volgelingen drongen hen voort tot bij de deuren van de galerij, en nu konden zij onmogelijk terugkeeren, daar het volk al de gangen verstopte. Als men eene talrijke volksmenigte wil beschrijven, zegt men wel eens, dat men over de hoofden der menschen zou kunnen gaan. Thans was dit letterlijk het geval; want een jongen, die in het gedrang was geraakt, en gevaar liep van te stikken, klouderde op de schouders van den man, die naast hem stond, en scharrelde twee trappen af, en een langen gang door, over de hoofden heen, tot hij in de opene lucht kwam. Buiten de deur was het gedrang bijna even groot; want eene mand, die onder het volk was gesmeten, werd over hoofden en schouders voortgekaatst, en dwarrelde door de lucht, tot zij buiten het gezicht geraakte, zonder op den grond te vallen.

Door dit gedrang, hoofdzakelijk bestaande uit het uitvaagsel der groote stad, moesten die leden van het parlement, die zich niet uit voorzorg vroeger op hunne posten hadden begeven, zich heenwerken. Hunne rijtuigen werden tegengehouden, geplunderd, de wielen er afgewrongen, de glazen verbrijzeld, de paneelen ingetrapt; de koetsiers en knechts, ja ook de heeren zelve, werden er uit en door den modder gesleurd. Lords, Gemeenteleden en eerwaardige bisschoppen werden, zonder aanzien van partij, geschopt en gestooten, totdat zij eindelijk, met gescheurde kleederen, zonder pruiken, en buiten adem van ontsteltenis, bij hunne ambtgenooten kwamen. Een Lord bleef zoolang onder de handen van het gemeen, dat de Pairs besloten, om gezamenlijk een uitval te doen en hem te ontzetten, toen hij, met modder en builen bedekt, nauwelijks herkenbaar te voorschijn kwam. Het rumoer werd met ieder oogenblik sterker. Het gevloek en geschreeuw deed de lucht daveren. Het gepeupel woelde en brulde als een razend monster, en elke nieuwe buitensporigheid diende slechts om zijne woede te vergrooten.

Binnenshuis hadden de zaken een nog dreigender voorkomen. Lord George — voorafgegaan door een man met een kruiwagen, waarop de ontzettende petitie lag, welke, aan de deur der zaal van het Huis der Gemeenten, door twee beambten werd aangenomen, en van daar naar de tafel gerold — had reeds vroeger zitting genomen, en te gelijk hadden zijne aanhangers, gelijk wij gezegd hebben, zich in het portaal en de gangen geposteerd. Aldus werden de leden niet slechts op straat, maar zelfs binnen de muren van het Parlement aangevallen, terwijl het gerucht zoo groot was, dat zij, die spreken wilden, nauwelijks hunne eigene stem konden hooren, zoodat het volstrekt onmogelijk was om te beraadslagen en elkander tot een manhaften tegenstand aan te moedigen. Telkens, als er een Parlements lid met verhavende kleederen uit het gedrang in het portaal kwam, hief het gemeen een woesten zegekrete aan; en als de

deur der zaal voor een oogenblik voorzichtig werd geopend, om den nieuw aangekomene binnen te laten, scheen het gepeupel, evenals een wild dier, dat zijne prooi in de verte ziet, geheel en al dol te worden.

De vreemdengalerij, die vlak boven de deur der zaal was, had men op het eerste gerucht eener opschudding laten sluiten en was ledig, behalve dat Lord George er nu en dan ging zitten, om des te spoediger naar de trap van die galerij te kunnen komen en het volk bericht te geven, wat er in de zaal voorviel. Het was op deze trap, dat Hugh, Barnaby en Dennis geposteerd waren. Eigenlijk waren het twee steile smalle trappen, evenwijdig op eenigen afstand van elkander, en naar twee kleine deuren geleidende, die in de gang naar de galerij uitkwamen. Tusschen deze twee trappen was eene opening in den vloer, dienende om in het achttien of twintig voet lager liggende portaal licht en lucht te geven.

Op eene van deze trappen stond Gashford, met zijn elleboog op de leuning, zijne kin in de hand, en zijne gewone glurende houding, en telkens, wanneer hij zich bewoog, verduubelde het geweld, niet slechts daar, maar ook beneden in het portaal.

»Stilte!» schreeuwde Hugh, met eene stem, die men boven alles uit hoorde, toen Lord George boven aan de trap verscheen; »daar is Mylord!» Het gerucht bleef echter aanhouden, totdat Gashford om zich heen zag, en toen kwam er eensklaps stilte, ook in de andere gangen, waar men hem niet zien kon, zoo snel werd het sein overgebracht.

»Mijne heeren!» zeide Lord George, die bleek en ontroerd was. »Wij moeten volhouden. Men spreekt van uitstel; maar er moet geen uitstel wezen. Men spreekt van onze petitie aanstaanden dinsdag in overweging te nemen, maar het moet nu terstond gebeuren. De zaak laat zich op het oogenblik slecht aanzien; maar wij moeten volhouden.» — »Wij moeten volhouden!» schreeuwde het volk, en hij verwijderde zich onder een algemeen gejuich. Kort daarop kwam hij terug, en op een wenk van Gashford werd het weder stil. »Ik vrees,» zeide hij ditmaal, »dat wij van het Parlement weinig hoop op herstel hebben. Maar dan zullen wij zelve onze grieven herstellen. Wij moeten nog eens te zamen komen, wij moeten ons op de Voorzienigheid verlaten, en zij zal ons zegenen.»

Daar deze aanspraak een weinig meer gematigd was dan de vorige, werd zij niet zoo gunstig opgenomen. Toen het geweld ten top was gestegen, kwam Lord George nogmaals terug, en zeide het volk, dat het alarm zich vele mijlen in het rond had verspreid, en dat, als de Koning er van hoorde, hij gewis bevel zou geven, dat men hunne wenschen zou vervullen. Zoo praatte hij op eene bedremmelde, kinderachtige manier eene poos voort, totdat eensklaps door de deur, bij welke hij was blijven staan, twee heeren verschenen, hem voorbijdrongen, en zich tegenover het volk plaatsten. De stout-

heid van dezen stap verraste de menigte, die nog meer verstoeld stond, toen een der beide heeren, zich tot Lord George keerende, met eene luide stem, opdat men hem goed zou verstaan, maar zeer koel en bedaard, aldus sprak:

»Gij kunt, als het u belieft, deze menschen ook wel zeggen, Mylord! dat ik generaal Conway ben, van wien zij wel gehoord hebben, en dat ik een tegenstander ben van deze petitie, alsook van al wat zij doet en zij doen. Ik ben een krijgsman, kunt zij hun zeggen, en zal de vrijheid van deze plaats met mijn degen handhaven. Gij ziet, Mylord! dat de leden van dit Huis allen gewapend zijn; zij weet, dat de ingang zeer nauw is, en het kan u niet onbekend wezen, dat er mannen binnen deze muren zijn, die deze engte tot het uiterste zullen verdedigen, en, indien uwe aanhangers volhouden, menigeen doen sneuvelen. Zie toe, wat zij doet!" — En ik, Lord George!" zeide de ander, hem op dezelfde wijze aansprekende, »verlang dat zij dit hooren zullen van mij — ben kolonel Gordon — uw bloedverwant. Indien één man uit dezen hoop, welks rumoer ons doof maakt, over den drempel van het Huis der Gemeenten treedt, zweer ik, dat ik op het oogmerk — niet hem, maar u — mijn degen door het lijf zal stooten."

Dit gezegd hebbende, traden zij achteruit, met hunne aangezichten naar het volk, grepen elk den verdwaasden edelman bij een arm, trokken hem mede, en sloten de deur. Dit alles werd zoo snel gedaan, en de houding der beide heeren, die geen van beiden meer jong waren, was zoo manhaftig en deftig, dat het volk begon te aarzelen. Velen beproefden om weder naar buiten te komen, sommigen riepen, dat het best zou wezen om maar heen te gaan, en verzochten de achtersten om ruimte te maken; schrik en verwarring namen de overhand, toen Gashford Hugh iets in het oor fluisterde.

»Heidaar!" schreeuwde Hugh terstond. »Waar wilt gij heen? Waar kunt gij beter wezen dan hier, jongens? Maakt een goed loopje tegen deze deuren en die beneden te gelijk, en wij zijn er. De benedendeur neem ik voor mijne rekening. Uit den weg daar beneden!" Zonder een oogenblik te dralen, sprong hij over de leuning naar beneden in het portaal; en nauwelijks raakte hij den grond, of Barnaby stond naast hem. Eenige Parlementsleden, die het volk trachtten te bewegen om heen te gaan, namen terstond de wijk; en daarop drong de volkshoop, onder het aanheffen van een woesten kreet, op de deuren aan, en bestormde de zaal in ernst.

Op het oogenblik, dat een tweede storm hen in aanraking moest hebben gebracht met de anderen, die zich van binnen tot verdediging gereedhiielden, in welk geval er zeker dooden zouden zijn gevallen, begonnen de achtersten van den troep af te deinzen, en verspreidde zich het gerucht, dat er soldaten in aantocht waren. Vreezende, dat zij in de nauwe gangen, waarin zij zoo dicht op

elkander gepakt waren, een aanval zouden moeten doorstaan, begonnen de moeitmakers het gebouw te ruimen. Hugh en Barnaby werden door den menschenstroom medegesleept, die zich worstelende en vechtende een weg baande naar de straat, welke aan eene zijde door eene afdeeling van de lijfwacht zoowel te paard als te voet was bezet, die met snelheid oprukte en het volk voor zich uitdreef.

Er werd echter halt gecommandeerd; de soldaten schaarden zich dwars over de straat: de muitelingen, die nu afgemat en buiten adem waren, insgelijks, maar op eene zeer ongerelde manier. De commandeerende officier reed voorwaarts op de opene ruimte russen beide, vergezeld door een regeeringspersoon en een beambte van het Huis der Gemeenten, en de oproeracte werd gelezen; maar niemand bewoog zich.

In het eerste gelid der muiters stonden Hugh en Barnaby naast elkander. De laatste had zijne mooie vlag teruggekregen, die nu om den stok was gewonden, en naar een reusachtigen knuppel geleek, welken hij dreigend omhoog hield. Als ooit iemand met hart en ziel geloofde dat hij eene goede zaak voor had, was het de arme Barnaby.

Na eene vruchteloze poging om zich te doen hooren, gaf de regeeringspersoon het teeken, en kwam de lijfwacht te paard op het volk inrijden. De regeeringspersoon, die insgelijks te paard was gezeten, galopeerde intusschen nog hier en daar, den hoop aanmanende om uiteen te gaan; en hoewel de soldaten met steenen werden geworpen, hadden zij geen last dan om eenige belhamels gevangen te nemen, en den hoop met het plat van den sabel uiteen te jagen. Toen de paarden op hen inkwamen, deinsden de muiters op vele punten terug, en de ruiters, hiervan gebruik makende, zouden spoedig allen hebben verjaagd, toen een paar der voorsten, die geheel tusschen het gedrang waren ingeraakt, op Hugh en Barnaby aanhiielden, die hun zonder twijfel waren aangewezen als de twee, die in het portaal waren gesprongen; deze sloegen nu wat scherper om zich heen, en brachten de vurigsten hunner aanvallers eenige houwten toe, welke hier en daar een man in de armen zijner makkers deden neerziigen. Het zien dier gekorvene en bloedige gezichten deed Barnaby verbleeken en duizelig worden; maar hij bleef stoutmoedig staan met opgeheven staf, den naasten ruiter in het oog houdende, en toen Hugh hem iets in het oor fluisterde, knikte hij.

De ruiter kwam intusschen op hem aan, zijn paard latende steigeren als het volk te veel opdrong, hakkende naar de handen van hen, die zijn ros bij den teugel wilden vatten, en zijne makkers wenkende om hem te volgen, terwijl Barnaby hem onverschrokken afwachtte. Sommigen riepen hem toe om de vlucht te nemen; anderen wilden hem insluiten, opdat hij niet zou gevat worden;

maar nu zwaaide de staf door de lucht, en terstond daarop was de zadeldig.

Toen keerden Hugh en Barnaby zich om en vloden; de drom opende zich, om hen door te laten, en sloot zich weder zoo spoedig, dat er geen spoor van hen overbleef. Naar adem hijgende en uitgeput van vermoeienis, bereikten zij veilig den oever der rivier, sprongen haastig in eene boot, en waren weldra buiten onmiddellijk gevaar.

Toen zij de rivier afzakten, hoorden zij duidelijk het volk juichen; en denkende dat het misschien de soldaten op de vlucht had gejaagd, bleven zij eene poos stilliggen, onzeker of zij zouden terugkeeren of niet. Daar zij echter eene menigte menschen de Westminster-brug zagen overgaan, bleek het, dat het volk zich verstrooide, en hieruit begreep Hugh te recht, dat men zou gejuicht hebben op het aanbod van den regeeringspersoon, om de militairen weg te zenden, onder beding, dat ieder terstond naar zijn huis zou gaan, en dat het voor hem en Barnaby best zou zijn om zich uit de voeten te maken. Hij gaf derhalve den raad, dat zij bij de Blackfriars-brug aan wal zouden stappen, en dan naar de Laars gaan, waar zij niet slechts eene veilige huisvesting en een goed onthaal zouden vinden, maar ook gewis vele van hunne medemakkers zouden ontmoeten. Barnaby stemde hierin toe, en zij voeren derhalve naar de Blackfriars-brug.

Zij landden juist van pas; want toen zij in Fleetstreet kwamen merkten zij eene ongewone beweging op, en toen zij naar de oorzaak daarvan vroegen, vernamen zij, dat er juist eene bende van de lijfwacht te paard, die eenige gevangen muikers naar Newgate bracht, was voorbijgekomen. Blijde dat zij dezen troep niet hadden ontmoet, vroegen zij niet verder, maar snelden naar de Laars met zooveel speed, als Hugh meende te kunnen maken, zonder bijzonder de aandacht te trekken.

Zij waren onder de eersten, die deze herberg bereikten; maar kort daarop kwamen er nog verscheidene hunner makkers in, onder anderen Tappertit en Dennis, die beide Barnaby met hartelijke warmte begroetten en zijne dapperheid prezen.

„Het doet mijn hart goed, als ik daaraan denk,” zeide Dennis met een vloek, terwijl hij zich bij hen neezette. „Daar was eene gelegenheid; maar wat hielp het! Er zit geen hart meer in de lui. Geef mij wat eten en drinken. Ik heb een walg van de wereld.” — „Hoe zoo?” vroeg Tappertit. „Vindt gij dan dit geen goed begin?” — „Wie verzekert mij, dat het niet het einde zal wezen?” hernam de scherprechter. „Toen die soldaat van zijn paard lag, hadden wij Londen onder de knie kunnen krijgen; maar neen, wij blijven staan kijken en gapen, en toen die oude pruik — ik had hem wel willen neerschieten — zeide: „Mannen! als gij wilt beloven, dat gij stil naar huis zult gaan, zal ik de soldaten weg-

zenden!” roepen allen hoezee, smijten het spel, dat zij reeds gewonnen hadden, neer, en loopen druiptaartend heen. Ik zeg,” dus besloot hij met diepe verontwaardiging, „dat ieder man in dit gezelschap, twee uitgezonderd, vandaag verdiend heeft om met schande te worden weggejaagd.”

De leden van het gezelschap, hetwelk aldus werd gesmaad, zouden misschien met harde woorden, of zelfs met slagen, hebben geantwoord, indien zij niet zoo ontmoedigd en afgemat waren geweest. De meesten hadden sedert den vroegen morgen niets gegeten, en het schreeuwen, loopen en woelen had hun hunne stemmen geheel en hunne kracht in zooverre doen verliezen, dat zij zich nauwelijks op de been konden houden. Zij wisten bovendien niet wat zij doen zouden, bevreesd zijnde voor de gevolgen van hetgeen zij hadden gedaan. De meesten gingen spoedig heen, en velen, die anders geregeld de Laars bezochten, kwamen in het geheel niet. Het zestal, dat door de lijfwacht was gevangen genomen, werd door het gerucht tot een honderdtal vergroot, en de lusteloosheid nam zoozeer de overhand, dat, tegen acht ure in den avond, Hugh, Barnaby en Dennis alleen waren gebleven. Zelfs zij lagen op de banken te slapen, toen Gashford binnentrad en hen daardoor deed ontwaken.

„Zoo, zijt gij hier?” zeide de secretaris. — „Wel, waar zouden wij anders zijn?” gaf Dennis ten antwoord, terwijl hij overeind kwam. — „O nergens, nergens!” hernam Gashford zeer vriendelijk. „Maar de straten zijn vol blauwe kokardes, en ik dacht, dat gij misschien daarbij zoudt wezen. Ik ben blij, dat het niet zoo is.” — „Hebt gij dan orders voor ons, meester?” vroeg Hugh. — „Ik? Orders? Wel neen, goede man! Wat voor orders zou ik hebben? Gij zijt niet in mijn dienst.” — „Maar wij behooren immers allen tot de groote zaak?” zeide Dennis. — „Zaak?” herhaalde Gashford met eene soort van verstrooiing. „Er is geene zaak meer. De zaak is verloren.” — „Verloren?” — „Wel ja! Dat zult gij toch wel gehoord hebben. De petitie is verworpen met honderd twee en negentig stemmen tegen zes. Het is geheel afgedaan. Wij hadden ons zelve eenige moeite kunnen besparen. Dat, en de ergernis van Mylord, is het eenige, dat mij spijt. Anders ben ik volkomen tevreden.”

Met deze woorden haalde hij een pennemes uit zijn zak, nam zijn hoed op zijne knie, en begon de kokarde, welke hij dien dag had gedragen, er af te tornen. Zijne twee aanhangers zagen hem en elkander aan, als wisten zij niet wat zij verder zeggen zouden. Eindelijk waagde Hugh het te vragen, waarom hij de kokarde van zijn hoed wilde nemen.

„Omdat het louter gekheid is,” antwoordde Gashford schamper, „om zulk eene kokarde te dragen, en stil te zitten, te liggen slapen, of weg te loopen.” — „Wat zoudt gij dan willen, dat wij deden?”

hernam Hugh. — »Niets,» antwoordde Gashford, zijne schouders ophalende; »niets. Toen Mylord werd gescholden en gedreigd, omdat hij u voorstond, toen wilde ik, als een voorzichtig man, dat gij niets deedt. Toen de ruiters op u inreden, en een van hen door eene stoute hand werd neergeveld, en ik zag dat allen bang werden, toen wilde ik, dat gij niets deedt — derhalve juist wat gij gedaan hebt. Dit is de jonkman, die zoo stoutmoedig en onvoorzichtig was. Ja, het spijt mij van hem.» — »Waarom?» vroegen Hugh en Dennis te gelijk. — »In geval er morgen eene proclamatie mocht komen, om op het vatten van hem en van nog iemand, die van de trap in het portaal sprong, eene premie van vijfhonderd pond uit te loven,» zeide Gashford koel, »dan moet gij ook maar niets doen.» — »Dood en duivel, meester!» riep Hugh opspringende: »wat hebben wij gedaan, om zoo tegen ons te spreken?» — »Niets,» antwoordde Gashford smalend. »Als gij wordt vastgezet, en die jonkman,» hier zag hij Barnaby, die oplettend zat te luisteren, strak aan, »die misschien vrienden heeft, wie zijn dood den dood zou doen, voor hunne oogen gehangen wordt, dan zou ik u ook maar raden om niets te doen; dat zal zeker het voorzichtigste wezen.» — »Kom voort!» riep Hugh, naar de deur ijlen. »Dennis! Barnaby! komt mede!» — »Waarheen? Wat wilt gij gaan doen?» vroeg Gashford, zich voor de deur plaatsende. — »Dat doet er niet toe. Ik ben tot alles in staat,» riep Hugh. »Ga op zijde of ik spring het venster uit!» — »Ha, ha, ha!» riep Gashford, op eens een gemeenzaam schertsenden en vroolijken toon aannemende. »Gij zijt altijd zulk een dolle driftkop. Maar voordat gij gaat, moeten wij nog eens drinken.» — »Wel ja!» bromde Dennis, zijn altijd dorstigen mond afvegende. »Kom, broeder! wij moeten geen kwaad bloed zetten.» — Het gezicht van Hugh ontspande zich tot een glimlach. De listige secretaris lachte hardop. — »Geef hier wat te drinken,» zeide hij; »maar spoedig, of hij wacht er niet eens naar. Als hij eens wakker is, is hij zoo dol, dat niemand hem houden kan. — Ik hoor,» vervolgde hij, toen hij de glazen had volgeschonken, »ik hoor — maar ik weet niet of het waar is — dat het volk, dat nu op straat omdwaalt, wel lust zou hebben, om een paar Paapsche kapellen omver te halen, maar dat het hun aan aanvoorders ontbreekt. Ik heb zelfs van die in Duke-street bij Lincoln's Inn Fields en van die in Warwick-street bij Golden-square hooren spreken, maar dat is slechts een gerucht. Wat wilt gij gaan doen?» — »Niets, denk ik,» antwoordde Hugh. »Geene gevangenis of strop voor Barnaby en mij. Daar moeten zij van afgeschrikt worden. Het ontbreekt hen aan aanvoorders, zegt gij? Kom aan, jongen!» — »Welk een dolle driftkop!» riep de secretaris uit. »Dat is nog een man, die hart heeft. Dat.....» Het was niet noodig voort te gaan; want zij waren reeds buiten gehoor. Hij hield plotseling op, luisterde eene poos, en richtte toen zijne schreden naar de woelige straten der stad.

Zij waren vol menschen; want het gebeurde van dien dag had veel gerucht gemaakt. Zij, die niet van huis wilden gaan, stonden voor hunne deuren of vensters, en allen hadden slechts één onderwerp van gesprek. Sommigen zeiden, dat het tumult volkomen gedempt was; anderen, dat het weder was uitgebroken. Sommigen wilden weten, dat Lord George Gordon naar den Tower was gezonden; anderen, dat er eene poging was gedaan om den Koning te vermoorden, dat de soldaten weder waren uitgerukt, en dat men in de verte had hooren schieten. Naarmate het donkerder werd, werden deze histories akeliger en geheimzinniger, en dikwijls, wanneer zich het gerucht verspreidde, dat de muiters aankwamen, werden de deuren en de benedenvensters verzekerd met een spoed en schrik, alsof er een vijandelijk leger in de stad was gevallen.

Gashford sloop overal rond, om te luisteren naar hetgeen er gezegd werd, en, als zich daartoe eene gelegenheid aanbood, zulke logens te verspreiden, als met zijne oogmerken strookten. Hiermede bezig, sloeg hij voor de twintigste maal Holborn in, toen een groot aantal vrouwen en kinderen, hijgend en dikwijls achteromziende, kwam aanrennen, en hij een verward gerucht van eene menigte stemmen hoorde. Hierdoor en door een rood schijnsel in de verte verzekerd, dat er inderdaad een troep van zijne vrienden aankwam, verzocht hij om eene schuilplaats in een huis, waarvan de deur juist geopend werd, ging met eenige andere menschen naar eene bovenkamer, en keek naar buiten.

De troep was met toortsen voorzien, en men kon de gezichten der voorsten duidelijk onderscheiden. Het was duidelijk op te maken, dat zij eene Katholieke kapel hadden geplunderd, uit de voorwerpen, welke zij als zegeteekenen ten toon droegen, en die men licht voor priesterlijke plechtgewaden en altaargereedschappen kon herkennen. Met vuil, stof en kalk bedekt, met gescheurde kleederen, woest om het hoofd zwierende haren, en bloedende, aan spijkers en splinters opgeretene handen, holden Hugh, Dennis en Barnaby als bezetenen vooruit. Achter hen kwam een dichte drom, zingende, schreeuwende, onder elkander twistende en vechtende. Sommigen dreigden de toeschouwers met hunne vuisten; anderen droegen stukken van houten beelden, die zij onder het voortgaan, met zinnelooze woede, verder vernielden; sommigen waren dronken en voelden niets van de wonden, die vallende steenen en balken hun hadden toegebracht; een werd in het midden, met een stuk tapijt bedekt, op een vensterluik medegedragen — het was een akelig misvormd lijk. Zoo trok de troep voorbij, naar een woesten drom van duivelen gelijkende, die met knuppels en ijzeren koevoeten zwaaiden; iets afgrijselijks, waarvan zooveel en tegelijk zoo weinig zichtbaar was, zoo woest en akelig, dat men dien enkelen blik zijn leven lang niet vergeten kon.

Juist was de troep voorbij, toen men een doordringenden gil hoorde. Een aantal menschen liep naar de plek; Gashford, die

juist weder op straat was gekomen, insgelijks. Hij stond buitenaf, en kon niet zien of hooren, wat er in den kring voorviel. Iemand, die eene betere plaats had, onderrichtte hem, dat eene weduwnaar haar zoon onder de plunders had herkend.

»Is het anders niet?» zeide de secretaris, zich omkeerende om naar huis te gaan. »Nu, zij zijn toch aan den gang.»

XLIX.

EEN NACHTTOONEEL TEN HUIZE VAN DEN SLOTENMAKER.

Hoe veelbelovend deze gewelddadigheden Gashford ook voorkwamen, zij gingen echter dien nacht niet verder. De militaire macht rukte nogmaals uit, nam weder eenige muiters gevangen, en de overigen verstrooiden zich wederom, na een korten en zwakken tegenstand. Hoe heet en opgewonden zij ook waren, zij durfden nog niet alle banden verbreken en alle wetten tartten. Zij gevoelden nog iets van dat tot eene gewoonte geworden ontzag voor die staatsmachten, welke de maatschappij tot hare eigene veiligheid heeft ingesteld, en indien derzelver onschendbaarheid bijtijds was gehandhaafd, zou de secretaris gewis eene bittere teleurstelling hebben moeten verduwen.

Tegen middernacht waren de straten weder ledig en stil, en behalve dat er op twee plaatsen in de stad eene ruïne stond, waar men bij het ondergaan der zon nog een fraai gebouw had gezien, had alles het gewoon voorkomen. Zelfs de Katholieke renteniers en kooplieden, van welke er velen in de stad woonden, koesterden geene vrees voor de veiligheid hunner personen of eigendommen, en waren niet eens zeer verontwaardigd over het onrecht, dat hun reeds was aangedaan door de vernieling hunner plaatsen van godsverering. Een wel gevestigd vertrouwen op het verstand en de rechtschapenheid van hunne medeburgers, met wie zij, in weerwil van alle godsdienstverschil, in vrede en vriendschap leefden, stelde hen gerust, en overtuigde hen, dat de welgezinde Protestanten even weinig deel hadden aan de voorgevallene buitensporigheden, als zij zelve te beschuldigen waren van de wreedheden, onder de regeering van Maria gepleegd.

De klok zou welhaast één uur slaan, toen Gabriël Varden, zijne vrouw en Miggs nog in het kamertje achter den winkel bij elkander zaten. De lange pitten der kaarsen, de stilte, en vooral de nachtmutsen van de vrouw en de meid, gaven duidelijk te kennen, dat men reeds lang gereed was geweest om naar bed te gaan, en eene gewichtige reden had om zoo laat op te blijven. Het gezicht van Miggs, die bij tusschenpoozen op haar stoel zat te slapen, of allerlei akelige grimassen maakte, om te toonen, dat zij wakker bleef, was

den slotenmaker zoo onverdragelijk, dat hij haar verscheidene malen naar bed wilde zenden; maar dewijl de meid, begrijpende dat hare meesteres zich niet zonder hare hulp kon ontkleeden, zich niet wilde laten gezeggen, moest Gabriël geduld hebben.

Zoo werd het twee ure, en toen hoorde men buiten een geluid, alsof er iemand bij toeval tegen den klopper van de deur viel. »Daar is Simon!» zeide Miggs opspringende. — »Wie is daar?» vroeg Gabriël. — »Ik!» antwoordde de stem van Tappertit. Gabriël opende de deur en liet hem in.

Zijn voorkomen was niet bijzonder innemend; want iemand van zijne statuur heeft in een gedrang veel te lijden; en daar hij bij het tumult zijn best had gedaan, waren zijne kleederen in een ellendigen toestand. Zijn rok was aan flarden gescheurd, zijn hoed in elkaar geknepen, zijne broek- en schoengespen waren verdwenen, zijne das insgelijks, en zijn linnengoed was aan strooken gereten; daarbij was hij zoo met modder en stof bedekt, dat het onmogelijk zou geweest zijn de oorspronkelijke kleur van zijne kleederen of zijne huid te onderscheiden. Hij stapte echter met eene trotsche houding binnen, wierp zich op een stoel, en nadat hij eene vruchteloze poging had aangewend om zijne handen in zijne broekzakken te steken, die ten binnenste buiten gekeerd op zijne beenen hingen, zag hij met barsche deftigheid om zich heen.

»Simon!» zeide de slotenmaker ernstig: »hoe komt het, dat gij zoo laat en in zulk een toestand thuis komt? Geef mij maar de verzekering, dat gij niet onder de plunders zijt geweest, en ik ben tevreden.» — »Mijnheer!» antwoordde Tappertit met een verachtelijken blik: »ik verwonder mij, dat gij zoo iets zeggen durft.» — »Gij zijt dronken,» hernam Gabriël. — »In het algemeen,» antwoordde Sim met groote bedaardheid, »beschouw ik u als een leugenaar, mijnheer! maar in dit opzicht spreekt gij bij toeval de waarheid.» — »Martha!» zeide de slotenmaker, zich tot zijne vrouw keerende, terwijl hij treurig zijn hoofd schudde, maar toch moest lachen over de zotte figuur, die hij voor zich zag; »ik hoop, dat de arme jongen zich niet heeft laten medeslepen door die schurken en gekken, over wie wij zoo dikwijls woorden hebben gehad, en die vandaag zooveel onheil hebben aangericht. Als hij van avond in Duke-street of Warwick-street is geweest...» — »Daar is hij niet geweest!» riep Tappertit met eene forsche stem, welke hij eensklaps liet dalen tot een zacht fluisteren, toen hij met een veelbetekenenden blik herhaalde: »Daar is hij niet geweest.» — »Daar ben ik blijde om,» herhaalde de slotenmaker op een ernstigen toon; »want als hij daar geweest was, Martha! en het tegen hem bewezen kon worden, zou uwe fraaie Vereeniging eene kar voor hem zijn geweest, om hem naar de galg te brengen.»

Juffrouw Varden was te zeer ontsteld door het woeste gedrag van Simon en door hetgeen zij van de gewelddadigheden had gehoord,

om een enkel woord te spreken. Miggs wrong schreiend hare handen.

„Hij is niet in Duke-street of Warwick-street geweest, George Varden!” zeide Simon barsch; „maar hij is te Westminster geweest. Misschien heeft hij daar wel een Lord afgeranseld, mijnheer! Kijk maar zoo niet; er zijn daar neuzen aan bloed geslagen, en ik herhaal, misschien heeft hij daar wel een Lord afgeklopt. Dit,” vervolgde hij, terwijl hij een grooten tand uit zijn vestzak haalde, op welks gezicht juffrouw Varden en Miggs beiden begonnen te gillen, „dit is de tand van een bisschop.” — „Ik wilde liever vijfhonderd pond kwijt wezen,” zeide de slotenmaker haastig, „dan dat dit gebeurd ware. Gij domkop! weet gij wel, in welk gevaar gij u gestoken hebt?” — „Dat weet ik,” was het antwoord, „en daar draag ik roem op. Ik ben daar geweest. Iedereen heeft mij gezien. Ik heb gemaakt, dat men mij zag. En ik wacht de gevolgen af.”

Wezenlijk ontevreden en ongerust, stapte de slotenmaker eene poos op en neer, nu en dan een blik werpende op zijn gewezen leerling, en bleef eindelijk voor dezen staan. „Ga naar bed,” zeide hij, „en slaap wat uit, opdat gij met berouw en eenigszins bij uwe zinnen moogt ontwaken. Als gij maar berouw gevoelt over hetgeen gij gedaan hebt, zullen wij trachten u te redden. — Ik zal hem ten vijf ure roepen,” vervolgde hij, zich haastig tot zijne vrouw keerende; „dan kan hij met de eerste boot naar Gravesend varen, voordat er naar hem gezocht wordt. Van daar kan hij gemakkelijk naar Canterbury komen, waar uw neef hem wel werk zal geven, tot deze storm is overgewaaid. Ik weet niet, of ik er wel aan doe, dat ik hem aan zijne verdiende straf onttrek; maar hij heeft twaalf jaren hier in huis gewoond, en het zou mij spijten als hij aan een ongelukkig einde kwam. Doe de straatdeur op het slot, Miggs! en als gij naar boven gaat, pas dan op, dat men op straat geen licht kan zien. Kom aan, Simon! ga naar bed.” — „En denkt gij, mijnheer!” antwoordde Tappertit met eene dikke tong, „denkt gij, mijnheer! dat ik laaghartig genoeg zal zijn, om uw schandelijk voorstel aan te nemen? Rampzalige!” — „Ook goed, Sim! als gij nu maar naar bed gaat. Elke minuut is van belang. Geef het licht hier, Miggs!” — „Och! ga toch maar naar bed!” riepen beide vrouwen te gelijk.

Tappertit stond op en schopte zijn stoel weg, om te toonen, dat hij wel alleen kon staan. Daarop antwoordde hij, terwijl hij heen en weder zwaaide: „Gij hebt daar van Miggs gesproken, mijnheer! — Miggs mag verzuipen.” — „O Simon!” riep de bedoelde jonge dame met eene flauwe stem. „O lieve hemel, welk eene ontsteltenis!” — „De heele boel mag verzuipen,” hervatte Sim, „uitgezonderd juffrouw Varden. Om harentwil ben ik hier gekomen, mijnheer! juffrouw Varden, neem dit papier. Het is een veiligheidsbrief. Gij zult dien misschien noodig hebben.” Daarmede stak hij haar een

morsig stuk papier toe. De slotenmaker nam het aan, en las het volgende:

„Alle goede vrienden van onze zaak zullen, hoop ik, zorg dragen, dat zij geene schade toebrengen aan het eigendom van een Protestant. Ik ben wel verzekerd, dat de eigenaar van dit huis een standvastig en waardig vriend van onze zaak is.

„George Gordon.”

„Wat is dit?” zeide de slotenmaker ontsteld. — „Iets, dat u goede diensten zal doen, mannetje,” antwoordde zijn gewezen leerling, „gelijk gij ondervinden zult. Bewaar het wel, en houd het bij de hand, en schrijf morgenavond en de geheele week lang „geene Paperij” op uwe deur. Dat raad ik u.” — „Het schrift is echt,” zeide de slotenmaker, „want ik ken de hand. Wat beteekent dit dreigement? Welke duivel is er los?” — „Een dolle duivel,” antwoordde Sim, „een vuurduivel. Kom hem niet in den weg, of gij zijt verloren. Laat u waarschuwen, Varden! Vaar wel!”

Maar nu vielen de twee vrouwen hem op het lijf, en Miggs sloeg hare armen om hem heen, hem smeekende om te bedaren en naar bed te gaan. „Mijn bloedend vaderland roept mij,” zeide Tappertit; „en ik ga. Laat mij los, Miggs! of ik zal u knijpen.” — Miggs bleef hem echter vasthouden, en gaf te gelijk een geweldigen gil; maar of dit van angst was, of wel, omdat hij zijne bedreiging ten uitvoer bracht, is onzeker. — „Laat mij los!” zeide Simon, nog worstelende, om zich van haar te ontslaan. „Laat mij gaan! Ik heb voor u gezorgd in een nieuwen staat der maatschappij, en ben voornemens u een goed inkomen te geven. Daar! Zijt gij nu tevreden?” — „O Simon!” riep Miggs. „O mijn lieve Simon, wat doet dit oogenblik mij gevoelen!” Haar gevoel scheen van een tamelijk onstuimigen aard te wezen; want zij was met hangende haren, daar zij in de schermutseling hare nachtmuts had verloren, op hare knieën gezonken, en lag erbarmelijk te schreien en te snikken.

Zonder zich hierom te bekreunen, wendde Simon zich tot zijn meester, zeggende: „Ik laat eene kist met goed boven. Doe er mede wat gij wilt; want ik heb het niet noodig. Ik kom hier nooit weer terug. Gij kunt u van een anderen werkgaat voorzien; ik ben voortaan in dienst van mijn vaderland.” — „Over een paar uren kunt gij wezen wat gij wilt, maar nu gaat gij naar bed,” zeide Gabriël, zich in de deur plaatsende. „Hoort gij wel? Ga naar bed.” — „Ik hoor u, en ik tart u, Varden!” antwoordde Tappertit. „Ik ben van avond naar buiten geweest, mijnheer! en heb daar eene onderneming voorbereid, die uwe smidsziel zal verbaasd doen staan. Men heeft mij daarbij noodig. Laat mij door!” — „Als gij naar de deur komt, geef ik u een slag, dat gij omtuimelt,” zeide de slotenmaker. „Gij zoudt best doen met naar bed te gaan.”

Simon gaf geen antwoord, maar liep met het hoofd vooruit storm tegen zijn meester; zoodat beiden worstelende den winkel intui-melden, terwijl juffrouw Varden en Miggs vreesselijk gilden. Varden had zijn gewezen leerling gemakkelijk kunnen neervellen, en dan vastbinden; maar in zijn onweerbaren toestand wilde hij hem niet gaarne bezeeren, en vergenoegde zich derhalve met zijne slagen af te weren, en die, welke hij niet kon afweren, ten beste te nemen, er zijne hoofdzaak van makende om Sim van de deur af te houden, tot er eene gelegenheid zou voorkomen om hem tot den terugtocht naar zijn eigen kamertje te dwingen, en daar op te sluiten. Hij had echter, in zijne goedhartigheid, te veel op de zwakheid van zijn tegenstander gerekend, en vergeten, dat dronken lieden, die niet meer goed kunnen gaan, toch dikwijls nog kunnen loopen. Zijn tijd afwachtede, deed Simon alsof hij terugweek, schoot toen onverwacht voorwaarts en zijn meester voorbij, opende in een oogenblik de deur, en vloog de straat op als een dolle hond. De slotenmaker bleef een oogenblik verbaasd staan kijken, en liep hem toen achterna.

Het was juist een geschikte tijd voor een wedloop; want de straten waren ledig, en de lucht was koel, terwijl de vluchtende gedaante nog op eenigen afstand zichtbaar was. Maar de kortademende slotenmaker had volstrekt geen kans tegen den mageren Sim, hoewel er een tijd was geweest, dat hij hem gemakkelijk had kunnen inhalen. De ruimte tusschen hen beiden werd hoe langer hoe grooter, en toen Sim den hoek van de straat omsloeg, welke juist door de eerste zonnestralen werd verlicht, gaf Varden de jacht op, en zette zich op eene stoep neder, om wat uit te blazen. Sim liep intusschen op denzelfden draf door naar de Laars, waar men hem verwachtte.

„Loop dan heen, Sim!” zeide de slotenmaker, zoodra hij weder spreken kon. „Ik heb mijn best voor u gedaan, jongen! en had u gaarne willen redden: maar ik vrees dat gij den strop al om den hals hebt.” Dit zeggende, en treurig het hoofd schuddende, keerde hij terug naar de plaats, waar zijne vrouw en de getrouwe Miggs hem met angst verwachtten.

Juffrouw Varden (en derhalve Miggs insgelijks) gevoelde nu eene heimelijke bekommring, dat zij kwaad had gedaan; dat zij, zoover hare geringe middelen strekten, had geholpen tot het verwekken van opschuddingen, waarvan zij het einde onmogelijk kon voorzien; dat zij de verwijderde oorzaak was van het pas voorgevallen tooneel, en haar man derhalve nu recht en reden had om te triomfeeren. Zoo diep gevoelde zij dit, en zoozeer ontmoedigde haar de gedachte, dat zij, terwijl haar man Sim naliep, het roode huisje met het gele dakje onder haar stoel verborg, uit vrees dat dit aanleiding zou geven tot een vernieuwd gesprek over het pijnlijke onderwerp. Maar juist had Varden onder het naar huis gaan aan deze schatkist gedacht, en toen hij terugkwam, was het eerste, dat hij deed, naar het huisje te vragen. Juffrouw Varden moest het nu wel voor den dag halen, en deed zulks

met vele tranen en afgebroken betuigingen, dat als zij ooit had kunnen denken...

„Ja, ja!” zeide Varden. „Dat weet ik wel. Ik wil u geene verwijtingen doen; maar gij moogt voortaan wel onthouden, dat, wanneer het goede tot kwade oogmerken wordt misbruikt, het veel erger gevolgen heeft, dan als men openlijk kwaad doet. Laten wij er nu niet meer over spreken!”

Dit zeggende, wierp hij het huisje op den grond, zette er zijn hiel op, en trapte het aan stukken. Het geld, dat er in was, rolde naar alle kanten heen; maar niemand raapte het op. „Daar!” zeide de slotenmaker: „dat is al opgeruimd; en ik wenschte, dat al wat van de Vereeniging afkomstig is, zoo gemakkelijk was op te ruimen.” — „Het is zeer gelukkig, Varden!” zeide zijne vrouw, met haar zakdoek voor haar oogen, „dat, in geval er nog meer onrust mocht komen, hetgeen ik hartelijk hoop, dat niet gebeuren zal...” — „Ik hoop het ook, liefste!” — „Maar dat wij, in geval er zoo iets gebeuren mocht, dat papier hebben.” — „O ja!” hernam de slotenmaker, zich snel omkeerende. „Waar is dat papier?”

Juffrouw Varden stond versteld, toen hij het haar afnam, in stukken scheurde, en onder den haard wierp.

„Zult gij het dan niet gebruiken?” vroeg zij. — „Gebruiken?” herhaalde Gabriël. „Neen! Laten zij komen en het huis uitplunderen of in brand steken, ik wil niets te doen hebben met de bescherming van hun aanvoerder, of hunne leus op mijne deur schrijven, al wilden zij mij daarvoor ook in mijn eigen huis doodschieten. Laat hen maar komen, als zij durven! De eerste, die binnenkomt, mocht wel wenschen dat hij honderd mijlen hier vandaan was. De anderen mogen doen wat zij niet laten kunnen. Ik zou hen in niets te wille willen zijn of hen afkopen, al veranderde ieder pond ijzer, dat ik hier heb, in honderd pond goud. Ga nu naar bed, Martha! Ik zal de luiken opendoen en aan het werk gaan.” — „Zoo vroeg?” zeide zijne vrouw. — „Ja, zoo vroeg,” antwoordde de slotenmaker op een vroolijken toon. „Wanneer zij ook komen, zij zullen ons niet vinden wegkruipende, alsof wij ons deel van het daglicht niet durfden nemen.” Daarop gaf hij zijne vrouw een hartelijken kus, haar aanmanende om niet langer te talmen, dewijl het anders tijd zou worden om op te staan, voordat zij naar bed ging. Juffrouw Varden ging dan ook zeer goedwillig naar boven, gevolgd door Miggs, die, hoewel zij insgelijks tamelijk uit het veld was geslagen, niet kon nalaten hare verwondering over de stoutheid van haar meester door blikken en gebaren te kennen te geven.

L.

VERDERE WAPENFEITEN DER VEREENIGING.

Een oploop van het gemeen in eene groote stad is een geheimzinnig iets: niemand weet waar het vandaan komt of waar het naderhand blijft. De volkshoop, die op vrijdagmorgen het Parlement had belegerd, was dezelfde, die in den volgenden nacht in Duke-street en Warnich-street plunderde. Evenwel had het gepeupel zich des namiddags verstrooid, zonder eenige afspraak om zich weder te verzamelen, ja zonder hieraan zelfs te denken.

In de Laars, in zeker opzicht het hoofdkwartier der muiters, waren op dien vrijdagavond geen twaalf menschen bij elkander. De ondervinding van een avond had echter den vermetelen belhamers geleerd, dat zij zich slechts op straat behoeften te vertoonen, om zich aanstonds omringd te zien door een troep, dien zij niet dan met veel moeite en gevaar bestendig bijeen konden houden wanneer hunne hulp niet gevraagd werd. Nu zij dit geheim bezaten, waren zij zoo gerust, alsof er twintigduizend man om hen heen gekampeerd lag. Des zaterdags hielden zij zich den geheelen dag stil, en ook des zondags waren zij niet voornemens iets van belang te ondernemen.

„Ik hoop,” zeide Dennis op zondagmorgen, terwijl hij geeuwend op zijn stroo overeind kwam, „dat mijnheer Gashford ons nog wat rust zal laten. Of zou hij ons alweer aan het werk willen hebben, he?” — „Het is zijne gewoonte niet om te blijven stilzitten,” bromde Hugh tot antwoord. „Maar ik heb nog geen lust om weer te beginnen. Ik ben nog zoo stijf als eene deur, en zoo vol krabbels, alsof ik gisteren den geheelen dag met wilde katten had gevochten.” — „Dat komt omdat gij zulk een duivel van een kerel zijt,” hernam Dennis, het woeste en opgeretene gezicht van zijn makker met bewondering aanstarende. „Gij bezeert u zelve honderdmaal meer dan noodig is, omdat gij altijd de voorste wilt zijn.” — „Wat dat betreft,” zeide Hugh, naar de deur van den stal wijzende, „daar hebt gij er een, die evengoed is als ik. Wat heb ik u van hem gezegd? Heb ik niet gezegd, dat hij zoo goed was als twaalf anderen?” — „Ja! gij hebt wel gelijk gehad,” hernam hij, zich traag omkeerende, om ook naar de deur te kijken. „Maar wie zou nu aan hem zeggen, dat hij zulk een kerel was? Is het niet dood jammer, dat hij, in plaats van eens goed uit te rusten, daar loopt soldaatje spelen als een jongen? En dan zijne malle zindelijkheid,” vervolgde Dennis, wiens zwak zeker geene zindelijkheid was. „Toen ik van morgen om vijf ure even wakker werd, was hij al aan de pomp, en toen hij zich gewasschen had, hadt gij eens moeten zien, hoe hij zijne pauwenveren op zijn hoed ging steken. Het is wel jammer, dat hij zoo is; maar elke gek heeft zijn gebrek.”

Het onderwerp van dit gesprek en de laatste wijsgeerige opmerking, was, gelijk de lezer reeds zal vermoed hebben, niemand anders

dan Barnaby, die met zijn vaandel in de hand voor de deur in den zonneshijn op schildwacht stond, en, bij zich zelve zingende, langzaam heen en weer stapte. De netheid, waarmede hij zijne armoedige kleederen had geschikt, en zijne statige houding, toonden, welke hooge gedachten hij had van zijn post en hoe blijde hij daarmede was. Voor Hugh en zijn makker, die in een donkeren hoek van den stal lagen, schenen de arme zinneloze en het zonnelicht eene heldere schilderij te vormen, waarvoor het kozijn der deur tot lijst diende, en die met hun eigen toestand, terwijl zij zich daar als zwijnen in het stroo lagen te wentelen, zulk een scherp contrast maakte, dat zij eene poos stilzagen en zich bijna over zich zelve schaamden.

„Ja,” zeide Hugh eindelijk met een lach, om zijne aandoening te verbloemen, „hij is een rare snaak, die Barnaby, en kan meer doen, met minder eten en drinken, dan iemand van ons allen. Wat zijn soldaatjespenen betreft, ik heb hem daar op schildwacht gezet.” — „Daar moet gij zeker een oogmerk mede gehad hebben?” hernam Dennis. — „Ja, dat zal ik u zeggen,” antwoordde Hugh. „Onze edele kapitein, die daar nog ligt te slapen, en ik, hebben tegen morgen een plannetje gemaakt, daar voordeel van te halen is.” — „Tegen de Papisten?” — Tegen één Papist ten minste; en dat wel iemand, met wien sommigen van ons, ik onder anderen, nog eene oude rekening hebben af te doen.” — „Toch niet die vriend van mijnheer Gashford, van wien hij bij mij aan huis gesproken heeft?” vroeg Dennis vol blijde verwachting. — „Dezelfde,” antwoordde Hugh. — „Ha! zoo gaat het goed!” riep Dennis uit. „Er moet zoo wat van betaald zetten en wraak nemen in het spel komen, dan zal het wel lukken.” — „De kapitein,” antwoordde Hugh lachende, „is voornemens om in het gewoel een meisje mee te pakken, en ik ook.”

Dennis ontving deze kennisgeving met een tamelijk scheef gezicht, en merkte aan, dat het beter zou wezen zich daarmede niet in te laten. Misschien zou hij nog meer daarover gezegd hebben, indien het hem niet was ingevallen te vragen, welk verband er bestond tusschen dit plan en de omstandigheid, dat Barnaby bij de deur op schildwacht was gezet. „Wel!” antwoordde Hugh, fluisterende: „de menschen, die wij een bezoek willen gaan geven, zijn eens vrienden van hem geweest; en ik ken hem genoeg, om te weten, dat, als hij dacht, dat wij hun eenig kwaad zouden doen, hij spoedig hunne partij zou opnemen. Daarom heb ik hem wijs gemaakt (want ik ken hem vanouds), dat Lord George hem heeft uitgekozen om dit huis te bewaken, terwijl wij morgen weg zijn, en dat dit eene groote eer is. En daar staat hij nu al op schildwacht, zoo trotsch, alsof hij een generaal was. Wat zegt gij nu van mijne voorzichtigheid?” Dennis prees die tot aan de wolken, en zeide toen: „Maar nu het plan zelf...” — „Dat zult gij van mij en onzen kapitein te zamen hooren,” antwoordde Hugh; „want daar wordt hij wakker. Kom aan, kapitein! Courage! Maar weer gedronken! Nog eens het haar

van den hond, die u gebeten heeft! Drink wat gij wilt. Er ligt goud en zilver genoeg onder mijn bed om het te betalen, al wildet gij bij emmers vol drinken."

Tappetit hoorde deze vriendelijke toespraak met een tamelijk onvergenoegd gezicht aan; want de twee laatste nachten begonnen hem leelijk op te breken, en hij was nauwelijks in staat om op de been te blijven. Met bijstand van Hugh strompelde hij echter naar de pomp, en nadat hij zich met eene rijkelijke afwassching en eene frissche teug koud water had ververscht, vroeg hij om melk met rum, en ging daarmede en met eenige beschuiten en een stuk kaas vrij hartig ontbijten. Vervolgens legde hij zich bij zijne makkers neder, en begon Dennis met het plan voor den volgende dag bekend te maken.

Dat hun gesprek belangrijk was, bleek uit den langen duur en de gespannen aandacht van het drietal. Dat het niet van een naargeestig ernstigen aard was, maar met scherts werd gekruid, was op te maken uit hun veelvuldig uitbarsten in een schaterend gelach, hetwelk Barnaby met verwondering over hunne lichtzinnigheid vervulde. Hij werd echter niet geroepen om bij hen te komen, voordat zij eenige uren gegeten, gedronken, geslapen en gepraat hadden, namelijk niet voordat het weder begon te schemeren, en toen onderrichtten zij hem, dat zij eens eene wandeling door de stad gingen doen, en dat hij kon medegaan, als hij wilde.

Zonder eenige andere voorbereidselen, dan dat zij blauwe kokardes droegen en knuppels medenamen, en zonder ander bepaald plan, dan om zooveel kwaad te doen als zij konden, zwierven zij eenigen tijd door de stad rond. Daar hun getal spoedig aangroeide, verdeelden zij zich weldra in verschillende troepen, met afspraak om elkander in het veld bij Welbeck-street weder op te wachten. De grootste troep, en die nog gestadig toenam, was die, bij welken Hugh en Barnaby bleven. Deze sloeg den weg naar Moorfields in, waar een rijke kapel stond, en in de buurt verscheidene bekende Katholieke families woonden.

Met de woonhuizen, waarop zij het gemunt hadden, beginnende, braken de plundersaars de deuren en vensters open, en begonnen vervolgens het huisraad te vernielen, te gelijk naar hamers, poken, zagen en dergelijke gereedschappen zoekende, om daarmede het werk der verwoesting voort te zetten. Verscheidene plundersaars maakten zich gordels of draagbanden van touwen of doeken, en droegen daarin hunne gereedschappen zoo openlijk als sappeurs van het leger. Men toonde geen de minste behoedzaamheid om te verbergen wat men deed, en ook dezen avond zeer weinig opgewondenheid of drift. In de kapellen werden zelfs de altaren, banken en preekstoelen afgebroken en weggedragen; in de woonhuizen nam men zelfs de beschotten en trappen weg. Het gemeen gedroeg zich bij dit zondagavondvermaak als handwerkslieden, die eene

bestelde karrewei afmaakten. Vijftig welberadene mannen hadden hen kunnen stuiten; eene enkele compagnie soldaten had hen kunnen uiteenjagen: maar niemand kwam tusschen beide; geen openbaar gezag beteugelde hen; men sloeg zoo weinig acht op hen, alsof zij nuchteren en bedaard een werk verrichtten, waarin niets ongeoorloofds was.

Op dezelfde wijze marcheerden zij naar de afgesproken verzamelaarsplaats, waar zij groote vuren maakten, en nadat zij het kostbaarste van den buit hadden afgezonderd om te bewaren, het overige verbrandden. Priesterkleederen, heiligenbeelden, rijke stoffen en sieraden, altaargereedschappen en meubelen werden in de vlammen geworpen, die den geheelen omtrek verlichtten, en de plundersaars dansten juichend en tierend om deze vuren heen, totdat zij moede waren, zonder dat iemand hen hinderde.

Toen de voornaamste troep het veld verliet, en Welbeck-street doortrok, haalde men Gashford in, die op allen het oog had gehouden, en langs de huizen wegsloop. Naast hem blijvende, en alsof hij niet tegen hem sprak, fluisterde Hugh hem toe: »Is dit niet beter, meester?" — »Neen!" antwoordde Gashford. — »Wat zoudt gij dan willen hebben?" vroeg Hugh. — »Wat ik zou willen?" antwoordde Gashford, den ander kwaadaardig in zijn arm knijpende: »ik zou willen, dat er wat meer te zien was aan uw werk. Gekken! kunt gij geene betere vreugdevuren maken dan van stukken en brokken? Kunt gij niets in zijn geheel verbranden?" — »Heb maar wat geduld, meester!" zeide Hugh. »Zie morgenavond maar eens, of de lucht in het oosten niet rood wordt." Daarmede voegde hij zich weder op zijne plaats naast Barnaby; en toen de secretaris naar hem omzag, waren beiden in het gedrang verdwenen.

De volgende morgen werd begroet met het luiden der klokken, het afvuren van het geschut van den Tower, het uitsteken van vlaggen, en andere vreugdeblijken ter eere van des konings verjaardag; en ieder ging zijne zaken doen of zijn vermaak zoeken, alsof in de stad de beste orde heerschte, en niemand iets wist van de half uitgedoofde vuren, die bij het naderen van den nacht weder zouden opvlammen, en schrik en verderf in het rond verspreiden. De aanvoerders der plundersaars, door de gerustheid, waarmede men hen den vorigen nacht had laten begaan, en den buit, dien zij hadden behaald, nog vermeteler gemaakt, bleven bijeen, en waren er slechts op bedacht, om alle hunne volgelingen tot zulk een uiterste te verleiden, dat geene hoop op vergiffenis of belooning hen zou kunnen verlokken om de belhamels te verraden en in handen van het gerecht te leveren.

Het gevoel, dat men te ver gegaan was, om vergiffenis te erlangen, hield inderdaad de schroomvalligen evenzeer bijeen als de vermetelen. Velen, die gaarne als getuigen tegen de voornaamste aanstokers van het gemeen hadden willen optreden, begrepen dat dit hun niet kon

baten, dewijl al wat zij gedaan hadden door eene menigte toeschouwers was gezien. Velen van dezen, geringe handwerkslieden, waren des zaterdags niet naar hun werk geweest; anderen waren door hunne meesters onder de plundersaars gezien; nog anderen begrepen, dat zij verdacht waren, en, als zij terugkwamen, zouden weggezonden worden; en dit alles maakte hen wanhopig, en deed hen zich troosten met het gemeene spreekwoord, dat het evengoed was te hangen om een schaap als om een lam. Allen hoopten en geloofden eenigszins, dat zij de regeering schrik hadden aangejaagd, en dat deze eindelijk met hen zou onderhandelen en zich de wet laten voorschrijven. De bedachtzaamste redeneerde er aldus over, dat zij, in het ergste geval, te talrijk waren om allen te straffen, en dat hij evenveel kans had om te ontsnappen, als een ander. De grootste hoop redeneerde in het geheel niet, maar liet zich door hartstocht, boosaardigheid en hoop op buit medeslepen.

Nog eene omstandigheid is opmerkenswaardig, namelijk dat, van hunne eerste gewelddadigheid in Westminster af, elke zweem van orde of planmatige schikking onder hen verdween. Als zij zich in benden verdeelden en naar verschillende wijken der stad snelden, geschiedde zulks op een oogenblikkelijken inval. Elke bende zwol, terwijl zij voorttrok, gelijk eene rivier, terwijl zij zeewaarts stroomt; nieuwe aanvoerders verschenen als zij noodig waren, verdwenen wanneer de noodzakelijkheid voorbij was, en traden weder te voorschijn, wanneer die zich vernieuwde. Elke oploop was het werk van oogenblikkelijke omstandigheden; nuchtere handwerkslieden, die van hun dagwerk naar huis gingen, zag men hunne mand met gereedschap wegmijten en zich bij de muiters voegen; loopjongens deden hetzelfde. Kortom, de stad was met eene zedelijke pest besmet. Het rumoer en gewoel had voor honderden iets verleidelijks, dat zij niet konden weerstaan. Eene aanstekende razernij, die hare grootste hoogte nog niet bereikt had, greep ieder uur nieuwe slachtoffers aan, en van hun geraaskal begon de maatschappij te beven.

Het was tusschen twee en drie uur in den namiddag, dat Gashford het nest binnenkeek, hetwelk in het vorige hoofdstuk beschreven is, en toen hij niemand anders dan Dennis en Barnaby zag, naar Hugh vroeg. Barnaby antwoordde hem, dat deze reeds een uur uit was.

„Dennis!” zeide de secretaris glimlachend en op zijn zoetsappigsten toon, terwijl hij zich op eene ton nederzette. „Dennis!” — De scherprechter kwam terstond overeind, en keek hem aan. — „Hoe vaart gij, Dennis?” hervatte de secretaris knikkende. „Ik hoop dat uwe vermoedenis u niet opbreekt? Waar is uw vriend?” — Dennis zag om zich heen, alsof hij naar Hugh zocht; toen, zich herinnerende dat hij dezen had zien uitgaan, antwoordde hij: „Ik weet het niet; ik had hem al terug verwacht. Ik hoop niet, dat het juist tijd voor hem was om aan het werk te gaan, mijnheer Gashford?” — „Wie

zou dat beter weten dan gij?” zeide de secretaris. „Hoe kan ik dat zeggen, Dennis? Gij weet wel, dat gij volkomen vrij zijt om te doen wat gij wilt, en niemand behoeft te dienen — behalve somtijds de wet, niet waar?” — Deze toespeling op zijn beroep deed Dennis glimlachen; maar hij schudde toch zijn hoofd, wees naar Barnaby, en fluisterde: „Stil — gij weet wel — het volksvooroordeel! Wel Barnaby! wat is er?” — „Ik hoor hem komen,” antwoordde deze. „Ik ken zijn stap en dien van zijn hond ook. Ha! daar zijn zij!” riep hij vol blijdschap uit. „Ik ben blij, dat gij weer terug zijt, oude Hugh!” — „Ik mag een Turk wezen, als hij mij niet altijd hartelijker verwelkomt, dan ooit een verstandig mensch gedaan heeft,” zeide deze, hem met eene woeste vriendelijkheid, die vrij zonderling was om aan te zien, de hand drukkende. „Hoe vaart gij, jongen?” — „Frisch!” riep Barnaby, met zijn hoed zwaaiende; „en vroolijk ook, en gereed om alles te doen voor de goede zaak en dien vriendelijken heer, met zijn bleek gezicht, dien zij zoo slecht behandelen.”

Op dit oogenblik ontdekte Hugh Gashford, en terstond veranderde de uitdrukking van zijn gezicht, terwijl hij zeide: „Goedendag, meester!” — „Ik wensch u ook goedendag,” zeide de secretaris, „en vele goede dagen — geheele jaren hoop ik. Gij zijt warm.” — „Dat zoudt gij ook wel wezen, meester,” antwoordde Hugh, zijn gezicht afvegende, „als gij zoo hard geloopt hadt als ik.” — „Gij weet het nieuws dan? Ja, ik dacht wel, dat gij het al zoudt gehoord hebben.” — „Nieuws? Wat voor nieuws?” — „Weet gij het nog niet?” hernam Gashford met verwondering. „Wel lieve tijd! Moet ik dan de eerste wezen, om u te zeggen, welk een man van belang gij geworden zijt? Ziet gij het koninklijke wapen hier wel bovenaan?” vroeg hij glimlachend, terwijl hij een groot papier uit zijn zak haalde, openvouwde en aan Hugh liet zien. — „Wat gaat dat mij aan?” zeide Hugh. — „Dat gaat u wel degelijk aan,” antwoordde de secretaris. „Lees het maar eens!” — „De eerste maal, dat ik u zag, heb ik u al gezegd, dat ik niet lezen kan,” hervatte Hugh ongeduldig. „Wat duivel staat er in?” — „Het is eene proclamatie van den Koning,” antwoordde Gashford, „waarin eene belooning van vijfhonderd pond wordt aangeboden — en vijfhonderd pond is eene groote som, en eene zware verzoeking voor sommige menschen — voor hem, die den persoon of de personen zal aanbrengen, die zaterdagavond het meest werkzaam zijn geweest om die kapellen te plunderen.” — „Is het anders niet?” zeide Hugh onverschillig. „Dat wist ik wel.” — „Ja, dat had ik wel kunnen denken,” hernam Gashford glimlachend, terwijl hij het papier weder in zijn zak stak. „Ik had wel kunnen begrijpen, dat uw vriend het u zou gezegd hebben.” — „Mijn vriend?” stotterde Hugh, met eene mislukte poging om verwondering te veinzen. „Welke vriend?” — „Kom, kom!” zeide Gashford; „denkt gij, dat ik niet weet, waar gij geweest zijt?

Zal ik hem noemen?" — »Neen!" antwoordde Hugh, met een haastigen blik naar Dennis. — »Gij hebt van hem ook zeker wel gehoord," hernam de secretaris na eene poos van stilzwijgen, »dat de arme drommels, die men gepakt heeft, voor het gerecht zijn gebracht en dat eenige menschen de stoutheid hebben gehad, om tegen hen te komen getuigen; onder anderen," hier klemde hij zijne tanden op elkander, als wilde hij eenige hevige uitdrukkingen, die hem op de tong kwamen, met geweld terughouden, en sprak zeer langzaam, »onder anderen iemand, die het spelletje in Warwick-street heeft gezien, een Roomsche, zekere Haredale." — Hugh had hem in de rede willen vallen, maar het woord was er uit. Op het hooren van dien naam, keerde Barnaby zich driftig om.

»Op uw post, op uw post, Barnaby!" riep Hugh eensklaps, op een woesten toon en met driftige gebaren, terwijl hij Barnaby zijne vlag in de hand duwde. »Let wel op, want wij gaan terstond heen. Kom aan, Dennis! zijt gij gereed? Pas op, dat niemand het stroo van mijn bed omhaalt; gij weet wel wat er onder ligt. Kom aan, meester! zeg nu spoedig wat gij te zeggen hebt; want de kleine kapeitein staat met een heelen troep naar ons te wachten. Haast u! Haast u!»

Barnaby was niet bestand tegen zulk een driftigen woordenstroom. De uitdrukking van verbazing en gramschap, waarmede hij had omgezien, verdween van zijn gelaat, evenals het gezegde uit zijn geheugen, en hij stapte trotsch met zijne vlag naar de deur.

»Gij hadt ons plan in eens kunnen bederven, meester!" zeide Hugh, toen Barnaby buiten gehoor was. — »Maar wie had kunnen denken, dat hij er op letten zou?" hernam Gashford. — »Hij is somtijds zoo gevat als iemand wezen kan," antwoordde Hugh. »Maar kom, Dennis! wij moeten heen. Zij wachten naar ons. Dat kwam ik u zeggen." — »Zooveel haast?" vroeg Gashford. — »Men dient zich wel te haasten, als er zoo iets aan de hand is." — »Is er dan weer iets aan de hand?" vroeg Gashford met zulk een tergenden schijn van onnoozelheid, dat Hugh ongeduldig antwoordde: »Dat weet gij immers wel. Wie weet beter dan gij, dat de eerste stap nu wezen moet, om die getuigen tot een voorbeeld te stellen, en zoo iedereen af te schrikken om voortaan tegen ons of de onzen op te komen?" — »En er is er een, wien gij niet vergeten moet; gij weet wel wien ik meen," zeide Gashford. Daarop aarzelde hij eene poos tusschen zijne voorzichtigheid en wraakzucht, en vervolgde toen: »Vergeet niet, wat ik op dien avond gezegd heb. Geene genade; laat geene twee balken van zijn huis op de plaats, waar de bouwer ze gezet heeft! Vuur, zegt het spreekwoord, is een goede knecht, maar een slechte meester. Maak het zijn meester. Bedenk dat hij het op uw leven toelegt, en op dat van al uwe dappere makkers. Zult gij het onthouden, Hugh? Zult gij het onthouden, Dennis?"

Zij zagen hem en elkander aan, barstten uit in een schaterend

gelach, zwaaiden hunne knuppels boven hun hoofd, en snelden heen.

Na verloop van een korten tijd volgde Gashford hen. Zij waren nog in het gezicht, en hij zag hen zich naar dat gedeelte van het nabijgelegen veld begeven, waar hunne makkers reeds stonden te wachten. Hugh zag om, en wuifde met zijn hoed naar Barnaby, die trotsch op zijn post van vertrouwen, zijn groet op dezelfde wijze beantwoordde, en toen zijn heen en weder wandelen voor de staldeur hervatte, waar zijne voestappen reeds een pad hadden uitgesleten. Een vroolijk besef, dat hij zijn plicht vervulde, en een manhaftig besluit om zijn post tot het uiterste te verdedigen, waren in zijne oogen te lezen.

Glimlachende over de onnoozelheid van den armen Barnaby, stapte Gashford naar Welbeck-street langs een ander pad, dan hij wist dat de muiters zouden nemen, en ging voor een bovenvenster in het huis van Lord George Gordon achter het gordijn zitten, om op hunne komst te wachten. Zij bleven zoo lang uit, dat hij begon te vreezen, dat zij hun voornemen, om daar voorbij te trekken, hadden laten varen en een anderen weg hadden genomen; maar eindelijk hoorde hij hen aankomen.

Zij kwamen echter niet allen te gelijk, maar hadden zich, gelijk hij weldra bespeurde, in vier troepen verdeeld, die elk op hunne beurt voor het huis bleven staan, en na een driemaal herhaald gejuich verder trokken. De eerste troep, die nog een overschot van den in Moorfields behaalden buit ten toon droeg schreeuwde, dat zij naar Chelsea gingen, en in dezelfde orde zouden terugkomen, om van die zegeteekenen een vreugdevuur te maken. De tweede maakte overluid bekend, dat zij naar Wapping trokken, om eene kapel te vernielen; en de derde, dat de plaats van hunne bestemming East Smithfield en hun oogmerk hetzelfde was. Dit alles gebeurde op den vollen dag. Rijtuigen en draagkoetsen bleven staan, om hen voorbij te laten, of keerden terug om hen te ontwijken: voetgangers gingen op zijde of klopten ergens aan, en verzochten om zoo lang in huis te mogen komen, tot de plundersaars voorbij waren; maar niemand moeide hen, en zoodra zij voorbij waren, ging alles weder zijn gewonen gang.

De vierde troep bleef nog weg, en naar dien verlangde de secretaris met het grootste ongeduld. Eindelijk kwam hij aan. De bende was talrijk, en bestond uit uitgelezene mannen; Simon Tappetit, Hugh en Dennis waren natuurlijk vooraan. Zij bleven staan en juichten, gelijk de anderen gedaan hadden; maar toen zij weder verder trokken, zeiden zij niet waar zij heengingen. Hugh zwaaide slechts met zijn hoed, dien hij op zijn knuppel had gezet, wierp toen een blik naar den overkant van de straat, en was verdwenen.

Onwillekeurig volgde Gashford dien blik met zijne oogen, en nu zag hij Sir John Chester op een stoep staan, met eene blauwe kokerde op zijn hoed. Hij lichtte zijn hoed een paar duim boven zijn

hoofd, om zoo het volk te believen, en stond, in eene sierlijke houding op zijn rotting leunende, glimlachend en bedaard te kijken. Evenwel merkte Gashford op, dat hij Hugh met zekere gemeenzame deftigheid, als een beschermer, toeknikte, en hield daarop zijne glurende oogen onafgewend op Sir John gevestigd.

Deze bleef op dezelfde plek en in dezelfde houding staan, tot de laatste man van den troep de straat uit was, nam toen zeer bedaard de blauwe kokarde van zijn hoed, en stak die in zijn zak, om bij eene volgende gelegenheid weder te kunnen dienen, nam een snuifje en drentelde langzaam heen, toen een rijtuig, dat juist voorbijreed, stilhield, en de hand van een dame het glas liet zakken. Oogenblikkelijk had Sir John zijn hoed onder zijn arm. Na een kort gesprek aan het portier, waarin hij blijkbaar zeer aardig schertste over den optocht van het gemeen, stapte hij vlug in de koets en reed heen.

De secretaris glimlachte; maar hij had andere gedachten, om zich bezig te houden, en liet dit onderwerp varen. Men bracht hem zijn middagmaal; maar hij liet het weder wegnemen, zonder er van te proeven, en toen sleet hij vier vervelende uren met rusteloos op en neder te stappen, naar de klok te kijken, en met vruchteloze pogingen om te gaan zitten lezen of slapen. Toen die tijd verloopen was, sloop hij de trap op, geheel naar boven, klauterde een dakenstertje uit, en ging op het dak zitten, met zijn gezicht naar het oosten.

Zonder acht te geven op den koelen wind, die zijn gloeiend voorhoofd verfrischte, de daken en schoorsteenen, die hij voor zich had, den rook en den damp, die hij vruchteloos met zijne oogen zocht te doordringen, het rumoer der jongens, die in het veld speelden en het meer verwijderde gedruisch der stad, bleef hij zitten turen tot het geheel donker was, en werd hoe langer hoe ongeduldiger.

„Alles nog donker aan dien kant,” mompelde hij. „Rekel! waar is de gloed, dien gij mij beloofd hebt?”

LI.

JOHN WILLET KRIJGT MEER GASTEN DAN HEM LIEF IS.

Het gerucht der voorgevallene onlusten had zich nu in de steden en dorpen in den omtrek van Londen verspreid, en was overal ontvangen met die gretige zucht voor het wonderbare en ijselijke, die sedert de schepping der wereld onder de natuurlijke eigenschappen van den mensch behoort. Het gebeurde kwam echter—evenals met ons het geval zou zijn, indien wij ons niet op de geschiedenis konden verlaten—ieder zoo onwaarschijnlijk voor, dat menigeen, die anders lichtgeloovig genoeg was, er niet toe komen kon, om te gelooven, dat zoo iets mogelijk zou wezen, en het verhaal als een ongerijmd verdichtsel verwierp.

De oude Willet — misschien niet zoozeer omdat hij over de zaak had geredeneerd, als wel ten gevolge van zijne gewone koppigheid — was een van hen, die er niets van wilde gelooven. Op denzelfden avond, toen Gashford zoo ongeduldig zat te wachten, zat John voor de deur van de Meiboom met zooveel ijver zijn hoofd te schudden tegen zijne drie oude vrienden en drinkebroers, dat zijn gezicht er bloedrood van werd.

„Denkt gij dan, dat ik heelemaal gek ben?” zeide hij eindelijk tegen Salomon Daisy. — „Wel neen, John! dat weet ik wel beter,” antwoordde Salomon, en zijn gezegde werd terstond door de twee anderen herhaald. Daar zulke complimenten echter John doorgaans slechts nog koppiger maakten dan hij was, antwoordde hij met verachtelijke verontwaardiging: „En hoe durft gij mij dan komen vertellen, dat gij van avond met u drieën naar Londen wilt gaan, om met eigene oogen te zien wat er gebeurd is, terwijl ik u zeg, dat er onmogelijk iets kan gebeurd wezen?” — Salomon wist hierop geen antwoord te geven, en John vervolgde derhalve: „Denkt gij, als er iets van aan was, dat mijnheer Haredale dan zoolang zou uitblijven en zijn huis alleen laten met niemand er in, dan een paar jonge meisjes en eenige bedienden?” — „Ja, maar zijn huis is een tamelijk eindje van Londen,” hernam Daisy, „en men zegt, dat de plundersaars niet verder dan twee of drie mijlen buiten de stad komen. Ook weet gij wel, dat sommige Roomschen hunne kostbaarste goederen daarheen hebben gezonden, om ze te bergen—ten minste zoo wordt er verteld,” — „Zoo wordt er verteld!” herhaalde John netelig. „Ja! en er wordt ook verteld, dat gij laatst in Maart een spook zoudt gezien hebben; maar niemand gelooft er iets van.” — „Of men het gelooft of niet,” hervatte Salomon, „het is waar, en het is ook waar, dat wij, als wij nog naar Londen willen gaan, niet langer moeten talmen. Geef ons nu maar de hand, John! en goeden nacht!” — „Ik geef geene hand aan iemand, die om zulk eene malle reden naar Londen gaat,” antwoordde John, terwijl hij zijne handen in zijne zakken stak.

De drie vrienden moesten derhalve zonder handgeven vertrekken, en deden zulks, nadat zij John hadden beloofd, dat zij hem den volgenden dag een getrouw bericht van hun wedervaren zouden brengen, en, indien de stad rustig was, hem zijne overwinning volop laten genieten. John keek hen lachend na, tot zij uit zijn gezicht verdwenen, schikte zich toen op zijn gemak met zijn rug tegen den muur, legde zijne beenen op de bank en zijn voorschoot over zijn gezicht, en viel gerust in slaap.

Hoelang hij sliep is van geen belang; maar het was niet kort, want toen hij zijne oogen weder opende, was het bijna geheel donker geworden, en schitterden de sterren in de heldere zomervlucht. Eene statige stilte vervulde de geheele natuur, slechts door het zachte geritsel der bladeren gestoord. Op eens hoorde hij in

de verte een flauw geluid, zweemende naar het toeten van een kinkhoorn. Nu eens werd het harder, dan eens flauwer, dan weder stierf het geheel weg. Daarna begon het weder, werd wederom zachter en harder, eindelijk bulderend en loeiend. Het was op den weg, en nam met deszelfs slingeren toe en af. Eensklaps barstte het duidelijk uit, als het gerucht der stemmen en voetstappen van eene menigte menschen.

Het is twijfelachtig, of de oude Willet zelfs toen wel aan de plundersaars zou gedacht hebben, indien zijne keukenmeid en werkmeid hem niet op dat denkbeeld hadden gebracht, door gillend naar boven te vliegen en zich op een zolder op te sluiten. John, bij wien het toppunt van domme verbijstering de plaats van moed bekleedde, bleef voor zijne deur staan wachten naar de komst van den troep. Eens kwam het hem in de gedachten, dat er eene deur met slot en grendels aan het huis was, en dat hij de vensterluiken wel zou kunnen sluiten. Maar hij bleef niettemin stokstil naar den weg staan kijken, zonder zelfs zijne handen uit zijne zakken te halen.

Hij behoefde niet lang te wachten. Eene donkere massa achter eene wolk van stof werd spoedig zichtbaar. De plundersaars versnelden hunne schreden, schreeuwend en tierend als een troep wilden kwamen zij aanstormen, en in een oogenblik was John, van hand tot hand geslingerd, in het dichtste van het gedrang gekomen.

„Waar is hij?” riep eene stem, die John bekend was, terwijl een man zich ruimte maakte. „Geef hem aan mij! Doet hem geen kwaad! Hoe gaat het, oude John? Ha, ha, ha!” — Willet zag hem aan, en herkende Hugh; maar hij zeide niets en dacht niets. — „De jongelui hebben dorst en moeten drinken,” hervatte Hugh, hem naar het huis duwende. „Kom aan, John! maak wat haast. Het beste en sterkste moet er wezen.” — „Wie zal betalen?” stotterde Willet met eene flauwe stem. — „Hij vraagt wie er betalen zal!” riep Hugh met een schaterend gelach, dat door den geheelen hoop werd beantwoord. Daarop keerde hij zich tot John, en vervolgde: „Betalen? Geen mensch.”

John keek om zich heen naar al die gedeeltelijk door de vlam van toortsen verlichte, grijnzende en woeste gezichten, en kwam zoo, zonder zelf te weten hoe, in de gelagkamer. Daar zette hij zich in een leuningstoel neder, en keek naar het vernielen van zijn goed, als ware het eene komedie- of vastenavondpret, die wel vreemd en verbazend was, maar, voor zoover hij begrijpen kon, hem niet aanging.

Ja, daar zat hij, in zijne gelagkamer, zijn heilgdom, dat nu in een dolhuis scheen veranderd, vol woeste kerels met knuppels, toortsen en pistolen, die onder elkander schreeuwden en vloekten, door deuren en venster in- en uitvlogen, de ruiten insloegen, de

kranen openzetten, uit porseleinen kommen brandewijn dronken, de biervaten opensloegen, op de tafel pijpen gingen zitten rooken, de laden openbraken, zijn geld voor zijne oogen onder elkander deelden, alles baldadig omverhaalden, bedierven en vernielden. Het geheele huis was vol volk; de slaapkamers, de keuken, de gangen, de trappen wemelden van kerels, die door de vensters inklouterden, terwijl de deuren wijd open stonden, of er zich uit lieten vallen, zonder naar de trap te zoeken; ieder oogenblik zag men nieuwe gezichten. Sommigen lagen bedwelmd op den vloer, naast den drank, diën zij niet meer konden inzwelgen; anderen trokken aan de schellen, totdat de ijzerdraden braken, en beukten er dan met ijzeren poken op, tot zij in stukken sprongen. Er werd gedanst, gelachen, gevloekt, gevochten; het zwermde in het huis als in een bijenkorf.

Terwijl John dit verbijsterende tooneel zat aan te staren, bleef Hugh bijna bestendig bij hem; en hoewel deze de luidruchtigste en baldadigste van den hoop was, redde hij wel twintig malen de huid van zijn ouden meester. Zelfs toen Tappertit, door den drank verhit, zijn aanzien wilde bewijzen, door John tegen zijne scheenen te schoppen, fluisterde Hugh dezen toe, dat hij het compliment maar moest beantwoorden, en indien John genoeg bij zijne zinnen was geweest om dezen raad te verstaan en op te volgen, had hij zulks, onder Hugh's bescherming, zeker straffeloos kunnen doen.

Eindelijk begon de troep zich weder voor het huis te verzamelen, roepende dat men hier maar tijd verspilde en verder moest. Dit gemor werd eindelijk zoo hevig, dat Hugh en eenige anderen, die nog in huis waren, en de aanvoerders bleken te zijn, met elkander begonnen te overleggen, wat men met John zou doen, om hem stil te houden, tot zij hun voornemen hadden volbracht. Een van allen deed het voorstel, om het huis te verbranden met John er in; een ander, om hem door een knuppelslag op zijn hoofd in een tijdelijken toestand van bewusteloosheid te verplaatsen; nog een ander, om hem te laten zweren, dat hij tot des anderen daags op hetzelfde uur daar stil zou blijven zitten; een vierde, om hem met eene prop in den mond mede te nemen. Maar al deze voorstellen werden verworpen; men kwam tot het besluit om hem op zijn stoel vast te binden, en riep derhalve om Dennis.

„Luister eens, John!” zeide Hugh. „Wij zullen u binden aan handen en voeten, maar anders geen kwaad doen. Hoort gij?” — De oude Willet keek den ander aan, alsof hij niet wist wie er sprak, en prevelde zoo iets, dat hij alle zondagen ten twee ure open tafel hield. — „Wij zullen u geen kwaad doen, zeg ik. Hoort gij wel?” brulde Hugh, terwijl hij, om zijne meening te verduidelijken, John een forschen stomp in zijn rug gaf. „Hij heeft zoo geschrikt, dat hij geheel buiten westen is, geloof ik! Ha, ha, ha! Geef hem wat te drinken. Kom, geef eens wat aan!” Men reikte hem een glas

brandewijn aan, en Hugh goot het den ouden John in de keel. Willet smakte zijn mond, stak zijne hand in zijn zak, en vroeg, hoeveel of hij verteed had, er bijvliegende, terwijl hij verbijsterd rondkeek, dat hij meende ook een paar glazen gebroken te hebben. »Hij is heel en al gek geworden,» zeide Hugh, nadat hij den ander bij zijne kraag heen en weder had geschud, maar zonder eenig gevolg. »Waar blijft die Dennis toch?»

Nog eens riep men Dennis, en nu kwam deze, die een lang touw om zijn middel gewonden had, binnenstuiven. »Kom! haast u wat!» riep Hugh hem ongeduldig toe. Met een glimlach en een wenk, wond Dennis het touw los, sloeg toen zijne oogen naar den zolder op, en bekeek nauwkeurig de balken en de muren; eindelijk schudde hij zijn hoofd. »Kom aan!» riep Hugh, met klimmend ongeduld. »Moeten wij hier wachten, tot het land tien mijlen ver in de weer komt?» — »Dat is alles goed en wel, broeder!» zeide Dennis fluisterend, terwijl hij naar Hugh toekwam; »maar ik zie hier geene plek om het te doen, of het moest in de deur wezen.» — »Gij wilt toch den oude niet gaan ophangen?» riep Hugh uit. — »Niet?» zeide Dennis verbaasd. »Wat anders?»

Hugh gaf geen antwoord, maar rukte zijn makker het touw uit de hand en begon zelf John te binden. Hij deed dit echter zoo onhandig, dat Dennis bijna smeekte om het werk aan hem af te staan, hetwelk hij daarop in een oogenblik verrichtte.

»Voorwaarts!» riep Hugh, en deze kreet werd door honderd stemmen buiten de deur herhaald. — »Naar het Heerenhuis!» schreeuwde Dennis, terwijl hij met de anderen naar buiten liep. »Het is het huis van een getuige, jongens!»

Een woest gejuich was het antwoord op dezen toeroep, en daarop snelde de geheele bende heen, blakende van plunder- en vernielzucht. Hugh bleef nog een oogenblik achter, om zich nog met eenigen sterken drank op te winden, en al de vaten open te steken, van welke eenige bij toeval gespaard waren. Daarna wierp hij een blik om zich heen in het geplunderde vertrek, door welks verbrijzeld venster de plundersaars den Meiboom zelve hadden gestoken — want ook die was omvergehaald — stak eene toorts aan, gaf den stommen en roerloozen John Willet nog een slag op zijn rug, en snelde met een woesten kreet zijne makkers achterna.

LII.

EEN NACHTBEZOEK EN EENE BRANDSTICHTING.

John Willet, in zijne geplunderde gelagkamer alleen gelaten, bleef wezenloos om zich heen zitten staren; hij was wakker wat zijne oogen betrof, maar zijne geestvermogens waren vast in slaap. Hij

zag rond in het vertrek, waarin hij jaren lang had gezeten, en dat een uur geleden nog de trots van zijn hart was, en geene spier van zijn gelaat vertrok zich. Door het ingeslagene venster zag men uit in den donkeren nacht; de kostbare drank, nu bijna geheel wegge-loopen, lekte nog hier en daar op den vloer; de Meiboom stak door het gebroke venster, als de boegspriet van een vergaans schip; een koude tochtwind, die door de kamer waaide, naarmate de deuren open- en toesloegen, deed de flinkerende kaarsen afloopen; de grond lag overal met scherven en stukken van vernield huisraad bestrooid. John aanschouwde dit tooneel van verwoesting, en scheen het evenwel niet te zien. Hij was zeer wel tevreden, dat hij daar zoo zat, en gevoelde geen hinder van zijne banden. Voor zooveel hem betrof, stonden de tijd en de wereld stil. Het lekken der vaten, het ritselen van zulke lichte voorwerpen als de wind kon wegwaaien, en het knarsen der openstaande deuren, waren de eenige klanken, welke de diepe stilte afbraken, en haar te gelijk nog doodscher schenen te maken. Maar voor John was het eenerlei, of het stil was of niet. Al had men voor het venster eene kanonade gehouden, het zou voor hem hetzelfde zijn geweest. Hij was ver over alle verrassing heen.

Na verloop van eenigen tijd hoorde hij een haastigen en te gelijk voorzichtigen voetstap, die naderbij kwam, eenige malen stilstond, en het huis rondging; kort daarop werd er een hoofd door het venster gestoken. Het licht der flinkerende kaarsen deed dat hoofd sterk afsteken tegen de duisternis buiten. Het gezicht was bleek, ingevallen en gerimpeld; de oogen schenen onnatuurlijk groot en schitterend; het haar was grijsachtig zwart. De onbekende zag oplettend in de kamer rond, en vroeg toen met eene zware stem: »Zijt gij alleen hier in huis?»

Hoewel de vraag tweemaal herhaald werd, gaf John echter geen teken, dat hij die had gehoord. Na een oogenblik bedenkens klom de man het venster in. Ook hierover verwonderde John zich niet. Er was sedert een uur, of daaromtrent, zooveel uit en in het venster geklommen, dat hij vergeten had, dat er eene deur was.

De man droeg een wijden donkeren mantel en een neerhangenden hoed. Hij kwam dicht bij John, en staarde hem aan. John deed hetzelfde. »Hoelang hebt gij zoo gezeten?» vroeg de onbekende. — John bedacht zich, maar kon geen antwoord vinden. — »Welken weg heeft de troep ingeslagen?» — Er schoot John iets in het hoofd over het fatsoen van des vreemdelings laarzen; maar het vloog er terstond weder uit, en liet hem even gedachteloos als te voren. — »Ik raad u om te spreken, als gij uwe huid heel wilt houden,» hernam de vreemdeling. »Welken weg heeft de troep ingeslagen?» — »Dien weg,» antwoordde John, juist naar den verkeerden kant knikkende; want hij was zoo stijf gebonden, dat hij niet wijzen kon. — »Dat liegt gij,» zeide de onbekende met eene dreigende

stem. »Ik ben zelf dien weg gekomen. Gij wilt mij verraden.»

Het bleek echter zoo duidelijk, dat John's botheid niet geveinsd, maar een gevolg van zijn schrik was, dat de onbekende, die zijne hand reeds ophef om hem te slaan, zich bedacht, en hem liet zitten. John keek hem na, zonder het minste blijk van eenige aandoening te geven. De man nam een glas, hield het onder een der nog lekkende vaatjes, en slurpte het vocht gretig op. Daarop smet hij het glas ongeduldig op den grond, nam het vaatje in zijne handen, en liet het in zijn mond ledigloopen. Hier en daar lagen nog eenige brokken brood en vleesch verstrooid, en op deze viel hij nu aan. Haastig verzwoeg hij al het voedsel, dat hij vinden kon; maar telkens, wanneer hij buiten de deur eenig geluid meende te hooren, hield hij op, om angstig te luisteren. Toen hij zich op deze wijze ververscht had, trok hij zijn hoed in zijne oogen, als wilde hij het huis verlaten, en keerde zich tot John. »Waar zijn uwe bedienden?» vroeg hij. Willet herinnerde zich flauw, dat hij de plundersaars zijne meiden had hooren toeroepen, om den sleutel van het vertrek, waarin zij gevlucht waren, uit het venster te werpen. Hij antwoordde derhalve: »Opgesloten.» — »Het zal goed voor hen zijn, als zij zich stil houden, en voor u, als gij dat ook doet,» hernam de onbekende. »Wijs mij nu den weg, dien de troep heeft ingeslagen.»

Ditmaal duidde Willet den rechten weg aan. De man ging naar de deur, toen er plotseling in de verte eene klok begon te luiden, en te gelijk een roode gloed niet slechts het vertrek, maar de geheele omstreek verlichtte.

Het was niet de plotselinge overgang der duisternis in dat bloedige licht, niet het gegil en geschreeuw in de verte, niet deze akeelige stoornis der kalme stilte van den nacht, die den onbekende deed terugdeinzen, als ware hij door den bliksem getroffen. Het was de klok. Het vreeselijkste spooksel, dat ooit door een woesten droom werd voortgebracht, had hem niet zoo kunnen doen ontstellen, als het geluid van die metalen stem. Met uit het hoofd puilende oogen, sidderende leden en afschuwelijk verwrongene gelaatstrekken, hief hij zijne eene hand hoog in de lucht, en terwijl hij met de andere een wezen, dat slechts in zijne verbeelding bestond, naar den grond scheen te duwen, stak hij daarmede in de lucht, als wilde hij iemand met een mes het hart doorboren. Hij trok zijne haren uit, hield zijne oogen dicht, en keerde zich als razend om en om. Toen gaf hij een gil, en vloog de deur uit; maar het luiden der klok volgde hem. Het licht werd helderder, het geschreeuw luider, en daaronder mengde zich het kraken en ploffen van zware vallende lichamen; maar boven alles hoorde hij die klok, die de taal der dooden sprak, en na eene lange stilte een vreeselijk geheim scheen te willen openbaren.

Eindelijk hield de klok op met luiden; maar niet voor hem. Voor hem riep hare stem onophoudelijk ten hemel. Wie kon die

klok hooren, en haar klank niet verstaan! Zij luidde van moord, — den wreeden laaghartigen moord van een man, die den moorde-naar zijn vertrouwen had geschonken. Dat gelui deed schimmen uit het graf oprijzen. Welk gelaat was dat; welks vriendelijke glimlach maakte plaats voor een blik van half ongeloovig afgrijzen, hetwelk daarna voor een oogenblik van pijn kromp, smeekend ten hemel opzag, en welks trekken toen stijf en strak bleven staan! Om dat gezicht en dat geluid te ontvluchten, ijde de man als razend voort; maar overal volgden zij hem op de hiel. Eindelijk zonk hij op den grond neder, woelde in het stof, alsof hij in de aarde eene schuilplaats voor zich wilde graven, bedekte zijne oogen en hield zijne ooren dicht; maar al had hij zich met honderd koperen muren kunnen omringen, nog zou die klok hem in de ooren hebben gegalmd.

Terwijl hij zoo op en neer rende, zonder te weten welken weg hij zou inslaan, en terwijl hij daar bleef liggen, hadden de plundersaars hun werk verricht. Van de Meiboom waren zij naar het Heerenhuis vertrokken. Daar het gerucht van hunne komst hen was voorafgegaan, vonden zij de tuinpoorten gesloten, de vensters verzekerd, en het geheele huis donker. Nadat zij eene poos vruchteloos aan de schellen hadden getrokken en op de ijzeren hekken gebeukt, trokken zij eenige schreden terug, om te overleggen wat zij doen zouden.

Er was weinig overleg noodig, daar allen door sterken drank verhit, en door de reeds gepleegde buitensporigheden opgewonden, van verlangen brandden om nieuwe te begaan. Zoodra de aanvoerders bevel hadden gegeven om het huis te omringen, klommen sommigen over den tuinmuur, terwijl anderen de hekken in stukken wrongen en de traliën als wapens medenamen. Toen het huis geheel omzet was, werd er eene kleine bende afgezonden, om eene schuur in den tuin, waarin gereedschap bewaard werd, open te breken; en terwijl deze weg waren, vergenoegden de overigen zich met heftig aan de deuren te kloppen en de bewoners van het huis toe te roepen, dat zij op gevaar van hun leven moesten opendoen.

Daar aan deze herhaalde oproeping geen gehoor werd gegeven, en de afgezonden nu met een aantal spaden en houweelen terugkwamen, werden deze, alsmede zij, die reeds met hamers, koevoeten en andere gereedschappen gewapend waren, bij de deuren en vensters geposteed. Zij hadden slechts weinige brandende fakkels bij zich; maar toen de toebereidselen zoover gereed waren, werden er toortsen aangestoken, en zoo snel van hand tot hand gereikt, dat in een oogenblik de meesten daarmede gewapend waren. Deze toortsen boven het hoofd zwaaiende, en te gelijk een woesten kreet aanheffende, vielen zij op de deuren en vensters aan.

Onder het gebons der zware slagen, het kletteren der brekende glasruiten, het schreeuwen en tieren der plundersaars, en al het ge-

woel van het tooneel, bleven Hugh en zijne vrienden bijeen bij de deur van het torentje, waar Haredale eens hem en Willet had ingelaten, en beproefden daarop hunne vereenigde krachten. Het was eene stevige eiken deur, met sterke grendels en een zwaren boom verzekerd; maar weldra viel zij gesplinterd binnenwaarts op de trap. Bijna op hetzelfde oogenblik drong het gemeen op verschillende andere punten naar binnen.

Eenige gewapende bedienden hadden in het voorportaal post gevat, en deden, toen de plundersaars naar binnen stormden, eenige schoten. Daar deze echter niets uitwerkten en de bende als een leger duivels op hen aanstormde, dachten zij slechts aan hunne eigene veiligheid, en namen de wijk, terwijl zij hetzelfde geschreeuw als de aanvallers aanhieven, in de hoop, dat men hen insgelijks voor plundersaars zou houden. Deze list gelukte aan allen, een hoog bejaard man uitgezonderd, van wien men nooit meer hoorde, en die, naar men zeide, met een koevoet werd doodgeslagen en daarna met het huis verbrandde.

De belegeraars, nu geheel meester van het huis zijnde, verspreidden zich daarin van den zolder tot in den kelder, en begonnen hun vernielingswerk. Terwijl sommigen onder de vensters vuren aanmaakten, sloegen anderen het huisraad in stukken, en wierpen de brokken naar beneden, om de vlammen daarmede te voeden. Waar de gaten in de muren (nu geene vensters meer) groot genoeg waren, werden geheele tafels, kisten, kasten, bedden, spiegels en schilderingen naar beneden geworpen en zoo op het vuur gesmeten, terwijl elke nieuwe toevoer van brandstof met een gillend gejuich werd ontvangen, dat het tooneel nog akeliger maakte. Zij, die bijlen hadden, vielen op de deuren en kozijnen aan, braken de vloeren op, hakten de balken door, en stortten dikwijls daarmede naar beneden. Eenigen zochten in kisten en kasten naar juweelen, zilwerwerk en geld, terwijl anderen, minder op winst bedacht en razende van vernielzucht, alles zonder nazien op het vuur smeten. Zij, die in de kelders waren geweest, en de vaten opengestoken hadden, renden als dol in het rond, en staken alles in brand wat zij zagen, zelfs de kleederen van hunne eigene vrienden. De brand, aldus op eene menigte plaatsen te gelijk aangestoken, verspreidde zich zoo snel in het rond, dat sommige plundersaars geen tijd hadden om te ontvluchten, en men hen met geblakerde gezichten en slap hangende armen in de goten zag zitten, waarin zij geklouterd waren, totdat zij in den gloeienden kolk nederstortten. Hoe heviger de vlammen opsloegen, des te woester en doller werden de brandstichters, alsof zij in dien vuurpoel in duivelen veranderden.

Het brandende gebouw, welks inwendige gloed door de bressen in de omgestorte muren zichtbaar was, — de kleinere vuren, die met hunne gevorkte tongen de buitenmuren lekten, en opschoten, om zich met de groote vuurmassa te vereenigen, — het schijnsel

op de woeste gezichten der brandstichters, — het gebrul der woedende vlammen, zoo helder en schitterend, dat zij in hare vraatzucht zelfs haar eigen rook schenen te verteren, — de in den wind vliegende vonken, die naar eene vurige sneeuwacht geleken, — het doorbreken van groote balken, die zonder eenig gerucht op een bed van asch neervielen, en door den val vergruisd werden, — de bloedkleur in de lucht en de dikke duisternis in het rond, en dat alles niet onder medelijdend beklag en vriendelijken troost, maar onder woeste zegekreten en verwenschingen — dit alles vormde een tooneel, hetwelk door hen, die het aanschouwden, zonder zelven daartoe te hebben medegewerkt, nooit kon vergeten worden.

Maar wie waren dezen? De alarmklok werd lang geluid, maar men zag niemand. Sommigen der brandstichters zeiden, dat zij, toen de klok ophield met luiden, het gillen van vrouwen hadden gehoord, die door een troep van de hunnen met geweld werden weggevoerd. Niemand wist of dit waar was of niet, in zulk eene verwarring. Maar waar was Hugh? Wie had hem gezien, sedert de deuren werden opengegoopen? Weldra hoorde men overal den kreet: »Waar is Hugh?»

»Hier!» riep hij met eene schorre stem, terwijl hij, zwart van den rook en buiten adem, uit de duisternis te voorschijn kwam. »Wij hebben al gedaan wat wij kunnen. Het vuur brandt van zelf uit, en zelfs de hoeken, die het niet heeft bereikt, zijn niets dan puin. Gaat nu uit elkander, terwijl de kust nog klaar is. Trekt langs verschillende wegen af, en verzamelt u weder volgens gewoonte!» Daarmede verdween hij weder — tegen zijne gewoonte, want hij was altijd de laatste om heen te gaan — en liet het aan hen over om af te trekken.

Het was geene gemakkelijke taak om zulk een troep te doen uiteengaen. Indien men de poort van Bedlam had opengezet, zouden er niet zulke razenden zijn uitgekomen, als deze nacht om het brandende huis verzameld zag. Sommigen der plundersaars vermaakten zich met de bloembedden te vertrappen, alsof de bloemen verslagene vijanden waren. Anderen wierpen hunne toortsen in de lucht, zonder te voelen, dat ze in het neervallen hunne gezichten blakerden. Men zag er, die naar de vlam liepen, en er met hunne handen in flodderden, alsof het in water was; en anderen, die men met geweld moest beletten om zich in het vuur te storten. Op het hoofd van een dronken jongen — geen twintig jaren oud — die met een flesch voor zijn mond op den grond lag — droop het gesmolten lood van het dak af, en verteerde het vleesch van het gezicht. Toen men de verstrooide troepen verzamelde, werden er menschen — nog levend, maar overal gezengd en gebrand — uit kelders gehaald, en door anderen op de schouders weggedragen, die hen onderweg met baldadige potsen trachtten wakker te maken, en hen dan dood lieten liggen. Maar niemand werd door al die ijselijkheden tot nadenken gebracht; niemand scheen zijne zinnelooze woede geheel verzadigd te hebben.

Langzaam en bij kleine troepen, met schorre zegekreten, en nu en dan hunne gewone leus aanheffende, trokken de brandstichters af. De laatste achterblijvers waggelden hunne voorgangers na; het verwijderde roepen en fluiten van hen, die hunne makkers misten en zochten, werd al flauwer en flauwer; eindelijk hield ook dat geluid op, en werd het wederom stil.

Akelige stilte! De vlammen waren bijna uitgebrand, en de sterren, tot nog toe onzichtbaar, beschenen den zwarten puinhoop. Eene dikke rookwolk omhulde de naakte muren, als ware het om die voor het oog des Hemels te verbergen. Het huis, waarin zoo menig een was geboren en gestorven, waarin zooveel was genoten en geleden, was verdwenen. Niets was er over dan een smeulende puinhoop en de stilte en eenzaamheid eener algeheele verwoesting.

LIII.

EEN VOORTVLUCHTIGE BETRAPT.

Weinig droomende van de verandering, die er zoo spoedig in hunne geliefkoosde verzamelaarsplaats zou voorvallen, sloeg het drietal uit de Meiboom den weg door het bosch naar Londen in, den grooten weg, die heet en stoffig was, vermijdende, om langs de bijpaden en over de velden voort te wandelen. Toen zij de plaats hunner bestemming naderden, begonnen zij de menschen, die zij ontmoetten, te vragen, of hetgeen zij van de onlusten gehoord hadden waar was of niet. De antwoorden gingen alle geruchten, die het stille Chigwell bereikt hadden, ver te boven. Een man vertelde hun, dat dien namiddag eene bende van de lijfwacht, welke eenige plunderaars, die verhoord waren, weder naar Newgate moest brengen, door het gemeen was aangevallen en op de vlucht gedreven; een ander, dat men, toen hij heenging, bezig was met de huizen van twee getuigen bij Clare-Market te plunderen; nog een ander, dat het huis van Sir George Saville in Leicester-Fields dien nacht zou in brand gestoken worden, en dat het den eigenaar slecht zou vergaan, als hij het volk in handen viel, daar hij het was, die de wet ten voordeele der Katholieken had voorgedragen. Alle berichten stemden daarin overeen, dat het gemeen in grooter getal dan te voren op de been was, dat de straten onveilig waren, dat niemand zijn huis of leven een uur zeker was, dat de algemeene schrik met ieder oogenblik toenam, en dat de vele huisgezinnen reeds uit de stad de wijk hadden genomen. Een kerel, die de leus van het gemeen droeg, vloekte op hen, omdat zij geene kokardes op hunne hoeden hadden, en zeide, dat men den volgende nacht de gevangenen wel goed mocht bewaken, want dat de deuren veel te lijden zouden hebben; een ander vroeg hun, of zij vuurproef waren, dat zij zonder het teeken van alle

brave lieden buiten de deur kwamen; een derde, die te paard zat, beval hun om ieder een shilling in zijn hoed te werpen, tot onderstand van de plunderaars. Hoewel zij niet durfden nalaten aan dit bevel te gehoorzamen, en deze geruchten hen zeer beangstten, besloten zij echter, daar zij zoover gekomen waren, nog verder te gaan, om met eigene oogen te zien, hoe de zaken gesteld waren. Zij stapten derhalve driftiger door, gelijk doorgaans iemand doet, die door eene ontzettende tijding is opgewonden, en daar zij over het gehoorde nadachten, spraken zij weinig onder elkander.

Het was nu donker geworden, en toen zij nader bij de stad kwamen zagen zij de bevestiging der akelige geruchten in drie zware branden dicht bij elkander, die de lucht een donkerrooden gloed mededeelden. Toen zij in de buitenwijken kwamen, zagen zij, dat men bijna op alle deuren de woorden »geen Paperij» met krijt had geschreven, dat de winkels gesloten waren, en dat schrik en angst op de gezichten van alle voorbijgangers geteekend stonden.

Op dit alles acht gevende, met eene benauwdheid, die geen van drieën lust had om aan zijne makkers te openbaren, kwamen zij aan een tolhek, dat gesloten was. Zij gingen juist den draaiboom op het voetpad door, toen er van den kant van Londen een ruiter in galop kwam aanrijden, en met eene ontroerde stem den tolbaas toeriep, om in Gods naam het hek te openen.

Deze woorden werden met zulk een heftigen nadruk uitgesproken, dat de tolbaas terstond, met zijne lantaren in de hand, naar buiten kwam loopen, en juist het hek wilde openen, toen hij bij toeval achter zich omzag, en uitriep: »Goede Hemel! wat is dat? Nog een brand!»

De drie reizigers keerden zich om, en zagen nu in de verte, juist in de richting, van waar zij gekomen waren, eene groote vlam, die de wolken in vuur scheen te zetten.

»Ik vrees, dat ik maar al te wel weet, welk huis daar in brand staat,» zeide de ruiter. »Sta niet te suffen, goede man! Open het hek!» — »Mijnheer!» zeide de tolbaas, terwijl hij het hek opende, maar te gelijk het paard bij den teugel greep, »ik zie nu wie gij zijt. Laat u raden. Rijd niet door. Ik heb den troep gezien en weet wat voor kerels het zijn. Zij zullen u vermoorden.» — »Het zij zoo!» zeide de ruiter, zonder zijne oogen van den brand af te wenden. — »Maar, mijnheer, mijnheer!» riep de tolbaas, den teugel nog vaster klemmende: »als gij dan volstrekt voort wilt, zet dan ten minste eene blauwe kokarde op. Hier is er eene,» vervolgde hij, terwijl hij de kokarde van zijn eigen hoed nam. »Het is uit voorzichtigheid en niet uit vrije keus, dat ik ze draag. Voor dezen enkelen nacht moet gij die ook dragen.» — »O ja!» riepen de drie vrienden, zich om het paard dringende. »Mijnheer Haredale! Laat u toch raden!» — »Wie is dat?» riep Haredale uit, terwijl hij bukte om hen aan te zien. »Hoor ik daar de stem van Daisy niet?» — »Ja, hier ben ik,

mijnheer!" antwoordde het manneke. »Het is alles waar, wat de tolbaas zegt. Laat u toch raden! Uw leven kan er van afhangen." — »Zoudt gij bang wezen om met mij mee te rijden?" vroeg Haredale kortaf. — »Ik, mijnheer? Ne — en." — »Zet dan die kokarde op. Als wij de muiters ontmoeten, zeg dan, dat ik u gevangen heb genomen, omdat gij die op hadt. Ik zal dat ook zeggen; want zoo waar ik in mijn doodsuur op genade hoop, van hen wil ik geen genade, en zij zullen die bij mij niet vinden, als ik hen dezen nacht ontmoet. Klim achter mij op; houd mij stijf vast, en wees niet bang.

Oogenblikkelijk reden zij voort in vollen galop.

Het was goed, dat het paard den weg kende; want geene enkele maal zag Haredale naar den grond, of wendde hij zijne oogen af van het licht, op hetwelk zij met zulk eene dolle vaart aanrenden. Slechts eens sprak hij, bij zich zelven mompelende: »Het is mijn huis!" Hij verzuimde evenwel niet, zijn reismakker vast te houden, als zij op eene gevaarlijke plek kwamen, en de geheele rit was gevaarlijk genoeg; want zij volgden den naasten weg, langs weinig begane paden, waar de wielen van boerenkarren diepe sporen hadden gemaakt, tusschen heggen en slooten en hooge boomen, die het zoo donker maakten, dat men niet voor zich uit kon zien. Zij renden echter door, zonder dat het paard struikelde, totdat zij de deur van de Meiboom bereikten, en te gelijk duidelijk zagen, dat de brand flauwer werd, alsof die uit gebrek aan voedsel uitging.

»Stap voor een oogenblik, een enkel oogenblik af," zeide Haredale, terwijl hij Daisy van het paard schoof en zelf afstapte. »Willet — Willet — waar is mijne nicht en de bedienden? — Willet!" Zoo roepende, snelde hij de gelagkamer binnen. Daar zat de herbergier op zijn stoel gebonden; het huis was geplunderd; hier had niemand eene schuilplaats kunnen vinden.

Haredale was gewoon om zijne aandoeningen, hoe sterk die ook mochten wezen, te bedwingen; maar deze voorbereiding op hetgeen er volgen moest — hoewel hij wist, dat zijn huis verbrand moest wezen — was meer dan hij dragen kon. Hij bedekte zijn gelaat met zijne handen, en keerde zijn hoofd om.

»Och John! Och John!" riep de goedgehartige Salomon, zijne handen wringende. »Dat is een ongeluk! Moest dat met de Meiboom gebeuren! En het Heerenhuis ook! Mijnheer Haredale, zie hem eens aan!" Met deze woorden wees hij naar John Willet, plantte vervolgens zijne ellebogen op de leuning van den stoel, waarop John zat vastgebonden, en ging zoo staan snikken. Willet bleef zitten zonder een woord te spreken of zich te bewegen, en staarde Salomon strak en verbijsterd aan. »Kent gij ons niet, John?" vervolgde de kleine koster. »Daisy, weet gij wel? koster, voorzanger en klokkluder. Gij ziet mij immers alle zondagen op mijn bankje." — Willet dacht eenige oogenblikken na, en prevelde toen werktuigelijk het formulier, waarmede de voorzanger in de Anglikaansche kerk de godsdienst-

oefening begint. — »Ja, nu komt gij er op," riep Daisy haastig. »Hoe gaat het u John?" — »Hoe het mij gaat?" herhaalde deze, als ware dit eene gewetensvraag. — »Hebben zij u gestompt of geslagen?" vroeg Daisy, terwijl hij angstig Willet's hoofd bekeek. »Hebben zij u bezeerd?" John fronste zijn voorhoofd, keek naar den grond, alsof hij iets bij zich zelven uitrekende, toen naar omhoog, alsof hij er niet kon uitkomen, staarde vervolgens Salomon aan, en keek eindelijk langzaam om zich heen. Na dat alles kwam er een groote traan uit elk zijner oogen rollen, en zeide hij, terwijl hij zijn hoofd schudde: »Als zij maar zoo goed waren geweest om mij te vermoorden, zou ik hen vriendelijk bedankt hebben." — »O, spreek zoo niet, John!" snikte de kleine koster. »Het is wel erg, maar zoo erg is het toch niet. Neen, neen!" — »Zie eens hier, mijnheer!" riep John uit, terwijl hij Haredale, die nu begonnen was zijne handen los te maken, treurig aanzag. »Zie eens hier, mijnheer! Daar kijkt de Meiboom — de oude, trouwe Meiboom — het venster in, alsof hij wilde zeggen: »John Willet! John Willet! Laten wij te zamen maar in het water springen, want het is gedaan met ons." — »Spreek toch zoo niet, John!" zeide zijn vriend, niet minder aangedaan door dit treurige staaltje van Willet's verbeeldingskracht, als door de akelige grafstem, waarmede deze den Meiboom sprekend had ingevoerd. »Och, spreek toch zoo niet!" — »Uw verlies is zeker zwaar, en uw ongeluk groot," zeide Haredale, onrustig naar de deur ziende; »maar ik heb nu geen tijd om u te troosten, en ben er ook niet toe gestemd. Zeg mij, eer ik heenga, maar één ding, en ik bid u, doe uw best om mij juist en verstaanbaar antwoord te geven. Hebt gij Emma gezien, of iets van haar gehoord?" — »Neen," antwoordde Willet. — »Of iemand gezien, behalve deze bloedhonden?" — »Neen." — »Ik hoop, dat zij weggereden zijn, voordat die gruwel begon," zeide Haredale, die door zijne drift nog nauwelijks één knoop van de touwen had kunnen losmaken. »Een mes, Daisy!" — »Hebt gij ook," zeide John, om zich heen kijkende, alsof hij zijn zakdoek, of iets dergelijks, had verloren, »een van beiden ergens eene doodkist gezien?" — »Willet!" riep Haredale uit, terwijl Daisy zoodanig begon te beven, dat hij het mes liet vallen. — »Omdat," hernam John zeer bedaard, »een poosje geleden een doode, die daar naar toe ging, hier is aangekomen. Ik had u kunnen zeggen, welken naam er op zijne doodkist stond, als hij die medegebracht en hier gelaten had. Heeft hij het niet gedaan, dan doet het er ook niet toe."

Haredale, die met ademlooze aandacht naar deze woorden had geluisterd, sprong dadelijk overeind, trok zonder een woord te spreken Daisy naar de deur, steeg te paard, zette den koster weder achter zich, en rende in een ijelden galop op den puinhoop aan, die, toen de zon onderging, een statig huis was geweest. Willet staarde hen na, luisterde, bekeek zich zelven, om zich te verzekeren,

dat men hem vastgebonden had laten zitten, en verzonk toen, zonder eenig blijk van ongeduld, teleurstelling of verwondering, weder in den toestand, waaruit hij zoo onvolkomen was ontwaakt.

Haredale bond zijn paard aan een boom, vatte zijn reisgenoot bij den arm, en sloop toen het voetpad langs, naar de plek, die de tuin van zijn huis geweest was. Een oogenblik bleef hij staan, om naar de geblakerde muren en het rookende puin te zien. Salomon zag hem beschroomd in het gezicht; maar hij had zijne lippen dicht geknepen, zijn gelaat vertoonde eene manhaftige, barsche uitdrukking, en geen zucht of ander blijk van smart ontsnapte hem.

Hij trok zijn degen, voelde in zijne borst alsof hij nog andere wapenen bij zich had, vatte toen Salomon weder bij den arm, en ging met langzame voorzichtige schreden om het huis heen. Voor elke deur en opening in den muur bleef hij staan, om naar binnen te zien; bij elk geritsel keek hij om zich heen; elken donkeren hoek doorzocht hij op den tast. Zoo gingen zij het gebouw rond; maar zij kwamen weder op de plek, waar zij begonnen waren, zonder een menschelijk wezen te hebben ontmoet.

Na eene korte poos wachtens schreeuwde Haredale eenige malen. Daarop riep hij: »Is hier iemand verscholen, die mijne stem kent? Er is nu niets meer te vreezen. Als er iemand van mijne aanhorigen hier is, geef antwoord!» Hij riep allen bij hunne namen; maar het bleef stil.

Zij stonden bij den voet van het torentje, waarin de alarmklok hing. De brand had hier sterk gewoed, en de vloeren waren bovendien aan stukken gehakt en gezaagd; maar een gedeelte van de trap was blijven staan, en kronkelde zich nu uit een grooten hoop puin en asch naar omhoog. De gebrokene treden, die den voet zeer onveilige rustpunten aanboden, waren hier en daar verborgen achter vooruitspringende hoeken, of ook in de schaduw van andere gedeelten der ruïne; want de maan scheen nu helder.

Terwijl zij daar stonden en luisterden, in de ijdele hoop, dat zij eene bekende stem zouden hooren, viel er eenige kalk of asch van het torentje naar omlaag. In zulk eene akelige stilte jaagt het minste geluid schrik aan. Salomon keek angstig naar zijn metgezel, en zag nu, dat deze met ingespannen opmerkzaamheid oplette. Haredale hield Daisy zijne hand voor den mond, en tuurde toen nog eens naar de plek, waar men het gedruisch had gehoord. Met fonkelende oogen beval hij den koster om zich stil te houden. Daarop sloop hij met zijn degen in de hand, laag bukkende en zijn adem inhoudende, het torentje binnen en verdween.

Te angstig om daar alleen te blijven, had Salomon hem wel willen volgen; maar er was iets in den blik en toon van Haredale, dat hem van het gebruik zijner leden scheen te berooven. Hij bleef als vastgeworteld staan, en het nauwelijks wagende om adem te halen, staarde hij met eene mengeling van angst en verbazing omhoog.

Nu en dan viel er iets omlaag, als het puin door een sluipenden voetstap werd afgestooten. Nu en dan was er ook een gedaante zichtbaar, die langzaam de trap beklom, telkens bleef stilstaan, om naar beneden te zien, en dan weder verdween. Nogmaals kwam de gedaante te voorschijn in het schemerachtige licht — hooger, maar niet veel, want de weg was steil, moeielijk en gevaarlijk. Het was Haredale. Welk droombeeld vervolgde hij? Waarom zag hij zoo dikwijls naar beneden? Hij wist immers dat hij alleen was? De angst en schrik van dien nacht hadden toch zijn verstand niet gekrenkt? Zou hij zich van den top van den wankelenden muur naar beneden willen storten? Salomon werd duizelig, zijne knieën knikten, en het koude zweet pelderde op zijn bleek gezicht. Dat hij thans aan Haredale's bevel gehoorzaamde, was omdat hij het vermogen niet had om te spreken of zich te bewegen. Hij vestigde zijne sturende oogen op eene door de maan verlichte plek, waar deze, indien hij bleef klimmen, zich spoedig moest vertoonen. Als hij hem daar zag, wilde hij beproeven hem te roepen.

Wederom viel er eenig puin naar beneden, en vervolgens een paar steenen, die dof op den grond ploften. Nu spande Salomon zijne oogen in. De gedaante kwam; want hare schaduw was reeds op den muur te zien. Daar was zij. De verschrikte koster gaf een gil en riep: »Het spook! Het spook!»

Voordat hij deze woorden had geuit, was eene tweede gedaante voorwaarts gesprongen, had de eerste aangegrepen ter neer geworpen, en hield die nu met beide handen bij de keel.

»Schurk!» riep Haredale met eene donderende stem; want hij was het. »Door uwe helsche kunsten hield iedereen u voor dood en begraven; maar de hemel heeft u hiervoor bewaard. Eindelijk — eindelijk heb ik u! Gij, wiens handen bevuurd zijn met het bloed van mijn broeder en zijn getrouwen dienaar, dien gij vermoordenaar! ik neem u gevangen in den naam van God, die u in mijne handen heeft geleverd! Neen! al hadt gij de kracht van twintig mannen,» vervolgde hij, terwijl de ander worstelde om los te komen, »dezen nacht zult gij mij niet ontsnappen!»

LIV.

DE TWEE GEKKEN.

Zoo gewapend, als wij gezien hebben, bleef Barnaby voor de staldeur heen en weder stappen, blijde dat hij alleen was, zich verheugende in de ongewone rust en stilte; want na het rumoer der twee laatste dagen waren rust en stilte nog duizendwerf aangenamer voor hem geworden. Hij gevoelde zich zeer vergenoegd, en terwijl hij op zijn staf leunende stond te peinzen, zweefde er een heldere

glimlach over zijn gelaat, en kwam hem niets in de gedachten dan vroolijke droombeelden.

Dacht hij dan niet aan haar, wier eenige vreugde hij was, en die hij, zonder het te weten of te willen, in zulk eene diepe smart had gedompeld? Ja zeker! Zij was het voorname onderwerp van zijne blijde hoop en verwachting. Zij was het, die zich in zijne tegenwoordige verheffing moest verheugen en daarvan het voordeel inoogsten. Hoe blijde was zij, toen zij van de dapperheid van haar zoon hoorde! Ja, dat had hij wel kunnen denken, al had Hugh het hem niet gezegd. En hoe heerlijk was het, dat zij zulk een goed leven had, en met zooveel trotsche blijdschap hoorde, dat haar zoon in zulk eene hooge achtung stond en met zooveel vertrouwen werd vereerd! En als al die opschuddingen voorbij waren, de goede Lord zijne vijanden had overwonnen, alles weder in rust en vrede was, en zij met hun beiden rijk waren, hoe genoeglijk zou het dan wezen, over dezen onrustigen tijd te praten, toen hij een groot krijgsman was! Als zij dan te zamen in de schemering bij elkander zaten en zij zich niet meer over den volgenden dag behoefde te bekommeren, welk een genot zou het dan voor hem zijn, te bedenken, dat dit zijn bedrijf was — dat zij dit geluk aan den armen gekken Barnaby had te danken! Hoe zou hij haar dan op de wangen tikken, en met een vroolijken lach zeggen: »Ben ik nu wel zoo mal, moeder? Ben ik nu wel zoo mal?»

Zich met zulke gedachten opvroolijkende, stapte Barnaby op zijn stillen post heen en weder.

Zijn makker Grip huppelde intusschen in den stal rond, druk bezig met allerlei kleinigheden, die men had laten liggen, weg te stoppen, en het stroo van Hugh's bed om te halen, waarin hij bijzonder veel liefhebberij scheen te hebben. Als Barnaby hem riep, kwam hij wel aanwippen; maar terstond spoedde hij zich weder naar zijn werk, onder het stroo zoekende, alsof hij er groote geheimen onder dacht te vinden, en, als Barnaby voorbijkwam, naar de lucht kijkende, alsof hij niets ter wereld op zijn gemoed had. Kortom, het gedrag van den vogel was nog veel vreemder en geheimzinniger dan anders.

Toen het later werd, besloot Barnaby, wien men niet verboden had om op zijn post te eten en te drinken, maar integendeel eene flesch bier en een mandje met spijsvoorraad had gelaten, om te gaan ontbijten, hetgeen hij nog niet had gedaan. Daarbij riep hij Grip, die nu gereedelijk zijn werk liet liggen, en hield zich onder het eten bezig met den vogel, die van het gezelschap, waaronder hij de laatste dagen had doorgebracht, reeds den kreet »Geen Paperij» had overgenomen, ook de woorden »Leve Gordon!» te leeren. Hij was hierin zoo verdiept, dat hij in het eerst niets bemerkte van de nadering van twee lieden te paard, die stapvoets recht op zijn post kwamen aanrijden. Toen hij hen echter eindelijk ontdekte,

sprong hij haastig op, joeg Grip den stal in, greep met beide handen zijn staf, en wachtte, om te zien of het vrienden of vijanden waren.

Nauwelijks had hij zulks gedaan, of hij zag, dat de twee vrienden een heer en een knecht waren, en bijna op hetzelfde oogenblik herkende hij Lord George Gordon, voor wien hij nu in eene eerbiedige houding staan bleef.

»Goeden morgen!» zeide Lord George. »Wel?» — »Alles stil, mijnheer!» zeide Barnaby. »De anderen zijn allen heengegaan — dien weg. Een groote troep.» — »Zoo!» zeide Lord George, hem peinzend aanzien. »En gij?» — »Zij hebben mij hier op de wacht gezet, om op te passen tot zij terugkomen; en dat zal ik ook doen, mijnheer! om uwentwil. Gij zijt een goed heer, een braaf heer. Er zijn velen tegen u; maar wij kunnen hen wel aan. Wees daar niet bang voor.» — »Wat is dat?» vroeg Lord George, terwijl hij naar de raaf wees, die om den hoek van de deur kwam kijken, maar te gelijk Barnaby, naar het scheen, eenigszins verbijsterd, bleef aanstaren. — »Weet gij dat niet.» antwoordde Barnaby, verwonderd lachende. »Weet gij niet wat hij is? Wel, een vogel, mijn vriend Grip.» — »Een duivel, een ketel, en Grip, een Polly, een Protestant, geen Paperij!» riep de raaf. »Maar,» vervolgde Barnaby, zacht sprekende, terwijl hij zijne hand op den nek van Lord George's paard legde, »gij moogt wel vragen wat hij is; want somtijds kan ik zelf, al ben ik aan hem gewoon, niet denken, dat hij niets anders dan een vogel zal zijn. Ha, ha, ha! Hij is mijn broeder Grip, die altijd bij mij is.»

Dit zeggende, nam hij Grip op zijn arm, en begon den vogel te liefkoozen, terwijl Lord George, Barnaby met zekere verslagenheid aanzien, eene poos op zijne nagels beet, en toen zijn knecht wenkte, om naderbij te komen. Deze kwam. »Zeg eens, John!» vroeg zijn meester zacht; »hebt gij dezen jonkman ooit voorheen gezien?» — »Tweemaal, Mylord!» antwoordde John. »Verleden nacht en zaterdag heb ik hem onder het volk gezien.» — »En kwam het u ook voor, dat zijne manieren wat vreemd of woest waren?» hernam Lord George aarzelend. — »Hij is gek,» antwoordde John kortaf. — »En waarom denkt gij dat hij gek is?» hervatte zijn meester bits. »Gebruik dat woord niet al te los. Waarom denkt gij dat hij gek is?» — »Mylord!» antwoordde John, »zie maar eens naar zijne kleeren, zijne oogen en zijne manier van doen, en hoor hem dan maar eens roepen: »Geen Paperij!» Hij moet gek wezen, Mylord!» — »Derhalve,» hervatte Lord George vergramd, terwijl hij onwillekeurig een blik op zich zelve wierp, »als iemand zich niet eveneens kleedt als een ander, en iets vreemds heeft in zijne manier van doen, en een warm voorstander is van de groote zaak, die door de goddeloozen verlaten wordt, moet hij dan voor gek worden gehouden?» — »Ja wel, Mylord!» antwoordde John Grueby zeer bedaard: »dan is hij stapelgek.» — »Zegt gij mij dat in het gezicht?» riep zijn meester opstuivende. — »Iedereen in het gezicht, die er mij naar vraagt, Mylord!»

antwoordde John. — »Ik zie nu, dat Gashford gelijk had,» zeide Lord George. »Ik dacht, dat hij bevooroordeeld was; maar ik had een man als hij te goed moeten kennen, om zulks te denken.» — »Mijnheer Gashford zal mij nooit voorspreken, Mylord!» zeide John, eerbiedig zijn hoed aanrakende; en dat begeer ik ook niet.» — »Gij zijt een slechte ondankbare kerel,» hervatte Lord George; misschien wel een spion. Gashford heeft volkomen gelijk, zooals ik wel had kunnen vertrouwen. Ik heb verkeerd gedaan met u in mijn dienst te houden. Het is eene stilzwijgende beleediging voor hem, mijn vertrouwden vriend, als ik bedenke welke partij gij gekozen hebt, toen hij te Westminster werd aangerand. Dezen avond — neen, zoodra wij thuis komen, vertrekt gij. Hoe eer hoe beter.» — »Als gij dat zegt, Mylord! zeg ik het ook. Laat mijnheer Gashford zijn zin hebben. Dat ik een spion zou zijn, Mylord! zult gij niet gelooven; daarvoor kent gij mij te wel. Ik weet niet veel van partijen. Mijne partij is die van één man tegen tweehonderd, en ik hoop dat ik daarbij blijven zal.» — »Gij hebt al genoeg gezegd,» viel Lord George hierop in, hem een wenk gevende om zich te verwijderen. »Ik verlang niet meer te hooren.» — »Als gij mij nog een woordje wilt laten spreken, Mylord,» hernam John Grueby, »zal ik dezen onnoozelen bloed eene waarschuwing geven, om hier niet zoo alleen te blijven staan. De proclamatie is nu al overal verspreid, en het is wel bekend, dat hij de hand heeft gehad in de zaak, waarvan daarin gehandeld wordt. Het zou veel beter zijn, dat hij eene veilige schuilplaats opzocht.» — »Gij hoort wat die man zegt?» zeide Lord George, zich tot Barnaby keerende, die vol verwondering naar deze samenspraak had geluisterd. »Hij denkt, dat gij misschien bang zijt om op uw post te blijven, en tegen uw zin hier wordt gehouden. Wat zegt gij?» — »Ik denk, jonkman,» voegde John tot verklaring hierbij, »dat de soldaten misschien hier zullen komen en u oppakken, en als dat gebeurt, komt gij zeker aan de galg; en daarom zou ik u raden om hier vandaan te loopen als gij kunt. Nu weet gij mijne gedachten.» — »Hij is een lafaard, Grip, een lafaard!» zeide Barnaby, terwijl hij de raaf op den grond zette, en zijn staf op schouder nam. »Laat hen maar komen! Leve Gordon! Laat hen maar komen!» — »Ja, laat hen maar komen!» riep Lord George uit. »Wij zullen zien, wie het wagen zal eene macht als de onze, het heilige verbond van een geheel volk, aan te vallen. Deze man krankzinnig! Gij hebt wel gesproken. Ik ben er trotsch op, de aanvoerder te zijn van zulk een man als gij.»

Het hart van den armen Barnaby verhief zich, toen hij deze woorden hoorde. Hij vatte de hand van Lord George en drukte die aan zijne lippen, klopte het paard op den nek, alsof zijne genegenheid voor den ruiter zich tot diens ros uitstreckte, ontrolde zijne vlag, zwaaide die trotsch door de lucht, en begon daarop weder op en neer te stappen.

Met fonkelende oogen en gloeiende wangen zeide Lord George hem vaarwel, en reed toen op een draf heen, nadat hij een toornigen blik op zijn knecht had geworpen, om te zien of deze hem volgde. De eerlijke John gaf zijn paard de sporen, en reed zijn meester achterna, maar niet voordat hij Barnaby nogmaals door gebaren had aangemaand, om zich uit de voeten te maken.

Nu weder alleen gelaten, met een nog hooger gevoel van het belang van zijn post, en opgewonden door de goedkeuring en aanmoediging van zijn hoofdman, bleef Barnaby op en neder stappen, meer in een verrukkelijken droom, dan in een wakenden toestand. Het was zonneschijn om hem heen en in zijn gemoed. Slechts één onvoldanen wensch koesterde hij nu nog. Als zijne moeder hem nu slechts zien kon!

LV.

TWEDE VOGELS GEKNIPT.

De dag verliep; langzamerhand week de drukkende hitte voor de koelte van den avond; er stak een zacht windje op, die met Barnaby's lange haren speelde en zijne vlag boven zijn hoofd deed wapperen. Er was iets opwekkends in die koelte en dat geruisch, en hij was vergenoegd dan ooit.

Op zijn staf geleund, staarde hij naar de ondergaande zon, en bedacht met een glimlach, dat hij nu bij begraven goud de wacht hield, toen hij in de verte een paar menschen zag, die snel op het huis kwamen aanloopen en met de handen wenkten, als wilden zij de bewoners waarschuwen om de vlucht te nemen. Zoodra zij nabij genoeg waren, riepen zij, dat de soldaten kwamen. Dit hoorende, wond Barnaby zijne vlag om den stok, en bond haar vast. Zijn hart klopte onstuimig terwijl hij dit deed; maar hij dacht er evenmin aan, om de vlucht te nemen, als de stok zelf. De twee vluchtelingen snelden hem voorbij, en liepen, nadat zij hem nogmaals hadden gewaarschuwd, het huis in, waarin terstond alles in opschuding geraakte. Terwijl de bewoners haastig de deuren en vensters sloten, riepen zij hem nog verscheidene malen toe, om de vlucht te nemen; maar Barnaby gaf geen antwoord, dan door met verontwaardiging zijn hoofd te schudden, en bleef onbewegelijk op zijn post staan. Toen zij zagen, dat hij onverzettelijk was, zorgden zij voor hunne eigene veiligheid en namen zelve de wijk, niemand in het huis achterlatende dan eene oude vrouw.

Het duurde nog eene poos na hun vertrek, voordat Barnaby over het veld een troep soldaten zag aankomen; maar nu herkende hij daarin weldra eene sterke afdeeling van de Garde te voet, met een paar heeren in burgerkleederen en eenige weinige ruiters. Zij kwamen geregeld nader, zonder hunne schreden te versnellen, zonder eenig geschreeuw aan te heffen, of de minste drift te laten blijken.

Hoewel dit nu bij geregelde troepen eene gewone zaak is, gelijk zelfs Barnaby wel wist, moest deze orde en stilte toch een bijzonderen indruk maken op iemand, die aan het woeste rumoer van een ongeregelde volkshoop gewoon was. Hij bleef echter onbeweegelijk staan, en wachtte onverschrokken op hunne komst.

Weldra hadden zij het voorplein bereikt en maakten halt. De kommandeerende officier zond een man naar de ruiters, en een van deze kwam oprijden. Zij wisselden eenige woorden, en zagen daarbij Barnaby aan, die in den ruiter den man herkende, welken hij bij Westminster van het paard had doen tuimelen. Kort daarop reed de ruiter weder naar zijne makkers, die op eenigen afstand waren blijven staan.

De officier gaf bevel om te laden. Het stampen der zware geweerkolven tegen den grond en het rinkelen der laadstokken in de loopen, bezorgde Barnaby eene soort van afleiding, ofschoon hij maar al te wel wist, wat dat geluid beteekende. Toen er geladen was, werd er wederom gekommandeerd, en dadelijk schaalden de soldaten zich in één gelid, dat het geheele huis, met de bijgebouwen, op den afstand van vijf of zes ellen insloot.

De twee heeren in burgerkleederen, die te paard zaten, en eerst bij de ruiters waren gebleven, kwamen nu oprijden. Een van hen las de proclamatie, en de officier eischte Barnaby op, om zich over te geven. Hij gaf geen antwoord, maar ging achteruit tot in de deur, en hield er zijn staf dwars voor. Onder eene diepe stilte werd hij nogmaals opgeëischt om zich over te geven. Nogmaals zweeg hij. Hij had genoeg te doen om met zijne oogen de rij soldaten langs te loopen, die vlak tegen hem over stonden, en haastig een besluit te nemen, wien hij den eersten slag zou toebrengen, wanneer zij op hem aandrongen. Hij wisselde een blik met een der soldaten, en dadelijk was het besluit genomen om dien kerel neer te vellen, al moest het hem het leven kosten. Wederom volgde er eene diepe stilte en eene derde opeischung om zich over te geven.

Het volgende oogenblik was hij in den stal gedrongen en sloeg daar als een razende om zich heen. Twee soldaten lagen voor zijne voeten uitgestrekt. De man, dien hij had uitgekozen, was het eerste geveld; zelfs in zijne verbijstering had hij daaraan gedacht. Nog weerde hij zich. Daar lag hij, overmeesterd, bedwelmd door een slag op zijne borst met den kolf van een geweer — hij zag dien slag aankomen — buiten adem, gevangen.

Een uitroep van verrassing van den officier deed hem eenigszins weder bij zijne zinnen komen. Hij zag om. Grip, die daaraan den geheelen namiddag had gewerkt, had het stroo van Hugh's bed weggehaald en met zijn ijzeren snavel den grond daaronder omgewoeld. Men had het gat roekeloos tot aan den rand gevuld en slechts met een weinig aarde bedekt. Gouden vaatwerk, zilveren lepels, kandelaars — alle schatten kwamen te voorschijn.

Men haalde spaden en een zak, groef alles op wat daar verschoolen lag, en droeg meer weg dan twee mannen torschen konden. Men bond Barnaby, doorzocht zijne kleederen, en nam hem alles af wat hij bij zich had. Niemand vroeg hem echter iets, verweet hem iets, of scheen nieuwsgierig naar hem te wezen. De twee soldaten, die hij beseffeloos had doen neerstorten, werden door hunne makkers weggedragen, met dezelfde onverschillige vlugheid, waarmede al het andere werd verricht. Eindelijk plaatste men hem onder bewaring eener wacht van vier man, met de bajonet op het geweer, terwijl de officier in persoon het huis ging doorzoeken.

Het onderzoek was spoedig afgeloopen. De soldaten schaalden zich weder op het voorplein. Hij werd tusschen zijne wacht, naar buiten gebracht; de anderen sloten zich om hem heen, en zoo marcheerden zij weg, met hun gevangene in het midden.

Toen zij in de straten kwamen, gevoelde hij dat hij een kijkje was geworden; en als hij omkeek, zag hij de menschen een weinig te laat naar de vensters komen loopen en hem nakijken. Soms zag hij, over de hoofden zijner geleiders heen, iemand hem aanstaren; maar dit was al wat hij zien kon, zoo dicht was hij ingesloten. Zelfs het gewone gedruisch van de straat scheen flauw en dof te zijn, en de lucht, die hij inademde, was warm en benauwd.

Zijne geleiders stapten voort met afgemeten schreden; er was niemand die hem aanzag, niemand die op hem scheen te letten; nauwelijks kon hij gelooven dat hij een gevangene was. Maar op dat woord — hoewel hij het slechts dacht, niet uitsprak — voelde hij de paternosters zijne polzen en de touwen zijne armen omknellen, en herinnerde hij zich dat er geladen geweren op zijn hoofd waren gericht, en scherpe, schitterende bajonetten naar hem toe waren gekeerd, waaraan hij thans, omdat hij gevangen en weerloos was, niet zonder ijzing kon denken.

Spoedig bereikte men de kazerne; want de officier, die het detachement kommandeerde, dacht menschelijk genoeg, om het volk zoo weinig mogelijk gelegenheid te willen geven tot eene poging om den gevangene te ontzetten, wel begrijpende, dat dit tot bloedstorting aanleiding zou geven, en misschien onschuldige nieuwsgierigen het leven zou kunnen kosten. Hij verreed derhalve met menschlievende voorzichtigheid de voornaamste en drukste straten, en sloeg die in, waar hij dacht de minste kwalijkgezinden te zullen ontmoeten. Deze bedachtzaamheid was niet slechts de oorzaak, dat de soldaten zonder enig oponthoud hun kwartier bereikten, maar verijdelde ook het opzet van een troep muiters, die zich in eene der hoofdstraten had verzameld, welke men dacht, dat de bende zeker zou doortrekken, en daar nog lang bleef wachten om den gevangene te ontzetten, nadat deze in eene veilige bewaarplaats was gebracht en alle toegangen der kazerne gesloten en met eene dubbele wacht verzekerd waren.

In de kazerne werd de arme Barnaby naar eene kamer met een steenen vloer gebracht, waarin eene sterke tabakslucht en een niet minder sterke tocht heerschten, en die geene andere meubelen had, dan eene brits voor twintig man. Verscheidene soldaten dwaalden hier half gekleed rond, of zaten uit blikken trommeltjes te eten, en eenige anderen, wier rokken aan den wand hingen, lagen op den rug te snorken. Nadat hij hier juist lang genoeg had vertoefd om dit op te merken, werd hij naar buiten, en over het paradeplein, naar een ander gedeelte van het gebouw gebracht.

Misschien ziet iemand nooit zooveel met een enkelen blik, als in een oogenblik van den uitersten nood. Het is zeer waarschijnlijk, dat, indien Barnaby hier eens bij toeval was komen kijken, hij weder zou zijn heengegaan, zonder juist op te merken of zich naderhand te herinneren, hoe de plaats er uitzag. Maar nu hij gebonden over het plein werd gebracht, ontsnapte niets zijne opmerkzaamheid. Het dorre, barre voorkomen van het stofferige plein en het onver sierde gebouw, — het linnengoed, dat voor sommige vensters hing, en de soldaten in hunne hemdsmouwen, die met het halve lijf uit andere lagen, — de groene zonneblinden van het officierenkwartier en de kleine boomen voor hetzelfde, — de recruten, die in een hoek gedruild werden, en de tamboers, die in een anderen exerceerden, — de twee soldaten, die te zamen eene mand droegen, en, toen hij voorbijkwam, elkander wenkten en schertsend naar hunne kelen wezen, — de fraai gepoetste sergeant, die met zijn rotting in de hand en een boek onder den arm hem voorbijsnelde, — de gemeenen in de benedenkamers, die hunne wapenen schoonmaakten, en even ophielden, om naar hem te kijken — alles, zelfs het geweerrek voor de wacht en de trom met den witten draagband, die daar naast stond, viel hem zoo duidelijk in het oog en bleef hem zoo levendig voor den geest, alsof hij dezelfde voorwerpen reeds honderdmaal had gezien, of een geheel dag, in plaats van eene enkele minuut, daarbij had vertoefd.

Hij werd naar eene kleine achterplaats gebracht, en daar opende men eene groote, met ijzer beslagen deur, die omtrent vijf voet van den grond eenige gaten had, om licht en lucht in te laten. In het hok, waarin deze deur toegang verleende, werd hij opgesloten en alleen gelaten. Het was zeer donker, en, daar het kortelings een dronken deserteur tot verblijf had gediend, in geen deele zindelijk. Barnaby ging op den tast naar een hoop stroo aan het andere einde, en keek toen naar de deur, eene poging doende om zich aan de duisternis te gewennen, hetgeen, daar hij uit den helderen zonnenschijn kwam, geene gemakkelijke taak was.

Voor deze gevangenis was eene soort van galerij, die het weinige licht wegnam, dat anders door de openingen in de deur had kunnen binnendringen. De voetstappen van den schildwacht, die onder de galerij heen en weder wandelde, herinnerden Barnaby aan zijne

eigene wacht, en telkens als hij de deur voorbijkwam, werd de duisternis in de cel nog zwarter.

Toen de gevangene eene poos op den grond had zitten kijken en luisteren, bleef de schildwacht stilstaan, hetgeen Barnaby, die door het regelmatige geluid in eene soort van verdooving was verzonken, deed wakker worden, en nu bemerkte hij, dat dicht bij de deur zijner cel twee mannen stonden te praten. Hoelang het gesprek reeds geduurd had, wist hij niet; want hij was reeds in zooverre ingesluimerd geweest, dat hij zich verbeeld had nog bij Hugh in den stal te zijn. De eerste woorden, die hij hoorde, waren deze: »Waarom is hij dan hier gebracht, als hij zoo spoedig weder weg moet?» — »Wel, waar zouden zij hem anders gebracht hebben? Hij is immers nergens veilig dan hier onder de koninklijke troepen? Hadden zij hem dan moeten overgeven aan die laffe winkeliers, die van angst staan te beven, als zij maar een troep van dat boevenpak, waartoe hij behoort, zien aankomen?» — »Dat is wel waar.» — »Ik zal u eens wat zeggen, Tom Green! Ik wenschte dat ik het commando had over een paar compagnieën van mijn eigen regiment. Dan moesten zij mij maar met die muitsers laten begaan; eenige salvo's met scherp...» — »Ja,» zeide de andere; »dat is alles goed en wel, maar zij willen ons niet laten begaan. Als de magistraat geen verlof wil geven om te vuren, wat zal de officier dan doen?» — Naar het scheen niet wel wetende, hoe deze moeilijke vraag te beantwoorden, vergenoegde de andere zich met den magistraat te verwenschen, en vervolgde toen: »Waartoe dient de magistraat? Zulk een kerel met een zwarten rok doet niets dan den boel in de war sturen. Hier is de proclamatie, en daar staat een man, van wien in de proclamatie gesproken wordt. Bewijzen en getuigen zijn bij de hand. Welnu! schiet hem terstond voor zijn kop. Wat heeft de magistraat hiermede noodig?» — »Wanneer moet hij voor Sir John Fielding komen?» vroeg de stem, die het eerst gesproken had. — »Van avond ten acht ure,» antwoordde de ander. »Maar wil ik u eens zeggen, hoe het gaan zal? De magistraat zendt hem naar Newgate. Ons volk brengt hem daarheen. De muitsers smijlen hem met steenen, en ons volk trekt af zonder een schot te doetn. Waarom? Alleen omdat die verwenschte magistraat het zoo hebben wil.» En nadat hij de magistraat nog eenige malen had vervloekt zweeg hij stil.

Barnaby, die verstandig genoeg was om te begrijpen dat dit gesprek, hem van zeer nabij betrof, bleef stil zitten luisteren, zoolang het duurde; toen ging hij op den tast naar de deur, en keek door de luchtgaten, om te zien wie de sprekers waren.

Hij, die zoo bijzonder slecht tevreden was over het gedrag der burgerlijke regeering, was een sergeant, die thans, binnensmonds brommende, tegen een pilaar, bijna vlak tegenover de deur, stond te leunen, en met zijn rotting figuren op den vloer schrapte. De

ander stond met zijn rug naar de gevangenis, zoodat Barnaby hem niet in het gezicht kon zien. Hij had eene forsche, mannelijke gestalte; maar zijn linkerarm was tusschen den elleboog en den schouder afgezet, en de ledige mouw was op zijne borst vastgespeld. Hij had iets militairs in zijne houding en kleeding, en had misschien voorheen gediend. Indien dit het geval was, kon het niet lang geleden zijn geweest; want, naar zijn voorkomen te oordeelen, was hij nog jong.

„Nu!” zeide hij, „ik weet niet wiens schuld het is; maar het doet iemands hart zeer, als hij in zijn vaderland terugkomt en het in zulk een toestand vindt.” — „Ik denk,” zeide de sergeant, met een vloek op de muiters, „dat de varkens zich welhaast bij hen zullen voegen, nu de vogels het voorbeeld hebben gegeven.” — „De vogels?” herhaalde Tom Green. — „Ja, de vogels,” zeide de sergeant bits. „Verstaat gij geen Engelsch?” — „Ik weet niet wat gij meent.” — „Ga dan maar naar de wacht, dan zult gij het zien. Daar zult gij een vogel vinden, die ook „geen Paperij” schreeuwt, alsof hij een mensch was, of liever een duivel, gelijk hij zelf zegt dat hij is. Het zou mij niet verwonderen; want de duivel moet inderdaad los wezen. Ik zou wel lust hebben om hem, op het geval af, den nek om te draaien.”

De jonkman had zich reeds eenige schreden verwijderd, alsof hij naar dien zeldzamen vogel wilde gaan kijken, toen de stem van Barnaby hem deed stilstaan. „Het is mijn vriend Grip,” riep hij, half lachende, half schreiende. „Doe hem geen kwaad; hij heeft geen kwaad gedaan. Ik heb het hem geleerd; het is mijne schuld. Breng hem bij mij, als het u belieft. Het is de eenige vriend, die mij nu is overgebleven. Voor u zal hij niet dansen, praten of fluiten, maar voer mij wel, omdat hij mij kent en mij lief heeft, al zoudt gij dat niet denken. Gij zult toch geen vogel willen mishandelen? Gij zijt een braaf soldaat, mijnheer! en gij zoudt zeker geene vrouw of kind leed doen, en ook geen armen vogel, niet waar?”

Dit laatste gezegde werd tot den sergeant gericht, welken Barnaby, om zijn rooden rok, voor een voornaam persoon hield, die het lot van Grip door een enkel woord kon beslissen. De sergeant gaf echter geen ander antwoord, dan door hem met eenige vloeken en scheldwoorden te verzekeren, dat hij, als hij zijn zin mocht doen, den vogel en zijn meester spoedig voor altijd den bek zou snoeren. „Gij durft veel zeggen tegen een gevangen man,” zeide Barnaby gramstorig. „Als ik maar aan den anderen kant van die deur was, zou ik u wel een anderen toon leeren. Ja, dat zou ik; haal uw schouders maar zoo niet op! Wilt gij den vogel den nek omdraaien? Pas op! Als ik mijne bloote handen maar gebruiken kon, zou ik sterk genoeg zijn om u den nek om te draaien.”

Na deze bedreiging te hebben uitgeschreeuwd, wierp hij zich in den donkersten hoek van zijne gevangenis neder, prevelende:

„Vaarwel, Grip! Vaarwel, lieve Grip!” Daarop verborg hij zijn gezicht in het stroo, en schreide, voor de eerste maal sedert hij gevangen genomen was, een stroom van tranen.

In het eerst had hij zich verbeeld, dat de man met éenen arm hem helpen, of ten minste een goed woord voor hem doen zou, dewijl deze was blijven staan luisteren naar hetgeen hij zeide. Maar deze hoop werd spoedig verijld; want de man ging heen, zonder te spreken, en kwam niet terug.

Na verloop van eenigen tijd werd de deur der gevangenis geopend, en riep men hem om buiten te komen. Hij stond dadelijk op, want hij wilde niet, dat men dacht dat hij bang was, stapte manhaftig de deur uit, en zag trotsch om zich heen. De soldaten, die op hem wachtten, lieten hierop echter niet eens. Zij brachten hem naar het paradeplein terug, en voegden zich daar, met den gevangene, bij een detachement, nog eens zoo talrijk als dat hem naar de kazerne had gebracht. Dezelfde officier, die hem in den namiddag had gezien, zeide hem kortaf, dat men dadelijk op hem zou schieten, als hij eene poging aanwendde om te ontsnappen. Daarop sloot men hem in, evenals te voren, en marcheerde met hem voort.

Zoo kwamen zij in Bow-street, gevolgd en omringd door eene gestadig vermeerderende volksmenigte. Hier werd hij voor een blind heer gebracht, die hem vroeg of hij iets te zeggen had. Maar neen; wat zou hij te zeggen gehad hebben? Na eene korte woordenwisseling, waarop hij weinig acht gaf, zeide men hem, dat hij naar Newgate zou gebracht worden, en voerde hem weder heen.

Op de straat sloten de soldaten hem zoodanig in, dat hij niets zien kon; maar hij bespeurde aan het gerucht, dat er veel volk om hem heen moest wezen; en dat dit volk niet vriendschappelijk jegens de soldaten gezind was, bleek spoedig uit het gejoel en gefluit. Hoe dikwijls en verlangend luisterde hij, of hij de stem van Hugh ook hoorde! Maar neen! geene bekende stem klonk hem in het oor. Had men Hugh dan ook gevat, en was alle hoop verdwenen?

Toen zij nader bij de gevangenis kwamen, werd het gejoel van het volk heviger; men wierp met steenen; en van tijd tot tijd werd er zulk een aanloop tegen de soldaten gedaan, dat deze bijna uit het gelid raakten. Een van hen, dicht bij Barnaby, die een slag in het gezicht kreeg, legde zijn geweer aan; maar de officier sloeg het met zijn degen naar omhoog, en verbood hem, als zijn leven hem lief was, eenig geweld te plegen. Dit was het laatste, dat hij duidelijk zag; want terstond daarop werd hij heen en weder geslingerd en gesold, als in eene stormachtige zee. Maar wat er ook gebeurde, altijd bleven zijne bewakers om hem heen. Driemaal werd hij op den grond geworpen, en zij met hem; maar zelfs toen kon hij hunne waakzaamheid geen oogenblik ontsnappen. Zij waren reeds op de been, en hadden hem weder in hun midden, voordat

hij, met zijne vastgebonden armen, overeind kon komen. Aldus ingesloten, voelde hij zich eene trap opstuwten, en toen kreeg hij voor een oogenblik de woelende volksmenigte in het oog, en te gelijk eenige roodrokken, die daaronder worstelden, om zich weder bij hunne makkers te voegen. Het volgende oogenblik werd het donker om hem heen, en stond hij, tusschen eenige oppassers, in het voorportaal der gevangenissen.

Spoedig verscheen er een smid, die hem een paar zware boeien aanklonk. Zoo goed hij kon onder dezen ongewonen last voortstropelende, werd hij naar eene cel gebracht, en daar achter sloten en grendels opgesloten, nadat men eerst, zonder dat hij het zag, Grip binnen de deur had geworpen, die met neerhangenden kop en verhavende vederen, er even treurig uitzag als zijn meester, en scheen te begrijpen, dat zij in het ongeluk waren geraakt.

LVI.

DE SCHAKING.

Het is thans noodzakelijk naar Hugh terug te keeren, die, nadat hij, gelijk wij gezien hebben, de brandstichters bij het Heerenhuis had gelast om zich te verstrooien en later weder als naar gewoonte bijeen te komen, terugsnelde naar het donkere bosch, waaruit hij te voorschijn was gekomen, en zich dien nacht niet weder liet zien.

Hij bleef tusschen het hakhout verscholen staan, om te zien, of zijne makkers op zijn bevel zouden aftrekken, of wel blijven en hem terugroepen. Eenigen schenen inderdaad ongenegen om zich zonder hem te verwijderen, en kwamen naar de plek, waar hij verborgen was, alsof zij hem wilden opzoeken en terughalen; maar toen hunne vrienden hen riepen, lieten zij spoedig dit opzet varen, misschien dewijl zij zich niet gaarne in de duisternis wilden wagen, waar zij licht overvallen en gevat konden worden, indien zij door boeren, die misschien op het luiden der alarmklok waren toegeschoten, werden bespied. Zij draalden nog eene poos, en trokken toen langzamerhand af.

Toen Hugh zich overtuigd had, dat het grootste getal der brandstichters dit voorbeeld volgde, drong hij dieper het bosch in, zich richtende naar het schijnsel van een licht op eenigen afstand. Het was de roode gloed van eenige tootsen, en toen Hugh naderbij kwam, hoorde hij zacht spreken. Eindelijk was hij het bosch door, sprong over eene sloot, en stond nu in eene door geboomte beschaduwde laan, waar een kleine troep van het gemeenste gespuis, dien hij daaromtrent een kwartieruurs te voren verlaten had, met ongeduld op zijne terugkomst wachtte.

Zij stonden rondom eene oude postkoets, met twee paarden be-

spannen, op een van welke een der bende zich als postiljon had gezet. De blinden waren opgehaald, en Dennis en Tappertit hielden de wacht bij de portieren. Deze laatste scheen het bevel over de bende te hebben; want hij riep Hugh, en te gelijk sprongen zij, die om het rijtuig op den grond hadden gelegen, overeind.

„Wel,” vroeg Simon met eene zachte stem, „is alles in orde?” — „Ja,” antwoordde Hugh op denzelfden toon. „Zij gaan nu uit elkaar; zij waren er al mee begonnen voordat ik kwam.” — „En is de kust klaar?” — „Voor ons zou ik dat nog al denken,” antwoordde Hugh. „Er zijn er niet veel, die weten wat wij daar ginds hebben uitgevoerd en nog lust zullen hebben om ons tegen te houden. — Wie heeft hier wat te drinken?”

Daar allen hadden geholpen om den kelder te plunderen, werden er terstond verscheidene flesschen aangeboden. Hugh koos de grootste uit, zette die voor zijn mond, en liet den wijn in zijne keel loopen. Toen de flesch ledig was, wierp hij die weg, greep eene andere, en ledigde die insgelijks in één teug. Een derde dronk hij nog half uit. „Heeft iemand ook iets te eten?” vroeg hij daarop; „want ik heb een honger als een wolf. Wie is er in de spijskamer geweest? Kom!” — „Ik, broertje!” zeide Dennis, terwijl hij zijn hoed afnam, en in den bol daarvan zocht. „Ik heb hier een stuk wildpastei. Lust gij dat?” — „Geef maar op!” riep Hugh, zich op den grond nederzettende. „Spoedig! Geef hier!” — „Ik zou u haast aanraden,” zeide Dennis na eene poos, „om alle dagen een uurtje vóór den eten wat vuur in te slokken; dat schijnt uw eetlust aan te zetten.” — Hugh zag om zich heen, naar de zwart geblakerde gezichten, die hem omringden, en barstte toen in een schaterend gelach uit. — „Stil daar!” riep Tappertit. — „Mag iemand zich dan niet eens vroolijk maken, edele kapitein,” hernam zijn luitenant nog lachende, „als hij zulk een karweitje heeft afgedaan? Wat ziet die kapitein ontzettend nauw! Ha, ha, ha!”

Daar echter de meesten uitgeput waren van vermoeienis, en dien nacht geenszins naar een gevecht verlangden, voegden zij zich bij Tappertit, en drongen Hugh, om zich met zijn avondmaal te haasten, daar zij reeds te lang gedraald hadden. Met al zijne woestheid zag Hugh echter het gevaar in, om zoo dicht bij het tooneel hunner misdrijven te blijven vertoeven, en maakte derhalve spoedig een einde aan zijn maaltijd. Hij sprong op, ging naar Tappertit, en gaf dezen een slag op zijn rug, zeggende: „Ik ben al gereed. Er zitten lieve vogeltjes in dat kooitje. Ik heb ze gevangen, daarom moet ik nog eens kijken.”

Daarmede duwde hij het manneke ter zijde, stapte op de trede, rukte het luikje omlaag, en stak zijn hoofd in het portier. „Ha, ha, ha!” riep hij, terwijl hij de kleine hand greep, die zich vruchteloos trachtte los te rukken. „Wat hebt gij mij gekrabt en geknepen, gij ondeugend nest! En dat zulk een fijn poppetje! Maar ik heb u

daarom nog eens zoo lief. Ja waarlijk; als gij u zoo boos maakt, zijt gij nog veel mooier dan anders, en gij zijt toch al zulk eene mooie meid." — »Kom, al genoeg daarvan!" riep Tappertit, die met ongeduld naar deze aanspraak had geluisterd. »Kom er nu maar af."

De kleine hand drong deze aanmaning aan, door den grooten kop van Hugh met alle kracht weg te duwen, en het luikje op te halen, terwijl Hugh, schaterend van lachen, zwoer, dat hij nog eens moest kijken. Daar echter het ongeduld der bende thans door een algemeen gemor werd aan den dag gelegd, liet hij dit opzet varen, en vergenoegde zich, nadat hij op den bok was geklommen, met door de voorglazen van het rijtuig te gluren. Tappertit, die zich op de trede plaatste en zich aan het portier vasthield, gaf nu den postiljon bevel om voort te rijden, en deze gehoorzaamde, nadat eenigen van den troep achter en boven op het rijtuig waren geklommen. De overigen liepen naast hetzelfde mede, en aldus zette men langs bijpaden en omwegen den tocht voort, in tamelijke stilte, behalve wanneer men eens ophield om adem te halen, of vershil kreeg over den weg, dien men moest inslaan.

Intusschen wendde Dolly, met losgerukte haren, gescheurde kleederen, betraande oogen, zwoegenden boezem, en een nu van angst verbleekend, dan van verontwaardiging blozend gelaat, vruchteloze pogingen aan om Emma Haredale den troost te geven, dien zij zelve zoo noodig had. Er zouden zeker soldaten komen; zij moesten ontzet worden; het was onmogelijk haar door Londen te brengen, wanneer zij dan, alle dreigementen verachtende, om hulp riepen. Als zij dit deden, was zij zeker, dat zij verlost zouden worden. Dit zeide de arme Dolly, en dit trachtte zij ook te denken; maar het onveranderlijke slot dezer troostredenen was telkens, dat zij in tranen uitbarstte.

Emma Haredale, wier aandoeningen zich doorgaans op eene minder onstuimige wijze vertoonden dan die van Dolly, was van angst flauw gevallen en pas weder bijgekomen. Zij zag er zeer bleek uit, en de hand, welke Dolly hield vastgeklemd, was ijskoud; maar zij had toch besef genoeg om deze te herinneren, dat zij hare redding, naast de Voorzienigheid, van hare eigene voorzichtigheid moesten verwachten; dat, indien zij zich stilhielden en de waakzaamheid der schurken, in wier handen zij gevallen waren, deden insluimeren, hare kans om zich in de stad hulp te verschaffen, daardoor zeer zou vergroot worden; dat men, indien niet de geheele maatschappij ten onderste boven was gekeerd, de brandstichters terstond zou vervolgen, en dat haar vader gewis niet zou rusten, voordat hij haar ontdekt en gered had. Maar terwijl zij dit zeide, deed het denkbeeld, dat hij dien nacht misschien in een algemeenen moord was omgekomen, — hetwelk, na hetgeen zij gezien en ondergaan hadden, geene onwaarschijnlijke gedachte was — haar ver-

stommen; en geheel verplet door de gruwelen, waarvan zij getuige was geweest, en misschien nog wezen moest, bleef zij zoo stijf en bijna zoo koud als een marmeren beeld zitten.

Hoe dikwijls dacht Dolly gedurende den tocht aan haar ouden minnaar, den armen Joe! Hoe dikwijls herinnerende zij zich den avond, toen zij in zijne armen de vlucht nam voor den man, wiens afschuwelijk gezicht haar nu door het voorglas aanstaarde! En als zij zich voorstelde, welk een dappere knaap die Joe was, en hoe hij nu die schurken zou hebben te keer gegaan, al waren zij nog eens zoo sterk in getal geweest — en daarbij schudde zij hare kleine vuist en stampte met haar voet op den grond — loste de trotschheid, welke zij voor een oogenblik gevoelde, zich in een stroom van tranen op, en schreide zij bitterder dan ooit.

Toen het later in den nacht werd, en zij voortreden langs wegen, die haar geheel onbekend waren, — want zij herkenden geen van de voorwerpen, waarop zij tusschenbeide een haastigen blik wierpen, steeg haar angst nog hooger; en die angst was niet ongegrond; want twee meisjes, die door een troep van het gemeenste gespuis aldus werden weggevoerd, hadden wel reden om het ergste te vreezen. Toen zij eindelijk eene haar geheel onbekende voorstad van Londen inreden, was het middernacht, en waren de straten donker en ledig. Dit was het ergste nog niet; want toen het rijtuig op eene eenzame plaats bleef stilstaan, opende Hugh eensklaps het portier, sprong er in, en plaatste zich tusschen haar beide.

Het was vruchteloos, dat zij om hulp schreeuwden; want hij sloeg ieder een arm om den hals, en zwoer, dat hij haar met kussen zou verstikken, als zij zich niet doodstil hielden. »Ik kom hier bij u om u stil te houden," zeide hij, »en dat is de manier, waarop ik het doen zal. Wees daarom maar niet stil, lieve meisjes! maak zooveel leven als gij wilt, — hoe meer hoe liever."

Zij reden snel voort en, naar het scheen, met een kleiner geleide. De beide meisjes kropen elk in een hoek van het rijtuig; maar, waar Dolly ook kruipen mocht, de arm van Hugh bleef om haar middel geslagen. Zij sprak niet, of gilde niet, want daartoe had zij het vermogen verloren; maar zij trok aan zijne hand, als wilde zij zich doodwerken om zich los te maken, en stiet hem met een omgekeerd hoofd van zich af, met eene kracht, waarover zij zich evenzeer verwonderde als hij. Wederom bleef het rijtuig stilstaan.

»Til er deze uit," zeide Hugh tot den man, die het portier opende, toen hij de hand van Emma Haredale had opgelicht, en gevoeld had hoe zwaar die weder neerviel. »Zij is flauw." — »Des te beter," bromde Dennis; want deze was het. »Dan is zij stil. Ik heb ze liefst flauw, of ze moeten al zeer zachtzinnig en bedaarnd wezen. — »Kunt gij haar alleen dragen?" vroeg Hugh. — »Hoe weet ik dat, voordat ik het beproefd heb. Ik denk het wel. Ik heb er al menigeen gesjouwd," zeide de scherprechtersknecht. Geef eens

op! Zij weegt nog al zoo héél zwaar niet. Geef nog wat op. Nu heb ik haar." En dit zeggende, strompelde hij met zijn last voort.

Vervolgens werd Dolly, doch met weinig tegensporreling, door Hugh uit het rijtuig getild, en, evenals Emma, een armoedig huisje binnengedragen, waar Hugh haar zacht op den grond nederzette.

„Waarom hebt gij ons hier gebracht?" zeide Emma, toen zij weder was bijgekomen; „moeten wij vermoord worden?" — „Vermoord?" herhaalde Dennis, terwijl hij zich bij haar op eene bank neerzette en met bijzondere belangstelling begluurde. „Wel kindlief, wie zou zulke kiekentjes vermoorden? Als gij mij gevraagd hadt, of gij hier waart gebracht om te trouwen, daar kon wat van aan zijn geweest." Hier wisselde hij een blik met Hugh, die zich grootendeels met Dolly bezig hield. — „Nee, neen!" hervatte Dennis. „Voor vermoorden behoeft gij niet bang te zijn. Daar komt niets van in. Juist het tegendeel." — „Gij zijt ouder dan die andere man, mijnheer!" zeide Emma bevende. „Hebt gij geen medelijden met ons? Bedenkt gij niet, dat wij vrouwen zijn?" — „Wel zeker," antwoordde Dennis met een woesten lach. „Hoe zou ik daaraan niet denken, terwijl ik u voor mijne oogen zie? Wij allen denken wel daaraan; dat verzeker ik u. — Maar," vervolgde hij ernstig, zich tot Hugh keerende, „het is toch wel opmerkelijk, en een bewijs der verbazende gelijkheid van onze wet, dat die geen onderscheid maakt tusschen mannen en vrouwen. Ik heb wel eens een rechter tegen een roover of inbreker, die eene dame had mishandeld, hooren zeggen, dat hij eene vrouw had moeten ontzien. Maar ik zeg, broeder! dat de rechter de plank mis was, en dat de roover had moeten antwoorden: „Wat praat gij toch, Mylord? Ik heb haar juist zooveel ontzien als de wet haar ontziet; en wat zoudt gij meer van mij verlangen?" Als ik eens wilde oprekenen, hoeveel vrouwen er in de laatste tien jaren, in deze stad alleen, wel gehangen zijn, zoudt gij verbaasd staan. Ja, die gelijkheid voor de wet is eene schoone zaak. Maar het is niet zeker, dat het zoo blijven zal. Nu zij eens begonnen zijn met die Papisten te begunstigen, zou het mij niet verwonderen, als zij dat ook eens veranderden.

Dit onderwerp, misschien wat al te droog en geleerd, boezemde Hugh niet zooveel belangstelling in, als zijn vriend had verwacht. Maar men had geen tijd om er langer over te spreken; want juist op dat oogenblik trad Simon Tappertit binnen, en nauwelijks werd Dolly hem gewaar, of zij gaf een gil van blijdschap en wierp zich in zijne armen. „Ik dacht het wel, ik wist het wel. Mijn lieve vader is hier. Goddank! De Hemel zegene u, Sim, dat gij hem geroepen hebt!"

Tappertit, die eerst in den waan had verkeerd, dat de slotenmakersdochter, niet langer in staat om hare geheime liefde voor hem te verbergen, deze in hare kracht lucht wilde geven, en verklaren, dat zij voor eeuwig de zijne was, zette een allerzotst gezicht, toen

hij hoorde wat zij zeide, te meer daar Hugh en Dennis een luid gelach aanhieven, hetgeen Dolly verschrikt deed terugdeinzen.

„Mejuffer Haredale!" zeide Sim na eene poos van verlegen stilzwijgen: „ik hoop dat gij het hier zoo goed hebt, als de omstandigheden veroorloven. Dolly Varden, melieve, ik hoop dat gij het hier ook goed hebt?"

De arme Dolly zag nu hoe de zaak gelegen was; zij verborg haar gelaat in hare handen, en schreide bitterder dan ooit.

„Mejuffer Varden!" zeide Simon, zijne hand op zijne borst leggende: „gij ziet in mij geen slaaf en slachtoffer der tirannij van uw vader, maar een der hoofden van een groot volk, de kapitein eener edele bende, waarin deze heeren, om zoo te zeggen, luitenants zijn. Gij ziet in mij geen onbekend vergeten burger, maar een openbaar persoon; geen slotenlapper, maar een geneesmeester der wonden van dit ongelukkige land. Dolly! lieve Dolly! hoeveel jaren is het mijn voornemen geweest om u te verheffen en tot iets groots te maken! Thans is mijn wensch vervuld. Aanschouw in mij uw echtgenoot. Ja, bekoorlijke Dolly! schoonste der schoonen, Simon Tappertit is geheel de uwe." Met deze woorden trad hij op haar toe. Dolly ging achteruit, tot zij niet verder kon, en liet zich toen op den vloer zinken. In de verbeelding, dat dit misschien niet anders was dan maagdelijke schroomvalligheid, trachtte Sim haar op te heffen, maar Dolly, nu tot wanhoop gedreven, sloeg hare handen in zijne haren en terwijl zij al schreiende riep dat hij een akelig schepsel was en altijd geweest was, sleurde en sloeg zij hem zoo hard, dat hij luidkeels om hulp riep. Hugh had haar nooit zoo bewonderd als op dit oogenblik.

„Zij is van nacht wat verbijsterd," zeide Sim, terwijl hij zijne verplukte haren glad streek, „en weet niet wien zij voor zich heeft. Laat haar maar alleen zitten tot morgen, dan zal zij wel wat bedaren. Breng haar naar het andere huis!"

Hugh had haar oogenblikkelijk in zijne armen. Misschien werd Simon's hart inderdaad vermurwd door haar schreien, of misschien achtte hij het eenigszins onwelveugelijk, dat zijne aanstaande bruid in de armen van een ander spartelde. Toen hij zich eens bedacht had, beval hij Hugh om haar weder neer te zetten, en bleef daarop onvergenoegd staan kijken, terwijl Dolly naar Emma de vlucht nam, en haar hoog blozend gelaat in de armen van hare vriendin verborg.

„Zij moeten hier blijven tot morgen," zeide Sim, toen hij zijne deftigheid hernomen had. „Volgt mij!" — „Kom aan, kapitein!" zeide Hugh, die te gelijk in een schaterend gelach uitbarstte. — „Waar licht gij om?" vroeg Tappertit barsch. — „Om niemendal, kapitein!" antwoordde Hugh, terwijl hij om eene onbekende reden nog eens zoo hard lachte.

Tappertit bekeek hem van het hoofd tot de voeten met eene trotsche verontwaardiging, welke den lachlust van den reus slechts des te

meer opwekte; en keerde zich toen tot de gevangenen, zeggende: »Ik moet u waarschuwen, dames! dat deze plaats aan alle zijden wel bewaakt wordt, en het minste gerucht zeker onaangename gevolgen zal hebben. Morgen zult gij beiden meer van onze oogmerken verhemmen. Vertoont u intusschen niet voor het venster, en roept de menschen, die gij misschien zult zien voorbijgaan, niet aan; want als gij dat doet, zal men terstond begrijpen, dat gij uit een katholiek huis komt, en dan zou al onze moeite misschien niet in staat wezen om uw leven te redden.»

Met deze laatste waarschuwing, die genoeg grond had, keerde hij zich naar de deur, gevolgd door Hugh en Dennis. Uitgaande bleven zij een oogenblik staan, om naar de twee meisjes te zien, die elkan- der in de armen hadden gesloten, verlieten toen het huisje, sloten de deur, en zetten een wacht daarbij.

»Ik zeg, dat het een paar lekkertjes zijn,» bromde Dennis, terwijl zij te zamen heengingen. »Die van meester Gashford is al net zoo mooi als de andere. He!» — »St!» zeide Hugh haastig. »Gij moet geen namen noemen; dat is eene kwade gewoonte.» — »Nu, als ik dan geene namen mag noemen,» hernam Dennis, »zeg ik niet anders, dan dat ik niet gaarne in zijne plaats zou willen zijn, als hij met haar begint. Zij is een van die vinnige dingen, die ik op zulk een tijd niet gaarne met een mes zou vertrouwen. Ik heb wel meer van die soort gezien. Ik weet nog wel van eene, die vele jaren geleden onder mijne handen kwam — er was daarbij ook een heer in het geval — die tegen mij zeide: »Dennis! ik ben nabij mijn einde; maar als ik een dolk in mijne hand had, en hij binnen mijn bereik was, zou ik hem doorsteken.» Dat zeide zij, en zij zou het gedaan hebben ook. Hare lippen beefden, maar hare hand was zoo vast als oot.» — »Wien wilde zij doorsteken?» vroeg Hugh. — »Hoe zou ik dat weten?» antwoordde Dennis. »Zij heeft het nooit gezegd.»

Het scheen voor een oogenblik, dat Hugh gezind was om verdere navraag te doen naar deze verwarde herinnering; maar Simon Tappertit, die ernstig had loopen peinzen, gaf zijne gedachten eene andere richting.

»Hugh!» zeide hij, »gij hebt vandaag uw best gedaan, en gij zult beloond worden. Gij insgelijks, Dennis! — Er is geen meisje, dat gij wilt schaken; is er wel?» — »Ne—en,» antwoordde Dennis, zijn ruigen baard strijkende; »dat juist niet.» — »Goed,» hervatte Sim: »dan zullen wij u op eene andere manier zien te beloonen. Wat u betreft, beste jongen!» vervolgde hij, zich tot Hugh keerende, »gij zult, zooals ik u beloofd heb, binnen drie dagen Miggs krijgen. Ik geef er u mijn woord op.»

Hugh zeide hem hartelijk dank, maar kreeg terstond daarop zulk eene vreeselijke lachbui, dat hij zich aan zijn kapitein moest vasthouden, om niet op den grond te vallen.

LVII.

FLEET-MARKET.

De drie vrienden richtten hunne schreden naar de Laars, om daar eene schuilplaats te zoeken en uit te rusten; want nu zij hunne goddelooze taak hadden volbracht en hunne gevangenen in veilige bewaring geplaatst, begonnen zij de uitputting te gevoelen, welke een noodzakelijk gevolg was der woeste overspanning, welke hen tot hunne euvel daden had aangezet en kracht gegeven.

In weerwil van zijne vermoeden, barstte echter Hugh, zoo dikwijls hij Tappertit aanzag, tot groote ergernis van dezen, in zulk een luidruchtig gelach uit, dat hij zich aan het gevaar blootstelde, om het drietal daardoor de wacht op den hals te halen, en in eene schermutseling te wikkelen, waarvoor zij in hun tegenwoordigen toestand van atmatting niet berekend waren. Zelfs Dennis, die zich anders niet veel om zijn fatsoen bekommerde, en veel smaak had in de vroolijkheid van zijn jongen vriend, berispte hem over zijne onvoorzichtigheid, welke hij zeide, dat eene soort van zelfmoord was, evengoed alsof iemand zich zelven ophing, zonder te wachten dat de wet hem liet ophangen, hetgeen het zotste bedrijf was, dat men bedenken kon.

Zonder om deze vermaningen zijne luidruchtige vroolijkheid te bedwingen, bleef Hugh tusschen hen beiden en met hen gearmd voortstropelen, totdat zij de Laars in het gezicht kregen. Gelukkig had hij tegen dien tijd uitgeraasd. Zij stapten zonder gerucht te maken voort, toen een man, die den geheelen nacht in de sloot verscholen had gezeten, om zijne makkers te waarschuwen, dat zij de thans zoo gevaarlijke herberg niet moesten naderen, voorzichtig uitkeek en hun toeriep om terug te keeren.

»Waarom?» vroeg Hugh. De man antwoordde, dat het huis dien namiddag was overvallen, en nu vol soldaten en gerechtsdienaren was. Of de bewoners gevluht of in hechtenis genomen waren, wist hij niet. Hij had reeds velen gewaarschuwd om niet naderbij te komen. Hij had in de verte op verscheidene plaatsen brand gezien; maar die was nu uit. Hij had er ook door menschen, die voorbijgingen, van hooren spreken, en allen schenen ontsteld en beangst te wezen. Van Barnaby wist hij niets; hij had zelfs nooit zijn naam gehoord: maar hij had hooren zeggen, dat er iemand gevat en naar Newgate was gebracht; of dit echter waar was of niet, kon hij niet verzekeren.

Dit hoorende, hield het drietal te zamen raad. Hugh, die het mogelijk achtte, dat Barnaby nog onder bewaring der soldaten in de herberg was, wilde heimelijk trachten te naderen en het huis in brand steken; maar zijne makkers, die niet voor zulke vermetele stappen waren, als zij geen hoop gemeen volk bij zich hadden,

hielden hem voor oogen, dat Barnaby zeker reeds naar eene sterkere gevangenis zou gebracht zijn; men zou hem toch niet den geheelen nacht in zulk eene onveilige plaats hebben durven laten. Door zulke redenen liet Hugh zich overhalen om terug te keeren en naar Fleet-Market te gaan, naar welke plaats de man die hen gewaarschuwd had, zeide, dat sommigen hunner stoutste medestanders zich begeven hadden.

Vol vuur en ijver, nu er zich eene vernieuwde noodzakelijkheid opdeed om werkzaam te zijn, snelden zij heen, zonder te denken aan de vermoeienis, die hen eenige minuten vroeger bijna deed nederzinken, en bereikten spoedig de plaats hunner bestemming.

Fleet-Market was te dien tijd eene lange onregelmatige rij van houten loodsen en afdaken, in het midden der tegenwoordige Farringdon-street. Zij stond, als het ware, neergesmeten op het midden van den weg, tot belemmering en hindernis der voorbijgangers, die zich, zoo goed zij konden, tusschen karren, kruiwagens, draagberries, manden, kisten en banken moesten doorwerken, gedrongen en gestooten door karrelieden, dragers en groenboeren en een gemengden hoop van koopers, verkoopers, zakkerolders en straatslijpers. Er heerschte hier een ondragelijke stank van verrotte groenten en vruchten, afval van vleesch en allerlei; de meeste inrichtingen tot algemeen gerief waren in die dagen bestemd om te gelijk tot algemeenen overlast te dienen, en Fleet-Market vervulde deze bestemming wonderbaar wel.

Misschien omdat de banken en manden zeer goed voor bedden te gebruiken waren, of misschien omdat men, in geval van nood, eene barricade daarvan kon opwerpen, had een aantal der muiters zich, niet slechts dien nacht, maar ook een paar nachten vroeger, naar deze plaats begeven. Het was nu dag geworden; maar daar het een koude ochtend was, hadden eenigen zich in eene herberg om het vuur verzameld, waar zij zich bezig hielden met heet bier te drinken en plannen voor den nieuwen dag te beramen.

Daar Hugh en zijne twee vrienden bij de meesten dezer lieden bekend waren, ontving men hen met luidruchtige welkomstgroeten, en ruimde terstond de eereplaatsen voor hen in. Daarop werd de deur van het vertrek gesloten, om vreemden buiten te houden, en nu ging men aan het uitwisselen van nieuwstijdingen.

„Ik hoor, dat de Laars door soldaten bezet is,” zeide Hugh. „Wie weet daarvan iets naders?”

Verscheidene riepen „ik!” Maar daar de meesten van het gezelschap naar het Heerenhuis waren mede geweest en de anderen aan onderscheidene aanslagen hadden deel genomen, bleek het spoedig, dat zij er niet meer van wisten dan Hugh zelf, daar zij, evenals hij, door anderen waren gewaarschuwd.

„Wij hebben daar iemand op de wacht laten staan, die nu niet hier is,” zeide Hugh, om zich heen ziende. „Gij weet wel — Bar-

naby, die bij Westminster dien ruiter van zijn paard sloeg. Heeft iemand hem ook gezien, of iets van hem gehoord?”

Men keek elkander aan, en allen schudden het hoofd, toen men buiten gerucht hoorde en er iemand riep, dat hij Hugh moest spreken. Na een kort overleg werd de deur geopend, en nu kwam een man met éénen arm, een bebloeden doek om het hoofd en gedeeltelijk voor het gezicht, in gescheurde kleederen, en een dikken stok in zijne overgebleven hand, buiten adem binnenstuiven, en vroeg wie Hugh was. — „Hier is hij,” zeide de man, naar wien hij vroeg. „Ik ben Hugh. Wat wilt gij van mij?” — „Ik heb eene boodschap aan u,” antwoordde de man. „Kent gij zekerden Barnaby?” — „Wat weet gij van hem? Heeft hij u gezonden?” — „Ja! Hij is gevat. Hij zit in eene der sterke cellen van Newgate. Hij verdedigde zich zoo goed hij kon, maar werd door de overmacht overweldigd. Dit is de boodschap, die hij mij gegeven heeft.” — „Wanneer hebt gij hem gezien?” vroeg Hugh haastig. — „Toen hij door een troep soldaten naar de gevangenis werd gebracht. Zij namen een anderen weg dan wij verwacht hadden. Ik was een van de weinigen, die nog eene proef namen om hem te ontzetten. Hij riep mij toe, dat ik Hugh moest zeggen waar hij was. Wij deden ons best, al gelukte het ons niet. Zie maar eens!” Met deze woorden wees hij naar zijne kleederen en zijn verbonden hoofd, en zag, nog naar adem hijgende, in het vertrek om zich heen. Daarop keerde hij zich weder tot Hugh, zeggende: „Ik ken u van aanzien, want vrijdag, zaterdag en gisteren was ik onder het volk; maar ik wist uw naam niet. Gij zijt een dappere knaap, dat weet ik. Hij ook. Hij heeft van avond gevochten als een leeuw; maar het baatte niet. Ik heb ook mijn best gedaan, al heb ik een arm te min.”

Wederom wierp hij een nieuwsgierigen blik door het vertrek, of scheen zulks te doen, want zijn gezicht was bijna geheel door het verband bedekt; en toen, zich wederom driftig tot Hugh keerende, klemde hij zijn stok zoo vast, alsof hij bijna een aanval verwachtte, en daarom op zijne hoede wilde blijven.

Als hij dit vreesde, werd hij echter spoedig door de houding der aanwezigen gerustgesteld. Niemand dacht aan den bringer van het nieuws, zoo verdiept waren allen in de tijding zelve. Overal hoorde men vloeken en verwenschingen. Sommigen riepen, dat zij, als men zich zoo iets liet welgevallen, eerstdaags allen zouden vastgezet worden; anderen, dat men de eerste gevangenen had moeten ontzetten, en dat dit dan niet gebeurd zou zijn. Een riep hardop: „Wie gaat er mee naar Newgate?” en werd met een luid gejuich beantwoord, terwijl allen naar de deur holden.

Hugh en Dennis bleven echter met den rug tegen dezelve staan, en hielden de anderen terug, tot het gerucht in zooverre bedaard was, dat men hen hooren kon, en toen riepen zij hen toe, dat het nu, op vollen dag, dwaasheid zou zijn, uit te gaan, en dat zij, als

zij tot des nachts wachtten en een goed plan van aanval vormden, niet slechts hunne makkers, maar alle gevangenen zouden kunnen bevrijden, en de gevangenis verbranden.

„Niet alleen die gevangenis,” riep Hugh; „maar alle gevangenissen in Londen. Zij moeten geen hok overhouden om iemand in vast te zetten. Kom aan!” schreeuwde hij, terwijl hij den scherp-rechter bij de hand greep: „geeft er elkander de hand op. Barnaby ontzetten, en alle gevangenissen platbranden! Wie gaat er mee.”

Allen verklaarden zich bereid, en zwoeren met ijselijke vloeken, dat zij den volgende nacht hunne vrienden uit Newgate zouden verlossen, en de gevangenis afbranden of er bij omkomen.

LVIII.

DE HELDHAFTIGE LORD MAYOR.

Denzelfden nacht — in zulk een onrustigen tijd worden dikwijls meer buitengewone gebeurtenissen dan van een geheel leven in een etmaal samengedrongen — denzelfden nacht bracht Haredale zijn gevangene, nadat hij dezen met hulp van den koster gebonden en op zijn paard gezet had, naar Chigwell, om daar een rijtuig naar Londen te huren en den misdadiger terstond voor een rechter te brengen. Bij de onrust, die in de stad heerschte, zou het raadzaam wezen, den moordenaar nog vóór het aanbreken van den dag naar eene gevangenis te brengen, daar een wachthuis of andere gewone plaats van opsluiting thans geenszins veilig kon geacht worden. Den koster gelastende om het paard bij den teugel te leiden, bleef hij zelf dicht naast den gevangene, en zoo kwamen zij omstreeks middernacht in het dorp.

De menschen waren allen wakker en op; want ieder was beangst, dat zijn huis in brand zou worden gestoken, en men zocht heul en troost bij elkander, door gezamenlijk te waken. Eenigen der stoutmoedigsten waren gewapend en op het grasperk verzameld. Bij dezen, die hem wel kenden, vervoegde Haredale zich; hij verhaalde met weinige woorden wat er was voorgevallen, en verzocht hen, hem te helpen om den gevangene vóór het aanbreken van den dag naar Londen te vervoeren. Maar niemand wilde een vinger tot zijn bijstand uitsteken. De plundersaars hadden, toen zij door het dorp trokken, ieder, die den brand mocht helpen blusschen of hem (Haredale) eenige hulp verleen, met eene geduchte wraak bedreigd. Zij waren tot hunne eigene verdediging bijeengekomen, en konden zich niet blootstellen door hem bijstand te verleen. Zoo zeiden zij hem, niet zonder aarzeling en leedwezen, terwijl zij op een afstand bleven en angstig keken naar den akelige ruiter, die, met

een nederhangend hoofd en zijn hoed in de oogen, zitten bleef, zonder zich te bewegen of te spreken.

Daar het onmogelijk was om hen te overreden, verzocht Haredale dat zij hem ten minste vrijheid zouden laten, om zelf handen aan het werk te slaan, en hem toelaten om eene postkoets, de eenige die er in het dorp was, in te spannen. Niet zonder bezwaar stemden zij hierin toe; maar eindelijk zeiden zij, dat hij mocht doen wat hij wilde, als hij in 's hemels naam maar heenging. Den koster bij het paard latende staan, trok hij het rijtuig zelf naar buiten, en zou ook de paarden hebben voorgespannen, indien niet de postrijder van het dorp — een losse deugnet van een jongen — de hooivork, waarmede hij gewapend was, had neergesmeten, en met een vloek verklaard, dat de plundersaars hem tot moes mochten hakken als zij wilden, maar dat hij een eerlijk en fatsoenlijk man, die geen kwaad had gedaan, niet in zulk een nood wilde zien, zonder hem te helpen. Haredale drukte hem de hand, en dankte hem hartelijk. Binnen vijf minuten was het rijtuig ingespannen en zat de goedgehartige waaghals in den zadel. De moordenaar werd in het rijtuig geplaatst, de blinden werden opgehaald, de koster zette zich op den bok. Haredale steeg te paard en bleef dicht naast het portier, en zoo begaven zij zich in het midden van den nacht en in de diepste stilte naar Londen op weg.

De ontsteltenis was zoo groot, dat zelfs de paarden, die van het Heerenhuis waren weggelopen, geene schuilplaats hadden kunnen vinden. Onderweg zag men er eenigen het dorre gras afknabbelen; en de postrijder zeide, dat de arme dieren eerst in het dorp waren gekomen, maar door de boeren, die hen, uit vrees voor het gemeen, niet hadden durven stallen, waren weggejaagd.

Deze overdrevene schroomvalligheid was zelfs niet beperkt tot kleine afgelegene plaatsen. Toen de reizigers nader bij Londen kwamen, ontmoetten zij, in de ochtendschemering, verscheidene ongelukkige katholieke huisgezinnen, die door de dreigementen en waarschuwingen hunner burens in angst gejaagd, te voet de stad hadden verlaten, en verhaalden, dat zij geen wagen of paard hadden kunnen bekomen, om hunne goederen te vervoeren, en die derhalve hadden moeten achterlaten. Bij Mile-end kwamen zij voorbij een huis, welks eigenaar, een weinig gegoed man van den katholieken godsdienst, eene kar had gehuurd, om des nachts zijn huisraad te vervoeren, en dit, om geen tijd te verliezen, bij voorraad op straat had gebracht. Maar de voerman, verschrikt door het gezicht der voorbijtrekkende plundersaars, had zijn woord niet willen houden; en nu zat de arme man, met zijne vrouw, dienstmeid en kleine kinderen, tusschen zijn goed op de straat, zonder te weten wat zij beginnen zouden.

Met publieke middelen van vervoer, hoorden zij, was het eveneens. De schrik was zoo groot, dat men in postwagens en diligences

geene passagiers durfde opnemen, die der gehate geloofsbelijdenis waren toegedaan. Als de voerlieden hen kenden, of zij zelven zeiden dat zij katholiek waren, wilde men hen niet medenemen, al boden zij nog zooveel geld aan; den vorigen dag hadden zelfs velen hunne katholieke bekenden niet op straat durven groeten. Een zachtzinnig oud man, een priester, wiens kapel uitgepunderd was, en die zich te voet op weg had begeven, met oogmerk, om te beproeven of hij op eenigen afstand van Londen eene plaats in een postwagen kon bekomen, gaf Haredale zelfs zijn twijfel te kennen, of hij wel een magistraatspersoon zou vinden, die den moed zou hebben, om op zijne aanklacht een misdadiger naar de gevangenis te zenden. In weerwil van deze ontmoedigende tijdingen, zetten de reizigers echter hun tocht voort, en kort na het opgaan der zon bereikten zij het Mansion-House.

Haredale sprong van zijn paard; maar het was niet noodig aan te kloppen, want de deur was reeds open en op de stoep stond een zwaarlijvig oud man, met een donkerrood gezicht, die met veel drift sprak tegen een ongezien persoon in het voorhuis, terwijl de portier zijn best deed om hem langzamerhand weg te dringen en de deur te sluiten. Met een zeer natuurlijk ongeduld, drong Haredale hem voorbij, en wilde het woord nemen, toen de ander hem voorkwam.

„Ik moet eerst geholpen worden, mijnheer!” zeide hij. „Het is de zesde maal, dat ik hier kom. Gisteren ben ik vijfmaal hier geweest. Men heeft gedreigd mijn huis in brand te steken. Het zou van nacht al gebeurd zijn, als het gemeen niet wat anders te doen had gehad. Ik moet nu toch antwoord hebben.” — „Mijn huis is reeds afgebrand, mijnheer!” zeide Haredale; „maar de Hemel verhoede, dat gij even ongelukkig zoudt zijn! Doe uwe boodschap; maar ik bid u, maak het kort.” — „Hooft gij wel, Mylord?” riep de ander naar binnen. „Hier staat een heer, wiens huis van nacht al verbrand is.” — „Het spijt mij inderdaad,” antwoordde eene knorrige stem; „maar wat zal ik er aan doen?” Ik kan het immers niet opbouwen? Het hoofd der stedelijke regeering kan toch niet alle huizen, die afbranden, laten opbouwen? Dat is immers gekheid?” — „Maar het hoofd der stedelijke regeering kan toch wel zorgen, dat er geene huizen in brand worden gestoken, als hij een man en geene pruikebol is, Mylord!” riep de oude man vinnig terug. — „Ik vind u al zeer oneerbiedig, mijnheer!” zeide de Lord Mayor. — „Ik ben al lang genoeg eerbiedig geweest, Mylord!” hernam de ander; „dat kan niet altijd zoo gaan. Iemand moet zijn eerbied wel vergeten, als men zijn huis boven zijn hoofd in brand wil steken. Hoe zal het gaan, Mylord? Zal ik bescherming krijgen?” — „Ik heb u gisteren al gezegd, mijnheer!” antwoordde de Lord Mayor, „dat gij een alderman in huis mocht nemen, als gij er een bij u kondt krijgen.” — „En wat duivel zou een alderman bij mij doen?” riep de drif-

tige oude heer. — „Hij zou het gemeen in ontzag kunnen houden, mijnheer!” was het antwoord. — „De Hemel sta ons bij!” riep de ander uit, terwijl hij, in tamelijk komieke wanhoop, het zweet van zijn voorhoofd veegde. „Zou ik een alderman bij mij nemen, om het gemeen in ontzag te houden? Wel, Mylord! al was het een troep zuigelingetjes, wat zouden zij dan nog om een alderman geven! Wilt gij bij mij komen?” — „Ik?” antwoordde de Lord Mayor met grooten nadruk. „Wel neen!” — „Wat zal ik dan doen?” hernam de oude heer. „Ben ik dan geen burger van Engeland? Betaal ik geene belastingen? En moeten de wetten mij dan niet beschermen?” „Ik weet het niet,” zeide de Lord Mayor. „’t Is jammer, dat gij roomsch zijt. Waarom zijt gij niet protestantsch, dan zou niemand u iets willen doen. Ik weet niet wat ik er aan doen zal. Wie weet, welke groote heeren bij deze onlusten de hand in het spel hebben! Och Heer! wat is het toch te zeggen, als men zulk een hoogen post bekleedt! Kom vandaag nog maar eens weerom. Zoudt gij een hellebaardier willen hebben? Of wacht eens! Philips, de constable, die is vrij en hij is geen oud man voor zijne jaren; als gij hem bij kaarslicht voor het venster zet, zal hij er nog jong uitzien, en hen zeker wel bang maken. Och Heer! Nu, ik zal er over denken.” — „Wacht eens!” riep Haredale, den portier, die de deur wilde sluiten, op zijde dringende. „Mylord! ga nog niet heen, verzoek ik u! Ik heb hier een man, die acht en twintig jaar geleden een moord gepleegd heeft. Ik ben gereed om eene beëdigde verklaring af te leggen, waarop gij hem naar de gevangenis kunt laten brengen. Ik verlang slechts, dat hij terstond in veilige hechtenis worde geplaatst. Het minste tijdverlies kan misschien oorzaak wezen, dat de muiters hem ontzetten.” — „Och, lieve Heer!” riep de Lord Mayor uit. „Inderdaad, ik — het zijn zeker groote heeren, die bij deze onlusten de hand in het spel hebben — laat mij...” — „Mylord!” viel Haredale hierop in: „de vermoorde was mijn broeder; ik was zijn erfgenaam, en het ontbrak niet aan lastertongen, die zeiden, dat ik schuld had aan dien gruwel — ik, die hem zoo teeder liefhad. Na al die jaren van droefheid en ellende is de tijd gekomen, om hem te wreken, en eene ongehoorde misdaad aan het licht te brengen. Elk oogenblik, dat gij draalt, kan oorzaak wezen, dat hij weder ontsnapt. Ik bezweer u, Mylord! dat gij de zaak terstond afhandelt.” — „Maar gij weet toch wel, mijnheer!” antwoordde de Lord Mayor, „dat het nu geen tijd van gehoor is. Het is inderdaad onfatsoenlijk. En misschien zijt gij ook roomsch?” — „Dat ben ik,” antwoordde Haredale. — „Wel lieve hemel! ik geloof, dat de menschen roomsch worden, alleen om mij lastig te vallen!” riep de Lord Mayor. „Ik had veel liever, dat gij niet hier kwaamt. Zij zullen het Mansion-House nog in brand steken, en dat zullen wij aan u te danken hebben. Sluit uw gevangene op, mijnheer! en kom op een behoorlijken tijd terug; dan zullen wij zien wat er aan te doen is.”

Voordat Haredale kon antwoorden, nam de Lord Mayor de wijk in eene kamer en deed de deur op het nachtslot. Er schoot den twee cliënten derhalve niets over dan heen te gaan en de portier deed de deur dicht.

„Zoo wordt ik nu afgescheept,” zeide de oude heer. „Ik kan nergens hulp krijgen. Wat zult gij nu doen, mijnheer?” — „Het bij een ander beproeven,” antwoordde Haredale, die reeds weder te paard zat. — „Ik heb waarlijk medelijden met u,” hernam de oude heer, „want wij zijn lotgenooten. Misschien heb ik van nacht geen huis meer om u eene schuilplaats aan te bieden; maar laat ik het doen, terwijl ik nog kan. Evenwel, nu ik mij bedenken,” vervolgde hij, terwijl hij de brievenstasch, die hij had uitgehaald, weder bij zich stak, „zal ik u geen kaartje van mij geven, want als men dat bij u vond, zou het u moeite kunnen brengen. Ik heet Langdale — wijnkooper en brander — Holborn-Hill. Als gij komt, zijt gij hartelijk welkom.”

Haredale boog zijn hoofd en reed voort, evenals te voren dicht bij de postkoets blijvende, om zich naar het huis van Sir John Fielding te begeven, die den naam had van in zijn post als lid der regeering zeer stoutmoedig en ijverig te zijn, en met het vaste besluit, om, als hij een troep muiters ontmoette, den moordenaar liever met eigene hand zijn loon te geven, dan hem te laten ontsnappen.

Het bereikte echter zonder verandering de woning van Sir John Fielding en klopte aan de deur. Daar men algemeen zeide, dat de muiters het op het huis gemunt hadden, had een troep gerechtsdienaren den geheelen nacht daarin de wacht gehouden. Haredale maakte een van deze lieden met zijne zaak bekend, en daarop ging deze man den rechter roepen.

Het besluit was, dat de moordenaar terstond naar Newgate zou worden gebracht, toen een nieuw gebouw, dat pas met groote kosten voltooid was en voor bijzonder sterk gehouden werd. Toen het bevel tot inhechtenisneming was uitgevaardigd, bonden drie der gerechtsdienaren hem opnieuw (want het was hem gelukt zich eenigszins los te worstelen), stopten hem eene prop in den mond, opdat hij niet om hulp zou kunnen roepen, als zij een troep plundersaars ontmoetten, en gingen bij hem in het rijtuig zitten. Daar deze mannen welgewapend waren, vormden zij een zeer sterk geleide; maar zij haalden de blinden weder op, alsof het rijtuig geheel ledig was, en verzochten Haredale, om vooruit te rijden, opdat hij niet, door dichtbij te blijven, iemands aandacht naar de koets zou trekken.

Het verstandige van deze voorzorg bleek weldra; want in de city reden zij door verscheidene troepen heen, die de koets zeker zouden hebben tegengehouden, als zij niet gedacht hadden, dat zij ledig was. Daar echter zij, die er in zaten, zich doodstil hielden en de postiljon ook niet talmde, kwamen zij zonder verandering aan de gevangenis, en toen zij die eens hadden bereikt, hadden zij den gevangene in een oogenblik uit het rijtuig en binnen de muren.

Met strak starende oogen bleef Haredale toezien, terwijl de misdadiger geboeid en opgesloten werd; en toen hij de gevangenis had verlaten en buiten op straat stond, betastte hij zelfs de met ijzer beslagene deur en den zwaren muur, als wilde hij zich verzekeren, dat hij niet droomde, en zich streelen met de gedachte, dat de gevangenis zoo sterk was. Het was niet, voordat hij Newgate den rug toekeerde, dat hij den last voelde, die nog op zijne borst rustte, de kwellende bekommernis over het lot van hen, die hij thuis had gelaten, en de bewustheid, dat de voorvaderlijke woning thans slechts een puinhoop was.

LIX.

VADER EN ZOON.

Toen de gevangene alleen was, zette hij zich op zijne legerstede neder, plaatste zijne ellebogen op zijne knieën, legde zijn hoofd in zijne handen, en bleef in deze houding uren lang zitten. Het zou moeilijk te zeggen wezen, waarover hij dacht. Zijne gedachten waren voor hem zelve niet duidelijk, en hadden, op weinige uitzonderingen na, geene betrekking op zijne omstandigheden, of op de gebeurtenissen, waardoor hij in dezelve geraakt was. De barsten in den vloer van zijne cel, de voegen tusschen de steenen van den muur, de traliën van het venster, de ijzeren ringen in sommige steenen — al deze voorwerpen hielden beurtelings zijne aandacht bezig, en wekten op eene zonderlinge manier zijne belangstelling op; en hoewel zich onder die mijmering steeds eenige angstige bewustheid van schuld en vrees voor den dood vermengde, bleef dat gevoel toch even onduidelijk als dat van lichamelijke smart in den slaap. Het is iets hinderlijks, dat den slapende in al zijne droomen vervolgt en kwelt, maar dat geene bepaalde gedaante heeft, en zich niet duidelijk laat onderscheiden, voordat hij ontwaakt en bij zijn ontwaken de pijn met dubbele hevigheid gevoelt.

Na een lang tijdverloop werd de deur van zijne cel geopend. Hij hief zijn hoofd op, zag den blindeman binnentreden, en nam toen zijne vorige houding weder aan.

Op zijne ademhaling afgaande, kwam zijn bezoeker naar hem toe, stak zijne hand uit, om zich te verzekeren, dat hij hem gevonden had, en bleef toen eene geruime poos stilzwijgend bij hem staan.

„Dat is erg, Rudge, dat is erg!” zeide hij eindelijk. De gevangene schoffelde met zijne voeten over den grond, om zich van hem af te keeren, en gaf geen antwoord. — „Hoe heeft men u gevat, en waar?” hernam de blinde. „Gij hebt mij nooit meer dan de helft van uw geheim verteld. Maar dat doet er niet toe. Ik weet het nu

toch. Hoe kwam het, en waar was het, Zeg?" — "Te Chigwell?" antwoordde de gevangene. — "Te Chigwell? Hoe waart gij daar gekomen?" — "Ik was daarheen gegaan, om hem te vermijden, wien ik daar ontmoette," antwoordde de gevangene. "Mijn noodlot joeg mij daarheen; ik kon niet anders. Toen ik hem alle nachten in het huis, waar zij gewoond had, vond waken, begreep ik wel, dat ik hem niet ontsnappen kon; en toen ik die klok hoorde...." Hij huiverde, mompelde dat het koud was, stapte eenige malen de enge cel op en neder, en ging toen weder zitten in dezelfde houding als te voren. — "Gij wildet zeggen," begon de blindeman weder, "dat, toen gij die klok..." — "Zwijg daarvan!" viel de gevangene hem haastig in de rede. "Zij hangt daar nog." — De blinde maakte eene beweging van nieuwsgierige verwondering; maar de gevangene vervolgde, zonder hierop te letten: "Ik ging naar Chigwell, om de plunderaars op te zoeken. Die man had mij zoo in het nauw gebracht, dat ik wel begreep, dat ik nergens veilig kon zijn, dan onder hen. Zij waren vooruit; ik volgde hen, toen het ophield." — "Wat ophield?" — "Het luiden van de klok. Zij waren al weder afgetrokken. Ik hoopte, dat er zich nog eenigen van den troep tusschen de puinhoopen zouden ophouden, en zocht naar hen, toen ik zijne stem hoorde." Hier haalde hij diep adem en wischte het zweet van zijn voorhoofd. — "Wat zeide hij?" — "Dat is hetzelfde. Ik weet het niet. Ik was toen onder aan het torentje, waarin ik..." — "Ja wel!" zeide de blinde, zeer koelbloedig knikkende. "Ik begrijp u." — "Ik klom naar boven, om mij te verschuilen, tot hij weder weg was. Maar hij hoorde mij en volgde mij bijna op den voet." — "Gij hadt hem naar beneden kunnen smijten of overhoop steken," zeide de blinde. — "Ik? Tusschen dien man en mij was er een, die hem den weg wees — ik zag het, al zag hij het niet — en eene bloedige hand boven zijn hoofd hield. In dat zelfde torentje stonden hij en ik tegenover elkander, in den nacht, toen ik den moord deed; en eer hij viel, hief hij ook zijne hand tegen mij op. Ik gevoelde, dat ik daar gevat moest worden." — "Gij hebt eene sterke verbeelding," zeide de blindeman glimlachend. — "Doe ook eens een moord, dan zult gij zien, hoe sterk uw verbeelding worden zal." Hij slaakte een kermenden zucht, en voor de eerste maal het hoofd opbeurende, zeide hij met eene holle stem: "acht en twintig jaren! In al dien tijd is hij niet veranderd. Hij heeft voor mij gestaan in den donkeren nacht en op den helderen middag. Altijd was hij dezelfde, in gezelschap en in de eenzaamheid op het land en op de zee. Soms tijds liet hij mij maanden lang alleen, en soms tijds bleef hij altijd bij mij. Op zee heb ik hem in den stillen nacht in het maanlicht over het water zien zweven; op eene woelige markt heb ik hem, met zijne hand omhoog, onder het volk zien staan, dat niet wist, wie er tusschen hen stond. Is dat verbeelding? Zijn deze boeien dan ook verbeelding?" De blinde bleef stilzwijgend luisteren. — "Is het verbeelding,

dat ik hem vermoord heb? Is het verbeelding, dat ik, toen ik de kamer uitging, een man van achter eene deur zag kijken, aan wiens verschrikt gezicht ik zien kon, dat hij vermoedde wat ik gedaan had? Weet ik het niet wel, dat ik hem vriendelijk toesprak, en met het warme mes in mijne mouw op hem aandrong? Weet ik niet wel, hoe ik hem vermoordde? Hoe hij in den hoek, waarin ik hem gedrongen had, overeind staan bleef, toen hij reeds een lijk was? Toen viel het mij in, om hem de schuld van den moord te geven. Ik trok hem mijne kleederen aan, en sleepte hem de achtertrap af naar den vijver. Weet ik niet nog wel, hoe het water borrelde toen ik hem er in rolde? Weet ik niet nog wel, hoe ik toen naar huis ging, en het mijne vrouw zeide, en zij op den grond neerzeeg, en hoe zij, toen ik haar wilde ophelpen, mij van zich afslingerde, alsof ik slechts een kind was geweest, zag ik toen niet, hoe hare hand, die mijn pols had gevat, met bloed bevestigd was? Is dat alles verbeelding? Viel zij niet op hare knieën, en riep zij niet den Hemel tot getuige, dat zij en haar ongeboren kind mij van dat uur af verzaakten? En waarschuwde zij mij niet, met woorden die mij deden huiveren, om te vluchten terwijl het tijd was? want hoe wel zij zwijgen zou, daar zij ongelukkig mijne vrouw was, wilde zij mij toch geene schuilplaats geven. En ging ik toen niet mijne deur uit, door God en de menschen vervloekt, en met eene keten geboid, die tot in de hel reikt, om zoover ik kon over de aarde om te zwerven, en eindelijk in den vurigen poel te worden gesleept?" — "Waarom zijt gij teruggekomen?" vroeg de blinde. — "Waarom is bloed rood? Ik kon het niet laten? Ik worstelde er tegen in, maar werd als met touwen teruggesleept. Slappend en wakend had ik al de plaatsen reeds bezocht, waar ik mij vroeger had opgehouden, zelfs mijn eigen graf. Waarom moest ik terugkomen? Omdat deze gevangenis naar mij wachtte, en hij mij aan de deur stond te wenken." — "Gij waart niet bekend," zeide de blinde. — "Ik was iemand, die twee en twintig jaren dood was geweest. Neen, ik was niet bekend." — "Gij hadt uw geheim beter moeten bewaren," — "Mijn geheim? De geheele natuur had stemmen, die het konden uitbrengen." — "Maar het was toch uw eigen bedrijf, waardoor het uitkwam." — "Het was mijn bedrijf niet. Ik deed het wel, maar het was toch het mijne niet. Ik was soms tijds gedwongen om naar die plek te gaan, en daar rond te zwerven. Als men mij aan eene keten had gesloten, wanneer die vlaag mij overviel, zou ik zeker zijn losgebroken, om daarheen te komen. Gelijk de zeilsteen het ijzer aantrekt, zoo trok mij de doode, die daar in het graf lag. Was dat ook verbeelding? Ging ik gewillig daarheen, of worstelde ik tegen de macht, die mij dreef?"

De blindeman haalde met een ongeloovigen glimlach zijne schouders op. De gevangene nam zijne vorige houding weder aan, en beiden bleven een geruimen tijd stilzwijgen.

„Ik begrijp dan,” zeide zijn bezoeker eindelijk, „dat gij nu boetvaardig en onderworpen zijt, — dat gij met iedereen vrede verlangt te maken, inzonderheid met uwe vrouw, die u hiertoe gebracht heeft, — en dat gij geene grootere weldaad begeert, dan zoodra mogelijk naar Tyburn gebracht te worden? In dat geval zal ik maar afscheid nemen. Ik ben niet vroom genoeg, om een goed gezelschap voor u te zijn.” — „Heb ik u niet gezegd,” riep de ander woest, „dat ik geworsteld heb tegen de macht, die mij hier gebracht heeft? Acht en twintig jaren lang is mijn leven eene gestadige worsteling geweest, en denkt gij dan, dat ik nu gewillig ter dood zou gaan? Alle menschen gruwen immers voor den dood — ik bovénal.” — „Dat is beter gezegd, dan ik nog iets van u gehoord heb, Rudge! Maar ik zal dien naam niet meer noemen,” zeide de blinde, op een meer gemeenzamen toon. „Luister! ik heb nooit iemand aan zijn eind geholpen; want ik ben nog nooit in omstandigheden gekomen, die zoo iets raadzaam voor mij maakten. Ik ben ook geen vriend van moorden, en zou het nooit iemand aanraden; want het is altijd een gevaarlijk bedrijf. Maar, daar gij tot dit ongeluk zijt gekomen, voordat ik kennis met u kreeg, en daar gij mij lang gezelschap hebt gehouden en dikwijls van dienst zijt geweest, stap ik daarover heen, en wil gaarne beproeven om u te redden.” — „Maar hoe?” zeide de gevangene. „Ik kan deze muren toch niet met mijne tanden doorknagen?” — „Er is nog een veel gemakkelijker middel,” hernam zijn vriend. „Beloof mij, dat gij niet meer van die zotte inbeeldingen spreken zult, en ik zal u zeggen wat ik meen.” — „Zeg het dan!” bromde de gevangene. — „Uwe waardige gade, met haar teeder geweten, — uwe deugdzame, gemoeidelijke, maar niet blindelings liefhebbende vrouw....” — „Wat weet gij van haar?” — „Is nu in Londen.” — „Een vloek op haar, waar zij ook wezen moge!” — „Daarin hebt gij gelijk. Als zij naar gewoonte haar jaargeld had genomen, zouden wij beiden er beter aan toe zijn geweest. Maar dat doet nu niet tot de zaak. Zij is nu in Londen. Waarschijnlijk heb ik, toen ik haar eens ging bezoeken, haar schrik aangejaagd, door te zeggen, dat gij dicht bij de hand waart (hetgeen ik natuurlijk slechts zeide, om mijn verzoek nader aan te dringen, daar ik wel wist, dat zij niet bijzonder verlangde om u te zien) en heeft zij daarom het dorp verlaten, om hierheen te komen.” — „Hoe weet gij dat?” — „Van mijn vriend, den edelen kapitein, den doorluchtigen generaal, dien blaaskaak Tappertit. Gisteren heb ik van hem gehoord, dat uw zoon, die Barnaby heet, niet naar zijn vader denk ik....” — „Duivels! wat doet er dat nu toe!” — „Zoo, gij wordt driftig,” zeide de blinde man bedaard. „Dat is een goed teeken, een bewijs, dat er nog leven in is. Nu, hij vertelde mij, dat uw zoon Barnaby van haar was afgetroond door een van zijne oude makkers van Chigwell, en dat hij nu onder de muiters is.” — „En wat gaat mij dat aan?

Zal het dan beter voor mij wezen, dat vader en zoon te gelijk gehangen worden?...” — „Wacht een beetje, vriend!” zeide de blinde man; „wij zijn er nog niet. Als ik nu uwe vrouw eens ging opzoeken, en tegen haar zeide: „Gij zoudt uw zoon wel terug willen hebben, juffrouw! Goed! Ik ken de menschen, die hem bij zich ophouden, en kan hem u teruggeven. Maar daardoor moet gij ook iets doen, dat zeer gemakkelijk te doen is.” — „Gekheid!” — „Wel mogelijk, dat zij dat zal zeggen; maar dan antwoord ik: „Het is volstrekt geene gekheid, juffrouw! Iemand, dien men zegt dat uw man is (maar na verloop van zoovele jaren is dat moeielijk te bewijzen) zit tegenwoordig in de gevangenis; zijn leven is in gevaar; hij wordt van een moord beschuldigd. Nu is uw man reeds lang dood, juffrouw! en om te maken, dat die heer niet voor hem wordt aangezien, zult gij zoo goed zijn onder eede eene korte verklaring af te leggen, hoe en wanneer hij gestorven is, en te zeggen, dat die persoon (die, naar ik gehoord heb, eenigszins op hem gelijkt) even weinig uw man is, als ik dat ben. Zulk eene getuigenis zal de zaak in eens uitmaken. Beloof mij, dat gij het geven zult, dan beloof ik u, dat ik uw zoon tot dien tijd buiten gevaar zal houden, en hem dan ongedeerd bij u terugbrengen. Aan den anderen kant, als gij mijn verzoek afslaat, vrees ik, dat hij verraden zal worden en voor het gerecht komen, en dan wordt hij gewis ter dood veroordeeld. Het is eigenlijk eene keus tuschen zijn leven en zijn dood. Als gij weigert, hangt hij. Maar geeft gij uwe toestemming, dan is de boom nog niet gegroeid en de hennep nog niet gezaaid, die hem deren zullen.” — „Dat geeft een straal van hoop,” riep de gevangene opspringende. — „Een straal?” hernam zijn vriend: „het is eene volle middagzon. Maar stil! ik hoor iemand aankomen. Verlaat u op mij!” — „Wanneer zal ik meer hooren?” — „Zoodra ik iets hoor. Ik hoop, morgen. Daar komen zij zeggen, dat onze tijd om te spreken voorbij is. Ik hoor de sleutels rammelen. Nu geen woord er meer van, of men zou ons kunnen beluisteren.”

Nauwelijks had hij deze woorden uitgesproken, of een oppasser opende de deur, om te zeggen, dat het tijd was voor de bezoekers om de gevangenis te verlaten.

„Nu al?” zeide Staggs zeer zachtzinnig. „Maar het is niet anders. Houd moed, vriend! Men zal spoedig ontdekken, dat er eene ver-gissing plaats heeft, en dan zijt gij weder dezelfde man. Als deze liefdadige vriend een armen blinde, die niets te geven heeft dan zijne gebeden, den weg naar de deur wil wijzen, zal hij een goed werk doen. Dank, mijnheer! hartelijk dank!” En met deze woorden vertrok hij.

Toen de oppasser hem buiten de gevangenis had gebracht, kwam hij terug, en opende nogmaals de deur der cel, waarop hij den gevangene berichtte, dat hij, als hij verkoos, een uur lang op de aangrenzende binnenplaats mocht wandelen. De gevangene antwoordde

met een norschen hoofdknik, en bleef zitten nadenken over hetgeen hij gehoord had, terwijl hij intusschen verstrooid naar buiten keek, op eene bekrompene, vierkante plaats, met hooge muren omringd, tusschen welke zelfs de zonneschijn zijne warmte scheen te verliezen. Het gezicht der koude, barre steenen vervulde den gevangene met kwellende gedachten aan weilanden en boomen, en met een brandend verlangen naar vrijheid. Hij stond op, en bleef, tegen den deurpost geleund, staan turen naar de heldere blauwe lucht, die ook dit verblijf van schuld en ellende overwelfde.

Eensklaps werd zijne aandacht getrokken door een rinkelenden klank; hij wist wat het was; want toen hij naar de deur ging, had hij geschrikt van het geluid, dat hij zelf maakte. Daarop begon eene stem te zingen, en hij zag de schaduw van eene gedaante op den grond. Terstond daarop zweeg de stem, alsof de zanger voor een oogenblik vergeten had waar hij was, maar het zich spoedig herinnerde; en toen verdween de schaduw, met hetzelfde rinkelende geluid.

Hij ging naar buiten en stapte de plaats eenige malen op en neder, hoewel het gerinkel zijner boeien hem deed huiveren. Dicht bij zijne deur was er nog eene, die insgelijks openstond, en toen hij die, misschien voor de zesde maal, zou voorbijgaan, kwam er iemand uit en op hem af. Hij gevoelde zich zoo eenzaam en verlaten, alsof hij reeds een jaar in de gevangenis was geweest, en uit verlangen naar gezelschap versnelde hij zijne schreden, om den onbekende des te eerder te ontmoeten.

Wie was het, die naar buiten kwam? — Hij herkende hem oogenblikkelijk. Het was zijn zoon, — zijn eigen zoon!

Zij stonden vlak tegenover elkander: hij, zijns ondanks, bedremmeld en verslagen; terwijl Barnaby zich inspande, om zich te bezinnen, waar hij dat gezicht vroeger had gezien. Hij bleef echter niet lang in onzekerheid, want eensklaps greep hij den ander aan, om hem op den grond te werpen, uitroepende: »Ha! nu weet ik het! Gij zijt de roover!»

Eerst sprak de misdadiger niet, maar hield zijne oogen op den grond gevestigd, en trachtte zich stilzwijgend los te worstelen. Daar hij echter bevond, dat de jonkman hem te sterk was, hief hij zijn hoofd op, zag den ander strak in de oogen, en zeide: »Ik ben uw vader!»

De Hemel weet, welk eene tooverkracht die naam op hem uitoefende; maar Barnaby liet los, deinsde terug, en staarde hem verbaasd aan. Eensklaps sprong hij weder op hem toe, sloeg zijne armen om zijn hals, en drukte zijn hoofd tegen zijne wang.

Ja, hij was het, hij was het zeker! Maar waar was hij zoolang geweest, en waarom had hij zijne moeder alleen gelaten, of, erger, dan alleen, met een armen onnoozelen zoon? En was zij inderdaad zoo gelukkig geweest, als men hem gezegd had? Was zij dichtbij?

Zij kon toch niet gelukkig zijn, terwijl hij in de gevangenis was? Neen, toch niet!

Op deze vragen kreeg hij geen antwoord: maar Grip wipte krassende om hen heen, alsof hij een booze geest was, die hen beiden in een tooverkring wilde insluiten.

LX.

HET VERHINDERDE SCHOT.

Dien geheelen dag lang bleven alle regimenten in of nabij de hoofdstad onder de wapenen, terwijl die, welke men vier en twintig uren in het rond van alle garnizoensplaatsen had opgeroepen, van alle kanten kwamen opmarcheeren. De opschudding was echter thans zoo algemeen, en de muiters waren door hunne straffeloosheid zoo stout geworden, dat het gezicht van deze groote macht, in plaats van hen te beteugelen, hen tot nog vermeteler buitensporigheden aanzette, en aldus bijdroeg, om in Londen een brand te ontsteken, gelijk men zelfs in den ouden muitenziek tijd nooit had gezien.

Den geheelen vorigen en ook dezen dag had de hoofdkommandant de leden der regeering, inzonderheid den Lord Mayor, die de flauwhartigste en vreesachtigste van allen was, tot gevoel van hun plicht trachten te brengen. Met dit oogmerk had hij verscheidene malen eene afdeeling soldaten naar het Mansion-House gezonden, om zijne bevelen te vragen; maar daar hij door geene aanmaningen of dreigementen kon bewogen worden om eenige bevelen te geven, en de soldaten daardoor doelloos op de straat bleven staan, deden deze vruchteloze pogingen meer kwaad dan goed. Want het gemeen, dat spoedig met de gezindheid van den Lord Mayor bekend werd, verzuimde niet daarmede voordeel te doen, door zich te beroemen, dat zelfs de regeering tegen de Papisten was, en het hart niet had, om hen, die niets anders misdreven hadden, te ontrusten. Men droeg zorg, om dit ten aanhooren der soldaten te zeggen; en deze, die natuurlijk ongenegen waren om tot vijandelijkheden te komen, lieten zich hierdoor maar al te zeer innemen, antwoordende, als men hun vroeg, of zij op hunne stadgenooten wilden vuren, dat zij verdoemd wilden zijn, als zij dit deden. Men begreep derhalve spoedig, dat de soldaten insgelijks vijanden der Papisten, en gereed waren, om tot ongehoorzaamheid over te slaan en zich bij het gemeen te voegen: en waar een troep militairen stond te wachten, zag men altijd een hoop van het gepeupel om hen heen, dat vreugdekreten aanhief, hun de hand gaf, en hen met veel vertooning van vertrouwen en vriendschap behandelde.

Thans hadden de muiters allen schroom afgelegd en zich door de geheele stad verspreid. Als iemand van hen geld begeerde, be-

hoefde hij slechts aan een huis te kloppen of een winkel binnen te gaan, en er in naam der plundersaars om te vragen, en zijn eisch werd oogenblikkelijk voldaan. Waren de vreedzame burgers bevreesd om een der plundersaars te vatten als hij alleen kwam, dan zal men licht begrijpen, dat niemand hen durfde tegengaan, wanneer zich eene geheele bende te gelijk vertoonde. De muiters verzamelden zich in de straten, trokken die in zegepraal door, en spraken openlijk over hunne verdere plannen. Alle beroepen stonden stil; de meeste winkels waren gesloten; uit de meeste huizen was eene blauwe vlag gestoken, ten teken, dat de bewoners het met het volk hielden; ja zelfs de Joden in Houndsditch en Whitechapel schreven op hunne deuren of vensterluiken: »Dit huis is een echt Protestant.» De wil van het gemeen was de wet, en nooit werd eene wet meer gevreesd, of meer blindelings gehoorzaamd.

Het was omtrent zes uur in den avond, toen eene groote menigte der muiters in Lincoln's-Inn-Fields bijeenkwam, en zich daar — blijkbaar volgens een te voren bepaald plan — in verscheidene benden verdeelde. Men denke niet, dat dit plan aan al de plundersaars bekend was; het was slechts door eenige weinige aanvoorders opgemaakt, die, door zich onder den hoop te begeven, en hunne onderhoorigen toe te roepen bij welken troep zij zich moesten voegen, de bepaalde snelheid tot stand brachten, als had ieder vooraf zijne plaats geweten.

Men wist evenwel, dat de grootste troep, welke omtrent twee derden van het geheel bevatte, bestemd was om een aanval op Newgate te doen. Bij dezen troep had men al de plundersaars geschaard, die bij vorige gelegenheden getoond hadden, dat zij voor niets terugdeinsden, alsmede allen, wier makkers bij het plunderen waren opgevat. Bovendien had zich een groot aantal menschen daarbij gevoegd, die onder de misdadigers in de gevangenis vrienden of betrekkingen hadden. Deze laatste klasse bevatte niet slechts het schuim aller boeven van Londen, maar ook menigeen, die, bij vergelijking, onschuldig te noemen was. Daaronder zag men menige vrouw in mansklederen, die een zoon of broeder wilde bevrijden; de twee zonen van een man, die op den tweeden daarop volgenden dag met nog drie anderen zou worden opgehangen; een grooten troep jonge knapen, wier makkers als zakkenrollers waren vastgezet; en geheel achteraan eenige rampzalige vrouwen, ballingen buiten de maatschappij, die andere gevallen wezens, even rampzalig als zij zelven, wilden trachten te bevrijden.

Oude sabels en pistolen zonder kruit of kogels, hamers, messen, zagen, bijlen, een woud van ijzeren staven en houten knuppels, lange ladders, om tegen de muren op te klimmen, elk op de schouders van een twaalfstal mannen gedragen, brandende fakkels, touw met pek, teer en zwavel besmeerd, latten van hekken en heiningen gebroken, zelfs kruiken, die men aan kreupele bedelaars

had ontweldigd, dit waren hunne wapenen. Toen alles gereed was, openden Hugh en Dennis, met Simon Tappetit tusschen hen beiden, den optocht. Woelende en brullende als eene verbolgene zee, stormde het gemeen hen na.

In plaats van naar Holborn of rechtstreeks naar de gevangenis te trekken, gelijk allen verwacht hadden, sloegen hunne aanvoorders den weg naar Clerkenwell in, en bleven in eene stille straat voor het huis van een slotenmaker staan, waar de Gouden Sleutel uithing.

»Klopt aan!» riep Hugh zijne volgelingen toe. »Wij hebben van avond iemand van zijn beroep noodig. Trapt de deur in, als er niet wordt opengedaan.»

Het huis was gesloten, en de sterke deur scheen alle pogingen te zullen teleur stellen; maar toen het ongeduldige gemeen den kreet aanhief van »steekt het huis in brand!» werd er een bovenvenster opengeschoven, en stond de oude rustige slotenmaker voor hen.

»Wat moet gij hebben, schurken?» vroeg hij. »Waar is mijne dochter?» — »Vraag naar niets, oude man!» antwoordde Hugh, zijne makkers een teeken gevende om stil te zwijgen; maar kom naar beneden, en neem uw gereedschap mede. Wij wachten op u.» — »Wacht gij op mij?» hervatte de slotenmaker, een blik werpende op de monteering, die hij aan had. »Ja! als sommige menschen zoo gedacht hadden als ik, zou ik al lang bij u gekomen zijn. Maakt dat gij weg komt! Ik heb al een twintig onder u herkend, en die mogen nu hun testament wel maken; want zij zijn zoo goed als dood.» — »Wilt gij beneden komen?» riep Hugh. — »Wilt gij mij mijn dochter geven, schavuit?» riep de slotenmaker terug. — »Ik weet niets van uwe dochter,» antwoordde Hugh. »Steekt de deur in brand!» — »Sta!» riep de slotenmaker, met eene stem, die allen deed terugdeinzen, terwijl hij te gelijk een geweer aanlegde. »Laat een oud man dat doen, die toch al heeft uitgeleefd!»

De jonge knaap, die met een fakkel naar de deur was gekomen, week haastig achterwaarts. De slotenmaker liep met zijn blik de naar boven gerichte gezichten langs, en hield zijn geweer op zijne stoep aangelegd. Het had geen ander steunpunt dan zijn schouder, maar beefde evenmin als het huis zelf. »Laat de man, die dat begint, om zijn laatste gebed denken!» zeide hij met eene vaste stem. »Ik waarschuw hem.»

Een man, die naast hem stond, eene fakkel uit de hand rukkende, wilde Hugh met een vloek vooruit treden, toen een rauwe gil hem deed stilstaan en naar boven zien. Boven de goot zag hij iets waperen, dat naar een doek geleek. Er volgden nog een paar gillen, en daarop riep eene schelle stem: »Is Simon daar beneden?» Op hetzelfde oogenblik werd een lange magere hals over de goot uitgestoken, en schreeuwde Miggs — want zij was het — zoo hard zij kon: »Och, lieve heeren! laat Simon mij met zijn eigen mond antwoorden! Spreek toch, Simon! Spreek toch!»

Tappertit, volstrekt niet geleid door dit compliment, riep haar toe, dat zij haar mond zou houden, naar beneden komen en de deur opendoen, want dat zij haar meester noodig hadden en zich niet wilden laten afwijzen. »Och, goede heeren!» schreeuwde Miggs. »Och, mijn lieve Simon....» — »Hou je bek met die gekheid,» viel Tappertit haar in de rede. »Kom naar beneden, en doe de deur open! Varden! zet dat geweer af, of het zal zooveel te erger voor u zijn.» — »Wees niet bang voor zijn geweer, Simon!» riep Miggs. »Ik heb wel eene kan bier in den loop gegoten.» Het gemeen hief een luid gejuich en daarop een schaterend gelach aan. — »Het kan niet afgaan, al werd het tot boven aan volgeladen, schreeuwde Miggs weder. »Simon! ik zit opgesloten op de voorvliering, het steektrapje op; maar pas op, dat gij er niet afvalt, en uw hoofd niet stoot aan dien schuin-schen balk!» Simon en lieve heeren! ik ben hier opgesloten, om veilig te wezen; maar ik ben altijd voor de goede zaak geweest, en ik verzaak den Paus van Babylon en al zijne afgoderij. Ik weet wel,» vervolgde zij met eene nog schellere stem, »dat het weinig beduidt, hoe ik er over denk, want ik ben maar eene dienstmaagd; maar ik durf toch voor mijn geloof uitkomen, en ik vertrouw op hen, die hetzelfde geloof zijn toegedaan.»

Zonder naar deze uitboezemingen van Miggs te luisteren, had het gemeen, zoodra het hoorde, wat zij van het geweer zeide, eene ladder tegen het venster gezet, voor hetwelk de slotenmaker stond, en hoe-wel hij terstond sloot en manhaftig verdedigde, het glas en houtwerk spoedig verbrijzeld. Na eenige forsche slagen te hebben uitgedeeld, bevond hij zich weerloos onder een woedenden volkshoop, die de geheele kamer vervulde. Zij waren zeer vergramd op hem; want hij had twee van hen gewond, en sommigen riepen zelfs, dat men hem aan den naasten lantarenpaal moest ophangen. Gabriël bleef echter onverschrokken, en zag, terwijl Hugh en Dennis hem bij de armen vasthielden, Tappertit aan, die voor hem stond.

»Gij hebt mij mijne dochter ontroofd,» zeide de oude man, »die mij veel dierbaarder was dan het leven; en als gij wilt, kunt gij ook mij het leven benemen. Ik dank God, dat ik in staat ben geweest om mijne vrouw voor dit tooneel te bewaren, en dat Hij mij tot een man heeft gemaakt, die van zulke menschen, als gij zijt, geene genade zal vragen.» — »Gij zijt een knap oud heer,» zeide Dennis goedkeurend, »en gij spreekt als een man. Wat scheelt het, broeder! een lantarenpaal van avond, of een bed over tien jaren.» — De slotenmaker zag hem verachtelijk aan, maar gaf geen antwoord. — »Wat mij betreft,» vervolgde de scherprechter, »wien het voorstel van den lantarenpaal bijzonder wel beviel, »ik heb eerbied voor uwe beginselen, en ik wil u gaarne genoeg geven. Heb gij ook een eindje touw bij de hand? Als gij het niet hebt, doe dan maar geene moeite. Een zakdoek is ook al goed.» — »Wees geen gek,» fluisterde Hugh, terwijl hij Varden ruw bij den schouder vatte »maar doe wat

u gelast wordt. Gij zult spoedig hooren, wat men van u hebben wil.» — »Op uw bevel, op dat van een dezer schurken, doe ik niets,» antwoordde de slotenmaker. »Als gij eenigen dienst van mij noodig hebt, kunt gij u de moeite wel besparen, om mij te zeggen, wat het is. Ik zeg u vooruit, dat ik niets voor u doen wil.»

Dennis gevoelde zich zoo getroffen door deze standvastigheid van den ouden man, dat hij met een aantal vloeken betuigde, dat het eene barbaarschheid zou wezen hem zijn zin niet te geven. Mijnheer, zeide hij, verklaarde ronduit, dat het zijne verkiezing was, zich te laten ophangen, en in dat geval beschouwde hij het als hun plicht om hem op te hangen. Het gemeen juichte dit gezegde toe, en het leven van Gabriël liep groot gevaar. Hij wist dit wel, maar hij bleef standvastig stilzwijgen, en zou dit gedaan hebben, al was men voornemens om hem voor een klein vuur te braden.

Terwijl Dennis sprak, was er eenige beweging op de ladder geweest, en zoodra hij zweeg, riep iemand voor het venster: »Hij heeft een grijs hoofd. Het is een oud man. Doe hem geen kwaad!»

Varden keerde zich naar den kant, van waar de stem kwam, en wierp haastig een blik op de menschen, die, zich aan elkander vast houdende, aan de ladder hingen. »Gij behoeft geen ontzag te hebben voor mijne grijze haren, jonkman!» zeide hij, de stem beantwoordende, zonder den speker te zien. »Ik vraag daar niet om. Mijn hart is nog jong genoeg om zulk een troep moordenaren, als gij zijt, te verfoeien.»

Dit gezegde strekte geenszins om de onstuimigheid van het gemeen te doen bedaren. Men riep om hem buiten te brengen, en het zou met den eerlijken slotenmaker slecht zijn afgeloopen, indien Hugh zijne makkers niet had herinnerd, dat zij zijn dienst noodig hadden. »Zeg hem wat zij van hem hebben willen,» zeide hij tot Tappertit, »en zet uwe ooren open, meester, als gij ze na dezen avond nog gebruiken wilt.»

Varden sloeg zijne armen, die men nu had losgelaten, over elkander, en zag zijn gewezen leerknapp stilzwijgend aan.

»Hoor eens, Varden!» begon Tappertit. »Wij moeten naar Newgate.» — »Dat weet ik wel,» viel de slotenmaker hierop in. »Gij hebt nooit in uw leven een waarders woord gezegd.» — »Om het in brand te steken, meen ik,» hernam Simon, »en de gevangenen te verlossen. Gij hebt het slot van de groote deur gemaakt.» — »Dat heb ik,» zeide de slotenmaker. »Gij behoeft mij daarvoor niet te bedanken, gelijk gij binnen kort ondervinden zult.» — »Misschien,» hervatte Simon. »Maar nu moet gij ons wijzen, hoe het open te steken.» — »Moet ik?» — »Ja; want gij weet hoe het gemaakt is, en ik niet. Ik zeg nu, dat gij zult medegaan, en het met uwe eigene handen opensteken.» — »Als ik dat doe,» antwoordde de oude slotenmaker koeltjes, »zullen mijne handen afvallen, en zult gij, Simon Tappertit, ze voor epauletten op uwe schouders dragen.» — »Dat

zullen wij zien," viel Hugh hierop in, toen de gramschap van het gemeen weder uitbarstte. »Doe het gereedschap, dat hij noodig heeft, in eene mand, terwijl ik hem naar beneden breng. Doet de deur open, daar beneden. Is hier geen werk, jongens, dat gij niets anders doet dan blijven staan brommen?"

Zij keken elkander aan, en verspreidden zich daarop door het geheele huis, om alles te vernielen en wat hun aanstond mede te nemen. Zij hadden echter niet lang tijd hiertoe; want de mand met gereedschap was spoedig klaar, en door een van den hoop over zijn schouder gehangen. De anderen werden nu naar beneden geroepen, en men wilde juist weder op marsch gaan, toen de man, die het laatst van boven was gekomen voortuitstapte en vroeg, of de vrouw, die op de vliering zat, en niet had opgehouden een verschrikkelijk leven te maken, niet moest verlost worden.

Simon Tappetit zou gaarne neen gezegd hebben; maar dewijl de meesten zijner makkers, uit dankbaarheid voor de waarschuwing omtrent het geweer, van een ander gevoelen waren, kon hij niet anders dan ja antwoorden. De man ging derhalve weder naar boven, en kwam kort daarop terug, met Miggs, dubbel toegeslagen en zeer nat bekreten, over zijn schouder.

Daar de jonge juffer op de trap geen teeken van leven had gegeven, zeide de drager, dat zij bijna of geheel dood was, en keek rond naar eene bank of een hoop asch, om haar neer te leggen, toen Miggs op eens bijkwam, uit zijne armen sprong, woest hare haren uit hare oogen streek, en met den uitroep: »Mijn Simon leeft nog!" zich met zooveel geweld in de armen van Tappetit wierp, dat deze, onder den lieven last wankelende, verscheidene stappen terugdeinsde.

»Och, wat een gemaal!" bromde Tappetit. »Hier! Houdt haar een van allen eens vast! Sluit haar weer op! Zij had er niet uit moeten komen." — »Mijn Simon! Mijn lieve Simon!" riep Miggs schreiende. — »Sta dan vast!" antwoordde Tappetit, op een lang niet vriendelijken toon. »Als gij u niet ophoudt, zal ik u laten vallen. Waarom laat gij uwe voeten uitglijpen?" — »Simon! mijn engel!" prevelde Miggs. »Hij heeft mij beloofd..." — »Welnu! wat ik beloofd heb, zal ik houden." zeide Tappetit barsch. »Ik zal voor u zorgen. Sta vast!" — »Waar moet ik heen?" riep Miggs. »Wat zal er van mij worden, na hetgeen ik van avond gedaan heb? Welke rustplaats schiet mij nu over dan het stille graf!" — »Ik wou, dat gij er al in laagt," bromde Tappetit. »Hier!" riep hij een der omstanders toe, en fluisterde hem vervolgens iets in het oor. »Breng haar nu maar weg. Gij weet wel waar."

De kerel knikte, nam Miggs in zijne armen, en droeg haar weg, in weerwil van hare afgebrokene uitroepingen en haar worstelen, dat, met hare gewoonte om te krabben, de zaak vrij moeilijk maakte. De plundersaars stormden nu naar buiten, en trokken,

met den slotenmaker tusschen zijne twee geleiders aan het hoofd, zonder eenig geschreeuw of gedruis naar Newgate, waar zij voor de poort der gevangenis stilstielden.

LXI.

DE AANVAL OP NEWGATE.

Zoodra de plundersaars zich voor de gevangenis hadden geschaard, hieven zij een daverenden kreet aan, en vroegen om den gouverneur te spreken. Hunne komst was niet geheel onverwacht; want het huis van den gouverneur, buiten den muur der gevangenis, was sterk gebarricadeerd, het klinket der gevangenis was gesloten, en nergens was iemand te zien. Niet lang had het gemeen echter geroepen, of er vertoonde zich iemand op het dak van het huis des gouverneurs, en vroeg, wat men begeerde.

De een riep dit, de ander dat. Daar het nu bijna donker en het huis hoog was, hadden velen niet eens bemerkt, dat er iemand gekomen was, om hun te woord te staan, en hielden aan met schreeuwen, totdat het bericht zich langzamerhand door de menigte verspreidde. Er verliepen wel tien minuten, voordat het mogelijk was elkander te verstaan, en gedurende dien tijd bleef de gedaante alleen op het dak zitten, duidelijk afstekende tegen de zomeravondlucht, en zag naar beneden in de woelige straat.

»Zijt gij mijnheer Akerman, de hoofdciplier?" riep Hugh eindelijk. — »Ja, hij is het zelf," fluisterde Dennis; maar Hugh bleef niettemin op antwoord wachten. — »Ja," zeide de gedaante: »die ben ik." — »Gij hebt eenige vrienden van ons in uwe bewaring, meester!" — »Ik heb een goed aantal menschen in mijne bewaring," antwoordde hij. Dit zeggende wierp hij een blik omlaag in de gevangenis, en het gevoel, dat hij, over den muur heen, zien kon, wat deze voor hun gezicht verborg, maakte de plundersaars zoo dol, dat zij als wolven huilden.

»Lever onze vrienden uit," zeide Hugh, »dan kunt gij de overigen houden!" — »Het is mijn plicht, om hen allen hier te houden, en ik zal mijn plicht doen." — »Als gij de deur niet laat opendoen, zullen wij die openbreken," riep Hugh; »want wij willen de plundersaars er uit hebben." — »Al wat ik doen kan, goede lieden," antwoordde Akerman, »is u te vermanen om uiteen te gaan, en u te herinneren, dat de gevolgen van eenig geweld, hier gepleegd, u bitter zullen berouwen, als het te laat is." — Toen hij dit gezegd had, scheen hij zich te willen verwijderen; maar de stem van den slotenmaker deed hem weder omkeeren.

»Mijnheer Akerman! Mijnheer Akerman!" riep Gabriël. — »Ik wil niets meer van u hooren," antwoordde de gouverneur. —

„Maar ik ben een eerlijk man, mijnheer Akerman!” riep Varden. „Gabriël Varden, de slotenmaker. Gij kent mij wel?” — „Gij onder dit volk?” riep de gouverneur verwonderd uit. — „Zij hebben mij met geweld hier gebracht,” hervatte Gabriël, „om het slot van de groote deur voor hen open te steken. Ik neem u tot getuige, mijnheer Akerman, dat ik weiger dit te doen, wat ook de gevolgen mijner weigering mogen zijn. Indien mij eenig kwaad wedervvaart, verzoek ik u om dit te onthouden.” — „Zijt gij dan in 't geheel niet te helpen?” vroeg de gouverneur. — „Neen, mijnheer Akerman! Gij zult uw plicht doen, en ik den mijnen. Nog eens, gij roovers en moordenaars!” vervolgde hij, zich tot het volk omkeerende. „Ik wil niet! Schreeuwt tot gij er schor van wordt. Ik wil niet!” — „Wacht, wacht!” zeide de gouverneur haastig. „Mijnheer Varden! ik weet, dat gij een braaf man zijt, en nooit iets onwettigs zoudt doen, dan met geweld gedwongen....” — „Ik zal mij tot niets laten dwingen,” viel de slotenmaker hem in de rede, die uit den toon des sprekers wel begreep, dat hij het zeer verschoonlijk zou vinden, indien hij den woedenden hoop, die hem, een oud man en geheel alleen, insloot, te wille was.

„Waar is de man, die zoo even met mij gesproken heeft?” vroeg de gouverneur angstig. — „Hier!” antwoordde Hugh. — „Weet gij wel, welk eene misdaad een moord is, en dat gij, door dien braven man bij u te houden, zijn leven in gevaar brengt?” — „Dat weten wij zeer wel,” was het antwoord; „want waarom zouden wij hem anders hier gebracht hebben? Laat gij onze vrienden los, dan zullen wij uw vriend loslaten. Is het niet goed zoo, jongens?” Het gemeen antwoordde met een daverend „hoezee!” — „Gij ziet hoe het is, mijnheer!” riep Varden. „Houd hen buiten, in naam van Koning George, en denk om hetgeen ik gezegd heb! Vaar wel!”

Nu was alle onderhandeling ten einde. Eene hagelbui van steenen dwong den gouverneur der gevangenis, om zich te verwijderen, en het gemeen drong Varden voort tot dicht bij de deur. Maar vruchteloos werd de mand met gereedschap voor hem nedergezet, vruchteloos werd hij, bij afwisseling, door beloften en slagen, aanbiedingen van belooning en dreigementen van een oogenblikkelijken dood aangedreven, om datgene te doen, waarvoor zij hem daar gebracht hadden; telkens was zijn antwoord: „Neen, ik wil niet.”

Dennis gaf hem een slag in het gezicht, die hem op den grond velde; maar hij sprong weder op, als ware hij een man in de kracht van zijn leven, en greep, terwijl het bloed van zijn voorhoofd stroomde, den ander bij de keel. „Lafhartige hond!” riep hij. „Geef mij mijne dochter! Geef mij mijne dochter!”

Zij worstelden te zamen. Sommigen riepen „sla hem dood!” anderen, die gelukkig niet nabij genoeg waren, trachtten hem onder de voeten te krijgen. Hoezeer Dennis ook al zijne krachten inspande, kon hij toch de handen van den ouden man niet van zijne keel

losmaken; want de slotenmaker was nu even woest geworden, als zij die hem omringden. Telkens neergeworpen en weder opstaande, vocht hij met wel twintig te gelijk, toen een lange kerel, zoo uit een slachthuis weggegaan, wiens kleederen overal met bloed en vet besmeerd waren, met een ijselijken vloek eene groote slachtersbijl boven zijn hoofd zwaaide. Maar op hetzelfde oogenblik stortte hij zelf neder, alsof de bliksem hem getroffen had, en over zijn lichaam heen stappende, vloog een man met één arm op den slotenmaker aan. Er was nog iemand bij hem, en beiden grepen Varden aan, alsof zij hem wilden verscheuren.

„Laat hem aan ons over!” riepen zij Hugh toe, te gelijk hunne krachten inspinnende, om zich achterwaarts een weg door het gedrang te banen. „Waarom verspillen allen den tijd met zulk een kerel als hij, terwijl een paar mannen hem, in een oogenblik kunnen afmaken! Denk om de gevangenen! Denk om Barnaby!”

Nu hief het gemeen denzelfden kreet aan. Men begon met hamers op den muur te beuken, en iedereen drong om vooraan te komen. Zoo woedend om zich heen slaande, alsof zij onder vijanden in plaats van onder vrienden waren, worstelden de twee mannen, met den slotenmaker tusschen hen beiden, door het dichtst van het gedrang heen.

En nu begonnen de slagen als hagel te vallen, niet alleen op de poort, maar ook op den muur; want zij, die de deur niet konden bereiken, beukten, om hunne woede lucht te geven, op de steenen, die hunne gereedschappen in stukken deden springen, en hunne handen en armen deden tintelen, alsof de muur een dadelijken tegenstand bood en de slagen teruggaf. (Oorverdoovend klonk het gebeuk der zware hamers op de met ijzer beslagene deur boven al het rumoer uit; de vonken stoven in het rond; men werkte bij troepen, die elkander bij korte tusschenpoozen aflosten: maar hoe ieder ook zijne krachten inspande, de deur bleef staan, en scheen na eenigen tijd, behalve dat de ijzeren platen eenige deuken hadden gekregen, niets geleden te hebben.)

Terwijl eenigen met dezen moeieliijken arbeid hunne krachten ver-spilden, anderen ladders tegen de gevangenis opzetten en, hoewel deze te kort waren, den muur trachten te beklimmen, en nog anderen eene honderd man sterke bende van politiedienaren door hunne overmacht op de vlucht dreven, belegerde een troep het huis van den gouverneur, rammeide de deur open, haalde de meubelen er uit, en begon die tegen de deur der gevangenis te stapelen, om er vervolgens den brand in te steken en zich op deze wijze een doortocht te banen. Zoodra men dit voornemen begreep, wierpen allen, die tot nog toe gewerkt hadden, hun gereedschap neder, en hielpen den hoop opstapelen, die de helft der breedte van de straat besloeg, en zoo hoog was, dat men eindelijk ladders gebruikte, om nog meer brandstof op te laden. Toen alles opgestapeld was, be-

smeerden zij den geheelen hoop met het pek en teer, dat zij hadden medegebracht, en besprenkelden alles met terpentijn. Hetzelfde deden zij aan al het houtwerk rondom de deur der gevangenis, en eindelijk staken zij den hoop op verscheidene plaatsen te gelijk in brand, en bleven toen staan, om den uitslag af te wachten.

Het droge en door de maatregelen, die de plundersaars genomen hadden, nog brandbaarder gemaakte huisraad vatte terstond vuur. De vlammen sloegen dadelijk omhoog en kronkelden tegen den hoogen muur der gevangenis op. In het begin bleven zij dicht om den brandstapel staan, en gaven hunne blijdschap slechts door blikken te kennen; maar toen het vuur heeter werd, en de stapel begon in te zakken, begon het gemeen, onder het aanheffen van luide vreugdekreten, alles op te zoeken, wat dienen kon om den brand te voeden.

Hoewel de hitte zoo geweldig was, dat de verf van de huizen tegenover de gevangenis bladderde en afschilferde, de vensterglazen sprongen, het lood op de daken te heet werd om het te kunnen aanraken, en de musschen, die in de goten genesteld waren, de vlucht wilden nemen, maar, duizelig door den rook, fladderend op den brandstapel neervielen, bleven echter de plundersaars steeds dicht bij het vuur, om het nog gestadig te voeden. Hun ijver verflauwde geen oogenblik; de achtersten drongen zelfs zoo hard op, dat de voorsten moeite hadden om te beletten, dat zij in het vuur werden geduwd. Indien iemand flauw werd en neerzank, schoten er wel twaalf toe, om zijne plaats in te nemen, hoewel zij wisten, dat de hitte en het gedrang vooraan onuitstaanbaar waren. Hen, die flauw vielen en niet vertrappt of doodgebrand werden, bracht men naar het voorplein eener herberg in de nabijheid, en legde hen daar onder de pomp. Uit dezelfde pomp werden emmers vol water onder het volk van hand tot hand gereikt; maar zoo groot was aller dorst, en zoo woest vocht men om de eerste te zijn, dat doorgaans al het water gestort werd, zonder dat iemand er zijne lippen mede bevochtigde.

Intusschen zorgden onder al het rumoer zij, die het naast bij het vuur waren, om al, wat van den stapel afviel, er weder op te smijten en het vuur steeds tegen de deur te houden, die, hoewel zij bijna doorgloeid was, toch nog eene geslotene en gegrendelde deur bleef en hen buitenhield. Bovendien reikte men, over de hoofden heen, groote stukken brandend hout aan hen toe, die zich bij de ladders bevonden; en sommigen van deze klommen naar boven, en spannen, terwijl zij op de bovenste sport stonden en zich aan den muur vasthielden, al hunne behendigheid en kracht in, om deze brandende houten op het dak of op de binnenplaatsen te werpen. Menigmaal gelukte hun dit, en dit voegde eene nieuwe akeligheid bij al het akelige van het tooneel; want de gevangenen, die in hunne cellen waren opgesloten, maar toch zagen, dat er op verscheidene

plaatsen brand ontstond, begonnen te vreezen, dat zij levend zouden verbranden. Deze ijselijke vrees, die zich spoedig van cel tot cel verspreidde, deed hen zulk een gegil en noodgeschrei aanheffen, dat de geheele gevangenis er van weergalmd, en het zelfs boven het geschreeuw van het gemeen en het gebrul der vlammen uit werd gehoord, zoo vol doodsangst en wanhoop, dat het zelfs de stoutmoedigsten deed beven.

Opmerkelijk was het, dat dit geschreeuw juist begon in dat gedeelte der gevangenis, hetwelk aan Newgate-street grensde; en waar, gelijk men wel wist, de vier misdadigers waren opgesloten, die den volgende donderdag zouden ter dood gebracht worden. En niet alleen waren deze vier, die slechts zulk een korten tijd te leven hadden, de eersten, die bevreesd werden, dat zij zouden verbranden, maar zij waren ook de luidruchtigsten van allen; want in weerwil van de dikte der muren, kon men hen duidelijk hooren schreeuwen, dat de wind naar dien kant was, en het vuur hen spoedig zou bereiken, en de oppassers roepen, om den brand te komen blusschen, met het water uit een bak, die in hunne afdeeling was. Te oordeelen naar hetgeen het gemeen buiten den muur van tijd tot tijd hoorde, hielden deze vier rampzaligen geen oogenblik op om hulp te roepen en dat met een angst, alsof zij het gelukkigste leven voor zich hadden, in plaats van acht en veertig uren ellendige gevangenis en dan een geweldigen en schandelijken dood.

Maar de wanhopige angst der twee zonen van een dezer lieden, toen zij de stem van hun vader hoorden of zich verbeeldten te hooren, gaat alle beschrijving te boven. Nadat zij als razend hunne handen gewrongen en heen en weder geloopt hadden, klom de een op de schouders van zijn broeder, en trachtte tegen den muur welks top met ijzeren punten was voorzien, op te klouteren. En toen hij onder het volk nederviel, liet hij zich door zijne kneuzingen niet afschrikken, maar klouterde en viel nog eens; en toen hij bevond, dat zijn voornemen onuitvoerbaar was, begon hij met zijne handen aan de steenen te plukken, alsof hij zoo eene bres in den zwaren muur zou kunnen breken. Eindelijk baanden zij zich een weg door het gedrang bij de deur, hoewel menigeen, die tienmaal sterker was dan zij, zulks vruchteloos had beproefd, en toen zag men hen in — ja in het vuur, dat zij met een koevoet poogden te dempen.

Zij waren de eenigen niet, op wie het geschreeuw binnens de gevangenis een buitengewonen indruk maakte. De vrouwen, die mede waren gegaan, begonnen te gillen, sloegen hare handen samen, hielden hare ooren dicht, en velen vielen in flauwte. De mannen, die niet dicht bij de muren waren, braken, liever dan stil te blijven staan, de straatsteenen op, met een haast en ijver, alsof de straat de gevangenis was. Geen enkel mensch onder dien geheelen volks-

hoop was een oogenblik stil. De meesten waren geheel razend.

Een kreet! Nog een! En nog een, hoewel weinigen wisten, waarom zij zoo schreeuwden! Maar zij, die het dichtst bij de deur stonden, hadden gezien, dat die begon te bezwijken, en dat het bovenste hengel had losgelaten. Aan die zijde hing zij nog slechts aan een hengel, maar bleef nog overeind, daar de boom haar tegenhield, en zij ook in een hoop asch vaststond. Er was nu eene gaping boven de deur, door welke men in den donkeren gang kon zien.

Nog stookte men het vuur aan; het brandde met vernieuwde hevigheid. De deur werd gloeiend rood en de gaping werd wijder. Met hunne handen hunne oogen voor den gloed trachtende te beschermen, stonden de plundersaars als op sprong. Men zag eenige donkere gedaanten, sommigen op handen en voeten kruipende, sommigen door anderen in de armen gedragen, langs het dak in beweging. Het was duidelijk, dat de gevangenis het niet langer houden kon. De cipier en zijne knechts namen met hunne vrouwen en kinderen de vlucht.

Nog stookte men het vuur aan. De deur zonk nog dieper in de asch — wankelde — zonk achterover — lag ter neer!

Wederom een kreet aanheffende, week het volk voor een oogenblik achteruit, en liet eene ledige ruimte om het vuur, dat hen nog van den ingang afweerde. Hugh sprong op den vlammen brandstapel, dat de vuurvlokken in het rond stoven, en vloog de gevangenis binnen, waar de donkere gang verlicht werd door de vonken, die aan zijne kleederen bleven hangen.

Dennis volgde, en terstond daarop snelden zoovele anderen hem na, dat het vuur werd uitgetrapt; maar het had nu zijn werk verricht, want de gevangenis stond van binnen en van buiten in brand.

LXII.

EENE LIEFHEBBERIJ VAN DENNIS.

Zoolang het schrikkelijke tooneel, hetwelk nu het toppunt van afgrijselijkheid had bereikt, duurde, had één man in de gevangenis een angst uitgestaan, welke zelfs niet met dien van de ter dood veroordeelden was te vergelijken.

Toen de plundersaars zich voor het gebouw verzamelden, ontwaakte de moordenaar door het gerucht uit zijn slaap; indien eene sluimering gelijk de zijne dien gezegenden naam kan dragen. Hij sprong overeind en bleef op zijn bed zitten luisteren. Na eene korte poos van stilte, begon het gerucht opnieuw, en door scherp toe te luisteren, kwam hij, na verloop van eenigen tijd, tot het besluit, dat de gevangenis door een woedenden hoop volks werd belegerd. Zijn schuldig geweten bracht deze lieden terstond tegen

hem zelve in de wapenen, en deed de vrees bij hem opkomen, dat men hem kwam opzoeken, en hem in stukken scheuren. Toen hij eens op die akelige gedachte was gekomen, scheen alles samen te loopen, om hem daarin te bevestigen. Zijne dubbele misdaad, de omstandigheden, waaronder hij die gepleegd had, de lengte van tijd, welke daarna reeds was verlopen, en de ontdekking in weerwil van dat alles, maakten hem, als het ware, het zichtbare voorwerp der gramschap van den Almachtige. In al het zedelijk bederf van het groote pesthuis der hoofdstad, stond hij alleen, van allen afgezonderd door de grootte zijner schuld, een Lucifer onder de duivels. De andere gevangenen waren een drom, gelijk die buiten den muur; zij verborgen en beschermden elkander. Hij was een eenig man tegen de geheele menigte.

Misschien had zich het gerucht verspreid, dat hij eindelijk gevat was, en waren zij met opzet gekomen, om hem naar buiten te slepen en op de straat dood te slaan; of misschien was het een troep van de muiters die de gevangenis wilden omverhalen. Maar in beide gevallen durfde hij niet hopen, dat men hem zou sparen. Elke nieuwe kreet, dien hij hoorde aanheffen, deed zijne vrees toenemen. Hij werd bijna razend van angst; hij beproefde de ijzeren bouten los te rukken, die hem verhinderden in den schoorsteen te klouteren, en riep de oppassers, om zich voor zijne cel te scharen en hem tegen het gemeen te verdedigen, of om hem in een onderaardsch hol te zetten, hoe donker en akelig het ook wezen mocht, als men hem maar niet vinden kon.

Maar niemand gaf hem antwoord, of kwam bij hem. Nu weder bevreesd wordende om de aandacht te trekken, zweeg hij stil. Eene poos later zag hij door de traliën van zijn venster een vreemd schijnsel op den muur der binnenplaats. Eerst was dat schijnsel flauw, en verscheen en verdween bij tusschenpoozen, alsof men met brandende fakkels over het dak der gevangenis ging. Spoedig werd het rooder, en kwamen er brandende houten naar beneden, die den grond met vuur bespatten. Een van deze brokken rolde onder eene houten bank en stak die in brand; een ander stak eene houten goot aan, waarvan de vlam in eene rechte lijn langs den muur opklom. Eene poos later begon een regen van vuur, van een hooger gedeelte van het gebouw, voor de deur van zijne cel neer te storten. Hij wist, dat die deur naar buiten openging, en dat derhalve elke vonk, die neerviel en uitging, den hoop puin vergrootte, die hem levend in een graf moest opsluiten. Echter, hoewel de gevangenis weergalmde van het noodgeschrei, en de brand overal de overhand nam, hoewel de hitte ondragelijk en de lucht verstikkend werd, en het gevaarlijke van zijn toestand met ieder oogenblik toenam, durfde hij toch niet weder roepen, uit vrees, dat het volk mocht inbreken en hem vinden. Aldus, evenzeer bevreesd, dat men zijne cel zou openen, en dat men hem daar zou

laten omkomen, ondervond hij zulk een angst, dat geene straf, welke menschelijk vernuft en wreedheid ooit hebben uitgedacht, zijne marteling kon te boven gaan.

Maar nu lag de deur ter neer. Nu stormden de muiters de gevangenis binnen, liepen juichend door den gewelfden gang, smeten de ijzeren deuren tusschen de verschillende afdeelingen open, wrongen grendels en sloten af, rukten de deuren uit hare hengsels, om de gevangenen te bevrijden, poogden hen door openingen te slepen, door welke nauwelijks een kind heen kon, raasden en tierden zonder een oogenblik verademing, en renden door de vlammen alsof zij geharnast waren. Bij hunne armen en beenen, ja zelfs bij hunne haren sleepten zij de gevangenen naar buiten. Sommigen dansten als dol in het rond, en scheurden de gevangenen de kleederen van het lijf, terwijl het weinig scheelde of zij hadden hen zelve in stukken gereten. Nu eens kwam er een troep over de binnenplaats, op welke de moordenaar door zijn donker venster beangst stond uit te kijken, een gevangene, wiens kleederen zij, in hun dollen ijver om hem te bevrijden, hem van het lijf hadden gescheurd, bloedend en bewusteloos over den grond voortslepende. Dan eens liepen er eenige gevangenen heen en weder, die den weg niet konden vinden, en zoo verbijsterd waren, dat zij nog luidkeels om hulp riepen. Dan weder sloop een uitgehongerde bedelaar, die een brood of een stuk vleesch gestolen had, op bloote voeten voorbij, langzaam heenstappende, omdat zijn huis, de gevangenis, in brand stond, terwijl hij nu geheel geene woning had, en door zijne vrijheid niets anders won, dan de vrijheid, om van honger te sterven. Wederom kwam er een troep struikrovers aan, geleid door hunne vrienden onder het volk, die hunne ketenen al voortgaande met hooi en stroo omwonden, hen in mantels wikkelden, en hen uit flesschen lieten drinken, die zij hen voor den mond hielden, dewijl men geen tijd had om hen van hunne boeien te bevrijden. Dit alles en nog veel meer geschiedde onder een gedruisch en gewoel, waarbij niets eenige gelijkenis kan hebben, zelfs in den woelgisten droom.

Nog stond de moordenaar door het venster naar deze tooneelen te kijken, toen hij een troep met fakkels, ladders en bijlen de plaats zag opkomen; de muiters klopten aan zijne deur, en vroegen of er iemand in was. Zoodra hij hen zag aankomen, had hij zich van het venster verwijderd en zich in den afgelegensten hoek van zijne cel verscholen. Maar hoewel hij geen antwoord gaf, schenen zij te weten, dat hier iemand wezen moest; want zij zetten terstond ladders op, en begonnen de traliën van het venster los te wrikken.

Zoodra zij eene opening hadden gemaakt, groot genoeg om een hoofd door te laten, stak iemand eene fakkel er door, en keek in de cel rond. De moordenaar volgde den blik van dezen man, tot dat die op hem werd gevestigd, en hoorde hem vragen, waarom hij geen antwoord had gegeven, maar antwoordde ook toen niet.

Bij de algemeene verrassing en verbazing was men hieraan gewoon, en zonder verder iets te zeggen vergrootten zij de opening, totdat die ruim genoeg was om het lichaam van een man er door te laten, en lieten zich toen een voor een daardoor neervallen, tot de cel vol was. Zij namen hem op, gaven hem elkander aan, staken hem door het venster, en zij, die op de ladders stonden, smeten hem op de steenen van de plaats neder. Toen kwamen de anderen een voor een weder naar buiten, en snelden heen, om nog meer gevangenen te bevrijden, nadat zij hem hadden toegeroepen, om te maken dat hij wegwam, voordat de weg verstopt geraakte.

Het geheel scheen het werk van slechts ééne minuut te zijn geweest. Hij stond op en strompelde voort, nog bijna niet in staat om hetgeen hem gebeurde was te gelooven, toen de plaats weder volliiep, en dezelfde troep voorbijdraafde, met Barnaby tusschen hen in. Slechts eenige oogenblikken later, werden hij en zijn zoon van hand tot hand voortgeduwd door het dichte gedrang op de straat, en zagen eindelijk achter zich de brandende gevangenis.

Van het eerste oogenblik, dat de brandstichters de gevangenis binnenstormden, hadden ze zich overal daarin verspreid, alsof zij met alle gangen, hoeken en gaten volkomen bekend waren. Deze kennis hadden zij grootendeels aan den scherprechter te danken, die in het voorportaal bleef staan, om ieder te beduiden, welken verschillende weg hij moest inslaan, en daardoor zeer veel toebracht, om de gevangenen met zulk eene wonderbare snelheid in vrijheid te stellen.

Een belangrijk geheim hield Dennis echter stil voor zich zelve. Toen hij allen den weg had gewezen en het gemeen door het geheele gebouw was, haalde hij uit eene kast in den muur een bos sleutels, en ging door een geheimen gang bij de kapel (die reeds in brand stond) naar de cellen der veroordeelden, eene rij donkere hokken, die in een smallen gang uitkwamen, welke aan het einde, waar hij dien binnentrad, met eene sterke ijzeren deur, en aan het andere einde met twee houten deuren en een zwaar hek, was afgesloten. Nadat hij de deur weder gesloten had, zette hij zich op eene bank in den gang neder, en ging met een zeer vergenoegd gezicht op den knop van zijn stok zitten zuigen.

Het zou zonderling genoeg zijn geweest, dat iemand, terwijl de gevangenis in brand stond, en bij zulk een rumoer, zoo op zijn gemak ging zitten, al was hij buiten den muur geweest; maar hier, in het hart van het gebouw, en terwijl het noodgeschrei der vier veroordeelden, die hunne handen door de traliën boven de deuren hunner cellen staken, hem in de ooren galmde, was het vooral vreemd. Dennis zelf scheen het zonderling en komiek te vinden; want hij schoof zijn hoed op zijde, gelijk sommige menschen doen als zij in eene vroolijke luim zijn, en glimlachte, alsof hij wilde zeggen: »Dennis! ge zijt toch een origineeltje!»

Zoo bleef hij eene korte poos zitten, terwijl de vier, die in de cellen waren opgesloten, en wel gehoord hadden, dat er iemand gekomen was, maar hem niet konden zien, jammerden en smeekten met een ernst, gelijk men zich van menschen in zulk een rampzaligen toestand kan voorstellen, hem biddende, wie hij ook wezen mocht, om hen in vrijheid te stellen, met de, misschien voor het oogenblik, welgemeende betuiging, dat zij, indien zij nu ontkwamen, hun leven zouden beteren en hunne dagen zouden slijten in boete en berouw over hunne vorige misdrijven. De verschrikkelijke nadruk, waarmede zij spraken, zouden den eerlijksten man bewogen hebben, om hen in vrijheid te stellen, en hen te ontheffen van de ijselijke straf, die nog nooit een wezenlijken booswicht heeft verbeterd, en duizenden, die ten halve geneigd waren om zich te verbeteren, in het kwaad heeft verhard. Maar Dennis, die tot de oude school behoorde, en de wetten op de goede ouderwetsche manier, eens en somtijds tweemaal in de zes weken, had helpen ten uitvoer brengen, hoorde dit alles zeer koeltjes aan. Eindelijk scheen dit gejammer hem toch te hinderen, en riep hij, met zijn stok tegen een der deuren kloppende: »Wilt gij den bek wel wat houden, zeg?"

Hierop riepen allen te gelijk, dat zij na twee dagen moesten gehangen worden, en smeekten om zijne hulp. »Hulp?" zeide Dennis, terwijl hij hem, die het naast bij hem was, schertsend op de kneukels sloeg. »Waartoe?" — »Om ons te redden!" riepen zij. — »Ei, ei!" hervatte Dennis. »En zoo moet gij dan overmorgen gehangen worden?" — »Als wij van avond niet verlost worden, zijn wij doode lieden," zeide een van hen. — »Wil ik u eens wat zeggen," zeide de scherplichter deftig. »Ik vrees, mijn vriend! dat gij lang niet in zulk eene genoechgesteldheid zijt, als gij in uw toestand zoudt behooren te wezen. Gij zult niet verlost worden: denk er maar niet aan, en houdt op met zulk een onfatsoenlijk leven te maken. Het verwondert mij, dat gij er u niet voor schaamt."

Dit gezegd hebbende, sloeg hij allen een voor een met zijn stok op de kneukels, ging toen weder zitten, en hoorde hun gejammer verder onverschillig aan.

Het gerucht was nu minder geworden: want de muiters hadden het druk met de gevangenen naar het Sessions-House te brengen, dat buiten den muur der gevangenis was, hoewel het daarmede in verband stond; en het gemeen had het insgelijks druk, met hen verder over de straat te helpen. Maar na verloop van eenigen tijd hoorde men stemmen naderen, waaruit bleek, dat het gemeen terugkwam en dien weg insloeg, en terstond daarop bewees het beuken op het hek beneden, dat men eindelijk op de zoogenaamde cellen aanviel. Vrchtelos liep Dennis van de eene deur naar de andere, om de gevangenen met dreigementen tot zwijgen te brengen; de gang weergalmde van hun geschreeuw. Dit en de gedachte, dat deze de laatsten in de gevangenis waren, vervulde de belegeraars

met zooveel ijver, dat zij in een ongeloofelijk korten tijd het ijzeren hek, dat uit traliën van twee duim dikke bestond, en de twee andere deuren hadden verbrijzeld, en aan het einde van de gang kwamen waar nog slechts een paar ijzeren boomen, die achter de deur waren blijven zitten, hen van de cellen afhielden.

»Hallo!" riep Hugh, die de voorste was. »Dennis al hier? Goed zoo! Doe spoedig open, of wij verstikken van den rook, als wij weer heengaan." — »Wel, ga dan terstond heen!" zeide Dennis. »Wat moet gij hier hebben?" — »Hebben?" herhaalde Hugh. »Die vier man." — »Vier duivels!" schreeuwde Dennis. »Weet gij dan niet, dat zij donderdag moeten hangen? Geeft gij dan niet om de wet, om de constitutie, om niemendal? Laat die vier man maar stil zitten!" — »Is dit een tijd om gekheid te maken?" hernam Hugh. »Hooft gij hen niet? Licht die boomen eens uit, en laat ons binnen!" — »Broertje!" zeide de scherplichter zacht, terwijl hij bukte, alsof hij doen wilde wat Hugh had gevraagd, maar intusschen dezen aanzag: »kunt gij die vier man niet voor mij laten, als ik nu eens liefhebberij daarin had? Gij doet al wat gij verkiest, en krijgt al wat gij verkiest voor uw deel; geef mij ook mijn deel! Ik wou die vier hier laten zitten, zeg ik u!" — »Maak de boomen los, of ga uit den weg!" antwoordde Hugh. — »Ik weet wel, dat gij het volk naar uwe hand kunt zetten, als gij wilt, broertje!" zeide de scherplichter langzaam. »Hoe nu? Wilt gij binnenkomen?" — »Ja!" — »En wilt gij die vier man niet voor mij laten?" hervatte de scherplichter, langzaam naar de deur terugwijkende, door welke hij was binnengekomen. »Gij stoort u aan niets? Gij wilt binnenkomen?" — »Ja, zeg ik u! Wat duivel scheelt u? Waar gaat gij heen?" — »Dat doet er niet toe," antwoordde Dennis, nog eens in de deur kijkende, die hij reeds achter zich dicht haalde. »Bedenk waar gij komt! Dat is alles."

Dit zeggende, schudde hij zijn portret tegen Hugh, trok met een grijns, waarbij zijn gewone lach innemend was, de deur dicht, en ging heen.

Hugh wachtte niet langer, maar aangevuurd, zoowel door het geschreeuw der gevangenen, als door het geschreeuw van zijn troep, waarschuwde hij den man, die achter hem stond, om op zijde te gaan, en zwaaide toen een moker met zulk eene kracht, dat, na eenige weinige slagen, de ijzeren boom boog en doorbrak.

Indien de twee zonen van een dezer lieden, van wie boven melding is gemaakt, vroeger van ijver blaakten, thans schenen zij een leeuwenaar en leeuwenkrachten te bezitten. De gevangenen toeroepende, om zoo ver terug te wijken als zij konden, uit vrees, dat eene bijl, door de deur heen slaande, iemand mocht kwetsen, viel op elke deur een troep aan het werk, om die met geweld te verbrijzelen. Maar hoewel die twee knapen de minste helpers hadden, het slechtste van gereedschap waren voorzien en later dan de anderen

begonnen, daar zij eerst iets door de traliën fluisterden, was die deur het eerst open en die man het eerst er uit. Toen zij hem de gang insleepten, om zijne boeien af te slaan, zonk hij bewusteloos ineen, en zoo werd hij op de schouders weggedragen.

Het gezicht van die vier rampzaligen, toen zij op de straat gebracht werden, welke zij nooit gedacht hadden weder te zien, voordat zij het schavot zouden betreden, was het akeligste van het geheele tooneel. Hunne bleeke, uitgeteerde gezichten en holle oogen, hunne wankelende voeten en uitgestokene handen, waarmede zij zich schenen te willen vasthouden, om niet te vallen, hun wezenlooze blik, het benauwde en hijgende van hunne ademhaling, toen zij pas in de opene lucht kwamen, alles kenteekende hen voor wie zij waren. Niemand behoefde te zeggen: »Dat is een van de ter dood veroordeelden,” want deze woorden stonden duidelijk op hun gezicht te lezen. Het volk week voor hen ter zijde, alsof zij reeds dood waren en kwamen spoken, en menig een huiverde, als hij bij toeval hunne kleederen aanraakte.

Op bevel van het gemeen, werden alle huizen dien avond geillumineerd, als ware het een groote feestdag geweest. Nog vele jaren naderhand herinnerden zich oude lieden, die in hunne kindsheid in dit gedeelte der stad woonden, dat zij eens in een helderen glans van licht een gezicht hadden zien voorbijgaan. Hoewel al wat er in dien nacht gebeurd was, al het akelige, dat zij gezien hadden, uit hun geheugen was gewischt, was dat enkele voorwerp hun voor den geest gebleven: zoo groot was de indruk, welke het gezicht van een der bevrijde veroordeelden, zelfs op den geest van eenvoudige kinderen maakte.

Toen deze laatste taak volbracht was, werd het gejoel en geschreeuw flauwer; het rammelen van ketenen, dat, toen de gevangenen zich wegmaakten, aan alle kanten weergalmde, werd niet meer gehoord; het rumoer van den volkshoop ging terwijl het zich verwijderde, in een schor gebrom over; en toen de menschenzee was afgeloopen, kenteekende een rookende puinhoop de plaats, waar die het laatst hare kracht en woede had getoond.

LXIII.

EEN NACHT BIJ DEN BRANDER.

Hoewel Haredale den vorigen nacht niet had gerust, en eenige weken lang slechts overdag nu en dan een weinig had geslapen, was hij echter, van den vroegen morgen tot laat in den avond op weg, om zijne nicht overal te zoeken, waar hij het mogelijk achtte, dat zij eene schuilplaats kon gevonden hebben, en den geheelen dag kwam er niets dan eene teug water over zijne lippen.

Op elke plaats, die hem in de gedachten kwam, te Chigwell en te Londen, in de huizen der winkeliers, die aan hem leverden, en van zijne vrienden en bekenden, deed hij onderzoek. Ten prooi aan een kwellenden angst, ging hij van den eenen regeeringspersoon naar den anderen, en eindelijk naar den secretaris van staat. De eenige troost, dien hij kreeg, was van dezen staatsdienaar, die hem verzekerde, dat de regeering, nu tot het uiterste gedreven, van de prerogatieven der kroon zou gebruiken; dat er waarschijnlijk den volgenden dag eene proclamatie zou worden uitgevaardigd, om de militairen volstrekte volmacht te verleenen ter demping der muiten; dat de Koning, de regeering en beide huizen van het Parlement, en inderdaad alle brave lieden, van welk geloof ook, de Katholieken beklagden, en dat hun, wat het ook mocht kosten, of wat er mede mocht gewaagd worden, recht zou worden gedaan. Hij zeide verder, dat ook nog andere menschen, wier huizen verbrand waren, voor eene poos kinderen of betrekkingen hadden verloren, maar ze, zoover hem bekend was, allen hadden teruggevonden; dat men om zijn geval zou denken, en al het mogelijke doen, om hem te helpen.

Dankbaar voor dezen troost, hoe weinig die hem ook aangaande het verledene geruststelde, of voor de toekomst deed hopen, verwijderde Haredale zich van dezen staatsdienaar, en toen de avond begon te vallen, stond hij alleen op straat, zonder eene plaats te hebben, waar hij zijn hoofd kon nederleggen.

Hij ging eene herberg bij Charing-Cross binnen, en bestelde eenige ververschingen en een bed. Hij bemerkte dat zijn vervallen voorkomen de aandacht van den waard en de oppassers trok, en in de meening, dat zij misschien dachten, dat hij geen geld had, trok hij zijne beurs uit en legde die op de tafel. Dat was het niet, zeide de waard met eene haperende stem; maar als hij iemand was, die door de muiters was uitgeplunderd, durfde hij hem niet innemen. Hij had een huishouden met kinderen, en was reeds tweemaal gewaarschuwd om voorzichtig te wezen, welke gasten hij innam. Hij verzocht hem hartelijk om vergiffenis; maar wat kon hij er tegen doen?

Niets. Niemand gevoelde dit dieper dan Haredale, die na dit gezegd te hebben heenging.

Met de gedachte, dat hij deze ontmoeting wel had kunnen voorzien, na hetgeen hij des morgens te Chigwell had bijgewoond, waar niemand eene spade durfde aanraken, hoewel hij eene groote belooning aanbood aan allen, die in het puin van zijn huis wilden komen graven, ging hij het Strand door, te trotsch om zich aan eene tweede afwijzing bloot te stellen, en te edelmoedig om een braaf man, die hem misschien eene schuilplaats zou verleenen, in het ongeluk te willen storten. Hij ging eene der straten langs de rivier in, en wandelde die in verstrooid gepeins op en neder, toen hij iemand uit een bovenvenster een ander, aan de overzijde van de

straat, hoorde toeroepen, dat het volk Newgate in brand was gaan steken.

Newgate! Waar die man gevangen zat! Op het oogenblik had hij, die op het punt was om te bezwijken, al zijne krachten terug. Als dat waar was — als zij den moordenaar bevrijdden — zou hij, na al wat hij ondergaan had, dan nog moeten sterven onder de verdenking dat hij zijn broeder had vermoord!

Hij wist zelf niet, dat hij den weg naar de gevangenis insloeg; maar hoog in de lucht zag hij de vlammen opschieten. Zijn hoofd draaide, vonken dansten voor zijne oogen, en hij worstelde met twee menschen die hem vasthielden.

„Kom maar mede,” zeide er een. „Wees toch bedaard! Wij loopen hier maar in het oog. Wat kunt gij doen onder zooveel volk?” — „Mijnheer wil altijd wat doen,” zeide de ander, terwijl hij Haredale met zich voorttrok, „en juist daarom mag ik hem lijden.”

Zij hadden hem, zoo sprekende, een steegje ingebracht. Hij zag nu den een, dan den ander aan, en trachtte zich los te maken, maar voelde toen, dat hij op zijne beenen waggelde. Hij, die het eerst had gesproken, was de oude heer, dien hij bij den Lord Mayor, had gezien. De ander was John Grueby, die hem in Westminster zoo manhaftig had bijgestaan.

„Wat beteekent dit?” vroeg hij met eene flauwe stem. „Hoe komen wij zoo bij elkander?” — „Wij hebben elkander daar onder het volk ontmoet,” antwoordde de brander. „Maar ga met ons mede. Gij schijnt mijn vriend hier te kennen?” — „Ja zeker,” antwoordde Haredale, John met zekere verbijstering aanziende. — „Dan zal hij u zeggen,” hernam de oude heer, „dat ik een man ben, wien gij vertrouwen kunt. Hij is mijn knecht. Onlangs, gelijk gij wel weten zult, was hij in dienst van Lord Gordon; maar van dien is hij heengegaan, om, uit zuivere menschlievendheid, mij en anderen, die door de muiters worden bedreigd, te waarschuwen.” „Maar onder één beding, mijnheer!” zeide John. „Geene aanklacht tegen Mylord. Die goede man heeft zich laten misleiden. Zoo iets had hij zich nooit voorgesteld.” — „Het beding zal gehouden worden,” antwoordde de brander. Dat is een punt van eer. Maar ga nu met ons mede, mijnheer!”

John zeide niets, maar vatte Haredale bij den eenen arm, en terwijl zijn meester den anderen vasthield, trokken zij hem met allen spoed voort.

Bewust, door eene zonderlinge lichtheid in zijn hoofd en een onvermogen om zijne gedachten op iets te vestigen — zoodat hij zich zelfs moeielijk kon bezinnen wie zijne metgezellen waren, als hij hen niet aanzag — dat zijn verstand, door al wat hij geleden had, was aangedaan, liet Haredale zich brengen, waar zij wilden. Onder het voortgaan gevoelde hij, dat hij geene macht meer had over hetgeen hij dacht of zeide, en dat hij vreesde krankzinnig te worden.

De brander woonde, gelijk hij reeds vroeger had gezegd, op Holborn-Hill, waar hij groote kelders en pakhuizen had. Om niemands aandacht te trekken, gingen zij door eene achterdeur in huis, en zij begaven zich toen naar eene kamer, die op de straat uitzag, maar waarvan de vensters met planken waren dichtgespijkerd, opdat van buiten alles donker zou zijn.

Toen zij Haredale in deze kamer op eene sofa hadden neergelegd, was hij geheel bewusteloos; maar John haalde spoedig een chirurgijn, en eene sterke lating deed hem langzamerhand weder bijkomen. Hij was echter nog te zwak om op te staan, en nam er spoedig genoegen in, dat men hem in bed zou leggen. Daarop gaf men hem iets te eten, en vervolgens een vrij sterken slaapdrank, onder welks invloed hij voor eene poos zijn lijden vergat.

De brander, die een rustig oud man was dacht er niet aan om naar bed te gaan; want hij had van de muiters verscheidene dreigende waarschuwingen ontvangen, en was dien avond eindelijk uitgegaan, om te beproeven of hij uit de gesprekken onder het gemeen kon opmaken, of men voornemens was zijn huis nu aan te vallen. Hij bleef den geheelen nacht in dezelfde kamer in een armstoel zitten, nu en dan een weinig sluimerende, en van tijd tot tijd de berichten aanhoorende, welke John Grueby en een paar andere vertrouwde bedienden, die als verspieters werden uitgezonden, hem brachten, voor wie in een aangrenzend vertrek een ruime voorraad van eten en drinken gereedstond, waarvan de oude brander in weerwil van zijn angst, ook nu en dan iets gebruikte.

De berichten waren van het begin af onrustbarend genoeg; maar naarmate het later werd, werden zij zooveel erger, dat bij deze nieuwe ongeregelheden de vorige geheel in het niet verdwenen.

De eerste tijding was, dat Newgate ingenomen was en al de gevangenen ontvlucht waren, gelijk men reeds had kunnen opmaken uit het akelige ketengerammel, dat in de huizen hoorbaar was, toen de vluchtelingen Holborn en de nabijgelegene straten doorliepen. Ook had men in sommige vertrekken van het huis des branders het licht van den brand kunnen zien en het geschreeuw van het gemeen kunnen hooren.

Eindelijk hoorde men een troep het huis naderen, en daarop volgden eenige minuten van ijselijken angst. De plundersaars bleven voor het huis stilstaan; maar nadat zij drie rauwe kreten hadden aangeheven, trokken zij verder, en hoewel zij dien nacht verscheidene malen terugkwamen, telkens een nieuwen schrik veroorzakende, deden zij daar niets; want zij hadden de handen vol. Kort nadat zij zich voor de eerste maal hadden verwijderd kwam een der spionnen aanloopen met het bericht, dat het gemeen naar het huis van Lord Mansfield op Bloomsbury-Square was getrokken.

Kort daarop kwamen de tweede en de derde, en toen kwam de eerste nog eens terug; en zoo kreeg de brander langzamerhand het

volgende verslag: dat het gemeen, zich voor het huis van Lord Mansfield verzameld hebbende, de bewoners had opgeëischt om de deur te openen, maar, geen antwoord bekommende (daar het huisgezin juist op dit oogenblik door eene achterdeur de vlucht nam), zich op de gewone manier een weg had gebaand. Dat de muiters toen met de grootste woede aan het plunderen waren geslagen, en het huis op verscheidene plaatsen in brand hadden gestoken, waarbij niet slechts al het kostbare huisraad was vernield, maar ook een schat van zilverwerk en juweelen, een schoon kabinet schilderen, de zeldzaamste verzameling van handschriften, die ooit een particulier bezat, en — hetgeen het ergste van alles was, dewijl niets die schade kon vergoeden — de groote rechtsgeleerde bibliotheek, bijna op elke bladzijde met de eigenhandige aantekeningen des eigenaars voorzien, van onschatbare waarde, daar zij de vruchten der studie en ondervinding van geheel zijn leven bevatten. Dat, terwijl zij bij den brand stonden te juichen, eene afdeeling soldaten met een lid der regeering was aangekomen, en, maar te laat om iets te redden, het gemeen was beginnen te verdrijven. Dat, toen de oproeracte gelezen was en de muiters nog tegenstand boden, de soldaten hadden gevraagd, en bij het eerste salvo zes mannen en eene vrouw hadden doodgeschoten en velen gewond; dat de soldaten, terstond weder ladende, nog een salvo hadden gedaan, maar naar men dacht over de hoofden heen, dewijl men niemand had zien vallen. Dat het gemeen daarop verschrikt was afgedeinsd, en de soldaten toen waren afgetrokken, de dooden en gekwetsten latende liggen, hetgeen zij niet zoodra hadden gedaan, of de muiters waren teruggekomen, hadden de gekwetsten en dooden opgenomen, en met de lijken vooruit, eene soort van processie gehouden. Dat zij op deze wijze, en met afgrijselijke vroolijkheid, door de straten hadden omgetrokken, de dooden wapenen in de hand gevende, om hen levend te doen schijnen, en voorafgegaan door een kerel, die met alle macht de etensbel van Lord Mansfield luidde.

Verder brachten de verspieders nog bericht, dat, toen deze drom eenige andere troepen ontmoette, zij zich allen tot eene bende hadden vereenigd, en nadat zij eenigen hunner makkers met de dooden en gewonden hadden weggezonden, naar Lord Mansfield's buitenplaats te Caen-Wood, tusschen Hampstead en Highgate waren getrokken, met voornemen om die insgelijks in brand te steken. Hierin zagen zij zich echter te leur gesteld; want daar eene bende, ruitery hen was voorgekomen, namen zij de wijk met meer spoed dan zij gekomen waren, en trokken naar de stad terug.

Nu verdeelden de plunders zich in verscheidene benden, die allen naar hun eigen zin te werk gingen, en spoedig stonden twaalf huizen — waaronder die van Sir John Fielding en twee andere rechters waren — te gelijk in brand, en bleven branden tot het vuur van zelf uitging, daar het volk de brandspuiten onbruikbaar

maakte, en de spuitgasten wegjoeg. In één huis bij Moorfields vonden de muiters eenige kanarievogels in kooitjes, en deze smeten zij levend in het vuur. De arme beestjes schreeuwden, zeide men, juist als kleine kinderen, en één man werd daardoor zoo getroffen, dat hij vruchteloos poogde hen te redden, welk bedrijf het gemeen zoo verbolgen maakte, dat het hem bijna het leven had gekost.

In dit zelfde huis vond een der kerels, die naar binnen was gegaan, om het huisraad te vernielen, eene kinderpopp, en liet die uit het venster aan zijne makkers zien als een heiligje of afgodsbeeldje, dat de bewoners hadden aanbeden. Te gelijker tijd ging iemand met een even teeder geweten (want zij waren het, die eerst op den inval waren gekomen om de kanarievogels in het vuur te werpen) in de goot zitten, en begon het volk voor te lezen uit een vlugschrift over het ware Christendom, hetwelk door de Vereeniging was uitgegeven. Intusschen stond de Lord Mayor, met zijne handen in zijne zakken, er bij te kijken, als iemand die niets te verzuimen heeft, en in zijn schik is met eene goede plaats bij een pretje.

Zoo luidden de berichten, die de oude brander van zijne bedienden ontving, terwijl hij bij Haredale's bed zat. Na tien uren had hij zelfs niet meer kunnen sluimeren, daar zijn eigen angst, het geschreeuw van het gemeen, het schijnsel van den brand in de nabijheid, en het vuren der soldaten, hem in eene gestadige onrust hielden. Deze waren de gebeurtenissen — waarbij men nog het bevrijden der gevangenen in de Nieuwe Gevangenis het Clerkenwell, en zoovele afzetterijen van voorbijgangers op straat, als het gemeen er tijd toe had, moet voegen — die allen nog vóór midernacht plaats hadden, en van welke Haredale gelukkig onbewust was.

LXIII.

TWEE OUDE KENNISSEN KOMEN ONVERWACHT OPDAGEN.

Toen de duisternis begon te verdwijnen en de dag aanbrak, had de stad een inderdaad vreemd voorkomen.

Bijna niemand had den geheelen nacht aan slapen gedacht. De algemeene schrik stond zoo duidelijk op ieders gelaat geteekend, en de meesten zagen door het gemis van rust er zoo bleek en vervallen uit (want weinigen, die iets hadden te verliezen, hadden sedert maandag naar bed durven gaan), dat een vreemdeling zich zou hebben moeten verbeelden, dat er eene pest woedde. In plaats van de gewone levendigheid en vroolijkheid van den morgen, heerschte overal eene doodsche stilte. De winkels werden niet uitgestald; kantoren en pakhuizen bleven gesloten; de huurkoetsen en draagkoetsjes ontbraken op hare gewone standplaatsen: geene wagens of karren hotsten door de straten; het geroep der rondventers

bleef stilzwijgen; eene naargeestige dofheid scheen alles bevangen te hebben. Er waren vele menschen op straat, zelfs bij het aanbreeken van den dag; maar zij slopen voort, alsof zij bang waren voor het gerucht van hunne eigene voetstappen, en om de rookende puinhoopen stonden de nieuwsgierigen ver van elkander en stilzwijgend te kijken, opdat niemand denken zou, dat zij met afkeuring over het gebeurde spraken.

Voor de woning van den Lord President in Piccadilly, voor die van den Lord Kanselier in Great Ormond-street, voor Lambeth-Palace, de Beurs, de Bank, de Guildhall, de gerechtshoven en Westminsterhall waren vóór het aanbreken van den dag soldaten geposteed. Eene afdeeling van de lijfwacht te paard reed op de Palace-yard heen en weder; het Park was in een kamp veranderd, waarin vijftienhonderd man en vijf bataljons van de militie onder de wapenen stonden; in den Tower waren de bruggen opgehaald en de kanonnen geladen, terwijl twee regimenten artilleristen druk bezig waren met de sterkte verder in staat van verdediging te stellen. Eene talrijke bende soldaten was bij het New-River-Head geplaatst, hetwelk de plundersaars gedreigd hadden aan te vallen, en waar zij, naar men dacht, voornemens waren om de groote waterpijpen te vernielen, opdat men geen water zou hebben om den brand te blusschen. In de Poultry, op Cornhill en andere gevaarlijke punten had men ketens dwars over de straat gespannen; en terwijl het nog donker was, had men soldaten gelegd in eenige kerken, alsmede in verscheidene particuliere huizen, die nu gebarricadeerd waren, alsof zij een beleg moesten doorstaan, terwijl trompen van geweren uit de vensters staken. Toen de zonnepijp, verlichtte zij fraaie vertrekken, met soldaten gevuld — wapenen, die op koopmanskantoren tusschen de boeken gereed lagen, — kerkhoven, waar soldaten tusschen de graven lagen te slapen, of onder de boomen, bij hunne gekoppelde geweren, op en neder drentelden, — eenzame schildwachten, op voorpleinen staande, die gisteren druk en woelig, maar nu verlaten en eenzaam waren — overal maatregelen van voorzorg en dreigende toebereidselen.

Toen het later op den dag werd, zag men op straat nog vreemde dingen. Toen de poorten der gevangenen van King's Bench en de Fleet op het gewone uur geopend werden, zag men dat daar briefjes waren aangeplakt met het bericht, dat de plundersaars ze den volgende nacht zouden komen afbranden. De warden, maar al te zeer de waarschijnlijkheid inziende, dat deze bedreiging vervuld zou worden, haastten zich om hunne gevangenen vrij te laten en hun verlof te geven om hunne goederen weg te halen; zoo zag men hen, die eenig huisraad bezaten, den geheelen dag arbeiden om het te vervoeren, de een hier, de ander daarheen, en niet weinigen naar de winkels van uitdragers, waar zij alles verkochten voor hetgeen men er voor geven wilde. Onder deze schul-

denaren waren eenige arme lieden, die zoolang in de gevangenis hadden gezeten, zoo geheel ontbloot van betrekkingen, zoo dood voor de wereld, zoo verlaten en vergeten waren, dat zij hunne cipiers smeekten om hen niet vrij te laten, maar hen, als dat noodig was, liever naar eene andere gevangenis te zenden. Maar de oppassers weigerden dit, om zich niet aan de wraak van het gemeen bloot te stellen, en joegen hen de straat op, waar zij op en neer zwierven, zich nauwelijks den weg herinnerende, die hunne voeten in zoo langen tijd niet hadden betreden, schreiende — zoo diep ellendig waren zij in de gevangenis geworden — omdat zij zoo werden weggejaagd.

Zelfs onder de driehonderd gevangenen, die uit Newgate waren ontkomen, waren er eenigen — weinigen, maar toch eenigen — die hunne cipiers opzochten, en zich weder overgaven; daar zij liever gevangen willen zitten, dan nog zulk een nacht doorstaan, als de laatste was geweest. Vele misdadigers, door een onbeschrijflijken trek naar hunne oude gevangenis gelokt, of ook door de zucht om zich over hare verwoesting te verheugen en daarin als het ware te zegepralen, kwamen op den helderen middag terug, en bleven naar het puin en in de gangen staan kijken. Vijftig werden er op dien dag, binnen de muren der gevangenis, te gelijk gevat. Maar dit schrikte anderen niet af: ondanks alle gevaar kwamen zij kijken, en werden de geheele week door, bij twee en drie te gelijk, gegrepen. Onder de zoo even gemelde vijftig waren er eenigen, die wederom brand poogden te stichten; maar de meesten schenen geen ander oogmerk te hebben, dan nog eens in hunne vorige woning te komen; want men vond hen tusschen de puinhoopen liggen slapen, ja zelfs zitten praten, eten en drinken, alsof het eene plaats van uitspanning was.

Behalve de briefjes aan de poorten der Fleet en King's Bench, werden in den voormiddag vele dergelijke aan de huizen van bijzondere personen gebracht; en verder gaven de plundersaars hun voornemen te kennen, om op de Bank, de Munt, het arsenaal te Woolwich en de koninklijke paleizen los te gaan. Deze briefjes werden doorgaans slechts door één man afgegeven, die, als het een winkelhuis gold, naar binnen ging, en het, somtijds met een woest dreigement, op de toonbank smeet, of, als het een gesloten huis was, aanklopte en het dengenen, die opendeed, in de hand stopte. Hoewel er overal soldaten waren geposteed, en er eene groote macht in het Park bijeen was, deden deze brievenbestellers den geheelen dag lang ongestraft hunne boodschappen. Zoo liepen ook twee jongens Holborn door, gewapend met staven van het hek voor het huis van Lord Mansfield, om geld voor de plundersaars op te halen, en in Fleet-street deed een lang man te paard eene inzameling met dezelfde bestemming, en wilde niets anders dan goud aannemen.

Er had zich nu ook een gerucht verspreid, hetwelk alle bewoners van Londen met nog grooteren schrik vervulde, dan zelfs deze openlijk aangekondigde plannen der muiters, hoewel iedereen wist, dat, indien zij ten uitvoer werden gebracht, een nationaal bankroet het gevolg daarvan moest wezen. Men zeide, dat zij voornemens waren de poorten van Bedlam open te zetten, en al de krankzinnigen los te laten. Dit was iets, dat zulke akelige denkbeelden van ongehoorde gruweltooneelen opwekte, — veel erger dan eenige geweldenarij, waarvan men zich het ergste kon voorstellen, — dat menigene van angst bijna zelf krankzinnig werd.

Zoo verliep de dag, terwijl de gevangenen hunne goederen vervoerden, iedereen bezig was met zijn eigendom te bergen, stilzwijgende groepen om de puinhoopen stonden, alle handel en arbeid opgeschort was, en de soldaten werkeloos op hunne posten bleven. Zoo verliep de dag en naderde wederom de gevreesde nacht.

Eindelijk, tegen zeven ure in den avond, liet de Geheime Raad eene proclamatie afkondigen, dat het noodzakelijk was geworden de militaire macht te gebruiken en de officieren stellige bevelen hadden om met inspanning van alle krachten de opschudding te dempen, terwijl alle goede onderdanen des konings gewaarschuwd werden om in dien nacht binnenshuis te blijven, en ook hunne kinderen en onderhoorigen thuis te houden. Daarop ontving ieder soldaat zes en dertig scherpe patronen, de trommels werden geroerd, en bij het ondergaan der zon was de geheele macht onder de wapenen.

De stedelijke regeering, door deze krachtige maatregelen opgewekt, hield eene vergadering, en nam daarin het besluit om de militaire vereeniging dank te zeggen voor de hulp, welke zij het burgerlijk bestuur had aangeboden, die aan te nemen, en deze vrijwilligers onder de leiding der twee Sheriffs te plaatsen. In het paleis der Koningin werden ten zeven ure dubbele wachten, benevens al de bedienden, in de gangen geposteed, met strikten last om den geheelen nacht daar te blijven, waarna alle deuren werden gesloten. De heeren van den Temple- en de andere Inns betrokken de wacht binnen hunne poorten, en versterkten die met de vloerstenen, welke zij daartoe opbraken. In Lincolns-Inn werd de groote zaal aan de Northumberlandsche Militie, onder het bevel van Lord Algernon Percy, ingeruimd. In eenige wijken vereenigden de burgers zich tot eene gemeenschappelijke verdediging, en eenige honderden wierpen zich, van top tot teen gewapend, in de verschillende gildehuizen, waar zij, achter geslotene gebarricadeerde deuren, de muiters kloekmoedig afwachtten. Deze beschikkingen, die allen bijna gelijktijdig gemaakt werden, waren afgeloopen voordat het geheel donker was; en toen waren de straten bijna ledig, behalve dat op alle voornamen kruisstraten soldaten waren geposteed, en de officieren gedurig heen en weder reden, om de enkele menschen, die nog

bij toeval op straat waren, te zeggen dat zij naar huis moesten gaan, en de burgers te waarschuwen om binnen te blijven en, als er gevuurd werd, niet voor de vensters te komen. Op zulke punten, waar een groote aandrang van volk kon plaats hebben, werden nog meer ketenen over de straat gespannen, en eene sterke wacht gezet; en toen al deze voorzorgen waren genomen en het geheel donker was geworden, bleef men den uitslag afwachten, wel niet zonder angst, maar toch met eenige hoop, dat de genomene maatregelen voldoende zouden zijn, om het gemeen te ontmoedigen en van verdere ongeregelheden af te houden.

Deze hoop werd echter bitter te leur gesteld; want in minder dan een half uur, alsof het ondergaan der zon een afgesproken sein was geweest, zag men de muiters, die eerst bij kleine troepen het aansteken der straatlantarens hadden verhinderd, als eene zee opkomen; en dat op zoovele plaatsen te gelijk en met zulk eene vreeselijke woede, dat zij, die het bevel over de troepen hadden, niet wisten wat zij doen, of waarheen zij zich wenden zouden. Een voor een zag men in alle wijken der stad nieuwe branden ontstaan, als waren de muiters voornemens geweest, om de stad in een kring van vuur in te sluiten, die zich trapsgewijze moest vernauwen, tot dat alles tot asch was verbrand. Het gemeen raasde en tierde in alle straten, en daar er niemand anders buiten de deur kwam, was het voor de soldaten, alsof geheel Londen tegen hen in de wapenen was.

Binnen twee uren waren er zes en dertig branden uitgebarsten; onder anderen stonden de Borough-Clink in Tootey-street, de King's Bench, de Fleet en de New Bridewell in brand. In bijna elke straat werd een gevecht geleverd, en in alle wijken hoorde men, boven het geschreeuw van het gemeen uit, het geveervuur der troepen. Het vuren begon in de Poultry, waar eene keten over de straat was gespannen en omtrent twintig menschen door het eerste salvo werden doodgeschoten. Toen hunne lijken door de soldaten haastig naar St. Mildred's kerk waren gebracht, begon het vuren opnieuw; de muiters, ziende hoevelen er van hen vielen, deinsden af, de soldaten vervolgden hen, schaarden zich in Cheapside op nieuw in orde, en liepen toen storm met de bajonet.

De straten boden nu een ontzettend schouwspel aan, terwijl het gejoel van het gemeen, het geschreeuw der gekwetsten en het gedurig schieten een verdoovend rumoer vormden. Waar de weg door de gespannen ketenen was versperd, werd het hevigste gevochten en sneuvelde de meesten; maar bijna in elke voorname straat ging het heet toe.

Bij Holborn-Bridge en op Holborn-Hill was dit tumult grooter dan ergens anders; want de volksmenigte, die zich in twee groote stroomen uit de City stortte, de een door Ludgate-Hill,

de ander door Newgate-street, vereenigde zich op dat punt, en vormde zulk een dicht gedrang, dat bij elke losbranding de menschen op hoopen schenen te vallen. Op deze plek was een talrijke afdeeling soldaten geplaatst, die nu naar den kant van Fleet-Market, dan naar Holborn, dan naar Snow-Hill vuurden, en de straat in al die richtingen bestendig schoonveegden. Hier woedden insgelijks verscheidene groote branden, zoodat al de ijselijkheden van dien nacht op deze plek verzameld schenen.

Wel twintig malen deden de muiters, aangevoerd door een man, die in zijne rechterhand eene bijl zwaaide en op een groot en sterk brouwerspaard zat, met uit Newgate geroofde ketenen omhangen, die onder het rijden tegen elkander rinkelden, eene poging, om zich met geweld een weg te banen en het huis van den wijnkooper in brand te steken. Wel twintig malen werden zij met verlies teruggedreven; maar telkens kwamen zij weder, en hoewel de kerel, die hen aanvoerde, door alle soldaten ten doel werd genomen, en, daar hij de eenige muiter was, die te paard zat, genoeg in het oog liep, kon niemand hem treffen. Telkens, als de rook optrok, zag men hem weder zijne bijl zwaaien, en door alles heen hollen, alsof hij kogelproef was.

Deze man was Hugh, en overal waar tumult was, werd hij gezien. Hij was aanvoerder bij twee aanvallen op de Bank, hielp de tolhuizen op Blackfriars-brug openbreken en het geld op straat smijten, stak met eigene hand twee der gevangenen in brand, was hier, daar, overal — altijd de eerste, op de soldaten inhouwende, het gemeen aanvurende, terwijl de sieraden van zijn paard rinkelden, dat het boven al het rumoer uit gehoord werd; en nog bleef hij ongekwetst. Op de eene plaats afgekeerd, stormde hij dadelijk naar eene andere; op een punt teruggedreven, zag men hem op een ander terstond weder vooraan. Voor de twintigste maal uit Holborn verjaagd reed hij aan het hoofd van een dichten drom recht naar de St. Paulskerk, viel daar eene wacht aan, die een aantal gevangenen binnen het hek bewaarde, dwong die tot den aftocht, bevrijdde zijne medestanders, en kwam met deze versterking weder terug, dol van drift en sterken drank, en tierende als een bezetene.

Het zou voor den voorzichtigsten rijder geene gemakkelijke taak zijn geweest, in zulk een gedrang en gewoel op zijn paard te blijven; maar hoewel deze dolleman op den rug van zijn beest (want een zadel had hij niet) heen en weder werd gesold gelijk eene boot in eene holle zee, geraakte hij toch nooit van het paard, en mislukte het hem ook nooit, het naar zijn wil te besturen. Door het dichtste gedrang, over lijken en puin, nu in de goot, dan over de stoepen, nu eenige trappen oprijdende, om beter door zijne bende te worden gezien, dan weder zich een weg banende door een drom van menschen, zoo dicht op elkander gepakt, dat de punt van een mes er

niet scheen te kunnen tusschen dringen — voorwaarts reed hij, alsof hij alle hinderpalen enkel door de kracht van zijn wil kon uit den weg ruimen. Misschien was het zelfs eenigermate hieraan toe te schrijven, dat hij niet werd doodgeschoten; want zijne buitengemeene stouthed, en de overtuiging, dat hij een dergenen moest wezen, die in de proclamatie waren genoemd, deed de soldaten wenschen hem levend te vatten.

De wijnkooper en Haredale, niet in staat om stil naar het vreeselijke rumoer te zitten luisteren, zonder te zien wat er voorviel, waren op het dak van het huis geklommen, en keken, achter een schoorsteen verscholen, voorzichtig naar de straat, bijna hopende, dat de muiters, na zoo menigmaal te zijn afgeslagen, zouden wegblijven, toen een luid geschreeuw hun verkondigde, dat er een troep van den anderen kant aankwam, en het akelige gerinkel der verwenschte ketenen hen onderrichtte, dat ook deze bende door Hugh werd aangevoerd. De soldaten waren naar Fleet-Market voortgerukt, om daar het volk uiteen te jagen, zoodat de muiters bijna geen tegenstand ontmoetten en spoedig voor het huis waren.

„Nu is het gedaan,” zeide de wijnkooper. „Zoo meteen zal er vijftig duizend pond in de lucht verstuiven. Wij moeten ons leven maar redden, en mogen blijde wezen, als ons dat gelukt.”

Hunne eerste gedachte was, over de daken te klouteren, aan een of ander zoldervenster te kloppen, en, daar ingelaten, door het huis naar de straat te gaan en zoo de vlucht te nemen; maar eene verheffing van het geschreeuw en het naar boven kijken van het volk deed hen begrijpen, dat zij ontdekt waren, en dat men zelfs Haredale herkend had; want Hugh, die hem in het schijnsel der vlammen, welke het daar zoo licht maakte alsof het dag was, duidelijk onderscheidde, riep hem bij zijn naam toe, en zwoer, dat hij hem niet zou laten leven.

„Laat mij hier, goede vriend!” zeide Haredale tot den brander, „en beproef in 's Hemels naam, uw eigen leven te redden. — Kom maar op!” mompelde hij, zich naar Hugh keerende, zonder verder moeite te doen om zich te verbergen. „Het dak is hoog, en als wij elkander hier grijpen, zullen wij te zamen sterven.”

„Dat is gekheid,” zeide de goede brander, hem achteruittrekkende. „Luister naar rede, mijnheer! luister naar rede. Men zou mij nu niet hooren, als ik aan een venster klopte; en al hoorde men mij, twijfel ik er aan, of wel iemand moeds genoeg zou hebben, om mij weg te helpen. Wij moeten de kelders door: daar is een luik, dat achter in de steeg uitkomt, waar wij vaten in- en uitrollen. Wij zullen nog tijd genoeg hebben, om naar beneden te gaan, voordat zij in huis kunnen komen. Verzuim geen oogenblik, maar kom terstond mede; anders is het met ons beiden gedaan.”

Terwijl hij sprak en Haredale terugtrok, wierpen beiden een blik naar beneden in de straat. In dat ééne oogenblik overzagen zij den

geheelen volkshoop, die zich voor het huis had opgedrongen. Zij zagen, hoe sommigen gereedschappen aandroegen, om de deur en vensters open te breken; hoe anderen met brandende houten aankwamen, en nog anderen naar hen keken en hen aan hunne makkers wezen. Zij zagen, hoe sommigen raasden van begeerte naar den schat van sterken drank, dien zij wisten dat daar geborgen lag; hoe anderen, die gewond waren, aan den overkant der straat stervend nederzonken, eenzaam in het midden der menigte van menschen; hier eene verschrikte vrouw, die uit het gewoel trachtte te ontkomen, — daar een verdwaald kind, — daar een woeste dronkaard, die niet voelde, dat hij eene doodelijke wond aan het hoofd had gekregen, en tot het laatst wilde vechten. Dat alles, en zelfs zulke geringe bijzonderheden, als een man, die zijn hoed verloor, of zich omkeerde, of bukte, of een ander de hand gaf, zagen zij duidelijk; en echter was die blik zoo kort, dat zij, terwijl zij achteruitstapten, reeds niets meer zagen, dan elkanders bleke gezichten en de roode lucht boven hunne hoofden.

Haredale liet zich door den aandrang van zijn lotgenoot bewegen — meer omdat hij dezen tot het uiterste wilde verdedigen, dan omdat hij er nog op bedacht was om zijn eigen leven te redden — en zij klommen spoedig weder naar binnen en gingen naar beneden. Geweldige slagen bondsden op de vensterluiken, onder de deur waren reeds koevoeten gestoken, het glas viel uit de vensters, een rood licht scheen door de retsen, en zij hoorden de stemmen der voorsten van den hoop zoo duidelijk alsof zij reeds in huis waren. Nauwelijks waren zij de keldertrap af, en hadden zij de deur achter zich gesloten, toen het gemeen in huis drong.

De kelders waren stikdonker, en daar zij, om hunne schuilplaats niet te verraden, geen licht hadden durven medenemen, moesten zij op den tast voortgaan. Maar zij bleven niet lang zonder licht; want zij waren nog niet ver gekomen, toen zij de deur hoorden openbreken, en, toen zij door de lage gewelfde bogen achter zich omzagen, op een afstand een aantal der plundersaars bespeurden, die met brandende fakkels heen en weder liepen, links en rechts naar de onderscheidene kelders stormden, de vaten opensloegen, en zich op den grond wierpen, om uit de beken van sterken drank te drinken, die terstond over den vloer stroomden.

Die gezicht deed hen nog meer spoed maken, en zij hadden den achtersten kelder bereikt, waarin het luik uitkwam, toen hun eensklaps een sterk licht te gemoet scheen, en, voordat zij zich konden verschuilen, twee mannen, waarvan de eene een fakkel droeg, hen bijna tegen het lijf liepen, terwijl zij te gelijk, met zekere verbazing, maar met eene gesmoorde stem uitriepen: »Daar zijn zij!»

Op hetzelfde oogenblik trokken zij af wat zij op hunne hoofden hadden, en nu zag Haredale niemand anders dan onzen ouden bekende, den braven Edward Chester voor zich staan, en herkende

ook, toen de wijnkooper vol verwondering den naam uitsprak, zijn en onzen vriend, Joe Willet.

Ja, het was dezelfde Joe, hoewel met een arm minder, die elk vierendeeljaars op de grijze merrie naar den dikken branderplacht te rijden; en dezelfde dikke brander, die toen in Thames-street woonde, staarde hem nu met groote oogen aan.

»Geef mij uwe hand,» zeide Joe fluisterend, den verbaasden brander, bijna tegen wil en dank, bij de hand vattende. »Wees niet bang om haar aan te nemen; het is eene eerlijke vriendenhand, al is het mijne eenige. Wat ziet gij er nog goed uit! En gij, mijnheer! — God zegene u! Houd maar moed. Wij zullen haar wel vinden; wij hebben niet stilgezeten.»

Er was iets zoo ronds en oprechts in de aanspraak van Joe, dat Haredale hem onwillekeurig de hand toestak, hoewel de ontmoeting vreemd genoeg was. Joe lette er echter op, met welk een blik Haredale zijn vriend Edward Chester aanzag, en dat deze achteraf bleef.

»De tijden zijn veranderd, mijnheer Haredale!» zeide hij rondweg, met een blik naar Edward, »en het is nu een tijd om goed onderscheid te maken tusschen vrienden en vijanden, en niet met namen te warren. Laat ik u eens zeggen, dat, indien deze jongeling er niet geweest was, gij nu niet meer leven zoudt.» — »Wat zegt gij?» riep Haredale uit. — »Ik zeg,» hervatte Joe, »vooreerst dat het een tamelijk stout stuk was, om met de muiters mede te gaan alsof men bij hen behoorde; hoewel ik dat niet al te veel wil prijzen, want dat is mijn geval ook. Maar ten tweede zeg ik, dat het eene heldendaad was — zoo noem ik het, — om dien kerel voor hunne oogen een slag te geven, dat hij van zijn paard tuimelde.» — »Welke kerel? Wat meent gij?» — »Een kerel, mijnheer,» antwoordde Joe, »die een kwaad oog op u heeft, en alléén zooveel durft als twintig duivels. Als hij in huis was gekomen, had hij u zeker wel gevonden. De anderen weten niets van u, en als zij u niet zien, zullen zij nergens aan denken, dan om zich dood te drinken. Maar wij verspillen onzen tijd. Zijt gij gereed?» — »Ja,» antwoordde Edward. »Doe het licht maar uit, en wijs ons den weg, Joe! En houd u maar stil, als een goede jongen!» — »Goed of niet goed,» prevelde Joe, terwijl hij de fakkel op den grond smeet, haar met zijn voet uittrapte, en Haredale zijne hand reikte, »het was eene heldendaad — daar kan niemand iets tegen zeggen.»

Haredale en de goede wijnkooper waren beiden te zeer verrast, en hadden ook te veel haast, om verder te vragen, en volgden hunne geleiders in stilte. Uit een kort, fluisterend gesprek, dat tusschen hen en den brander werd gehouden, over de beste manier om te ontsnappen, scheen te blijken, dat zij door de achterdeur waren binnengekomen, met oogluiking van John Grueby, die met den sleutel in zijn zak buiten de wacht hield, en wien zij in hun

vertrouwen hadden genomen; maar dewijl, zoodra zij er binnen waren, een hoop volks dien weg was gekomen, had John de deur weder gesloten en was heengegaan, om de soldaten te roepen, zoodat die weg van aftocht was afgesneden.

Daar echter de voordeur opengebroken was, en deze kleine troep begeerig om bij den drank te komen, geen tijd wilde verspillen met nog eene deur open te breken, maar om was geloopen naar Holborn, was de steeg geheel vrij van volk. Toen de vluchtelingen derhalve den uitweg, dien de wijnkooper aanwees (en die niets anders was dan eene helling om vaten af te laten) waren doorgekropen, en met eenige moeite het luik hadden losgemaakt en opgelicht, kwamen zij buiten, zonder dat iemand hen bemerkte of aanhield. Terwijl Joe Haredale stevig bij de hand hield, en Edward den wijnkooper denzelfden dienst bewees, snelden zij met rassche schreden de straten door, nu en dan op zijde gaande, om eenige vluchtelingen te ontwijken, of de soldaten voorbij te laten, die dezen vervolgden, en wier vragen, indien zij die al deden, spoedig beantwoord werden door een enkel woord, dat Joe hun toefluisterde.

LXIV.

DE KRUIK GAAT ZOOLANG TE WATER TOT ZIJ BREEKT.

Terwijl den vorigen nacht Newgate in brand stond, bleven Barnaby en zijn vader, nadat zij van hand tot hand door het gedrang waren geschoven, in Smithfield, aan den uitersten kant van den dichten menschedrom, naar de vlammen turen, alsof zij wakend droomden. Er verliepen eenige oogenblikken voordat het hun duidelijk werd, waar zij zich bevonden of hoe zij daar gekomen waren, of zich herinnerden, dat zij, terwijl zij werkeloos bleven staan kijken, gereedschappen in hunne handen hadden, die men hun haastig had toegedruwd, om zich van hunne boeien te bevrijden.

Indien Barnaby aan zijne eerste aandrif gehoor had gegeven, of alleen was geweest, zou hij, zoo geboeid als hij was, weder naar Hugh zijn gesneld, die voor zijn beneveld verstand nu met nieuwen luister schitterde, als zijn eenigen waren vriend en redder. Maar toen hij zag hoe bevreemd zijn vader was om op straat te blijven werd hij insgelijks beangst, en verlangde slechts naar eene veilige schuilplaats.

In een hoek van de markt, tusschen de afschuttingen voor het vee, knielde Barnaby neder, om zijn vader de boeien af te slaan, telkens ophoudende, om hem glimlachende in het gezicht te zien. Toen hij hem als een vrij man overeind had zien springen, en door een luid gejuich lucht had gegeven aan de blijdschap, waarmede dit

gezicht hem vervulde, ging hij aan het werk op zijne eigene boeien, die spoedig kletterend op den grond vielen.

Toen deze taak volbracht was, slopen zij te zamen heen, verscheidene groepen voorbijgaande, die zich om eene zittende gedaante hadden verzameld, maar daardoor de klinkende hamerslagen niet onhoorbaar konden maken, die openbaarden met welken arbeid men zich bezig hield. De twee vluchtelingen begaven zich naar Clerkenwell, van daar naar Islington, en kwamen zoo spoedig op het vrije veld. Nadat zij een geruimen tijd hadden rondgezworven, vonden zij in eene weide bij Finchley eene hut, met leemen muren en een dak van lang gras, zeker voor een koeherder gebouwd, maar nu verlaten. Hier bleven zij het overige van den nacht uitrusten.

Toen het dag was geworden, dwaalden zij weder rond zonder bepaald doel, en eens ging Barnaby alleen naar een klein gehucht, een paar mijlen ver, om brood en melk te koopen; maar daar zij geene betere schuilplaats vonden, keerden zij weder naar dezelfde hut terug.

De Hemel alleen weet, met welke duistere denkbeelden van kinderplicht en kinderliefde, — met welke inwendige ontroering, voor hem even verstaanbaar als voor een man van het grootste verstand, — met welke flauwe herinneringen van kinderen, met wie hij gespeeld had, toen hij zelf nog een kind was, en die hem verteld hadden, hoeveel hunne vaders van hen hielden, en zij van hen, — met hoevele verbijsterde nagedachten over zijne moeder, hare treurigheid, Barnaby dien man leidde en oppaste. Maar dat een schaduwwachtige drom van zulke denkbeelden in hem opkwam, — dat de tranen hem in de oogen schoten, als hij dat vervallen gelaat aanzag, — dat hij wederom van blijdschap schreide, wanneer hij bukte om die wangen te kussen, — dat hij bij hem bleef waken, om de zon van hem af te weren, hem met een tak te waaïen, hem bedarend toe te spreken, als hij in zijn slaap verschrift opvloog, — en dat het hem benieuwde, wanneer zij naar hen zou komen en hoe blijde zij wezen zou — dat is de waarheid. Den geheelen dag bleef hij bij hem zitten, zich verwonderende, waarom zijn vader op zulk een lief plekje zoo onrustig was, en telkens luisterende, in de verbeelding, dat hij hare voetstap hoorde. De zon ging onder en het werd nacht; maar hij bleef even gerust en vergenoegd, zich bezig houdende met zijne eigene gedachten, alsof er geene andere menschen in de wereld waren, dan die hem het naast aangingen.

Maar nu werd het tijd, dat hij alleen moest uitgaan, om den blindeman te zoeken (eene taak die hem verrukte), en hem naar die hut te brengen, vooral zorg dragende dat niemand hem naging, als hij terugkwam. Hij luisterde naar zijne boodschap, herhaalde die verscheidene malen om ze goed van buiten te leeren, en nadat hij, tot verbazing van zijn vader, een paar malen was teruggekomen,

om nog eens vroolijk te lachen, begaf hij zich eindelijk voor goed op weg. Grip, dien hij in zijne armen overal had mededragen, in de hut achterlatende.

Flug ter been en verlangend om spoedig terug te zijn, was hij weldra in de stad, maar kon die toch niet bereiken voordat de nieuwe branden den nacht met haar akelig schijnsel verlichtten. Toen hij Londen binnentrad — misschien lag de oorzaak daarin, dat hij nu zijne makkere niet bij zich had, of dat hij uit eene vreedzame eenzaamheid kwam, of dat hij zich den geheelen dag met zulke gedachten had bezig gehouden — maar het kwam hem voor, dat de stad door legioenen duivels bevolkt was. Dat vluchten en vervolgen, dat branden en vernielen, dat akelige geschreeuw en rumoer, moest dat de edele zaak van dien goeden Lord bevorderen?

Hoewel al wat hij zag hem verbijsterde, vond hij echter des blindemans woning; maar deze was gesloten en scheen verlaten te zijn. Hij wachtte eenigen tijd, maar er kwam niemand. Eindelijk ging hij heen: en daar hij nu tot het begrip was gekomen, dat de soldaten schoten, en dat menigeen daardoor gekwetst of gedood moest worden, begaf hij zich naar Holborn, waar hij hoorde dat het meeste volk was, om te beproeven of hij Hugh kon vinden, en hem overhalen om het gevaar te ontwijken, en met hem mede te gaan.

Was hij te voren ontzet geweest, zijn afgrijzen werd nog duizendmaal grooter toen hij in het heetst van het tumult kwam, en als onwerkzaam toeschouwer het geheele akelige tooneel kon overzien. Maar daar in het midden, boven alle uitstekende, dicht bij het huis, dat nu werd aangevallen, zat Hugh te paard, en moedigde met stem en gebaren zijn medestanders aan.

Duizelende van al wat hij zag, bedwelmd door de hitte, het gewoel en gerucht, werkte hij zich echter door het volk heen (waarvan velen hem herkenden en met een vreugdekreet ruimte voor hem maakten), en kwam zoo dicht tot bij Hugh, die op dat oogenblik vloekend en dreigend tegen iemand uitvoer, maar Barnaby kon niet zien, tegen wien. Op dat oogenblik drong het volk de deur in, en Hugh — het was in zulk een gewoel onmogelijk te zien waardoor — stortte eensklaps van zijn paard.

Barnaby was vlak bij hem, toen hij stompelend opstond, en het was gelukkig dat hij aanstonds zeide wie hij was, of Hugh zou hem, met zijne bijl, die hij reeds had opgeheven, den kop gekloofd hebben.

„Gij Barnaby?” riep Hugh. „Wie was dat, die mij dien slag gaf?” — „Ik niet.” — „Maar wie — zeg mij, wie?” schreeuwde Hugh woest, terwijl hij zich met moeite staande hield. „Wat is er gebeurd? Waar is hij?” — „Gij zijt gewond?” zeide Barnaby; en dat was Hugh ook inderdaad, zoowel door een slag, dier hij op zijn hoofd had gekregen, als door een trap van zijn paard. „Kom met mij mede!”

Dit zeggende, vatte hij het paard bij den teugel, liet het omkeeren, en trok Hugh eenige schreden met zich voort. Zoo kwamen zij eenigszins uit het gedrang.

„Waar is Dennis?” zeide Hugh eensklaps, terwijl hij staan bleef, en ook Barnaby met zijn sterken arm tegenhield. „Waar is hij den geheelen dag geweest? Wat moet het beduiden, dat hij in de gevangenis zoo heenging? Zeg!”

Nog eens zwaaide hij zijn gevaarlijk wapentuig om zich heen, en viel toen als een blok op den grond. Na eene korte poos kroop hij, hoewel hij zich reeds bijna dol had gedronken, naar een stroom van brandewijn, die de goot deed overloopen, en begon er uit te drinken alsof het water was.

Barnaby trok hem er van af, en dwong hem om op te staan. Hoewel Hugh niet gaan of staan kon, strompelde hij toch onwillekeurig naar zijn paard, klouterde er op, en hield zich aan zijn rug vast. Na eenige vruchteloze pogingen om het dier van zijne rammelende sieraden te ontdoen, sprong Barnaby achter hem op, greep den teugel, sloeg Leather-Lane, waar zij dichtbij waren, in, en zette het verschrikte paard in een loggen galop.

Eene enkele maal zag hij om, voordat hij de straat inreed, en aanschouwde een tooneel, dat zelfs hij zijn leven lang niet zou vergeten.

Het huis van den wijnkooper, met nog eenige huizen dicht daarbij, was één gloed. Den geheelen nacht had niemand eene poging aangewend om den brand te blusschen of te stuiten; maar nu was een troep soldaten aan het werk, om twee oude houten huizen omver te halen, welke ieder oogenblik gevaar liepen om vuur te vatten, en, indien zulks gebeurd was, den brand ontzettend zouden vergroot hebben. Het neerploffen van balken en planken, het vloeken en schreeuwen van het volk, het vuren van andere troepen soldaten in de verte, de angstige uitroepingen en gebaren van hen, wier huizen gevaar liepen, het heen en weder rennen van anderen, die hunne goederen trachtten te bergen, de roode gloed in de lucht, alsof de geheele wereld in brand stond, de vurige sneeuwjacht van vonken, de heete, benauwende damp, die de sterren en de maan verduisterde, deden aan eene hel denken, gelijk eene verhitte verbeelding zich die voorstelt.

Maar dit was nog niet al het akelige van het tooneel. De straatgoten waren in beken van sterken drank veranderd, die door ijverige handen werden opgedamd, en daardoor overlopende poelen vormden, waarin de menschen bij dozijnen versmoorden. Zij lagen in hoopen om dezen ijselijken plas; mannen en vrouwen, zelfs vrouwen met kinderen in de armen of aan de borst, dronken tot zij stierven. Terwijl sommigen het hoofd lieten zinken, om het nooit weder op te heffen, sprongen anderen overeind en dansten als dol in het rond, tot zij neerploften in het vocht, dat hun den dood had gedaan. Maar nog ijselijker dood trof velen in den akeligen nacht.

Uit de brandende kelders, waar men uit emmers, hoeden en schoener dronk, werden eenige menschen gehaald, die nog leefden, maar geheel in brand stonden, en in hunne duldelooze pijn, toeiende op al wat een zweem van water had, sissend in den pool van sterken drank ploften, en het vloeibare vuur zengend in het rond deden spatten. In dezen laatsten nacht van het groote tumult — want het was de laatste nacht — werden vele slachtoffers van eene zinnelooze leus tot asch verteerd door de vlammen, die zij zelve hadden aangestoken, of bestrooiden de straten van Londen met hunne lijken.

Gruwende van al wat hij met dien laatste blik had gezien, verliet Barnaby de stad, die het tooneel van zooveel ijselijks was, en reed met een neergebogen hoofd, opdat hij zelfs het schijnsel van den brand op het vreedzame veld niet zien zou, voorzichtig voort.

Op eenigen afstand van de hut, waar hij zijn vader moest vinden, hield hij stil, en nadat hij Hugh met eenige moeite had doen begrijpen, dat hij moest af klimmen, wierp hij de sieraden van zijn paard in een diepen pool, en liet het dier toen loopen. Daarop nam hij zijn metgezel onder den arm, en leidde hem langzaam verder.

LXV.

VRIENDENDIENST VAN DEN SCHERPRECHTER.

Het was laat in den nacht en zeer donker, toen Barnaby, met zijn voortstompelenden makker, de plaats naderde, waar hij zijn vader gelaten had; maar het was nog licht genoeg, om dezen, die iedereen wantrouwde, met zooveel spoed als mogelijk was te zien wegsluipen. Nadat hij een paar malen vruchteloos had geroepen, dat er niets te vreezen was, liet hij Hugh op den grond zinken, en liep zijn vader na.

Deze bleef zich voortspoeden, totdat Barnaby dicht bij hem was, keerde zich toen om, en zeide met eene doffe, dreigende stem: »Terug! Laat mij gaan! Gij hebt haar gewaarschuwd, en gij hebt mij met uw beiden verraden.» — Barnaby bleef hem stilzwijgend aanzien. — »Hebt gij uwe moeder gesproken?» — »Neen,» antwoordde Barnaby haastig, »in langen tijd niet. Ik weet niet hoe lang — wel een jaar geloof ik. Is zij hier?»

Zijn vader bleef eene poos staan, en kwam toen naderbij; want men kon onmogelijk de stem van Barnaby hooren en aan zijne oprechtheid twijfelen. »Wie is die man?» vroeg hij. — »O, dat is Hugh,» antwoordde Barnaby. »Gij kent hem wel. Die zal u geen kwaad doen. Wat! zijt gij bang voor Hugh? ha, ha, ha!» — »Wat voor een man is hij, vraag ik u!» hervatte zijn vader zoo woest, dat Barnaby in zijn schel gelach bleef steken, en hem met een

blik vol schrik en verbazing aanzag. — »Hoe spreekt gij zoo barsch? Gij maakt mij bang voor u, al zijt gij mijn vader. Zij heeft mij nooit bang gemaakt. Waarom spreekt gij zoo tegen mij?» — »Ik moet een antwoord hebben,» zeide Rudge, de hand wegduwende, welke zijn zoon schroomvallig op zijn arm had gelegd, »en gij doet niets dan gekscheren. Wien hebt gij daar medegebracht en waar is de blindeman?» — »Ik weet het niet. Zijn huis was gesloten. Ik heb lang gewacht, maar er kwam niemand; dat kon ik niet helpen. En dit is Hugh, de dappere Hugh, die de gevangenis opengebroken en ons bevrijd heeft. Ha, ha! Nu houdt gij toch wel veel van hem!» — »Waarom blijft hij zoo op den grond liggen?» — »Hij is van zijn paard gevallen en hij heeft gedronken. De boomen draaien met hem in het rond, zegt hij, en de grond danst onder zijne voeten. Gij kent hem wel? Bedenk u maar eens. Zie!»

Zij waren nu weder bij de plek gekomen, waar Hugh lag, en bukten beiden over hem heen, om hem in het gezicht te zien.

»Ik herinner mij nu den man,» mompelde Rudge. »Waarom hebt gij hem hier gebracht?» — »Omdat hij zeker om het leven zou zijn gekomen, als ik hem daar ginds had gelaten. Zij waren aan het schieten en er stroomde bloed. Zijt gij ook akelig van bloed, vader? Ja, ik zie het wel aan uw gezicht. Dat is evenals ik. Waar kijkt gij naar?» — »Naar niets!» zeide de moordenaar zacht, terwijl hij met een strakken blik zijne oogen vestigde op de ledige ruimte boven Barnaby's hoofd. »Naar niets!»

Hij bleef in dezelfde houding, en met dezelfde ontzetting op zijn gelaat, eene poos staan, zag toen langzaam om zich heen, alsof hij naar iets zocht, en ging sidderend naar de hut.

»Moet ik hem naar binnen brengen, vader?» vroeg Barnaby, die verwonderd naar deze bewegingen had gezien.

Rudge antwoordde slechts met een kermenden zucht, wierp zich op den grond neder, wikkeld zijn mantel om zijn hoofd, en kroop in den donkersten hoek.

Daar Barnaby het nu onmogelijk bevond, om Hugh zelfs voor een oogenblik tot bewustheid te brengen, sleepte hij hem over het gras voort, en legde hem op een hoop stroo, die eerst zijn eigen bed was geweest. Vervolgens haalde hij uit een beekje in de nabijheid wat water, en wiesch daarmede zijne wond; eindelijk legde hij zich tusschen hen beiden neder, en viel, terwijl hij naar de sterren keek, gerust in slaap.

Vroeg in den morgen deden de zonneshijn en het zingen der vogels hem ontwaken; hij liet de twee anderen in de hut liggen slapen, en stapte naar buiten in de vrije, verkwikkelijke lucht. Hij gevoelde echter, dat voor zijne door overspanning verstompte zinnen, nog gedrukt door de vreeselijke tooneelen van den laatsten nacht en vele vorige nachten, al de schoonheden van den dage-

raad, welke hem zoo dikwijls in verrukking hadden gebracht, flauwer en smakeloozer waren geworden. Hij dacht aan de vroolijke morgenstonden, toen hij met de honden door velden en bosschen huppelde, en deze herinnering vulde zijne oogen met tranen. Het was hem niet bewust, dat hij kwaad had gedaan, en hij was buiten staat om de menschen, met wie hij zich den laatsten tijd had verbonden, om hunne beweegredenen juist te beoordeelen: maar hij was nu vol leedwezen, treurige herinneringen en wenschen (hem vroeger geheel onbekend, dat dit of dat niet mocht gebeurd wezen, en er niet zoovele menschen in leed en ongeluk mochten zijn gekomen. Tusschenbeide dacht hij ook, hoe gelukkig zij — zijn vader, zijne moeder, hij zelf en Hugh — wezen zouden, als zij te zamen op een stil plekje gingen wonen, waar men zulke onlusten niet had; en dat misschien de blindeman, die zoo verstandig van goud had gesproken, en, naar hij zeide, zulke groote geheimen wist, hem een middel zou kunnen leeren, om voortaan geen gebrek meer te lijden. Toen dit hem in de gedachte kwam, speet het hem nog meer, dat hij den blindeman den vorigen nacht niet had gevonden; en nog mijmerde hij hier over, toen zijn vader aankwam, en hem op den schouder tikte.

»O, zijt gij het?» zeide Barnaby opziende. — »Wie zou het anders wezen?» — »Ik dacht bijna, dat het de blindeman was,” antwoordde Barnaby. »Ik moet hem nog eens spreken, vader!” — »En ik ook; want zonder hem te spreken, weet ik niet waar ik blijven of wat ik doen moet. Hier te blijven is mijn dood. Gij moet nog eens naar hem toe gaan, en hem hier brengen.” — »Dat is goed!” riep Barnaby. »Dat had ik juist gewenscht, vader!” — »Maar gij moet alleen hem brengen en niemand anders. En al moest gij een geheelen dag bij zijn huis wachten, gij moet naar hem blijven wachten, en niet zonder hem terugkomen.” — »Wees daar niet bang voor,” riep Barnaby vroolijk uit. »Hij zal wel komen. Hij zal wel komen.” — »Gij moet die nesterijen wegsnijten,” hernam zijn vader, terwijl hij hem de veeren van den hoed en het passament van den rok trok, »en mijn mantel omslaan. Houd u maar stil en bedaard, terwijl gij naar hem toe gaat, dan zal men met de drukte op de straat niet op u letten. Voor uw terugkomen behoeft gij niet te zorgen; dat zal hij wel doen.” — »Ja, dat zal hij wel,” antwoordde Barnaby. »Hij is een verstandig man, vader! Hij kan ons een weg wijzen om rijk te worden! Ja, ik ken hem wel.”

Hij was spoedig gekleed en zooveel mogelijk vermomd, en aanvaardde nu met een lichter hart zijn tweeden tocht, terwijl Hugh nog zijn zwaren roes bleef uitslapen, en zijn vader voor de hut op en neer wandelde.

De moordenaar zag hem na, vol angstige gedachten, schrikkende van elk windje, dat door de takken suiste, ja zelfs van elke lichte schaduw, welke de overdrijvende wolken op den bebloemden grond

wierpen. Hij was bekommerd of Barnaby wel veilig zou terugkomen, en voelde zich toch, hoewel zijn leven en veiligheid van hem afhingen, van een drukkenden last ontslagen, toen hij heenging. In de bijna voorbeeldeloze zelfzucht, welke het bestendig mijneren over zijne misdaden en hare gevolgen had teweeggebracht, werd elke gedachte aan Barnaby, als zijn zoon, uitgedoofd. Zijne tegenwoordigheid was echter een verwijt en eene marteling; in zijn wilden blik zag hij in hem een verschrikkelijk beeld van dien nacht van schuld; met zijn spookachtig voorkomen en zijne zonderlinge krankzinnigheid, scheen hij den moordenaar een wezen toe, dat uit het bloed van zijn slachtoffer was ontstaan. Hij kon zijn gezicht niet verdragen; en toch was hij door zijne wanhopige omstandigheden genoodzaakt, om hem bij zich te houden en zich van zijne hulp te bedienen, als de eenige kans om de galg te ontsnappen.

Bijna den geheelen dag bleef hij hierover peinzende omdwalen, terwijl Hugh nog altijd bewusteloos in de schuur lag. Eindelijk, toen de zon bijna onderging, zag hij Barnaby, den blindeman voortleidende, en in ernstig gesprek met dezen aankomen.

De moordenaar ging hun te gemoet; en nadat hij zijn zoon bevolen had, om naar Hugh te gaan, die juist wakker was geworden, nam hij in zijne plaats den blinde bij den arm, en volgde hem langzaam naar de hut.

»Waarom hebt gij hem gezonden?» zeide Stagg. »Wist gij dan niet, dat dit de manier was, om hem even spoedig te verliezen, als gij hem gevonden hebt?» — »Hadt gij dan gewild, dat ik zelf kwam?” was de wedervraag. — »Hm! Dat misschien niet,” antwoordde Stagg. »Dinsdagavond was ik voor de gevangenis, maar ik bemerkte u niet. Gisterennacht ben ik ook uit geweest. Er was toen wat te doen — voordeelig werk,” vervolgde hij, met geld in zijn zak rammelende. — »Hebt gij?...” — »Uwe lieve vrouw gesproken? Ja.” — »Zijt gij voornemens om mij meer te zeggen of niet?” — »Ik zal u alles zeggen,” antwoordde de blindeman met een lach. »Neem mij niet kwalijk; maar ik heb het wel gaarne, dat gij zoo ongeduldig zijt. Dat toont nog eenig vuur.” — »En heeft zij er in bewilligd, om het woord te spreken, dat mij redden kan?” — »Neen,” antwoordde de blindeman met nadruk. »Luister, hoe het staat. Sedert zij haar lieven jongen heeft verloren, is zij op den rand van het graf geweest, lang bewusteloos, en wat weet ik al meer. Ik zocht haar in een gasthuis op, en ging (met uw verlof) bij haar bed zitten. Wij hadden geen lang gesprek; want zij was zwak, en daar er menschen dichtbij waren, was ik niet geheel op mijn gemak. Maar ik zeide haar alles, wat wij te zamen hadden afgesproken, en hield haar met tamelijk krachtige uitdrukkingen voor, hoe het met den jongen heer gesteld was. Zij beproefde mij te verzachten; maar dat was natuurlijk slechts tijd verspillen, gelijk ik haar ook zeide. Zij huilde en kermde, gelijk gij wel begrijpen kunt; dat

doen alle vrouwen. Toen kreeg zij op eens hare stem en krachten terug, en zeide, dat de Hemel haar en haar onschuldigen zoon zou helpen, en dat zij de hulp des Hemels tegen ons inriep — en dat deed zij dan ook met zeer mooie woorden. Ik raadde haar als een vriend, om niet te veel te vertrouwen op bijstand uit zulk eene afgelegene plaats, en om er eens over te denken; toen zeide ik haar, waar ik woonde, en dat ik des anderen daags voor den middag eene boodschap van haar verwachtte; en daarop ging ik heen, terwijl zij flauw lag, of veinsde flauw te liggen."

Toen de blindeman aan het einde van dit verhaal was gekomen, dat hij verscheidene malen had afgebroken, om noten te kraken en te eten, waarvan hij een zakvol scheen bij zich te hebben, haalde hij eene flesch uit zijn zak, nam er een teug uit, en bood die toen zijn makker aan.

"Wilt gij niet?" zeide hij, voelende dat deze de flesch wegstiet. "Ook goed. Dan zal mijnheer, die tegenwoordig uw slaapkamerraad is, er wel van lusten. Heidaar!" — "Stil!" zeide de ander, hem tegenhoudende. "Wat zal ik nu doen?" — "Wat gij doen zult? Wel, dat spreekt van zelf. Over een paar uren gaat gij met den jongen heer wat in den maneschijn kuieren (hij is gereed; ik heb hem onderweg wat goeden raad gegeven), en gij maakt dat gij zoo ver mogelijk van Londen komt. Laat mij weten waar gij zijt, en laat de rest aan mij over. Zij moet toegeven; zij kan het niet lang volhouden; en wat de kans betreft, dat gij in dien tijd weer zoudt gepakt worden, gij zijt de eenige niet, die uit Newgate is ontsnapt; er zijn er wel driehonderd. Daarmede moet gij u maar troosten." — "Maar hoe zullen wij het leven houden?" — "Hoe?" herhaalde de blindeman. "Wel, met eten en drinken. En hoe zult gij aan eten en drinken komen? Koopen en betalen is het eenige middel. Geld moet er wezen," riep hij, op zijn zak kloppende, "en geld is er genoeg. Het geld heeft over de straten gestroomd. Ik hoop, dat die goede tijd nog niet ten einde is. Heidaar! Hallo! Waar zit ge?"

Zoo schreeuwende met eene woestheid, welke duidelijk toonde, dat ook hij zich aan de algemeene losbandigheid had overgegeven, ging hij op den tast naar de hut, waarin Hugh en Barnaby op den grond zaten, en trad binnen.

"Drink maar frisch!" zeide hij, terwijl hij Hugh zijne flesch toereikte. "De goten stroomen van wijn en goud. Guinjes en brandewijn zijn voor niet te krijgen. Drink uit maar!"

Hoewel hij bijna onkenbaar vuil was van rook en stof, zijn haar van bloed aan elkander kleefde, zijne stem geheel weg was, zoodat hij slechts fluisterend kon spreken, zijne huid gloeide van koortshitte, en zijn lichaam overal gekneusd en gekorven was, zette Hugh toch de flesch aan zijn mond. Hij had juist eene goede teug genomen, toen de opening der hut eensklaps verdonkerd werd, en Dennis voor hen stond.

"Ik kom niet ongelegen, hoop ik?" zeide deze op een nederigen toon, toen Hugh de flesch neerzette en hem niet zeer vriendelijk aanzag. "Neem het mij niet kwalijk, broeder! En Barnaby ook hier? Hoe gaat het, Barnaby? En nog twee heeren? Uw onderdanige dienaar, mijne heeren! Ik hoop, dat ik u ook niet ongelegen kom. He, broeders?"

Hoewel hij zoo vriendelijk en gemeenzaam sprak, scheen hij toch geen lust te hebben om binnen te treden, en bleef buiten voor den ingang staan. Hij was eenigszins beter gekleed dan gewoonlijk. Wel droeg hij hetzelfde afgesletene zwarte pak; maar hij had eene geelwitte das om zijn hals, en zijne schoenen waren nieuw gesmeerd en met roestige stalen gespen versierd.

"Gij hebt hier een aardig afgelegen plekje," zeide Dennis, terwijl hij een zakdoek uithaalde en met eene eenigszins bevende hand zijn voorhoofd afveegde. — "Niet afgelegen genoeg naar het schijnt, om te maken dat gij ons niet vinden kondt," antwoordde Hugh barsch. — "Laat ik u eens wat zeggen, broeder!" hernam Dennis met een vriendelijken glimlach: als gij wilt, dat ik niet weet welken weg gij oprijdt, moet gij eene andere soort van bellen aan uw paard dragen; want de klank van die gij gisterennacht aanhadt ken ik al te goed. Maar hoe gaat het u, broeder?" — Hij had het nu gewaagd binnen te komen en zich naast Hugh neder te zetten. — "Hoe het mij gaat," hernam Hugh. "Waar zijt gij gisteren geweest? Waar zijt gij uit de gevangenis naar toe gegaan? Waarom zijt gij toen van mij afgegaan, en wat wilde het toen zeggen, mij zoo met uwe vuist te dreigen?" — "Heb ik u met mijne vuist gedreigd — u, broeder?" zeide Dennis, terwijl hij de hand, die Hugh eenigszins dreigend ophief, tegenhield. — "Met uw stok dan; dat is hetzelfde." — "Lieve hemel, broeder! het had volstrekt niets te zeggen. Gij begrijpt mij in het geheel niet. Het zou mij waarlijk niet verwonderen," vervolgde hij op een treurigen toon van iemand, die zich in zijne eer getast voelt, "als gij dacht dat ik uit het vaandel wilde loopen, omdat ik die kerels in de gevangenis had willen houden." — "Hugh zeide met een vloek, dat hij dit inderdaad geloofde." — "Wel," hervatte Dennis, even droevig, "als dat niet genoeg is om iemand wantrouwig te maken, weet ik het niet. Ik uit het vaandel loopen — ik, die Edward Dennis heet! Is die bijl van u, broeder?" — "Ja," antwoordde Hugh, even norsch als te voren; "en als gij mij gisterennacht waart tegengekomen, had zij u wel kunnen bezeeren. Laat haar liggen." — "Mij kunnen bezeeren?" herhaalde Dennis, die de bijl in zijne hand bleef houden, en als in verstrooiing de snede bevoelde. "Mij kunnen bezeeren, terwijl ik in dien tijd zoo mijn best deed? Dat is eene wereld! En gij vraagt mij niet eens, of ik een slok uit die flesch wil hebben?"

Hugh schoof hem de flesch toe; maar op het oogenblik, dat Dennis die aan zijn mond zette, sprong Barnaby overeind, gaf hun

een wenk om stil te zwijgen, en keek opletterend naar buiten. »Wat scheelt u, Barnaby?» vroeg Dennis, terwijl hij, naar Hugh ziende, de flesch neerzette, maar de bijl in zijne hand hield. — »Stil!» was het antwoord. »Wat zie ik daar achter de heg glinsteren?» — »Wat!» riep de scherprechter, zijne stem zooveel mogelijk uitzettende, terwijl hij Barnaby en Hugh vastgreep. »Het zijn toch geen soldaten?»

In het zelfde oogenblik was de geheele hut vol soldaten, terwijl een troep ruiters over het veld kwam aandraven.

»Daar!» zeide Dennis, wien zij niet aanraakten, terwijl zij zich van de anderen verzekerden. »Dat, jongens, zijn de twee, op wie in de proclamatie een prijs is gezet. De andere is een ontsnapte gevangene. — Het spijt mij, broeder!» zeide hij op een neerslachtigen toon, terwijl hij zich tot Hugh keerde; »maar gij hebt u dit zelf op den hals gehaald. Gij hebt er mij toe gedwongen. Gij weet wel, dat gij volstrekt geen eerbied hadt voor de constitutie en de wet. Ik had waarlijk liever eene kleinigheid aan de armen willen geven, dan zoo iets te doen. — Als gij hem maar stevig vasthoudt, mijne heeren! denk ik dat ik er beter slag van zal hebben om hen te binden, dan gij.»

Deze arbeid werd echter nog eene poos verschoven door een nieuw voorval. De blindeman, wiens ooren scherper waren dan de oogen van anderen, was, voordat Barnaby iets ontdekte, verontrust geworden door het ritselen der struiken, achter welke de soldaten aankwamen. Hij had zich terstond weggepakt, zich een oogenblik ergens verscholen, en nu zag men hem, daar hij waarschijnlijk door verbijstering eene verkeerde richting had genomen, door het opene veld wegllopen.

Een officier zeide, dat hij den vorigen nacht een huis had helpen plunderen. Men riep hem toe, om zich over te geven; maar hij liep slechts des te sneller, en zou binnen weinige oogenblikken buiten schot zijn geweest. Het commando werd gegeven, en de soldaten vuurden.

Er volgde eene poos van diepe stilte, gedurende welke alle oogen naar denzelfden kant waren gericht. Op het oogenblik van het schot had men hem zien opspringen, alsof hij van den slag schrikte; maar hij liep, zonder zijne schreden te vertragen, nog wel veertig voetstappen voort. Toen stortte hij neder, zonder vooraf eenig teeken van zwakte of duizeligheid te hebben gegeven.

Eenige soldaten snelden naar de plek waar hij lag, en Dennis liep met hen mede. Men zag eenige droppels bloed op het gras — toen men hem omkeerde, nog meer; dat was alles.

»Ziedaar nu!» zeide Dennis, terwijl hij zich naast het lijk op ééne knie liet zakken, en de soldaten bedrukt aanzag. »Dat ziet er lief uit!» — »Ga uit den weg,» zeide de officier. »Sergeant! zie eens na, wat hij bij zich heeft.»

De zakken van den doode werden op het gras omgekeerd, en men telde, behalve eenig vreemd geld en twee ringen, twee en veertig guinjes. Dit werd in een zakdoek geknoopt en medegenomen; het lijk bleef vooreerst daar liggen, maar men liet een sergeant met zes man achter, om het naar de naaste herberg te brengen.

»Gaaf gij niet mede?» zeide de sergeant, terwijl hij Dennis op den schouder klopte, en naar zijne makkers wees, die weder naar de hut gingen. — »Laat mij met rust,» was al het antwoord, dat Dennis gaf; en daarop herhaalde hij wat hij te voren gezegd had, namelijk: »dat ziet er lief uit!» — »Ik dacht, dat gij er niet veel om geven moest, om zoo iets te zien,» merkte de sergeant koeltjes aan. — »En wie zou er dan om geven, als ik het niet deed?» zeide Dennis opstaande. — »O, ik wist niet, dat gij zoo teerhartig waart,» hernam de sergeant. — »Teerhartig?» herhaalde Dennis. »Teerhartig? Zie eens hier! Is dat volgens de constitutie? Daar ligt die man door en door geschoten, in plaats van te hangen als een goed Engelschman. Duivels! ik weet niet aan welke partij ik mij houden zal. Gij zijt even slecht als de anderen. Wat moet er van het land worden, als de militairen zoo den baas spelen? Wat heeft die arme man nu aan zijne burgerlijke rechten? Het was immers zijn recht, dat ik hem in zijne laatste oogenblikken moest bedienen; en ik was hier nog al bij de hand.»

Of het hem tot eenigen wezenlijken troost verstrekke, dat hij de gevangenen mocht binden, is wel niet zeker, maar toch waarschijnlijk. In allen gevalle trok dit werk, waartoe hij spoedig geroepen werd, hem voor eene poos van deze smartelijke gedachten af.

De gevangenen werden niet te zamen weggebracht, maar in twee partijen. Barnaby en zijn vader gingen in het midden van eene afdeeling soldaten langs één weg; en Hugh, die stevig op een paard was gebonden en door eene bende ruiters werd bewaakt, werd langs een anderen gebracht.

In den korten tijd, voordat zij werden vervoerd, hadden zij geene gelegenheid om eenige afspraak te maken. Hugh zag alleen, dat Barnaby met een neerhangend hoofd tusschen zijne bewakers voortstapte, en, toen hij hem voorbijging, zonder op te zien, met zijne gekluisterde hand poogde te wuiven. Hij zelf hield onder het voortrijden zijn moed levendig met de gedachte, dat het gemeen zijne gevangenis, waar die ook wezen mocht, zou openbreken en hem bevrijden. Maar toen hij in Londen en inzonderheid bij Fleet-Market kwam, waar de soldaten juist de laatste muiters uiteenjoegen, zag hij dat zijne hoop ijdel was geweest, en gevoelde hij, dat hij naar zijn dood werd gevoerd.

LXVI.

DENNIS EN MIGGS BERAMEN EEN PLANNETJE.

Toen Dennis zijne taak gelukkig had afgehandeld, zonder daarbij eenig persoonlijk nadeel of ongemak te lijden, besloot hij zich eens wat op te beuren, door een half uurtje in het gezelschap van dames te gaan slijten; en met dit voornemen richtte hij zijne schreden naar het huis, waarin Dolly en Emma nog waren opgesloten, en waarheen ook Miggs, op bevel van Tappertit, gebracht was.

Terwijl hij, met een genoeglijk, maar eenigszins ernstig gezicht, en zijne handen op den rug, de straten van Londen doorwandelde, had men Dennis kunnen vergelijken bij een landman, die over zijn akker kuiert, en vooruit berekent hoeveel de oogst wel zal opleveren. Waar hij ook heenzag, overal beloofde een puinhoop een rijken galgenooft; de geheele stad scheen voor hem geploegd, bezaaid en door het groeizaamste weder begunstigd te zijn. Hoewel hij te wapen was gesneld met het groote doel om Old Bailey en de galg in hunne ouderwetsche grootheid en macht te handhaven, had hij toch zulk een gelukkigen afloop niet kunnen voorzien. Hij beschouwde dien als een ongewoon fortuintje, en zich zelven als een bijzonder lieveling van het noodlot.

Wat de vrees betrof om zelf als een muiter gevat en met de overigen gestraft te worden, die was in zijne oogen eene ijdele herschenschim. Zijn gedrag sedert den brand van Newgate, en de dienst, welken hij nu had bewezen, zouden, naar zijn begrip, rijkelijk opwegen tegen het bezwaar, dat men hem onder den volkshoop had gezien; en indien zijne vorige makkers hem beschuldigden, dat hij een der eerste aanleggers van de muiterij was geweest, zouden zij bij niemand geloof vinden; bovendien, al mocht men ongelukkig iets ontdekken, waardoor hij zich onvoorzichtig had blootgegeven, zou de buitengemeene belangrijkheid van zijn post en het gewicht zijner diensten, op dit oogenblik, wel voldoende zijn om verschooning te vinden. Kortom, hij had zijne kaart voorzichtig gespeeld, juist bijtijds van partij verwisseld, twee der groote muiters, en nog een moordenaar daarop toe, in handen geleverd, en was derhalve gerust.

Maar — want bij alles is een maar, en zelfs het geluk van Dennis was niet volkomen — er bestond nog eene netelige omstandigheid, namelijk de wederrechtelijke gevangenschap van Dolly Varden en Emma Haredale, in een huis, dat bijna naast het zijne stond. Indien zij ontdekt en bevrijd werden, konden zij hem door hare getuigenis, in groot gevaar brengen; en zelf haar in vrijheid te stellen, na haar eerst een eed van stilzwijgen en geheimhouding te hebben afgedwongen, daaraan was niet te denken. Het was misschien meer met het oogmerk om iets te beproeven ten einde dit gevaar

af te wenden, dan omdat hij zoo bijzonder op het gezelschap van dames gesteld was, dat de scherprechter zijne schreden verhaastte om een bezoek bij haar te gaan afleggen, terwijl hij met elken stap den verliefden aard van Hugh en Tappertit van ganscher harte verwenschte.

Toen hij het armoedige vertrek, waarin zij waren opgesloten, binnentrad, namen Dolly en Emma stilzwijgend de wijk naar den afgelegensten hoek. Maar Miggs, die bijzonder bezorgd was voor haar goeden naam, viel terstond op hare knieën, en begon te gillen: »Wat zal er van mij worden? Waar is mijn Simon? Heb toch medelijden met mijne zwakheid, mijnheer!» met meer jammerkreten van dien aard.

»Kom eens hier,» fluisterde Dennis, haar met zijn vinger wenkende. »Ik zal u geen kwaad doen. Kom eens hier, mijn lammetje!»

Deze teedere benaming hoorende, begon Miggs, die, zoodra hij begon te spreken, had opgehouden met gillen, en aandachtig geluisterd had, opnieuw te schreeuwen. »O! zegt hij lammetje tegen mij! Och lieve Hemel! waarom werd ik niet oud en leelijk geboren! Waarom moest ik de jongste van de zes wezen, die nu al zalig in het graf liggen, behalve mijne zuster en ik, die getrouwd is en...» — »Ik zeg immers, dat ik u geen kwaad zal doen?» hernam Dennis, naar een stoel wijzende. »Houd u toch stil, en ga daar zitten, kindlief!»

De vleiende toon, waarop hij dit zeide, zou hem misschien zijn oogmerk niet hebben doen bereiken, indien hij dien niet had vergezeld van eenige wenken, waaruit Miggs opmaakte, dat hij haar afzonderlijk over Emma en Dolly wilde spreken. Daar hare nieuwsgierigheid zeer groot en hare jaloerschheid niet klein was, stond zij op, en kwam, met veel beven en terugdeinzen, nader bij hem.

»Ga zitten!» herhaalde Dennis, zijn stoel dicht bij den haren schuivende. »Wanneer is uw vrijer het laatst hier geweest?» — »Mijn vrijer, mijnheer?» zuchtte Miggs. — »Simon, gij weet wel,» hervatte Dennis. — »Is dat mijn vrijer?» riep Miggs vol bitterheid uit, terwijl zij een blik naar Dolly wierp.

Dit was het juist, wat Dennis wenschte en verwachtte.

»O!» zeide hij, terwijl hij Miggs vriendelijk, om niet te zeggen teeder aanzag, en zij, gelijk zij naderhand verklaarde, als op naalden en spelden zat; »is het zoo gesteld? Daar was ik wel bang voor. Maar het is haar schuld. Zij wil hem lokken.» — »Ik zou mij niet zoo willen aanstellen, als zij doet,» zuchtte Miggs, hare handen vouwende, »al kon ik er eene kroon mede verdienen, ja, al was ik eene Venis.» — »Maar gij weet immers wel dat gij eene Venis zijt,» fluisterde Dennis vertrouwelijk. — »Neen, dat ben ik waarlijk niet,» antwoordde Miggs, haar hoofd schuddende, alsof zij zich tegen eene niet geheel ongegronde beschuldiging verdedigde; »dat kan men niet van mij zeggen.»

Tot nog toe had zij telkens omgekeken naar den kant waar Emma en Dolly zaten, en daarbij een diepen zucht geslaakt, of hare hand op haar hart gelegd, om den schijn te bewaren, dat zij tegen haar zin, en alleen ten algemeenen beste, met haar bezoeker sprak. Maar nu gaf Dennis haar zulk een veelbetekenenden wenk om nog wat naderbij te komen, dat zij deze kleine kunstgrepen vergat, en hem hare onverdeelde aandacht schonk.

»Wanneer is Simon hier geweest?» fluisterde Dennis haar toe. — »Niet sedert gisterenmorgen, en toen maar een kwartiertje. En den vorigen dag in het geheel niet.» — »Gij weet wel, dat hij van het begin af voornemens is geweest om haar mede te nemen,» zeide Dennis, door een wenk aanduidende, dat hij Dolly bedoelde, »en u aan iemand anders over te doen?»

Miggs, die bij het begin van deze toespraak blijken van groote smart had gegeven, herstelde zich eenigszins, toen zij het slot hoorde, en scheen, door eensklaps hare tranen te bedwingen, te kennen te geven, dat deze schikking haar misschien wel bevallen zou, en de zaak derhalve nog voor onderhandeling vatbaar was.

»Maar ongelukkig,» vervolgde Dennis, die dit bemerkte, »was die andere ook gek op haar; en al was dat zoo niet, die andere is nu als een muiter opgepakt, en het is gedaan met hem.» — Miggs verzonk weder in droefheid. — »Ik voor mij,» hervatte Dennis, »zou gaarne dit huis ledig hebben, en u tot recht zien komen. Als ik nu eens iets wist om haar uit den weg te krijgen?»

Miggs knapte nu weder wat op, en zeide, met vele tusschenpoozen, door overmaat van aandoening veroorzaakt, dat verleiding Simon's ongeluk was geweest. Dat het niet zijne schuld, maar de hare was, namelijk die van Dolly. Dat de mannen die gruwelijke streken niet zoo goed kenden als de vrouwen, en zich daarom lieten bedriegen en vangen, zooals met Simon was gebeurd. Dat zij geene persoonlijke beweegredenen koesterde; dat zij integendeel alle partijen evenveel goeds wenschte. Maar daar zij wist, dat Simon, als hij met eene looze feeke werd vereenigd — zij wilde geene namen noemen, want dat was haar karakter niet — voor zijn geheele leven ongelukkig moest worden, dat zij daarom wel lijden mocht, dat zulks verhinderd werd. Zoo dacht zij er over; maar dewijl hare meening misschien aan eenige aandoening van spijt of wraakzucht kon worden toegeschreven, verzocht zij mijnheer om er niet verder van te spreken. Wat hij ook zeggen mocht, daar zij alle menschen goed wilde doen, zelfs hare bitterste vijanden, wilde zij er niet naar luisteren. Daarop stak zij hare vingers in hare ooren, en begon regelmatig haar hoofd te schudden, om Dennis te be- duiden, dat, al praatte hij zich schor, zij er niets van kon of wilde verstaan.

»Luister!» zeide Dennis: »als wij het te zamen eens zijn, en gij u maar stilhoudt en op het rechte oogenblik wegsliipt, kan ik

morgen het huis ledig hebben en van dezen last af wezen. Maar wacht eens, die andere is er nog.» — »Welke andere, mijnheer?» vroeg Miggs, nog met hare vingers in de ooren. — »Wel, die langste daar,» antwoordde Dennis, zijn baard strijkende, en mompelde toen bij zich zelve, dat hij Gashford niet in den weg moest komen.

Miggs zeide hierop (hoewel zij nog doof bleef), dat, indien mejuffer Haredale in den weg was, hij zich daaromtrent niet behoefde te bekommeren, daar zij, uit hetgeen Hugh en Tappertit gezegd hadden, toen deze de laatste maal daar waren, had opge- maakt, dat zij over een paar dagen alleen zou worden weggehaald, niet door hen, maar door iemand anders.

Op dit bericht zette Dennis een paar groote oogen op, floot eens, dacht eene poos na, en gaf zich eindelijk een slag voor het voor- hoofd, daarbij knikkende, alsof hij de zaak begrepen had. Vervol- gens zeide hij Miggs, wat hij met Dolly voornemens was, terwijl zijne toehoorders van het begin tot het einde even doof bleef als te voren.

Het fraaie plan was het volgende. Dennis zou terstond onder de plundersaars een moedigen jongen kwant opzoeken (en hij had er al een in het oog, zeide hij), die, om het gevaar te ontgaan, waar- mede hij hem zou bedreigen, gaarne van zijne hulp zou gebruik maken, om zich met zijn buit buitenslands te begeven, al moest hij zelfs eene onwillige reisgenoot medenemen; misschien zou hij dit zelfs nog liever hebben, wanneer die onwillige reisgenoot een mooi meisje was. Als hij zoo iemand gevonden had, zou hij met hem daar komen des nachts nadat de lange was weggevoerd; dan moest Miggs maar uit den weg blijven, en zou men Dolly den mond stoppen, in een mantel wikkelen, en haar in een gesloten rijtuig naar den oever der rivier brengen, waar gelegenheid genoeg was om haar met een smokkelscheepje verder weg te krijgen. Wat de onkosten betrof, meende hij, dat twee of drie zilveren koffiekannen of trekpotten voldoende zouden zijn om die te bestrijden. Hij wist, dat de plundersaars op verschillende afgelegene plaatsen binnen Londen zilverwerk hadden begraven, inzonderheid in St. James Park, waar na het vallen van den avond weinig menschen kwamen, en waar men ook een vijver zeer gelegen bij de hand had. Wat Dolly be- trof, met haar zou de heer, aan wien de zorg over haar werd opge- dragen, naar eigen goedvinden kunnen handelen; hij behoefde niets te beloven, dan haar weg te brengen en weg te houden.

Indien Miggs had kunnen hooren, zou zij zich zeker ten hoogste geërgerd hebben over het welvoegelijke, dat een meisje bij nacht met een vreemdeling op reis zou gaan, want haar zedelijk gevoel was van een zeer teederen aard; maar zoodra Dennis ophield met spreken, herinnerde zij hem, dat hij eene geheel vruchteloze moeite had gedaan. Daarop zeide zij (nog steeds met hare vingers in de

ooren), dat de slotenmakersdochter eene strenge les noodig had, om haar op een goeden weg te brengen, en dat zij, uit achting voor hare familie, wenschte, dat iemand haar die geven mocht. Verder merkte zij aan, als iets, dat haar op het oogeblik zoo inviel, dat de slotenmaker en zijne vrouw zeker wel bedroefd zouden zijn, indien eene gewelddadige schaking, of zoo iets, hen voor altijd van hun kind beroofde, maar dat wij, zondige menschen, zelden weten, wat het beste voor ons is.

Toen het gesprek zoover gekomen was, namen zij afscheid. Dennis ging heen, om de uitvoering van zijn plan voor te bereiden; terwijl Miggs, zoodra hij vertrokken was, in zulk eene vlaag van hartstochtelijke smart uitbarstte (naar zij te kennen gaf, veroorzaakt door de vrijpostigheid, waarmede hij haar had durven behandelen) dat Dolly's hartje geheel vermurwd werd. Zij zeide en deed zooveel om Miggs tot bedaren te brengen, en zag er, terwijl zij dit deed, zoo lief uit, dat, indien deze jonge maagd hare boosaardigheid niet wat had kunnen tevreden stellen met de gedachte aan het kwaad, dat er gebrouwen werd, zij hare troosteres zeker het gezicht zou hebben opengekrabd.

LXVII.

WAARIN HET PLANNETJE IN DUIGEN VALT, EN OOK HUGH'S VRIENDEN
ZIEN DAT ZIJ BUITEN DEN WAARD GEREKEND HEBBEN.

Den geheelen volgenden dag bleven Emma, Dolly en Miggs opgesloten in het vertrek, dat nu zoovele dagen hare gevangenis was geweest, zonder iemand te zien of iets te hooren, dan het gemompel van hunne bewakers in de andere kamer. Er schenen nu meer van die kerels te zijn dan tot nog toe, en zij hoorden geene vrouwenstemmen meer, die zij vroeger duidelijk hadden onderscheiden. Er scheen ook eene nieuwe reden tot onrust te bestaan; want dikwijls hoorden zij iemand heengaan of binnenkomen, en telkens, als er iemand kwam, volgde er een druk gesprek. Voorheen waren zij zeer luidruchtig geweest, met dansen en zingen, of twisten en vechten onder elkander. Nu hielden zij zich zeer stil, spraken bijna fluisterend, en slopen in en uit met een zachten, voorzichtigen tred, zeer verschillend van het dreunende gestamp, hetwelk anders aan de bevende gevangenen hunne komst aankondigde.

Of deze verandering was toe te schrijven aan de komst van een persoon van aanzien onder hen, of aan eene andere reden, wisten de gevangenen niet. Soms tijds meenden zij, dat zij gedeeltelijk veroorzaakt werd door de omstandigheid, dat er een zieke in huis was; want den vorigen nacht hadden zij een geschoffel van voeten gehoord, alsof er iets zwaars werd binnengedragen, en daarop een

klagend gekerm. Zij hadden echter geen middel om de waarheid te onderzoeken; want indien zij iets vroegen, ontvingen zij geen ander antwoord dan woeste vloeken, of gezegden, die haar nog onaangener waren.

Het viel Emma en Dolly duidelijk genoeg in het oog, dat deze laatste het groote punt van aantrekking was, en dat, zoodra zij tijd hadden om aan minnarijen te denken, Hugh en Tappertit gewis om haar aan het vechten zouden geraken, in welk geval het niet moeilijk te voorzien was, wie den prijs zou winnen. Terwijl de afkeer, welke zij vroeger voor dien man koesterde, thans was overgegaan tot een afgrijzen, dat geene woorden kunnen beschrijven, terwijl duizend treurige herinneringen en redenen tot angst en vrees haar bekeelden, begon de arme Dolly — anders zoo vroolijk, bloeiend en welgedaan — haar hoofd te laten hangen, en te kwijnen als eene bloem. De kleur vlood van hare wangen, en ook de moed was haar ontzonken. Zonder te denken aan hare dartele grillen, hare veroveringen en wispelturigheid, al de ijdelheden, die voorheen haar hoofdje vervulden, vergetende, lag zij den geheelen dag aan de borst van Emma, nu om haar lieven ouden vader, dan om hare moeder roepende, en zoo treurig als een pas gevangen vogeltje in eene kooi.

Emma had reeds smart gekend en kon die beter dragen. Zij had weinig troost te geven; maar zij kon toch opbeuren en moed inspreken, en Dolly hechtte zich aan haar gelijk een kind aan eene voedster. Terwijl Emma hare gezellin eenige standvastigheid trachtte in te boezemen, versterkte zij hare eigene; en hoewel de nachten lang en de dagen akelig waren, en zij den verderfelijken invloed van kommer en vermoeienis gevoelde, terwijl zij misschien tevens een juister begrip had van het gevaarlijke van haar toestand, uitte zij geene enkele klacht. In het bijzijn der woeste schurken, in wier macht zij zich bevond, hield zij zich zoo bedaard, en nam, zelfs in den grootsten angst, zoo goed den schijn aan eener heimelijke overtuiging dat zij haar geen leed durfden doen, dat er geen onder hen was, of hij gevoelde zeker ontzag voor haar; sommigen hielden zich zelfs verzekerd, dat zij een of ander wapentuig onder haar kleed had, en voornemens was om daarvan gebruik te maken.

Zoodanig was haar toestand, toen Miggs bij haar werd gebracht, die haar te verstaan gaf, dat ook zij uit hoofde van hare bekoorlijkheden gevangen was genomen, en zulke wonderen vertelde van den tegenstand, dien zij geboden had (daar hare deugd haar bovennatuurlijke krachten had gegeven), dat zij zeer blijde waren zulk eene heldin tot verdediging bij zich te hebben. Dit was de eenige troost niet, dien het gezelschap van Miggs haar verschaft; want deze jonge dame spreidde zulk eene lijdzame berusting ten toon, zulk een zachtmoedig geduld onder alle beproevingen, en hare kuische gesprekken ademden zulk een geest van heilig vertrouwen

en vroom geloof dat alles ten beste zou strekken, dat Emma door zulk een schitterend voorbeeld haar moed niet weinig versterkt gevoelde, daar zij er niet aan twijfelde, of Miggs sprak met volkomene oprechtheid, was, evenals zij, met geweld aan hare liefste betrekkingen ontruikt, en werd insgelijks door twijfel en angst gefolterd. Wat de arme Dolly betreft, eerst verheugde zij zich, dat zij eene bekende zag; maar toen zij hoorde wat er bij hare wegvoering was gebeurd, en in wier handen haar vader gevallen was, schreide zij bitterder dan ooit, en wees allen troost van zich af.

Miggs achtte het gepast om haar over deze gemoedsstemming te berispen, en haar te verzoeken een voorbeeld aan haar zelve te nemen, die al wat zij in het houten huisje had geofferd, nu in zielevrede en gewetensrust tiendubbel terugkreeg. En, daar zij nu toch met ernstige onderwerpen bezig was, beproefde zij het ook eens om Emma te bekeeren, tot wier stichting zij eene lange redevoering hield, waarin zij zich zelve bij een heiligen zendeling en hare toehoorderes bij een in Heidensche onwetendheid gedompelden kani-baal vergeleek. Zij kwam zoo dikwijls op deze onderwerpen terug, en vermaande hare lotgenooten zoo onophoudelijk om een voorbeeld aan haar te nemen — terwijl zij, te gelijk hare gruwelijke onwaardigheid en zonde uitbazuinende, zich als het ware daarop beroemde — dat zij in die bekrompene kamer, in korten tijd, eer een overlast dan een troost werd, en de twee meisjes, indien zulks mogelijk was, nog ongelukkiger maakte, dan zij te voren waren.

Het was nu nacht geworden, en voor de eerste maal werden zij in het donker gelaten; want tot nog toe hadden hare bewakers geregeld licht gebracht. Elke verandering in zulke omstandigheden moest nieuwe vrees doen ontstaan; en toen zij eenige uren in het donker waren gebleven, kon zelfs Emma haar angst niet meer bedwingen.

Zij luisterden met de grootste oplettendheid. In het andere vertrek hoorden zij hetzelfde gemompel, en nu en dan een kermenden zucht, als van iemand die zware pijn leed, en zijn best deed om zich stil te houden, maar dit niet kon. Ook in die kamer scheen het donker te zijn; want er scheen geen licht door de retsen van de deur, en het was er zoo stil, dat men zelfs geen plank hoorde kraken.

In het eerst was Miggs zeer verwonderd, wie deze zieke zou kunnen wezen; maar naderhand viel het haar in, dat dit gekerm een streek zou zijn, die bij de uitvoering van het haar bekende plan moest te pas komen, en gaf toen, zeker om Emma wat op te beuren, hare meening te kennen, dat het een gekwetste Papist zou zijn. De gedachte, dat dit inderdaad het geval zou kunnen wezen, streelde haar zoodanig, dat zij verscheidene malen bij zich zelve „Halleluja” riep.

„Hoe is het mogelijk,” zeide Emma met eenige verontwaardiging,

„dat gij, die deze menschen zulke gruwelen hebt zien plegen, en evenals wij in hunne handen zijt gevallen, u in hunne wandaden kunt verheugen!” — „Eigenbelang, mejuffer,” antwoordde Miggs, „valt geheel weg, als het eene edele zaak geldt. Halleluja, halleluja, goede heeren!”

Het scheen, dat Miggs dezen zonderlingen uitroep door het sleutelgat schreeuwde; maar door de duisternis was dit niet te zien.

„Als de tijd nu gekomen is, dat zij het voornemen, waarmede zij ons hier gebracht hebben, willen volvoeren, en de hemel weet wat dit voornemen is, kunt gij hen dan nog aanmoedigen?” vroeg Emma. — „Ja zeker kan ik dat, mejuffer! en ik ben er dankbaar voor,” antwoordde Miggs. „Halleluja, goede heeren!”

Zelfs Dolly, hoe neerslachtig zij ook was, werd hierdoor eenigszins in vuur gebracht, en beval Miggs, om haar mond te houden.

„Wat zegt gij, juffer Varden?” vroeg Miggs smelend. — Dolly herhaalde wat zij gezegd had. — „O lieve tijd!” riep Miggs, stuipachtig lachende. „Wel zeker, wel zeker! Ik ben immers maar eene lage slavin, een pottenbakkersvat, eene gemeene meid, om altijd te werken, en nooit te voldoen, niet waar, mejuffer? Ik ben nederig van stand, en het is ook mijn plicht, om mij te vernederen voor de verbasterde dochters van heilige moeders, die geboren zijn, om door goddelooze betrekkingen vervolgd te worden, en om te bukken voor iedereen, al is hij niet beter dan een Heiden. Wel zeker! Ik behoor niets anders te doen, dan jonge Heidinnen te kappen en te kleeden en op te schikken, om er gepleisterde graven van te maken, opdat jonge mannen zouden denken, dat alles natuur was, niet waar, mejuffer? Wel zeker.”

Nadat zij met eene schelle stem en wonderbare vlugheid deze schimpschoten had uitgebraakt, besloot zij, alleen uit gewoonte, en niet omdat schreien hier te pas kwam — want nu triomfeerde zij — met in tranen uit te barsten, en hartstochtelijk om haar Simon te roepen.

Wat Emma en Dolly zouden gedaan hebben, of hoelang Miggs, nu zij eens hare echte vlag had ontrold, die, tot verbazing harer gezellinnen, zou hebben laten wapperen, is onmogelijk te zeggen. Het is ook onnoodig zulks te onderzoeken, dewijl er op dat oogenblik iets geheel onverwachts voorviel, dat aller aandacht in beslag nam.

Eerst werd er hevig aan de huisdeur geklopt, welke daarop met geweld scheen opengeloopen te worden, en toen volgde er een gestommel en wapengekletter in de andere kamer. Verrukt door de hoop, dat er eindelijk redding kwam, begonnen Emma en Dolly luidkeels om hulp te roepen; en dit geroep bleef niet onbeantwoord, want na verloop van eene korte poos kwam een man, die in de eene hand een blooten degen en in de andere eene kaars had, de kamer binnensnellen.

Het dempte hare verrukking eenigermate, toen zij zagen dat deze

man een vreemdeling was; maar zij spraken hem niettemin aan, en smeekten hem, met hartstochtelijke drift, om haar aan hare vrienden terug te geven.

»Met welk ander doel ben ik hier,» antwoordde hij, terwijl hij de deur sloot, en er met zijn rug tegen ging staan. »Waarom ben ik, door allerlei gevaren heen, dit huis binnengedrongen, dan om u te redden?»

Met eene blijdschap, waaraan zij geene woorden wisten te geven, omhelsden de meisjes elkander, en dankten den Hemel voor deze tijdige hulp. Hun bevrijder stapte een oogenblik vooruit, om het licht op de tafel te zetten, en hernam toen zijne vorige plaats tegen de deur, nam zijn hoed af, en keek glimlachend voor zich.

»Brengt gij tijding van mijn oom, mijnheer?» vroeg Emma, zich haastig tot hem keerende. — »En van mijn vader en mijne moeder?» voegde Dolly er bij. — »Ja,» antwoordde hij, »goede tijding.» — »Leven zij nog en zijn zij welvarend?» riepen beiden te gelijk. — »Ja, zij zijn nog welvarend,» was het antwoord. — »En zijn zij hier dichtbij?» — »Dat zeg ik juist niet,» antwoordde hij glimlachend, »maar toch zoover niet. Uwe vrienden, lief meisje,» vervolgde hij, zich tot Dolly keerende, »zijn op weinige uren afstands van hier. Ik hoop, dat gij van nacht nog bij hen zult zijn.» — »En mijn oom, mijnheer?» vroeg Emma met eene haperende stem. — »Uw oom, lieve juffer Haredale! is gelukkig — ik zeg gelukkig, omdat hij gedaan heeft wat velen van ons geloof onmogelijk hebben bevonden — is gelukkig over zee in Frankrijk gekomen.» — »Goddank!» zeide Emma met eene flauwe stem. — »Dat moogt gij wel zeggen. Gij hebt reden om dankbaar te zijn; meer reden, dan gij, die slechts één nacht van deze gruwelen hebt gezien, u met mogelijkheid kunt verbeelden.» — »En verlangt hij, dat ik hem volge?» vroeg Emma. — »Vraagt gij dat nog?» riep de vreemdeling verwonderd uit. — »Maar het is waar, gij weet niet, hoe gevaarlijk het verblijf in Engeland is, en hoe moeielijk het is te ontkomen. Verschoon mij, ik vergat, dat gij er niets van weten kondt.» — »Uit hetgeen gij zegt, mijnheer,» zeide Emma, na een oogenblik van stilzwijgen, »maak ik op, dat ik slechts getuige ben geweest van het begin en het geringste gedeelte der gewelddadigheden, waaraan wij zijn blootgesteld, en dat de woede nog niet bedaard is?» — Hij haalde zijne schouders op, schudde zijn hoofd, hief zijne handen op, en bleef met denzelfden glimlach, die niet aangenaam was om te zien, stilzwijgend staan, terwijl hij zijne oogen op den grond sloeg.

»Spreek maar ronduit, mijnheer!» zeide Emma, »en zeg mij het ergste; wij zijn er reeds eenigszins op voorbereid.»

Maar hier kwam Dolly tusschenbeide, en bad haar, om liever niet het ergste, maar het beste te zeggen, en het overige zijner berichten te bewaren, tot zij weder veilig bij hare vrienden waren.

»Het is in weinig woorden gezegd,» antwoordde hij, Dolly met

eenig ongenoegen aanziende. »Het volk is, tot één man toe, tegen ons op opgestaan; de straten zijn vol soldaten, die gemeene zaak met de anderen maken. Wij kunnen nergens bescherming vinden dan bij den Hemel, en geene veiligheid dan in de vlucht; maar het is zeer moeielijk te ontkomen, want wij worden overal bewaakt, en door list en geweld hier gehouden. Mejuffer Haredale! ik zou waarlijk niet gaarne den schijn willen aannemen, alsof ik mij in uwe oogen wilde verheffen, door op te tellen wat ik gedaan heb, of gereed ben te doen. Maar dewijl ik onder de Protestanten aanzienlijke betrekkingen heb, en geheel mijn vermogen bij het hunne in den handel en de scheepsrederij heb uitgezet, heb ik gelukkig een middel kunnen vinden, om uw oom te redden. Ik bezit ook nog middelen om u te redden; en om de heilige belofte te vervullen, die ik aan hem heb gedaan, ben ik hier gekomen; want ik heb hem mijn woord gegeven, dat ik u niet zou verlaten, voordat ik u in zijne armen voerde. Het verraad of het berouw van een uwer bewakers heeft mij de plaats uwer gevangenis doen ontdekken; en dat ik, met den degen in de hand, tot u ben doorgedrongen, ziet gij.» — »Gij brengt toch een brief of teeken van mijn oom?» vroeg Emma aarzeland. — »Neen, dat doet hij zeker niet!» viel Dolly driftig hierop in. »Ik geloof het nooit. Ga toch, om 's Hemels wil, niet met hem mede.» — »Houdt u stil, dwaas meisje!» zeide de onbekende, haar gramstorig aanziende. »Neen, mejuffer Haredale! ik heb geen brief of teeken van eenigen aard; want terwijl ik medelijden heb met u en uwe lotgenoten, wie het ongeluk zoo zwaar en onverdiend heeft getroffen, hecht ik toch waarde aan het leven. Ik wilde daarom geen geschrift medebrengen, dat gewis mijn dood zou zijn, indien men het bij mij vond. Ik heb er niet aan gedacht, om eenig ander teeken te vragen; evenmin heeft mijnheer Haredale er aan gedacht, om er mij een te geven, misschien omdat hij ondervinding had van mijne trouw en eerlijkheid, en zijn leven aan mij had te danken.»

Deze woorden bevatten een verwijt, dat op een gemoed als dat van Emma Haredale indruk moest maken. Maar Dolly, die een ander karakter had, werd er geenszins door getroffen, en bleef met bevoordingen, welke de hartelijkste genegenheid haar ingaven, hare vriendin bezweren, om zich niet te laten overhalen.

»De tijd is kort,» zeide de onbekende, die, hoewel hij de innigste belangstelling trachtte uit te drukken, iets koude en stijfs in zijne spraak had, dat onaangenaam was voor het oor, »en gevaren omringen ons. Heb ik mij te vergeefs daaraan blootgesteld, het zij zoo; maar indien gij en hij elkander ooit wederzien, doe mij dan recht weervaren. Indien gij het besluit neemt om hier te blijven (gelijk ik meen, dat gij doet), herinner u dan, mejuffer Haredale, dat ik u niet verlaten heb, dan na eene ernstige waarschuwing, en mij niet verantwoordelijk houd voor al de gevolgen, waaraan gij u blootstelt.» — »Een oogenblik, mijnheer!» zeide Emma. »Kunnen wij,»

en dit zeggende, trok zij Dolly dicht bij zich, »kunnen wij niet te zamen gaan?» — »Het zal moeielijk genoeg wezen om ééne vrouw veilig door het tumult te brengen,» antwoordde hij. »Ik heb reeds gezegd, dat zij nog dezen nacht weder bij hare vrienden zijn zal. Indien gij mijn dienst aanneemt, mejuffer Haredale, zal ik die belofte houden, en haar dadelijk een veilig geleide verschaffen. Wilt gij hier blijven? Menschen van elken stand en geloof ontvluchten de stad, die overal geplunderd wordt. Laat mij dan hier of daar van dienst wezen. Blijft gij hier, of gaat gij mede?» »Neen, neen!» riep Dolly, zich aan hare vriendin vastklemmende. »Ga toch niet mede!» — »Dolly!» zeide Emma haastig: »liefste vriendin! dit is onze laatste hoop. Als wij nu scheiden, is het slechts, opdat wij elkander in eer en geluk zouden wederzien. Ik zal mij op dezen heer verlaten.» — »Ach, neen, neen!» riep Dolly weder. — »Hooft gij wel,» zeide Emma, »dat gij dezen nacht nog bij hen zult wezen, die van verdriet zouden sterven, als zij u moesten verliezen, en nu om uwentwil in de diepste droefheid zijn gedompeld? Bid voor mij, lieve vriendin! gelijk ik voor u zal doen, en vergeet nooit de vele geruste uren, die wij te zamen hebben doorgebracht. Zeg maar eens »God zegene u!» Zeg dat tot afscheid, zuster!»

Maar Dolly kon geen woord spreken; zelfs toen Emma haar honderd malen op de wangen kustte, kon zij niets anders doen, dan zich aan haar vastklemmen en schreien.

»Wij hebben nu niet langer tijd daarvoor,» zeide de vreemdeling, terwijl hij hare handen losmaakte, haar ruwelijk wegstiet, en Emma naar de deur trok. »Zijt gij gereed daar buiten?»

»Ja!» riep eene forsche stem, die hem deed schrikken.

Op het volgende oogenblik plofte hij neder, als een os onder de bijl van den slachter, een helder licht drong binnen, vriendelijke gezichten verdrongen elkander in de deur, en Emma werd door haar oom in de armen gesloten, terwijl Dolly met een gil haar vader en daarop hare moeder om den hals viel.

Hoe men lachte, schreide en snikte, hoe men vroeg en antwoordde, allen te gelijk, allen buiten zich zelve van blijdschap, — hoe men elkander kustte, omhelsde, gelukwenschte, de handen drukte en telkens opnieuw daarmede begon, kan geene pen beschrijven.

Eindelijk en na langen tijd ging de oude slotenmaker naar den anderen kant van het vertrek, en drukte twee vreemdelingen aan zijn hart, die daar alleen waren blijven staan; en nu zagen de meisjes, wie dat waren: Edward Chester en Jozef Willet.

»Zie eens hier!» riep Varden. »Hoe zou het met ons allen gaan zijn, als deze twee er niet geweest waren! O mijnheer Edward, mijnheer Edward — o, Joe, Joe! hoe licht en hoe vol te gelijk, hebt gij beiden mijn oud hart gemaakt!» — »Het was mijnheer Edward, die hem den slag gaf, mijnheer!» zeide Joe. »Ik had het gaarne zelf gedaan, maar stond het aan hem af. — Kom aan, brave eer-

lijke man! Haal uw verstand wat bijeen; want gij kunt daar niet lang blijven liggen.»

Bij gebrek van ééne hand, had hij zijn voet op de borst van den valschen redder gezet, en gaf hem, terwijl hij dit zeide, nog een schop. Gashford — want het was niemand anders — sloeg benauwd en te gelijk kwaadaardig zijne oogen op, en smeekte, dat men hem toch zacht zou behandelen.

»Ik weet al de papieren van Mylord te vinden, mijnheer Haredale!» zeide hij op een smeekenden toon, hoewel Haredale met zijn rug naar hem toegekeerd bleef staan, en niet omzag, »en er zijn zeer belangrijke stukken onder. Er liggen nog velen in geheime laden, op verschillende plaatsen, die alleen aan Mylord en mij bekend zijn. Ik kan zeer gewichtige inlichtingen geven. Het zal voor uwe verantwoording komen, als ik mishandeld word.» — »Ba!» zeide Joe verachtelijk. »Sta op, man! Men wacht daar buiten naar u. Sta op, hoort gij?»

Gashford stond langzaam op, zag met verbeten wrok en toch te gelijk met kruipende nederigheid om zich heen, en sloop de kamer uit.

»En nu, mijne heeren,» zeide Joe, die de woordvoerder van het gezelschap scheen te zijn, want niemand der anderen sprak een woord, »zal het best wezen, als wij maar spoedig weder in de Zwarte Leeuw maken te komen.»

Haredale knikte toestemmend, nam den arm van zijne nicht en eene van hare handen in de zijne, en verliet het vertrek, gevolgd door Varden met zijne vrouw en dochter. Edward Chester en Joe kwamen achteraan.

En zag Dolly niet ééns achter zich om? Sloeg zij niet eens de zwarte wimpers op, die bijna op hare gloeiende wangen rustten en hare schitterende oogen overschaduwden? Joe meende, dat hij dit eens zag, en waarschijnlijk vergiste hij zich niet.

De voorkamer, door welke zij heengingen, was vol mensen, waaronder Dennis, in goede bewaring; en daar lag ook sedert den vorigen dag, verborgen achter een houten schut, dat nu omgeworpen was, Simon Tappetit, de weggeloopte gezelschap, gebrand en gekneusd, met een kogel in het lijf, terwijl zijne beenen — die beenen, waarop hij zoo trotsch was — bijna verpletterd waren. Zich nu niet meer verwonderende over het gekerm, dat zij gehoord had, drong Dolly huiverend zich dicht bij haar vader; maar al de pijn zijner wonde deed Simon niet half zooveel leed, als het gezicht van Dolly, terwijl zij heenging, door Joe uit zijne macht gered.

Eene koets stond buiten de deur te wachten; en weldra zat Dolly tusschen haar vader en hare moeder veilig daarin, terwijl Emma en haar oom tegen haar over zaten. Maar Joe en Edward waren verdwenen; en zij hadden niets gezegd, maar zich slechts met eene buiging verwijderd. Hoe lang was die weg naar de Zwarte Leeuw!

De Zwarte Leeuw was zoover af en het duurde zoolang,

voordat men daar kwam, dat Dolly, hoevele blijken zij ook om zich heen zag, dat de laatste voorvallen waar en wezenlijk gebeurd waren, zich niet kon ontslaan van het denkbeeld, dat zij in een droom verkeerde, welke den geheelen nacht duurde. Zij was zelfs niet zeker van hetgeen zij zag en hoorde, toen de koets eindelijk voor de Zwarte Leeuw stilhield, en de waard uit die herberg buiten kwam, om hen uit het rijtuig te helpen en welkom te heeten.

Toen stonden daar ook bij het portier, de een aan den eenen, de ander aan den anderen kant, Edward Chester en Joe Willet, die in eene koets moesten gevolgd zijn; en ook dit was iets zoo zonderlings, dat het Dolly nog meer deed overhellen tot het denkbeeld, dat zij droomde. Maar toen Willet — de oude John — zelf te voorschijn kwam! met zulk een buik en zulk eene onderkin, als de levendigste verbeelding, in hare ongeregeldste vlucht, zich niet kon voorstellen, toen zag zij hare vergissing in, en moest bij zich zelve bekennen, dat zij inderdaad wakker was.

En Joe — die knappe, vlugge, dappere jongen — had een arm verloren! Toen Dolly hem aanzag, en dacht aan de pijn, die hij moest geleden hebben, de afgelegene landen, waarin hij moest hebben omgezworven, en zich verwonderde wie zijne oppasster was geweest, en hoopte, dat, wie het ook mocht geweest zijn, zij hem zoo zacht en liefderijk zou hebben behandeld, als zij zelve zou gedaan hebben, kwamen de tranen in hare heldere oogen, een voor een, totdat zij die niet meer kon bedwingen, en zoo, ten aanzien van iedereen, bitter begon te schreien.

LXVIII

ARME JOE!

„Wij zijn nu allen veilig, Dolly!” zeide haar vader vriendelijk. „Wij zullen nu niet meer gescheiden worden. Kom aan, kind! wees nu maar goedsmoeds.”

Zijne vrouw wist misschien beter dan hij, wat hare dochter scheelde. Maar dewijl juffrouw Varden een geheel ander mensch was geworden — zooveel goed had het oproer toch gedaan — viel zij hem bij, en trachtte Dolly op dezelfde wijze te troosten.

„Misschien heeft zij honger,” zeide de oude Willet. „Dat zal het zeker wezen; want ik heb ook honger.”

De Zwarte Leeuw, die, evenals John een onredelijken tijd over zijn gewonen tijd naar zijn avondeten had gewacht, juichte dit gezegde toe, als eene uitnemend schrandere ontdekking, en daar de tafel reeds gedekt was, ging men terstond aanzitten.

Het gesprek was niet zeer levendig, en sommigen van het gezelschap schenen geen grooten eetlust te hebben; maar in beide op-

zichten vergoedde de oude John rijkelijk, wat er bij andere leden van het gezelschap te kort kwam. Niet dat hij juist bijzonder door spraakzaamheid uitblonk; want hij had nu geene gelegenheid, om met een zijner oude vrienden te harrewarren, en was eenigszins bang om met Joe te beginnen, daar hij half en half beducht was, dat deze gereed was, om bij het minste woord, dat hem niet wel beviel, den Zwarten Leeuw in zijne eigene voorkamer een pak slaag te geven, en dan weg te loopen naar China of een ander vergelegen land, om of in het geheel niet terug te komen, of ten minste eerst dan, wanneer hij zijn andere arm, en een been of oog daarop toe, was kwijt geraakt. Het was integendeel met eene bijzondere soort van pantomime, dat John al de pauzen aanvulde, en de verwondering van ieder, die tijd had om op hem te letten, gaande maakte.

Het onderwerp, dat in het brein van den ouden Willet gistte en deze pantomime veroorzaakte, was niet anders, dan de verminking van zijn zoon, welke hij tot nog toe maar niet recht kon gelooven of begrijpen. Kort na hunne eerste ontmoeting had men hem, diep versuft en verslagen, naar de keuken zien gaan en naar het vuur kijken, alsof hij daar naar zijn gewoon orakel zocht in alle gevallen van twijfel en bezwaar. Maar daar er in de Zwarte Leeuw geen groote ketel hing, en de muiers den zijnen zoo gebult hadden, dat hij geen verderen dienst kon doen, ging hij weder heen, even wijs als hij gekomen was, en nam in deze verbijstering de zonderlingste middelen te baat, om zijne twijfelingen op te lossen. Nu eens betastte hij den mouw van den jas zijns zoons, als achtte hij het mogelijk, dat de arm daarin was blijven zitten; dan weder keek hij naar zijne eigene armen en die van andere menschen, als om zich te verzekeren, dat twee en niet één het gewone getal was; somtijds zat hij uren lang te mijmeren, en trachtte zich het beeld van Joe in vorige jaren voor den geest te roepen, en zich te herinneren, of de knaap toen één arm had, of een paar.

Nu hij zich bij dit avondmaal omringd zag door menschen, welke hij in vorigen tijd gedeeltelijk zoo wél had gekend, kwam dit onderwerp den ouden John met buitengemeene kracht in de gedachten, en scheen hij besloten te hebben, om het nu of nooit te doorgronden. Somtijds legde hij, na twee of drie happen, mes en vork neder, en keek zijn zoon met alle macht aan, voornamelijk naar zijn verminkten kant; dan weder zag hij langzaam de tafel rond, tot hij iemands oog ontmoette, schudde deftig zijn hoofd, wees naar zijn schouder, knikte een paar malen veelbeteekenend, en nam dan mes en vork weder op. Somtijds stak hij ook een brok in zijn mond, en bleef dan vol verbazing Joe zitten aangapen, terwijl deze met ééne hand zijn vleesch sneed, totdat hij bij het doorzwelgen van den ongekauwden brok bijna stikte, en daardoor weder tot zich zelve kwam. Een andermaal nam hij de kunstgreep te baat, om den jonkman

om het zout, de peper of iets anders te vragen, dat aan zijn verminkten kant stond, en dan op te letten hoe hij dit aangaf. Door zulke proefnemingen overtuigde hij zich eindelijk in zooverre, dat hij, na eene bijzonder lange poos van stilte, mes en vork naast zijn bord neerlegde, een teugje nam uit de voor hem staande bierkan, zich toen, steeds zijne oogen op Joe gevestigd houdende, achterover in zijn stoel liet zakken, diep ademhaalde, en, terwijl hij het geheele gezelschap in het rond aanzag, deftig zeide: »Hij is afgezet.» — »Drommels!» riep de Zwarte Leeuw, met zijne vuist op de tafel slaande: »nu is hij er achter.» — »Ja, mijnheer!» zeide Willet, met den blik van iemand, die een welverdiend compliment aanneemt: »zoo is het. Hij is afgezet.» — »Zeg hem waar het gebeurd is,» zeide de Zwarte Leeuw tot Joe. — »Bij het verdedigen van de Slavanners,» herhaalde Willet zachtjes, terwijl hij nog eens de tafel rondkeek. — »In Amerika, waar het oorlog is,» herhaalde Willet. »Hij werd afgezet bij de verdediging van de Slavanners, in Amerika, waar het oorlog is.» En terwijl hij deze woorden bij zich zelve bleef mompelen (hetzelfde bericht was hem vroeger ten minste reeds vijftigmaal in dezelfde woorden gegeven), stond hij van de tafel op, ging daar omheen naar Joe, betastte diens ledige mouw van den opslag tot aan den stomp van den arm, schudde hem de hand, stak aan het vuur zijne pijp aan, ging naar de deur, keerde zich om, toen hij deze bereikt had, veegde met den rug van zijn voorvinger zijn ééne oog af, en zeide met eene haperende stem: »Mijn zoons arm is afgezet — bij het verdedigen van de Slavanners — in Amerika — waar het oorlog is!» Met deze woorden ging hij de deur uit, en kwam niet terug.

Onder verschillende voorwendselen gingen allen, de een na den ander, heen, behalve Dolly, die alleen daar bleef zitten. Zij was blijde, dat zij alleen was, en schreide naar hartelust, toen zij aan het einde van de gang de stem van Joe hoorde, die iemand goeden nacht wenschte.

Goeden nacht! Ging hij dan nog uit? Waar zou hij nog zoo laat naar toe gaan? Zij hoorde hem de gang door- en de deur voorbijstappen. Maar hij scheen te aarzelen. Hij kwam terug — Dolly's hart klopte sneller — hij keek binnen.

»Goeden nacht!» Hij zeide niet »Dolly»; maar het was toch een troost, dat hij niet »meijuffer Varden» zeide. — »Goeden nacht!» snikte Dolly. — »Het spijt mij, dat gij het u zoo aantrekt wat er gebeurd is,» zeide Joe vriendelijk. »Dat moest gij niet doen. Ik kan u niet zoo zien schreien. Denk er niet meer aan! Gij zijt nu veilig en gelukkig.» — Dolly schreide slechts des te meer. — »Gij moet in deze laatste dagen veel geleden hebben — en toch zijt gij niet veranderd, of het is tot uw voordeel. Zij zeiden, dat gij veranderd waart; maar ik zie dat niet. Gij zijt — gij zijt altijd zeer schoon geweest; maar nu zijt gij schooner dan ooit. Er steekt geen kwaad

in, dat ik dat zeg; want gij zult het wel weten. Gij hoort het zeker dikwijls genoeg.»

In het algemeen wist Dolly het wel, en hoorde het ook dikwijls genoeg. Maar de rijtuigmaker had reeds jaren geleden laten blijken, dat hij een ezel was; en of Dolly bevreesd was, om bij anderen dezelfde ontdekking te doen, of dat zij door de gewoonte onverschillig was geworden omtrent gewone complimenten, zeker is het, dat zij, hoewel zij bleef schreien, het nu met meer genoegen hoorde, dan ooit in haar leven.

»Ik zal uw naam zegenen,» snikte Dolly, »zoolang ik leef. Ik zal dien nooit hooren uitspreken zonder een gevoel, alsof mijn hart moest bersten. Elken morgen en elken avond zal ik in mijn gebed aan u denken, totdat ik sterf!» — »Zult gij?» zeide Joe. »Zult gij waarlijk? Het doet — ja, het doet mij een uitstekend genoegen, dat ik u dit hoor zeggen.»

Dolly schreide steeds, en hield haar zakdoek voor hare oogen. Joe bleef haar staan aanzien.

»Uwe stem,» zeide hij, »herinnert mij zoo genoeglijk aan oude tijden, dat ik mij voor een oogenblik zou kunnen verbeelden, dat die nacht was teruggekomen — er steekt nu geen kwaad in, om van dien nacht te spreken — en dat er in den tusschentijd niets was voorgevallen. Het is mij alsof ik niets had doorgestaan, en eerst gisteren dien armen Tom Cobb overhoop had gesmeten, en nu met mijn pakje op den schouder gekomen was, om u nog eens te zien, voordat ik wegliep. Gij herinnert het u nog wel?»

Ja, zij herinnerde het zich nog wel; maar zij zeide niets. Voor een oogenblik sloeg zij hare oogen op. Het was slechts een blik, een korte, schuwe, betraande blik, maar die Joe toch voor eene geruime poos tot zwijgen bracht.

»Welnu!» zeide hij eindelijk stoutweg, »het moest anders gaan. Ik ben sedert dien tijd buitenslands geweest, om des zomers te vechten, en des winters half te bevriezen. Ik ben teruggekomen, even arm als ik ben heengegaan, en bovendien voor mijn leven verminkt. Maar, Dolly! ik had liever nog mijn anderen arm, ja het leven willen verliezen, dan dat ik had moeten terugkomen om u dood te vinden, of — iets anders, dan gelijk ik mij altijd voorstelde en altijd hoopte en wenschte u te vinden. Ik ben er den Hemel dankbaar voor.»

Hoeveel en hoe diep gevoelde nu de kleine coquette van vijf jaren geleden, — hoe diep gevoelde zij de waarde van zulk een hart!

»Eens hoopte ik,» zeide Joe op zijne eenvoudige manier, »dat ik rijk zou terugkomen, en dan met u kunnen trouwen. Maar toen was ik een jongen, en ben reeds lang wijzer geworden. Ik ben een arme, verminkte, afgedankte soldaat, en moet zoo goed ik kan door de wereld zien te komen. Ik kan zelfs nu niet zeggen, dat ik blijde zal wezen, als ik u getrouwd zie, Dolly! maar ik ben waarlijk

blijde, dat gij door iedereen bewonderd en bemind wordt, en kunt kiezen wien gij hebben wilt, om zeker te zijn van een gelukkig leven. Het is een troost voor mij, te weten, dat gij over uw man met mij spreken zult, en ik hoop dat er een tijd zal komen, dat ik in staat zal zijn, om hem de hand te drukken, en u te komen bezoeken als een arme vriend, die u kende toen gij nog een meisje waart. God zegene u!"

Zijne hand beefde; maar hij trok die toch weder terug, en verliet haar.

LXIX.

VADER, MOEDER EN ZOON.

Reeds vóór dezen vrijdagnacht — want het was op vrijdag in de week van het oproer, dat Emma en Dolly door de tijdige hulp van Joe en Edward Chester werden gered — waren de onlusten geheel gedempt, en rust, vrede en orde in de verschrikte stad teruggekeerd. Wel is waar, na het gebeurde kon niemand voorspellen, hoelang deze betere staat van zaken zou duren, of hoe onverwacht nieuwe gewelddadigheden, mogelijk nog erger dan de laatste, wederom verwoesting en dood zouden aanbrengen. Om deze reden bleven zij, die gedurende de opschudding de vlucht hadden genomen, nog buiten de stad, terwijl vele huisgezinnen, die tot nog toe niet hadden kunnen vertrekken, van de herstelde rust gebruik maakten, om zich naar het land te begeven. Ook waren de winkels van Tyburn tot Whitechapel nog gesloten, en werden op die plaatsen, waar anders handel gedreven werd, nog zeer weinig zaken gedaan. Maar in weerwil van dit alles, en ondanks het treurige voor gevoel van die talrijke klasse der maatschappij, die altijd het duidelijkst in de donkerste toekomst vooruitziet, bleef de stad volkomen rustig. De sterke militaire macht, op alle gevaarlijk punten geposteed, hield de verspreide troepen van het gemeen in toom. Men bleef met ijver naar de plundersaars zoeken, en indien eenigen der muiters stout genoeg waren, om zich nog buiten de deur te wagen, boezemden deze doortastende maatregelen hun zooveel schrik in, dat zij spoedig weder naar hunne schuilhoeken slopen en aan niets anders dachten, dan om hun leven te bergen.

Kortom, de muiters waren volkomen verslagen. Meer dan tweehonderd waren op de straat doodgeschoten. Nog tweehonderd vijftig lagen zwaar gewond in de hospitalen, waarvan er zeventig of tachtig kort daarop stierven. Een honderdtal bevond zich reeds in verzekerde bewaring, en ieder uur werden er nog meer gevat. Hoeveel er bij het brandstichten of door hunne eigene buitensporigheden omkwamen, is onbekend; maar dat een groot aantal een akelig

graf vond onder de heete asch der vuren, die zij zelf hadden aangestoken en velen in afgelegene hoeken en kelders kropen, om daar heimelijk te drinken of hunne wonden te verbinden, en nooit weder het licht aanschouwden, is zeker. Toen de asch der verbrande huizen reeds weken lang koud was geweest, stelden de opgravingen dit buiten allen twijfel.

Twee en zeventig huizen van bijzondere personen en vier sterke gevangenen waren in de vier voornaamste dagen der muiterij vernield. Het geheele verlies, hetwelk daardoor veroorzaakt was, werd door hen, die hetzelfde had getroffen, op honderd vijf en vijftig duizend pond St. geschat, en bedroeg, volgens de laagste begroting van onpartijdigen, meer dan honderd vijf en twintig duizend pond. Voor dit ontzettende verlies werd kort daarna, volgens een besluit van het Huis der Gemeenten, uit de openbare kas vergoeding gegeven, waartoe het geld in de stad en het graafschap gegeven werd; maar Lord Mansfield en Lord Saville, die beiden zeer veel verloren hadden, weigerden eenige vergoeding aan te nemen.

In het Huis der Gemeenten, dat op dinsdag met geslotene en bewaakte deuren zitting hield, ging een besluit door, dat het, wanneer de onlusten gestild waren, terstond de petitiën, welke door vele Protestantsche onderdanen van Zijne Majesteit waren aangeboden in overweging zou nemen. Terwijl over dit punt werd beraadslaagd, stond een der leden, Herbert, met verontwaardiging op, en maakte de anderen opmerkzaam, dat Lord George Gordon, die onder de galerij zat, eene blauwe kokarde, de leus der muiters, op zijn hoed droeg. Niet alleen werd hij door hen, die dicht bij hem zaten, gedwongen om haar af te nemen; maar toen hij naar buiten wilde gaan, om het gemeen tot bedaren te brengen, door de eenigszins onbepaalde verzekering, dat het Huis genegen was, om hun de voldoening te geven, die zij verlangden, hielden eenige leden hem met geweld vast. Kortom, de wanorde, die buiten de deur heerschte, drong ook in de vergadering door; ook daar namen, gelijk overal elders, angst en schrik de overhand en werden de gewone vormen voor eene poos vergeten.

Op donderdag schortten beide Huizen van het Parlement hunne zitting tot op den tweeden maandag daaraanvolgende, het onmogelijk verklarende, om, terwijl zij door gewapende benden waren omringd, hunne raadplegingen met de noodige bedaardheid en vrijheid voort te zetten. En nu de muiters uiteengedreven waren, werden de burgers door een nienwen schrik bevangen; want daar zij de straten vol soldaten zagen, die volle vrijheid hadden om hunne wapenen te gebruiken, begonnen zij gretig het oor te leenen aan het gerucht, dat het standrecht zou worden afgekondigd, en dat men reeds gevangenen aan de lantarenpalen in Cheapside en Fleetstreet had zien hangen. Toen deze angst weldra werd opgeheven door eene proclamatie, dat al de gevangene muiters naar de wet

voor eene bijzondere commissie zouden worden te recht gesteld, werd eene nieuwe bekommring veroorzaakt door het gerucht, dat men bij sommige muiters Fransch geld had gevonden, en deze onlusten waren aangestookt door vreemde mogendheden, die het op den ondergang van Engeland toelieden. Dit gerucht, dat versterkt werd door het verspreiden van ongeteekende biljetten, maar, indien het al eenigen grond had, waarschijnlijk daaruit was ontstaan, dat de muiters bij het plunderen ook eenig vreemd geld hadden buit gemaakt, en dit bij de gevangenen of dooden gevonden was, veroorzaakte eene groote ontsteltenis, daar de gemoederen toen in een staat van spanning verkeerden, waarin men genegen is om zich door elken zweem van gevaar te laten bekommeren.

Daar echter den geheelen vrijdag en vrijdagnacht alles stil bleef en men niets nieuws ontdekte, begon het vertrouwen te herleven, en haalden zelfs de schroomvalligsten weder vrijer adem. In Southwark vereenigden zich niet minder dan drie duizend ingezetenen tot eene burgerwacht, en zonden ieder uur patrouilles door de straten. De inwoners der City draalden niet dit goede voorbeeld te volgen; en gelijk vreedzame lieden doorgaans zeer stout zijn als het gevaar voorbij is, ware zij nu ook krijgshaftig en vermetel genoeg; zij ontzagen zich niet zelfs den geduchtsten voorbijganger gestreng in het verhoor te nemen, en vervulden alle leerknappen, dienstmeiden en straatjongens met ontzag.

Toen de dag ten avond neigde, en de duisternis reeds de nauwste straten der stad binnendrong, als wilde zij daar heimelijk krachten verzamelen om zich op de opene pleinen te wagen, zat Barnaby in zijne gevangenis, zich verwonderende over de stilte, en vruchteloos luisterende naar het gerucht, dat hij sedert onlangs bij het begin van elken nacht had gehoord. Naast hem, met hare hand in de zijne, zat eene vrouw, in wier bijzijn hij zich gerust en tevreden gevoelde. Zij was veranderd, vermagerd, droefgeestig en verslagen, maar voor hem dezelfde.

„Moeder!” zeide hij, na eene poos van stilte: „hoelang — hoevele dagen en nachten zal men mij nog hier houden?” — „Niet lang, lieve zoon! Niet lang, hoop ik.” — „Hoopt gij dat? Ja, maar uwe hoop zal deze ketenen niet losmaken. Ik hoop ook; maar zij geven er niet om. Grip hoopt ook; maar wie geeft er om Grip?” — „De raaf gaf een dof, krassend geluid, hetwelk duidelijk beteekende: „Niemand!” — „Wie geeft er om Grip, behalve gij en ik?” hervatte Barnaby, terwijl hij de verhavende veeren van den vogel gladstreek. „Hij wil hier nooit spreken. Den geheelen dag zit hij in dien donkeren hoek; somtijds slaapt hij, en somtijds kijkt hij naar het licht, dat door de traliën schijnt en in zijn oog spiegelt, alsof een vonk van die groote vuren hier in de kamer was gevallen en daar nog brandde. Maar wie geeft er om Grip?” — „De raaf kraste weder: „Niemand!” — „En, wat ik zeggen wilde,” zeide Barnaby, terwijl

hij zijne hand op den arm zijner moeder legde, en haar ernstig aanzag: „als zij mij ter dood brengen — en dat kan wel wezen, ik heb hooren zeggen, dat zij het doen zouden — wat zal er dan van Grip worden, als ik dood ben? Of zouden zij hem ook ter dood brengen? Ik mocht wel lijden. Als gij en ik en hij te zamen stierven, zou er niemand wezen, die bedroefd om ons was. Maar laten zij doen wat zij willen, ik ben niet bang voor hen, moeder!” — „Zij zullen u geen kwaad doen,” zeide zij, terwijl de tranen haar bijna de spraak benamen. „Zij zullen u geen kwaad doen, als zij alles weten.” — „Wees daarop niet al te gerust,” zeide Barnaby, met een zonderling genoegen in de gedachte, dat zij zich zelve misleidde en hij slimmer was dan zij. „Zij hebben mij in het oog gehad, moeder, van het begin af. Ik heb het hen tegen elkander hooren zeggen, toen zij mij verleden nacht hier brachten, en ik geloof het ook wel. Schrei niet om mij! Zij zeiden, dat ik een stoute knaap was; en dat ben ik ook en zal ik blijven. Gij moogt denken, dat ik niet wel bij het hoofd ben; maar ik kan sterven, zoo goed als een ander. — Ik heb geen kwaad gedaan, heb ik wel?” voegde hij er snel bij. — „Voor den Hemel niet,” antwoordde zij. — „Welnu,” zeide Barnaby, „laten zij doen wat zij willen. Gij zelve hebt mij eens gezegd, toen ik u vroeg wat sterven was, dat het iets was, waarvoor wij niet bang behoeften te zijn, als wij geen kwaad deden. Ha, moeder! dacht gij, dat ik dat vergeten had?”

Zijn vroolijke lach en schertsende toon doorsneden haar het hart. Zij trok hem dicht bij zich, en verzocht hem om zich stil te houden en fluisterende te spreken, daar het laat werd en zij hem spoedig zou moeten verlaten.

„Komt gij morgen terug?” vroeg Barnaby. — „Ja, en overmorgen ook. Alle dagen.”

Hij antwoordde vroolijk dat hij dit heel goed vond, en dat hij het ook wel gedacht had. Daarop vroeg hij haar, waar zij zoo lang was geweest, en waarom zij niet naar hem was komen zien, toen hij een groot krijgsmann was. Hij sprak veel over zijne onbekookte plannen om haar rijk te maken en in overvloed te doen leven, tot er eene flauwe gedachte in hem opkwam, dat zij droefvig was en hij de oorzaak daarvan was, hetgeen hem alle pogingen deed aanwenden om haar te troosten en op te beuren, door over hun vroeger leven en het vermaak, dat hij toen in zijne vrijheid had, te spreken. Weinig dacht hij, dat elk zijner woorden hare smart slechts vergrootte, en hij hare tranen door deze herinnering aan hunne verlorene rust en vrede slechts sneller deed stroomen.

„Moeder!” zeide Barnaby, toen hij den oppasser hoorde aankomen om de cellen voor den nacht te sluiten: „toen ik daar straks van mijn vader sprak, waarom hebt gij toen geen antwoord gegeven en uw hoofd omgekeerd? Gij dacht dat hij dood was. Het spijt u toch niet, dat hij nog leeft en weer is teruggekomen? Waar is hij?”

Hier?" — »Vraag nooit iemand waar hij is, en spreek niet van hem," antwoordde zij. — »Waarom niet?" vroeg Barnaby. »Omdat hij zoo norsch en stuursch is? Ja, ik houd ook niet veel van hem, en ben niet gaarne alleen bij hem; maar waarom zou ik niet van hem spreken?" — »Omdat het mij spijt dat hij nog leeft, en vooral, dat gij hem hebt ontmoet; omdat ik mijn leven lang moeite heb gedaan om u zoo ver mogelijk van elkaar te houden." — »Vader en zoon zoo ver mogelijk van elkaar! Waarom dat?" — »Hij heeft bloed gestort," fluisterde zij hem in het oor. »Het is nu tijd, dat gij het weten moet. Hij heeft het bloed gestort van een man, die hem liefhad en vertrouwde, en die hem nooit eenig kwaad had gedaan." — Barnaby deinsde met afgrijzen terug, keek een oogenblik naar de vlek op zijne hand, en verborg die toen huiverend onder zijne kleederen. — »Maar," vervolgde zij, toen zij den sleutel in het slot hoorde steken, »hoewel wij hem vermijden, hij is toch uw vader, lieve zoon! en ik ben zijne ongelukkige vrouw. Men zocht zijn leven, en hij zal het verliezen. Het moet niet door middel van ons wezen; — ja, als wij hem tot berouw konden bewegen, zouden wij zelfs nog verplicht zijn hem lief te hebben. Doe, alsof gij hem niet anders kent, dan als iemand, die met u uit de gevangenis is gevlucht; en als zij u verder naar hem vragen, geef dan geen antwoord. God behoede u dezen nacht, lieve zoon!"

Zij rukte zich van hem los, en eenige oogenblikken later was Barnaby alleen. Hij bleef een tijd lang als op de plek vastgeworteld staan, met zijne handen voor zijn gezicht, en wierp zich toen snikkende op zijne ellendige legerstede neder.

Maar de maan kwam op in al haar zachten glans, en de sterren begonnen te schijnen; en door het tralievenster wierp het aanschijn des hemels een vriendelijken blik. Barnaby hief zijn hoofd op, zag omhoog naar het stargewelf, dat de aarde treurig scheen toe te lachen, alsof de nacht, nadenkender dan de dag, met smart nederzag op het lijden en de misdrijven der menschen, en hij voelde eene zoete rust in zijn hart neder dalen. Hij, de arme krankzinnige, in zijne cel opgesloten, verhief, terwijl hij op dat zachte licht staarde, zijn gemoed evenzeer tot God, als eenig vrij en verstandig man in de geheele groote stad; en in zijn half vergeten gebed en de weinige regels van een gezang, waarmede hij zich zelf in slaap neuriende, ademde eene even echte vroomheid, als ooit in eene statige redevoering werd ontboezemd, of in een plechtig loflied door de gewelven eener kerk galmde.

Toen zijne moeder op haar weg naar buiten een binnenplein overging, zag zij door het hek, dat hetzelfde van eene andere plaats afscheidde, haar man, met een neerhangend hoofd en over elkaar geslagene armen heen en weder stappen. Zij vroeg den oppasser, die haar begeleidde, of zij een oogenblik met dien gevangene mocht spreken. Hij antwoordde ja, maar dat zij zich haasten moest, dewijl

het tijd was om te sluiten. Dit zeggende opende hij het hek, en liet haar in.

Knarsend draaide het ijzeren hek op zijne duimen; hij hoorde het wel, maar bleef nog, zonder zijn hoofd op te heffen of zijne houding in het minst te veranderen, heen en weder stappen. Zij wilde hem aanspreken; maar hare stem was zwak en bleef steken. Eindelijk ging zij meer in den weg staan, en toen hij naderde, strekte zij hare hand uit en raakte hem aan.

Verschrikt deinsde hij terug, bevende van het hoofd tot de voeten; maar toen hij zag, wie het was, vroeg hij, wat zij daar kwam doen. Voordat zij kon antwoorden, vervolgde hij: »Zal ik leven of sterven? Wilt gij ook moorden, of verschoonen?" — »Mijn zoon, onze zoon," antwoordde zij, »is hier in de gevangenis." — »Wat gaat mij dat aan?" riep hij uit, ongeduldig op den grond stampende. »Ik weet het. Hij kan mij evenmin redden, als ik hem kan helpen. Als gij komt om over hem te spreken, ga dan maar heen."

Dit zeggende, stapte hij weder voort, en ging een paar malen het plein op en neder; maar toen hij eindelijk nog eens bij de plek kwam, waar zij stond, bleef hij weder stilstaan, en zeide: »zal ik leven of sterven?" — »Komt gij tot berouw? Zult gij niet tot berouw komen?" antwoordde zij. »Ik geloof niet, dat ik u zou kunnen redden, al mocht ik het doen." — »Zeg liever, al wilde ik het doen," zeide hij met een vloek, en keerde zich om, als wilde hij weder voortgaan. — »Luister slechts een oogenblik naar mij!" hervatte zij. »Ik ben pas van een ziekbed opgericht, waarvan ik niet kon hopen weder op te staan. De besten van ons denken in zulk een tijd aan goede voornemens, die zij niet vervuld, en aan de plichten, die zij verzuimd hebben. Indien ik ooit, sedert dien noodlottigen nacht, vergeten heb te bidden, dat gij vóór uw dood tot inkeer mocht komen, — indien ik zelfs toen iets heb verzuimd, om u tot berouw te bewegen, toen de ontzetting over uwe misdaad nog zoo nieuw was, — indien ik, bij onze laatste ontmoeting, mij aan mijn angst heb overgegeven, en vergeten u plechtig te bezweren, in den naam van hem, wien gij onvoorbereid in de eeuwigheid hebt gestort, om u te bereiden voor de vergelding, die komen zou, en die u thans nadert — dan smee ik thans nederig, dat gij dit wilt laten herstellen!" — »Wat moet dat geteem beduiden?" zeide hij norsch. »Spreek zoo, dat ik u verstaan kan." — »Dat zal ik," hernam zij. »Ik verlang niets anders. Heb slechts nog een oogenblik geduld. De hand van Hem, die zijn vloek op moord heeft gelegd, rust zwaar op ons. Gij kunt er niet aan twifelen. Onze zoon, die onschuldige, op wien Zijn toorn vóór zijne geboorte nederdaalde, is hier in levensgevaar — hier gebracht door uwe schuld; ja daardoor alleen, gelijk de Hemel weet; want hij is verleid in zijne onnoozelheid, en die is het schrikkelijke gevolg van uwe misdaad." — »Als gij hier komt, gelijk alle wijven, om mij verwijtingen te

doen...." mompelde hij, terwijl hij zich nogmaals wilde losrukken. — »Neen! Ik heb een ander oogmerk. Gij moet het hooren; zoo niet nu, dan morgen, of op een anderen tijd. Gij moet het hooren. Man! het is onmogelijk dat gij ontkomt. Er is geene hoop meer voor u." — »Zegt gij dat! — gij?" riep hij uit, terwijl hij zijne geboeide handen dreigend tegen haar ophief. — »Ja!" antwoordde zij met nadrukkelijken ernst. »Maar waarom?" — »Zeker om mij plezier te doen? Om mij nog eenige genoeglijke dagen te bezorgen? Ha ha! Tot mijn bestwil — ja zeker tot mijn bestwil," zeide hij, op zijne tanden knarsende en haar met een akeligen glimlach aanziende. — »Niet om u verwijtingen te doen," antwoordde zij, »of om de ellende van uw toestand te vermeerderen; niet om u een enkel hard woord te geven; maar om u tot hoop en rust terug te brengen. Man! lieve man! als gij slechts deze ijselijke misdaad wilt bekennen, — als gij slechts den Hemel en hen, die gij op aarde verongelijkt hebt, om vergiffenis wilt smeeken, — als gij slechts die ijdele onrustige gedachten wilt vaarwel zeggen, die nooit verwezenlijkt kunnen worden, en op berouw en de waarheid uw vertrouwen vestigen — dan beloof ik, in den naam van Hem, wiens beeld gij geschonden hebt, dat Hij u zal troosten. En wat mij zelve betreft," vervolgde zij, met vuur hare handen vouwende, »ik zweer voor Hem, die in mijn hart leest, dat ik u van dat uur af zal liefhebben als vanouds, — dat ik, den korten tijd, dien wij nog bijeen kunnen blijven, u nacht en dag zal oppassen, u met alle liefde en gewilligheid troosten, en met u bidden, dat één dreigend oordeel moge afgewend en onze zoon gespaard worden, om, zoover hij daartoe in staat is, in de vrije lucht en in het licht der zon God te loven."

Terwijl zij dit zeide, staarde hij haar aan, alsof de ernst, waarmede zij sprak, voor een oogenblik indruk op hem maakte, en hij niet wist wat te doen. Maar gramschap en vrees namen spoedig weder de overhand, en hij stiet haar van zich af.

»Pak u weg!" riep hij uit. »Gij hebt met hen afgesproken om mij uit te hooren en hun bewijzen te leveren, dat ik de man ben, dien zij zeggen dat ik ben. Een vloek op u en uw zoon!" — »Op hem is de vloek reeds nedergedaald," antwoordde zij, hare handen wringende. — »Laat die nog tienmaal zwaarder nedervallen, en op u insgelijks! Ik haat u beiden. Voor mij is het ergste gekomen. De eenige troost dien ik verlang, is te weten dat het voor u ook gekomen is. Pak u weg! — Zij wilde spreken; maar hij dreigde haar wederom met zijne keten. »Pak u weg, zeg ik voor de laatste maal, en terg mij niet! Ik kom nu toch aan de galg, en het kan mij daarom weinig schelen of ik nog wat meer doe. Vervloekt zij het uur dat ik geboren werd, de man dien ik versloeg en de geheele wereld!"

Verbijsterd door de woede en angst voor den dood, rukte hij zich van haar los en snelde zijne donkere cel binnen waar hij zich

op den vloer nederwierp en met zijne boeien op de steenen beukte. De oppasser kwam nu aan, om de cel te sluiten, en nadat hij dit gedaan had, bracht hij haar weg.

In dien warmen Juni-nacht waren er vroolijke gezichten en opgeruimde harten in alle wijken van de stad, en de slaap, zoolang door den angst verdreven, was dubbel welkom. In dien nacht vierde men familiefeesten, om elkander geluk te wenschen, dat men het algemeen gevaar ontkomen was; zij, die uit vrees voor het gemeen thuis waren gebleven, waagden zich nu op straat; zij, die uitgeplunderd waren, hadden goede huisvesting gevonden. Zelfs de vreesachtige Lord Mayor, welke dien avond voor den Geheimen Raad was geroepen, om zijn gedrag te verantwoorden, kwam weltevreden terug, en verhaalde aan zijne vrienden, dat hij er met eene berisping zeer wel was afgekomen.

In dien nacht werden ook eenige der plundersaars in hunne schuilhoeken opgespoord en gevat; en in de hospitalen, tusschen de puinhoopen en op het veld lagen vele dier rampzaligen dood, benijd door hunne medeplichtigen, die in de voorloopig weder in staat gebrachte gevangenen hun vonnis afwachten.

En in den Tower, in een akelig vertrek, welks zware muren alle gedruisch buitensloten, en eene stilte veroorzaakten, welke door de sporen van verblijf, door vroegere gevangenen op die muren achtergelaten, nog doodscher scheen te worden, — vol berouw over de misdrijven, waaraan het woeste gemeen zich schuldig had gemaakt, terwijl het hem nu voorkwam alsof hunne schuld de zijne was, en onder zulke overdenkingen slechts weinig troost vindende in zijne dweepzieke beginselen of gewaande roeping, — zat de ongelukkige oorzaak van al het gebeurde — Lord George Gordon.

Hij was dien avond gevangengenomen. »Indien gij zeker zijt, dat ik het ben, wien gij hebben moet," zeide hij tot den beambte, die hem, als beschuldigd van hoog verraad, in hechtenis kwam nemen, »ben ik gereed om u te vergezellen." En hij deed dit ook zonder tegenstand. Eerst werd hij voor den Geheimen Raad gebracht, daarop naar de Horse Guards, en vervolgens voerde men hem over de Westminsterbrug en terug over de Londensche brug (om de voornaamste straten te vermijden) naar den Tower, onder de sterkste wacht, die men ooit met een enkelen gevangene de poort had zien binnentrekken.

Van zijne veertig duizend man bleef er niemand bij hem, om hem gezelschap te houden. Zijne vrienden en aanhangers waren verdwenen. Zijn gediensstige secretaris speelde den verrader, en hij, wiens zwakheid door zooveel tot hunne eigene oogmerken was misbruikt, was nu eenzaam en verlaten.

LXX.

DE TWEE CELGENOOTEN.

Dennis, die laat in den avond gevangen was genomen, werd dien nacht in een naburig wachthuis bewaard, en den volgenden dag, zaterdag, voor een rechter gebracht, om verhoord te worden. Daar de beschuldigingen tegen hem talrijk en van een gewichtigen aard waren, en het, in het bijzonder, door het getuigenis van Gabriël Varden, bewezen werd, dat hij willens was geweest dezen in koelen bloede te vermoorden, werd hij in staat van beschuldiging gesteld. Bovendien bewees men hem de eer van hem als een van de hoofden der muiters te beschouwen, en ontving hij uit den mond des rechters de vleierende verzekering, dat zijne zaak hachelijk stond, en hij wel zou doen, zich op het uiterste voor te bereiden.

Als men zeide, dat Dennis niet eenigszins verlegen was met de eer, die hem bewezen werd, zou men hem eene grootere hoeveelheid Stoicijnsche wijsbegeerte toeschrijven, dan hij inderdaad bezat. Zijn Stoicismus was eigenlijk van die niet ongewone soort, welke iemand in staat stelt om al de rampen zijner vrienden met voorbeeldige standvastigheid te dragen, maar hem, als ware het door terugwerking, vrij teergevoelig maakt voor al wat hem zelven betreft. Men belastert derhalve den scherpreechter niet, door te zeggen, dat hij in het begin zelf ontsteld was, en onderscheidene blijken van grooten angst vertoonde, totdat zijn redeneervermogen hem te hulp kwam en hem een gunstiger vooruitzicht opende.

Naarmate Dennis dit edele vermogen in werking bracht, en nadacht over zijne kansen, om er goed of ten minste met weinig nadeel af te komen, werd hij ook bedaarder en geruster. Als hij zich herinnerde, van hoe groote waarde zijn dienst werd geacht, en hoe dikwijls men hem noodig had, — als hij bedacht, dat het Statute Book hem beschouwde als eene soort van algemeen geneesmiddel, toe te dienen aan alle mannen, vrouwen en kinderen met eene of andere zedelijke kwaal bezocht, — en hoezeer hij, als ambtenaar, in gunst stond bij de Kroon, de beide Huizen van het Parlement, de Munt, de Bank en de Rechterlijke Macht, — als hij zich herinnerde, dat, welk minister ook aan het bewind mocht wezen, hij zich als zijn lieveling mocht beschouwen, en dat door hem alleen Engeland uitblonk boven alle beschaafde volken der aarde, — als hij dit alles overdacht, gevoelde hij zich zeker, dat de nationale dankbaarheid hem moest ontheffen van de gevolgen zijner onlangs begane misgrepen en hem herstellen op zijne oude plaats in het schoone maatschappelijke stelsel.

Door deze troostgronden bemoedigd, trad Dennis tusschen het geleide, dat hem verwachtte, en wandelde met manhaftige onverschilligheid naar de gevangenis. Toen hij aan Newgate kwam,

waar men eenige der verwoeste cellen haastig weder in staat had gebracht om de gevangene muiters te bewaren, werd hij door de oppassers met bijzondere hartelijkheid ontvangen, daar zulk een ongewoon voorval eene aangename afwisseling bracht in den eentonigen loop van hun dienst. Door deze beleefde lieden werd hij met bijzondere zorgvuldigheid geboeid, en naar het binnenste der gevangenis gebracht.

»Broeder!» zeide de scherpreechter, terwijl hij, achter een oppasser, onder deze nieuwe omstandigheden, de overblijfselen der hem welbekende gangen doorging, »moet ik bij een ander zitten?» — »Als gij meer muren hadt laten staan, zoudt gij alleen hebben gezeten,» was het antwoord; »maar nu hebben wij plaatsgebrek, en zult gij gezelschap hebben.» — »Welnu!» antwoordde Dennis, »daar heb ik niets tegen. Ik houd wel van gezelschap. Ik ben voor gezelligheid geboren.» — »Dat is jammer, niet waar?» zeide de oppasser. — »Jammer?» herhaalde Dennis. »Wel neen! Waarom zou het jammer zijn, broeder?» — »Och, dan weet ik het niet,» antwoordde de oppasser onverschillig. »Ik dacht, dat het door u gemeend werd, zooals in het liedje staat: Voor gezelligheid geboren, en gestorven in zijn bloei.» — »Wat een praat!» viel Dennis snel hierop in. »Wie zou er sterven in zijn bloei?» — »Och, niemand in het bijzonder; maar gij misschien, dacht ik.»

Dennis veegde zijn gezicht af, dat eensklaps zeer warm was geworden, en nadat hij met eene bevende stem had opgemerkt, dat hij altijd veel van eene grap hield, volgde hij zijn geleider stilzwijgend, tot zij voor eene deur bleven staan.

»Is dit mijn kwartier?» vroeg hij schertsend. — »Hier is het huis, mijnheer!» antwoordde zijn vriend eveneens.

Dennis stapte binnen, hoewel niet zeer vlug, toen hij eensklaps terugdeinsde.

»Hoe!» zeide de oppasser. »Zijt gij bang?» — »Bang?» herhaalde Dennis. »Dat mocht ik wel wezen. Doe de deur dicht.» — »Ja, als gij er binnen zijt,» was het antwoord. — »Maar ik kan hier niet binnengaan. Ik kan mij niet bij dien man opsluiten. Zoudt gij willen, dat ik geworgd werd, broeder?»

Het scheen den oppasser vrij onverschillig te wezen, of dit gebeurde of niet; hij merkte slechts kort aan, dat hij zijne orders moest gehoorzamen, stiet Dennis naar binnen, sloot de deur en ging heen.

Dennis bleef bevende staan, met zijn rug tegen de deur, en lichtte onwillekeurig zijn arm op, als wilde hij zich verdedigen, terwijl hij op een man staarde, den eenigen anderen bewoner der cel, die zoolang als hij was op een steenen bank lag uitgestrekt, en juist even ophield met zijne snorkende ademhaling, alsof hij op het punt was om wakker te worden. Doch hij wentelde zich slechts om, slaakte een diepen zucht, en sliep weder in.

Hierdoor eenigszins gerustgesteld, wendde de scherprechter zijne oogen van den slapende af, en keek in de cel rond, om naar iets te zoeken, dat hij tot verdediging kon gebruiken. Er was niets tilbaars, behalve eene zware tafel, die niet zonder gerucht te maken kon verschoven worden, en een lompe stoel. Hij sloop op de teenen naar dit laatste stuk huisraad, nam er mede de wijk in een hoek, en bleef, nadat hij zich achter dit zwakke bolwerk had verschanst, zijn vijand met de grootste waakzaamheid bespieden.

De slapende man was niemand anders dan Hugh; en misschien was het niet onnatuurlijk, dat Dennis zich niet zeer op zijn gemak gevoelde, en van ganscher harte wenschte, dat hij nooit weer mocht ontwaken. Daar hij moede werd van het staan, ging hij eindelijk achter den stoel op zijne knieën liggen; maar hoewel uit het snorren van Hugh bleek, dat deze nog gerust sliep, durfde hij geen oogenblik de oogen van hem afwenden. Hij was zoo bang voor een onverwachten aanval, dat hij zich niet vergenoegde met door den rug van den stoel heen te zien, dat Hugh's oogen gesloten waren, maar nu en dan stond hij voorzichtig op om met een uitgerekten hals naar hem te turen, om zich te verzekeren, dat hij inderdaad nog sliep, en niet onverhoeds zou opspringen.

Hugh bleef zoolang slapen, dat Dennis begon te denken, dat hij misschien zou doorslapen, tot de oppasser weder bij hen kwam. Hij wenschte zich zelven reeds geluk hiermede, toen zich weder eenige onrustbarende verschijnselen opdeden, daar Hugh nu en dan zijn arm bewoog of zich half omkeerde. Eindelijk, juist toen hij op het punt was om van zijne smalle legerstede op den grond te vallen, deed Hugh zijne oogen open.

Bij toeval was zijn gezicht juist naar den onverwachten gast gekeerd. Hij zag dezen eenige oogenblikken droomerig aan, zonder eenig blijk van verrassing of herkenning; toen sprong hij overeind, en sprak met een zwaren vloek zijn naam uit.

„Blijf van mij af, broeder! blijf van mij af!” riep Dennis, achter den stoel kruipende. „Doe mij geen kwaad! Ik ben een gevangene, zoowel als gij. Ik kan mijne armen niet vrij gebruiken. Ik ben een stokoud man. Doe mij geen kwaad!”

Deze laatste woorden riep hij op zulk een jammerlijken toon, dat Hugh, die hem den stoel reeds had ontruikt, en gereedstond om hem daarmede een slag te geven, zich bedwong en hem beval op te staan.

„Ik zal terstond opstaan, broeder!” zeide Dennis, die hem op alle mogelijke wijzen wilde bevredigen. „Ik wil gaarne alles doen wat gij zegt. Daar! nu ben ik al overeind. Wat kan ik meer voor u doen? Zeg het maar, en ik doe het.” — „Wat gij voor mij doen kunt?” schreeuwde Hugh, terwijl hij den ander met beide handen bij den kraag vatte, en hem heen en weder schudde. „Wat hebt gij voor mij gedaan?” — „Het beste dat ik kon doen,” zeide Dennis.

Hugh gaf hem geen antwoord, dan door hem met zijne forsche vuisten te schudden tot zijne tanden ratelden, smiet hem toen op den grond neder, en wierp zich weder op de bank.

„Als het mij niet zooveel plezier deed, dat ik u hier zie,” mompelde hij, „zou ik u tegen den muur den kop verpletterd hebben.”

Het duurde eenigen tijd, voordat Dennis weder tot adem kwam; maar zoodra hij weder spreken kon, hervatte hij zijne verzoenende redevoering.

„Ik deed het beste, dat ik doen kon, broeder!” zeide hij met eene huilende stem. „Ik werd met twee bajonetten en ik weet zelf niet hoeveel geladene geweren gedwongen, om u aan te wijzen. Als gij niet gevat waart, zoudt gij doodgeschoten zijn geworden; en welk een schouwspel zou dat zijn geweest — zulk een knappe kerel als gij zijt!” — „Zal het nu een mooier schouwspel geven?” zeide Hugh, terwijl hij zijn hoofd oplichtte met zulk een gezicht, dat zijn makker niet terstond durfde antwoorden.

„Het staat nu veel beter met ons,” zeide Dennis, na eene poos. „Vooreerst hebben wij al de kansen van de wet. Wij kunnen er nog zonder kleerscheuren afkomen; er zijn wel dingen gebeurd, die minder waarschijnlijk waren. En zelfs al gebeurt dat niet, wij kunnen maar eens gehangen worden, en als het goed gedaan wordt, staat het zoo net en kunstig, dat men bijna niet zou kunnen gelooven, dat men het zoover in eene kunst kan brengen. De menschen met geweren doodschieten — ba!” Het denkbeeld kwam hem zoo misselijk voor, dat hij op den vloer spuwde.

Zijne manier van spreken over dit onderwerp, welke voor iemand, die met zijne liefhebberij onbekend was, naar moed scheen te gelijken, en zijne voorzichtigheid, om niet te spreken van de hoop, die hij voor zich zelven koesterde, om het te doen voorkomen, alsof hij zich met Hugh in dezelfde omstandigheden bevond, bracht meer toe om dezen woestaard tot vrede te stemmen, dan de grondigste redeneering of de nederigste onderwerping zou gedaan hebben. Hij zette zijne armen op zijne knieën, en keek, vooroverbuigende, Dennis bijna glimlachend aan.

„De zaak is, broeder,” hernam de scherprechter, nu geruster en bedaarder, „dat gij in slecht gezelschap waart geraakt. Men zocht meer naar den man die bij u was, dan naar u, en hem moest ik aanwijzen. Wat mij zelven betreft, wat heb ik er mede gewonnen? Hier zitten wij in hetzelfde schuitje.” — „Luister, schurk!” zeide Hugh, zijn voorhoofd fronsende. „Ik ben zoo dom niet, of ik weet wel, dat gij hoop hadt er iets door te winnen, of gij zoudt het niet gedaan hebben. Maar het is gedaan, en gij zijt hier, en het zal spoedig met ons beiden geheel en al gedaan zijn. Of ik leef of sterf is mij hetzelfde. Waarom zou ik mij moeite geven, om mij op u te wreken? Eten, drinken en slapen, zoolang ik hier ben, is al waarom ik mij bekommer. Als er in dit verwenschte hol maar

een beetje meer zon was, zou ik er den geheelen dag in blijven liggen, en te lui wezen om ooit overeind te komen. Zooveel geef ik om mij zelve, en waarom zou ik mij met u bemoeien?" Aan het slot dezer uitspraak maakte hij een geluid, gelijkende naar het geeuwen van een wild dier, strekte zich vervolgens op zijne bank uit, en sloot zijne oogen weder.

Nadat hij hem eenige oogenblikken stilzwijgend had aangezien, schoof Dennis, die zeer blijde was over de goede luim van zijn makker, zijn stoel dichterbij, en zette zich daarop neder, echter zorg dragende om buiten het bereik van zijn gespierden arm te blijven.

„Wel gezegd, broeder!" merkte hij eindelijk aan. „Laten wij eten, drinken en slapen, en ons geene zorg maken. Alles is voor geld te krijgen. Laten wij het vroolijk verteren!" — „Hebt gij dan geld?" vroeg Hugh. — „Zij hebben mij het mijne afgenomen toen ik hier werd gebracht," antwoordde Dennis. Maar met u is het een ander geval." — „Zoo? Het mijne hebben zij mij toch ook afgenomen." — „Dan zal ik u wat zeggen, broeder!" begon Dennis. „Uwe vrienden..." — „Mijne vrienden?" riep Hugh uit, terwijl hij overeindkwam. „Waar zijn mijne vrienden?" — „Uwe betrekkingen dan," hernam Dennis. — „Ha, ha, ha!" schaterde Hugh. „Hij praat van vrienden tegen mij — van betrekkingen, tegen een man, wiens moeder den dood stierf, die voor haar zoon bewaard is, en hem alleen op de wereld liet." — „Broeder!" riep de scherp-rechter uit, terwijl zijne gelaatstrekken eene plotselinge verandering ondergingen, „gij wilt toch niet zeggen..." — „Ik wil zeggen," viel Hugh hierop in, „dat zij op Tyburn is gehangen. Wat goed genoeg was voor haar, is ook goed genoeg voor mij. Laten zij mij ook ophangen — hoe eer hoe beter. Spreek niet meer. Ik wil gaan slapen." — „Maar ik moet met u spreken; ik moet daarvan hooren," zeide Dennis met ongewone aandoening. — „Als gij wijs zijt," bromde Hugh, zijn hoofd oplichtende om hem gramstorig aan te zien, „houd dan uw mond. Ik zeg u, dat ik wil gaan slapen."

Toen Dennis, tegen deze waarschuwing aan, het waagde om nog te spreken, deed de woestaard een slag naar hem, die echter miste, en keerde zich toen vloekend met zijn gezicht naar den muur. Nadat Dennis Hugh een paar malen vruchteloos aan zijne kleeren had getrokken, hetgeen tamelijk veel gewaagd was, moest hij, die om hem bekende redenen van verlangen brandde om het gesprek voort te zetten, niets anders doen, dan, zoo geduldig als hij vermocht, blijven zitten wachten tot zijn makker uitgeslapen had.

LXXI.

DE AFGEZANT UIT NEWGATE.

Eene maand is verloopen — en wij staan in het slaapvertrek van Sir John Chester. Door het half geopende venster ziet men in den groenen tuin van de Temple, en de statige rivier, verlevendigd door eene menigte schepen en booten, glinstert in de verte; de lucht is blauw en helder, en het zomerkogeltje, dat zachtjes binnensluipt, vervult het vertrek met eene aangename frischheid. Zelfs de stad, de rookige stad, is helderder. De hooge daken en torens, anders zoo norsch en zwart, hebben eene vroolijke kleur; al de oude vergulde windvanen, bollen en kruisen schitteren als nieuw in de vroolijke morgenzon; en hoog boven allen verheft de St. Paulskerk haar top van gebruineerd goud.

Sir John zat in zijn bed te ontbijten. Zijne chocolade en geroosterd brood stonden dicht bij hem op een tafeltje; eenige boeken en dagbladen lagen op de spreij, die zijn bed overdekte; nu en dan zag hij met een blik van stil genoegen rond in de nette kamer, somtijds ook naar de zomerlucht, en dan verlustigde hij zich weder met eten, drinken en lezen.

De vervroolijkende invloed van den morgen scheen zelfs eenig uitwerksel te hebben op zijne gelijkmatige stemming. Zijn gezicht stond bijzonder opgeruimd, zijn glimlach was bevalliger dan anders, en zijne stem helderder en zachter. Hij legde de courant, waarin hij las, neder, en liet zich op zijne peluw zinken, met het gezicht van iemand, die zich aan eene reeks van aangename herinneringen overlaat; en na eene poos van stilte, begon hij de volgende alleen-spraak:

„Zoo gaat dan mijn vriend de centaurus denzelfden weg op als zijne mama! Het verwondert mij niet. En zijn geheimzinnige vriend, mijnheer Dennis, insgelijks! Het verwondert mij niet. En mijn oude brievenbesteller, die interessante dolleman van Chigwell, ook! Ik ben er waarlijk blijde over. Het is het beste, dat hem ooit zou kunnen gebeuren."

Na deze aanmerkingen, begon hij weder genoeglijk te peinzen; maar hij ontrukte zich aan deze mijmering, om zijne chocolade, die koud werd, uit te drinken, en aan de schel te trekken, om nog meer te laten komen. Toen hij het kopje van zijn bediende had aangenomen, en met innemende vriendelijkheid had gezegd: „Ik dank u wel, Peak!" zond hij hem weder heen.

„Het is iets zonderlings," zeide hij, terwijl hij met het lepeltje speelde, „dat mijn vriend de dolleman bijna ontsnapt was, toen hij te recht werd gesteld; en het was een gelukkig toeval (of, zooals de wereld zou zeggen, eene bijzondere beschikking der Voorzienigheid), dat die broeder van den Lord Mayor juist in het Hof

moest wezen met die andere landrechters, in wier harde koppen nu toch eenige nieuwsgierigheid was doorgedrongen. Want hoewel de goede man blijkbaar abus had, en bewees dat hij al zeer nauw verwant was met dien interessanten jonkman, toen hij zeide dat mijn vriend wel bij zijn verstand was, en, gelijk hij zeker wist, met zekere landloopster, zijne moeder, de dorpen afliep om revolutionaire begrippen te verspreiden, ben ik hem niet minder verplicht, dat hij vrijwillig met die getuigenis aankwam. Die halve gekken kunnen zulke rare en lastige aanmerkingen maken, dat zij waarlijk wel moeten gehangen worden, om de maatschappij van hen te ontslaan."

Het was inderdaad de land-edelman van den ouden stempel, die als countryjude of plattelandsrechter, de in evenwicht hangende schaal ten nadeele van den armen Barnaby had doen overslaan, en den twijfel, die dezen had kunnen redden, had weggenomen. Grip dacht weinig, hoeveel hij te verantwoorden had.

"Het zal een zonderling gezelschap wezen," vervolgde Sir John, "eene aardige groep. De beul zelf, de centaurus en de halve gek. Peak! ik ben natuurlijk voor niemand thuis, behalve voor den kapper."

Deze herinnering aan zijn bediende werd uitgelokt door een geklop aan de buitendeur, welke de knecht nu ging openen. Na een langdurig gemompel van vragen en antwoorden, kwam hij terug, en terwijl hij de kamerdeur voorzichtig achter zich sloot, hoorde men in de gang iemand kuchen.

"Neen, Peak!" zeide Sir John, zijne hand opheffende, als wilde hij zijn knecht verbieden om hem de boodschap over te brengen: "ik ben niet thuis. Ik kan niet hooren. Ik heb u gezegd, dat ik niet thuis was, en mijn woord is heilig. Zult gij dan nooit doen gelijk u gezegd wordt?"

De knecht, die hierop niets had te antwoorden, wilde zich weder verwijderen, toen de onwelkome bezoeker, waarschijnlijk ongeduldig wordende, aan de kamerdeur klopte, en riep dat hij iets met Sir John Chester had af te doen, hetwelk geen uitstel toeliet.

"Laat hem binnen," zeide Sir John. "Goede vriend!" vervolgde hij, toen de deur geopend was, "hoe kunt gij zoo lompe wezen, om zoo bij iemand in te dringen? Schaamt gij u niet voor zulk eene grove onwelveugelijkheid?" — "Ik verzeker u, Sir John," antwoordde hij, die aldus werd aangesproken, "dat het geene gewone zaak is, waarover ik met u moet spreken. Ben ik lompe geweest, dan hoop ik, dat gij mij zult verontschuldigen." — "Nu, wij zullen zien, wij zullen zien," hervatte Sir John, wiens gezicht was opgehelderd, toen hij zag wie het was, en die nu zijn innemenden glimlach weder had aangenomen. "Ik geloof, dat ik u wel meer gezien heb; maar ik heb waarlijk uw naam vergeten." — "Ik heet Gabriël Varden mijnheer!" — "O ja, Varden!" zeide Sir John, tegen zijn voorhoofd tikkende. "Lieve hemel, wat wordt mijn geheugen slecht. Wel zeker,

Varden — Varden de slotenmaker. Gij hebt eene lieve vrouw, mijnheer Varden! en eene zeer schoone dochter. Varen zij nog wel?" — Gabriël dankte hem, en zeide dat zij welvoeren. — "Dat verheugt mij buitengemeen," vervolgde Sir John. "Maak haar mijn compliment, en zeg haar, dat ik wenschte zoo gelukkig te wezen, om haar zelf den kus te kunnen geven, dien ik u voor haar opdraag. En wat kan ik voor u doen?" vervolgde hij, na een oogenblik stilzweigens, zeer vriendelijk. Gij kunt vrij over mij beschikken." — "Ik dank u, Sir John!" zeide Gabriël met zekere trotschheid; "maar ik heb u geene gunst te verzoeken, hoewel ik over eene zaak van aanbelang kom spreken — over iets, dat geheim moet blijven," voegde hij er bij, met een blik naar den knecht, die er bij stond. — "Ik kan niet zeggen, dat uwe komst mij des te liever is, omdat gij onafhankelijk zijt, en mij niets te vragen hebt," zeide Sir John vriendelijk; "want het zou mij genoegen gedaan hebben, als ik u een dienst had kunnen bewijzen; maar gij zijt in allen gevalle welkom. Geef nog een kop chocolade, Peak, en blijf dan niet wachten."

De knecht liet hen alleen.

"Sir John!" zeide Gabriël: "ik ben een handwerksman, en dat ben ik al mijn leven geweest. Als ik u niet genoegzaam voorbereid op hetgeen ik te zeggen heb — als ik wat te veel op eens tot de zaak kom, en u een schok geef, dien een heer van opvoeding u zou bespaard, of ten minste verzacht hebben, — hoop ik, dat gij toch zult inzien, dat ik het wel meen. Ik wenschte gaarne voorzichtig te zijn, en ik hoop, dat gij in een rondborstig man den wil voor de daad zult houden." — "Mijnheer Varden!" antwoordde Chester, die zeer bedaard naar deze inleiding had geluisterd, "neem een stoel, als ik u verzoeken mag. Misschien houdt gij niet van chocolade? Het is ook een smaak, waaraan men zich gewennen moet; dat is waar." — "Sir John!" hernam Gabriël, die het aanbod van een stoel slechts met eene buiging had beantwoord. "Sir John!" hij liet zijne stem dalen, en kwam dicht bij het bed: "ik kom zoo van Newgate." — "Lieve hemel!" riep John uit, terwijl hij haastig overeind kwam. "Uit Newgate, mijnheer Varden? Hoe kunt gij zoo onvoorzichtig wezen om van Newgate hier te komen! Newgate, met allerlei akeligheden en de gevangenskooft! Peak! haal spoedig de kamfer. Hemel en aarde, mijnheer Varden! Wel goede man, hoe is het mogelijk, dat gij zoo van Newgate hierheen kunt komen!"

Varden gaf geen antwoord, maar zag stilzweigend toe, terwijl Peak (die juist bij tijds met de chocolade was binnengekomen) naar eene latafel ging, en daaruit eene flesch kreeg, met welker inhoud hij de kleederen en het bed van zijn meester besprenkelde; bovendien begoot hij ook den slotenmaker zelve, en maakte om hem heen een kring op het tapijt. Toen hij dit gedaan had, ging hij weder heen; en Sir John, die zich intusschen op zijn gemak in zijn kussen had laten zinken, keerde nogmaals zijn glimlachend gelaat naar zijn bezoeker.

„Gij zult het mij wel vergeven, mijnheer Varden,” zeide hij, „dat ik eerst een weinig ongerust werd, zoowel voor u als voor mij. Ik beken, dat ik, in weerwil van uwe kiesche voorafpraak, er van schrikte. Mag ik u verzoeken, mij het genoeg te doen, om niet naderbij te komen?” — „Komt gij inderdaad zoo uit Newgate?” — „Gabriël Varden knikte. — „Waarlijk? en nu dan, mijnheer Varden! alle overdrijving en opsiering daar gelaten,” zeide Sir John op een vertrouwelijken toon, terwijl hij tusschenbeide zijne chocolade slurpte, „hoe ziet het er in Newgate toch uit?” — „Treurig genoeg, Sir John!” antwoordde de slotenmaker, „en vreemd genoeg, insgelijks. Verwonderlijke dingen krijgt men er te zien en te hooren; maar zeker is niets verwonderlijker, dan hetgeen ik u te zeggen heb. Het is een dringend geval. Ik ben hier gezonden.” — „Toch niet door iemand, die daar gevangen zit?” — „Ja, mijnheer!” — „Wel, mijn goede, lichtgeloovige, openhartige vriend!” zeide Sir John, terwijl hij lachend zijn kopje neerzette: „en door wien?” — „Door een man, die Dennis heet, die vele jaren scherprechter is geweest, en morgenochtend zelf zal gehangen worden,” was het antwoord.

Sir John had van het begin af verwacht, dat hij zeggen zou, dat hij door Hugh was gezonden, en had zich gereedgehouden om hem op dat punt te woord te staan. Maar dit antwoord verbaasde hem zoodanig, dat, hoezeer hij ook zijne gelaatstrekken in bedwang had, zijne verwondering zich duidelijk op zijn gezicht vertoonde. Hij bedwong echter spoedig deze gewaarwording, en zeide op denzelfden luchtigen toon: „En wat wil die man van mij hebben? Misschien fopt mijn geheugen mij weder, maar ik kan mij niet herinneren, dat ik ooit het genoeg had van met hem in kennis te komen. Dat verzeker ik u, mijnheer Varden!” — „Sir John!” hervatte de slotenmaker ernstig, „ik zal u, zoover ik kan, met zijne eigene woorden zeggen, wat hij verlangt dat gij weten zult, en wat gij zonder een oogenblik uitstel weten moet.”

Sir John schikte zich wat beter op zijn gemak, en zag zijn bezoeker aan, met een gezicht, hetwelk scheen te zeggen: „Dat is een komieke vent. Ik zal hem eens laten uitpraten.”

„Gij zult wel in de couranten gelezen hebben, mijnheer,” zeide Gabriël, naar het blad wijzende, dat op het bed lag, „dat ik eenige dagen geleden als getuige tegen dien man ben opgetreden, en dat het zijne schuld niet was, dat ik nog leefde om tegen hem te getuigen.” — „Of ik dat gelezen heb!” riep Sir John uit. „Wel, mijnheer Varden! ge zijt een man van naam geworden, van wien alle menschen spreken. Niets kan de belangstelling te boven gaan, waarmede ik uwe getuigenis heb gelezen, en mij daarbij herinnerde, dat ik het genoeg had van eenigszins met u bekend te zijn. Ik hoop dat uw portret uitgegeven zal worden?” — „Dezen morgen, mijnheer!” vervolgde de slotenmaker, zonder op deze complimenten acht te geven, „vroeg in den morgen, bracht men mij eene boodschap van Newgate,

dat die man mij verlangde te spreken en mij iets bijzonders had mede te deelen. Ik behoef u niet te zeggen dat hij niet onder mijne bekenden behoort, en ik hem nooit gezien had, voordat de plunderaars mijn huis bestormden.” — Sir John knikte, en waaide zich intusschen met de courant. — „Door het algemeen gerucht wist ik echter,” hervatte Gabriël, „dat de order, om zijn vonnis morgen te voltrekken, gisterenavond aan de gevangenis was gekomen; en daar ik hem als een stervende beschouwde, voldeed ik aan zijn verlangen.” — „Gij zijt een waar Christen, mijnheer Varden!” zeide Sir John; „en door die beminnelijke hoedanigheid vergroot gij mijn verlangen, dat gij een stoel neemt.” — „Hij zeide,” vervolgde Gabriël, den ander strak aanziende, „dat hij naar mij had gezonden, omdat hij geen vriend op de wereld had (daar hij de beul was, die door alle menschen wordt vermeden), en omdat hij, te oordeelen naar de manier waarop ik mijne getuigenis heb afgelegd, geloofde, dat ik een eerlijk man was, en hem woord zou houden. Hij zeide, dat hij, daar alle menschen, zelfs van de laagste en meest verachte klasse, uit hoofde van zijn beroep, een afschrik van hem hadden, en, daar hij bevond, toen hij zich bij de muiers voegde, dat deze hiervan niets vermoedden (hetgeen ik wel geloof, want een gewezen leerling van mij, een arme dwaas, was er ook onder), zijn geheim had bewaard, tot hij gevat en naar de gevangenis gebracht werd.” — „Zeer voorzichtig van mijnheer Dennis,” merkte Sir John aan, geeuwend, maar toch zeer vriendelijk; „maar eigenlijk iets, dat geene belangrijkheid voor mij heeft, behalve door de duidelijke, inderdaad onverbeterlijke manier, waarop gij het geval verhaalt.” — „Toen hij gevangen was gezet,” vervolgde Gabriël, zonder zich om deze storingen te bekreunen, „bevond hij, dat zijn medegevangene in hetzelfde vertrek zeker jonkman was, Hugh geheeten, een aanvoerder der muiers, dien hij zelf had verraden en in handen geleverd. Door een gezegde, dat dezen ongelukkige ontviel, bij eene woordenwisseling tusschen hen beiden, toen zij elkan- der ontmoetten, bleek, dat de moeder van Hugh denzelfden dood was gestorven, waartoe zij nu beiden veroordeeld zijn. De tijd is zeer kort, Sir John!”

Sir John legde zijn papieren waaier neder, zette zijn kopje weder op de tafel, en zag den slotenmaker even strak aan, als deze hem aanzag.

„Zij hebben nu eene maand in de gevangenis doorgebracht. Het eene gesprek leidde tot het andere, en door het vergelijken van tijd en plaats ontdekte de scherprechter weldra, dat hij zelf het vonnis der wet tegen die vrouw had ten uitvoer gebracht. Zij was, gelijk zoovelen, door gebrek verleid tot de gemakkelijke misdaad om valsche banknoten uit te geven. Zij was jong en schoon, en de lieden, die mannen, vrouwen en kinderen tot dat bedrijf gebruikten, dachten dat zij daartoe bijzonder geschikt zou zijn, en het waar-

schijnlijk lang zou kunnen volhouden zonder ontdekt te worden. Zij bedrogen zich echter; want de eerste maal werd zij reeds aangehouden en daarop ter dood veroordeeld. Zij was eene Heidin van afkomst, Sir John!"

Misschien was het slechts de uitwerking van eene voorbijdrijvende wolk, die de zon verduisterde, en zijn gezicht in de schaduw bracht, maar Sir John werd doodsbleek. Hij bleef evenwel den slotenmaker strak in de oogen zien.

„Zij was eene Heidin van afkomst, Sir John!" herhaalde Gabriël, „en had een trotschen geest en een helder verstand. Dit en haar goed uitzicht boezemde eenige heeren, die door een paar zwarte oogen gemakkelijk tot medelijden waren te bewegen, belangstelling voor haar in, en men deed moeite om haar te redden. Misschien zou hun dit gelukt zijn, indien zij iets van hare geschiedenis wilde openbaren; maar dit wilde zij nooit. Men had reden om te denken, dat zij zich aan het leven zou tasten. Men zette nacht en dag eene wacht bij haar, en van dat oogenblik af sprak zij geen enkel woord meer...." — Sir John stak zijne hand naar zijn kopje uit; maar de slotenmaker hield die tegen, en vervolgde: „totdat zij nog maar eene minuut te leven had. Toen verbrak zij haar stilzwijgen, en zeide (maar niemand hoorde haar, behalve de beul, want alle andere levende schepselen waren heengegaan, om haar aan haar lot over te laten): „Als ik een dolk had, en hij in mijn bereik was, zou ik hem nu nog het hart doorboren." De man vroeg, wien. Zij antwoordde: den vader van haar zoon."

Sir John trok zijne hand terug, en toen hij zag, dat Gabriël stilzweeg, gaf hij hem met ongedwongen beleefdheid en zonder het minste blijk van eenige aandoening een wenk om voort te gaan.

„Het was het eerste woord, dat zij ooit had gesproken, waaruit men kon opmaken, dat zij nog eenige betrekking op de wereld had. „Leeft het kind nog?" vroeg hij. Zij antwoordde van ja. Hij vroeg waar het was, hoe het heette, en of zij eenig verlangen had. Zij had slechts één verlangen, zeide zij, namelijk, dat de knaap mocht opgroeien, zonder te weten wie zijn vader was, en zonder dat eenige kunstgrepen hem zachtmoedigheid en vergevingsgezindheid leerden. Als hij een man was geworden, vertrouwde zij, dat de God van haar stam vader en zoon zou bijeenbrengen, en haar door haar kind wraak verschaffen. Zij zeide dit weinige ook eigenlijk niet tegen hem, maar stond met hare oogen omhooggeslagen, en zag hem volstrekt niet aan."

Sir John nam een snuifje, wierp een blik van goedkeurig op eene plaat met het onderschrift „Natuur," die aan den wand hing, zag toen den slotenmaker weder aan, en zeide vriendelijk: „Wat zeidet gij daar ook, mijnheer Varden?"

De slotenmaker, die door geene kunstgrepen zijne bedaardheid verloor, en den ander even strak bleef aanzien, antwoordde: „Dat

zij hem volstrekt niet aanzag, Sir John! en zoo stierf zij, en hij vergat haar. Maar eenige jaren later, werd er een man, insgelijks een heiden, ter dood veroordeeld. Hij was een forsche, ruwe kerel, bijna een wildeman, en terwijl hij in de gevangenis den dood verwachtte, sneed hij een afbeeldsel van den beul, dien hij, toen hij nog vrij was, wel gezien had, uit den knop van zijn stok, om zijne oppassers te toonen hoe weinig hij zich om den dood bekommerde. Dien stok gaf hij hem op Tyburn, en zeide hem, dat de vrouw, van wie ik gesproken heb, haar volk had verlaten, om bij een aanzienlijk heer te blijven, en dat zij, toen zij door hem verlaten en door hare oude vrienden afgewezen werd, in haar trots had gezworen, dat zij, hoe groot hare ellende ook worden mocht, nooit meer de hulp van eenig menschelijk wezen zou aannemen. Hij zeide, dat zij tot het laatste toe haar woord had gehouden, en zelfs toen zij hem op straat ontmoette — het schijnt, dat hij voorheen veel van haar gehouden had — hem met eene list was ontloopen, en hij haar nooit had wedergezien, voordat hij eens met eenigen zijner makkers naar eene terechtstelling op Tyburn ging kijken, en bijna dol was geworden, toen hij zag, dat de veroordeelde, die onder een anderen naam was gevonnisd, niemand anders was dan zij. Toen hij op dezelfde plek stond, waar zij gestaan had, verhaalde hij dit aan den beul, en hij noemde ook haar wezenlijken naam, dien niemand wist dan haar volk en die heer, om wiens wil zij hare betrekkingen had verlaten. Dien naam wil Dennis openbaren, Sir John! maar aan niemand anders dan aan u." — „Aan niemand dan aan mij?" riep Sir John uit, terwijl hij met eene volkomen vaste hand zijn kopje naar zijn mond bracht, en daarbij zijne pink oplichtte, om den brillanten ring, dien hij daaraan droeg, in het oog te doen vallen. „Wel, mijnheer Varden! welk een zonderlingen inval, om mij uit te kiezen voor zulk een blijk van vertrouwen, en dat terwijl hij u, dien hij volkomen vertrouwen kon, bij de hand had!"

„Sir John! Sir John!" hervatte Gabriël. „Morgenochtend ten twaalf ure zullen die menschen sterven. Hoor de weinige woorden, die ik u nog te zeggen heb, en denk niet, dat gij mij misleiden kunt; want hoewel ik een eenvoudig handwerksman ben, en gij een beschaafd en geleerd heer, stelt de waarheid mij met u gelijk, en door haar vermogen weet ik, dat gij de ontdekking te gemoet ziet, waarmede ik moet besluiten, en bij u zelven reeds geloofd, dat die rampzalige man, die Hugh — uw zoon is!" — „Neen!" zeide Sir John, op een schertsenden toon: „de wildeman, die zoo ontijdig aan zijn eind kwam, zal het toch zoover niet gedreven hebben, denk ik?" — „Dat heeft hij ook niet," antwoordde Varden, „want zij had hem door een eed, bij die menschen in gebruik, en waarvoor zij allen ontzag hebben, verbonden, om uw naam niet te noemen; maar in eenig krulwerk op den stok had hij eenige letters gesneden, en toen de beul naar den naam vroeg, antwoordde hij, dat

hij, vooral indien hij ooit haar zoon ontmoette, die plaats wel moest onthouden." — »Welke plaats?" — »Chester."

Sir John dronk, naar het scheen zeer smakelijk, zijn kop chocolade uit, en veegde zijne lippen zorgvuldig met zijn zakdoek af.

»Sir John!" zeide Varden: »dat is al wat men mij verhaald heeft; maar sedert die twee menschen ter dood veroordeeld zijn, hebben zij nog veel met elkander gesproken. Spreek met hen, en hoor wat zij er nog kunnen bijvoegen. Spreek met dien Dennis, om van hem te vernemen wat hij mij niet heeft toevertrouwd. Indien gij, die den draad in handen hebt, bevestiging noodig hebt (hetgeen zeker het geval niet is), zijn de middelen gemakkelijk." — »Maar," zeide Sir John Chester, zich op zijn elleboog oprichtende, nadat hij daartoe eerst het kussen had verlegd, »maar, mijn goedhartige, dienstvaardige vriend, op wien ik niet boos kan worden, al wilde ik, waartoe zou dat alles dienen?" — »Ik houd u voor een mensch, Sir John! en ik onderstel, dat er eenig natuurlijk gevoel in uwe borst woont," antwoordde Gabriël met verontwaardiging. »Ik verwacht, dat gij al uwe vermogens, al uw invloed zult aanwenden, om het leven te redden van uw rampzaligen zoon en van den man, die u zijn bestaan heeft ontdekt. En als dat onmogelijk is, denk ik, dat gij uw zoon zult gaan bezoeken, en hem tot inzicht brengen van zijne schuld en zijn gevaar. Hij ziet dat nu niet in. Denk welk een leven hij moet geleid hebben, daar hij zeide, dat, indien ik u tot iets bewoog, het alleen zou wezen om zijn dood te verhaasten, en hem zoo het stilzwijgen op te leggen, als gij dat in uwe macht hadt." — »Maar, mijn goede heer Varden!" zeide Sir John, op een toon van deftige en zachte berisping, »zijt gij inderdaad zoo oud geworden, en daarbij zoo eenvoudig en lichtgeloovig gebleven, dat gij bij een man, die een onbevleeten naam heeft, aankomt met zulk eene boodschap van wanhopige menschen in den laatsten nood, waarbij zij zich aan elken stroohalm vasthouden? O foei, foei!" — Varden wilde spreken; maar Chester kwam hem voor, zeggende: »Over alle andere zaken, mijnheer Varden! zal ik gaarne — met veel genoegen — met u spreken; maar ik ben het aan mijne eer verschuldigd, dat ik het gesprek over dit onderwerp geen oogenblik langer voortzet." — »Denk er beter over, mijnheer!" zeide Gabriël. »Denk er beter over, als ik weg ben. Hoewel gij, driemaal in drie weken, uw wettigen zoon, mijnheer Edward, van uwe deur hebt gedreven, gij kunt tijd, misschien jaren lang tijd hebben, om u met hem te verzoenen; maar dat uur van twaalf, Sir John! zal spoedig komen, en spoedig voor altijd voorbij zijn." — »Ik blijf u dankbaar," zeide Sir John, terwijl hij Varden een handkus toewierp, »voor uw welgemeenden raad; en ik wenschte slechts, goede man, hoewel uwe eenvoudigheid inderdaad innemend is, dat gij een weinig meer wereldsche wijsheid hadt geleerd. Nooit heeft het mij zoo gespeten, dat mijn kapper kwam, als op dit oogenblik. God zegene u!

Goeden morgen! Gij zult mijn compliment aan de dames niet vergeten, mijnheer Varden? Peak! laat mijnheer Varden eens uit."

Gabriël sprak niet meer, maar wierp Sir John een blik tot afscheid toe, en ging heen. Op het oogenblik, dat hij de kamer verliet, onderging het gelaat van Sir John eene groote verandering; de glimlach maakte plaats voor eene pijnlijke uitdrukking, gelijk aan die van een tooneelspeler, afgemat door het spelen eener moeilijke rol. Met een zwaren zucht stond hij uit zijn bed op, en wikkelde zich in zijn kamerjapon.

»Zij heeft dan haar woord gehouden," zeide hij, »en hare bedreiging werd vervuld! Ik wenschte, dat ik hare zwarte oogen nooit gezien had; ik had er die gevolgen van het begin af wel in kunnen lezen. Die zaak zou gerucht kunnen maken, als er betere bewijzen voorhanden waren; maar zooals zij nu staan, behoef ik er mij niet om te bekreunen. — Het is akelig, de vader van zulk een onbehouden wanscheppel te wezen. Maar ik heb hem toch goeden raad gegeven. Ik zeide hem, dat hij zeker aan de galg zou komen; ik had niet meer kunnen doen, al was onze betrekking mij bekend geweest, en er is menig vader, die nooit zooveel voor zijne natuurlijke kinderen gedaan heeft. — Peak! laat den kapper maar binnenkomen."

De kapper kwam binnen, en vond in Sir John Chester (wiens ruim geweten spoedig gerustgesteld werd door de menigvuldige voorbeelden, die hem ten bewijze zijner laatste stelling invielen) denzelfden koelbloedigen, beschaafden, vriendelijken en innemenden gentleman, dien hij den vorigen dag, en vele vorige dagen, had gezien.

LXXII.

DE LAATSTE AVOND.

Toen de slotenmaker de woning van Sir John Chester had verlaten, bleef hij nog een geruimen tijd toeven onder de boomen, die het pad beschaduwden, bijna hopen, dat hij zou teruggeroepen worden. Driemaal had hij zich reeds omgekeerd, en nog draalde hij aan den hoek, toen de klok twaalf sloeg.

Het was een plechtig geluid, en dat niet alleen omdat het aan het uur van twaalf op den volgenden dag herinnerde; hij wist dat die klokslag de doodklok van den moordenaar was. Hij had hem, onder de verwenschingen van het volk, langs de volgepropte straat zien voorbijtrekken; hij had gelet op zijne bevende lippen, zijne trillende leden; de lijkkleur van zijn gezicht, het zweet op zijn voorhoofd, de woeste verbijstering in zijne oogen — daar vrees voor den dood den misdadiger alle andere dingen deed vergeten,

en zonder ophouden aan zijn hart knaagde. Hij had opgemerkt, hoe zijne zwervende blikken overal naar hoop schenen te zoeken, om overal niets dan wanhoop te vinden. Hij had den geheel tot niet verbrijzelden man, met zijne doodkist naast zich, naar de galg zien rijden! Hij wist ook, dat hij tot het laatste toe verstokt was gebleven; dat hij in zijn woesten angst eer harder dan zachter voor zijne vrouw en zijn zoon was geworden; en de laatste woorden, die zijne bleeke lippen hadden uitgesproken, gediend hadden om hen als zijne vijanden te vervloeken.

Haredale had besloten op de plaats te zijn en het vonnis te zien voltrekken. Niets dan het getuigenis zijner eigene zinnen kon den dorst naar wraak voldoen, die zoovele jaren lang uitgesteld was gebleven. Varden wist dit, en toen de klok had uitgeslagen, snelde hij hem te gemoet.

„Voor deze twee mensen,” dacht hij onder het voortgaan, „kan ik niets meer doen. De Hemel zij hen genadig! — Helaas! ik zeg, dat ik voor hen niet meer doen kan; maar wien kan ik helpen? Mary Rudge zal eene schuilplaats en een trouwen vriend hebben, nu zij er meest een noodig heeft; maar Barnaby — die arme goedhartige Barnaby — welke hulp kan ik hem bewijzen? Er zijn vele verstandige lieden, God vergeve mij!” riep de goede slotenmaker uit, terwijl hij in eene steeg bleef staan, om zijne oogen af te vegen, „die ik liever zou willen verliezen, dan Barnaby. Wij zijn altijd goede vrienden geweest, maar ik heb nog nooit recht geweten, hoeveel ik van den jongen hield.”

Er waren niet velen in de groote stad, die op dien dag aan Barnaby dachten, anders dan een noodzakelijk persoon bij het schouwspel, dat den volgenden morgen zou plaats hebben; maar al had de geheele bevolking het verlangen gekoesterd, dat zijn leven gespaard mocht worden, niemand had dit vuriger kunnen wenschen dan de goede slotenmaker.

Barnaby moest sterven. Er was geene hoop meer. Het is geenszins het minste kwaad, hetwelk de veelvuldige uitoefening der doodstraf vergezelt, dat zij de harten van hen, die zulk een vonnis uitspreken, verhardt, en hen, hoewel zij in andere opzichten beminzenswaardige mensen mogen zijn, onverschillig maakt voor de groote verantwoordelijkheid, welke zij op zich nemen, of wel hen die geheel uit het oog doet verliezen. Het vonnis was geveld, dat Barnaby sterven moest. Elke maand werd het voor lichtere misdaden uitgesproken. Het was zoo iets gewoons, dat zeer weinigen dachten aan den geduchten inhoud, en zich de moeite gaven om de billijkheid daarvan te betwijfelen. Bovendien moest thans, nu de wet zoo baldadig gehoord was, hare waardigheid gehandhaafd worden. Het zinnebeeld dier waardigheid — op elk blad van het strafwetboek geschilderd — was de galg, en Barnaby moest sterven.

Men had getracht hem te redden. De slotenmaker had eigen-

handige verzoekschriften naar de hoogste personen gebracht; maar er was geene genade, en Barnaby moest sterven.

Van het begin af had zijne moeder hem niet verlaten, behalve des nachts; en als zij naast hem zat, was hij, gelijk doorgaans, weltevreden. Op dezen laatsten dag was hij opgeruimder en trotscher dan hij ooit te voren geweest was; en toen zij het boek uit hare hand liet glippen, waaruit zij hem had voorgelezen, en hem om den hals viel, hield hij op met zijne gewichtige bezigheid om een stuk krip om zijn hoed te doen, en verwonderde zich over hare smart.

Voor hen, die aan den kant van den grooten afgrond stonden, over welken niemand kan heen zien, spoedde de tijd, die zich zoo ras in de eeuwigheid zou verliezen, voort als eene gezwollene rivier, welker stroom, naarmate zij de zee nadert, hoe langer hoe sneller wordt. Het was zoo even ochtend geweest; zij hadden als in een droom bij elkander gezeten, en nu was het avond. Het vreeselijk uur van scheiding, dat gisteren nog zoo verafscheen, was ophanden.

Zij gingen te zamen naar het binnenplein, zich aan elkander vastklemmende, maar zonder te spreken. Barnaby vond de gevangenis eene donkere, treurige plaats, en zag den volgenden dag te gemoet, als zou hij dan ergens komen, waar het schoon en heerlijk was. Hij had ook eene onduidelijke bewustheid, dat hij moedig behoorde te zijn, dat hij een persoon van gewicht was, en dat de menschen in de gevangenis hem gaarne aan het schreien zouden maken. Toen hij hieraan dacht, zette hij zijn voet steviger op den grond, en zeide zijne moeder, dat zij moed moest houden, niet meer schreien, en voelen hoe vast zijne hand was. „Zij zeggen, dat ik niet wijs ben, moeder! Morgen zullen zij zien.”

Dennis en Hugh waren op het binnenplein. Hugh kwam uit zijne cel, en rekte zich, alsof hij geslapen had. Dennis zat in een hoek op eene bank, met zijn hoofd bijna tusschen zijne knieën, en wiegde zich heen en weder, gelijk iemand, die zware pijn lijdt. De moeder en de zoon bleven aan den eenen kant van het pleintje, en die twee menschen aan den anderen. Hugh stapte op en neer, dan een woesten blik omhoogwerpende naar de heldere zomerlucht, en dan weder om zich heen naar de muren.

„Geen pardon! Geen pardon! Er komt nog niemand! Er is nu nog maar één nacht over!” steunde Dennis, zijne handen wringende. „Denkt gij, dat er van nacht pardon voor mij zal komen, broeder? Het is wel meer gebeurd, dat er des nachts pardon werd gebracht. Ik heb wel eens gehoord, dat het om vijf, zes, ja zeven uren in den ochtend eerst kwam. Denkt gij niet, dat er nog kans voor mij is? Zeg het toch! — Zeg gij het toch, jonkman! hilde de rampzalige, zich smeekend tot Barnaby keerende; „of ik zal nog gek worden.” — „Gek is hier beter dan verstandig,” zeide Hugh. „Word gek!” — „Maar zeg mij toch wat gij denkt!” jammerde de rampzalige weder,

wien de angst zoo laaggeestig en verachtelijk maakte, dat het medelijden zelf zich met walging van hem moest afwenden. »Is er nog kans voor mij? Is er nog niet eene goede kans voor mij? Is het niet waarschijnlijk, dat zij dit alleen doen, om mij schrik aan te jagen? Denkt gij dat niet? Och!» riep hij bijna gillend, »wil niemand mij dan troost geven?» — »Gij moest de beste wezen, in plaats van de ergste,» zeide Hugh, terwijl hij voor hem bleef staan. »Ha, ha, ha! zie den beul eens, nu het zijne eigene beurt wordt!» — »Gij weet niet wat het is,» riep Dennis, krimpande en wringende; »maar ik wel. Dat ik moet gehangen worden. Ik, ik! Dat ik daartoe komen moet!» — »Wel waarom niet?» zeide Hugh, zijne verwarde haren opstrijkende, om zijn makker beter te kunnen zien. »Hoe dikwijls heb ik u, voordat ik uw beroep wist, van het hangen hooren spreken, alsof het een pretje was.» — »Dat is natuurlijk,» gilde de rampzalige; »ik zou weer zoo spreken, als ik weder beul was. Er is nu iemand anders, die er over denkt, zooals ik toen dacht; dat maakt het nog erger. Er staat nu iemand te verlangen om mij op te hangen. Ik weet het aan mij zelve.» — »Hij zal spoedig hebben wat hij verlangt,» zeide Hugh, zijne wandeling hervattende. »Denk daar maar aan, en houd u stil.»

Hoewel een van deze twee menschen, in houding en gezegden, eene trotsche onversaagdheid ten toon spreidde, terwijl de ander in al zijne woorden en daden zulk een uiterste van lachhartigheid aan den dag legde, dat men zich schaamde naar hem te zien, zou het moeilijk te zeggen wezen, wie van beide den opmerker den grootsten afkeer moest inboezemen. Hugh vertoonde de stugge wanhoop van een wilde aan den folterpaal; terwijl de toestand van den scherp-rechter niet beter te vergelijken was, dan bij dien van een hond met een strop om den hals. Evenwel, gelijk Dennis uit ondervinding had kunnen zeggen, een van beiden was de gewone gemoedsstemming dier menschen, die in hunne omstandigheden waren geraakt. Zulke schoone vruchten droeg het zaad, hetwelk door de wet werd gezaaid, dat men dezen oogst doorgaans te gemoet zag, als iets dat van zelf sprak.

In één opzicht kwamen zij allen overeen. Het rusteloos onbedwingbaar rondzwerven der gedachten, dat hun lang verledene en vergetene dingen, die geen het minste verband met elkander hadden, eensklaps voor den geest deed komen, — het ongedurig verlangen naar iets, dat niet te bepalen was, en hetwelk door niets kon bevredigd worden, — de snelle vlucht der uren, die als door tooverij tot minuten samensmolten, — de doodsschaduw, die over hen hing maar zoo flauw, dat zelfs de beuzelachtigste voorwerpen door die duisternis heendrongen, — de onmogelijkheid, zelfs al waren zij daartoe genegen geweest, om de aandacht op boete en voorbereiding gevestigd te houden, of de opmerkzaamheid tot iets, wat het ook wezen mocht, te bepalen, wanneer die akelige verbijstering die af-

trok — dit was hun allen gemeen, en openbaarde zich slechts op verschillende wijzen.

»Haal het boek, dat ik binnen op uw bed heb laten liggen,» zeide Barnaby's moeder tot hem, toen de klok sloeg. »Geef mij een kus.»

Hij zag in haar gezicht, en begreep, dat de tijd gekomen was. Na eene lange omhelzing rukte hij zich van haar los, en liep heen om het boek te halen, haar nog toeroepende om te blijven wachten tot hij terugkwam. Spoedig kwam hij weder, want een gil riep hem terug — maar zij was weg.

Hij snelde naar het hek van het binnenplein en zag er doorheen. Men droeg haar weg. Zij had gezegd, dat haar hart zou breken. Het was zoo beter.

»Denkt gij niet,» jankte Dennis, naar hem toekruipende, terwijl hij, als op de plek vastgeworteld, op de ledige muren stond te staren, »denkt gij niet, dat er nog kans is? Het is een schrikkelijk einde, een akelig einde voor een man als ik. Denkt gij niet, dat er nog kans is? Ik meen niet voor u, maar voor mij. Laat hij ons niet hooren,» vervolgde hij, op Hugh wijzende: »hij is zoo desperaat.» — »Kom aan!» riep de oppasser, die met zijne handen in zijne zakken heen en weer had gedrenteld, geuwend, alsof hij schrikkelijk verlegen was om iets, dat hem eenige belangstelling kon inboezemen: »kom aan, jongens! het is tijd om naar binnen te gaan.» — »Nog niet,» riep Dennis, nog niet. Het scheelt nog wel een uur.» — »Uw horloge gaat anders dan het gewoon was,» hernam de oppasser. »Voorheen was het altijd voor; nu is het andersom.» — »Mijn vriend!» riep de rampzalige, op zijne knieën vallende: »mijn beste vriend! — gij zijt altijd mijn beste vriend geweest — er moet eene vergissing plaats hebben. Er is een brief weggeraakt, of een bode zal zich onderweg ophouden. Hij kan wel dood zijn gebleven. Ik zelf heb eens een man op straat dood zien neervallen, en hij had papieren in zijn zak. Laat er toch naar vragen! Zend iemand, om er naar te vragen! Zij kunnen mij nooit willen ophangen. — Maar ja!» riep hij, met een vreeselijken gil opspringende: »ik zal door schelmerij worden opgehangen. Zij zullen het pardon achterhouden. Het is eene samenspanning tegen mij. Ik zal het leven moeten verliezen.» En nog een gil gevende, zonk hij stuiptrekkend op den grond.

»Zie den beul eens, nu het zijne eigene beurt wordt!» riep Hugh weder, toen men hem wegbracht. »Ha, ha, ha! Houd moed, Barnaby! wat kan het ons schelen? Uwe hand! Zij hebben gelijk, dat zij ons uit de wereld zenden; want als wij nu weer losraakten, zouden zij er zoo gemakkelijk niet afkomen, he? Nog eens de hand! Een mensch kan maar eens sterven. Ha, ha, ha!»

Barnaby wierp nog een blik door het hek, en zag toen Hugh na, terwijl hij de trap opging naar zijne cel. Hij hoorde hem joelen en schateren, en zag hem met zijn hoed zwaaien. Daarop ging hij

zelf heen, als iemand, die in zijn slaap wandelt, en legde zich, zonder eenige aandoening van vrees of smart, op zijne slaapstee neder.

LXXIII.

HET LAATSTE OOGENBLIK.

De tijd verliep: het gerucht op de straat werd langzamerhand minder, totdat de stilte nauwelijks meer werd afgebroken, dan door het slaan der klokken, welke den voortgang des tijds afmaten. In die korte tusschenpoos van duisternis en rust, welke eene koortsachtig woelige stad ten deel valt, heerschte er eene doodsche stilte, en zij, die uit een droom ontwaakten lagen in hun bed te luisteren, en verlangden, dat de dageraad mocht aanbreken.

Op de straat voor de gevangenis kwamen in dit stille nachtelijk uur, langzamerhand eenige werklieden bijeen, die hun gereedschap op den grond wierpen, en fluisterend met elkander spraken. Weldra kwamen er anderen uit de gevangenis zelve, met planken en balken op hunne schouders; en toen alles buitengebracht was, gingen de eersten aan den arbeid, en begon het holle geklop van hamers door de stilte te weergalmen.

Hier en daar onder dezen troep werklieden stond er een met eene lantaren of eene rookende toorts, om zijne makkers bij hun werk te lichten; en bij dit schemerlicht kon men zien, dat sommigen eenige straatsteenen opbraken, terwijl anderen in de aldus gemaakte gaten palen overeind zetten. Eenige kwamen langzaam aan met eene ledige kar, die zij van het groote binnenplein der gevangenis haalden, terwijl anderen dwars over de straat sterke slagboomen plaatsten. Allen waren ijverig, maar stilzwijgend aan het werk. Men had hunne donkere gedaanten, die op dat ongewone uur zoo driftig door elkander woelden, voor schimmen kunnen houden, welke te middernacht aan het werk waren om een spookkasteel te bouwen, dat, evenals zij zelven, bij de eerste schemering van den morgen verdwijnen zou.

Terwijl het nog donker was, verzamelden zich eenige aanschouwers, die blijkbaar met opzet, en met voornemen om daar te blijven, gekomen waren. Zelfs zij, die, op den weg naar eene andere plaats, de plek voorbijkwamen, toefden en toefden, alsof het hun moeite kostte zich te verwijderen. Intusschen ging het werk vlug voort, terwijl het kloppen en zagen zich vermengde met het kletteren der planken op de steenen, en somtijds met de stemmen der werklieden, die elkander riepen. Als het klokkenspel der naburige kerk zich liet hooren, en dat was elk kwartieruurs, scheen eene plotse-linge aandoening, vreemd en onbeschrijfelijk, maar blijkbaar, allen te overvallen.

Langzamerhand vertoonde zich in het oosten eene flauwe helderheid, en de lucht, die den geheelen nacht door zeer warm was geweest, werd nu koel en vochtig. Hoewel er nog geen daglicht was, werd de duisternis toch minder, en de sterren verbleekten. De gevangenis, die eerst eene zwarte, vormlooze massa was geweest, nam haar gewoon voorkomen weder aan, en nu en dan zag men een eenzamen wachter op het dak, die stil bleef staan, om naar het werk op straat te kijken. Deze man, die als het ware een gedeelte der gevangenis uitmaakte, en alles scheen te moeten weten wat daar binnen voorviel, werd terstond een voorwerp van bijzondere belangstelling; men keek en wees naar hem met een schroom, als ware hij een spook geweest.

Trapsgewijze werd het flauwe licht sterker, en kwamen de huizen met hunne uithangborden en opschriften in de grauwe ochtendschemering duidelijk te voorschijn. Zware postwagens kwamen van de plaats der herberg aan den overkant rijden; en de reizigers keken naar buiten, om nog in de verte naar de gevangenis te zien. En nu schoot de zon hare eerste stralen in de straat; en het nachtelijke werk, dat onder zijn bouw en in de verbeelding der verschillende aanschouwers honderd verschillende vormen had aangenomen, vertoonde zich in zijne wezenlijke gedaante, als een schavot en eene galg.

Toen de warmte der zon voor de nog weinige wachtenden merkbaar begon te worden, hoorde men stemmen mompelen, en werden er vensterluiken geopend en gordijnen opgehaald; en zij, die in kamers sliepen, welke het uitzicht op de gevangenis hadden, en waarin voor zooveel geld plaatsen verhuurd werden, om de straf-oefening te zien, stonden haastig uit hunne bedden op. In sommige huizen nam men de vensterramen uit, om den aanschouwers meer gemak te geven; in andere waren die aanschouwers reeds gezeten, en kortten zich den tijd met kaartspelen, drinken of schertsen. Sommigen hadden eene plaats op een dak gehuurd, en klouterden reeds een zoldervenster uit, om die in bezit te nemen; anderen trachtten nog koop te maken voor plaatsen, en bleven besluiteloos staan, kijkende naar den nu snel aanwassenden volkshoop, en luisterende met geveinsde onverschilligheid naar de lofrede des eigenaars op het heerlijk gezicht, dat zijn huis aanbood, en de geringheid van zijn eisch.

Men had geen schooner ochtend kunnen verlangen. Van de daken en uit de bovenverdiepingen dezer huizen zag men de torens der kerken en den grooten koepel der hoofdkerk, achter de gevangenis, in de blauwe lucht verrijzen, waarin lichte zomerwolkjes zweefden, tegen welke al de Gothieke sieraden dier gebouwen duidelijk afstaken. Alles ademde leven en vroolijkheid, behalve in de straat beneden, waarin men (want zij lag nog in de schaduw) nederzag als in eene donkere groeve, en waar het akelig werktuig van den dood stond. Het scheen alsof de zon het niet wilde beschijnen.

Maar het stond daar beter in de naargeestige schaduw, dan toen het later op den dag door den vollen glans der zon werd beschenen, en de stroppen in het heldere licht hingen te zwieren. Het paste beter bij de stilte en akeligheid van den middernacht, dan bij de frischheid en levendigheid van den morgen.

De klok had vijf, zes, zeven, acht geslagen. Langs de twee hoofdstraten, aan beide einden der dwarsstraat, was nu een levende stroom beginnen te vloeien, die zijn loop naar de markten nam. Koetsen, karren, wagens en kruiwagens baanden zich een weg door de achterste gelederen van den volkshoop, en ratelden in dezelfde richting voort. Sommige dezer rijtuigen waren van buiten komende postwagens, en deze hielden even op, terwijl de voerman met zijne zweep naar de galg wees hoewel hij zich die moeite wel had kunnen besparen; want buitendien waren de oogen van alle passagiers reeds naar dien kant gericht. In sommige karren en wagens zag men vrouwen zitten, die een vreesachtigen blik wierpen naar hetzelfde leelijke ding; en zelfs kleine kinderen werden boven de hoofden opgetild, opdat zij zien zouden wat voor een soort van speelgoed eene galg was, en leeren konden hoe men menschen ophing.

Twee der muiters zouden voor de gevangenis, die zij hadden helpen aanvallen, worden opgehangen, en de derde daarna op Bloomsbury-square. Tegen negen ure kwam eene sterke afdeeling soldaten de straat inmarcheeren, en bezette een doorgang naar Holborn, die vooraf zoo goed mogelijk door de constables was opgehouden. Door deze opening bracht men nog eene kar (de eerstgemelde was bij de samenstelling van het schavot gebruikt), en reed die tot voor de deur der gevangenis. Na het maken dezer voorbereidsels, zetten de soldaten het geweer bij den voet; de officieren kuierden in het pad, dat zij gemaakt hadden, op en neder, of stonden aan den voet van het schavot met elkander te praten; en de volksmenigte, die eenige uren snel was aangegroeid, en nog met elke minuut toenam, wachtte met ongeduld naar het uur van twaalfen.

Tot dien tijd toe was het tamelijk stil geweest, behalve wanneer de komst van een gezelschap aan een tot nog toe onbezet venster weder iets te kijken en te praten gaf. Maar toen het uur naderde, ontstond er een gemurmel en gegons, dat, met elk oogenblik toenemende, spoedig in een gebrom overging, hetwelk de geheele lucht scheen te vervullen. Men kon in dit gerucht geene woorden, ja zelfs geene stemmen onderscheiden, en er werd ook niet veel gesproken; hoewel sommigen, die meer van de zaak wisten dan de anderen, hunne bureu misschien tusschen beiden vertelden, dat zij den scherp-rechter daaraan konden kennen, dat hij de kortste was, dat de man, die met hem zou worden te recht gesteld, Hugh heette, en dat het Barnaby Rudge was, die op Bloomsbury-square zou worden gehangen. Gelijk het in den aard der menschen is, dat zij bij groote warmte van zelven zweeten, zoo scheen ook dit woeste gebrom van

zelf uit hun jagend ongeduld te ontstaan, en iets geheel onwillekeurigs te wezen.

Toen het uur naderde, werd het zoo luid, dat zij die voor de vensters zaten, de klok der naburige kerk niet konden hooren slaan. Het was ook niet noodig, dat zij dit hoorden; want zij konden het aan de gezichten der menschen zien. Telkens, als er een kwartier sloeg, kwam er eene beweging in het gedrag, alsof er plotseling eene andere schaduw op den volkshoop viel.

Kwartier vóór twaalfen! Het gerucht was nu verdoovend, en toch scheen ieder stom te wezen. Men mocht onder de menigte zien, waar men wilde, overal ontdekte men niets dan ingespannen oogen en dichtgeknepene lippen; zelfs de waakzaamste opmerker had moeielijk naar den eenen of anderen kant kunnen heenwijzen en zeggen, dat deze of die man geroepen had; het zou even gemakke-lijk wezen, de beweging van lippen in een kinkhoorn te ontdekken.

Kwartier vóór twaalfen! Vele aanschouwers, die zich van de vensters hadden verwijderd, kwamen verfrist terug, alsof zij nu eerst begonnen te wachten. Zij, die in slaap gevallen waren, werden wakker, en onder de menigte deed iedereen ten minste ééne poging om eene betere plaats te bekomen, hetgeen een gedrang tegen de slagboomen veroorzaakte, dat deze als dunne twijgen deed buigen. De officieren, die tot nog toe bij elkander waren gebleven, begaven zich naar hunne plaatsen, en lieten de soldaten front maken. Er werden degens getrokken, geschouderd, en het schitterende staal, tusschen de menigte doorslingerende, glinsterde in de zon als eene rivier. Langs dit schitterend pad kwamen twee mannen met een paard aan, hetwelk spoedig voor de kar werd gespannen, die voor de deur der gevangenis stond. Toen werd het gerucht, dat zoolang had geheerscht, door eene diepe stilte vervangen. Elk venster was als verstopt met hoofden; de daken zaten vol menschen, die schoorsteenen of uitstekende steenen vasthielden, dikwijls met gevaar van eensklaps in de straat neer te ploffen. De toren en het dak der kerk, zelfs de goten en lantarenpalen, werden tot staan- en zitplaatsen gebruikt.

Bij den eersten slag van twaalf uur begon de klok der gevangenis te luiden. Toen barstte het rumoer weder los, maar nu gemengd met het geroep van »Hoeden af!» en »Arme menschen!» ook hier en daar met een gegil of geschrei. Het was akelig om te zien — als iemand in de verbijsterende spanning er op had kunnen letten — welk eene wereld van oogen naar het schavot en de galg staarde.

Binnen de gevangenis hoorde men het gonzende gebrom even duidelijk als daar buiten. De drie werden te zamen op het binnenplein gebracht, toen het door de lucht galmden, en wisten wel wat het beteekende.

»Hooft gij?» riep Hugh, zonder zich te laten ontzetten. »Zij wachten op ons. Ik hoorde hen van nacht al bijeenkomen, toen ik

wakker werd en mij eens omkeerde, om nog een slaapje te doen. Wij zullen zien hoe zij den beul zullen begroeten, nu het zijne eigene beurt wordt."

De geestelijke van Newgate, die op dit oogenblik aankwam, berispte hem over zijne ongepaste vroolijkheid, en vermaande hem om zich anders te gedragen.

„En waarom dat?" vroeg Hugh. „Kan ik beter doen dan mij goedhouden? U kan het immers in het geheel niet schelen? Spreek het maar niet tegen," riep hij, toen de geestelijke hem in de rede wilde vallen: „al zet gij nog zulk een ernstig en plechtig gezicht, ik weet toch, dat het u niet aangaat. Men zegt, dat er niemand in Londen is, die beter kreeftensla kan maken dan gij. Ziet ge, dat heb ik van u gehoord. Ha, ha, ha! Hebt gij er u van morgen opgespitst? Hoe laat het ontbijt zich aanzien? Ik hoop, dat er genoeg zal wezen voor het geheele hongerige gezelschap, dat aan tafel zal gaan, als de komedie voorbij is." — „Ik vrees," zeide de geestelijke, „dat gij onverbeterlijk zijt." — „Gij hebt gelijk; dat ben ik ook," antwoordde Hugh barsch. „Wees geen huichelaar, meester! Gij maakt alle maanden eene vroolijke partij hiervan. Laat ik ook vroolijk wezen! Als gij er een wilt hebben, die bang is, daar is een kerel, die u bevallen zal. Beproof eens, wat gij met hem kunt uitvoeren."

Dit zeggende wees hij naar Dennis, die tusschen twee mannen werd vastgehouden, terwijl zijne beenen over den grond sleepten, en hij aan al zijne leden zoodanig beefde, dat het scheen, dat hij stuipreukingen had. Zich van dit jammerlijke schouwspel afkeerende, wendde Hugh zich tot Barnaby, die op een afstand was blijven staan.

„Houd u goed, Barnaby! Wees niet verslagen, jongen! Laat dat voor hem over." — „Ik ben niet bang, Hugh!" zeide Barnaby, met een vluggen tred naar hem toe komende. „Ik ben zeer weltevreden. Ik zou nu niet willen blijven leven, als wilden zij mij laten leven. Zie mij maar aan! Ben ik bang om te sterven? Zullen zij mij zien beven?"

Hugh vestigde een blik op zijn gelaat, waarop een vreemde, onnatuurlijke glimlach zweefde, terwijl zijn oog helder schitterde. Daarop trad hij tusschen hem en den geestelijke in, beet den laatste fluisterend toe: „Als ik u was, meester! zou ik maar niet veel tegen hem zeggen. Al zijt gij er aan gewoon, hij zou toch misschien uw eetlust bederven."

Barnaby was de eenige van de drie, die zich dien morgen gewasschen had, en de moeite had genomen om zijne kleederen in orde te brengen. Geen der beide anderen had zulks gedaan, sedert hun vonnis was uitgesproken. Hij droeg nog de geknakte pauwenveeren op zijn hoed, en had ook al zijne gewone sieraden zorgvuldig aangedaan. Zijn fonkelend oog, vaste tred en trotsche houding

zouden beter gepast hebben bij een bedrijf van verhevene heldhaftigheid, bij eene vrijwillige zelfopoffering voor eene edele zaak, dan bij zulk een dood.

Maar dit alles vergrootte slechts zijne schuld. Het was slechts een listig aangenomen schijn. Het gerecht had het zoo begrepen, en derhalve moest het zoo wezen. De goede predikant had zich geen kwartieruurs geleden zeer geërgerd aan zijn afscheid van Grip. Dat iemand in zijne omstandigheden een vogel liefkoosde!

Het binnenplein was vol menschen: welgevoede burgerlijke beambten, gerechtsdienaren, soldaten en nieuwsgierigen, die men te gast had genoodigd als op eene bruiloft. Hugh zag om zich heen, knikte ernstig tegen een der beambten, die hem met zijne hand aanwees naar welken kant hij gaan moest, gaf Barnaby een slag op den schouder, en ging heen met den tred van een leeuw.

Zij traden een ruim vertrek binnen, zoo dicht bij het schavot, dat men de stemmen van hen, die daar omheen stonden, duidelijk kon onderscheiden, en hooren, dat sommigen de schildwachts verzochten, om hen uit het gedrang te helpen, en anderen degenen, die achter hen waren, toeriepen, dat zij niet zoo moesten dringen, daar zij bijna stikten.

In het midden van dit vertrek stonden bij een aanbeeld twee met hamers gewapende smeden. Hugh ging recht op hen aan en zette zijn voet op het aanbeeld, met een geluid, alsof men er met eene zware knods op geslagen had. Toen bleef hij met over elkander geslagen armen wachten, om zich zijne boeien te laten afslaan, en zag trotsch en gramstorig rond naar de omstanders, die nu onder elkander fluisterden en hem nauw in het oog hielden.

Het kostte zooveel tijd, om Dennis naar binnen te slepen, dat dit werk met Hugh en ook reeds met Barnaby was afgeloopen, voordat hij aankwam. Zoodra hij echter het vertrek zag, dat hij zoo wél kende, en de gezichten, die hem zoo gemeenzaam waren, herkreëg hij genoegzaam zijne bewustheid en krachten, om eene laatste poging te doen.

„Heeren, goede heeren!" riep de laaghartige uit, op zijne knieën nederzinkende en over den steenen vloer kruipende. „Beste gouverneur! — eerwaardige sheriffs! — hebt toch medelijden met een ongelukkig man, die Zijne Majesteit en de Wet en het Parlement zoovele jaren gediend heeft, en laat mij niet sterven, omdat er eene vergissing plaats heeft!" — „Dennis!" zeide de gouverneur der gevangenis, „gij weet wel hoe de zaken gaan, en dat de order gekomen is. Gij weet wel, dat wij niets kunnen doen, al wilden wij." — „Al wat ik vraag — al wat ik smeek — mijnheer! is tijd, om er zeker van te wezen," riep de rampzalige uit, woest om zich heen ziende, of niemand medelijden met hem had, dat ik het ben; zij weten zeker niet, dat ik het ben, of zij zouden het niet zoover met mij laten koinen. Zij weten mijn naam wel; maar zij weten niet,

dat het dezelfde man is. Laat toch, om 's Hemels wil, de uitvoering van mijn vonnis worden uitgesteld, tot men hun gezegd heeft, dat ik hier bijna dertig jaren scherplichter ben geweest. Wil dan niemand hun dit gaan zeggen?" riep hij, zijne handen wringende en nogmaals om zich heen ziende. »Is er geen liefdadig mensch, die het hun wil gaan zeggen?" — »Mijnheer Akerman!" zeide een der omstanders, »daar het dezen ongelukkigen man, zelfs op dit laatste oogenblik, misschien tot eene betere gemoedsstemming kan brengen, laat ik hem mogen verzekeren, dat men zeer wel wist, dat hij scherplichter is geweest, toen men de uitvoering van zijn vonnis in overweging nam." — »Maar misschien denken zij, dat de straf, om die reden niet zoo zwaar is," riep de misdadiger uit, op zijne knieën naar den speker kruipende; »en het is voor mij erger, honderdmaal erger, dan voor iemand anders. Laat hun dat toch zeggen, mijnheer! Stel mijne terechtstelling uit tot zij dit weten."

De gouverneur gaf een wenk, de twee mannen, die hem te voren hadden vastgehouden, kwamen naderbij. Dennis gaf een doordringenden gil. »Wacht! wacht!" riep hij. »Een oogenblik! Nog maar één oogenblik! Geef mij de laatste kans op pardon. Een van ons drieën moet naar Bloomsbury-square gaan. Laat mij dit wezen! In dien tijd zal het misschien komen. Het zal zeker komen. Het zal zeker komen. Laat ik in 's Hemels naam naar Bloomsbury-square gebracht worden! Hang mij niet hier. Het zou een moord wezen."

Men bracht hem naar het aanbeeld; maar zelfs toen hoorde men, boven de klinkende hamerslagen en het schorre gebrom van het volk uit, hem schreeuwen, dat hij de afkomst van Hugh wist, dat zijn vader een heer van aanzien en invloed was, dat hij familiegeheimen in zijne macht had, maar dat hij er niets van kon openbaren, als zij hem geen tijd lieten. Zoo bleef hij voortrazen, tot zijne stem hem begaf, en hij als een hoop oude kleeren tusschen zijne bewakers nederzonk.

Het was op dit oogenblik, dat men den eersten slag van twaalf hoorde, en de klok begon te luiden. De verschillende beamtten, met de twee sheriffs aan het hoofd, schaarden zich bij de deur. Alles was gereed toen de laatste klokslag viel.

Men gaf dit aan Hugh te kennen, en vroeg hem of hij iets te zeggen had.

»Te zeggen?" riep hij uit. »Ik niet. Ik ben gereed. — Maar ja!" vervolgde hij, toen zijn oog op Barnaby viel: »ik heb toch iets te zeggen. Kom hier, jongen!" Voor een oogenblik vertoonde zich eenige aandoening, eenige verteedering zelfs, op zijn barsch gelaat, toen hij zijn armen lotgenoot de hand drukte. »Ik moet dit zeggen," sprak hij, met een vasten blik in het rond ziende, »dat, als ik tien levens te verliezen had, ik ze allen zou willen afleggen om dezen te redden; dezen," voegde hij er bij, Barnaby nogmaals de hand

drukkende, »die door mij om het leven komt." — »Niet door u," zeide de waanzinnige vriendelijk. »Zeg dat niet! Gij hadt er geene schuld aan. Gij zijt altijd zeer goed voor mij geweest. Hugh! nu zullen wij leeren, hoe het komt, dat de sterren schijnen." — »Ik troonde hem van haar af uit lichtzinnigheid, en dacht niet welk kwaad er van komen zou," hernam Hugh met eene zachtere stem, terwijl hij zijne hand op Barnaby's hoofd legde. »Ik vraag haar en hem vergiffenis. — »Ziet hier!" vervolgde hij op zijn vorigen woesten toon. Ziet gij dien jonkman?" — Mompelend antwoordden zij »ja," en schenen zich te verwonderen waarom hij dit vroeg. — »Die heer daar," vervolgde hij, naar den geestelijke wijzende, »heeft in de laatste dagen dikwijls tegen mij gesproken van geloof en vertrouwen. Gij ziet wat ik ben — meer een beest dan een mensch, gelijk men dikwijls gezegd heeft — maar ik geloofde toch, ik geloofde zoo sterk als gij een van allen iets gelooven kunt, dat zijn leven zou gespaard worden. Ziet wat hij is! — Ziet hem aan!" Barnaby had zich naar de deur begeven, en wenkte hem op dit oogenblik om te volgen. — »Als dat geen geloof en vertrouwen was," riep Hugh uit, terwijl hij zijn rechterarm omhoog hief, en zijne oogen naar boven sloeg, alsof de nadering van den dood hem met eene woeste geestverrukking vervulde, »waar zijn zij dan te vinden? Wat anders had mij — zoo geboren en zoo opgegroeid — kunnen leeren om op eenige genade te hopen, hier, was geene genade te vinden is. Op deze menschenlachtbank roep ik, die nog nooit gebeden heb, de wraak van God neder! Op dien zwarten boom, waarvan ik de rijpe vrucht ben, kome de vloek van al zijne slachtoffers, verledene en toekomstige! Op het hoofd van dien man, die mij in zijn geweten voor zijn zoon erkent, laat ik den wensch, dat hij niet op zijn donzen bed moge sterven, maar, evenals ik, een geweldigen dood moge vinden! Hierop zeg ik Amen, Amen!"

Hij liet zijn arm vallen, keerde zich om, en kwam op hen aan met een vasten tred, dezelfde die hij te voren was.

»Is er nog iets?" vroeg de gouverneur. Hugh wenkte Barnaby, om niet bij hem te komen, hoewel zonder naar hem te zien, en antwoordde: »Neen!" — »Voorwaarts dan," zeide de gouverneur. — »Of," zeide Hugh, haastig omziende, »of er moest iemand wezen, die zin had in een hond, en dan niet, of hij moet voornemens zijn om hem wel te behandelen. Er is er een, die mij toebehoort, in het huis, waar ik vandaan ben gekomen, en het zou niet gemakkelijk wezen een beteren hond te vinden. Hij zal eerst wat huilen, maar dat zal spoedig overgaan. — Gij verwondert u, dat ik nu nog om een hond denk," vervolgde hij met eene soort van lach. »Als er een mensch op de wereld was, die mij half zooveel dienst had gedaan, zou ik om hem denken."

Hij sprak niet meer, maar begaf zich met eene onverschillige houding naar zijne plaats, hoewel hij te gelijk, met eene belangstelling,

die tusschen aandacht en nieuwsgierigheid scheen te zweven, naar den lijkdienst hoorde. Zoodra hij de deur uit was, werd zijn rampzalige lotgenoot naar buiten gedragen, en zag de menigte het overige.

Barnaby had reeds voor hem de trap willen opklimmen, en beproefde dit nu nog eens, maar werd telkens tegengehouden, daar hij zijne straf op eene andere plaats moest ondergaan. Binnen weinige minuten kwamen de sheriffs terug, vormde men weder denzelfden stoet, en begaf men zich, door verscheidene vertrekken en gangen, naar eene andere deur, die namelijk, voor welke de kar stond te wachten. De beambten namen hunne plaatsen naast, voor en achter hem in, de koetsen der sheriffs reden voort, eene wacht van soldaten omringde het geheel, en zoo trok men door het gedrang langzaam voort naar het verwoeste huis van Lord Mansfield.

Het was een treurig gezicht — al die praal en macht om één onweerbaar schepsel verzameld; en nog treuriger was het op te merken, hoe, terwijl hij voortreed, zijne zwervende gedachten eene zonderlinge aanmoediging schenen te vinden in het gedrang voor de vensters en op straat, en hoe hij, zelfs toen, den invloed gevoelde van het fraaie weder, en glimlachend opzag naar de helderblauwe lucht. Maar sedert het einde der onlusten had men reeds dikwijls zulke tooneelen gezien, sommigen zoo aandoenlijk en akelig, dat zij veel meer berekend waren om medelijden met de lijdens op te wekken, dan eerbied voor de wet, welker sterke arm in meer dan één geval even baldadig scheen toe te slaan nu alles veilig was, als hij lafhartig had gerust in den tijd van gevaar.

Twee kreupelen — beide nog slechts jongens — een met een houten been, terwijl de ander zijne mismaakte leden met behulp van eene kruk voortsleepte, waren op dit zelfde Bloomsbury-square gehangen. Toen de kar van onder hen zou weggrijden, zag men eerst, dat zij met hunne gezichten niet naar het huis stonden, dat zij hadden helpen plunderen, maar daarvan af, en hun doodsangst werd verlengd, om deze vergissing te herstellen. Nog een jongen werd in Bow-street gehangen; andere jonge knapen op verschillende plaatsen in de stad. Ook vier rampzalige vrouwen werden ter dood gebracht. Kortom, zij, die als muiters werden gestraft, waren doorgaans de zwakste en beklagenswaardigste van allen. Het was eene bijtende satire op de valsche godsdienstige leus, die zooveel ongeluk had gesticht, dat sommigen dezer menschen zeiden, dat zij Katholieken waren, en verzochten, om door hun eigen priester te worden bijgestaan.

In Bishopsgate-street werd een jonkman gehangen, wiens oude grijze vader bij de galg naar hem wachtte, hem kuste toen hij aan den voet daarvan aankwam, en daar op den grond bleef zitten, tot men hem afnam. Men zou hem het lijk van zijn kind wel gegeven hebben; maar hij had geene baar of doodkist om hem weg te brengen, daar hij te arm was, en hij ging zachtzinnig mede met

de kar, welke het doode lichaam weder naar de gevangenis bracht, nu en dan eene poging doende om weder de levenlooze hand te vatten.

Maar het volk had deze tooneelen vergeten, of bekommerde er zich ten minste weinig om; en terwijl bij de galg voor Newgate een hoop menschen elkander verdrong om nog eens te kijken, volgde een andere troep den stoet van den armen Barnaby, om den drom te vergrooten, die op de strafplaats naar hem wachtte,

LXXIV.

TWEELIEN HEREENIGD.

Op denzelfden dag en ten naastenbij op hetzelfde uur zat de oude Willet in eene kamer van de Zwarte Leeuw zijne pijp te rooken, en hoewel het zomer was, zat hij dicht bij het vuur. Hij was in een staat van diep gepeins, en bij zulk eene gelegenheid was het zijne gewoonte zich zelven langzaam te braden, in de gedachte misschien, dat de warmte zijne denkbeelden uitbroeide, die dan ook, als hij bijna half gaar was, in zulk eene menigte voor den dag kwamen, dat hij er zich zelf over verbaasde.

Eenige duizenden malen was de oude Willet door zijne vrienden en bekenden getroost met de verzekering, dat hij het graafschap kon aanspreken voor het verlies, hetwelk hij door het plunderen van de Meiboom had geleden. Maar daar dit aanspreken in den geest van den ouden herbergier geene andere betekenis had dan in het graafschap te bedelen, bracht deze troost niets anders te weeg, dan dat hij er nog veel droeviger door werd. Terwijl hij nu bij het vuur zat, gebeurde het echter, — misschien omdat hij gaarder was geworden dan anders, of misschien omdat zijn denkvermogen buitengewoon helder was, of misschien omdat hij zoolang over dit onderwerp had gemijmerd, of mogelijk door deze drie gunstige omstandigheden te zamen — dat hij in het diepste van zijn brein eene flauwe voorstelling ontwaarde, dat er misschien uit de publieke kas eene som zou worden uitbetaald, om de Meiboom in zijn vorigen hoogen roem onder de herbergen der aarde te herstellen; en deze flauwe lichtstraal werd door zijn aanblazen eindelijk zoo glansrijk, dat hij dien even duidelijk zag, als de vlam van het vuur, bij hetwelk hij zich had nedergezet. Ten volle overtuigd, dat hij de eerste was, die tot deze ontdekking kwam, en dat hij met ontzettende moeite een volkomen origineel denkbeeld had uitgebroeid, hetwelk nog nooit iemand was ingevallen, legde hij zijne pijp neder, wreef in zijne handen en grinnikte hoorbaar.

„Wel, vader!” zeide Joe, die op dit oogenblik binnenkwam, „gij zijt vandaag bijzonder opgeruimd.” — „Het is toch niets bijzonders,”

zeide de oude Willet, nogmaals grinnikende; »het is niets bijzonders, Jozef! Vertel mij eens wat van de Slavanners.» Dit verzoek gedaan hebbende, grinnikte hij voor de derde maal, en na deze buitengewone blijken van vroolijkheid, stak hij zijne pijp weder in zijn mond.

»Wat zal ik u vertellen, vader?» zeide Joe, zijne hand op den schouder van den ouden man leggende. »Dat ik arm en verminkt ben teruggekomen? Dat weet gij immers wel.» — »Hij werd afgezet,» mompelde de oude Willet, met zijne oogen op het vuur, »bij het verdedigen van de Slavanners, in Amerika, waar het oorlog is.» — »Zoo is het ook,» zeide Joe, met zijn overgebleven elleboog op den rug van zijn vaders stoel leunende. »En dat is het ook juist, waarover ik eens met u wilde spreken. Een man met één arm, vader! is van niet veel nut op de wereld.»

Dit was een dier geheimzinnige onderwerpen, waarover Willet nog nooit had nagedacht, en er was tijd noodig om dit te doen. Hij gaf derhalve vooreerst geen antwoord.

»Ten minste,» vervolgde Joe, »kan hij de middelen, om zijn brood te winnen, niet zoo vrij kiezen als een ander. Hij kan niet zeggen, ik zal dit leeren of dat bij de hand nemen; maar hij moet nemen wat hij krijgen kan, en dankbaar wezen dat het niet erger is. Wat zegt gij?»

Willet had op een nadenkenden toon de woorden zitten mompelen: »bij de verdediging van de Slavanners,» maar hij scheen er verlegen mede te wezen, dat men hem beluisterd had, en antwoordde: »Niets!»

»Luister dan eens, vader! hervatte Joe. »Mijnheer Edward is uit de West-Indiën gekomen. Toen hij verdween — en dat was op denzelfden dag, dat ik wegliep — deed hij eene reis naar een van de eilanden, waar een schoolmakker van hem zich had nedergezet; en toen hij dezen had gevonden, was hij niet te trotsch om zich op zijne plantage te laten gebruiken, en — kortom, het ging hem goed, en hij is nu overgekomen, om zijne eigene zaken te gaan doen en binnen kort weder terug te keeren. Dat wij beiden bijna te gelijk hier kwamen, en bij de laatste onlusten elkander aantroffen, is in alle opzichten een fortuintje geweest; want het heeft ons niet alleen in de gelegenheid gesteld, om oude vrienden eenigen dienst te doen, maar mij ook iets aan de hand gedaan, waardoor ik aan den kost kan komen, zonder u tot last te wezen. Om duidelijk te spreken, vader! hij kan mij gebruiken; ik heb mij zelven overtuigd, dat ik hem wezenlijk van nut kan zijn; en nu zal ik met éenen arm met hem medegaan, en zien wat ik er nog mede kan uitrichten.»

In de verbeelding van den ouden Willet waren de West-Indiën, of eigenlijk alle vreemde landen, door wilde volken bewoond, die niets anders deden dan vredespijpen begraven, tomahawks zwaaien

en zich vreemde figuren op het lijf prikken. Niet zoodra had hij derhalve dit bericht gehoord, of hij liet zich achterover in zijn stoel zakken, nam zijne pijp uit den mond, en staarde zijn zoon met zooveel ontzetting aan, als zag hij dezen reeds aan een staak gebonden, om ten pleiziere van een troep wilden gemarteld te worden. Op welke wijze hij zijne aandoeningen zou hebben lucht gegeven, is niet te zeggen. Het is ook niet noodig; want voordat hem nog een woord was ingevallen, kwam Dolly Varden schreiende de kamer inloopen, wierp zich, zonder een woord tot verklaring te zeggen, aan de borst van Joe, en sloeg hare blanke armen om zijn hals.

»Dolly! Dolly!» zeide Joe. — »Ja, noem mij zoo! noem mij zoo altijd!» riep zij uit. »Spreek nooit koel tegen mij, nooit op een afstand; doe mij nooit weder een verwijt over die dwaasheden, die mij reeds zoo lang berouwd hebben, of ik zal sterven.» — »Ik u een verwijt doen?» zeide Joe. — »Ja, want elk vriendelijk en welmeenend woord, dat gij spraakt, sneed mij door het hart. Dat gij, die zooveel van mij hebt verdragen, — die al uw ongeluk en leed aan mijne grilligheid te wijten hebt, — dat gij mij zoo liefderijk, zoo edel kondt behandelen!» — Joe kon geen woord spreken. Er was eene vreemde soort van welsprekendheid in den arm, die van zelf om haar midden was geraakt; maar zijne lippen bleven stom. — »Als gij mij slechts met één woord, met een enkel kort woord hadt herinnerd,» snikte Dolly, hem nog vaster omhelzende, »hoe weinig ik verdiende met zooveel goedheid behandeld te worden, als gij u slechts een oogenblik in uwe zegepraal hadt verheugd, had ik het beter kunnen dragen,» — »Zegepraal!» herhaalde Joe met een glimlach, die scheen te zeggen: »Daarvoor ben ik nu de rechte.» — »Ja, zegepraal!» riep zij uit, terwijl hare geheele ziel in hare stem en tranen sprak; »want het is eene zegepraal, en ik verheug mij in die gedachte. Ik zou niet minder vernederd willen wezen. Ik zou de herinnering niet willen missen van de laatste maal, dat wij hier met elkander spraken, al kon ik het verledene er zelfs door herroepen.» — »Nooit stond een minnaar zoo te kijken, als Joe nu deed.» — »Lieve Joe!» zeide Dolly: »ik heb u altijd bemind. In mijn hart heb ik dat altijd gedaan, hoewel ik zoo ijdel en wispelturig was. Ik hoopte dien avond, dat gij zoudt terugkomen. Ik hield er mij van verzekerd; ik bad er om op mijne knieën. Door al die lange jaren heen heb ik u nooit vergeten, of de hoop verzaakt, dat ik u eens zou wederzien.» — De welsprekendheid van Joe's arm ging die van de hartstochtelijkste bewoordingen te boven; zoo deed ook die van zijne lippen; en toch zeide hij niets. — »En nu,» riep Dolly, bevende van aandoening, »al waart gij ziekelijk, verminkt aan al uwe leden, door uwe ongelukken stompsinnig geworden, — al waart gij, in plaats van hetgeen gij zijt, in ieders oogen, behalve de mijne, slechts een voorwerp van medelijden en afkeer, —

dan zou ik nog uwe vrouw willen worden, met meer blijdschap en trotschheid, dan wanneer gij de statigste Lord van Engeland waart." — »Wat heb ik gedaan," riep Joe uit, »om zulk eene belooning te verdienen?" — »Gij hebt mij mij zelve en uwe waarde leeren kennen," antwoordde Dolly, haar lief gezichtje naar het zijne opheffende; »gij hebt mij beter gemaakt dan ik was; ik ben uwe deugd en trouw meer waardig geworden. In volgende jaren, lieve Joe! zult gij ondervinden, dat gij dit gedaan hebt; want niet slechts thans, nu wij jong en vol hoop zijn, maar ook als wij oud en afgeleefd zullen wezen, wil ik mij als uwe geduldige, zachtmoedige vrouw gedragen, wie niets te veel zal zijn, om u te dienen. Ik wil nooit een wensch koesteren, mij nooit op iets anders toeleggen, dan om u door trouwe liefde en dienstvaardigheid te behagen. Dat wil ik — waarlijk, dat wil ik!"

Joe kon niets anders doen, dan zijne vorige proeven van wel-sprekendheid herhalen: maar die kwamen hier ook het best te pas.

»Zij weten thuis hiervan," zeide Dolly. »Om uwentwil zou ik zelfs hen willen verlaten; maar zij weten er van, en zijn er blijde over, en even trotsch op u als ik ben, en vol dankbaarheid. Gij zult mij nu niet komen bezoeken als een arm vriend, die mij kende, toen ik nog ongetrouwd was, niet waar?"

Het doet er niet toe, wat Joe tot antwoord hierop zeide: maar hij zeide veel, en Dolly insgelijks. Hij knelde Dolly in zijn éenen arm, en Dolly bood geen tegenstand; en als ooit twee menschen gelukkig waren op deze wereld — die, met al hare gebreken, toch niet geheel eene wereld van ellende is — mogen wij onderstellen, dat onze twee gelieven het waren.

Indien men zeide, dat de oude Willet, onder dit alles, de grootste verbazing ontwaar werd, voor welke de menschelijke natuur vatbaar is, en zijne verbijstering eene tot nog toe onbekende hoogte bereikte, zou men van den toestand van zijn geest slechts eene zeer flauwe en lamme beschrijving geven. Als een rok, een grijpogel, een vliegende olifant of een gevleugeld zeepaard eensklaps door de lucht was aangekomen, en hem had opgenomen, om hem naar het hartje van de Slavanners te brengen, zou dit slechts een alledaagsch voorval zijn geweest, bij hetgeen er nu plaats had. Dat hij daar stil moest zitten, om dat alles te hooren en te zien, — dat men zich volstrekt niet om hem bekommerde, geheel geen acht op hem sloeg, terwijl zijn zoon en eene jonge juffer op de hartstochtelijkste manier met elkander spraken, elkander kusten, en in alle opzichten deden alsof zij thuis waren, — dit was een toestand, zoo vreemd, zoo wonderbaar, zoo geheel buiten het bereik van zijne bevattende geelen, dat hij in eene verdooving van verbazing verviel, en zich zelve evenmin daaruit kon opwekken, als een betooverde slaper in het eerste jaar van zijne honderdjarige sluimering.

»Vader!" zeide Joe, Dolly bij hem brengende: »gij weet wel, wie dit is?"

Willet zag eerst haar, toen zijn zoon, toen weder Dolly aan, en deed toen een trek aan zijne pijp, die reeds lang uit was. »Spreek toch een woord, vader! al is het maar »hoe vaart gij?" zeide Joe. — »Wel zeker, Jozef!" antwoordde Willet. »O ja! Waarom niet?" — »Dat zeg ik ook," merkte Joe aan. »Waarom niet?" — »Waarom niet?" herhaalde zijn vader nog eens zeer zacht, alsof hij eene gewichtige vraag bij zich zelve overlegde, en zweeg toen weder.

Zoo bleef hij ten minste een half uur zitten, hoewel Dolly, op hare liefstalligste manier, wel tienmaal hoopte, dat hij niet boos op haar was. Na verloop van dien tijd barstte hij op het onverwachtst, tot groote ontsteltenis der jongelieden, in een zeer luid, maar zeer kort gelach uit; en nadat hij nog eens gezegd had »wel zeker, Jozef! O ja! Waarom niet?" ging hij uit, om eene wandeling te doen.

LXXV.

NOG TWEE GELIEVEN HEREENIGD EN EEN ONSCHULDIGE GERED.

De oude John strekte zijne wandeling niet uit tot aan de Gouden Sleutel; want tusschen de Zwarte Leeuw en de Gouden Sleutel lag eene geheele woestijn van straten — gelijk iedereen weet, die met de ligging en van Clerkenwell en van White-chapel bekend is — en hij was geen groot wandelaar. Maar de Gouden Sleutel ligt in onzen weg, hoewel niet in den zijnen, en derhalve verplaatst dit hoofdstuk ons daarheen.

De Gouden Sleutel zelf, een gepast zinnebeeld van het beroep eens slotenmakers, was door de plundersaars afgerukt en met voeten getreden; maar nu was hij weder ten toon gehangen in al den glans van nieuw verguldsel, en blonk nog fraaier dan te voren. De geheele voorgevel van het huis was opgeschilderd, en zag er zoo frisch en net uit, dat, indien een der muiters voorbijkwam, het gezicht van het oude huis, dat zijn vorige welvaart zoo spoedig had herwonnen, hem gal en alsem wezen moest.

De winkel en de vensterluiken waren echter gesloten, en in plaats van het gewoon vroolijk voorkomen, had het geheele huis iets naargeestigs en treurigs, waarvan de burenen, die in vroeger tijd Barnaby dikwijls hadden zien in- en uitgaan, de reden maar al te wel begrepen. De deur stond half open: maar men hoorde geen vroolijken hamerslag; de kat zat op het koude fornuis te druilen; alles was eenzaam, donker en stil.

Op den drempel van die deur ontmoetten Haredale en Edward Chester elkander. De jonkman week ter zijde, en nadat beiden waren binnengegaan met eene gemeenzaamheid, waaruit bleek dat zij daar thuis waren of dikwijls kwamen, sloten zij de deur achter zich dicht.

Zij traden de achterkamer binnen, klommen de trap op, even steil en zonderling kronkelend als vanouds, en begaven zich naar de pronkkamer, den trots van juffrouw Varden's hart, en voorheen het schouwtooneel, waarop Miggs hare bekwaamheid in het boenen ten toon spreidde.

„Heeft Varden mij niet gezegd, dat hij de moeder gisterenavond hier heeft gebracht?” vroeg Haredale. — „Zij is in de kamer hier boven,” antwoordde Edward. „Hare smart, zegt men, is onbeschrijfelijk. Ik behoef er niet bij te voegen — want dat weet gij van zelf wel — dat het medelijden en de zorgvuldigheid van deze goede menschen grenzeloos zijn.” — „Ja, dat weet ik. De Hemel beloone hen daarvoor, en voor nog veel meer! Is Varden uit?” — „Hij is met uw bode heengegaan, die bijna op hetzelfde oogenblik aankwam toen hij thuis was gekomen. Hij is den geheelen nacht uit geweest — maar dat zal u wel bekend zijn. Het grootste gedeelte van dien tijd zal hij wel bij u zijn geweest?” — „Ja, dat is hij. Als ik hem niet gehad had, zou ik mijne rechterhand gemist hebben. Hij is ouder dan ik; maar hij is tegen alles bestand.” — „En zoo opgeruimd en welgemoed.” — „Dat mag hij wel wezen. Hij is een braaf man. Hij maait wat hij gezaaid heeft — anders niet.” — „Niet alle menschen zijn zoo gelukkig,” zeide Edward, na een oogenblik van aarzeling. „Niet iedereen maait wat hij zaait.” — „Meer dan gij u verbeeldt,” antwoordde Haredale. „Men let meer op den oogst dan op den zaaitijd. Zoo doet gij bij mij.”

Zijn bleek en vervallen gelaat en zijne treurige stemming hadden inderdaad in zooverre deze aanmerking uitgelokt, dat Edward op het oogenblik niet wist te antwoorden.

„Wees niet verlegen,” zeide Haredale. „Zulk eene natuurlijke gedachte kon ik licht raden. Maar gij vergist u toch. Ik heb mijn deel van verdriet gehad — misschien meer dan den menschen doorgaans te beurt valt — maar ik heb het niet naar behooren gedragen. Ik brak, waar ik moest hebben gebogen. Ik mijmerde en peinsde, als mijn geest zich in Gods schepping moest hebben verlustigd. Zij die berusting leeren, zijn die menschen, die de geheele wereld broeder noemen. Ik heb de wereld van mij gestooten en moet daarvoor boeten.” — Edward wilde hem in de rede vallen; maar hij vervolgde, zonder hem daartoe tijd te laten: „Het is te laat om dat nu te ontwijken. Ik denk somtijds, dat ik, als ik mijn leven nog eens kon overleven, dit gebrek zou vermijden, niet zoozeer, gelijk ik bevind, wanneer ik mijn hart onderzoek, uit gevoel van plicht, als om mijn eigen wil. Maar zelfs wanneer ik zulke goede voornemens opvat, schrik ik onwillekeurig van de gedachte, om nog eens door te staan wat ik geleden heb; en hierin vind ik de onwelkome verzekering, dat ik toch dezelfde mensch zou zijn, al kon ik het verledene uitwischen, en, met de ervaring tot gids, opnieuw mijne loopbaan beginnen.” — „Dat zou toch zoo zeker niet wezen,”

merkte Edward aan. — „Zoo denkt gij,” hervatte Haredale, „en het doet mij genoegen, dat gij zoo denkt. Ik ken mij zelven beter, en wantrouw daarom mij zelven meer. Laat ons van dit onderwerp afstappen en een ander opvatten, dat niet zoover er van verwijderd is, als het wel schijnt! Gij bemint nog mijne nicht, en zij is u nog genegen?” — „Ik heb die bekentenis van hare eigene lippen gehoord,” antwoordde Edward, „en gij weet — gij weet zeker — dat ik die niet zou willen ruilen voor eenig goed, dat de wereld mij zou kunnen aanbieden.” — „Gij zijt een man van eer, openhartig en onbaatzuchtig,” hervatte Haredale. Tot die overtuiging hebt gij mij, die eens zoo bevooroordeeld was, gebracht, en ik geloof u. Wacht hier tot ik terugkom.”

Dit zeggende verliet hij de kamer, en kwam weldra met zijne nicht terug.

„De eerste en eenige maal,” zeide hij, hen beurtelings aanziende, „dat wij met ons drieën onder het dak van haar vader bijeenstonden, beval ik u heen te gaan en nooit terug te komen.” — „Dit is de eenige gebeurtenis in de geschiedenis onzer liefde,” zeide Edward, „die ik vergeten heb.” — „Gij draagt een naam,” hervatte Haredale, „dien ik maar al te veel reden had om te onthouden. Ik liet mij door de herinnering aan persoonlijke beleedigingen en verongelijkungen verblinden; maar ik kan mij zelven niet beschuldigen, dat ik toen of ooit den hartelijken wensch voor haar waar geluk heb uit het oog verloren, of hoe verkeerd ik ook handelde, een ander oogmerk heb gekoesterd, dan, zoover in mijn vermogen was, den vader, dien zij verloren had, te vervangen.” — „Lieve oom!” riep Emma uit, „ik heb geen anderen vader gekend dan u. Ik heb de nagedachtenis van den anderen vereerd, maar u heb ik mijn leven lang liefgehad. Nooit was een vader toegeeflijker voor zijn kind, dan gij, een enkel bitter uur uitgezonderd, voor mij geweest zijt, zoolang ik mij kan herinneren.” — „Gij spreekt met te veel teedere verschooning,” antwoordde hij, „en ik kan toch niet wenschen, dat gij minder partijdig waart; want het streelt mij u zoo te hooren spreken, en de herinnering zal mij nog streelen, als wij ver van elkander zijn. Heb nog een oogenblik geduld met mij, mijnheer! want zij is mij vele jaren tot gezelschap geweest; en hoe wel ik geloof, dat ik, door haar aan u af te staan, haar toekomstig geluk verzeker, ondervind ik toch dat het mij moeite kost.” Hij drukte haar aan zijne borst, en vervolgde na eene korte poos van stilzwijgen: „Ik heb u verongelijkt, mijnheer! en ik vraag u om vergiffenis; niet gelijk men dat gewoonlijk zegt, maar in goeden ernst en met alle oprechtheid. Ik moet nog bekennen, dat er een tijd is geweest, toen ik de hand leende aan bedrog en verraad — welke ik toeliet, al was ik er de aanlegger niet van — om u van elkander te scheiden.” — „Gij beoordeelt u zelven al te hard, mijnheer!” zeide Edward. „Laat die oude dwalingen rusten!” — „Zij

zijn mij tot verwijt, als ik terugzie," hernam Haredale, "en dat nu niet voor de eerste maal. Ik kan niet van u scheiden, zonder uwe volkomene vergiffenis ontvangen te hebben; want ik zal genoeg redenen tot berouw en leedwezen in de eenzaamheid medenemen, zonder die nog te vermeerderen." — "Wij beiden zegenen u," zeide Emma. "Denk toch nooit aan mij, die u zooveel verplicht ben, dan als aan iemand, die u tot het einde van haar leven dankbaarheid en liefde zal toedragen, en de toekomst..." — "De toekomst," viel haar oom haar met een treurigen glimlach in de rede, "is een schoon woord voor u, dat niets dan vroolijke hoop bij u opwekt. De mijne is van een anderen aard; maar zij zal, hoop ik, vreedzaam en bevrijd van zorg en onrust wezen. Wanneer gij Engeland verlaat, vertrek ik insgelijks. Buitenslands zijn nog kloosters, en nu de twee groote doeleinden van mijn leven bereikt zijn, weet ik geen betere schuilplaats. Gij bedroeft u hierover, vergetende dat ik oud word en mijn leven ten einde loopt. Nu, wij zullen er nog wel eens over spreken en dan moet gij mij vroolijk raad geven, Emma!" — "En zult gij dien volgen?" vroeg zijne nicht. — "Ik zal er naar luisteren, en dien in overweging nemen," antwoordde hij; "daarvan kunt gij zeker wezen. Wat heb ik nog te zeggen? Gij zijt nu veel bij elkander. Het is beter, dat ik niet spreek over de omstandigheden van het verledene, die wantrouwen tusschen u zaaiden, en eene scheiding tusschen u teweegbrachten." — "Veel beter!" fluisterde Emma. "Denk er nooit meer aan!" — "Ik bekken het deel, dat ik in dat bedrog gehad heb," zeide Haredale, "hoewel ik het te gelijk verfoeide. Laat niemand een enkelen stap doen, om van het pad des rechts af te wijken, onder het schoon-schijnende voorwendsel, dat zijn doel door het goede oogmerk gerechtvaardigd wordt! Een goed oogmerk kan altijd door goede middelen worden bereikt, en een oogmerk, dat daarmede niet kan bereikt worden, moet slecht wezen." Hij wendde zich van haar af tot Edward, en vervolgde op een zachter toon: "In vermogen en bezittingen staat gij bijna met elkander gelijk. Ik ben haar getrouwe rentmeester geweest, en bij het overschot der nalatenschap van mijn broeder wensch ik, als een blijk van mijne liefde, nog eene geringe bezitting te voegen, die nauwelijks meldenswaardig is, en welke ik niet langer noodig heb. Ik ben blijde, dat gij buitenslands gaat. Laat ons noodlottig huis een puinhoop blijven! Wanneer gij na eenige voorspoedige jaren terugkomt, zult gij er een laten bouwen, dat beter en gelukkiger is. Wij zijn vrienden?"

Edward vatte zijne aangeboden hand en drukte die hartelijk.

"Uw antwoord is noch langzaam, noch koel," zeide Haredale, hem insgelijks de hand drukkende. "Gelijk ik u nu voor mij zie en ken, zou ik u tot haar echtgenoot gekozen hebben. Haar vader was een braaf openhartig man, en gij zoudt hem wel bevalen hebben. Ik geef haar aan u in zijn naam en met zijn zegen. Met deze

daad neem ik afscheid van de wereld, en wij scheiden op een beter voet, dan wij jaren lang geleefd hebben."

Hij leide haar in zijne armen en wilde de kamer verlaten; maar voordat hij de deur bereikte, deed een gerucht, dat men in de verte hoorde, hem stilstaan.

Het was een luid rumoer, zich telkens verheffende tot een daverend gejuich, en kwam met zooveel snelheid naderbij, dat het, terwijl zij nog luisterden, reeds met verdoovend geweld aan den hoek der straat uitbarstte.

"Dat moet tot stilte gebracht worden," zeide Haredale haastig. "Wij hadden dit moeten voorzien en voorkomen. Ik ga terstond naar buiten."

Maar voordat hij de deur had bereikt, en voor dat Edward zich kon gereedmaken om hem te volgen, werden zij wederom gestuit door een luiden gil, dien zij boven hoorden, en terstond daarop kwam de vrouw van den slotenmaker binnenstuiven, roepende: "Zij weet alles! zij weet alles! Wij hebben het haar voorzichtig en langzaam verteld, en nu is zij geheel voorbereid." Nadat zij dit gezegd en den Hemel met veel vuur en ijver had gedankt, viel de goede vrouw, volgens hare gewoonte bij buitengemeene aandoeningen, dadelijk in zwijm.

Zij liepen naar het venster, schoven het open, en zagen uit in de woelige straat. Onder een dichten volkshoop, die geen oogenblik in rust bleef, onderscheidde men het roode gezicht en de zwaarlijvige gestalte van den slotenmaker, die met zijne armen van zich atsloeg, alsof hij tegen de golven eener stormachtige zee kampte. Nu eens werd hij wel twintig schreden teruggedrongen, dan weder voortwaarts tot vlak bij zijne deur, dan weder terug, dan weder op eene hooge stoep aan den overkant van de straat, en begroet door de uitgestrekte handen van wel vijftig menschen, terwijl allen hunne longen bijna te bersten schreeuwden, en juichten zoo hard zij konden. Hoewel hij inderdaad gevaar liep om in de algemeene vervoering aan stukken te worden geplukt, juichte de slotenmaker mede, tot hij even schor was als het volk, en wuifde van blijdschap met zijn hoed, tot de dag tusschen den bol en den rand doorscheen.

Maar onder al dat heen en weder dringen en sleuren, hetwelk zijne opgeruimdheid en zielrust even weinig stoorde, als ware hij een op het water dobberende stroohalm geweest, liet hij toch nooit een arm los, dien hij vast in den zijnen had gekneld. Nu en dan keerde hij zich om, ten einde den vriend, dien hij zoo stevig vasthield, op den schouder te kloppen, of een woord van bemoediging in het oor fluisteren; maar zijne grootste zorg was, hem zooveel mogelijk uit het gedrang te houden en hem een doortocht naar de Gouden Sleutel te banen. Geheel lijdzaam, bleek, ontsteld en verbaasd, het volk aanstarende alsof hij uit het graf was verreen, zich als eene schim onder de levenden, niet op zijne plaats gevoelde,

klemde Barnaby — die toch inderdaad nog leefde — zich aan zijn ouden, rustigen vriend vast, en liet zich door hem leiden.

Eindelijk bereikten zij de deur, die voor hen werd opengehouden. Zij slopen binnen, sloten de volksmenigte met geweld buiten, en nu bleef Gabriël bij Haredale en Edward Chester staan, terwijl Barnaby naar boven snelde, en zich bij het bed zijner moeder op zijne knieën wierp.

„Dat is het gezegende einde,” zeide de slotenmaker hijgende, „van het beste dagwerk, dat wij ooit gedaan hebben. Die duivelsche kerels! Ik moest vechten, om door hen heen te komen. Een paar malen dacht ik haast, dat zij ons met hunne vriendelijkheid om een luchtje zouden helpen.”

Den vorigen dag hadden de vrienden alle mogelijke pogingen aangewend om Barnaby te redden. Teleurstellingen spoorden hen slechts aan tot vernieuwde proeven. Nadat alles vruchteloos was geweest begonnen zij te middernacht nog eens, en drongen door, niet slechts tot bij den rechter en de gezworenen, voor wie hij had terechtgestaan, maar bij mannen van invloed aan het hof, bij den jongen Prins van Wales en in de antichambre van den koning zelf. Eindelijk gelukte het hun eenige belangstelling voor den veroordeelde en eene neiging om zijne zaak onpartijdig te onderzoeken op te wekken, en daarop hadden zij, ten acht ure in den morgen, een gesprek met den minister, voor zijn bed. Het gevolg van een nauwkeurig onderzoek (waarbij zij, die den ongelukkige van zijne kindsheid af hadden gekend, goede diensten deden) was, van tusschen elfen twaalf ure het pardon van Barnaby Rudge werd geteekend en aan een ruiters ter hand gesteld, om het dadelijk naar de plaats ter terechtstelling te brengen. Deze koerier bereikte de plek juist toen men daar de kar in het gezicht kreeg; en toen Barnaby naar de gevangenis werd teruggebracht, was Haredale, nu gerustgesteld, van Bloomsbury-Square rechtstreeks naar de Gouden Sleutel gegaan, aan Varden de aangename taak overlatende om den geredde in zegepraal naar huis te brengen.

„Ik behoef niet te zeggen,” zeide de slotenmaker, nadat hij ten minste vijf en veertig malen al de mannen in huis de hand gedrukt en al de vrouwen omhelsd had, „dat ik er zooveel staatsie niet van wilde maken. Maar zoodra wij op straat kwamen, werden wij herkend, en toen begon dat rumoer. Nu ik van beiden de proef heb gehad,” vervolgde hij, terwijl hij zijn rood gezicht afveegde, „geloof ik, dat ik toch nog liever door een hoop vijanden weggehaald, dan door zulk een troep vrienden naar huis gebracht wil worden.”

Het was echter duidelijk genoeg, dat de slotenmaker dit zoo erg niet meende, en dat hij met het geheele geval bijzonder wel in zijn schik was; want toen het volk voor het huis bleef staan juichen, alsof hunne stemmen nog geheel versch waren, en het wel veertien dagen zouden uithouden, liet hij Grip halen (die op den rug van

zijn meester mede was gekomen, en het volk voor zijne vriendschap had bedankt, door alle vingers, die in zijn bereik kwamen, aan bloed te pikken), vertoonde zich, met den vogel op zijn arm, voor het venster der bovenkamer, en wuifde met zijn hoed, tot die onbruikbaar was geworden, zelfs om te wuiven. Deze vertooning werd behoorlijk met vreugdekreten beantwoord, en toen er eenigszins stilte was gekomen, dankte hij zijne vrienden voor hunne belangstelling, en deed hun nadat hij de vrijheid had genomen van hun kennis te geven dat er eene zieke in huis was, het voorstel, dat zij nog drie kreten zouden aanheffen voor Koning George, drie voor Oud-Engeland, en dan nog drie voor niets in het bijzonder, maar om de plechtigheid te besluiten. Het volk nam hierin welgevallen, doch stelde voor „niets in het bijzonder” Gabriël Varden in de plaats, en ging vervolgens weltevreden uiteen.

Hoe men daarna elkander gelukwenschte, — hoe allen buiten zich zelfen waren van blijdschap, — hoe geheel onmogelijk het voor Barnaby was, om uit te drukken wat hij gevoelde, en hoe hij als uitgelaten van den een naar den ander liep, tot hij, eenigszins bedard zijnde, zich voor het bed van zijne moeder nederlegde en in een diepen slaap viel, — zijn dingen, die niet uitvoerig verhaald behoeven te worden. En het is gelukkig dat dit zoo is; want zij zouden moeielijk te beschrijven wezen, al ware dit ook nog zoo noodzakelijk.

Dit heldere tafereel verlatende, moeten wij nog een blik werpen op een ander, geheel anders en donker gekleurd, hetwelk zich in dien zelfden nacht voor eenige weinige oogen vertoonde.

Het tooneel was een kerkhof; de personen Edward Chester, een geestelijke, een doodgraver en de vier dragers van eene ruwe doodkist. Zij stonden om een nieuw gedolven graf, en een der dragers hield eene lantaren — het eenige licht, dat zijne flauwe stralen op het gebedenboek wierp. Hij plaatste de lantaren voor een oogenblik op de doodkist, toen hij en zijne makkers die zouden laten zakken. Er stond geen naam op het deksel.

Dof bonzend vielen de aardklompen op de laatste woning van dezen naamloozen man. Akelig was het geluid zelfs in de ooren van hen, die daaraan gewoon waren. Het graf werd met aarde gevuld, en allen verlieten te zamen de plek.

„Hebt gij hem nooit bij zijn leven gezien?” vroeg de geestelijke aan Edward. — „Dikwijls, jaren geleden, toen ik niet wist dat hij mijn broeder was.” — „En naderhand niet?” — „Neen. Gisteren weigerde hij volstandig mij te zien, hoewel ik er toen verscheidene malen om liet verzoeken.” — „En toch weigerde hij? Dat was eene onnatuurlijke verstoktheid?” — „Zoudt gij dat denken?” — „Het schijnt, dat gij van eene andere meening zijt?” — „Dat is ook zoo. Dagelijks hooren wij, dat de wereld zich verwondert over monsters van ondankbaarheid. Hebt gij nooit opgemerkt, dat zij dikwijls monsters

van teerhartigheid verwacht, alsof dat zeer alledaagsche dingen waren?"

Zij hadden nu het hek bereikt, wenschten elkander goeden nacht, en verwijderden zich naar verschillende kanten.

LXXVI.

EENE POGING MISLUKT.

Des namiddags, toen Gabriël zijne vermoeienis had uitgeslapen, zich geschoren, gewasschen, gekleed en gegeten had, en naden eten zich had verkwikt met een pijpje, eene kan bier, een dutje in den leuningstoel, en een praatje met zijne vrouw over al wat er gebeurd was en nog gebeuren zou, zat hij, in de vergenoegdste stemming, in zijne achterkamer bij de theetafel.

Daar zat hij met een glimlach op zijn blozend gezicht naar zijne vrouw te kijken, die druk bezig was de kamer met bloemen te versieren, ter eere van Dolly en Jozef Willet, die te zamen waren gaan wandelen, en voor wie het beste servies van echt porselein in staatsie was gereed gezet, — voor wie eene sappige ham, brood, banket en konfijturen in rijken overvloed op de met een sneeuw wit laken overdekte tafel stonden te wachten, — in wier jeugd juffrouw Varden zelve weder jong werd, met hare welgevulde gestalte en blozende wangen — daar zat de slotenmaker tusschen al die heerlijkheden, het middelpunt, de zon, de bron van warmte, licht en leven in deze huiselijke wereld.

En wanneer was Dolly ooit die Dolly geweest, gelijk zij daar arm in arm met Joe aankwam, en haar best deed om niet te blozen of verlegen te schijnen, en haar vader fluisterend vleide om haar niet te plagen, en zij telkens van kleur veranderde in de onrust van haar geluk, die haar alles verkeerd deed doen, en toch zoo lief verkeerd, dat het veel beter was dan goed? De slotenmaker had, (gelijk hij des avonds tegen zijne vrouw zeide) naar dat alles vier en twintig uren achtereen kunnen kijken, zonder dat het hem verveelde.

En dan de herinneringen, waarmede zij zich onder hun lang gerekt theedrinken verlustigden! De pret, waarmede de slotenmaker Joe vroeg, of hij zich dien stormachtigen avond nog wel herinnerde, toen hij eerst naar Dolly had gevraagd, — het gelach, waarin allen nog uitbarstten over dien avond, toen zij in den draagstoel naar dat gezelschap ging, — de ongenadige manier, waarop zij juffrouw Varden plaagden met de bloemen, die zij buiten dat zelfde venster had geworpen, — de moeite, die juffrouw Varden eerst had om daarover mede te lachen, en de hartelijkheid, waarmede zij dit eindelijk deed, de vertrouwelijke mededeelingen van Joe aangaande den juisten dag en het uur, waarop hij het eerst tot de bewustheid was gekomen, dat hij op Dolly verliefd was, — en Dolly's half vrijwillige, half afgeperste bekentenissen aangaande den tijd toen zij eerst ont-

dekte, dat zij Joe wel lijden mocht — in dat alles had men eene onuitputtelijke bron van vroolijkheid en scherts.

Dan was er ook nog veel te zeggen over juffrouw Varden's twijfelingen, moederlijke bekommeringen en scherpzinnige vermoedens. Het bleek nu, dat voor haar schrander doorzicht nooit iets verborgen was geweest. Zij had alles van het begin af gezien en geweten, en het ook altijd voorspeld. Zij had het zelfs eerder geweten dan de hoofdpersonen. Zij had bij zich zelve gezegd (want zij herinnerde zich de juiste woorden): »Die jonge Willet heeft zeker een oog op onze Dolly, en daarom moet ik een oog op hem houden.» Zij had derhalve een oog op hem gehouden, en vele geringe omstandigheden opgemerkt (die zij allen opnoemde), zoo weinig beteekenend, dat zelfs nu niemand anders er iets uit kon opmaken, en was, van het begin tot het einde, met zeer veel overleg en voorzichtigheid te werk gegaan.

Natuurlijk werd de avond niet vergeten, toen Joe naast het wagentje medereed en zij hem naar huis zond — en ook die avond niet, toen Dolly, op het hooren van zijn naam, flauw viel — evenmin de vele, zeer vele malen, dat juffrouw Varden, altijd waakzaam en oplettend, haar treurig mijmerende in hare kamer had gevonden. Kortom, niets werd vergeten, en alles bracht hen op de eene of andere wijze tot het besluit, dat dit voor allen het gelukkigste uur van hun leven was, dat bij gevolg alles ten beste had gestrekt, en alle omstandigheden niet beter hadden kunnen samenloopen.

Terwijl zij zoo zaten te praten, werd er op eens bijzonder hard aan de voordeur geklopt, welke men dien dag gesloten had gehouden, om des te meer rust in huis te hebben. Joe wilde niet dat iemand anders dan hij zou gaan opendoen, en verliet ten dien einde het vertrek.

Het zou wel vreemd zijn geweest als Joe den weg naar de voordeur had vergeten; en zelfs al ware dit zoo geweest, had hij dien niet gemakkelijk kunnen missen, daar hij slechts rechteit behoefde te gaan. Maar Dolly — misschien omdat zij nog wat verward was, of misschien dewijl zij dacht, dat hij de deur met zijne ééne hand niet zou kunnen opendoen — eene andere reden kon zij niet hebben — snelde hem na; en zij draalden zoolang in de gang — hetgeen waarschijnlijk het gevolg was van Joe's gebeden, dat zij zich niet zou blootstellen aan den tochtwind van de Julilucht, die onfeilbaar zou binnensnuiven, zoodra de deur werd geopend — dat er nog eens werd aangeklopt, nog veel harder dan eerst.

»Doet er niemand de deur open?" riep de slotenmaker. »Of moet ik komen?"

Hierop kwam Dolly, glimlachend en blozend, de kamer weder binnenloopen, en Joe opende de deur met veel gerucht en andere overtoollige blijken van geweldige haast.

»Wel," zeide de slotenmaker, toen hij weder binnenkwam, »wat

is het, Joe? Waar lacht gij om?" — »Wacht maar; het komt al." — »Wat komt er? Wie komt er?"

Juffrouw Varden, die de zaak evenmin begreep als haar man, kon op zijn vragenden blik niets anders doen dan haar hoofd schudden. Gabriël schoof derhalve zijn stoel om, ten einde de kamerdeur in het gezicht te krijgen, en bleef, met eene mengeling van nieuwsgierigheid en verwondering op zijn lachend gezicht, afwachten wat er komen zou.

In plaats dat er echter terstond iemand zou binnenkomen, hoorde men een vreemd geluid, eerst in den winkel en vervolgens in het donkere gangetje tusschen den winkel en de achterkamer, alsof men met moeite eene groote kist of een zwaar stuk huisraad naar binnen sleepte. Eindelijk, na veel schuiven en stampen, werd de deur opengebonsd, als met een stormram. De slotenmaker spalkte zijne oogen wijd open, gaf een slag op zijne knie, en riep met eene stem vol ontzetting: »Duivelsch! het is Miggs, die weeromkomt!"

De jonge maagd, welker naam hij uitsprak, hoorde niet zoodra deze woorden, of zij liet den grooten koffer en den kleinen jongen, dien zij had medegebracht, staan, stoof de kamer binnen, met zooveel overhaasting, dat hare muts haar van het hoofd vloog, sloeg hare handen samen (in welke zij een paar overschoenen hield, namelijk een in elke hand), hief hare oogen stichtelijk naar den zolder op, en barstte in een stroom van tranen uit.

»De oude historie!" riep de slotenmaker wanhopig uit. »Die meid is geboren om alle plezier te bederven."

»O meester! o juffrouw!" riep Miggs: »hoe kan ik mijn gevoel bedwingen, nu wij allen weder vereenigd zijn! O, mijnheer, mijnheer! hier is nu de zaligheid van liefde onder betrekkingen, van vergevensgezindheid en edelmoedigheid!"

Gabriël keek van zijne vrouw naar Dolly, en van Dolly naar Joe, en van Joe naar Miggs, op wie zijne oogen, als door tooverkracht, gevestigd bleven.

»Als ik er aan denk," riep Miggs, stuipachtig lachende, »dat mijnheer Joe en die lieve juffrouw Dolly toch nog een paar worden, na al wat er tegen gezegd en gedaan is, — als ik hen daar zoo lief bij elkander zie zitten, — o wat doet dat mijn hart aan!" Hier sloeg zij hare overschoenen, bij wijze van een paar bekkens, tegen elkander, en vervolgde toen op een suikerzoeten toon: »En lieve tijd! kon de juffrouw waarlijk denken, dat hare Miggs haar verlaten had, die haar bij zoovele rampen heeft ondersteund, en die haar hart zoo wél verstond, toen anderen, die het ook wel meenden, haar niet begrepen? Kon zij denken, dat Miggs, al was zij maar eene gehuurde meid, ooit vergeten zou, dat zij het nederige werktuig was, om altijd weder vrede te maken, als er ongenoegen kwam? Kon zij denken, dat Miggs geen gevoel had? dat zij om niets anders dacht, dan om haar loon?"

Op geene van deze aandoenlijke vragen gaf juffrouw Varden eenig antwoord; maar Miggs, zonder zich hierdoor van haar stuk te laten brengen, keerde zich tot den kleinen jongen, die met haar was medegekomen — haar oudsten neef, den zoon van hare getrouwde zuster in Golden-Lion-Court — en begon dezen op een even aandoenlijken toon aan te spreken, hem verzoekende, om, als hij thuis kwam, zijne ouders over het verlies van haar, zijne tante, te troosten, door hun te zeggen, dat hij haar in den schoot van dat gezin had gelaten, waaraan zij boven alles gehecht was; dat niets anders dan die gehechtheid en haar gevoel van plicht haar ooit had kunnen overhalen, om de dringende uitnoodiging van zijne ouders van de hand te wijzen, om vóór altijd bij hen te blijven wonen, zonder daarvoor iets te betalen; en eindelijk, dat hij haar met haar koffer naar boven zou helpen, en dan met haar zegen naar huis gaan.

Na deze aanspraak, naar welke, om de waarheid te zeggen, de jonge heer zeer weinig had geluisterd, daar hij al zijne aandacht gevestigd had op de lekkernijen, die op de tafel stonden, begon Miggs aanstalten te maken, om met hulp van haar neef haar koffer naar boven te slepen.

»Martha!" zeide Varden, zich tot zijne vrouw keerende: »vindt gij dat zoo goed?" — »Ik dat zoo goedvinden?" antwoordde zij. »Ik ben verbaasd over hare onbeschaamdheid. Laat haar oogenblikkelijk het huis ruimen!"

Toen Miggs deze woorden hoorde, liet zij haar eind van den koffer op den vloer vallen, knikte, sloeg hare armen over elkander, en riep, telkens met verhooging van toon, driemaal uit! »Wel lieve tijd!"

»Gij hoort wat de juffrouw zegt, meisje!" zeide Varden. »Ik zou u raden om maar heen te gaan. Wacht! neem dat nog mede voor ouden dienst."

Miggs nam de banknoot aan, die hij uit zijne brievenstasch haalde, bergde die in een lederen beursje en het beursje in haar zak, wierp toen haar hoofd in den nek, en zeide, terwijl zij juffrouw Varden aanzag, nog eens: »Wel lieve tijd!" — »Ik geloof, dat wij dit nu al dikwijls genoeg hebben gehoord," merkte de slotenmaker aan. — »De hekken zijn verhangen; niet waar, juffrouw!" zeide Miggs schimpende. »Gij kunt hem zonder mij wel onder den duim houden. Gij hebt nu geen mensch meer noodig om hem te bekijken of van alles de schuld te geven; niet waar, juffrouw? Ik ben blijde, dat gij zoo op u zelve kunt staan, en ik wensch er u veel geluk mede."

Zij neeg zeer diep, keerde zich half van juffrouw Varden af, en vervolgde, terwijl zij met een lang uitgerekten hals nu den een, dan den ander van het gezelschap aanzag: »Ik ben er waarlijk blijde om, dat gij zoo op u zelve kunt staan; maar het spijt mij toch, juffrouw! dat gij het hoofd in den schoot hebt moeten leggen, toen

gij u zelve niet meer helpen kondt. Hi, hi, hi! Daar gij altijd zoo veel kwaad van mijnheer Joe hebt gesproken, moet het recht spijtig voor u wezen, dat gij hem nu eindelijk tot schoonzoon krijgt; en het verwondert mij, dat juffrouw Dolly hem neemt, nadat het zoo vele jaren af en aan is geweest met den rijtuigmaker. Maar ik heb wel eens hooren zeggen, dat die rijtuigmaker zich bedacht had — hi, hi, hi! — en dat hij aan een kennis van hem had verteld, dat hij te slim was, om zich zoo te laten vangen, al deed zij en de geheele familie nog zoo haar best.” — Hier wachtte zij een oogenblik op antwoord, en toen er geen volgde, ging zij voort: »Ik heb ook wel hooren zeggen, juffrouw! dat de ziekelijkheid van sommige menschen niets anders dan gekheid was, en dat zij flauw konden vallen als een baksteen, wanneer zij maar lust hadden. Met mijne eigene oogen heb ik natuurlijk zoo iets nooit gezien. Wel neen! En mijnheer ook niet — wel neen! Hi, hi, hi! Ik heb de bureu ook wel eens hooren zeggen, dat iemand, die zij kenden, een goede stoffel was, die door zijne vrouw onder de plak werd gehouden. Maar ik heb den armen sukkel nooit gezien, en gij zeker ook niet, juffrouw — wel neen!”

Hier wachtte zij nog eens, of er ook antwoord zou komen, en toen dit niet gebeurde, scheen zij van spijt te zullen bersten. »Ik ben blijde, dat juffrouw Dolly nog lachen kan,” hervatte zij met een stuipachtig gegrimnik. »Ik zie de menschen gaarne lachen, en gij ook, juffrouw! niet waar? Gij deelt altijd uw best, om de menschen vroolijk te houden; niet waar? En toch is er nu zooveel niet, om te lachen; vindt gij wel, juffrouw? Het is zulk een groot fortuintje niet, als men zoolang op de vangst heeft gestaan, en zooveel aan kleederen en opschik heeft gekost, om dan eindelijk een armen gemeenen soldaat te krijgen, met éenen arm. Hi, hi! Ik zou geen man met éenen arm willen hebben! Ik zou twee armen willen hebben, al hadden zij, in plaats van handen, slechts haken aan de einden, gelijk onze aschman.”

Zij wilde er bijvoegen, dat, in het afgetrokkene beschouwd, een aschman veel beter was dan een soldaat, maar dat, als men niet kiezen kon, men maar nemen moest, wat men kon krijgen, en nog blijde toe wezen; maar dewijl hare kwaadheid van die bittere soort was, welke zich in woorden geen lucht kon geven, en door gebrek aan tegenspraak tot razernij oversloeg, kon zij zich niet langer goedhouden, maar berstte in een stroom van snikken en tranen uit.

In dit uiterste viel zij eensklaps op haar ongelukkigen neef aan, en vroeg hem, terwijl zij hem eene hand vol haren uit het hoofd plukte, hoelang zij daar moest blijven staan, om zich te laten beledigen, — of hij van zins was om den koffer te helpen wegbrengen, of niet, — en of hij er plezier in had, dat zijne tante zoo werd mishandeld, met andere vragen van dergelijken aard. De knaap, die door het tergende gezicht van het voor hem onbereik-

bare banket langzamerhand in eene stemming tot mouterij was gekomen, vond op deze eenigszins scherpe ondervraging goed om kwaad weg te loopen, het aan zijne tante en den koffer overlatende, om hem op hun gemak te volgen. Met veel trekken en duwen kwamen deze beide eindelijk op straat, waar Miggs, geheel buiten adem door deze inspanning, zich op haar eigendom nederzette, om in stille smart te treuren en uit te rusten, tot zij een straatjongen kon bewegen, om haar naar huis te helpen.

»Het is een geval om te lachen en niet om te schreien, Martha!” fluisterde de slotenmaker, terwijl hij naar zijne vrouw bij het venster ging, en haar goedhartig de oogen afdroogde. »Wat komt het er op aan? Gij hadt toch uw gebrek al ingezien. Kom, beste! tap de bierkan nog eens vol; Dolly zal eens voor ons zingen, en dan zullen wij door deze stoornis slechts des te vroolijker zijn.”

LXXVII.

EEN TWEEGEVECHT.

Nog eene maand was verlopen, en het was bijna het einde van Augustus, toen Haredale alleen in het kantoor der postwagens te Bristol stond. Hoezeer er slechts weinige weken waren verlopen sedert het gesprek met Edward Chester en zijne nicht in het huis van den slotenmaker, en hij dezelfde kleeding als gewoonlijk droeg, was zijn voorkomen toch zeer veranderd. Hij zag er veel ouder en meer vervallen uit. Angst, aandoening en zorg ploegen rimpels in het gelaat; maar nog dieper zijn die, welke veroorzaakt worden door het stilzwijgend uitroeien van oude gewoonten en het losmaken van dierbare betrekkingen. Stille smart doorwondt het hart niet zoo spoedig als geweldige hartstochten doen, maar de wonden zijn dieper en moeilijker te genezen. Hij was nu eenzaam, en zijn hart gevoelde die eenzaamheid en ledigheid niet minder, omdat hij zoovele jaren in stille afzondering had doorgebracht. Misschien was hij daardoor zelfs nog aandoenlijker geworden. Het gezelschap van zijne nicht was hem zoo alles geweest, zij was zoo geheel onmisbaar voor hem geworden, zij hadden zoovele gedachten en zorgen gemeen gehad, waarin niemand anders eeng deel had, dat, nu hij haar moest missen, geheel zijn aanzijn hare bestemming scheen te hebben verloren. Bij de wankelmoedigheid en zwakheid des ouderdoms zou hij moeten doen, waartoe men de veerkracht en hoop der jeugd noodig had — het leven opnieuw beginnen.

De inspanning, welke het hem had gekost om met een schijn van opgeruimdheid en hoop van haar te scheiden — en die scheiding had eerst gisteren plaats gehad — had hem nog neerslachtiger doen worden. In deze stemming was hij op het punt om Londen

voor de laatste maal te bezoeken en nog een blik te werpen op de muren van het oude huis, voordat hij het voor altijd den rug toekeerde.

De reis was van een geheel anderen aard dan in den tegenwoordigen tijd; maar zij kwam toch aan een einde, gelijk de langste reis doen moet, en nogmaals bevond hij zich in de hoofdstad. Hij bleef in de herberg slapen, waar de postwagen stilhield, en voordat hij zich ter rust begaf, besloot hij om zijne aankomst aan niemand bekend te maken, slechts nog een nacht in Londen door te brengen, en zich zelven de smart te besparen om van den goeden slotenmaker afscheid te nemen.

Eene stemming als die, waarin hij zich bevond, toen hij zich te bed begaf, is zeer geschikt om onrustige droomen te weeg te brengen. Hij ondervond dit, toen hij met schrik uit zijn eersten slaap opsprong, en het venster openschoof, alsof de kamer hem te benauwd was. Het was echter geen nieuw schrikbeeld, dat voor zijne verbeelding was opgerezen; in vorige jaren had het menigmaal zijne peltuw bezocht. Als het een kinderachtig spooksel, eene monsterachtige verschijning was geweest, zou hare terugkeering in de vorige gestalte hem slechts een oogenblikkelijken schrik hebben ingeboezemd, die reeds bij het ontwaken zou zijn verdreven. Maar deze onrust bleef hem bij, en was door niets te verdrijven. Als hij zijne oogen sloot, voelde hij dien droom weder aankomen; en terwijl de slaap hem be kroop, ontwikkelde zich weder dezelfde verschijning, totdat hij nogmaals vol schrik ontwaakte en een angst onwaarde, tegen welke geen redeneeren baatte.

De zon was opgegaan, voordat hij die zwakheid kon overwinnen. Hij stond laat op, maar niet verfrist, en bleef den geheelen dag binnenshuis. Eerst tegen den avond wilde hij de welbekende plek nog eens opzoeken, want op dien tijd was het zijne gewoonte geweest eene wandeling te doen, en hij wilde den omtrek van zijne vorige woning gaarne nog eens zien in die tint, welke hem het meest gemeenzaam was. Zoo laat, dat hij de plek nog juist voor het ondergaan der zon kon bereiken, verliet hij de herberg en ging de straat op.

Hij was nog niet ver, toen hij eene hand op zijn schouder voelde, en, toen hij zich omkeerde, een der bedienden uit de herberg zag, die hem zijn degen bracht, welken hij had laten staan.

„Waarom brengt gij mij dien?” vroeg hij, terwijl hij zijne hand uitstak, maar zonder den degen aan te nemen, en den man onthutst en verwilderd aanzien.

Het speet den knecht, dat hij niet naar mijnheers zin had gedaan, en hij zou den degen weder medenemen; maar mijnheer had gezegd, dat hij naar buiten ging en misschien eerst laat zou terugkomen. De wegen waren na het vallen van den avond niet zeer veilig, en sedert de onlusten deed men vooral voorzichtig om zich niet onge-

wapend op eenzame plaatsen te wagen. „Wij dachten dat gij hier vreemd waart, mijnheer,” voegde hij er bij, „en niet wist hoe het met onze wegen gesteld is; maar misschien weet gij het wel, en hebt gij pistolen bij u...”

Haredale nam den degen aan, stak dien op zijde, bedankte den man, en zette zijn weg voort.

Lang sprak men er nog van, dat hij dit op zulk eene vreemde manier en met zulk eene bevende hand deed, dat de oppasser hem eene poos had staan nakijken, twijfelende of het niet goed zou zijn, hem na te gaan en in het oog te houden. Lang sprak men er ook nog van, dat men hem in het holste van den nacht in zijne kamer had hooren op en neer stappen, en dat hij er des morgens zeer bleek en ontdaan uitzag. Toen de knecht in de herberg terugkwam, zeide hij zelfs tegen een ander, dat hij zich zeer ongerust maakte, dat die heer voornemens was om zich zelven aan het leven te tasten.

Ten halve bewust, dat zijne manier van doen de oplettendheid van den knecht moest hebben getrokken, versnelde Haredale zijne schreden; en toen hij aan een huurkoetsenvaar kwam, maakte hij met een der voerlieden afspraak, om hem naar het punt van den weg te brengen, waar het voetpad, dat door het veld liep, begon, en in eene herberg dicht bij die plek naar hem te wachten. Toen hij daar was aangekomen, stapte hij af en vervolgde zijn weg te voet.

Hij ging de Meiboom zoo dicht voorbij, dat hij den rook der schoorsteenen boven het geboomte zag opstijgen, terwijl eenige duiven vroolijk naar huis zwierden om hun avondmaal op te zoeken. „Het oude huis zal nu weder vroolijk worden,” zeide hij bij zich zelven. „Het is een troost, dat toch niet alles hier in den omtrek even stil en doodsch is geworden.”

Hij ging verder en richtte zijne schreden naar het Heerenhuis. Het was een stille, liefelijke avond; geen windje ritselde bijna door de bladeren, en men hoorde nauwelijks eenig geluid, behalve het eenonig getinkel der schapenklokjes, het loeien van runderen en het blaffen van honden in de verte. De lucht werd door het ondergaan der zon met een zachten gloed gekleurd; op de aarde en in de lucht heerschte eene diepe rust. Op zulk een tijd bereikte hij het verlatene huis, waarin hij zoolang had gewoond, en wierp voor de laatste maal een blik op de zwart geblakerde muren.

Zelfs de asch van een gewoon vuur is een treurig zinnebeeld van dood en verderf — van iets, dat schoon en warm is geweest, en nu tot stof is vervallen. Hoeveel treuriger is de puinhoop eener afgebrande woning!

Hij wekte zich zelven uit eene droevige mijmering op, en wandelde langzaam het huis rond. Hij was bijna weder op dezelfde plaats gekomen, toen hij met een half onderdrukten uitroep van ontsteltenis bleef stilstaan. Op zijn gemak tegen een boom leunende, en den bouwval beschouwende met zulk een genoegen, dat het hem zijne

gewone traagheid en zelfbeheersching deed vergeten, en zich zonder eenig bedwang op zijn gelaat vertoonde, — daar voor hem, op zijn eigen grond, en over hem triomfeerende, gelijk hij bij alle rampen en teleurstelling van zijn leven had gedaan, — stond de man, wiens tegenwoordigheid hem overal, hoeveel te meer dan hier, ondragelijk was.

Hoewel zijn bloed kookte, bedwong hij zich zelven met zooveel geweld, dat hij dezen man zonder een woord of blik voorbijging. Ja, hij zou niet hebben omgezien, hoewel het bijna eene bovenmenschenlijke kracht vereischte om zulk eene verzoeking te wederstaan, indien deze man zelf hem niet had geroepen, en dat wel met eene geveinsde meewarigheid in zijne stem, die hem bijna razend maakte, en hem de zelfbeheersching, welke hem zulk een zielsstrijd had gekost, in een oogenblik ontroofde.

Voorzichtigheid, vergevensgezindheid, nadenken en bedaardheid, al wat een ten uiterste getergden man zijne woede kon helpen betoemen, ontvlood hem, toen hij zich omkeerde. En toch zeide hij langzaam en zeer bedaard — met meer bedaardheid, dan hij ooit tegen dien man gesproken had: »Waarom roept gij mij?» — »Alleen om aan te merken», antwoordde Sir John Chester met zijne gewone vriendelijkheid, »welk een zonderling toeval het is, dat wij elkander hier ontmoeten.» — »Ja, het is een vreemd toeval.» — »Inderdaad, zeer vreemd en opmerkelijk. Ik ga anders nooit des avonds uit rijden; in jaren heb ik het niet gedaan; en nu, hoe weet ik zelf niet, kwam in het midden van den laatsten nacht die gedachte in mij op. Hoe schilderachtig ziet er dat uit!» Dit zeggende, wees hij naar het verwoeste huis, en hield zijne lorgnet voor zijn oog. — »Gij verbergt het niet, dat uw eigen werk u bevalt», merkte Haredale met verkropte woede aan. Sir John zag den spreker aan met een allerbeleefdste vragenden blik, en schudde even zijn hoofd, als zeide hij bij zich zelven: »Ik vrees, dat hij gek wordt.» — »Gij verbergt het niet, dat uw eigen werk u bevalt, zeg ik», herhaalde Haredale. — »Werk?» zeide Sir John. »Mijn werk? Inderdaad, ik moet u verschooning verzoeken.» — »Gij ziet die muren wel?» viel Haredale hem in de rede: »die waggelende, zwartgeblakerde gevels? de verwoesting, die hier is aangericht? Dat ziet gij immers?» — »Wel zeker zie ik dat, goede vriend!» — antwoordde Sir John. »Als gij maar wat op zijde gaat, en niet tusschen mij en die dingen, waarvan gij spreekt, blijft stilstaan. Het spijt mij wel voor u. Als ik het genoeg niet had gehad u hier te ontmoeten, geloof ik, dat ik het u zou geschreven hebben. Maar — neem het mij niet kwalijk — gij trekt het u veel meer aan dan ik verwacht had.»

Hij haalde zijne snuifdoos uit en hem aansprekende met de hoogheid van iemand, wiens verhevenheid hem recht geeft om een ander eene zedeles te geven, vervolgde hij: »Want gij zijt een filosoof, weet gij wel — een van die stugge en stroeve stoïcijnen, die ver boven de gewone zwakheden van het menschdom verheven zijn. Gij ziet

uit de hoogte daarop neder, en kunt met zeer veel bitterheid daarop smalen. Ik heb het wel eens gehoord.» — »En gij zult mij nog eens hooren», zeide Haredale. — »Zeër gaarne», was het antwoord. »Willen wij dan onder het voortwandelen praten? De dauw is wat vochtig. Nu — zooals het u belieft! Maar het spijt mij, dat ik slechts weinige oogenblikken tijd voor u heb.» — »Ik wenschte, dat gij in 't geheel geen tijd hadt gehad», hervatte Haredale. »Ik wenschte met geheel mijne ziel, dat gij dezen avond, liever dan hier, in het paradijs waart geweest, als zulk eene monsterachtige logen waarheid wezen kon.» — »Neen», hernam de ander, »nu doet gij u zelven waarlijk onrecht aan. Gij zijt wel wat ruw in uw spreken, maar zoover zou ik u toch niet uit den weg gaan.» — »Luister naar mij!» zeide Haredale. »Luister naar mij!» — »Om u op de zwakheden van het menschdom te hooren smalen?» vroeg Sir John. — »Terwijl gij uwe schande hoort blootleggen. Om dit werk te verrichten, hebt gij een geschikt werktuig uitgekozen; maar de schurk, een monster van valsheid, en daarom wel met u gepaard, heeft ook u verraden. Met wenken en halve woorden, om u zelven buiten gevaar te houden, hebt gij Gashford opgestookt, om dit te doen, dat hier voor ons ligt, en op dezelfde wijze hebt gij hem aangezet, om zijn doodelijken haat tegen mij te voldoen — een haat, dien ik, den Hemel zij dank, wel verdiend heb — door mijne nicht te ontvoeren en te onteeren. Dat hebt gij gedaan. Ik lees eene ontkenning op uw gezicht!» riep hij eensklaps opstuivende, en met den vinger naar het gezicht van zijn vijand wijzende. »Eene ontkenning is eene logen!»

Hij sloeg te gelijk zijne hand aan zijn degen; maar Sir John antwoordde met een smadelijken glimlach, even koel als te voren: »Gij zult wel zoo goed wezen om op te merken, mijnheer! — indien gij thans daartoe in staat zijt — dat ik de moeite niet heb genomen om iets te ontkennen. Gij zijt niet zeer vlug in het lezen van gezichten, en zijt dat ook, als ik mij wel herinner, nooit geweest; anders zoudt gij wel wat vroeger, dan gij zulks deedt, op zeker gezicht, dat ik zou kunnen noemen, onverschilligheid, om niet te zeggen afkeer, hebben gelezen. Ik spreek van lang geleden — maar gij verstaat mij.» — »Verbloem het gelijk gij wilt, gij meent evenwel te ontkennen, en zulk eene ontkenning, rechtstreeks of bewinpeld, is toch eene logen. Gij zegt, dat gij het niet ontkent. Bekent gij dan?» — »Gij zelf», antwoordde Sir John, even vloeiend voortsprekende, alsof hij niet in de rede was gevallen, »hebt het karakter van den bedoelden persoon in het publiek (ik meen dat het in Westminster-Hall was) zoodanig afgeschilderd, dat het mij de moeite bespaart om er iets van te zeggen. Misschien had gij er reden toe, misschien niet; dat is mij onbekend. Echter onderstellende, dat die persoon zoo iemand is als gij zegt, en dat hij u of iemand anders eene of andere historie heeft verteld — hetzij voor zijne eigene vei-

ligheid, of voor geld, of voor zijn plezier, of om eenige andere reden — dan heb ik niets van hem te zeggen, dan dat hij zich zelve zeer schandelijk heeft ten toon gesteld en dat, naar mijne gedachten, zij, die hem gebruiken, zich met hem op gelijken voet plaatsen. Gij zijt zelf zoo rondborstig, dat gij het wel zult verschoonen, dat ik eene kleine vrijheid neem.” — „Luister nog eens, Sir John, en voor het laatst!” riep Haredale uit. „Al wat gij zegt en doet, moet dienen om te ontkennen, dat dit uw bedrijf was. Ik zeg u, dat het uw bedrijf is, en dat gij dien Gashford en uw rampzaligen zoon (wien God vergeve!) daartoe hebt opgezet. Gij spreekt van schandelijk ten toon stellen. Eens hebt gij mij gezegd, dat gij dien armen zinnelooze en zijne moeder geld hadt gegeven om te vertrekken, terwijl gij (gelijk ik toen vermoedde, en naderhand bevestigd is) naar hen toe waart gegaan om hen in uw belang om te koopen, maar hen niet meer hadt gevonden. Van u is het zeggen afkomstig, dat ik alleen eenig voordeel trok uit mijn broeders dood; van u kwamen ook al de lasterlijke geruchten, die daarop volgden. Geheel mijn leven door, van de eerste maal af dat gij mijne hoop in smart deedt verkeeren, hebt gij mij als een duivel in den weg gestaan. Altijd zijt gij dezelfde goddelooze, eervergeten schurk geweest. Voor de tweede en de laatste maal verwijt ik u dat in het gezicht, en nu jaag ik u van mij weg, zooals ik een valschen hond doen zou.”

Met deze woorden hief hij zijn arm op, en gaf den ander een slag op de borst, die hem deed wankelen. Sir John herstelde zich echter oogenblikkelijk, trok zijn degen, wierp de scheede en zijn hoed weg, en deed een steek naar zijn vijand, welke dezen het hart zou hebben doorboord, indien hij den stoot niet met evenwel snelheid als bekwaamheid had afgeweerd.

Zoodra Haredale zijn doodvijand een slag had toegebracht, scheen ook zijne woede bedaard te zijn. Hij weerde zijne stooten af, zonder die te beantwoorden, en riep, met een gezicht vol ontsteltenis, hem toe om op te houden, „Dezen avond niet! Dezen avond niet!” riep hij. „Om 's Hemels wil, dezen avond niet!”

Sir John liet, op het voorbeeld van zijn tegenstander, zijn degen zinken.

„Ik waarschuw u, dezen avond niet!” riep Haredale. „Laat u nog bijtijds waarschuwen!” — „Gij hebt gezegd — het moet zeker door eene soort van ingeving zijn geweest,” zeide Sir John zeer bedaard, hoewel hij thans het masker had afgeworpen, en zijn bittere haat zich op zijn gezicht vertoonde, „dat dit de laatste maal zou wezen, en dat zal het ook. Dacht gij, dat ik ons laatste gesprek had vergeten? Dacht gij, dat ik u niet te rede wilde stellen voor hetgeen gij toen hebt gezegd? Dacht gij, dat ik uw tijd afwachtte, of gij den mijnen? Wat voor een man is hij, die, met al zijn geteem over oprechtheid en eer, eene afspraak met mij aanging om een huwelijk te verhinderen, waarvan hij veinsde afkeerig te zijn, en

toen ik mijne taak had verricht, de zijne van zich afschoof en het huwelijk liet doorgaan toen het hem gelegen kwam, om zich van een last te bevrijden, die hem begon te vervelen, en zijne familie weder omhoog te helpen?” — „Ik heb ter goeder trouw gehandeld,” riep Haredale. „Zoo doe ik ook nu. Dwing mij niet om dezen avond het gevecht te hervatten.” — „Ik hoorde u, naar ik meen, spreken van mijn rampzaligen zoon,” hervatte Sir John met een glimlach. „Ja, die arme dwaas is wel te beklagen, dat hij zich door zulk een oom en zulk eene nicht heeft laten vangen. Maar hij is mijn zoon niet langer, en ik wensch u geluk, mijnheer! met den buit, die uwe slimheid heeft behaald.” — „Nog eens,” riep Haredale, woest op den grond stampende, al tergt gij mij nog zoozeer, ik smeek u, kom dezen avond niet binnen het bereik van mijn degen. O, waarom zijt gij hier gekomen! Waarom hebben wij elkander ontmoet! Morgen zouden wij voor altijd gescheiden zijn geweest.” — „Als dat het geval is,” antwoordde Sir John zonder de minste aandoening, „is het zeer gelukkig, dat wij elkander ontmoet hebben. Haredale! ik heb u altijd veracht, gelijk gij weet; maar ik hield het er toch voor, dat gij in het bezit waart van eene soort van dierlijken moed. Daar ik mij nog al veel op mijn oordeel laat voorstaan, spijt het mij, dat ik mij vergist heb en ik u een lafaard vind.”

Geen woord werd meer gesproken. Hoewel het nu bijna geheel donker was, kruisten zij hunne degens, en vielen elkander woedend aan. De partij stond gelijk. Beiden waren welbedreven in de schermkunst. Haredale had het voordeel van kracht en lengte; zijn vijand daarentegen kon zich op grootere vlugheid beroemen, en was ook bedaarder.

Na eene korte poos werden zij driftiger, drongen op elkander aan, en brachten elkander verscheidene lichte wonden toe. Het was juist nadat hij zulk eene wond in den arm had ontvangen, dat Haredale, vuriger wordende toen hij het warme bloed voelde spatten, een uitval deed, en zijn degen tot aan het gevest zijn vijand door het lichaam stiet.

Hunne blikken ontmoetten elkander, toen hij het wapen weder terughaalde. Hij sloeg zijn arm om den stervende heen, die hem zwak van zich afstiet en op het gras nederzonk. Zich op zijne handen oprichtende, staarde Sir John hem een oogenblik aan met een blik van haat en hoon; maar daar hij zich zelfs toen scheen te herinneren, dat die uitdrukking zijn gezicht na den dood leelijk zou maken, trachtte hij een glimlach aan te nemen; daarop bewoog hij nog even zijne rechterhand om de bloedvlekken op zijn linnengoed onder zijn vest te verbergen, en zonk toen dood neder — het schrikbeeld van den vorigen nacht.

LXXVIII.

BESLUIT.

Een enkele blik tot afscheid op die personen, welke in den loop van dit verhaal niet van het tooneel zijn getreden, zal het ten einde brengen.

Haredale nam dien nacht de vlucht. Voordat men hem kon vervolgen, ja, voordat men Sir John miste of zijn lijk vond, had hij Engeland verlaten. Zich rechtstreeks naar een klooster begevende, door geheel Europa bekend door de gestrengheid van zijne regelen, legde hij daar de gelofte af, welke hem van de wereld en het menschedom afzonderde, en na eenige jaren van berouw en boete werd hij in de donkere kapel begraven.

Twee dagen verlieten voordat het lijk van Sir John werd gevonden. Zoodra het herkend en naar zijne woning gebracht was, nam zijn getrouwe knecht, van den geest zijns meesters doordrongen, met al wat hij kon medenemen de vlucht, en begon voor eigene rekening het handwerk van een heer van fortuin. In dit beroep maakte hij veel opgang; en zeker zou hij ten laatste een rijk huwelijc hebben gedaan, indien een ongelukkig toeval hem niet een ontijdig einde had berokkend. Hij stierf aan eene besmettelijke ziekte, toen zeer algemeen, en platweg de gevangenskooft genoemd.

Lord George Gordon bleef in den Tower gevangen zitten tot den vijftien Februari van het volgende jaar, en werd op dien dag plechtig in Westminster te recht gesteld wegens eene beschuldiging van hoogverraad. Na een langdurig onderzoek werd hij niet-schuldig verklaard, op grond dat er geen bewijs bestond, dat hij het volk met ongeoorloofde bedoelingen had opgeroepen. Er waren echter nog zoovele menschen, wien het gebeurde niet tot eene les had gediend, dat er in Schotland eene intekening werd geopend, om de kosten zijner verdediging te betalen.

Daarna hield hij zich, op den aandrang zijner vrienden, zeven jaren lang tamelijk stil, behalve dat hij elke gelegenheid waarnam, om zijn ijver voor het Protestantismus ten toon te spreiden, door de eene of andere buitensporigheid, waarmede zijne vijanden zich verlustigden, en behalve dat hij ook door den Aartsbisshop van Canterbury in den kerkelijken ban werd gedaan, omdat hij weigerde als getuige voor het Geestelijk Gerechtshof te verschijnen. In het jaar 1788 kreeg hij de dwaasheid in het hoofd, om een vlugschrift uit te geven, waarin de koningin van Frankrijk op eene zeer grove wijze werd beleedigd. Voor dit libel voor de rechtbank geroepen en schuldig verklaard, nam hij, in plaats van op te komen, de vlucht naar Holland, van waar hij echter, daar de bedaarde burgemeesters van Amsterdam geen smaak hadden in zijn gezelschap, weder met allen spoed naar huis werd gezonden. In de

maand Juli kwam hij te Harwich aan, en van daar begaf hij zich naar Birmingham, waar hij in Augustus openlijk tot den Joodschen godsdienst overging, en als een Jood omwandelde, tot hij in hechtenis genomen en naar Londen gevoerd werd, om zijn vonnis te ontvangen. Volgens dit vonnis werd hij in de maand December voor vijf jaren en tien maanden in Newgate opgesloten, terwijl hij bovendien eene zware boete moest betalen, en eene som borg stellen dat hij zich voortaan behoorlijk zou gedragen.

Nadat hij in den zomer van het volgende jaar een beroep op het medelijden der Nationale Vergadering van Frankrijk had willen doen, hetwelk de Engelsche minister weigerde te bekrachtigen, nam hij het besluit om met geduld zijne straf te ondergaan. Hij liet zijn baard groeien, die hem eindelijk bijna tot aan het midden reikte, nam getrouw de voorschriften van zijn nieuw geloof in acht, en hield zich bezig met het beoefenen der geschiedenis, en somtijds ook met de schilderkunst, waarin hij in zijne jeugd eenige bekwaamheid had getoond. Door al zijne vorige vrienden verlaten, en in alle opzichten als de ergste misdadiger in de gevangenis behandeld, kwijnde hij voort, maar met de grootste opgevoerdheid en berusting tot den 1 November 1793, wanneer hij in zijne cel stierf, zijnde toen nog slechts drie en veertig jaren oud.

Zijn dood werd betreurd. De gevangenen misten hem; want hoewel zijne middelen niet ruim waren, was zijne liefdadigheid groot, en in het geven van aalmoezen maakte hij geen onderscheid tusschen behoeftigen van verschillend geloof. Er zijn verstandige menschen, hoog in aanzien in de wereld, die nog iets zouden kunnen leeren van dezen armen gekken Lord, die in Newgate den geest gaf.

Tot het laatste toe werd hij getrouw bijgestaan door den rustigen John Grueby. Nauwelijks had hij vier en twintig uren in den Tower doorgebracht, of deze was bij hem, om hem niet te verlaten voor dat hij stierf. Nog eene getrouwe oppasser had hij in een schoon Joodsch meisje, dat zich uit een half godsdienstig, half romanesk gevoel aan hem gehecht had, terwijl hare deugd en onbaatzuchtigheid boven de berisping zelfs der meest ergdenkende kwaadsprekers verheven schijnt te zijn geweest.

Gashford, gelijk van zelf spreekt, verliet hem. Hij leefde eenigen tijd van zijn handel in de geheimen van zijn meester, en toen de voorraad daarvan geheel was uitgeput, nam hij dienst in het achtenswaardige corps der door het gouvernement bezoldigde spionnen en aanbrengrers. In deze eervolle betrekking deed hij zijn werk, nu binnen-, dan buitenslands, en verduurde lang al de onaangenaamheden en ellende van zijn toestand. Niet langer dan tien of twaalf jaren geleden, werd een afgeleefd oud man dood in zijn bed gevonden in een bedelaarsherberg te Londen, waar hij geheel onbekend was. Hij had vergift ingenomen. Zijn naam kon men niet

ontdekken; maar uit eenige regels in het zakboekje, dat hij bij zich had, bleek, dat hij, in den tijd der beruchte mouterij, secretaris van Lord George Gordon moest zijn geweest.

Vier maanden nadat de rust en orde hersteld waren, en toen het zelfs opgehouden had een stadspraatje te wezen, dat ieder officier, dien de stad, zoolang de onrust duurde, had moeten onderhouden, vier pond en vier shillings daags had gekost, en ieder gemeen soldaat ruim twee shillings, — vele maanden nadat zelfs dit belangrijke onderwerp vergeten was, en de Vereenigde Bulhonden, tot den laatsten man gehangen, vastgezet of gedeporteerd waren, werd Simon Tappertit, die uit het hospitaal naar de gevangenis was gebracht, bij proclamatie ontslagen en op twee houten beenen weggezonden. Daar hij nu van zijne verhevenheid tot de diepste armoede en ellende was afgedaald, strompelde hij naar zijn ouden meester, om van dezen eenigen onderstand te bedelen. Op raad en met de hulp des slotenmakers begon hij eene affaire als schoenpoetser, en vestigde zich als zoodanig dicht bij de kazerne der Garde Ruiters. Deze standplaats was zoo wél gekozen, dat hij spoedig eene menigte vaste klanten kreeg en met der tijd zijne affaire zoozeer uitbreidde, dat hij twee leerknappen hield, terwijl hij nog bovendien in het huwelijk trad met de weduwe van een voornamen voddenzoeker. Met deze dame (die hem in zijn beroep behulpzaam was) leefde hij in een geluk, hetwelk alleen gestoord werd door die kleine stormen, welke dienen om den huwelijksdampkring te zuiveren. Soms tijds wilde Tappertit, bij zulke vlagen van slecht weer, zijne achtbaarheid handhaven, door zijne gade met een borstel, eene laars of een schoen te kastijden, hetwelk zij hem dan betaald zette door hem zijne beenen af te nemen, en hem zoo aan de bespotting der straatjongens over te laten.

Miggs, in al hare ontwerpen te leur gesteld en door eene onwaardige wereld met ondank behandeld, werd zoo ondragelijk van humeur, en gaf de jeugd in Golden-Lion-Court zoovele stompen en klappen, dat zij eindelijk met algemeen goeds vinden uit dat gelukkig verblijf werd verdreven. Toevallig gebeurde het toen juist, dat er in de graafschapsgevangenis van Middlesex eene oppasser noodig was, en toen Miggs zich voor dien post aanbood, werd zij, uit honderd vier en twintig mededingsters, dadelijk gekozen. Zij bleef tot aan haar dood, namelijk ruim dertig jaren, in het bezit van die waardigheid, en stierf ongetrouwd. Het werd in haar opgemerkt, dat zij, niet malsch voor iemand van hare onderhoorigen, vooral zeer gestreng was voor allen, die eenige aanspraak op schoonheid konden maken; en ook werd het als een blijk van hare nauwgezette kuischheid aangehaald, dat zij nooit eenige genade bewees aan haar, die zich op dat punt zwak hadden getoond, maar deze, bij elke aanleiding, of ook geheel zonder aanleiding, de volle zwaarte van hare gramschap deed gevoelen. Onder andere nuttige uitvin-

dingen, waarmede zij zulke schuldigen wist te straffen, behoorde een bijzonder nijldige stomp met een sleutel in den rug, en ook eene zeer schandere manier, om haar, die kleine voeten hadden, als ware het bij toeval, op de teenen te trappen.

Het duurde niet lang, of Joe Willet en Dolly Varden werden man en vrouw, en openden de Meiboom weder, waartoe de slotenmaker, die zijne dochter een goed uitzet kon geven, de middelen verschaft. Het duurde niet lang, of men zag een kleinen jongen, met een rond en blozend gezichtje, door de gang van de Meiboom waggelen, of op het grasperk voor de deur spelen. Het duurde niet lang, bij jaren tellende, of er kwam bij dezen kleinen jongen nog een klein meisje, en nog een kleinen jongen, en een heelen troep jongens en meisjes; zoodat ieder, die te Chigwell kwam, op het grasperk of op de werf — want de Meiboom was nu eene boerderij zoowel als eene herberg — meer kleine Joe's en Dolly's zag, dan hij zoo in een oogenblik tellen kon. Het duurde niet zeer lang, voordat men dat alles zag; maar het duurde wel zeer lang, voordat Joe, of Dolly, of de slotenmaker, of zijne vrouw, vijf jaren ouder scheen te wezen; want tevredenheid en opgeruimdheid kunnen iemand zeer lang een jeugdig voorkomen doen behouden; dat mag men vrij gelooven.

Het was ook een lange tijd, voordat men in geheel Engeland nog zulk eene boerenherberg zag als de Meiboom, en het is eene groote vraag, of er wel ooit nog zoo eene geweest is of wezen zal. Het was ook een lange tijd — want nooit, zegt het spreekwoord, is een lange tijd — voordat men in de Meiboom het medelijden vergat met arme verminkte soldaten, of voordat de sergeant verzuimde daar nu en dan aan te komen, of voordat Joe en hij het moede werden, om over veldslagen en belegeringen, slecht weder en moeilijken dienst, en honderd andere dingen uit het soldatenleven te praten. Wat de groote zilveren snuifdoos betreft, welke de Koning aan Joe zond, voor zijn gedrag bij de onlusten — welke gast kwam er ooit in de Meiboom, die niet zijn vinger en duim in die doos stak, al had hij ook nooit te voren een snuifje genomen? Wat den dikken wijnkooper betreft, wie was er in den omtrek bekend, die hem niet dikwijls in de Meiboom heeft gezien, waar hij zoo goed als thuis was? En wat de doopmaaltijden, kermisfeesten en verjaardagen betreft, die in de Meiboom en de Gouden Sleutel gevierd werden, wie zou daarvan nooit gehoord hebben!

De oude heer Willet werd met veel moeite tot het begrip gebracht, dat Joe wilde gaan trouwen, en dat het wel zou gedaan wezen, als hij zijn zoon de herberg overdeed en verder op zijn gemak ging leven. Hij huurde daarop te Chigwell een huisje, waar men den schoorsteen voor hem verbreedde, een grooten koperen ketel voor hem ophing, en in het tuintje voor de deur een nagmaakten Meiboom plantte, zoodat hij daar terstond volkomen

thuis was. Tom Cobb, Phil Parkes en Salomon Daisy kwamen hem in deze nieuwe woning alle avonden geregeld bezoeken, om bij den haard te zitten drinken, rooken, praten en dutten, gelijk zij vanouds gewoon waren. Bij toeval ontdekte men na eene korte poos, dat de oude man zich nog bleef verbeelden, dat hij een herbergier van beroep was, en daarop voorzag Joe zijn vader van eene lei, op welke deze dagelijks de vertering opschreef. Met het klimmen zijner jaren werd dit opschrijven zijne grootste liefhebberij, en hij verlustigde er zich in, om achter de namen zijner oude vrienden zulke ontzettende sommen te schrijven, dat zij onmogelijk te betalen zouden zijn geweest; en zoo groot was zijn stil genoegen in deze rekeningen, dat hij telkens achter de deur ging, om er naar te kijken, en dan altijd met een glans van blijdschap op zijn gelaat terugkwam.

Hij kwam nooit den schrik te boven, die de milters hem hadden aangejaagd, en bleef tot op het laatste oogenblik van zijn leven in denzelfden gemoedstoestand verkeerden. Bijna had het eerste gezicht van zijn eerste kleinkind hem den dood berokkend, zoo groot was zijne verbazing daarover; maar eene tijdige aderslating deed hem weder bekomen. Zes maanden later kreeg hij eene beroerte; maar hoewel de dokters het eens waren, dat hij sterven moest, bleef hij nog zeven jaar leven — misschien wel uit gewoonte, om alles zeer langzaam te doen. Na verloop van dien tijd vond men hem op zekeren morgen beseffeloos in zijn bed liggen, en in dezen toestand bleef hij, zonder enig tekenen van pijn of benauwdheid te geven, eene geheele week lang, tot hij eensklaps weder tot bewustheid kwam, daar hij zijne oppasster zijn zoon hoorde toefluisteren, dat hij ging. »Ik ga naar de Slavanners, Jozef!» zeide de oude man, zijn hoofd omkeerende, en blies den adem uit.

Hij liet eene groote som gelds na; grooter zelfs dan men gedacht had dat hij bezat, hoewel zijne bureu, volgens de gewoonte der meeste menschen, als zij berekenen wat een ander moet hebben overgewonnen, zijn vermogen tamelijk hoog hadden aangeslagen. Joe was erfgenaam van alles, en werd alzoo in die streek een rijk en aanzienlijk man.

Er verliep eenige tijd, voordat Barnaby den schok, dien hij had doorgestaan, te boven kwam, en zijne vorige gezondheid en opgeruimdheid herkreeg. Hij herstelde echter langzamerhand, en hoewel hij alles, wat hem op den dag, toen hij zou te recht gesteld worden, was overkomen, steeds voor een akeligen droom bleef houden, werd hij in andere opzichten verstandiger. Zijn geheugen werd beter en zijne wispelturigheid minder; maar over zijn geheel vroeger leven hing eene donkere wolk, die nooit ophelderde.

Hij was echter hierdoor niet minder gelukkig; want zijne zucht naar vrijheid en zijne liefde voor de bezielde en onbezielde natuur waren hem bijgebleven. Hij leefde met zijne moeder in de Meiboom, paste op het vee en het gevogelte, werkte in zijn eigen tuintje, en

bood iedereen de behulpzame hand. Alle beesten in den omtrek kenden hem, en hij had voor ieder een naam. Niemand kon gelijkmatiger van humeur, zachtaardiger en meer algemeen bemind wezen, dan Barnaby was, en hoewel hij naar hartelust kon omzwerven, verliet hij nooit zijne moeder, wie hij tot heil en troost strekte.

Het was opmerkelijk, dat hij, hoewel zijne herinnering van het gebeurde zoo verward was, den hond van Hugh opzocht en medenam, en dat men hem nooit weder naar Londen kon krijgen. Toen, na verloop van jaren, Edward en zijne vrouw naar Engeland terugkwamen, met een gezin, bijna even talrijk als dat van Dolly, en eens onverwacht voor de Meiboom afstapten, herkende hij hen oogenblikkelijk, en schreide en danste van blijdschap; maar noch om hen te bezoeken, noch met eenig ander oogmerk, hoeveel vermaak men hem ook beloofde, kon men hem er toe brengen, om weder een voet in de stad te zetten.

Grip werd spoedig weder zoo rank en glad als ooit; maar hij wilde niet spreken. Hetzij hij die kunst in Newgate had verleerd, of eene gelofte had gedaan, om zich zelven voor eene poos het stilzwijgen op te leggen, zeker is het, dat hij een geheel jaar lang geen ander geluid liet hooren dan een deftig gekras. Na verloop van dien tijd hoorde men hem op een zonnigen morgen tegen de paarden in den stal over den ketel praten, waarvan in dit verhaal meermalen is melding gemaakt, en voordat de getuige, die hem beluisterd had, met het bericht naar huis was geloopt, kwam de vogel zelf deftig de deur instappen, met groote zelfvoldoening roepende: »Ik ben een duivel, een duivel, een duivel!» Van dien tijd af praatte hij weder, gelijk hij gewoon was te doen, en daar hij voor eene raaf nog maar een kind was, toen Barnaby reeds grijze haren droeg, is het waarschijnlijk, dat hij tot heden toe aan het praten is gebleven.

EINDE.